

atlas mraků

DAVID MITCHELL

Roman

atlas mraků

DAVID MITCHELL

Přeložila Jana Housarová

VYDÁNÍ TOHOTO ČESKÉHO PŘEKLADU BYLO UMOŽNĚNO DÍKY PODPOŘE
BRITSKÉ RADY.

THE PUBLICATION OF THIS CZECH TRANSLATION HAS BEEN MADE POSSIBLE BY
A GRANT FROM THE BRITISH COUNCIL.

Tichomořský deník Adama Ewinga

Čtvrtek 7. listopadu

Na pustém pobřeží za indiánskou vesnicí jsem narazil na čerstvé stopy. Hnijícími chaluhami, mořskými kokosy a bambusem mne zavedly až ke svému původci, bílému muži s okázale pěstěnou bradkou, který s ohrnutými nohavicemi, vykasanou kazajkou a v ohromné čepici z bobří kožešiny nabíral čajovou lžičkou škvárovitý písek a prohlížel ho tak soustředěně, že si mne všiml, teprve když jsem na něho ze vzdálenosti deseti yardů zavolal. A tak se stalo, že jsem se seznámil s doktorem Henrym Goosem, lékařem londýnské smetánky. Jeho národnost mne nikterak nepřekvapila. Na žádné mapě nenaleznete místo tak bezútěšné či ostrov natolik vzdálený, aby člověk uchýliv se tam nenarazil na Angličana.

Cožpak na onom opuštěném místě něco ztratil? Směl bych mu nabídnout pomoc? Doktor Goose zavrtěl hlavou, rozvázal kapesník a se zřejmou pýchou mi ukázal jeho obsah.

„Zuby, vážený pane, jsou sklovinové grály hledajících. Za dávných časů bývalo toto arkadické pobřeží hodovní síní kanibalů, tak, tak, právě zde silnější hltavě polykali slabší. A vyplivovali jejich zuby, jako bychom se vy nebo já zbavovali třeshňových pecek. Jenomže tyto moláry, pane, projdou transmutací ve zlato. A jak? Jistý felčar, který na Piccadily vyrábí pro aristokracii zubní protézy, za lidské klofáky

slušně platí. Jestlipak, vážený pane, víte, kolik vynese taková čtvrtina libry?“

Přiznal jsem se, že nevím.

„Nu, já vám do této věci jasno nevnesu, milý pane, neb jest to profesionální tajemství!“ Poklepal si prstem na nos. „Pane Ewingu, neznáte se náhodou s markýzou Grace z Mayfairu? Ne? Ono je to pro vás asi lepší, protože je to taková mátoha v sukních. Již pět let uplynulo od doby, kdy tahle baba zmalovaná pošpinila mé jméno obviněními, ano, což nakonec vedlo k mému vyloučení ze společnosti.“ Doktor Goose se zahleděl na moře. „Právě v oné temné hodině započalo mé putování.“

Vyjáždřil jsem své politování nad situací, v níž se doktor ocitl.

„Děkuji vám, pane, velice vám děkuji, avšak tyto zuby,“ pravil a zachrastil kapesníkem, „jsou mými anděli spásy. Dovolte mi, abych vám to osvětlil. Markýza nosí umělý chrup zhotovený oním zubařem. Až o příštích Vánocích ta navoněná nána zahájí ples velvyslanců, já, Henry Goose, ano prosím, já povstanu a prohlásím tak, aby to jeden každý slyšel, že naše hostitelka žvýká pomocí lidožroutských zubů! Dá se předpokládat, že mne sir Hubert vyzve k předložení důkazu. ‚Bud’ to doložíte,‘ zaburácí ten neurvalec, ‚nebo vás žádám o satisfakci!‘ A já odvětim: ‚Důkaz, sire Huberte? Vždyť já sám jsem posbíral zuby pro vaši máti z plivátka v jižním Tichomoří! Zde, pane, mají své druhy!‘ a mrsknu jí ty zuby do mísy se želví polévkou. Tohle, pane, to bude zase *moje* zadostiučinění! Užvanění rozumbradové properou tu studenou markýzu ve svých plátcích a příští rok bude moci mluvit o štěstí, když dostane pozvánku alespoň na ples místního chudobince!“

Spěšně jsem se s Henrym Goosem rozloučil. Mám dojem, že to nemá v hlavě v pořádku.

Pátek 8. listopadu

V primitivní loděnici hned pod mým oknem pokračuje pod vedením pana Sykese práce na čelenní čnělce. Pan Walker, hospodský v jediné místní krčmě, je rovněž obchodník se stavebním dřívím a často se chlubívá léty strávenými jako stavitel lodí v Liverpoolu. (Jsem již sdostatek znalý etikety protinožců, pročez nechme tak nepravděpodobná fakta být.) Pan Sykes mi pověděl, že to bude trvat celý týden, než dostane *Věštkyň* „bristolský kabát“. Být sedm dní uvězněn *U muškety* zní dosti neradostně, když si však vybavím bičování vodními přivaly, lkaní mořských ohlašovatelek smrti a muže padající přes palubu, zdá se mi má současná situace méně smolná.

Dnes ráno potkal jsem doktora Goose na schodech a společně jsme posnídali. *U muškety* se ubytoval již v půli října, kdy se na brazilské obchodní lodi *Namorados* připlavil z Fidži, kde v tamní misii provozoval své řemeslo. Nyní čeká na zpožděnou australskou tuleňářskou loď *Nellie*, která ho má dopravit do Sydney. V kolonii pokusí se dostat na plavidlo směřující do rodného Londýna.

Můj soud nad doktorem Goosem byl nespravedlivý a ukvapený. Člověk musí být cynický jako Diomedes, má-li uspět v mé profesi, cynismus však nedopřává zraku na rozlišení jemnějších ctností. Doktor je sice výstřední a za hlt portugalského *pisca* (nikdy přespříliš) své výstřelky s radostí popisuje, dovoluji si však tvrdit, že je to v této zeměpisné šířce jediný další gentleman na východ od Sydney a na západ od Valparaísa. Mohl bych mu dokonce sepsat doporučující dopis pro Partridgeovy v Sydney, protože doktor Goose a Fred jsou ze stejného těsta.

Špatné počasí mi překazilo ranní vycházku, pročez jsme se usadili u ohniště živeného rašelinou a hodiny nám v družném rozhovoru utíkaly jako minuty. Vykládal jsem obšírně o Tildě a Jacksonovi a zmínil jsem se o svých obavách ze zlaté horečky v San Francisku. Naše povídání stočilo se pak z mého domovského města k povinnostem notáře vykonávaným v Novém Jižním Walesu, odtud

přes pijavice a lokomotivy na Gibbonse, Malthuse a Godwina. Zdvořilá konverzace patří k utišujícím prostředkům, jichž se mi na palubě *Zvěstovatelky* hrubě nedostává a doktor je navíc skutečným polyhistorem. Mimo to je majitelem rozkošné armády šachových figurek vyřezávaných z velrybí kosti, které hodláme zaměstnat, dokud neodpluje *Zvěstovatelka*, nebo nepřípluje *Nellie*.

Sobota 9. listopadu

Vycházející slunce jasné jako stříbrný dolar. Náš škuner v zátoce vyhlíží žalostně. Na břehu leží na boku indiánská válečná kánoe. Ve sváteční náladě jsme s Henrym vyrazili na „Hodovní pláž“ a rozmarně jsme se poklonili služtičce, která dře pro pana Walkera. Ta zakaboněná dívka právě všela prádlo a pranic si nás nevšímala. Má v sobě krapítek černé krve, pročez se domnívám, že matka její je nejspíš spřízněná s lidmi z džungle.

Když jsme míjeli indiánskou vesnici, vzbudil naši zvědavost jakýsi bzukot a my se rozhodli zjistit, odkud přichází. Osada obehnaná jest rozpadajícím se plotem z kůlů, takže dovnitř by se dalo vejít nejméně tuctem děr. Olýsalá fena zvedla hlavu, už ani zubů neměla a vlastně umírala, takže ani neštěkla. Vnější pás chatrčí zvaných *ponga* (hliněné zdi, stropy z rohoží a větví) se krčil ve stínu „honosných“ příbytků, dřevěných staveb s vyřezávanými nadedveřními překlady a primitivními verandami. Ve středu vesnice se právě odehrávalo veřejné bičování. Já s Henrym jsme byli jediní běloši, přihlízející indiáni se ale rozdělili do tří kast. Náčelník v plášti zdobeném ptačími pery spočíval na trůnu, zatímco nějakých třicet tetovaných příslušníků vyšší vrstvy spolu se ženskými a dětmi stálo hned vedle. Otroci, černější a umolousanější než jejich snědí páni a v počtu sotva polovičním, dřepěli v blátě. Jak hluboce zakořeněná, tupá letargie! Ti nešťastníci celí poďobaní od neštovic a samý vřed

od haki-haki sledovali výkon trestu, aniž reagovali jinak než oním bizarním jakoby včelím bzučením. Netušili jsme, zda zvuk onen vyjadřuje soucit či opovržení. Mistr exekutor byl učiněný Goliáš, jehož konstituce by zastrašila kdejakého opovázlivce. Každíčký kousek muskulatury onoho divocha pokrývaly vytetované ještěrky – za jeho kůži by se nejspíš dala utržit pěkná sumička, ačkoli já bych ho o ni nebyl ochoten připravit ani za všechny havajské perly! Zubožený vězeň, na němž mnohá krutá léta ulpívala jako jinovatka, byl připoután ke konstrukci ve tvaru písmene A. Tělo se mu pod každým drásavým šlehnutím zachvělo, záda dávno se mu již změnila v pergamen pokrytý krvavými runami, apatická tvář jeho však vypovídala o vyrovnanosti mučedníka ocitnuvšího se již v Boží péči.

Přiznávám, že se mne s každým úderem biče zmocňovaly mdloby. Pak ale přihodila se prapodivná věc. Bičovaný divoch pozvedl hlavu, jeho oči si našly mé a on mi uštědřil podivně přátelský pohled! Jako by herec v královské lóži uviděl dávno ztraceného přítele, a aniž si toho ostatní diváci všimli, najevo mu dal, že ho poznává. Přistoupil k nám jakýs „maník“ tetovaný, máchl nefritovou dýkou a dal nám tak najevo, že zde nejsme vítáni. Dotázal jsem se, jakéhože zločinu se vězeň dopustil. Henry mi položil ruku na rameno. „Pojďte, Adame, moudrý muž nevstupuje mezi šelmu a její porci masa.“

Neděle 10. listopadu

Pan Boerhaave seděl uprostřed kamarily surovců, kteří požívali jeho plné důvěry, jako samotný Bůh Anaconda mezi slepýši. Jejich oslava dne Páně započala dole dřív, než jsem vstal. Šel jsem si pro vodu na holení a našel hospodu plnou námořníků čekajících, až na ně přijde řada u některé z těch ubohých indiánských dívek, které

Walker vlákal do pasti a uvěznil v improvizovaném bordelu. (Rafael mezi těmi nemravý nebyl.)

Přece nezakončím půst v nevěstinci. Henryho nevole vyrovnala se mé, proto jsme se vzdali snídaně (pokojskou bezpochyby nutili, aby poskytovala i jiné služby) a vypravili jsme se do kaple vykonat pobožnost, aniž jsme pojedli.

Neušli jsme ještě ani dvě stě yardů, když jsem si se zděšením vzpomněl na tento svůj deník, který zůstal v mém pokoji na stole a byl tak na očích každému opilému námořníkovi, jenž tam vpadne. V obavách o jeho bezpečí (a rovněž o své vlastní, kdyby se dostal do rukou pana Boerhaava) jsem se vrátil, abych ho poněkud důmyslněji ukryl. Můj návrat doprovázelo hojné uculování, pročez jsem se domníval, že „vlk, o němž se mluví“, jsem právě já, leč pravý důvod zjistil jsem teprve, když dveře do svého pokoje jsem otevřel. Považte, v mé posteli se mezi kolena jakési přičmoudlé zlatovlásky tyčily medvědí hýždě páně Boerhaavovy *in flagrante delicto*! Domníváte se snad, že se ten čertovský Holanďan omluvil? Ani pomyšlení! Za poškozeného považoval sebe a hulákal: „Klidte se odsud, pane pisálku, nebo vám u všech č—ů ten váš prohnanej yankeeskej zobák rozrazím vejpůl!“

Popadl jsem deník a dusal jsem po schodech dolů do vřavy rozpoutané rozchechtanými a vysmívajícími se bílými divochy. Walkerovi jsem si stěžoval, že platím za soukromý pokoj a že tudíž očekávám, že zůstane soukromým i v době mé nepřítomnosti. Ten mizera mi ale jen nabídl třetinovou slevu na „čtvrthodinový trysk na nejpůvabnější klisničce z celé stáje“! Zhnuseně jsem odvětil, že mám ženu a dítě a že bych raději zemřel, než abych svou čest a mravopoctnost pošpinil s nějakou podobanou děvkou. Walker přísahal, že mi „zmaluje fasádu“, jestli ještě jednou jeho nejdražší dcerunky nazvu děvkami. Jeden bezzubý slepýš se začal pošklebovat, a jestli prý ženu a dítě považuji za ctnost, pak: „Hahá, pane Ewingu, jsem desetkrát ctnostnější než vy!“ Čísí ruka pak na mne obrátila plný korbél sheogu. Dal jsem se na ústup, než bude tekutina nahrazena poněkud tvrdším střelivem.

Kostelní zvon svolával všechny bohabojné z Ocean Bay a já spěchal k místu, kde na mne čekal Henry, a snažil se zapomenout na sprostotu, jíž jsem byl před chvílí svědkem. V kapli to vrzalo jako ve starém sudu a počet členů shromáždění sotva přesahoval počet prstů na dvou rukou, žádný pocestný ale doposud nehasil žízeň v pouštní oáze s větší vděčností, než s jakou jsme pobožnost onoho rána vykonali Henry a já. Luteránský zakladatel odpočíval v pokoji na místním hřbitově již deset zim a žádný následovník si zde nenárokoval kapitánskou hodnost. Denominací místního oltáře tak byla snůška nejrozličnějších křesťanských vyznání. Úryvky z bible předčítala ta polovina kongregace, která toho byla mocna, a s Henrym jsme se zpěvem připojili k jedné či dvěma písním církevního kánonu. „Šafář“ tohoto houfu, jakýsi pan D’Arnoq, stál pod skromným křížem a naléhal na mne a na Henryho, abychom se rovněž zúčastnili. Dbalý vlastního vykoupení z nedávné bouře jsem zvolil Lukáše, kapitolu osmou – *Přistoupili a probudili ho se slovy: „Mistře, Mistře, zahyneme!“ On vstal, pohrozil větru a valícím se vlnám; i ustaly a bylo ticho.*

Henry zarecitoval zvučným hlasem osmý žalm jako nějaký školený dramatický umělec – *Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš: všechno brav a skot a také polní zvířata a ptactvo nebeské a mořské ryby, i netvora, který se prohání po mořských stezkách.*

Žádný varhaník pak nezahrál *Magnificat*, to jen vítr hvízdal v komíně, žádný sbor nezapěl, *Pane, propusť*, jen raci křičeli, přesto se domnívám, že se Stvořitel necítil uražen. Připomínali jsme spíše rané křesťany starověkého Říma než nějakou pozdější církev skrytou pod nánosem tajemna a drahého kamení. Následovala společná modlitba. Farníci se *ad libitum* modlili za vymýcení plísně bramborové, spásu duše zemřelého dítěte, požehnání pro novou rybářskou loď et cetera. Henry poděkoval za pohostinství, kterého se nám, návštěvníkům, dostalo od křesťanů z ostrova Chatham. Já jsem se k němu připojil a ze své dlouhé nepřítomnosti poslal modlitbu i Tildě, Jacksonovi a tchánovi.

Po bohoslužbě ke mně a k doktorovi přistoupil postarší „stěžen“ oné kaple, jakýsi pan Evans, a co nejsrdečněji Henryho a mne představil své předobré choti (oba zakrývali hluchotu tím, že odpovídali pouze na dotazy, o nichž se *domnívali*, že byly vzneseny, a přijímali pouze ty odpovědi, o nichž se *domnívali*, že byly vysloveny – jest to trik, který si osvojil nejeden americký obhájce) a svým dvěma synům Keeganovi a Dyfeddovi. Pan Evans se nám svěril, že má ve zvyku každý týden pozvat pana D’Arnoqa, aby poobědval v jejich nedalekém domově, neboť kazatel přebývá až v Port Huttu, což je útes vzdálený několik mil. Jestlipak bychom se i my dva připojili a pojedli s nimi? Vzhledem k tomu, že jsem Henryho již stačil informovat o té Gomoře v hostinci *U muškety* a že nám oběma žaludky hrozily vzpourou, přijali jsme laskavost manželů Evansových s povděkem.

Půl míle od Ocean Bay v klikatém větrném údolí se usedlost našich hostitelů ukázala jako stavení skromné, leč odolné proti všem těm pekelným bouřím, které o nedaleké útesy drtily žebra tolika nešťastným plavidlům. Salon okupovala hlava obrovitého kance (stíženého pokleslou čelistí a tupým pohledem), kterého dvojčata ulovila v den svých šestnáctých narozenin, a hodiny po náměsíčném dědečkovi – s mými kapesními hodinkami se rozcházely o pár hodin. Jisté je, že jednou ze skutečných hodnot dovážených z Nového Zélandu jest přesný čas. Oknem nakukoval indiánský podomek a prohlížel si návštěvníky svého pána. V životě jsem takového otrhance neviděl, pan Evans ale přísahal, že tenhle quarteron Barnabáš „je nejhbitější dvounohý ovčácký pes“. Keegan a Dyfedd jsou dva poctiví neotesaní mládenci znalí především ovčích způsobů (rodina vlastní dvouseťhlavé stádo), ježto žádný z nich nedojížděl do „města“ (tak ostrované nazývali Nový Zéland) a nedostalo se jim žádného vzdělání s výjimkou otcovy výuky Písma svatého, podle něhož se naučili obstojně číst a psát.

Paní Evansová pronesla modlitbu a hned poté jsem okusil nejchutnější pokrm (neznehodnocený solí, červy a nadávkami) od večere na rozloučenou s konzulem Baxem a Partridgeovými v

Beaumontu. Pan D'Arnoq nám vyprávěl o lodích, na nichž za deset let strávených na ostrově Chatham zastupoval kazatele, a Henry nás bavil příhodami o význačných i zcela neurozených pacientech, jimž v Londýně a v Polynésii prokazoval své dobrodiní. Za svou osobu jsem se pustil do popisování útrap, s nimiž se musí potýkat americký notář, má-li v Austrálii nalézt osobu obmyšlenou ze závěti sepsané v Kalifornii. Dušené skopové s knedlíkem jsme spláchli trochou piva, které pan Evans sám vařil a prodával velrybářům. Keegan a Dyfedd pak odešli dohlédnout na dobytek a paní Evansová se uchýlila ke svým kuchyňským povinnostem. Při Henryho otázce, zda na Chathamu pracují misionáři, si pan Evans vyměnil s panem D'Arnoqem pohledy a náš hostitel nám sdělil: „Nikoli, Maorové nemají pochopení, když jim my, *Pakeha*, kazíme Moriory přílišnou civilizací.“

Otázal jsem se, zda vůbec existuje zlo „*přílišné civilizace*“. Pan D'Arnoq odpověděl: „Pokud na západ od Hornova mysu není Boha, pak tam rovněž neplatí, že *všichni byli stvořeni sobě rovni*, pane Ewingu.“ Pojmenování jako Maorové a Pakeha jsem znal ze svého pobytu na *Věštkyni*, přál jsem si však zvědět, co znamená Moriorové. Můj dotaz otevřel Pandořinu skříňku minulosti a vyžádal si podrobné vyprávění o úpadku a rozkladu původních obyvatel Chathamu. Zapálili jsme si dýmky. Pan D'Arnoq hovořil bez přerušení ještě o tři hodiny později, kdy se soumrak snesl na kamenitou silničku a on se musel vydat na cestu do Port Hutt. Jeho příběh by na mou věru snesl společnost pera Defoeova či Melvillova a já ho na tyto stránky zaznamenám, jakmile se, dá-li Morfeus, řádně vyspím.

Pondělí 11. listopadu

Úsvit vlhký a zamračený. Záliv budí dojem slizu, počasí je však natolik přijatelné, že oprava *Věštkyně* může pokračovat, za což

vzdávám Neptunovi dík. Zatímco píši, vytahují kladkou nahoru nový křížový koš.

Když jsme před chvílí s Henrym snídali, přiběhl k nám celý vyplašený pan Evans a naléhavě mého přítele žádal, aby šel vyšetřit jednu osamělou sousedku, jakousi vdovu Brydenovou, kterou kůň shodil do slatiny plné kamení. Ošetřuje ji paní Evansová a obává se, že je život oné vdovy v nebezpečí. Henry popadl doktorský kufřík a bezodkladně vydal se na cestu. (Nabídl jsem se, že půjdu s sebou, pan Evans mne však požádal, abych tak nečinil, neb pacientka si prý vynutila slib, že kromě lékaře ji nikdo jiný nesmí v takovém stavu vidět.) Walker, který náš rozhovor zaslechl, prohlásil, že žádný příslušník mužského pohlaví už dvacet let nepřekročil její práh, takže „ta stará frigidní svině musí být v posledním tažení, když na sebe nechá šáhnout nějakýho šarlatána“.

Původ Moriorů z Rékohu (domorodý název ostrovů Chatham) zůstává doposud záhadou. Pan Evans vyjádřil přesvědčení, že jsou to potomci Židů vyhnaných ze Španěl, a poukázal přitom na jejich orlí nosy a pohrdlivě vykrojená ústa. Pan D'Arnoq dával přednost teorii, že Moriorové byli kdysi dávno Maory, jejichž kánoe ztroskotaly u těchto odlehlých ostrovů, a odvolával se na podobnosti jazykové i mytologické, což má logiku o větším počtu karátů. Jisté je, že po staletích či tisíciletích v odloučení žili Moriorové primitivním způsobem života jako jejich zbídačení bratraci ve Van Diemensově zemi. Lodní stavitelství (krom hrubě pletených vorů užívaných k překonání úžin mezi jednotlivými ostrovy) a umění navigace u nich upadly v zapomnění. O tom, že po zeměkouli tvořené i jinými pevninami a vodami chodí jiné nohy, se Moriorům ani nesnilo. V jejich jazyce tak není výraz pro rasu a Moriorové znamenají prostě lidé. Nerozvinul se zde chov dobytka, neboť po ostrovech těchto neběhali žádní savci až do doby, kdy zde velrybáři záměrně vysadili prasata, aby si rozšířili jídelní lístek. V panenských dobách se Moriorové živili vším, co jim přišlo pod ruku. Sbírali mušle *paua*, potápěli se pro raky, vybírali z hnízd vajíčka, harpunami lovili tuleně, sbírali mořské řasy a vyhrabávali larvy a kořínky.

Potud byli Moriorové pouhou místní variantou většiny pohanů halických se do lněných sukní a plášťů z ptačího peří, kteří se nevzdělání bílým mužem ztráceli kdesi uprostřed oceánu. Jejich unikátní tichomořská víra si však právem činí nárok na jedinečnost. Již odnepaměti hlásali příslušníci moriorské kněžské kasty, že kdožkoli prolíje lidskou krev, připraví se o vlastní *manu* – svou čest, majetek, postavení i duši. Žádný Morior by takové *personě non grata* neposkytl přístřeší, nepodal by jí potravu, nepromluvil by s ní a dokonce by na ni ani *nepohlédl*. Pokud vrah takto vyloučený ze společnosti vůbec přežil první zimu, dohnalo ho zoufalství a samota až ke komínu spojujícímu podmořskou jeskyni s povrchem, kde si vzal život.

Jen si to představte, nabádal nás pan D'Arnoq. Dva tisíce divochů (dle odhadu páně Evansova) dodržuje *Nezabiješ* slovem i skutkem a vytvořilo si i jakousi ústně tradovanou Magnu Chartu s cílem dosíci souladu jinde neznámého již šedesát století, to jest od okamžiku, kdy Adam okusil jablko ze Stromu poznání. Válka byla pro Moriory pojmem stejně neznámým, jako je pro Křováka dalekohled. *Mír*, nikoli pouhá přestávka mezi válkami, nýbrž tisíciletí nepomíjivého míru vládnou těmto odlehlým ostrovům. Kdo by popřel, že Rékohu leží blíže Moreově utopii než naše země pokroku ovládané princátky ve Versailles, Vídni, Washingtonu nebo Westminsteru lačnicími po válce. „Zde,“ krasořečnil pan D'Arnoq, „a pouze zde žila ona prchavá zjevení, ušlechtilí divoši z masa a krve!“ (Když jsme se později vraceli do hostince *U muškety*, Henry se mi svěřil: „Nikdy bych kmen divochů zaostalých tak, že nedokáží hodit rovně oštěpem, nenazval ušlechtilými.“)

Sklo a mír stejně jako zrada projeví pod opakovanými údery svou křehkost. První ranou byla pro Moriory britská vlajka vztyčená ve jménu krále Jiřího poručíkem Broughtonem z lodi Jeho Veličenstva *Chatham* v Skirmish Bay neboli Zátoce šarvátek právě před padesáti lety. O tři roky později se zmínky o Broughtonově objevu dostaly do Sydney a do Londýna a hrstka svobodných osadníků (k nimž se počítal i páně Evansův otec), ztroskotaných námořníků a „trestanců,

kteří vedli s ministerstvem pro kolonie v Novém Jižním Walesu spor o podmínkách své internace“ se pustila do pěstování dýní, cibule, kukuřice a mrkve. Ty pak prodávali nuzným tuleňářům, takto druhé ráno moriorské nezávislosti, kteří zklamali naděje domorodců na prosperitu tím, že zbarvili příboj tulení krví. (Pan D'Arnoq ilustroval jejich zisky těmito počty – jedna kůže se v Kantonu prodávala za 15 šilinků a tihle tuleňáři průkopníci jich do *každé* lodi naložili přes dva tisíce!) Během pár let zbývali tuleni už jen na vzdálených skaliscích a i tuleňáři se vrhli na pěstování brambor, chov ovcí a výkrm prasat v takové míře, že se Chathamským ostrovům nyní přezdívá „zahrada Tichomoří“. Tito zbohatlíci statkáři čistili půdu vypalováním, takže to v rašelině celé roky doutnalo, pak následovala období sucha a bylo zaděláno na novou katastrofu.

Třetí ranou pro Moriory byli velrybáři dožadující se v Ocean Bay, Waitangi, Owenze a Te Whakaru oprav a doplnění zásob. Kočky a krysy z jejich lodí se šířily jako morová nákaza a žraly ptáky hnízdící na zemi, jejichž vajíček si Moriorové cenili pro vysokou výživnou hodnotu. Nejružnější choroby, jež klátí lid tmavší pleti, kdykoli se k nim bílá civilizace jen přiblíží, zdecimovaly původní obyvatelstvo ještě víc.

Snad by všechny ty pohromy Moriorové byli přestáli, nebýt toho, že se po Novém Zélandě začaly šířit zprávy popisující Chathamské ostrovy jako zemi zaslíbenou s lagunami plnými úhořů, zátokami doslova vystlanými mušlemi a obyvateli, kteří nemají potuchy o boji ani o zbraních. K uším Ngati Tamy a Ngati Mutungy, dvou maorských klanů Taranaki Te Ati Awa (pan D'Arnoq nás ujistil, že maorská genealogie je v každé své větévce stejně složitá jako rodokmeny, kterých si tolik cení evropská šlechta, a každý kluk toho negramotného národa si může v mžiku připomenout prapradědovo jméno a postavení), dolehly pověsti slibující odškodnění za půdu zděděnou po předcích, o niž přišli v nedávných maorských válkách. Byli vysláni zvědové, kteří měli prověřit povahu a temperament Moriorů tím, že porušovali *tapu* a plenili posvátná místa. Moriorové tyto provokace snášeli jako náš Pán tím, že „nastavovali druhou

tvář“, a pachatelé oněch skutků se pak na Nový Zéland vraceli s tvrzením o zjevné zbabělosti Moriorů. Potetovaní maorští conquistadoři našli své loďstvo o jediném korábu v *Rodney* pod velením kapitána Harewooda, který na sklonku roku 1835 souhlasil, že za sadbové brambory, palné zbraně, prasata, velké množství česaného lnu a jedno dělo nadvakrát přeplaví devět set Maorů i s devíti válečnými kánoemi. (Pan D'Arnoq na zuboženého Harewooda narazil před pěti lety v jedné z krčem v Bay of Islands. Ten nejprve popřel, že by byl Harewoodem z *Rodney*, načež přísahal, že ho k přepravě domorodců donutili, nějak ale nedokázal vysvětlit, jakým způsobem se to stalo.)

Rodney vyplula z Port Nicholas v listopadu. Její pohanský náklad čítající pět set mužů, žen a dětí namačkaných při šestidenní plavbě v podpalubí plném výkalů a zvratků a trpících naprostým nedostatkem vody zakotvil v zálivu Wangatete v tak zuboženém stavu, že i Moriorové by své bojovné bratry pobili, *stačilo jen chtít*. Ti samaritáni se ale namísto toho, aby si pošpinili *manu* proléváním krve, rozhodli podělit se o tenčící se réhocké statky, ošetřovali nemocné a umírající navraceli zpět životu. „Maorové už na Rékohu byli i v minulosti,“ vysvětloval pan D'Arnoq, „vždycky ale zase odpluli, proto se Moriorové domnívali, že je i tito kolonisté nechají na pokoji.“

Velkorysost jejich byla odměněna ve chvíli, kdy se kapitán Harewood vrátil z Nového Zélandu s dalšími čtyřmi stovkami Maorů. Cizinci vznesli nárok na Chatham prostřednictvím *takahi*, maorského rituálu, který lze přeložit jako „přivlastnění si půdy jejím obcházením“. Starý Rékohu byl rozdělen a Moriorové zvěděli, že se stali maorskými nevolníky. Když se počátkem prosince asi tucet domorodců odvážil protestovat, Maorové je prostě rozsekali tomahavky. Prokázali, že jsou „v zlověstném umění kolonizace“ schopnými žáky Angličanů.

Ostrov Chatham má na východě rozsáhlou solnou bažinu Te Wanga tvořící lagunu. Jde téměř o jakési vnitrozemské moře oplodňované při vysokém přílivu oceánem, který se do laguny

dostává „stydkými pysky“ u Te Awapatiki. Před čtrnácti lety svolali moriorští muži na toto posvátné místo shromáždění. Trvalo tři dny a cílem jeho bylo dobrat se odpovědi na následující otázku: Může prolít maorské krve rovněž zničit *manu*? Mladší muži tvrdili, že zákon míru se netýká cizích kanibalů, o jejichž existenci neměli jejich předkové ani potuchy. Moriorové musejí zabíjet, nebo budou zabiti. Starší volali po usmíření, protože dokud si Moriorové uchovají *manu*, jejich bohové a předci ochrání národ před zlem. „Obejměte svého nepřítele,“ nabádali starší, „tím mu zabráníte, aby vás udeřil.“ („Obejměte svého nepřítele,“ poznamenal Henry ironicky, „abyste líp ucítili jeho dýku ve vlastních ledvinách.“)

Onoho dne starší zvítězili, to však nic neznamenal. „Jestliže Maorové postrádali početní převahu,“ vykládal pan D’Arnoq, „získali výhodu tím, že udeřili první a učinili tak vši silou, jak by mohla z hrobů dosvědčit řada britských a francouzských nešťastníků.“ Ngati Tama a Ngati Mutunga také pořádali porady. Moriorští muži se vrátili ze shromáždění a čekala je nastražená léčka a noc plná zvěstev horších než nejstrašnější noční můra, jatka, hořící vesnice, plenění, muži a ženy naražení na řady kúlů na plážích, děti poschovávané v kdejaké díře, po jejichž stopách se hnali lovečtí psi a trhali je na kusy. Někteří náčelníci zabíjeli jen v takové míře, aby vyděšenému zbytku vstúpili poslušnost majíce na paměti zítřek. Ostatní tak zdrženliví nebyli. Na pláži Waitangi usekli padesáti Moriorům hlavy, pak je naporcovali, zabalili do listů bylin a upekli si je v ohromné peci vyhloubené v zemi i se sladkými brambory a hlízkami jamu. Ani polovina Moriorů, kteří viděli poslední réhocký západ slunce, se nedožila prvního maorského východu. („Nyní nezbyvá již více než stovka čistokrevných Moriorů,“ povzdechl si pan D’Arnoq. „Britská koruna je *na papíře* zbavila jha otroctví, jenomže Maorové si z nějakých papírů pranic nedělají. Jsme vzdáleni týden plavby od guvernérova sídla a Její Veličenstvo na Chathamu nedrží žádnou posádku.“)

Zeptal jsem se, proč běloši Maory při onom masakru nezadrželi.

Pan Evans už přestal podřimovat a zdaleka nebyl tak nedoslýchavý, jak jsem se domníval. „Viděl jste, pane Ewingu, někdy maorské válečníky posedlé krví?“

Odvětil jsem, že nikoli.

„Ale určitě jste viděl žraloka, když ucítí krev, že?“

Připustil jsem, že ano.

„Tak to se moc neliší. Představte si, jak sebou v žraločích čelistích tluče krvácející jehně. Co jsme měli dělat – zůstat na břehu, nebo se pokusit ty čelisti zastavit? Přesně takové jsme měli možnosti. Jistěže jsme pomohli těm nemnohým, kteří přišli k našim dveřím – náš ovčák Barnabáš je jedním z nich –, kdybychom však vyšli ven, už bychom se nevrátili. Nezapomínejte, že nás v oněch dobách bylo na Chathamu sotva padesát. A Maorů celkem devět set. Spokojili se s Pakehou, pane Ewingu, námi ale opovrhují. Na to se nesmí zapomínat.“

Jaké z toho plyne poučení? Mír patří mezi hlavní ctnosti jen potud, pokud s námi záležitosti svědomí sdílejí i naši sousedé, a to i přesto, že ho náš Pán miluje.

Noc

Jméno D'Arnoq není *U muškety* příliš oblíbené. „Bílej negr, takovej podvraták,“ uplivil si přede mnou Walker. „Nikdo neví, co je to vlastně zač.“ Jednoruký ovčák Suggs, který ve výčepu doslova bydlí, přísahal, že náš známý je bonapartistický generál, jenž se zde v přestrojení skrývá. Jiný zase tvrdil, že je to Polák.

Ani výraz Moriorové tu nikdo nemá rád. Podroušený maorský mulat mi řekl, že si celou tu historku o domorodcích vymyslel ten starý bláznivý luterán a pan D'Arnoq káže to svoje moriorské evangelium jenom proto, aby ospravedlnil vlastní podvodné nároky na půdu Maorů, jediných právoplatných majitelů Chathamu, kteří na

svých kánoích připlouvali a zase odplouvali už odnepaměti! James Coffee, chovatel vepřů, prohlásil, že Maorové prokázali bílému muži službu tím, že vyhladili jiný divoký národ a udělali tu pro nás místo, a dodal, že Rusové si podobným způsobem cvičí kozáky, aby místo nich „změkčili sibiřské kůže“.

Ohradil jsem se tím, že naším posláním by mělo být civilizovat černošské národy jejich obracením na víru, a nikoli jejich vyhlazováním, neboť i ony jsou dílem Stvořitelovým. Všichni v krčmě nad mým „sentimentálním yankeeským plácáním“ mávli rukama. „Ani ti nejlepší z nich nestojí za víc, než aby pošli jak prasata,“ vykřikl jeden. „Tihle černoši kapírujou jenom jedno evangelium a tím je svištění biče.“ A další dodal: „My Britové jsme ve své říši zrušili otroctví a tohle nemůže říct žádný Američan!“

Mohu dodat jen tolik, že Henryho postoj zůstal rozpolcený. „Po letech práce s misionáři mám sto chutí připustit, že jejich úsilí může agónii vymírající rasy jen o nějakých deset dvacet let prodloužit. Milosrdný oráč zastřelí věrného koně, který je příliš starý na to, aby mohl dál sloužit. A nemáme snad jako praví filantropové přímo povinnost zmírnit utrpení těch divochů tím, že *uspíšíme* jejich zánik? Vzpomeňte na své indiány, Adame, vzpomeňte na všechny ty úmluvy, které vy Američani stále znovu a znovu porušujete a obcházíte. Nebylo by humánnější a určitě i čestnější ty divochy zlikvidovat a mít je konečně z krku?“

Kolik lidí, tolik pravd. Někdy koutkem oka zahlédnu hodnověrnější pravdu skrývající se ve vlastní nedokonalé formě, když se k ní však pokusím přiblížit, ukryje se hlouběji v trnité bažině nesouhlasu.

Úterý 12. listopadu

Náš kapitán Molyneux dnes poctil krčmu *U muškety* svou vznešenou návštěvou, aby s mým domácím dohodl cenu za pět sudů nasoleného masa (celá záležitost dostala podobu oné hulvátské hry *trentuno*, v níž zvítězil kapitán). Ještě než se vypravil zpátky zkontrolovat postup prací v loděnici, požádal k mému nemalému překvapení Henryho o důvěrný rozhovor. Zatímco píši, oni dva se v Henryho pokoji stále ještě radí. Můj přítel byl upozorněn na kapitánovo despotické chování, přesto všechno se mi to nechce líbit.

Později

Vychází najevo, že kapitán Molyneux trpí zdravotními obtížemi, které by mohly narušit schopnosti, jež se od muže jeho postavení vyžadují. Proto Henrymu navrhl, aby se s námi plavil do Honolulu (strava a soukromá kabina *gratis*) a až do zakotvení převzal úkol lodního lékaře a osobního kapitánova léčitele. Přítel Henry mu vysvětlil, že měl v úmyslu vrátit se do Londýna, kapitán byl však neústupný. Henry mu přislíbil, že celou věc zváží a rozhodne se do pátečního rána, na kdy byl stanoven odjezd *Věštkyně*.

Henry o kapitánově nemoci nemluvil a já se neptal, člověk ale nemusí být rovnou Aeskulap, aby si dal dohromady, že pan Molyneux je stížen pakostnicí. Diskrétnost slouží mému příteli ke cti. Ať už jakožto sběratel kuriozit působí jakkoli výstředně, jsem přesvědčen, že doktor Goose je příkladný lékař, a já z celé duše a možná trochu sobecky doufám, že na kapitánovu nabídku odpoví kladně.

Středa, 13. listopadu

Uchyluji se ke svému deníku jako katolík ke zpovědníkovi. Mé modřiny dokazují, že to, co se událo během oněch pěti uplynulých hodin, nebyly žádné halucinace způsobené rozrušením, nýbrž skutečnost. Popíši nyní, co se mi dnes přihodilo, a přidržím se faktů co nejvěrněji.

Ráno Henry opětovně navštívil vdovu Brydenovou, aby jí upravit dlahu a přiložil čerstvý náčinek. Nechtěl jsem se oddávat nečinnosti, a proto jsem se rozhodl vystoupat na vysoký kopec Conical Tor severně od Ocean Bay, jehož úctyhodná výška slibovala nejlepší rozhled po „vnitrozemí“ ostrova Chatham. (Jakožto zralejší muž je Henry příliš moudrý na to, aby se vláčel po neprozkoumaných ostrovech obývaných lidožrouty.) Líně tekoucí potůček vlévající se do Ocean Bay mne zavedl mokřinatými pastvinami a úbočími pokrytými pahýly stromů do nedotčeného pralesa tak zpráchnivělého, prorostlého a neproniknutelného, že jsem se jím prodíral zavěšen v liánách jako nějaký orangutan! Náhle se spustilo krupobití, naplnilo les frenetickým bubnováním a stejně náhle skončilo. Zpozoroval jsem drozda černoprsého s pery černými jako noc, jehož krotkost hraničila se směšností. Do zpěvu se pustil neviditelný *tui*, má roznícená představivost mu však přisoudila sílu lidského slova: „Oko za oko!“ vykřikoval a poletoval spleť pupenů, haluzí a trnů. „Oko za oko!“ Po vyčerpávajícím šplhání jsem poškrábán a podrápán dobyl vrcholek. Ani nevím, kolik mohlo být hodin, neboť jsem si předešlého večera zapomněl natáhnout kapesní hodinky. Neprůhledná mlha, která je na těchto ostrovech častým návštěvníkem (domorodý název Rékohu podle pana D'Arnoqa znamená „Slunce mlh“), s přibývajícím výškou klesala stále níže, takže panoráma, jímž jsem se mohl pokochat, netvořilo nic víc než vrcholky stromů ztrácející se v mženi. Vskutku ubohá odměna za všechnu mou námahu.

„Vrcholek“ Conical Toru tvořil kráter o průměru sotva větším, než že by přes něj kamenem dohodil, obklopující prohloubeninu,

jejíž dno se skrývalo pod smutečným příkrovem stromů *kopt*. Bez lan a cepínu jsem se do průzkumu vůbec neměl pouštět. Váhavě jsem obcházel jeho okraj a hledal schůdnější cestu zpět do Ocean Bay, když tu náhle jsem se za děsivého praskání poroučel k zemi – lidská mysl se děsí prázdnoty a je navyklá ji zaplňovat přízraky, snad proto jsem nejprve zahlédl hrozné kančí kly, pak maorského válečníka s kopím ve zdvižené ruce a s tváří, v níž se zračila odvážná nenávist jeho národa.

Byl to ale jen buňňák nechávající se unášet vzduchem jako plachetnice. Pozoroval jsem ho, jak mizí v průzračném oparu. Ocitl jsem se snad pouhý yard pod okrajem kráteru, k mému zděšení se mi ale půda pod nohama propadala jako mastný škraloup – nestál jsem na pevné zemi, nýbrž na jakémsi převisu! Zlomil jsem se v pase a v zoufalství jsem se zachytil několika stébel trávy. Ta mi však zůstala mezi prsty a já letěl dolů jako kámen hozený do studně! Vzpomínám si, jak jsem se s křikem řítíl vzduchem, do očí mne šlehalý větve, dělal jsem jeden přemet za druhým a trhal jsem si kabát na cáry; kyprá zem, tušení bolesti, naléhavá, nevyřčená prosba o pomoc, křoviny zpomalující avšak nezastavující můj pád, beznadějná snaha nabrat rovnováhu a konečně *terra firma* ženoucí se mi v ústrety. Dopad mne zbavil vědomí.

Ležel jsem v mlžných příkryvkách a prosluněných polštářích v San Francisku, v ložnici tolik podobné mé vlastní. Zakrslý sluha prohlásil: „Jsi *opravdu* hloupý chlapec, Adame.“ Vstoupila Tilda s Jacksonem, když jsem ale dával najevo radost, nevycházela z mých úst angličtina, nýbrž hrdelní štěkot jakéhosi indiánského kmene. Manželka i syn se za mne tuze styděli a nastoupili do kočáru. Pustil jsem se za nimi v touze odčinit celé to nedorozumění, jenomže kočár se mi ztrácel v dálce. Probudil jsem se v nekonečném tichu lesního příšeří. Pohmožděniny, tržné rány, všechny mé svaly a končetiny úpěly jako soudní síň plná nespokojených účastníků sporu.

Život mi zachránila poduška z mechu a rašeliny, která se v oné temné díře hromadila od druhého dne Stvoření. Andělé mne

ochránili před frakturami, protože kdybych si zlomil byť pouze ruku či nohu, byl bych tam zůstal ležet neschopen se odtud dostat v očekávání smrti vinou živlů či čelistí divé zvěře. Postaviv se na nohy a zjistiv, jak hluboko jsem bez větší úhony zapadl (na výšku předního stěžně), děkoval jsem Pánu našemu za vysvobození, neboť *V soužení jsi volal a já jsem tě bránil, odpověděl jsem ti skryt v rachotu hromů.*

Mé oči přivykly šeru a tím se jim odkryl pohled zároveň nesmazatelný, děsivý i velkolepý. Z věčné temnoty se vynořila nejprve jedna, pak deset a potom stovka tváří vytesaných do kůry uctívači model, jako by jakýsi krutý čaroděj zaklel lesní duchy. Ten baziliščí klan nelze výstižně popsat! Jen cosi mrtvého může působit tak živě. Prsty jsem přejížděl po těch strašlivých obličejích. Byl jsem nepochybně prvním bělochem, který se kdy ocitl v tomto mauzoleu. Nejmladší rytina byla podle mne asi deset let stará, starší dendroglyfy – růstem stromů celé roztažené – ale do kmenů vyškrábali pohani, jejichž duchové opustili těla již v pradávných dobách. Taková starobylost prozrazovala ruku Moriorů páně D'Arnoqových.

Čas na tom začarovaném místě běžel a já přemýšlel, jak se odtamtud dostat povzbuzován vědomím, že i autoři oněch stromových soch se z té díry musejí nějakým způsobem dostávat ven. Jedna stěna se zdála být poněkud méně příkrá než ostatní a popínavé rostliny nabízely jisté lanoví. Hotovil jsem se právě k výstupu, když k mým uším dolehlo prapodivné bzučení. „Kdo je tam?“ zvolal jsem (od neozbrojeného bělocha v pohanské svatyni poněkud ukvapené jednání). „Ukažte se!“ Ticho pohltilo má slova i jejich ozvěnu a vysmálo se mi. Nervozita ve mně vyvolala špatnou náladu. Původce bzučení jsem vysledoval v hejnu much kroužícím kolem čehosi napíchnutého na ulomené větvi. Šťouchl jsem do toho klackem a málem se mi obrátil žaludek, protože to byl kus smrdutých vnitřností. Chtěl jsem vzít nohy na ramena, povinnost mne však donutila ověřit si temné podezření, že tam skutečně visí lidské srdce. Nos a ústa jsem si zakryl kapesníkem a klackem jsem se znovu dotkl rozkládajícího se orgánu. Proběhl jím záchvěv, jako by

byl živý, a po zádech mi přejela palčivá vlna. Jako ve snu (ale já nespál!) se ze svého neblahého úkrytu vynořil průsvitný mlok a vyrazil směrem k mé ruce. Zahodil jsem klacek a vůbec netuším, kam se to zvíře podělo. Krev mi zpěnila hrůza a uspíšila mé odhodlání utéct. Což se snáz napíše, než provede, ježto jsem znovu uklouzl a další pád z té závrtně strmé stěny už mi napříště nemusí změkčit štěstí. Leč do skály byly vytesány stupínky a já z milosti Boží bez dalších nehod vylezl až k ústí kráteru.

Znovu jsem se ocitl v bezútěšně mlžném závoji a zatoužil po přítomnosti mužů téže barvy pleti, ano, dokonce i po hrubiánských námořnících od *Mušketý*. Započal jsem sestup doufaje, že se tentokrát ubírám jižním směrem. Moje původní odhodlání ohlásit vše, co jsem viděl (pan Walker, konzul *de facto* když už ne *de jure*, by přece měl být informován o loupeži lidského srdce, že?), postupně sláblo. Ještě stále jsem se nerozhodl, co a komu povím. Představa, že Walker a jemu podobní ty stromy pokácejí a dendroglyfy prodají nějakým sběratelům, se přičí mému svědomí. Možná jsem sentimentální, ale rozhodně nechci být původcem posledního násilí spáchaného na Moriorech.*

Večer

Když se Henry vrátil do hostince, na nebi již zářil Jižní kříž. Zdržela ho totiž spousta ostrovanů, kteří si s „lékařem vdovy Brydenové“ chtěli promluvit o svých revmatismech, kožních problémech a otocích. „Kdyby brambory platily to co dolary,“ stěžoval si, „byl bych bohatší než sám Nabuchodonozor!“ Znepokojovala ho má (značně

** Otec mi o dendroglyfech nikdy nevyprávěl a dozvěděl jsem se o nich pouze způsobem popsáním v úvodu. Vzhledem k tomu, že Moriorové z ostrova Chatham již jako národ překročili hranici vyměření, nelze se na nich již dopustit zrady. – J. E.

zestručněná) příhoda na Conical Tor a trval na tom, že mne musí prohlédnout. Ještě předtím jsem přemluvil indiánskou služebnou, aby mi nanosila vodu do vany. Koupel mne dala hodně do pořádku. Henry mi daroval kelímek balzámu na zanícené rány a nevzal si za něj ani cent. V obavách, že je to možná poslední příležitost si pohovořit s talentovaným lékařem (Henry má totiž v úmyslu nabídku kapitána Molyneuxe odmítnout), jsem mu vis-à-vis odhalil své obavy. Věcně mne vyslechl a zeptal se, jak často se mé záchvaty úzkosti opakují a jak dlouho trvají. Zalitoval, že nemá sdostatek času ani přístroj k určení konečné diagnózy, doporučil mi však, abych hned po návratu do San Franciska vyhledal specialistu na tropické parazity. (Nedokázal jsem se přimět k tomu, abych mu sdělil, že tam žádné takové lékaře nemáme.)

Ani jsem oka nezamhouřil.

Čtvrtek 14. listopadu

Vyplováme za ranního odlivu. Zase již dlím na palubě *Věštkyň*, nemohu však předstírat, že je mi to příjemné. V mé kajutě připomínající svými rozměry rakev jsou nyní uskladněny tři ohromné kotouče vlečných lan, které zaplňují celou podlahu a jež musím přelézat, chci-li se dostat na lůžko. Pan D'Arnoq (k Walkerově značné nelibosti) zásobovacímu důstojníkovi prodal půl tuctu soudků s nejrůznějším proviantem a štůček plachtoviny. Vstoupil na loď, aby dohlédl na jejich doručení, osobně převzal platbu a rozloučil se slovy Bůh vás provázej. V kajutě jsme se mačkali jako v lavoru, ježto však byl příjemný večer, vrátili jsme se na palubu. Pohovořili jsme o tom i onom, potřásli jsme si rukama a pan D'Arnoq pak slezl na malou dvoustěžňovou plachetnici, v níž na něho čekali dva míšenci tvořící posádku.

Pan Roderick má pramalé pochopení pro mé naléhavé prosby, aby se překážející lana někam přemístila, protože (z níže uvedených důvodů) musí opustit svou soukromou kabinu a přestěhovat se do společné kajuty k obyčejným námořníkům, jejichž počet se rozmnožil o pět Kastilců „ukořistěných“ na španělské lodi právě kotvící v zátocě. Její kapitán byl zosobněním vzteku, k vyhlášení války *Věštkyňi* měl ale daleko – určitě by při tom dostal do nosu, protože řídil tu nejhorší kocábku. Mohl leda děkovat nebi, že mu kapitán Molyneux nepřetáhl další zběhy. Slova „směr Kalifornie“ svítí zlatem a všechny k sobě vábí jako lucerna můry. Těch pět nahradí dva dezertéry z Bay of Islands a lodníky, o něž jsme přišli v bouři, přesto naši posádce do plného počtu stále několik mužů chybí. Finbar mi svěřil, že chlapi na nové poměry nadávají, protože si kvůli panu Roderickovi nemohou otevřeně poklábosit u flašky.

Osud mi dopřál moc příjemné odškodné. Když jsem u Walkera vyrovnal lichvářský účet (nenechal jsem tomu ničemovi ani cent spropitného) a pustil se do balení svého lodního kufru, náhle vstoupil Henry a pozdravil: „Dobrý den, pane spolucestující!“ Bůh vyslyšel mé modlitby! Henry přijal místo lodního lékaře a já už v tom plovoucím chlívku nezůstanu bez přítele. Obyčejní námořníci jsou neuvěřitelně tupohlaví a namísto vděku, že bude po ruce doktor, který jim bude napravovat zlomeniny a kurýrovat nakažlivé choroby, člověk neslyší nic jiného než mrmlání: „Co sme zač, že musíme vízt dochtora, kerej ani nepřejde čeleň? Náák královská kocábka?“

Musím přiznat, že se mne poněkud dotklo, že kapitán Molyneux dopřál platícímu gentlemanovi jako já tak žalostnou kóji, když je všude kolem tolik pohodlných kajut. Mnohem důležitější je však Henryho slib, že jakmile vyplujeme na moře, soustředí své nevšední znalosti k určení původu mých obtíží. Zaplavil mne nepopsatelný pocit úlevy.

Pátek 15. listopadu

Vypluli jsme za rozbřesku, třebaže pátek je mezi námořníky považován za smolný den. (Kapitán Molyneux vrčel: „Samé pověry! Svátky a dalšími zatracenými serepetičkami ať se baví papeženci a staré baby, *já* tu ale jsem kvůli zisku!“) Henry ani já jsme se na palubu neodvážili, protože od jihu to pořádně foukalo, moře bylo rozbouřené a všichni námořníci měli plné ruce práce s plachtami. Již v noci byla loď jen těžko ovladatelná a dnes tomu není jinak. Polovičku dne jsme strávili pořádáním Henryho lékárny. Vedle moderního lékařského vybavení vlastní můj přítel několik učených svazků psaných v angličtině, latině a němčině. V truhlici má v uzavřených lahvičkách s řeckými nápisy celou škálu prášků. Různě je míchá a připravuje z nich tablety a masti. Okénkem v mezipalubí jsme vyhlíželi k poledni a pozorovali, jak se Chathamské ostrovy na zamračeném horizontu mění v inkoustově zbarvené skvrny, jenomže zmítání lodě je nebezpečné pro všechny, jejichž nohy si týden na břehu odvykaly houpání.

Odpoledne

Na dveře mé kajuty zaklepal Švéd Torgny. Překvapen jeho chováním jsem ho pozval dál. Usadil se na pyramidě lanová a tajnůstkářsky mi zašeptal, že mi od skupinky přátel z lodi přináší nabídku. „Povězte nám, kde jsou nejlepší žíly, prozradte nám tajemství, které si vy místňáci necháváte pro sebe. My s chlapama bysme se postarali o sklizeň. Vy si budete pěkně hačat a od nás dostanete desátek.“

Chvíli mi trvalo, než jsem pochopil, že Torgny mluví o kalifornských nalezištích. Jakmile tedy *Věštyně* dorazí k cíli, je na

obzoru další hromadná dezerce a přiznávám, že mé sympatie jsou na straně námořníků. Torgnymu jsem poté přísahal, že nemám nižádné povědomí o ložiscích zlata, neboť má nepřítomnost trvá již celý rok, zdarma a s potěšením jim ale vyhotovím mapku onoho pověstného Eldorada. Torgny souhlasil. Vytrhl jsem stránku z tohoto deníku, načrtl jsem plánek a zakreslil do něj Sausalito, Benecii, Stanislaus, Sacramento a podobně, když tu náhle ozval se škodolibý hlas: „To vypadá jako nějaké pokoutní plány, že, pane pisálku?“

Vůbec jsme si nevšimli, že k nám po kajutních schůdcích dolů přišel Boerhaave a klidně si otevřel dveře! Torgny poděšeně vykřikl a okamžitě vzal vinu na sebe. „Jaké obchody si to tady ráčíš domlouvat s naším pasažérem, ty stockholmská bradavice?“ pokračoval první důstojník. Torgny úplně oněměl, já se však nenechal zastrašit a tomu hulvátovi jsem řekl, že Torgnymu popisuji „krásy“ svého rodného města, aby si lépe užil dobu, kterou stráví po dovolení opustit loď na souši.

Boerhaave zvedl obočí. „Dovolené teď přidělujete vy? To jsou mi novinky. Když dovolíte, pane Ewingu, ten papír.“ Nedovolil jsem. Můj dárek určený pro námořníka nebude rekvírovat žádný Holanďan. „Velice se omlouvám, pane Ewingu. Torgny, převeźmi *dar*.“ Nezbylo mi nic jiného než ho podat zdrcenému Švédovi. Pan Boerhaave přikázal: „Torgny, okamžitě mi vydej svůj dar, nebo budeš u všech čertů litovat dne, kdy jsi mámě vylez z (brk se mi ohnul při popisování jeho sprostot).“ Zahanbený Švéd poslechl.

„Jak poučné,“ poznamenal Boerhaave s pohledem upřeným na mé kartografické umění. „Kapitána potěší, až se dozví, že nešetříte námahou, jen aby si naši prašiví chlapi polepšili, pane Ewingu. Torgny, máš čtyřiaadvacetihodinovou hlídku na vrcholu stěžně. A bude osmačtyřicetihodinová, jestli tě někdo přistihne, jak něco jíš nebo piješ. Když budeš mít žízeň, můžeš pít vlastní chcanky.“

Torgny utíkal pryč, první důstojník však se mnou ještě neskončil. „Tyto vody jsou plné žraloků, pane pisálku. Drží se lodí a čekají, co dobrého jim moře přinese. Jednou jsem viděl, jak jeden takový sežral cestujícího. Stejně jako vy nedbal vlastní bezpečnosti a

přepadl přes palubu. Slyšeli jsme, jak křičí. Velcí bílí se s večerí nimrají, pomaloučku ji žvýkají – kousnou tady, hryznou tamhle a ten mizernej h– byl naživu dýl, než byste věřil. Zamyslete se nad tím.“ Zavřel dveře kajuty. Stejně jako ostatní tyranové i Boerhaave byl pyšný na odpornosti, jimiž nechvalně proslul.

Sobota 16. listopadu

Osud mi připravil zatím největší nepříjemnost celé dosavadní cesty! Stín Old Rékohu postavil *mne*, jehož jediným desideratem je poklid a ohleduplnost, na pranyř podezřívání a pomluv! Vždyť jsem se v *žádném ohledu* neprovinil ničím víc než křesťanskou důvěřivostí a neutuchající smůlou. Přesně na den měsíc uplynul od chvíle, kdy jsme odrazili od břehů Nového Jižního Walesu a já si zapsal tuto optimistickou větu: „Očekávám nudnou plavbu bez zvláštních událostí.“ Jaký výsměch! Nikdy nezapomenu na posledních osmnáct hodin, ježto mi ale nelze spát ani přemýšlet (a Henry už ulehl), jediným únikem před nespavostí je postěžovat si na těchto účastných stránkách na Osud.

Včera večer uchýlil jsem se do své kajuty utahaný jako pes. Pomodlil jsem se, sfoukl lampu a kolébán nesčetnými zvuky ponořil jsem se do nehlubokého spánku, když tu se *uvnitř kajuty* ozval chraplavý hlas a vyděsil mne k bdělosti! „Pan Ewing,“ šeptal naléhavě, „nelekejte – pan Ewing – nic neděje, nekřičet, prosím.“

Nedobrovolně jsem vyskočil a praštil se hlavou o pažení. V záblescích žlutavého světla pronikajícího kolem netěsných dveří a světlíkem v boku lodi zahlédl jsem, jak se z hromady odvinul kus tažného lana, načež se mi zjevila temná postava, jako mrtvý přivolaný k poslednímu soudu. Temnotou připlula silná ruka a přikryla mi ústa dřív, než jsem stačil vykřiknout. Útočník sykl: „Nic

neděje, vy v bezpečí, já přítel od pan D'Arnoq – vy znát on křesťan – ticho, prosím!“

Rozum konečně přemohl můj strach. V kajutě se neskrýval duch, nýbrž člověk. Pokud by mi chtěl podříznout krk kvůli klobouku, botám a krabici s notářským náčiním, už bych byl po smrti. A jestli byl můj věznitel černý pasažér, pak on a nikoli já byl v ohrožení života. Z jeho nevybroušeného projevu, nezřetelné siluety a zápachu jsem si dovodil, že tím černým pasažérem je indián, jediný na lodi s padesáti bělochy. Dobrá. Pomalu jsem přikývl naznačiv mu tak, že nebudu křičet.

Opatrně mne pustil. „Jmenuji Autua,“ zašeptal. „Vy znát, vidět mi, jo – vy mi líto.“ Zeptal jsem se ho, o čem to mluví. „Maori mi bičovat – vy vidět.“ Má paměť se přenesla přes bizarnost celé situace a já si vzpomněl na Moriora mrskaného „Ještěřčím králem“. Povzbudilo ho to. „Vy dobrá člověk – pan D'Arnoq povídat vy dobrá člověk – schovat mi u vás včera – já utíkat – vy pomoci, pan Ewing.“ Ze rtů mi splynulo záupnění a jeho ruka mi je hned znovu stiskla. „Když vy nepomoci – já smrtná potíže.“

Pravda pravdoucí, pomyslel jsem si, *a pokud se mi kapitána Molyneuxe nepodaří přesvědčit o vlastní nevinnosti, stáhneš mne pěkně s sebou!* (Měl jsem na pana D'Arnoqa pořádný dopal a to stále ještě platí. Ať si ušetří své „dobré důvody“ a nezúčastněné přihlížející ať nechá na pokoji!) Černého pasažéra jsem ujistil, že už „smrtné potíže“ má. *Věstkyně* je obchodní loď a žádná „podzemní železnice“ pro uprchlé otroky.

„Já výborná námořník!“ přesvědčoval mne. „Vydělám cestu!“ Dobrá dobrá, odpověděl jsem (plný pochyb o pravdivosti jeho tvrzení, že jest čistokrevným námořníkem) a nabádal jsem ho, aby se neprodleně vydal na milost kapitánovi. „Ne! Oni mi neposlouchat! *Plav domů, negre*, povídat a hodit mi do moře! Vy muž práva? Vy jít, mluvit a já zůstat, schovat! Prosím. Kapitán vás poslouchat, pan Ewing. Prosím.“

Marně jsem se ho snažil přesvědčit, že na soudním dvoře kapitána Molyneuxe se žádnému prosebníkovi nedostává méně

přízně než Američanovi Adamu Ewingovi. Riskantní podnik tohoto Moriora je jeho vlastní věc a já se ho ani v nejmenším netoužil zúčastnit. Vzal mne za ruku a k mému zděšení mi do dlaně vtiskl rukojeť dýky. Jeho požadavek byl pádný a skličující. „Pak mi zabít.“ Se strašlivým klidem a přesvědčením si její hrot přitiskl na hrdlo. Řekl jsem mu, že zešílel. „Já ne zešílel, vy nepomocť, vy mi zabít, to stejné. To pravda, vy vědět.“ (Zapřísahal jsem ho, aby se krotil a mluvil potichu.) „Tak mi zabít. Říct ostatním, že já napadnout a vy mi zabít. Nestat se potravou pro ryby, pan Ewing. Umřít tady lepší.“

Proklínaje své svědomí jednou, zlý osud dvakrát a pana D'Arnoqa třikrát, jsem ho ze strachu, že ho někdo z posádky uslyší a vrazí sem, úpěnlivě prosil, aby zastrčil nůž a pro všechno na světě se schoval. Slíbil jsem, že za kapitánem zajdu při snídani, protože kdybych mu přerušil spaní, odsoudil bych rovnou celý podnik k nezdaru. Černého pasažéra to upokojilo a on mi poděkoval. Vklouzl zpět do hromady lan a ponechal mne před téměř nesplnitelným úkolem vymyslet, jak se domorodý černý pasažér dostal na palubu anglického škuneru, aniž se tím jeho objevitel a spolubydlící v kabině vystaví obvinění ze spiknutí. Divochovo oddychování mi říkalo, že usnul. Měl jsem sto chutí rozrazit dveře a volat o pomoc, jenomže v očích Božích bylo slovo – i slovo dané indiánovi – závazné.

Kakofonie praskajícího žebrovi, kymácejících se stěžňů, napínajících se lan, třepotajícího se plachtoví, kročejů po palubách, cupitajících krys, dusajících čerpadel, odbíjejících hodin, šarvátek a smíchu ozývajících se z ubikací, rozkazů, námořnických popěveků a Tethydiny věčné říše – to vše mne ukolébávalo, zatímco jsem přemítal, jak nejlépe přesvědčit kapitána Molyneuxe o své nevině v páně D'Arnoqově spiknutí (musím teď být mnohem ostražitější než kdy dřív a nedopustit, aby tento deník četly nepřátelské oči), když tu náhlý fistulový výkřik blížící se z dále rychlostí střely z kuše umlčela paluba pouhých několik palců od místa, kde jsem ležel.

Jak příšerná definitivnost! Ležel jsem otřesený a úplně ztuhlý. Zapomněl jsem dýchat. Zdáli i zblízka se ozýval halas, dupající nohy se sbíhaly a zazněl i poplašný výkřik: „Vzbudte doktora Goose!“

„Škoda, h– spadá z ráhnoví, teď mrtvý,“ zašeptal indián, když jsem chvátal zjistit příčinu rozruchu. „Vy nic nemocť, pan Ewing.“ Nakázal jsem mu, aby zůstal schovaný, a spěchal jsem ven. Myslím, že můj spolubydlící cítil, v jakém jsem pokušení využít této nehody a zradit ho.

Posádka stála kolem muže ležícího na břicho u základny prostředního stěžně. V rozkolísaném světle lucerny jsem poznal jednoho z Kastilců. (Přiznávám, že prvním pocitem byla úleva, že se nezabil Rafael.) Zaslechl jsem, jak Islandan povídá, že mrtvý v kartách vyhrál na svých krajanech přiděl kořalky a před nástupem na hlídku to do sebe všechno nalil. Henry přispěchal v noční košili s doktorským kufříkem. Poklekl vedle potlučené postavy, zkusil nahmatat pulz, pak ale zavrtěl hlavou. „Tenhle mládenec už žádného doktora nepotřebuje.“ Pan Roderick Kastilcovi stáhl boty a šaty, aby je pak mohl vydražit, a Mankin mrtvému přinesl jakousi třetířadou pytlavinu. (Pan Boerhaave odečte cenu pytlaviny z výnosu dražby.) Námořníci se do kajut a na jednotlivá stanoviště rozešli v tichosti. Všechny tato připomínka křehkosti života zasmušila. Henry, pan Roderick a já jsme zůstali a pozorovali zbylé Kastilce při katolických pohřebních obřadech za zesnulého krajana. Teprve pak zavázali pytel a se slzami v očích s bolestným *adios!* svěřili tělo hlubinám. „Tihle vznětliví Latinos,“ poznamenal Henry a podruhé mi popřál dobré noci. Zatoužil jsem mu svěřit své tajemství, držel jsem ale jazyk za zuby, abych přítele ušetřil spoluviny.

Vraceje se z onoho melancholického představení, zahlédl jsem v kuchyni záblesk světla. Spává v ní Finbar, aby „zahnal zlodějíčky“, ale i jeho probudil noční rozruch. Uvědomil jsem si s hrůzou, že můj černý pasažér možná už půldruhého dne nic nejedl a kdoví k jakým bestialitám může takového divocha dohnat prázdný žaludek. Můj čin by mohl nazítří svědčit v můj neprospěch, přesto jsem kuchaři řekl, že mne o spánek připravuje veliký hlad, a dostal jsem od něho (za dvojnásobnou cenu zdůvodněnou nekřesťanskou hodinou) talíř kysaného zelí, klobásu a žemle tvrdé jak dělové koule.

Vrátil jsem se do kajuty. Divoch mi děkoval za laskavost a spořádal ten skrovný pokrm, jako by to byla mana nebeská. Nesvěřil jsem mu pravé důvody, tedy že čím plnější bude mít žaludek, tím méně pravděpodobné bude, že dostane zálsusk na mne, a namísto toho jsem se ho otázel, proč se na mne tenkrát při bičování usmál. „Bolest silná, jo – ale přáteli oči víc silné.“ Pověděl jsem mu, že o mně skoro nic neví a já že nevím nic o něm. Píchl prstem do oka sebe a pak mne, jako by toto jednoduché gesto všechno sdostatek vysvětlovalo.

Jak se noční hlídka pomalu krátila, vítr čím dál víc sílil. Lodní žebroví úpělo, bičované vody se přelévaly přes paluby. Zanedlouho mi začala slaná voda zatékat do kajuty. Řinula se po stěnách a kapala mi na přikrývku. „Měl sis vybrat sušší skryš než tuhle,“ zašeptal jsem, abych zjistil, jestli je můj černý pasažér vzhůru. „Bezpečí líp než sucho, pan Ewing,“ odpověděl a byl při tom stejně bdělý jako já. Zeptal jsem se, proč ho tehdy ve vesnici tak zuřivě tloukli. Rozhostilo se ticho. „Já moc vidět svět, já ne dobrá otrok.“ Abych v těch bezútěšných hodinách zahnal mořskou nemoc, nutil jsem svého černého pasažéra, aby mi o sobě vyprávěl. (Nemohu již skrývat svou zvědavost.) Jeho povídání v lámané angličtině bylo přerývané, mohu se tedy pokusit zde zaznamenat pouze jeho hlavní body.

S loděmi bělochů připlouvaly na Old Rékohu nejenom osudové rány, jak vyprávěl pan D'Arnoq, ale také zázraky. Jako dítě toužil Autua dozvědět se víc o oněch bledých bytostech pocházejících z míst, jejichž existence patřila za dědových časů do světa bájí. Tvrdil, že jeho otec byl mezi domorodci, na něž ve Skirmish Bay narazil výsadek kapitána Broughtona, a celé dětství prý znovu a znovu poslouchal tuhle historku: o „Velkém Albatrosu“ veslujícím ranními mlhami; o jeho podivně opeřených a pospojovaných služebnících, kteří se otočení zády blížili ke břehu; o hatmatilce Albatrosových služebníků (snad ptačí řeč?); o jejich kouřovém dechu; o odporném porušování *tapu*, jež zapovídá cizincům dotýkati se kánoí (když se tak stane, plavidlo je považováno za prokleté a plavby neschopné, jako by do něho sekeru zaťal); o prudké hádce, kterou to vyvolalo; o

„křičících tyčích“, jejichž tajemný hněv dokáže zabít člověka na druhém konci pláže, a o příkrývce modré jako moře, bílé jako oblaka a rudé jako krev, kterou vyvěsili na kůl předtím, než odveslovali zpátky k Velkému Albatrosovi. (Vlajku pak stáhli a věnovali ji náčelníkovi, který ji hrdě nosil, dokud ho neskolila krtice.)

Autua měl strýce Kocheho, který se někdy kolem roku 1825 plavil na bostonské tuleňářské lodi. (Můj černý pasažér neví jistě, kolik je mu let.) Na takových plavidlech si Moriorů v posádce cenili, protože namísto válečného hrdinství získávali si réhoští mužové „ostruhy“ při lovu tuleňů a plaveckých výkonech. (Když chtěl mladý muž například požádat o ruku nevěsty, musel se ponořit až na mořské dno a vynořit se s krabem v každé ruce a s třetím v ústech.) Dlužno dodat, že nově objevení Polynésané jsou pro bezohledné kapitány snadnou kořistí. Autuův strýc se vrátil po pěti letech oděn v šatech *pakeha*, s náušnicemi v uších a skromným váčkem dolarů i *reálů*. Přivezl si podivné zvyky (mezi jinými i „kouřové dýchání“), ošklivé nadávky a příběhy měst a pozoruhodností pro Moriory tak cizokrajných, že pro ně ani jejich jazyk nenacházel výrazy.

Autua přísahal, že se nalodí na první plavidlo opouštějící Ocean Bay a sám si ona exotická místa prohlédne. Strýc přesvědčil druhého důstojníka na francouzské velrybářské lodi, aby vzal desetiletého (?) Autuu jako plavčíka. Při svém zaměstnání na moři uviděl ledová loviště u Antarktidy, velryby proměněné v ostrůvky sedlé krve a pak sudy spermacetového oleje; v bezvětrných popelavých Encantadách lovil obrovské želvy; v Sydney uviděl impozantní budovy, parky, kočáry tažené koňmi, dámy v čepcích a zázraky civilizace; z Kalkaty do Kantonu převážel opium; v Batávii přečkal úplavici; před oltářem v Santa Cruz přišel v šarvátce s několika Mexičany o půlku ucha; přežil ztroskotání u Hornova mysu a viděl Rio de Janeiro, přestože tehdy nepřespál na břehu. A všude si všímal brutality, již rasy světlejší jaksi samozřejmě častují národy tmavší.

Autua se vrátil v létě roku 1835 jako zkušený asi dvacetiletý světoběžník. Měl v úmyslu se oženit s místní dívkou, postavit dům a obdělávat pár akrů půdy, jenomže jak vylíčil pan D'Arnoq, už o

zimním slunovratu téhož roku se každý Morior, který nezahynul, stal maorským otrokem. Roky strávené v posádkách tvořených příslušníky všech národů Autuovi v očích vetřelců nijak nepřispěly. (Poznamenal jsem, jak špatně načasovaný byl tento návrat ztraceného syna. „To ne, pan Ewing, Rékohu mne povolat domů, aby vidět její smrt a poznat pravda,“ odpověděl Autua a při posledních slovech si poklepal na hlavu.)

Autuovým pánem se stal Maor jménem Kupaka, který byl potetovaný obrazy ještěrek a svým vyděšeným zkroceným otrokům tvrdil, že přijel, aby je zbavil falešných model („Zachránili vás snad vaši bohové?“ vysmíval se jim Kupaka), aby jim očistil zaneřáděný jazyk („Bičem vás naučím pravé maorštině!“) i potřísněnou krev („Incesty vám rozředily původní *manu*!“). Od té doby byly svazky mezi Moriory zapovězeny a veškeré potomstvo zplozené maorskými muži s moriorskými ženami bylo prohlášeno za Maory. První provinilci byli strašlivým způsobem popraveni a ti, co přežili, upadli do letargie, jakou plodí jen trvalé zotročení. Autua vymýtil kus půdy, zasil pšenici a choval pro Kupaku prasata, dokud si nezískal sdostatek důvěry nutné k uskutečnění útěku. („Tajná místo na Rékohu, pan Ewing, soutěsky, jámy, jeskyně hluboko v lese Motoporoporo, že tam žádná pes nevyčuchat.“ Předpokládám, že jsem spadl do jednoho takového tajného místa.)

O rok později ho chytili, jenomže tou dobou už byli moriorští otroci příliš vzácní, než aby byli bez rozmyslu popravováni. Maorové nižšího postavení se museli ke své značné nelibosti pachtit po boku vazalů. („To jsme se vzdali půdy našich předků na Aotearoa pro tenhle mizerný kus skály?“ stěžovali si.) Autua znovu utekl a během tohoto druhého období svobody se mu dostalo na několik měsíců tajného útočiště u pana D’Arnoqa. Nebylo o nic méně nebezpečné než jeho nynější azyl. V té době byl pokřtěn a obrácen na víru.

Kupakovi muži uprchlíka dostihli po půldruhém roce, tentokráte však vzal nedůsledný náčelník ohled na Autuovy schopnosti. Po kárném bičování jmenoval svého otroka osobním rybářem. Mladý Morior tak nechal uplynout další rok, když tu jednoho odpoledne

objevil v síti vzácnou rybu jménem *moeeka*. Kupakově ženě pověděl, že tuto královnu mezi rybami může jíst pouze král, a ukázal jí, jak z ní pro manžela připravit pokrm. („Moc moc jedu, tahle moeeka, pan Ewing, jedna sousta a vy spát a už nikdy nevzbudit.“) Ještě během hodokvasu vyklouzl Autua z tábora, ukradl svému pánovi kánoi a pádloval bezměsíční tmou napříč zčeřeným mořským proudem k opuštěnému ostrovu Pitt vzdálenému dvě námořní míle od Chathamu (v jazyce Moriorů je to ostrov Rangiauria, který je chován ve zvláštní úctě jakožto rodiště lidstva).

Štěstí stálo při mém černém pasažérovi, protože i přes počínající bouři bezpečně za úsvitu doplul a žádné kánoe ho nepronásledovaly. Ve svém polynéském ráji se živil divokým celerem, řeřichou, vajíčky, bobulemi, příležitostně uloveným mladým divočákem (oheň si dovolil rozdělat jen pod rouškou tmy nebo mlhy) a vědomím, že Kupaku konečně stihl zasloužený trest. Nebyla pro něho samota nesnesitelná? „V noci navštěvovat předci. Ve dne vyprávět ptákům pověsti o Maui a ptáci vyprávět mi pověsti moře.“

Uprchlík tak žil několik let až do minulého září, kdy v důsledku zimní bouře u útesu ostrova Pitt ztroskotala velrybářská loď *Eliza* plující z Nantuckeru. Všichni námořníci se utopili, jenomže náš rozmilý pan Walker, který pro snadno vydělanou guineu nikdy nelenil, se přeplavil přes úžinu, aby zachránil náklad. Když objevil známky života a našel Kupakovu starou kánoi (všechny jsou zdobené jedinečnými řezbami), uvědomil si, že našel poklad, který by mohl jeho maorské sousedy tuze zajímat. O dva dny později se z pevniny k ostrovu Pitt vypravila velká družina pronásledovatelů. Autua seděl na pláži a pozoroval, jak příplouvají. Nejvíce ho překvapilo, že vidí i svého starého nepřítele Kupaku. Byl prošedivělý, ale živý až hanba a na celé kolo vyřvával válečné popěvky.

Můj nezvaný host zakončil vyprávění: „Ten jejich nenažraná pes ukrást *moeeka* z kuchyně a umřít. Maori ne. Jo, Kupaka mi bičovat, ale stará a daleko od domova a jeho *mana* už prázdná a umřelá. Maorům dělat dobře války a pomsta a svár, ale mír je zabít. Hodně

jich vrací na Zéland. Kupaka nemoct, jeho země už nebýt. Poslední týden, pan Ewing, já vidět vy a vědět, vy zachránit. Já vím to.“

Hodiny čtyřikrát odbily a světlík v mé kajutě prozrazoval deštivý úsvit. Chvilku jsem spal, avšak mé modlitby, aby Morior s přicházejícím ránem zmizel, zůstaly nevyslyšeny. Zapřísahal jsem ho, aby předstíral, že *se právě teď prozradil*, a aby o našem nočním rozhovoru pomlčel. Dával najevo, že mi rozumí, já se však obával nejhoršího: indián se svým důvtipem nemůže s Boerhaavem porovnávat.

Po pochozí lávce došel jsem k důstojnické jídelně (*Věštkyně* vyhazovala jako mladý mustang), zaklepal a vešel. Pan Roderick a pan Boerhaave právě naslouchali kapitánu Molyneuxovi. Odkáshal jsem si a všem jsem popřál dobrého rána, na což náš rozmilý kapitán odvětil: „Mohlo by být lepší, kdybyste se odsud koukal pakovat!“

Úplně klidně jsem se zeptal, *kdy* že by si pan kapitán mohl najít čas a vyslechnout si informaci o tom, že se jakýsi indiánský černý pasažér právě vynořil v mé takzvané kajutě z hromady lan. V nastalém tichu kapitánova bledá zrohovatělá pokožka změnila barvu na růžovou připomínající rostbíf. Ještě než vybuchl vzteky, stačil jsem poznamenat, že onen černý pasažér tvrdí, že jest schopným námořníkem a svou cestu na lodi si přeje odpracovat.

Pan Boerhaave zahrnul kapitána předvídatelnými obviněními a zvolal: „Takové, kdo na holandských obchodních lodích pomáhají černým pasažérům, čeká stejný osud.“ Připomněl jsem mu, že plujeme pod anglickou vlajkou a otázel jsem se ho, proč bych *neustále* už od čtvrtčního večera požadoval odstranění lan z kabiny a tím si „koledoval“ o prozrazení svého údajného komplotu, kdybych pod nimi sám černého pasažéra ukryl. Trefil jsem do černého a to mne povzbudilo. Ujistil jsem kapitána Molyneuxe, že onen pasažér je pokřtěný a k tomuto krajnímu kroku se uchýlil ze strachu, že se proti němu obrátí bezbožný hněv jeho maorského pán, který přísahal, že svému otrokovi vytrhne játra z těla a ještě teplá je sní (malinko jsem svou verzi přikořenil).

Pan Boerhaave nadával: „Takže bysme tomu zat... negrovi snad měli být nakonec ještě vděční?“ Odpověděl jsem nikoli, onen Morior jen žádá, aby mu byla dána příležitost prokázat na *Věštkyni* svou cenu. Pan Boerhaave vyštěkl: „Černý pasažér je černý pasažér, i kdyby sral stříbrné valouny! Jakže se jmenuje?“ Prohlásil jsem, že nevím, protože jsem s oním mužem nerozprávěl a bezodkladně jsem vyhledal kapitána.

Konečně promluvil i kapitán Molyneux: „Tvrdíte, že je *prvotřídní* námořník?“ Jeho zloba při vyhlídce na pár šikovných rukou, jimž nebude muset platit, polevila. „Indián? Kde se zaučil?“ Opakoval jsem, že jsem za dvě minuty nestačil o něm zvědět všechno, instinkt však že mi napovídá, že je to poctivý chlap.

Kapitán si pohladil bradku. „Pane Rodericku, doprovodte našeho cestujícího i s jeho instinktem a přiveďte toho jeho divocha k vratiplachtě.“ Hodil prvnímu důstojníkovi klíč. „Pane Boerhaave, mou pušku, když budete tak laskav.“

Druhý důstojník a já jsme učinili, jak nám bylo řečeno. „Dosti nebezpečné,“ upozornil mne pan Roderick. „Na *Věštkyni* platí jediný zákon, a to vrtochy starého pána.“ Jiný zákon, zákon jménem „svědomí“ se dodržuje *lex loci* tam, kam vidí Bůh, odpověděl jsem. Autua očekával přelíčení v bavlněných kalhotách, které jsem zakoupil v Port Jacksonu (když se šplhal na palubu z páně D’Arnoqovy loďky, neměl na sobě nic než bederní roušku a náhrdelník ze žraločích zubů). Měl odhalená záda. Doufal jsem, že jeho tržné rány poslouží jako důkaz jeho odolnosti a že v hrudích přihlížejících vyvolají soucit.

Rozšířily se zprávy o možném povražení a většina námořníků se už shromáždila na palubě. (Můj spojenec Henry ještě spal, nic nevěda o mém ohrožení.) Kapitán Molyneux si Moriora přeměřil, jako by prohlížel mezka, a takto ho oslovil: „Pan Ewing, který nemá *ponětí*, jak ses dostal na palubu mé lodi, tvrdí, že se považuješ za námořníka.“

Autua odpověděl s odvahou a důstojností: „Jo, kapitáne, pane. Dva roky velrybářská loď *Mississippi* z Le Havru pod kapitánem

Masperem, čtyři roky *Cornucopii* z Filadelfie pod kapitánem Catonem, tři roky východoindická společnost...”

Kapitán Molyneux ho přerušil a ukázal na Autuovy kalhoty. „Tohle jsi ukradl dole?“ Autua vycítil, že i já se ocitl před tribunálem. „Dal tento křesťanský gentleman, pane.“ Posádka se zadívala směrem, kterým ukazoval prst černého pasažéra, tedy na mne, a pan Boerhaave zaútočil na mezeru v mém opevnění. „Opravdu? A *kdypak* došlo k předání tohoto daru?“ (Vzpomněl jsem si na bonmot svého tchána: „Chceš-li oklamat soudce, předstírej zájem, chceš-li obalamutit celý soudní tribunál, předstírej nudu.“ A tak jsem sehrál vyjímání smítka z oka.) Autuova odpověď potvrdila jeho vnímavost: „Deset minut zpátky, pane, já žádné šaty a ten pán říkat, nahý je špatný, obleč tohle.“

„Jestli jsi skutečný námořník,“ pokračoval kapitán a ukázal palcem vzhůru, „tak se podíváme, jak umíš skasat tady naši nadbramovou plachtu.“ Autua zaváhal a zatvářil se zmateně a já si uvědomil, jak nesmyslně jsem vsadil na slovo indiána. On však jen odhalil past. „Pane, to ne nadbramová plachta, to vratiplachta, jo?“ Kapitán Molyneux chladně přikývl. „Tak laskavě skasej *vratiplachtu*.“

Autua vyšplhal křepce na stěžeň a já začal doufat, že ještě není vše ztraceno. Právě vycházející slunce svítilo nízko nad obzorem a nutilo nás přivírat oči. „Nabít a zalícit pušku,“ poručil kapitán panu Boerhaavovi, jakmile se Autua dostal za vratiráhno, „a na můj rozkaz pal!“

Nanejvýš důrazně jsem protestoval, že indián přijal Tělo Páně, kapitán Molyneux mne však okřikl, ať držím ústa, nebo poplavu zpátky na Chatham. Žádný americký kapitán by nikdy nikoho (ani černocho) tak odporným způsobem neodpravil! Autua došplhal na nejvyšší ráhno a navzdory rozbouřenému moři ho přešel s dovedností opice. Islandan, zarputilý, věčný, úslužný a pilný chlapík, pozoroval rozvinutou plachtu a vyjádřil svůj obdiv tak, aby to všichni slyšeli: „Ten má na nohou místo prstů rybářský háčky, to vám povídám jako starej námořník.“ Byl jsem mu za to tak vděčný, že bych mu byl nejradši zlíbal nohy. Netrvalo dlouho a Autua skasal

celou plachtu, což byl úkol obtížný i pro čtyři muže. Kapitán Molyneux pochvalně zabručel a nařídil panu Boerhaavovi, aby odložil pušku. „Tomu negrovi ale nezaplatím ani cent. Odpracuje si tady jízdenku na Havaj. Když se nebude ulejšvat, může tam pak podepsat normální smlouvu. Pane Rodericku, může se nastěhovat do kajuty po tom Španělovi.“

Popisováním všech událostí dne se mi úplně ztupilo pero. Už se také setmělo a není vidět.

Středa 20. listopadu

Silný východní vítr, sláný a vyčerpávající. Henry provedl prohlídku a přišel s vážným nálezem, nikoli však nejvážnějším. Mé potíže způsobuje parazit *gusano coco carvello*. Jde o endemický hmyz rozšířený pouze v Melanésii a Polynésii, vědci ho ale objevili teprve před deseti lety. Drží se v páchnoucích stokách Batávie, což byla bezpochyby vstupní brána mé infekce. Člověk ho spolkne a on pak putuje krevním řečištěm až do mozku, konkrétně do *cerebellum anterior*. (Odtud mé migrény a nevolnosti.) Když se usadí v mozku, vstoupí do gestační fáze. „Vy jste, Adame, realista,“ poučil mne Henry, „a proto dostanete neslazené pilulky. Jakmile se vylíhnou larvy, mění se mozek napadené oběti v cosi jako červy prolezlý kvěťák. V důsledku uvolňování hnilobných plynů vylézají bubínky z uší a oči z důlků, až nakonec prasknou a s nimi se ven dostane mračno parazitálních spor.“

Tak zní můj rozsudek smrti, nyní však přichází na řadu odklad výkonu rozhodnutí a odvolání. Směs urussia alkali a orinockého manganu způsobí mému parazitovi kalcifikaci a lafrydická myrha ho rozloží. V Henryho „apatyce“ všechny tyto látky jsou, rozhodující je však zvolit přesné dávkování. Méně než polovina dramu zanechá *gusano coco* nedotčena, větší dávka pacienta v průběhu léčby

zabije. Lékař mne varuje, že když parazit hyne, jeho jedové váčky praskají a uvolňují svůj obsah, proto se nejspíš budu před úplným uzdravením cítit hůř.

Nařídil mi, abych o svém stavu ani nemukl, protože hyeny jako Boerhaave pasou po zranitelných a nevědomí námořníci mohou projevovat nepřátelství vůči chorobám, o nichž ničeho nevědí. („Kdysi jsem slyšel o námořníkovi, který asi týden po vyplutí z Macaa prodělal na předlouhé plavbě do Lisabonu lehký záchvat lepry,“ vzpomínal Henry, „a celá posádka se zasadila o to, aby toho nešťastníka hodili bez řeči přes palubu.“) Až budu v rekonvalescenci, rozhlásí, že pan Ewing má teplotu způsobenou změnou klimatu, a bude mne sám ošetřovat. Když jsem se zmínil o placení, protestoval. „Placení? Nejste přeci žádný hypochondrický hrabě s matracemi plnými peněz! Prozřetelnost vás přivedla právě do mé péče, neboť pochybuji, že by vás v celém blankytném Tichomoří dokázalo léčit více než pět lékařů! A tak tedy fuj poplatkům! Žádám jediné, Adame, a sice abyste byl poslušným pacientem. Užívejte laskavě mé prášky a zdržujte se v kajutě. Já se na vás přijdu po skončení poslední noční hlídky podívat.“

Doktor je nebroušený diamant nejvyššího lesku. Dokonce i teď mám v očích slzy vděku.

Sobota 30. listopadu

Henryho prášky působí jako skutečný zázrak. Vdechují cenné granulky ze slonovinové lžičky a v okamžiku mne zalévá pocit zářivé radosti. Zbystřuji se mi smysly, jakkoli mé údy stále znehybňují smrtící vody Léthé. Za nocí se ve mně můj parazit celý kroutí jako prstíček právě narozeného dítěte. Způsobuje mi záchvaty bolesti a zdají se mi oplzlé a ohavné sny. „To je jasná známka toho, že červík zareagoval na náš prostředek a snaží se schovat v cerebrálních

hlubinách, kde se rodí naše fantazie. Skrývá se ale marně, drahý Adame, marně. My ho vypudíme!“

Pondělí 2. prosince

Ve dne je v kajutě jako v peci a tyto stránky mi skrápí pot. Tropické slunce mohutní a zaplňuje polední oblohu. Osmahlí muži pracují polonazí se slaměnými klobouky na hlavách. Plaňkování mokvá rozpáleným dehtem, který se lepí na podrážky. Zčista jasna se přizene průtrž mračen a stejně rychle ustane. Na palubě to zasyčí a v mžiku je zase suchá. Na hladině připomínající rtuť se pohupují portugalské válečné koráby, létající ryby okouzlují přihlížející a kolem *Věštkyně* krouží okrové stíny kladivounů. Před chvilkou jsem šlápl na oliheň, která se vymrštila až nad štítnici! (Očima i zobákovitým ústním otvorem mi připomněla tchána.) Voda, již jsme nabrali na Chathamu, má slanou příchut' a můj žaludek se bouří, pokud do ní nekápnu maličko brandy. Nehrajeme-li u Henryho nebo v jídelně šachy, odpočívám u sebe v kajutě a čekám, až mne Homér ukolébá pod vzdouvajícími se plachtami Athéňanů k spánku.

Včera u mne zaklepal Autua, aby mi poděkoval za záchranu života. Prohlásil, že je mým dlužníkem (svatá pravda) až do okamžiku, kdy mi sám zachrání život (ať se tak nikdy nestane!). Otázal jsem se, jak se mu líbí nové povinnosti. „Líp než otročit Kupakovi, pan Ewing.“ Pak ale vypožadoval mé obavy, že by si nás někdo mohl všimnout a ohlásit to kapitánu Molyneuxovi, i vrátil se do společné kajuty a od té doby mne již nikdy nevyhledal. Přesně v tom smyslu mne Henry varoval: „Jedna věc je hodit černochovi kost, ale něco úplně jiného je se ho ujmout! Přátelství mezi rasami, Ewingu, nikdy nepřeváží náklonnost mezi věrným loveckým psem a jeho pánem.“

Za večerů jsme si s doktorem oblíbili procházky po palubě. Je příjemné jen tak dýchat chladnější vzduch. Člověku přecházejí oči ze světélkující hladiny a z přívalů hvězd na obloze. Minulého večera se posádka shromáždila na otevřené palubě, aby ve světle luceren připravila konopí na lana. Zákaz vzývání „nadpřirozena“ podle všeho neplatil. (Od oné události s Autuou bylo opovržení vůči „panu pisálkovi“ stejně jako ono hanlivé označení na ústupu.) Bentrail zazpíval deset strof o bordelech tak mizerných, že by odradily i nejchlípnějšího satyra. Henry se uvolil k jedenáctému verši (o Chlupaté Máne z báně), po němž zavládla ještě oplzlejší nálada. Další na řadě byl Rafael. Usadil se nebezpečně vysoko a neškoleným, o to však upřímnějším hlasem zazpíval:

*Ó, Shenandoah, jak dlouho tebe nespátřím,
řeko má, johohou.*

*Ó, Shenandoah, tobě navždy věrný dlím,
spoutaný s tebou Missouri širokou.*

*Ó, Shenandoah, miluju dceru tvou,
i to místo za vodou.*

*Lod' volně pluje, vítr věje,
Plachta vlá, napjaté lanoví.*

*Missouri mocná řeka je,
Na kuráž pijme, dokud se plachta chví.*

*Ó, Shenandoah, tebe neopustím víc,
Tebe milovat budu až do skonání, vím.*

Mlčení je od drsných námořníků pocta nade všechno učené velebení. Jak to, že Rafaelovi narozenému v Austrálii přirostla k srdci americká píseň? „Já nevěděl, že je americká,“ odpověděl nerudně. „Naučila mě ji máma, než umřela. Je to jediná věc, která mi po ní zůstala. Zaryla se mi do paměti.“ S nemluvnou odměřeností se vrátil k práci. Henry i já jsme znovu pocítili nepřátelství, jaké pracující vysílají směrem k přihlížejícím zahalečům, a tak jsme je zanechali jejich dřině.

Když si pročítám zápis z 15. října, kdy jsem se poprvé během společně sdílené *mal de mere* v Tasmánském moři...

Dopisy ze Zedelghemu

Zámek Zedelghem
Neerbeke
Západní Flandry
29. VI. 1931

Sixsmithi,

ve snu jsem stál v obchodě s porcelánem nacpaném od podlahy až k vysokému stropu policemi plnými starožitností, kde by jich člověk jediným pohybem hned několik shodil na zem a rozbil na padrtě. Přesně to se také stalo, jen namísto řinčení se na čtyři doby rozezvučel majestátní akord v D dur, napůl violoncello, napůl varhanní vox celestis. Zápěstím jsem z podstavce shodil věcičku z dob dynastie Ming – es, všechny smyčce, nádherné, transcendentní, andělé slzeli. Načež jsem už záměrně strčil do figurky představující kravičku, další nota byla dojička, následována porcelánovým chlapečkem s rýčem – prostor zaplnily střepinové orgie, mou hlavu pak božské harmonie. Ach, jak nádherná hudba! Po očku jsem sledoval otce, jak počítá škodu, násada jeho pera se blýskala, tóny však musely znít dál. Věděl jsem, že když se té hudby zmocním, bude ze mne největší skladatel století. Ohyzdny Smějící se kavalír přistál na zdi a kolosálně rozezvučel celou bicí sekci.

Probudil jsem se ve svém apartmá v hotelu Imperial Western. Brewerovi výběrčí mi div nevyrazili dveře a na chodbě panoval řádný zmatek. Nepočkali ani, až se oholím – bylo to od těch surovců do nebe volající sprostáctví. Nedalo se dělat nic jiného než vyklouznout

okénkem v koupelně, ještě než ten povyk přivolá ředitele a ten zjistí, že onen mladý pán z dvěstětřicetsedmičky nemá na zaplacení své nyní již dosti značné útraty. Jsem nucen bohužel přiznat, že útěk neproběhl úplně hladce. Odpadová roura se s hlukem týraných houslí uvolnila a tvého starého přítele shodila na zem. Pravou půlku mám celou modrou. Je zázrak, že jsem si nepřerazil páteř nebo se nenabodl na plot. Z toho je třeba se poučit, Sixsmithi. Když jsi na suchu, nos s sebou co nejméně věcí a měj je v pevném zavazadle, které přečká pád na londýnskou dlažbu z prvního nebo druhého patra. Nikdy se nenechej ubytovat ve vyšším poschodí.

Ukryl jsem se v kavárně vtěsnané do ukoptěného kouta na nádraží Victoria a pokoušel jsem se zapsat hudbu ze snu o obchodě s porcelánem – nedokázal jsem se však dostat přes dva ubohoucké takty. Nejspíš budu muset napochodovat Tamu Brewerovi přímo do náručí, jen aby se mi všechno znovu vybavilo. Mizerná nálada. Obklopili mne nějací divní patroni se zkaženými zuby a skřehotavými hlasy oplývající bezdůvodným optimismem. Střízlivím a přemýšlím, jak jediná zpropadená noc u karet dokáže člověku nezvratně poznamenat společenské postavení. Všichni ti příručí, taxikáři a hokynáři si nakřečkovali a do páchnoucích matrací nacpali víc půlkorun a třípencí, než na kolik si já, syn významného církevního hodnostáře, mohu kdy činit nárok. Měl jsem výhled do průchodu: ušlápnutí písaři se tudy hnali jako dvaatřicetinky v beethovenovském *allegro*. Jestli z nich mám strach? Kdepak, já mám strach z toho, že já jsem já. Zač stojí vzdělání, výchova a talent, když člověk nemá ani nočník, do nějž by se vymočil?

Pořád tomu nemohu uvěřit. Já, absolvent Cambridge, se potácím na pokraji zkázy. Do slušného hotelu mne nepustí, abych jim nezaneřádl halu. V neslušném hotelu chtějí peníze na dřevo. Nesmím se ukázat v žádné herně na sever od Pyrenejí. Každopádně mám několik možností:

1) Pronajmout si za pár šupů pokoj v nějakém špinavém penzionu, vyžebrot nějakou tu guineu od Strýčka Cecila s.r.o., učít afektované slečinky stupnice a zahořklé staré panny prstoklad. Ale

no tak! Kdybych dokázal před tupohlavci předstírat zdvořilost, ještě pořád bych mohl profesorovi Mackerrasovi vytírat zadnici svými bývalými spolužáky. Ještě než to řekneš, tak ti povídám že ne, nepoběžím za tatíkem s dalším *cri de coeur*. Jen bych tím potvrdil všechny jedovatosti, které o mne kdy prohlásil. To radši skočím z waterlooského mostu a nechám se pokořit mamkou Temží. To myslím úplně vážně.

2) Lézt za lidmi z koleje, mazat jim med kolem huby a nechat se pozvat na prázdniny. Problematické z týchž důvodů jako ad 1). Jak dlouho před nimi utajím prázdnou portmonku? Jak dlouho dokážu snášet jejich soucit a odolávat jejich talonům?

3) Zajít za bookmakerem – jenomže co když prohraju?

Rád bys mi teď asi připomněl, Sixsmithi, že si za všechno můžu sám, s tímhle středostavovským smetím ale na mě nechod' a zůstaň ještě chvíli na mé straně. Zřízenec oznámil nástupišti plnému lidí, že přípoj lodi odplouvající z Doveru do Ostende má třicet minut zpoždění. Byl to můj krupiér, který mne vyzýval, abych zdvojnásobil sázku, nebo nechal hry. Chce to být radši zticha, sklapnout a poslouchat – a helemese, svět už se postará o roztrídění nejruznějších nápadů, zvláště na špinavém londýnském nádraží. Dopil jsem mýdlovitý čaj a vykročil jsem přes celou halu směrem k pokladně. Zpáteční jízdenka do Ostende byla příliš drahá – ano, v tak sakramentské situaci jsem se ocitl –, takže to musela být obyčejná. Nastoupil jsem ve chvíli, kdy lokomotiva vyrazila pikolové *furioso*. Rozjeli jsme se.

Teď abych odhalil svůj plán inspirovaný článkem v Timesech a připilými fantaziemi rozvíjenými dlouze v apartmá hotelu Savoy. Jižně od Brugg žije v belgickém ústraní samotářsky anglický skladatel jménem Vyvyan Ayrs. Určitě jsi o něm nikdy neslyšel, protože jsi muzikantské budižkničemu. Přesto patří k těm vůbec nejvýznamnějším. Jako jediný Brit své generace odmítl okázalost, společenské formality, obhroublost i šarm. Od počátku dvacátých let kvůli nemoci nic nového nesložil – je napůl slepý a sotva udrží pero v ruce –, ale v recenzi na jeho *Secular Magnificat* (provedenou minulý

týden v St. Martin) byla zmínka o šuplíku plném nedokončených skladeb. Představil jsem si, jak jedu do Belgie, přesvědčuji Vyvyana Ayrse, že mne musí zaměstnat jako svého tajemníka, přijímám jeho nabídku, že mne bude učit, propracovávám se na hudební nebe, získávám věhlas a jmění úměrné svému talentu, otec je nucen přiznat, že syn, jehož vydědil, je *ten* Robert Frobisher, největší britský skladatel své doby.

A proč ne? *Žádný* lepší plán nemám. Já vím, že teď bručíš a vrtíš hlavou, Sixsmithi, ale tuším také, že se usmíváš, a proto tě mám tak rád. Klidná cesta k pobřeží... předměstí bující jako rakovina, fádňí pole, rozbahněný Sussex. Dover, to je naprostá hrůza plná bolševiků, rozeklané útesy, které jsou romantické asi jako můj zadek a mají i stejnou barvu. Poslední šilinky jsem v přístavu vyměnil za franky a najal jsem si kajutu na *Kentské královně*, prorezlé kocábce, která možná pamatuje krymskou operaci. Mladý stevard s hlavou jako brambora mne nedokázal přesvědčit, že si jeho bordó uniforma a nepřesvědčivý plnovous zaslouží spropitné. Ohrnul nos nad mým zavazadlem a deskami na rukopisy – „To je moc rozumné, pane, že cestujete nalehko,“ – a nechal mne, ať se s tím špiním sám. Naprosto mi to vyhovovalo.

K večeri podávali kuře vysušené na troud, moučnaté brambory a napodobeninu claretu. U stolu mi dělal společníka pan Victor Bryant, nožír ze Sheffieldu. Muzice nerozumí ani za mák. Téměř celou dobu mi vykládal o lžících, mé nenucené způsoby si vyložil jako zájem a okamžitě mi nabídl práci ve svém obchodním oddělení. Věřil bys tomu? Poděkoval jsem mu (s vážnou tváří) a přiznal jsem, že bych příbory raději spolykal, než abych je musel prodávat. Trojí mohutné zahoukání mlhových sirén, motory změnily tón. Ucítíl jsem, že loď odrazila od břehu. Vypravil jsem se na palubu, abych se podíval, jak mi Albion mizí v mživé tmě. Nemožnost návratu; důsledky mého činu řály do živého. R.V.W, v Orchestru mysli dirigoval *Mořskou symfonii. Plout dál a dál vstříc hlubinám, s lehkou myslí, ó duše, já s tebou a ty se mnou.* (Žádný zvláštní zájem jsem o to dílo neměl, do programu bylo ale zařazeno dokonale.) Severní

moře mne roztřásl chladem, smáčelo mne od hlavy až k patě. Třpytivě temné vody mne vábily ke skoku. Nedbal jsem jich. Ulehl jsem brzy, listoval Noyesovými *Kontrapunkt*y, naslouchal vzdáleným žesťům strojovny a načrtl pasáž pro trombon s repeticí inspirovanou lodními rytmy, za mnoho ale nestála, a teď hádej, kdo u mne zaklepal. Stevard s obličejem připomínajícím bramboru. Skončila mu směna. Raději jsem mu dal víc než jen spropitné. Žádný Adonis, jen kost a kůže, ale na svůj původ docela vynalézavý. Pak jsem ho vyhodil a spal jsem jako zabitý. Část mého já si přála, aby ta cesta nikdy neskončila.

Ona ale skončila. *Kentská královna* vklouzla do Ostende, dámy pochybných mravů s ulámanými zuby hovící si nad kalnými vodami, která jako by z oka vypadla Doveru. Brzy, brzičko zrána dunělo chrápání Evropy hluboko pod tubami. Poprvé jsem uviděl domorodé Belgičany vláčející bedny, hádající se a *přemýšlející* ve vlámsčině, holandštině nebo čím to vlastně mluví. Bystře jsem si sbalil zavazadlo v obavách, že by se loď mohla vydat zpátky do Anglie a já byl stále ještě na palubě; nebo lépe řečeno v obavách, že bych to mohl dopustit. Z mísy v lodní kuchyni připravující jídla pro pasažéry první třídy jsem popadl něco k snědku a uháněl jsem po lávce ven z lodi, než mne dožene někdo v uniformě s lampasy. Vstoupil jsem na kontinentální makadam a zeptal jsem se celníka na cestu k nádraží. Ukázal na hekající tramvaj plnou podvyživených dělníků, bída s nouzí. Déšť nedéšť, šel jsem radši po svých. Držel jsem se tramvajových kolejí a procházel rakvovitými ulicemi. Ostende je celé tapiakově šedé a rezavě hnědé. Říkal jsem si, že Belgie je pitomá země a ještě větší blbost je sem utíkat. Koupil jsem si jízdenku do Brugg a vyšplhal jsem – nástupiště nikde, věřil bys tomu? – do prázdného zvetšelého vlaku. Přestěhoval jsem se do vedlejšího kupé, protože v tom prvním to nepříjemně čpělo, jenomže pach byl všude. Kouřil jsem cigarety vyžebvané na Victoru Bryantovi, abych trochu pročistil vzduch. Píšťalka výpravčího se ozvala včas, lokomotiva zabrala jako proktor stížený na nočníku dnou a dala se do pohybu. Brzy jsme si to docela briskně hnali mlžnatou krajinou

protkanou neudržovanými kanály a pokrytou sežehnutým nízkým porostem.

Jestli mi mé plány přinesou ovoce, Sixsmithi, budeš se moci zanedlouho také vypravit do Brugg. V takovém případě přijed' taky v tu *nekřesťanskou* hodinu, myslím v šest ráno. Ztrat' se v křivícnatých uličkách, mezi slepými kanály, tepanými železnými branami, neobydlenými dvorky – mám pokračovat? Tak ti pěkně děkuju – podezřívavými gotickými štíty, střechami vysokými jak Ararat, cihlovými věžemi porostlými křovím, patry vystupujícími po středověkém způsobu do ulic, prádlem visícím z oken, rozvířených dlažebních kostkách, z nichž přecházejí oči, panáčky a panenkami na orlojích odbíjejících celou, ukoptěnými hrdličkami a třemi nebo čtyřmi oktávami zvonů, některými zastřenými, jinými s jasným zvukem.

Vůně čerstvého chleba mne zavedla do pekárny, kde mi znetvořená žena bez nosu prodala tučet rohlíčků. Chtěl jsem jen jeden, pak jsem si ale řekl, že ta ženská má svých problémů až dost. Z mlhy vykodrcal vozík naložený hadry a kostmi a jeho bezzubý majitel na mne přátelsky promluvil. Nevěděl jsem ale, jak mu odpovědět. „Excusez-moi, je ne parle pas le Flamand.“ Rozchechtal se jako král všech škodolibých skřetů. Dal jsem mu rohlík. Měl ruku jako strupatý pařát. V chudinských čtvrtích (uličky páchly výkaly) pomáhaly děti matkám s pumpováním, plnily popraskané konve hnědavou vodou. Nakonec mne všechno to vzrušení přemohlo. Usedl jsem k odpočinku na schody větrného mlýna, který měl své dny již sečteny, přikryl jsem se a usnul.

Vzbudila mne jakási čarodějnice. Šťouchala do mne svým koštětem a skřehotala něco jako: „Zie gie doad misschien?“, ale raději mne necituj. Blankytné nebe, hřejivé slunce, po mlze ani památky. Vstal jsem z mrtvých a s mžouráním jsem jí nabídl rohlík. S nedůvěrou přijala, strčila si ho do zástěry na potom a se starobylým popěvkem na rtech se znovu pustila do zametání. Asi jsem měl štěstí, že mne tu neokradli. O další rohlík jsem se rozdělil s pěti tisíci holuby, při tom na mne závistivě hleděl žebrák, takže jsem mu musel

také jeden dát. Šel jsem zpátky cestou, kterou jsem nejspíš přišel. Za prapodivným pětiúhelníkovým oknem rovnala dívka se smetanově hebkou pletí africké fialky do mísy z broušeného skla. Dívky jsou zvláštním způsobem okouzlující. Někdy to musíš zkusit. Zaklepal jsem na sklo a francouzsky jsem se jí zeptal, jestli by byla ochotná mi zachránit život tím, že by se do mne zamilovala. Zavrtěla hlavou, na tváři se jí ale objevil pobavený úsměv. Otázal jsem se, kde bych našel policejní stanici. Ukázala kamsi za křižovátku.

Muzikanta člověk pozná vždycky – i mezi policisty. Je to ten s nejšilenějším pohledem a nejrozcuchanějšími vlasy, na slovo skoupý hubeňour nebo žoviální tloušťák. Můj komisař mluvil francouzsky, hrál na anglický roh, patřil k místnímu opernímu spolku, slyšel o Vyvianu Ayrsovi a laskavě mi nakreslil plánec cesty do Neerbeke. Zaplatil jsem mu za pochopení dvěma rohlíky. Zeptal se mne, zda jsem si nechal přivést svůj anglický vůz – jeho syn je prý celý pryč do austinů. Odpověděl jsem, že nevlastním automobil. Znepokojilo ho to. Jak se dostanu do Neerbeke? Žádný autobus, žádné železniční spojení a ta zatracená cesta je dlouhá pětadvacet mil. Napadlo mne, že bych si mohl na dobu neurčitou vypůjčit jeho bicykl. Přišlo mu to poněkud nezvyklé. Ujistil jsem ho o nezvyklosti svého poslání u mistra Ayrse, nejslavnějšího adoptivního syna Belgie (musí jich být tak málo, že by to dokonce mohla být pravda), konaného ve službách evropské hudby. Zopakoval jsem svou žádost. Naprosto nepravděpodobná pravda může člověku posloužit víc než sebepravděpodobnější lež a takový okamžik právě nastal. Onen počestný seržant mne odvedl do kumbálu, kde na své právoplatné majitele několik měsíců čekají ztracené věci (než si najdou cestu na černý trh), nejprve ale chtěl slyšet, co si myslím o jeho barytonu. Vychrlil na mne: „Recitar!... Vesti la giubba!“ z *Komediantů*. (Docela příjemný hlas, trochu hlouběji položený, musel by ale zapracovat na dýchání a vibrato znělo, jako když za scénou třesou plechem a předstírají hromobití.) Dal jsem mu pár rad a dostal jsem zapůjčeno kolo značky Victorian Enfield, šňůru, abych si mohl přivázat

zavazadlo, potah na sedlo a zadní blatník. Popřál mi *bon voyage* a příznivé počasí.

Adrian nemohl nikdy pochodovat po cestě, po níž jsem vyjel z Brugg (je příliš hluboko ve skopčáckém území), přesto jsem pociťoval se svým bratrem jistou spřízněnost už jen proto, že jsem dýchal vzduch téže země. Plán připomíná středoanglické Fens, ale v horším stavu. Cestou jsem se posilňoval posledními rohlíky a zastavoval jsem u zbídačených chatrčí, abych vypil hrnek vody. Lidé tam toho mnoho nenamluvili, žádný ale neřekl: „Ne.“ Protože foukal protivítr a neustále mi padal řetěz, odpoledne řádně pokročilo, než jsem konečně dojel do Ayrsovy vesnice Neerbeke. Nemluvný kovář mi špačkem tužky do plánu dokreslil cestu na zámek Zedelghem. Pěšinka s proužkem zvonků a Inice uprostřed mne zavedla kolem opuštěného penzionu až do kdysi vznešené aleje lemované italskými topoly.

Zedelghem je majestátnější než naše fara, jeho západní křídlo zdobí pár drolicích se věžiček, panským sídlům Audley End nebo Capon-Trench ale nesahá ani po kotníky. Sledoval jsem dívku přejíždějící na koni kopeček s troskami buku na vrcholku. Projel jsem kolem zahradníka, který v zeleninové zahradě rozhazoval saze, aby se zbavil slimáků. Na nádvoří pucoval svalnatý sluha Morris Cowley. Jakmile mne zahlédl přijíždět, narovnal se a čekal. Na terase v pozadí tohoto vlysu seděl pod jakoby napěněnou vistárií v kolečkovém křesle muž a poslouchal rádio. Předpokládal jsem, že je to Vyvyan Ayr. Nejsnadnější část svého snu jsem měl za sebou.

Opřel jsem bicykl o zeď a sluhovi jsem řekl, že potřebuji hovořit s jeho pánem. Byl poměrně zdvořilý, zavedl mne k Ayrsovi na terasu a německy mu ohlásil můj příchod. Přestože z Ayrse zbyla pouhá slupka, jako by z něho nemoc vysála všechnu šťávu, poklekl jsem před ním na škvárovou pěšinku jako Parsifal před králem Artušem. Ouvertura se odehrála nějak takhle: „Dobrý den, pane Ayrsi.“

„Kdo k čertu jste?“

„Je mi nesmírnou ctí...“

„Ptám se, kdo k čertu jste?“

„Robert Frobisher, pane, ze Saffron Walden. Jsem, byl jsem studentem sira Trevora Mackerrase na koleji Caius a podnikl jsem celou tu dlouhou cestu z Londýna, abych...”

„Z Londýna na bicyklu?”

„Nikoli. Bicykl jsem si vypůjčil v Bruggách od jednoho policisty.”

„Opravdu?” Odmlika. „To muselo trvat několik hodin.”

„Námaha s radostí vynaložená, pane. Jako když poutníci lezou na svatou horu po kolenou.”

„Co je to za volovinu?”

„Přál jsem si dokázat, že jsem skutečně vážný uchazeč.”

„Vážný uchazeč o co?”

„O místo vašeho tajemníka.”

„Zbláznil jste se?”

Tahle otázka je vždycky složitější, než se zdá. „Pochybuji.”

„Podívejte, já jsem si žádný inzerát, že hledám tajemníka, nedával.”

„Já vím, pane, ale rozhodně ho potřebujete, i když o tom možná ještě nevíte. V *Timesech* vyšel článek a v něm se psalo, že kvůli své chorobě nemůžete komponovat. Já nemohu dovolit, abychom přišli o vaši hudbu. Je příliš drahocenná. A tak jsem tady, abych vám nabídl své služby.”

Nu, alespoň mne rovnou neodmítl. „Jak že se jmenujete?” Zopakoval jsem mu to. „Jedna z Mackerrasových hvězdiček, co?”

„Upřímně řečeno, pane, nemohl mne ani cítit.”

Jak už jsi asi ke své škodě zjistil, umím pěkně pletichařit, když na to přijde.

„Opravdu? Jakkak to?”

„O jeho šestém koncertu pro flétnu jsem v univerzitním časopise napsal,” maličko jsem si odkašlal, „že je to poplatné předpubertálnímu Saint-Saënsovi v jeho nejpreplácanější podobě. Vzal si to osobně.”

„Vy jste *tohle* napsal o Mackerrasovi?” Ayrs sípal, jako by mu někdo rozřezával žebra. „Tak na to dám krk, že si to vzal osobně.”

Dohra byla už jen krátká. Sluha mne zavedl do salonu, na zdi nudný Farquharson a ty jeho ovce a panáky obilí a ne moc povedená holandská krajinka. Ayrš zavola manželku, paní van Outryve de Crommelynck. Ponechala si dívčí jméno a kdo by jí to v tomto případě vyčítal? Paní domu byla chladně zdvořilá a zajímala se o mou rodinu. Odpověděl jsem popravdě, jakkoli jsem své vyloučení z Cambridge zahalil rouškou jakési neznámé choroby. O své současné finanční tísni jsem ani nehlesl čím zoufalejší případ, tím zdráhavější bývá případný dárce. Dostatečně jsem je okouzlit. Dohodli jsme se, že mohu na Zedelghemu přinejmenším přespat. Ayrš si mne ráno proklepne a zváží mou nabídku.

U večere se ale neukázal. Můj příjezd se shodou okolností udál v době, kdy ho postihla pravidelná migréna, která ho dvakrát měsíčně na den či dva uvězněuje v jeho komnatách. Má přehrávka se tak odkládá, dokud se mu neuleví, a můj osud je tak stále na vážkách. K aktivům třeba připsat, že ryzlink a humr *à l'américaine* se vyrovnaly čemukoli podávanému v Imperialu. Pobízel jsem svou hostitelku k hovoru – myslím, že se cítila polichocena tím, kolik toho vím o jejím proslulém manželovi, a poznala mou skutečnou lásku k hudbě. A jedla s námi rovněž Ayrsova dcera, ona mladá krasojedkyně, kterou jsem předtím zahlédl. Slečna Ayrsová je sedmnáctileté stvoření s nosánkem retroussé po své mamě a milující koně. Za celý večer jsem z ní nevymámil kloudného slova. Snad ve mně nevidí podezřelého anglického vyžírku pronásledovaného smůlou, který přijel jejího neduživého pana otce vylákat do světa pozdní slávy, kam ho nemůže následovat a kde není vítána?

S lidmi je to těžké.

Minula půlnoc. Zámek spí a já musím také.

Tvůj R. F.

*

Zedelghem

3. VII. 1931

Telegram, Sixsmithi? Ty *blbouné*.

Už žádné neposílej, snažně tě prosím – telegramy budí pozornost! Ano, ještě stále jsem v zahraničí, ano, před Brewerovými pohůnky jsem v bezpečí. Dotaz mých rodičů týkající se místa mého pobytu roztrhej na kousíčky a hod' do řeky. Otec má „starost“, protože s ním chodí třást mí věřitelé, aby zjistili, jestli z rodinného stromu nespadne nějaká ta bankovka. Jenomže dluhy vyděděného syna se týkají jen a jen takového syna – věř mi, díval jsem se do zákona. Máti není „zoufalá“. Máti by mohl dohnat k zoufalství leda pohled na vysychající karafu.

Přehrávka se uskutečnila v Ayrsově hudebním salonku především po obědě. Žádný závratný úspěch se mírně řečeno nekonal – stále ještě nevím, zda tu mám před sebou mnoho nebo jen pár dní. Připouštím, že když jsem usedl k Ayrsovu klavíru, přepadl mne jakýsi *frisson*. Tenhle orientální koberec, odřená pohovka, bretaňské skříně plné stojánek na noty, křídlo od Bösendorfera, zvonkohra, to vše bylo svědkem početí a zrození *Variací na matřošku* a písňového cyklu *Společenské ostrovy*. Zabrnkal jsem na totéž cello, které poprvé rozeznělo *Untergehen Violinkonzert*. Když jsem uslyšel Hendricka, jak sem přiváží svého pána v kolečkovém křesle, přestal jsem se hrabat v cizích věcech a otočil jsem se ke dveřím. Ayr ignoroval mé „opravdu doufám, že jste se zotavil, pane Ayrsi“ a nechal se sluhou otočit k oknu vedoucímu do zahrady. „Nuže,“ ozval se půl minuty poté, co jsme osaměli, „pusťte se do toho. Zaimponujte mi.“ Zeptal jsem se, co by chtěl slyšet. „To si musím zvolit i program? Zvládli byste *Tři slepé myši*?“

A tak jsem usedl k Bösendorferu a zahrál tu syfilitickou ztřeštěnost nazvanou *Tři slepé myši* ve stylu sarkastického Prokofjeva. Ayr na to neřekl ani slovo. Pokračoval jsem v jemnějším stylu Chopinovým Nokturnem F dur. Přerušil mne záupněním: „Pokoušíte se mi stahovat spodničku přes kotníky, Frobishere?“

Zahrál jsem jeho vlastní *Digrese na téma Lodovica Roncalliho*, než jsem ale stačil přehrát dva takty, neslušně zaklel, praštil holí o zem a zvolal: „Sebeuspokojování má za následek slepotu. Tohle vás na univerzitě neučili?“ Nevšímal jsem si toho a skladbu jsem dohrál *note perfect*. Na závěr jsem vsadil na Scarlattiho 212. v A dur – *bête noire* plná arpeggií a akrobacie. Jednou nebo dvakrát jsem pohořel, já ale přece nedělal konkurz na místo sólisty. Když jsem dohrál, V. A. ještě stále pokyvoval hlavou do rytmu doznělé sonáty; ale možná že dirigoval rozostřené pohupující se topoly.

„Odporné, Frobishere, okamžitě se odsud kliděte!“ by mne od něho zarmoutilo, avšak nijak zvlášť nepřekvapilo. Namísto toho připustil: „Něco z muzikanta ve vás *možná* je. Krásný den. Vyjděte si k jezeru a podívejte se na kachny. Potřebuji, hm, trochu *času*, abych se rozhodl, zda bych našel využití pro vaše... vrozené dary.“

Beze slova jsem odešel. Ten starý kozel o mne nejspíš stojí, avšak pouze budu-li vděčně dojemný. Kdyby mi peněženka dovolila odejít, najal bych si na cestu zpátky do Brugg taxi a celého toho dobrodružného nápadu bych se vzdal. Ještě za mnou zavolal: „Jednu radu pro vás, Frobishere. *Gratis*. Scarlatti byl cembalista, nikoli pianista. Šetřete výrazem a nepoužívejte pedál k prodloužení tónů, které nemůžete podržet prsty.“ Odpověděl jsem mu, že potřebuji, hm, trochu *času*, abych se rozhodl, zda bych našel využití pro jeho... dar.

Přešel jsem nádvoří, na němž zahradník s obličejem připomínajícím červenou řepu právě čistil fontánu zarostlou plevelem. Naznačil jsem mu, že potřebuji *pronto* mluvit s jeho paní – rozhodně nepatří mezi nejbystřejší náradí u nich v kůlně –, a on neurčitě mávl směrem k Neerbeke a gestem napodobil držení volantu. Skvělé. Co teď? Že bych se šel mrknout na kachny, proč ne? Párečku bych mohl zakroutit krkem a pak je Ayrsovi pověsit do šatníku. Tak černou náladu jsem měl. Místo toho jsem před zahradníkem předvedl kachnu a zeptal jsem se: „Kde?“ Ukázal směrem k buku a jeho posunek říkal Běž tudy, je to na druhé straně. Vydal jsem se na cestu, přeskočil jsem zanedbaný rozhraničovací

plůtek, než jsem ale dospěl na vršek, dohnal mne zvuk cválajícího koně a slečna Eva van Outryve de Crommelynck – od teď bude muset stačit prostě jen Crommelyncková, jinak nevystačím s inkoustem – přijížděla na svém černém koníkově.

Pozdravil jsem ji. Objížděla mne s okázalým mlčením jako královna Boadicea. „Dnes je velice vlhký vzduch,“ poznamenal jsem sarkasticky. „Skoro bych řekl, že bude pršet, nemyslíte?“ Neodpověděla. „Váš kůň má uhlazenější chování než vy,“ dodal jsem. Nic. Z polí se ozvala střelba a Eva musela uklidnit koně. Je to krasavec – koni se nedalo nic vyčíst. Zeptal jsem se na jeho jméno. Odhodila si z tváře černé lokny. „J'ai appelé le poney Néfertiti, d'après cette reine d'Egypte qui m'est si chère,“ a odvrátila se. „Ono to mluví!“ zvolal jsem a sledoval dívku cválající pryč, dokud se nezměnila v miniaturu z Van Dyckovy idylky. Kanonáda se za ní nesla v elegantních parabolách. Obrátil jsem mušku zpátky na zámek Zedelghem a ostřeloval jsem Ayrsovo křídlo, dokud z něho nezbyly jen doutnající trosky. Pak jsem si vzpomněl, v jaké zemi jsem se to ocitl, a nechal jsem toho.

Za polámaným bukem se louka svažuje k okrasnému jezírku plnému kvákajících žab. Pamatuje lepší časy. Rozvrzaná lávka spojuje břeh s ostrůvkem a všude kvetou temně růžové lilie. Občas tam sebou mrskne zlatá rybka a zatřpytí se jak nová mince hozená do vody. Střapaté kachničky mandarínské se kejháním dožadují chleba – žebráci v dokonale padnoucím obleku, skoro jako já. V člunu s kůlničkou stlučeném z podehtovaných desek hnízdí jiříčky. Ulehl jsem pod řadou hrušní – že by bývalý sad? – a jen tak jsem lelkoval, kteréžto umění jsem během své dlouhé rekonvalescence dovedl k dokonalosti. Zahaleč a pecivál se od sebe liší jako gurmán a žrout. Pozoroval jsem vzdušné blaženství párku vážek. Dokonce jsem slyšel jejich křídla – extatický zvuk, jako když papír pleská o paprsky kola. Sledoval jsem slepýše, jak prozkoumává miniaturní Amazonii kolem kořenů, u nichž jsem ležel. Nehlučný? Vůbec ne. O mnoho později mne probudily první dešťové kapky. Kumulonimby dosahovaly kritické velikosti. Zpátky do Zedelghemu jsem letěl jako

nikdy, jen abych slyšel, jak mi do zvukovodů proniká burácení, a na tváři pocítil úder prvních těžkých kapek jako kladívek xylofonu.

Než zazněl gong svolávající k večeři, měl jsem ještě čas převléknout se do své jediné čisté košile. Paní Crommelyncková omluvila manžela, že prý ještě nemá chuť k jídlu a *demoiselle* že raději pojí o samotě. Nic mi nemohlo přijít vhod víc než tohle. Dušený úhoř, kerblíková omáčka, déšť bubnující do terasy. Na rozdíl od Frobisherů a většiny anglických domácností, které jsem poznal, neprobíhá zde stolování v tichosti a madam C. mi vyprávěla trochu o své rodině. Crommelynckové žijí na Zedelghemu už od pradávna, od dob, kdy ještě bývaly Bruggy nejrušnějším evropským přístavem (těžko uvěřit, ale tohle mi řekla), takže Eva je svrchovanou chloubou šestisetleté rodové linie. Připustil jsem to pocituje k ženě jisté sympatie. Řeční jako chlap a ze špičky vyřezané z nosorožčího rohu kouří cigarety vonící myrhou. Moc dobře si ale všímá, jestli jí z domu nemizí cennosti. Dokonce se zmínila, že mívali v minulosti potíže se služebnictvem a přistihli dokonce i jednoho či dva zchudlé hosty, jestli prý vůbec dokáží uvěřit, že se někdo může zachovat tak nepoctivě. Ujistil jsem ji, že mí rodiče zakoušejí stejná příkoří a začal jsem vyzvídat ve věci své přehrávky. „O vašem Scarlattim prohlásil, že by se dal ještě zachránit. Vyvyan pohrdá chválou a odmítá ji přijímat i udělovat. Říkává, že když vás lidé chválí, nekráčíte vlastní cestou.“ Zeptal jsem se přímo, zda si myslí, že mne její manžel vezme. „Skutečně doufám, že ano, Roberte.“ (Jinými slovy počkej a uvidíš.) „Musíte pochopit, že se rozhodl již nikdy nenapsat ani notu. Působilo mu to velikou bolest. Kříšení naděje, že by mohl zase komponovat – takové riziko není snadné podstoupit.“ Téma bylo uzavřeno. Zmínil jsem se o svém setkání s Evou a madam C. prohlásila: „To bylo od mé dcery nezdvořilé.“

„Zdrženlivé,“ zněla má dokonalá odpověď.

Hostitelka mi dolila číši. „Eva má nepříjemnou povahu. Můj manžel se příliš nestaral, aby z ní vyrostla mladá dáma. Nikdy nechtěl děti. O otcích a dcerách se říká, že se bezmezně milují. U nás tomu tak není. Učitelé o ní tvrdí, že je svědomitá, ale uzavřená.

Nikdy se nepokusila pěstovat hudbu. Často mívám dojem, že ji vůbec neznám.“ Dolil jsem nám a zdálo se, že se madam C. trochu vzchopila. „Tak to slyšíte, samé stížnosti. Vaše sestry jsou jistě pravé anglické růže s dokonalými mravy, nemám pravdu, monsieur?“ Dost pochybuji, že by její zájem o frobisherovské memsahiby byl skutečný, ženy se ale na mne rády dívají, když hovořím, a tak jsem pro pobavení své hostitelky načrtl duchaplné karikaturky svého odcizeného rodu. Vyličil jsem nás tak vesele, až se mi téměř zastesklo po domově.

Dnes, v pondělí ráno se Eva uráčila s námi posnídat – bradenhamskou šunku, vejce, chléb, všechno možné –, ovšem zahrnula matku malichernými výčitkami a mé dotazy odbývala mdlým *oui* nebo úsečným *non*. Ayrsovi bylo o něco lépe a také jedl s námi. Hendrick pak odvezl dívku do Brugg do školy – Eva zůstává přes týden ve městě u rodiny Van Eelsů nebo tak nějak, jejíž dcery navštěvují stejnou školu. Celý zámek vydechl úlevou, když Ayrsovi vůz opustil topolovou alej (známou jako Mnišský chodníček). Tolik otravovala zdejší vzduch. V devět hodin jsme se s Ayrsem odsunuli do hudebního salonku. „V hlavě mi drnčí taková drobná melodie pro violu, Frobishere. Podíváme se, jestli se vám to podaří zapsat.“ Udělalo mi to radost, protože jsem očekával, že začnu spíš z nudnějšího konce – pořádáním hrubě nahozených rukopisů a podobně. Pokud se mi hned první den podaří prokázat svou cenu jako Ayrsovo plnicí pero, bude o můj úřad takměř postaráno. Posadil jsem se za stůl, ořezal jsem si tužku tak, aby mohla okamžitě spustit, připravil čistý list papíru a čekal, až začne diktovat noty pěkně jednu po druhé. Náhle zařval: „Dá, dá! Da-da-da dadydadydady, da! Máte to? Dá! Dady-dá! Teď přijde tišší pasáž – da-da-daddd-DÁ! DADADÁ!!!“ Máte to? Ten starý osel si ze mne bezpochyby dělal legraci – chtít zapsat tohle jeho vyřvávání bylo jako pokoušet se udělat partituru z hýkání tuctu oslů –, jenomže po dalších třiceti vteřinách mi došlo, že nejde o vtip. Snažil jsem se ho přerušit, byl však natolik soustředěný na svou tvorbu, že si ničeho nevšiml. Propadal jsem stále většímu zoufalství, zatímco Ayr pokračoval dál

a dál... Byl to beznadějný plán. Co jsem si to tam na nádraží Victoria vymyslel? Sklíčeně jsem ho nechal přezpívat celou skladbu s chabou nadějí, že bude-li mít dílo celé v hlavě, nebude pak tak obtížné pořídit jeho přesný zápis. „Tak a hotovo!“ zvolal. „Stačil jste to? Přezpívejte mi to, Frobishere, ať se přesvědčím, jak to zní.“

Zeptal jsem se ho, v jaké to bylo tónině. „*Pochopitelně* v b mol!“ Taktové označení? Ayrse si stiskl kořen nosu. „Chcete mi snad říct, že jste mou melodii nezachytil?“

Neustále jsem sám sobě připomínal, že je to od něho naprosto iracionální. Požádal jsem ho, aby melodii mnohem pomaleji zopakoval a aby při tom přeříkával jednu notu po druhé. Následovala odmlka, která podle mne trvala snad tři hodiny a během níž se Ayrse rozhodoval, zda dá průchod svému vzteku. Nakonec si zmučeně povzdechl. „Čtyřosminový, který se po dvanáctém taktu mění na osmiosminový, jestli umíte do tolika počítat.“ Odmlka. Vzpomněl jsem si na své finanční potíže a kousl jsem se do rtu. „Takže si to pojďme projít od začátku.“ Blahosklonně shovívavá odmlka. „Připraven? *Pomaloučku*... Dá! Co je to za notu?“ Prožil jsem odpornou půlhodinu, kdy jsem musel hádat jednu notičku po druhé. Ayrse každou mou odpověď potvrdil unaveným přikývnutím, nebo odmítl zavrtěním hlavy. Madam C. přinesla do salonku vázu s květinami a já k ní vyslal pohled s žádostí o záchranu. Pak ale V. A. sám prohlásil, že to pro dnešek stačí. Když jsem prchal pryč, zaslechl jsem Ayrse, jak (schválně nahlas?) říká: „Je to zoufalství, Jocasto, ten kluk nedokáže zapsat ani nejjednodušší nápěv. To jsem se rovnou mohl dát k avantgardě a házet na papírky popsané notami šipky.“

Dole ve spojovací chodbě si hospodyně paní Willemsová stěžuje jakémusi neviditelnému pomocníkovi na déšť, vítr a věčně mokré prádlo. Je na tom lépe než já. Vždycky jsem manipuloval lidmi kvůli penězům nebo svým touhám, ještě nikdy ale kvůli střeše nad hlavou. Na tomhle práchnivějícím zámku to čpí plísní a houbou. Nikdy jsem sem neměl jezdit.

Tvůj R. F.

P. S. Finanční „nesnáze“, jak případný výraz. Žádný div, že mezi chudinou je to samý socialista. Heleď, musím tě požádat o půjčku. Na Zedelghemu panuje naprostá volnost (zaplať pámbu! Sklepník mého otce má lépe vybavený šatník než já), člověk si ale musí udržovat určitý standard. Vždyť já si už nemohu dovolit ani spropitné sloužícím. Kdyby mi zbyli alespoň nějakí zámožní přátelé, obrátil bych se na ně, pravda je ale taková, že nikoho takového nemám. Nevím, jak peníze pošleš, jestli telegrafem, telegramem, v balíčku nebo jinak, jsi ale vědec a nějak si poradíš. Jestli mi Ayrš řekne, abych odešel, tak jsem v rejži. Už to vidím, jak se až do Cambridge donese, že Robert Frobisher musel žebrať cestou od svých hostitelů, když ho vyrazili, protože nezvládal práci. Ta ostuda by mne určitě zabila, Sixsmithi. Pro boha svatého, pošli mi okamžitě, kolik můžeš.

*

Zámek Zedelghem

14. VII. 1931

Sixsmithi,

chvála požehnanému Rufusovi, svatému patronu hladových skladatelů, chvála na výsostech, *amen*. Tvá poštovní poukázka došla v pořádku dnes ráno – svým hostitelům jsem tě vykreslil jako senilního strýčka, který zapomněl na mé narozeniny. Paní Crommelyncková potvrzuje, že mi ji banka v Bruggách proplatí. Složím na tvou počest moteto a peníze ti vrátím, jen co budu moci. Mohlo by to být dříve, než bys čekal. Temné mraky nad mými vyhlídkami mizí. Po mém prvním ponižujícím pokusu o spolupráci s Ayrsem jsem se vrátil k sobě do pokoje v nejhlubším zoufalství. Odpoledne jsem strávil sepisováním svých nářků – prosím tě, spal to, jestli jsi to ještě neudělal – a zmítaly mnou obavy o vlastní budoucnost. Vybavil jsem se do deště vysokými botami a pláštěnkou a vypravil jsem se do vesnice na poštu. Ptal jsem se sám sebe, kam mě osud ode dneška za měsíc asi zavěje. Zanedlouho po mém

návratu ohlásila paní Willemsová úderem do gongu podávání večeře, když jsem ale přišel do jídelny, seděl tam Ayrs sám. „To jste vy, Frobishere?“ zeptal se s mrzutostí vlastní postarším mužům pokoušejícím se o ohleduplnost. „Jsem moc rád, Frobishere, že si tu můžeme chvíli o samotě popovídat. Podívejte, ráno jsem na vás byl sprostý. Jsem nemocný a bývám poněkud... přímočařejší, než by bylo vhodné. Omlouvám se. Dejte tomuhle paličatému mizerovi zítra ještě šanci, co vy na to?“

Pověděla mu snad manželka, v jakém stavu mne našla? Zmínila se Lucille o mém napůl sbaleném zavazadle? Počkal jsem, až si budu jist, že z mého hlasu nebude slyšet úleva, a velkodušně jsem mu řekl, že na vyjádření vlastního názoru není nic špatného.

„Byl jsem k vašemu návrhu příliš odmítavý, Frobishere. Vydolovat muziku tady z té kebule nebude nic jednoduchého, naše spolupráce má ale stejnou naději na úspěch jako každá jiná. Vaše muzikanství a charakter se zdají k té práci více než vhodné. Žena mi říkala, že jste se dokonce pokoušel komponovat. Zkrátka a dobře, hudba je kyslíkem pro nás pro oba. S patřičným úsilím se tím nějak protlučeme a nakonec najdeme tu správnou metodu.“ Vtom zaklepala paní Crommelyncková, nakoukla dovnitř, bleskurychle odhadla atmosféru v místnosti, jak to některé ženy umějí, a zeptala se, zda si nechceme slavnostně připít. Ayrs se ke mně otočil: „To záleží tady na mladém Frobisherovi. Tak co povíte? Zdržíte se pár týdnů, z nichž může být pár měsíců, když všechno dobře půjde? A možná i déle, kdo ví? Musíte ale přijmout nevelký plat.“

Svou úlevu jsem vydával za radost, řekl jsem, že mi bude ctí, a nabídku platu jsem hned neodmítl.

„V takovém případě řekni, Jocasto, paní Willemsové, aby přinesla Pinot Rouge, ročník 1908!“ Připili jsme Bacchovi a múzám a okusili víno hutné jako krev jednorožce. Ayrsův sklep čítající nějakých šest set lahví patří k nejvybranějším v celé Belgii a zasluhuje krátkou odbočku. Válku a plenění skopčáckých oficírů, kteří si na Zedelghemu zbudovali velitelské stanoviště, přežil jen díky falešné zdi, kterou Hendrickův otec zakryl vchod, ještě než rodina uprchla

do Gothenburgu. V zapečetěných bednách tam přečkala i knihovna a různé další neskladné cennosti (bývaly to klášterní klenby). Prušáci celou budovu ještě před uzavřením příměří důkladně vybrakovali, na sklep ale nepřišli.

Ustaluje se určitý pracovní řád. Ayrs i já jsme v hudebním salonku každé ráno před devátou, pokud mu to tedy všelijaké potíže a bolesti dovolí. Já sedím za klavírem, Ayrs na pohovce. Pokučuje odporné turecké cigarety a pak zvolíme *modus operandi*, máme tři. „Revizní“ – požádá mne, abych prošel práci z předešlého dopoledne. Broukám, zpívám nebo hraju podle toho, o jaký nástroj jde, a Ayrs upravuje zápis. „Rekonstrukční“ znamená, že se probírám starými partiturami, zápisníky a kompozicemi – některé jsou starší než já – a hledám pasáž nebo kadenci, kterou si Ayrs matně pamatuje a chce ji zachránit. Úžasná detektivní práce. „Kompoziční“ je ze všech nejnáročnější. Sedím u klavíru a snažím se zachytit proud pokynů: „Šestnáctinka, bé-gé; celá as – podržet na čtyři doby, ne, na šest – čtvrtové! Fis – ne ne ne ne fis – a... bé! Dá-dady-dady-dá!“ (*maestro* se už alespoň obtěžuje pojmenovávat noty.) Když je v poetičtějším rozpoložení, může to být i takhle: „Takže, Frobishere, klarinet je konkubína, violy jsou hřbitovní tisy, klavichord je měsíc, tak... východní vítr nechť o šestnáct taktů dále zaduje ten a mollový akord.“

Jako u dobrého sklepníka (jakkoli si můžeš být jist, že jsem lepší než jen dobrý) je má práce z devíti desetin intuice. Někdy si Ayrs vyžádá umělecký posudek, něco ve smyslu: „Myslíte, Frobishere, že tenhle akord skutečně funguje?“ nebo: „Je tahle pasáž v souladu s celkem?“ Když řeknu ne, zeptá se mne, čím bych to nahradil, a jednou či dvakrát dokonce navrhovanou změnu použil. Člověk u toho vystřízliví. V budoucnu budou lidi tuhle muziku studovat.

V jednu hodinu je Ayrs vyčerpaný. Hendrick ho snese do jídelny, kde se k nám přidá paní Crommelyncková a ta děsná E., pokud je doma na neděli nebo na svátek. Odpolední horko Ayrs prospí. Já dál prohrabávám knihovnu, komponuji v hudebním salonku, pročítám v zahradě rukopisy (lilie bělostné, řebčíky královské, rudé dlužichy,

hyacinty a všechno to kvete), na bicyklu projíždím pěšinkami kolem Neerbeke nebo se brouzdám loukami. Spřátelil jsem se s vesnickými psy. Běhají za mnou jak krysy za krysařem. Místní mi odpovídají na mé *goedemorgen* a *goedeniddag* – vědí, že jsem hostem nahoře na *kasteelu*.

Po večeri všichni tři posloucháme rozhlas, pokud je v něm uspokojivý program, jinak jsou to nahrávky z gramofonu (stolní model His Master's Voice v dubové skřínce), zpravidla Ayrsovy vlastní skladby dirigované sirem Thomasem Beechamem. Pokud máme hosty, přichází na řadu konverzace nebo trocha komorní hudby. Jindy po mně Ayrse chce, abych mu četl poezii, hlavně jeho milovaného Keatse. Šeptá verše spolu se mnou, jako by se jeho hlas opíral o můj. Při snídani mu předčítám z *Timesů*. I když je starý, slepý a churavý, mohl by vést vlastní univerzitní debatiní kroužek, ačkoli jsem si povšiml, že jen zřídka nabízí alternativy k systémům, jimž se vysmívá. „Liberálnost? Ustrašenost boháčů“; „Socialismus? Mladší bratr věkem sešlého despotismu, po němž by rád převzal vládu“; „Konzervativci? Lháři z druhé ruky, jejichž doktrína o svobodné vůli je jejich největší podvod.“ Jaký druh státu by chtěl? „Žádný! Čím lépe organizovaný je stát, tím hloupější v něm žijí lidé.“

Přestože je strašně popudlivý, patří k oněm několika málo Evropanům, jimiž rád nechám inspirovat vlastní kreativitu. Z muzikologického hlediska je to muž dvou tváří. Jedna se ohlíží k úmrtnímu loži romantismu, druhá hledí do budoucna. A právě tento pohled chci následovat. Pozorovat ho, jak využívá kontrapunkt a mísí valéry, znamená úžasným způsobem tříbit vlastní vyjadřovací prostředky. Za tu krátkou dobu tady na Zedelghemu jsem se naučil víc než za tři roky u trůnu toho osla Mackerrase a jeho komorního orchestru onanistů.

Přátelé navštěvují pana Ayrse a paní Crommelynckovou pravidelně. Běžně tu hosté stráví dva nebo tři večery v týdnu. Jednotlivci vracející se z Bruselu, Berlína, Amsterdamu či odjinud, známí z dob Ayrsova mládí na Floridě či v Paříži a starý dobrý Morty Dhondt s manželkou. Pan Dhondt vlastní v Bruggách i Antverpách

dílňy na broušení diamantů, vyjadřuje se mlhavě, zato tak činí v mnoha jazycích, vymýšlí složité mnohojazyčné slovní hříčky, které si žádají zdlouhavé vysvětlování, finančně podporuje různé slavnosti a s Ayrsem si pohrávají s metafyzikou jako s míčem. O paní Dhondtové platí totéž jako o paní Crommelynckové, jen asi desateronásobně víc – popravdě řečeno je to příšerná osoba, která předsedá Belgické jezdecké společnosti, sama řídí Dhondtovo bugatti a neustále se mazlí s pekinézem jménem Wei-wei, který víc než co jiného připomíná labutěnku. Ještě se s ní v mých dopisech určitě setkáš.

Příbuzenstvo je zastoupeno jen slabě. Ayrš byl jedináček a kdysi tak významná rodina Crommelynckových projevila až perverzní dar přidávat se v rozhodujících okamžicích války na nesprávnou stranu. Ti, kteří nestačili padnout v boji, přišli o majetek a ze světa je sprovodily choroby ještě dříve, než se Ayrš se ženou vrátili ze Skandinávie. Někteří zemřeli po útěku do zámoří. Někdy přijíždí na návštěvu stará guvernanka paní Crommelynckové nebo pár věchýtkovitých tetiček, vždycky se ale drží potichu v koutku jako staříčké věšáky.

Minulý týden se v druhý den migrény bez ohlášení zastavil dirigent Tadeusz Augustowski, Ayršův velký zastánce v rodném Krakově. Paní Crommelyncková nebyla doma, a tak přišla paní Willemsová celá nervózní za mnou a prosila mne, zda bych se proslulému hostu nevěnoval. Nemohl jsem ji zklamat. Augustowski mluví francouzsky stejně obstojně jako já, takže jsme strávili odpoledne společně na rybách a přeli jsme se o dodekafonistech. On si myslí, že jsou to do jednoho šarlatáni, kdežto já ne. Vyprávěl mi, co za války zažil s orchestrem, a pak jeden nepopsatelně oplzlý vtip, kde přijdou ke slovu i ruce, takže s ním budu muset počkat, až se zase uvidíme. Chytil jsem jedenáctipalcového pstruha a Augustowski ulovil obrovského jelce. Když jsme se za soumraku vrátili, Ayrš byl vzhůru a ten Polák mu řekl, že má veliké štěstí, když zaměstnal někoho, jako jsem já. Ayrš zamumlal něco jako: „Docela ano.“ Okouzlující lichotka, pane Ayrši. Paní Willemsová byla méně než *enchantée* našimi oploutvenými trofeji, ale očistila je, osolila a

udělala na másle, takže se na vidličce úplně rozplývaly. Když Augustowski nazítří ráno odjížděl, věnoval mi vizitku. Má v Langham Court apartmá, které užívá při svých londýnských pobytech, a pozval mne, abych u něho při příštím hudebním festivalu bydlel. Hurá!

Zámek Zedelghem není takové bludiště, jak se původně zdálo. Žádný dům Usherů. Západní křídlo se svými zavřenými okenicemi a s přehozy proti prachu, což je daň za modernizaci a údržbu východního, je popravdě v prachbídém stavu a obávám se, že si brzy vykoleduje zásah demoliční čety. Jednoho deštivého odpoledne jsem prozkoumal jeho komnaty. Katastrofální vlhkost, popadaná omítka visí v pavučinových hnízdech, myši, na ošlapaných schodech pod podrážkami křupe netopýří trus, štukové erby nad krby ohladil čas. Totéž venku – cihlové zdi potřebují nové spárování, na střeše chybějí tašky, na zemi se v hromadách válí popadané cimbuří, dešťová voda si vymlela ve středověkém pískovci koryta. Crommelynckovi zbohatli na konžských investicích, jenomže válku nepřežil ani jediný mužský sourozenec a skopčáci vybrakovali, co mohli.

Východní křídlo je ale docela pohodlná změť chodeb a místností, přestože jakmile se zvedne vítr, ve střeše to praská jako ve škuneru. Je tu náladové ústřední topení a primitivní rozvod elektřiny, který probíjí, takže když člověk sáhne na vypínač, dostane ránu. Otec paní Crommelynckové byl dostatečně prozíravý, aby svou dceru naučil podnikat s realitami. Ona teď pronajímá pozemky hospodářům z okolí a podle mého z toho celé sídlo jakžtakž utáhne. V dnešní době a při jejím věku by nad takovým výkonem člověk neměl ohrnovat nos.

Eva se chová pořád stejně namyšleně. Je odporná jako moje sestry, jen inteligentnější a o to nepřátelštější. Kromě své ušlechtilé Nefertiti má i další koníčky – trucovat a tvářit se jako umučení. Ráda dohání služebné k slzám, pak se vnese do místnosti a oznámí: „Už má zase záchvat brekotu, mamá, nemohla bys ji ukáznit?“ V mém případě zjistila, že nejsem tak snadný cíl, a tak se rozhodla proti mně vést „opotrebovací“ válku: „Papá, jak dlouho u nás pan Frobisher

zůstane?“ „Papá, ty panu Frobisherovi platíš stejně jako Hendrikovi?“ „Jen jsem se ptala, mamá, nevěděla jsem, že funkční období pana Frobishera je choulostivé téma.“ Vyvádí mne z míry, nerad to přiznávám, ale je to tak. Minulou sobotu jsem s ní měl znovu co do činění – „konflikt“ zní mnohem výstižněji. Vzal jsem si *Tak pravil Zarathustra*, Ayrsovu bibli, na kamenný můstek vedoucí přes jezero k ostrůvku porostlému vrbami. Bylo parné odpoledne. Dokonce i ve stínu jsem se potil jak ten vepř. Po deseti stránkách jsem měl pocit, že Nietzsche čte mne, a nikoli já jeho, a tak jsem raději pozoroval znakoplavky a čolky a v duchu si přehrával *Air and Dance* od Freda Deliusa. Florentsky přeslazená skladba, taková ta ospale letargická flétna v ní je ale docela působivá.

Probral jsem se až ve výkopu tak hlubokém, že jsem oblohu viděl jen jako úzký proužek ozařovaný záblesky jasnějšími než den. Střežily ho obrovské, hnědé zubaté krysy, které jen zavětrily pracujícího člověka, hned se ho chystaly rozsápat na kusy. Kráčel jsem dál, snažil se vypadat zámožně a držel se, abych se nedal v panice na útěk, a v tu chvíli jsem potkal Evu. „Co tady, ksakru, děláte?“ vyhrkl jsem na ni.

Vztekle mi odsekla: „Ce lac appartient à ma famille depuis cinq siècles! Vous êtes ici depuis combien de temps exactement? Bien trois semaines! Alors vous voyez, je vais où bon me semble!“ Její zloba byla téměř fyzická, jako kopanec do obličeje tvého poníženého dopisovatele. Vlastně jsem ji obvinil, že vstoupila na pozemek své matky. Nyní již úplně při smyslech jsem se jí začal omlouvat a vysvětlovat, že jsem se trochu zasní.

Dočista jsem zapomněl na jezero. Vletěl jsem do vody jako úplný cvok! Pěkně jsem se namočil! Naštěstí tam bylo vody jen po pás a Bůh tak ušetřil Ayrsova předraženého Nietzscheho před koupelí. Když se Eva konečně přestala smát, řekl jsem, že mám velkou radost, když ji vidím dělat něco jiného než se kabonit. Odpověděla mi anglicky, že mám ve vlasech okřehek. Nemohl jsem si pomoci a blahosklonně jsem ocenil její jazykové schopnosti. „Udělat dojem na Angličana

moc námahy nestojí,“ odsekla a odkráčela pryč. Pádná odpověď mne napadla až o hodně později, takže tenhle set vyhrála ona.

Teď budu psát o knížkách a prachách a ty dávej dobrý pozor. Prohrabával jsem se knihami naskládanými ve výklenku u sebe v pokoji a narazil jsem na prapodivný potrhaný svazek. Chtěl bych, abys mi opatřil zachovalejší výtisk. Tady ten začíná až stranou 99, desky jsou pryč a vazba je celá rozpáraná. Pochopil jsem z toho, že je to deník sanfranciského notáře jménem Adam Ewing z cesty ze Sydney do Kalifornie. Je tady zmínka o zlaté horečce, takže předpokládám, že je to z roku 1849 nebo 1950. Ten deník podle všeho vyšel po autorově smrti a vydal ho (možná) Ewingův syn. Pisatel mi připomíná kapitána Delana z Melvillova *Benita Cerena*, slepého ke všem známkám spiklenectví – vůbec si nevšiml, že ten jeho spolehlivý doktor Henry Goose (*sic!*) je upír, který ho utvrzuje v hypochondrii, jen aby ho mohl pěkně pomaloučku otrávit pro peníze. V autentičnosti toho deníku je cosi zrádného – na skutečný deník se zdá být příliš obratně členěný a ani jeho jazyk nezní úplně hodnověrně –, jenomže kdo by se namáhal s paděláním něčeho takového a proč vlastně?

K mé velké zlosti to všechno v místě, kde se vazba utrhla, po nějakých čtyřiceti stránkách uprostřed věty končí. Prohledal jsem knihovnu skrz na skrz, jen abych našel zbytek té zlořečené knihy. Bezúspěšně. Rozhodně není v našem zájmu obracet pozornost páně Ayrsovu ani jeho ženy k jejich nekatalogizovanému bibliografickému bohatství, takže z toho mám hlavu v pejru. Mohl by ses zeptat Otto Jansche na Caithness Street, jestli o tom Adamu Ewingovi náhodou něco neví? Nedočtená kniha je jako neuzavřená milostná záležitost.

Příkládám seznam nejstarších vydání, která jsem v zedelghemské knihovně našel. Jak sám uvidíš, některé svazky pocházejí z úplného počátku 17. stol., takže mi dej jako obvykle co nejdřív vědět, kolik by za ně byl Jansch ochoten dát. Trochu toho starého skrblika popíchni a nech se slyšet, že máme zájemce v Paříži.

Tvůj R. F.

Zámek Zedelghem
28. VII. 1931

Sixsmithi,

je tu příležitost k malé oslavě. Právě přede dvěma dny jsme s Ayrsem dokončili první společné dílo, krátkou symfonickou báseň *Der Todtenvogel*. Když jsem tu skladbu vyhrabal, bylo to jakési bezduché zpracování starého germánského hymnu, uvízlého v důsledku Ayrsova slábnoucího zraku jaksi na mělčině. Naše nová verze je úchvatně živočišná. Vypůjčuje si ozvěny z Wagnerova *Prstenu*, pak téma rozměľňuje do přízračné stravinštiny strážené sibieliánskými duchy. Strašidelné, rozkošné, přál bych si, aby sis to mohl poslechnout. Končí to flétnovým sólem, tentokráte žádný třepotavý flautismus, nýbrž pták smrti z názvu proklínající prvorozené stejně jako ty posledně narozené.

Včera nás znovu na cestě z Paříže navštívil Augustowski. Přečetl si notový zápis a zahrnul skladbu chválou, jako když topič hrne uhlí do kotle. Taky si to zaslouží! Je to nejповedenější poválečná symfonická báseň, jakou znám, a řeknu ti, Sixsmithi, že víc než jen pár nejlepších nápadů v ní je ode mne. Tajemník se podle všeho bude muset smířit s tím, že se vzdá spoluautorství, jenomže držet pusy není nic snadného. To nejlepší ale teprve přijde – Augustowski chce skladbu premiérově uvést pod vlastní taktovkou ode dneška za tři týdny na Krakovském festivalu!

Včera jsem vstával už za úsvitu a celý den jsem to přepisoval načisto. Najednou už se mi to nezdálo tak krátké. Málem jsem si upsal ruku, a když zavřu oči, vidím notovou osnovu. Zvládl jsem to ale do večere. Vypili jsme ve čtyřech na oslavu pět lahví vína. Jako dezert se podával nejlepší muškát.

Na Zedelghemu jsem teď velký oblíbenec. Už je to moc dávno, kdy jsem byl populární, a docela se mi to líbí. Jocasta navrhla, abych se z hostinského pokoje přestěhoval do větší, momentálně nepoužívané ložnice ve druhém patře a abych si ji laskavě zařídil

čímkoli, co mi kde na Zedelghemu padne do oka. Ayrš nápad podpořil, takže jsem souhlasil. K mému velkému potěšení naše zlá slečinka ztratila *sangfroid* a zavrňela: „Snad abyste ho, mamá, zahrnuli do závěti. Což takhle dát mu polovičku majetku?“

Bez omluvy odešla od stolu. „První dobrý nápad, který ta holka za celých sedmnáct let dostala,“ zaskřehotal Ayrš dostatečně nahlas, aby to slyšela. „Frobisher si aspoň vydělá na živobytí!“

Mí hostitelé nechtěli ani slyšet, že bych se omlouval, a prohlásili, že to Eva by se měla omluvit a že by se už konečně měla zbavit svého předkoperníkovského vidění vesmíru otáčejícího se kolem ní. Jaká to hudba pro mé uši. A ještě něco: Eva má se svými dvaceti spolužačkami co nevidět na pár měsíců odjet do Švýcarska na výměnné studium. Ještě větší potěšení! Bude to, jako když člověku vypadne zkažený zub. Mám teď pokoj tak velký, že by se v něm dala hrát čtyřhra v badmintonu. Spím v posteli s nebesy, odkud jsem musel vytrást úrodičku molů za poslední rok, letitá omítka se olupuje ze stěn jako dračí šupiny, ale připadá mi to svým způsobem půvabné; indigově modrá kouzelná koule; ořechem vykládaná skříň; šest křesílek a psací stůl z dřeva smokvoně, u něhož píšu tenhle dopis. Zimolez jako krajka protkává přebytek světla. Z jižního okna mám výhled na zašedlé umně tvarované keře. Na západě se na louce pasou krávy a vzadu za lesíkem se tyčí kostelní věž. Její zvony mi slouží jako hodiny. (Zedelghem se ve skutečnosti pyšní celou spoustou starobylých hodin, jejichž vyzvánění se ozývá tu příliš brzy, tu se zpožděním, jsou to takové miniaturní Bruggy.) Suma sumárum, o stupínek či dva impozantnější než naše komnaty ve Whyman's Lane a o stupínek či dva méně vznešené než Savoy nebo Imperial, avšak prostorné a bezpečné. Alespoň do doby, než se dopustím nějaké netaktnosti nebo provedu nějakou nepředloženost.

Čímž se dostávám k madam Jocastě Crommelynckové. Ať mě čert vezme, Sixsmithi, jestli se mnou ta ženská nezačala malinko flirtovat. Dvoznačnost jejích slov, pohledů a náhodných doteků je příliš dokonalá, než aby to byla pouhá náhoda. Schválně, co si o tom myslíš. Včera odpoledne jsem u sebe v pokoji studoval Balakirevovy

juvenilie, když zaklepala. Byla oblečená do jezdeckého sáčka a měla vyčesané a sepnuté vlasy, takže odhalovaly docela svůdnou šíji. „Manžel by vám chtěl dát dárek,“ řekla a vstoupila, když jsem jí pokynul. „Tady je. Při příležitosti dokončení Todtenvogela. Víte, Roberte,“ jazykem se pomazlila s poslední slabikou mého jména, „Vyvyan je moc šťastný, že zase pracuje. Takhle svěží nebyl už několik let. A tohle je toho dokladem. Oblečte si to.“ Podala mi nádhernou vestu, hedvábnou záležitost v tureckém stylu s tak pozoruhodným vzorem, že něco takového nemůže nikdy vyjít z módy. „Koupila jsem ji na svatební cestě v Káhiře, když mi bylo tolik co teď vám. Už ji nebude nosit.“

Řekl jsem, že se cítím polichocen, že ale nejspíš nebudu moci přijmout oděv, který má pro ně pro oba takovou cenu. „Přesně z tohoto důvodu bychom rádi, abyste ji nosil. Jsou do ní vetkány naše vzpomínky. Oblečte si ji.“ Udělal jsem, jak žádala, a ona pak vestu hladila předstírajíc, že z ní odstraňuje chomáčky prachu. „Pojďte k zrcadlu!“ Šel jsem. Ta žena stála těsně za mnou. „Příliš krásné pro moly, co říkáte?“ Souhlasil jsem. Trochu záhadně se usmívala. Kdybychom se nacházeli v jednom z Emilyných dýchavičných románů, ruce svůdkyně by už svíraly hrdinův trup, jenomže Jocasta je obezřetnější spekulantka. „Máte *úplně* stejnou postavu, jakou míval Vyvyan ve vašem věku. Není to zvláštní?“ Znovu jsem přitakal. Prsty mi uvolnila pramen vlasů, který se zachytil ve vestě.

Nedal jsem najevo odmítnutí, ale ani jsem ji nijak nepovzbuzoval. Tyhle věci se nemají uspěchat. Paní Crommelyncková bez dalšího slova odešla.

Při obědě nám Hendrick oznámil, že byl vyloupen dům doktora Egreta v Neerbeke. Nikdo nebyl naštěstí zraněn, policie ale vyzývá, aby si lidé dali pozor na cikány a všelijaké násilníky. Domy se mají na noc zamykat. Jocasta se zachvěla a řekla, že má štěstí, protože jsem na Zedelghemu já a mohu ji chránit. Připustil jsem, že jsem si na Etonu vedl při boxu docela obstojně, zapochyboval jsem ale, zda by se mi podařilo zahnat bandu surovců. Mohl bych třeba držet ručník Henrickovi, až jim bude dávat pořádnou nakládačku. Ayrs to nechal

bez připomínek, onoho večera ale z ubrousku vybalil luger. Jocasta se zlobila, že u večeře ukazuje pistoli, Ayrs si toho ale nevšímal. „Při návratu z Gothenburgu jsem tuhle potvoru i s náboji našel schovanou pod podlahou v hlavní ložnici,“ vysvětloval. „Ten pruský kapitán buď odsud hodně pospíchal, nebo přišel o život. Uložil ji tam možná jako pojistku proti povstalcům nebo nežádoucím živlům. Mám ji u postele ze stejného důvodu.“

Zeptal jsem se, jestli by mi ji mohl půjčit, protože jsem doposud v ruce držel pouze lovecké zbraně. „Beze všeho,“ odpověděl a podal mi ji. Zježily se mi všechny chlupy. Tak tenhle spořádaný železný chlapík už nejméně jednou zabil, na to bych vsadil celé své dědictví, pokud na mne ještě nějaké čeká. „Tak to vidíte,“ Ayrsův smích zazněl jako zaskřehotání, „jsem už možná starý, slepý mrzák, ale ještě pořád mi zbylo pár zubů a těmi mohu kousnout. Slepec se zbraní, který nemá co ztratit. Jen si představte ten *binec*, jaký bych mohl nadělat!“ Těžko říct, zda jsem si hrozbu v jeho hlase pouze nedomýšlel.

Skvělé zprávy od Jansche, ne abys mu to ale říkal. Ty tři označené svazky ti pošlu z Brugg, až se tam příště dostanu – poštovní tady v Neerbeke je zvědavec a není mu co věřit. Udělej obvyklá bezpečnostní opatření. Prachy posli do První belgické, na hlavní pobočku v Bruggách – Dhondt luskl prsty a nechal mi tam otevřít účet. Jsem si jist, že mají na seznamu jen jednoho Roberta Frobishera.

A nakonec nejlepší zpráva ze všech: začal jsem znovu sám komponovat.

Tvůj R. F

*

Sixsmithi,

Léto ukázalo svou erotickou tvář. Ayrsova žena a já jsme milenci. Neděš se! Pouze v tělesném smyslu. Jednoho večera minulý týden za mnou přišla do pokoje, zamkla za sebou a svlékla se, aniž mezi námi padlo jediné slovo. Nechci se chlubit, ale její návštěva mne nepřekvapila. Ve skutečnosti jsem pro ni nechal trochu pootevřeno. Měl by sis dopřát radost z milování v naprostém tichu, Sixsmithi. Opravdu. Stačí držet zobák a všechny ty nesmyslné řečičky se přetaví v dokonalou blaženost.

Jakmile odemkneš ženské tělo, otevře se ti i schránka s jejími důvěrnostmi. (Někdy bys je měl sám okusit, myslím ženy.) Že by to nějak souviselo s jejich beznadějností při kartách? Po aktu raději jen tak klidně ležím, ale Jocasta začala z náhlého popudu mluvit, jako by chtěla naše velké černé tajemství pohřbít pod hromádkou menších a méně temných. Tak jsem se dozvěděl, že si Ayrse uhnal syfilidu v nějakém kodaňském bordelu v roce 1915 při delším odloučení a od té doby svou ženu nepotěšil. Po Evině porodu doktor Jicastě řekl, že už další dítě nikdy nepočne. Při svých náhodných milostných pletkách je hodně vybíravá, o svém právu na ně ale nemá pochyb. Tvrdila, že Ayrse stále miluje. Něco jsem na to pochybovačně zamrmal. Že láska miluje věrnost, je podle ní mýtus utkaný z mužské nejistoty.

Mluvila také o Evě. Trápí ji, že se své dceři celou dobu snažila vštěpovat smysl pro slušnost, takže se nikdy pořádně nespřátelily a teď to dokonce vypadá, že se kobyłka splašila. Ty triviální tragédie jsem proklímal, budu si ale muset dát větší pozor na Dány a hlavně na dánské bordely.

J. si chtěla dát repete, jako by se mi hodlala dát úplně celá. Neměl jsem nic proti. Díky jízdě na koni má tělo pružnější, než by člověk u zralé ženy čekal, a umí to líp než mnohá desetišilinková klisnička, kterou jsem kdy sedlal. Budí podezření, že se u jejího žlabu nakrmila pěkná řádka mladých hřebečků. Právě když jsem si

naposledy zdříml, prohlásila: „Jednou strávil na Zedelghemu týden Debussy, ještě před válkou. Jestli se nemýlím, tak spal právě v téhle posteli.“ Mollový názvuk v jejím hlase mi napověděl, že tu byla s ním. Nic nemožného. Slyšel jsem o Claudovi, že se otočil za každou sukní, a navíc to byl přece Francouz.

Když ráno zaklepala Lucille s vodou na holení, byl jsem sám. Musím s radostí poznamenat, že Jocastino chování při snídani bylo stejně nenucené jako to moje. Dokonce na mne byla maličko jízlivá, když jsem na prostírání ukápl trochu džemu, a od V. A. si vysloužila pokárání: „Nebud' tak nedůtklivá, Jocasto! Tvoje ručičky to čistit nebudou.“ Nevěra je zrádný duet, Sixsmithi – stejně jako v kontraktním bridži se vystříhej spoluhráče, který je nešikovnější než ty, nebo špatně dopadneš.

Pocit viny? Žádný. Radost z nasazení parohů? Snad ani ne. A jestli, tak spíš zlost na Ayrse. Druhý den přišli na večeři Dhondtovi a paní D. si vyžádala trochu klavírní hudby, prý pro lepší zažívání. Zahrál jsem Andělskou hrmu, tu skladbu, kterou jsem napsal na naší předminulé dovolené na Scillách, ačkoli jsem tentokráte své autorství popřel a tvrdil jsem, že to složil jeden můj známý. Předělal jsem ji. Je teď lepší, plynulejší a křehčí než ony šumivé schubertovské napodobeniny, které ze sebe V. A. chrлил, když mu bylo něco přes dvacet. Jocastě a Dhondtovým se to tak líbilo, že jsem to musel zopakovat. Měl jsem za sebou teprve šest taktů, když V. A. přišel s nevídaným odsudkem: „Vašemu známému bych doporučil, aby se nejprve důkladně obeznámil s klasiky, než začne dovádět s modernisty.“ Zní to jako docela neškodná rada, co? Jenomže on to svoje „známému“ pronesl v přesném půltónu, z něhož jsem poznal, že mu je totožnost mého známého úplně jasná. Možná použil stejnou lest v Oslu na Griega. „Bez důkladného zvládnutí kontrapunktu a harmonie z toho mládence nikdy nic pořádného nebude, leda podomní obchodník s nesmyslnými opičárničkami. Vyříd'te to svému *známému* ode mne.“ Tiše jsem zuřil. V. A. požádal J., aby pustila desku s jeho vlastním dechovým kvintetem Sirocco. A ona toho starého jedovatého tyrana poslechla.

Utěšoval jsem se tím, že jsem si představoval její tělo pod letními krepdešínovými šaty i to, jak dychtivě mi vklouzlo do postele. Tak dobrá, trochu se popasu očima na paroží svého zaměstnavatele. Jen mu to prospěje. I starý nemocný ješita je pořád jenom ješita.

Po představení v Krakově poslal Augustowski záhadný telegram. Přeloženo z francouzštiny: PO PRVNIM TODTENVOGELOVI ZMATEK STOP DRUHE PROVEDENI PESTNI ZAPAS STOP PO TRETIM OVACE STOP PO CTVRTEM SE UZ O NICEM JINEM NEMLUVÍ. Nevěděli jsme, co si o tom máme myslet, dokud vzápětí nedorazily výstřižky z novin s Augustowského překladem na zadní straně programu. Z našeho Todtenvogela se stala *cause célèbre*. Pokud jsme to dobře pochopili, vyložili si kritici rozpad wagneriánských témat jako frontální útok na Německou republiku. Skupina nacionalistů nutila pomocí fyzické síly organizátory festivalu k pátému provedení. Divadlo s radostí vyhovělo. Německý velvyslanec podal oficiální stížnost, takže šesté provedení bylo vyprodáno během čtyřadvaceti hodin. Ayrsovy akcie tak všude nebývale stouply, samozřejmě až na Německo, kde mu spílají do židovských démonů. Ozvaly se všechny významné evropské noviny a žádají o interview. Mám to potěšení rozesílat zdvořilá, leč neoblomná *pro forma* odmítnutí. „Komponuji a nemám čas,“ mumlá Ayrš. „Jestli se chtějí dozvědět, jak to myslím, měli by si poslechnout tu mou zpropadenou hudbu.“ Zájem mu ale prospívá. Dokonce i paní Willemsová připustila, že mistr od mého příjezdu ožil.

Na Evině frontě pokračují nepřátelské akce. Je až znepokojivé, jak vyčenichala, že mezi otcem a mnou je cosi shnilého. Začala se veřejně podívat jak to, že mi nikdy nepíše nikdo z příbuzných a proč jsem si nenechal poslat nějaké oblečení. Ptá se, jestli by si s ní některá z mých sester nechtěla dopisovat. Abych získal čas, slíbil jsem, že se jich zeptám, a možná od tebe budu potřebovat další podvrh. Jdou ti skvěle. Ta nevyzpytatelná fúrie je téměř mým ženským Já.

Letos panuje v Belgii horké léto. Louky žloutnou, zahradník se bojí požárů, hospodáři se obávají o úrodu, ukaž mi ale spokojeného hospodáře a já ti předvedu duševně zdravého dirigenta. Tuhle

obálku teď zalepím a vyrazím přes les za jezerem na obecní poštu. Nemá cenu tady nechávat tyhle stránky ležet a čekat, až je najde jedna sedmnáctiletá čmuchalka.

A ještě jedna důležitá věc. Jistě, sejdu se s Otto Janschem v Bruggách a předám mu ty iluminované rukopisy osobně, musíš to s ním ale nejprve všechno dohodnout. Nechci, aby Jansch zjistil, či pohostinnosti si právě užívám. Jansch je stejně jako všichni obchodníci jen slizký nenažraný chamtivec. Akorát že o něm to platí o trochu víc. Neváhal by s vydíráním, jen kdyby tak srazil cenu – nebo se bez ceny vůbec obešel. Pověz mu, že čekám pěkně šustivé bankovky na dřevo, žádné ty jeho podivné úvěrové smlouvy. Hned potom ti pošlu poštovní poukázku na částku, kterou jsi mi zapůjčil. Takhle tě aspoň nebude moci nikdo obviňovat, kdyby náhodou došlo na nějakou lumpárnu. Já už jsem beztak v nemilosti a přijít o dobrou pověst nemohu, ani kdyby se něco provalilo. Tohle Janschovi klidně řekni.

Tvůj R. F.

*

Zámek Zedelghem
večer dne 16. VIII. 1931

Sixsmithi,

ten suchopárný dopis od otceva „právního zástupce“, který jsi mi poslal, to bylo kárové eso. Bravo. Přečetl jsem ho při snídani nahlas – vzbudil pouze pomíjivý zájem. Poštovní razítko ze Saffron Walden tomu dodalo mistrovský nádech. Opravdu ses vyhrabal z laboratoře do slunného essexského odpoledne, jen abys to sám podal? Ayrs pozval našeho „pana Cummingse“, aby mne navštívil na Zedelghemu, psal jsi ale, že jsi na tom s časem dost špatně, takže paní Crommelyncková řekla Hendrickovi, aby mne odvezl do města. Mám to podepsat tam. Ayrs bručel něco o tom, že tak ztratí celý den

práce, jenomže on je stejně nejspokojenější, když si může postěžovat.

Hendrick a já jsme se dnešního oroseného rána vydali stejnou silnicí, po níž jsem šlapal na bicyklu z Brugg. Už od té doby utekla polovina léta. Měl jsem na sobě tu apartní Ayrsovu vestičku – velká část jeho garderoby se teď stěhuje ke mně, těch pár kousků, které jsem zachránil ze spárů Imperialu, už začíná být dost obnošených. Enfieldku jsme přivázali provazem k zadnímu nárazníku, takže jsem mohl dodržet slib a vrátit ji tomu laskavému četníkovi. Náš v pergamenu vázaný lup jsem zakamufloval jako notový papír – na Zedelghemu všichni vědí, že se bez něho nikam nehnu – a před náhodnými pohledy jsem ho schoval do umolousané kabely, kterou jsem si tu přivlastnil. Hendrick měl u auta staženou střechu, takže na nějakou konverzaci trochu moc foukalo. Je to nemluva, jak se k jeho postavení hodí. Zvláštní, ale od chvíle, kdy jsem začal obhospodařovat paní Crommelynckovou, cítím větší nervozitu před manželovým komorníkem než před manželem. (Jocasta mi i nadále věnuje svou přízeň každou třetí nebo čtvrtou noc, nikdy ale když je doma Eva, což je od ní velice moudré. Člověk koneckonců nesmí sníst všechna cukrátky najednou.) Můj neklid pramení z obavy, že o tom Hendrick ví. My nad čeledníkem si moc rádi gratulujeme k tomu, jak nám to zapaluje, jenomže před těmi, kteří převlékají prostěradla, stejně nic neutajíme. Moc si z toho nedělám. Člověk nesmí na služebnictvo klást přílišné nároky a Hendrick je natolik chytrý, aby vsadil spíš na nestydatou paní, která má před sebou ještě dlouhá léta života, než na invalidního pána s vyhlídkami jako Ays. Hendrick je skutečně podivín. Těžko odhadnout, co má za lubem. Byl by z něho skvělý krupíer.

Vysadil mne před Cechovním domem, odvázal kolo a vydal se po pochůzkách a také vykonat zdvořilostní návštěvu u pratety, jak mi řekl. Projížděl jsem na svých dvou kolech zástupy výletníků, školáků a měšťanů a ztratil jsem se při tom jen párkrát. Na policejní stanici kolem mě hubbymilovný inspektor ztropil spoustu povyku a nechal poslat pro kávu a zákusky. Měl radost, že to s mým zaměstnáním u

Ayrse tak dobře dopadlo. Než jsem se odtamtud dostal, bylo deset, čas schůzky. Nijak jsem nespěchal. K dobrým mravům patří nechat obchodníky maličko čekat.

Jansch se opíral o bar v Le Royal a pozdravil mne slovy: „Aha, jakože jsem živ a ještě dýchám, náš neviditelný se na všeobecné přání vrací!“ Přísahám, Sixsmithi, že pokaždé, když o něj zavádím zrakem, vypadá tenhle starý bradavičnatý vydřiduch ještě odpudivěji. Že by jeho kouzelný portrét, který má ulitý na půdě, zase za ten rok zkrásněl? Nedokážu pochopit, proč měl takovou radost, že mě zase vidí. Rozhlédl jsem se po hotelové hale po případných věřitelích, kterým mohl dát hlášku – jeden podmračený pohled a vzal bych nohy na ramena. Jansch mi četl myšlenky. „Stále tak podezřívavý, Roberto? Přece bych nedělal problémy nezvedené slípce, která snáší taková pěkně iluminovaná vejce. Takže, jaký jed si dáte?“ zeptal se a ukázal na bar.

Odpověděl jsem, že mi stačí být s ním v jedné budově, to že člověka otráví až dost, a proto že bych radši přešel rovnou k věci. Zachechtal se, poplácal mne po rameni a odvedl mne nahoru do pokoje, který si pro tuto obchodní příležitost rezervoval. Nikdo za námi nešel, jenomže to nic nezaručuje. Přál jsem si, abych si byl nechal domluvit poněkud veřejnější randezvous, aby mi hrdlořezové Tama Brewera nemohli přehodit přes hlavu pytel, nacpat mě do kufru auta a odvézt zpátky do Londýna. Vytáhl jsem knihy z brašny a on vyndal z kapsy saka svůj *pince-nez* a nasadil si ho na nos. Začal je zkoumat u stolu poblíž okna. Pokusil se jít s cenou dolů a tvrdil, že stav těch svazků je spíš „ucházející“ než „dobrý“. Úplně klidně jsem knihy znovu zabalil, zastrčil jsem je do brašny a nechal jsem se tím smradlavým židákem honit po chodbě tak dlouho, než uznal, že jsou skutečně „dobré“. Musel mě přemlouvat, abych se s ním vrátil do pokoje, kde jsme pomaloučku přepočítávali bankovky, dokud nebyla beze zbytku vyplacena dohodnutá cena. Když byl obchod uzavřen, povzdychl si, že jsem ho ožebračil, usmál se tím svým způsobem a položil mi chlupatou pracku na koleno. Řekl jsem, že jsem sem přišel

prodat knihy. Zeptal se, proč by měl obchod předem vylučovat potěšení. Mládenec v zahraničí by jistě věděl co s malým kapesným.

Když jsem o hodinu později odcházel, Jansch spal a jeho peněženka zela prázdnotou. Namířil jsem si to přes náměstí rovnou do banky a nechal se obsloužit přímo tajemníkem ředitele banky. Sladké ptáče solventnosti. Jak rád říkával starý pán: „Vlastní pot je nejlepší odměnou!“ (Ne že by se on sám kdy ve svém výnosném zaměstnání dvakrát zapotil.) Další zastávkou byl Flagstadův obchod s hudebninami, kde jsem si koupil balík notového papíru, který kvůli ostražitým očím nahradil chybějící náklad v brašně. Když jsem vycházel ven, zahlédl jsem u ševce za výlohou olivově hnědé psí dečky. Vešel jsem a koupil je. U trafikanta jsem uviděl šagrénové cigaretové pouzdro. Koupil jsem ho.

Zbývalo nějak zabít dvě hodiny. Dal jsem si v kavárně pivo, pak další a ještě jedno a vykouřil jsem celý balíček výborných francouzských cigaret. Janschovy peníze nejsou žádný ohromný poklad, bůh ale ví, že jsem z nich ten pocit měl. Pak jsem zašel do kostela v jedné postranní uličce (vyhnul jsem se místům navštěvovaným turisty, abych snad nenarazil na zklamané obchodníky se vzácnými tisky). Svíce, stíny, zkormoucení mučedníci, vůně kadidla. V kostele jsem nebyl od toho rána, kdy mě starý pán vyrazil z domu. Dveře neustále bouchaly. Vcházely šlachovité babizny, zapalovaly svíčky a odcházely. Visací zámek na schránce na milodary patřil k nejlepším. Lidé poklekali k modlitbě, někteří při tom pohybovali rty. Opravdu jim závidím. A závidím i Bohu, protože zná jejich tajemství. Víra, nejméně výlučný klub na zemi, má nejmazanějšího vrátného. Kdykoli jsem prošel jeho dokořán otevřenými dveřmi, zjistil jsem, že jsem zase na ulici. Snažil jsem se ze všech sil o bohubilé myšlenky, má mysl se ale neustále obírala Jocastou. Dokonce i světci a mučedníci na kostelních oknech byli mírně vzrušení. Nemyslím, že by mne takovéto myšlenky přiblížili nebesům. Nakonec mne odtamtud vyhnalo Bachovo moteto – choralisté nebyli zase tak zlí, pro varhaníka ale byla jedinou nadějí na spásu kulka do hlavy. Přesně takhle jsem mu to řekl – takt a

ohledy se zkrátka a dobře hodí k nevázané společenské konverzaci, když jde ale o hudbu, neměl by člověk chodit okolo horké kaše.

V půvabném a pečlivě udržovaném parku zvaném Minnewaterské zahrady se mezi vrbami, banksiemi a gardedámami ve dvojicích zavěšeni jeden do druhého procházeli mladí. Za peníze tam vyhrával slepý vychrtlý houslista. Tak tenhle to opravdu uměl. Poručil jsem si „Bonsoir, Paris“ a on zahrál s takovým elánem, že jsem mu do dlaně vtiskl šustivou pěti frankovou bankovku. Sundal si tmavé brýle, prozkoumal vodoznak, poděkoval svému oblíbenému světci, posbíral měďáky a s bláznivým smíchem zmizel přes záhony. Ten, kdo prohlásil, že za peníze si člověk štěstí nekoupí, jich asi měl příliš mnoho.

Posadil jsem se na železnou lavičku. Nedaleké i vzdálené zvony společně odbily jednu po poledni. Z kanceláří advokátů a obchodníků vylezli úředníci, aby si v parku snědli obložené chleby a nechali se polaskat vánkem. Právě jsem si říkal, že na mne Hendrick už asi čeká, a hádej, kdo se vnesl do parku. Bez gardedámy, zato ve společnosti vyšňořeného dvakrát tak starého chlapa s vizáží pakobyvky a se snubním prstenem blýskajícím se na všechny strany. Uhodl jsi. Eva. Schoval jsem se za noviny, které na lavičce zapomněl nějaký ouřada. Eva se svého společníka přímo nedotýkala, prošli ale kolem mne s důvěrnou nenuceností, jakou jsem u ní na Zedelghemu nikdy neviděl. Vyvodil jsem si z toho pochopitelný závěr.

Vsadila na pochybnou kartu. Mužský hulákal na celé kolo, jen aby ho všichni slyšeli a aby na ně udělal dojem: „Každý člověk patří do určité doby, Evo, kdy on a jeho vrstevníci považují určité věci za samozřejmé, aniž o tom uvažují. Když se změní doba, spoustu lidí to zničí. A dovoluji si k tomu poznamenat, že z téhož důvodu padly celé říše.“ Ten filozofující kašpar mne úplně vyvedl z konceptu. Dívka jako Eva by se určitě mohla seznámit lépe. Její chování mi ale taky pěkně zamotalo hlavu. Takhle za denního světla, ve vlastním městě! Chce se snad zničit? Patří snad k těm bojovnicím za práva žen typu Rossettiové? Z bezpečné vzdálenosti jsem párek sledoval až k domu

v ulici, kde bydlí samí zazobanci. Muž se pokradmu rozhlédl a teprve pak vsunul klíč do zámku. Uskočil jsem mezi garáže.

Představ si Frobishera, jak si radostí mne ruce!

Eva se vrátila jako obvykle v pátek vpoledvečer. Ve vestibulu mezi jejím pokojem a vraty od stájí stojí dubový trůn. Přesně tam jsem se usadil. Bohužel jsem se pohroužil do světelných akordů starých okenních tabulí, takže jsem si jí nevšiml, a dokonce jsem si ani neuvědomil, že se na mne s jezdeckým bičíkem v ruce chystá ze zálohy. „S’agit-il d’un guet-apens? Si vous voulez discuter avec moi d’un problème personnel, vous pourriez me prévenir?“

Protože mne takhle zaskočila, vyslovil jsem nahlas, co mi přišlo na mysl. Eva to zaslechla. „Vy jste mne nazval špiclem? Une moucharde? Ce n’est pas un mot aimable, pane Frobishere. Si vous dites que je suis une moucharde, vous allez nuire à ma réputation. Et si vous nuisez à ma réputation, eh bien, il faudra que je ruine la vôtre!“

Trochu opožděně jsem zahájil palbu. Přesně tak, právě její dobrá pověst mi leží na srdci. I kdyby ji zahlédl pouhý cizinec, jak se v době vyučování stýká v Minnewaterských zahradách s nějakým bezcharakterním hnusákem, pak by bylo jen otázkou času, kdy všechny drbny ve městě vyválejí jméno Crommelynck-Ayrsová v blátě!

V jednu chvíli jsem od ní očekával políček, hned v té následující ale zrudla a sklopila hlavu. Pokorně se zeptala: „Avez-vous dit à ma mère ce que vous avez vu?“ Odpověděl jsem, že jsem to zatím ještě nikomu neřekl. E. pečlivě zamyšlila a vypálila: „To bylo od vás ale hloupé, monsieur Frobisher, protože mamá by vám prozradila, že ten můj záhadný společník je monsieur van de Velde, pán, u jehož rodiny přes týden bydlím. Jeho otec vlastní největší továrnu na výrobu střeliva v Belgii a on sám je bezúhonný otec rodiny. Ve středu jsme měli polodenní volno a monsieur van de Velde byl tak laskav, že mne doprovodil domů. Jeho dcery měly zkoušku sboru. Vedení naší školy nevidí rádo, když žákyně vycházejí samy. Dokonce i za denního světla. V parcích se to hemží špicly, víte, sprostými špicly,

kteří chtějí poškodit dívčinu dobrou pověst a snad číhají i na příležitost, jak ji vydírat.“

Blafovat, nebo odpovědět taky střelbou? Rozhodl jsem se pojistit si sázku protisázkou: „*Vydírat!* Mám doma tři sestry, a tak jsem měl jen obavy o vaši dobrou pověst. Nic víc.“

Vychutnávala si svou výhodu: „Ah oui? Comme c'est délicat de votre part! Povězte mi, pane Frobishere, co jste si myslel, že mi monsieur van de Velde chce udělat? Žáril jste *příšerně*?“

Její ukrutná přímost – myslím na dívku – mi málem srazila špalík z branky a připravila mne o body. „Moc se mi ulevilo, že se to drobné nedorozumění vysvětlilo,“ vykouzlil jsem svůj nejpokrytečtější úsměv, „a prosím co nejupřímněji za prominutí.“

„Vaši nejupřímnější omluvu přijímám v tom duchu, v jakém jste mi ji nabídl.“ E. odkráčela do stájí, švihala při tom bičíkem jako lvíce ocasem. Zašel jsem do hudebního salonku zapomenout na svůj skličující výkon pomocí nějakého divokého Liszta. Normálně ze sebe „La Prédication aux Oiseaux“ vysypu jako nic, minulý pátek to ale nešlo. Díky bohu, že E. zítra odjíždí do Švýcarska. Kdyby se dozvěděla o matčiných nočních návštěvách – radši ani nedomýšlet. Nikdy jsem nepotkal kluka, kterého bych si nemohl omotat kolem prstu (nejenom kolem prstu), jak to ale přijde, že mne tyhle zedelghemské ženské pokaždé přetrumfnou?

Tvůj R. F.

*

Zedelghem
29. VIII. 1931

Sixsmithi,

sedím v županu u svého psacího stolu. Kostelní zvon odbíjí pátou. Další vyprahlé svítání. Svíčka už vyhořela. Vyčerpávající noc obrácená naruby. J. ke mně přišla o půlnoci, a když jsme si to rozdávali, někdo vzal za kliku. Zděšení jako v nějaké frašce! Ještě že

J. zamkla. Klika chrastila, ozvalo se naléhavé klepání. Strach může mysl stejně tak pročistit jako zatemnit. Vzpomněl jsem si na svého *Dona Juana*, schoval jsem J. ve své proleželé posteli v hnízdečku z příkrývek a přehozů a nechal závěsy napůl roztažené, abych ukázal, že nemám co skrývat. Nevěřící jsem tápal po pokoji, schválně jsem narážel do věcí, abych získal čas, a když jsem se dostal ke dveřím, zvolal jsem: „Co se to krucinál děje? Copak hoří?“

„Otevřete, Roberte!“ Ayrs! Jistě si dovedeš představit, jak jsem měl nahnáno. Ze zoufalství jsem se zeptal, kolik je hodin, jen abych uhrál ještě aspoň chvíličku.

„Co na tom záleží? Nevím! Napadl mě nápěv pro housle, chlapče, je to jako dar a nedá mi spát. Potřebuju, abyste mi to zapsal. Teď hned!“

Dá se mu věřit? „A nemohlo by to počkat do rána?“

„To by teda sakra nemohlo, Frobishere! Mohl bych to zapomenout!“

Neměli bychom jít do hudebního salonku?

„Ne, vzbudili bysme celý barák, mám všechny notičky pěkně v hlavě!“

Požádal jsem ho tedy, aby počkal, než zapálím svíčku. Odemkl jsem dveře a vidím Ayrese, jak tam s holemi v rukou stojí jako mumie v noční košili ozářené měsíčním světlem. Za ním čekal Hendrick. Tichý a ostražitý jako indiánský totem. „Dělejte, ustupte!“ Ayrs se protáhl kolem mne. „Popadněte pero a prázdný notový papír, rozsviňte lampičku. Rychle. Proč se u všech ďasů zamykáte, když spíte s okny dokořán? Skopčáci jsou pryč, duchové projdou i přes zamčené dveře.“ Zamumlal jsem nějaký nesmysl, jako že v nezamčené místnosti neusnu, Ayrs mne ale vůbec neposlouchal. „Máte u sebe notový papír, nebo mám pro nějaký poslat Hendricka?“

Úleva z toho, že mne V. A. nenachytal, jak mu klátím manželku, snížila poněkud absurditu jeho požadavku. Řekl jsem dobrá, papír mám, pero taky, můžeme se do toho pustit. Ayrs měl příliš chabý zrak, než aby v pohoří mé postele viděl cokoli podezřelého, ale

Hendrick ještě stále představoval možné nebezpečí. Člověk by neměl spoléhat na diskrétnost sloužících. Když svému pánu pomohl do židle a přes ramena mu přetáhl pléd, poslal jsem ho pryč s tím, že až budeme hotovi, zazvoním na něho. Ayrš proti tomu nic neměl – už si začal pobrukovat. Že by spiklenecký záblesk v Hendrickových očích? V místnosti bylo příliš šero, abych si tím mohl být jistý. Téměř neznatelně se uklonil, neslyšně se vzdálil, jako by se pohyboval na dobře promazaném servírovacím stolku, a tiše za sebou zavřel dveře.

Opláchl jsem si obličej vodou z umývadla a posadil jsem se naproti Ayrsovi. Báł jsem se, že J. zapomene na rozvrzané parkety a pokusí se po špičkách vytrazit. „Jsem připraven.“

Ayrš takt po taktu odbroukal celou sonátu a pak mi nadiktoval noty. Brzy jsem se navzdory okolnostem nechal pohltit zvláštností té skladbičky. Je to taková houpávací, cyklická, křišťálově průzračná věcička. Skončil u 96. taktu a řekl, ať tam připišu *triste*. Pak se mne zeptal: „Tak co tomu říkáte?“

„Nevím,“ odpověděl jsem. „Jako by to vůbec nebylo od vás. Nepřipomíná to nikoho. Je to ale fascinující.“

Ayrš jako by se náhle propadl do deprese *à la* prerafaelistický olej s názvem *Hle, ukojená múza odkládá svou loutku*. V zahradě zaklokotal ptačí zpěv a ohlásil brzké svítání. Pomyslel jsem na Jocastiny křivky jen pár metrů ode mne a pocítil jsem k nim nebezpečný nával nechuti. V. A. si zase jednou nebyl sám sebou jistý. „Zdálo se mi... o přízračné kavárně. Byla nádherně osvětlená, ale nacházela se v podzemí a nebyl tam žádný východ. Strašně dlouho jsem byl úplně apatický. Servírky měly stejné obličejce. K jídlu mýdlo, k pití jen mýdlová voda. Hráli tam tohle,“ ukázal vyčerpaným prstem na rukopis.

Zazvonil jsem na H. Chtěl jsem Ayrse dostat z pokoje, než denní světlo zastihne jeho ženu v mé posteli. H. za minutu zaklepal. Ayrš se zvedl a belhal se ven. Nesnášel, když ho někdo viděl, jak si nechává pomoci. „Dobrá práce, Frobishere.“ Jeho hlas ke mně dolehl z druhého konce chodby. Zavřel jsem dveře a zhluboka jsem si

oddechl. Vlezl jsem do postele, kde už aligátor cenil z bažiny prostěradel zoubky na svou mladou kořist.

Právě jsme začali s bujným polibkem na rozloučenou, když se s vrznutím dveře znovu otevřely. „A ještě něco, Frobishere!“ Já vůl zapomněl zamknout! Ayrs se sunul směrem k posteli jako Hesperina troska. J. vklouzla zpátky pod pokrývky, zatímco já celý rozčuchaný dělal překvapeného. Díky bohu, že Hendrick zůstal venku – náhoda, nebo projev taktu? V. A. se došátral k posteli a sedl si sotva pár centimetrů od hrbolku, tedy od J. Kdyby teď kýchl nebo zakašlala, tak by to došlo i tomu starému slepému Ayrsovi. „Je to taková choulostivá záležitost, tak to ze sebe rovnou vysypu. Jde o Jocastu. Není to zrovna věrná žena. Myslím jako v manželství. Přátelé dělají narážky na její prohršky, nepřátelé mi donášejí o jejích aférkách. Stalo se vám někdy... že by za vámi... víte, co chci říct?“

Nechal jsem svůj hlas zaznít nádherně škrobeně: „Nikoli, pane, myslím, že netuším, co chcete říct.“

„Ušetřete mě své ostýchavosti, mládenče,“ zamračil se Ayrs a naklonil se blíž ke mně. „Pokusila se má žena s vámi někdy navázat bližší styk? Mám právo to vědět!“

Ubránil jsem se nervóznímu zahihňání. „Považuji váš dotaz za nanejvýš nevkusný.“ Jocastiným dechem mi vlhlo stehno. Musela se tam pod těmi pokrývkami zažíva péct. „Nenazýval bych přítelem nikoho, kdo by šířil takovou špínu. Upřímně řečeno, v případě paní Crommelynckové mi něco takového připadá stejně nemyslitelné jako nechutné. A kdyby se snad, já nevím, třeba vinou jakéhosi nervového zhroucení měla zachovat nepatřičně, pak bych si upřímně řečeno asi vyžádal radu od pana Dhondta, nebo bych si promluvil s doktorem Egretem.“ Sofistika umí nadělat pěknou kouřovou clonu.

„Takže vy mi nedáte jednoslovnou odpověď?“

„Dám vám dvouslovnou odpověď: Rozhodně ne! A opravdu doufám, že tím jsme toto téma uzavřeli.“

Ayrs nechal uplynout několik dlouhých okamžiků. „Jste mladý, Frobishere, jste bohatý, myslí vám to a proslychá se, že nejste ani úplně ošklivý. Opravdu nevím, co vás tu drží.“

Tak jo. Začínal být sentimentální. „Jste můj Verlaine.“

„Opravdu, mladý Rimbaude? Tak kde máte svou *saison en enfer*?“

„Ve svých konceptech, v hlavě, v krvi, Ayrsi. Ve své budoucnosti.“

Nevím, jestli mu to připadalo směšné, nebo jestli cítil lítost, stesk a opovržení. Odešel. Zamkl jsem a potřetí té noci jsem vlezl do postele. Když dojde na ložnicovou frašku, je to vždycky moc smutné. Zdálo se, že se na mne Jocasta zlobí. „Cože?“ zasyčela.

„Můj manžel tě má rád,“ řekla, když se oblékala.

Zedelghem vstává. Vodovodní potrubí vydává zvuky jako obstarožní tetky. Vzpomínám na dědečka, jehož virtuózní nevyzpytatelnost přeskočila otcovu generaci. Jednou mi ukázal akvatintu jakéhosi siamského chrámu. Na jeho jméno si už nevzpomínám, ale od doby, kdy na onom místě kázal jeden z Buddhových žáků, ho každý vykořisťovatelský vládce, tyran a monarcha onoho království zkrášlil o další mramorové věže, provoněná arboreta, zlacené kopule a četné malby na klenutých střepech. Sochám nechal do očí vsadit smaragdy. Legenda praví, že až se chrám vyrovná svému protějšku v Čisté zemi, v tu chvíli lidstvo splní své poslání a Čas dospěje ke svému konci.

Pro lidi jako Ayrse je podle mého tímto chrámem civilizace. Proletariát, otroci, rolníci a pěšáci existují v puklinách jejích dlažebních kamenů nevědomí si vlastní nevědomosti. Ne tak významní státníci, vědci, umělci a zejména skladatelé své doby, jakékoli doby, kteří jsou architekty, staviteli a pastory civilizace. Naším úkolem podle Ayrse je nechat civilizaci ještě více zazářit. Nejopravdovějším, nebo možná jediným přáním mého zaměstnavatele je vybudovat minaret, na nějž dědici Pokroku za tisíc let ukáží a řeknou: „Hle, toť Vyvyan Ayrse!“

Jak je tohle prahnutí po nesmrtelnosti vulgární, marné a falešné. Skladatelé jsou jen čmáralové malující v jeskyních po stěnách. Člověk skládá muziku, protože zima je věčná, a kdyby to nedělal, měl by na krku vlky a sněhové bouře ještě dřív.

Tvůj. R. F.

*

Zedelghem
14. IX. 1931

Sixsmithi,

dnes odpoledne přišel na čaj sir Edward Elgar. O něm musel slyšet i takový ignorant, jako jsi ty. Když se Ayrs člověk zeptá, co si myslí o anglické hudbě, vždycky říká: „*Jaké anglické hudbě? Žádná neexistuje! Od Purcela určitě ne!*“ a pak se celý den mračí, jako kdyby se o Reformaci přičinil sám tazatel. Jeho nepřátelství bylo ale zapomenuto v okamžiku, kdy dnes ráno z bruggského hotelu zatelefonoval sir Edward a zeptal se, zda by mu Ayrs nevěnoval jednu nebo dvě hodinky. Ayrs předvedl vydařenou bručounskou etudku, ale podle toho, jak se naotravoval paní Willemsovou kvůli svačině, bylo zřejmé, že má radost, jako když kočce do misky naliješ smetanu. Náš proslulý host dorazil v půl třetí. Navzdory vlídnému počasí cestoval navlečený v tmavě zelené peleríně. Jeho zdravotní stav není o nic lepší než Ayrsův. J. a já jsme ho uvítali na schodech. „Tak to vy jste Vyvovýma novýma očima?“ zeptal se mne, když jsme si podali ruce. Řekl jsem, že jsem ho viděl tucetkrát dirigovat na hudebním festivalu, což ho potěšilo. Doprovodil jsem skladatele do šarlatové komnaty, kde na něho čekal Ayrs. Pozdravili se srdečně, ale jako kdyby si dávali pozor, aby si nenadělali modřiny. Elgara sužují ischiatické bolesti, a i když má V. A. hodně dobrý den, vypadá na první pohled dost hrozně. Na druhý ještě hůř. Podával se čaj a oni neustále řešili odborné záležitosti. Jocastu a mne víceméně ignorovali, bylo však fantastické být pouhou muškou na stěně. Sir E.

se po nás občas podíval, aby se ujistil, že svého hostitele příliš nevyčerpává. Vždycky jsme se usmáli: „Ani v nejmenším.“ Dotkli se témat jako saxofony v orchestru, zda je Webern spíš podvodník nebo mesiáš a jak je to s patronací a politikou v hudbě. Sir E. prohlásil, že se po dlouhém zimním spánku pustil do práce na 3. symfonii – dokonce nám na pianině přehrál ukázky z *moha maestosa* a *allegretta*. A aby Ayrs dokázal, že ani on ještě není zralý do rakve, nechal mě zahrát pár nedávno dokončených skic pro klavír – docela pěkných. O několik lahví trapistického piva později jsem se Elgara zeptal na *Pompézní a obřadní pochody*. „No, potřeboval jsem peníze, hochu, nikomu to ale neříkejte. Král by mi jinak možná titul baroneta zase vzal.“ Ayrs se nad tím mohl potrhat smíchy! „Já to vždycky říkám, Tede, že musíš vjet do města na mezkovi, aby dav vyvolával hosana. A nejlépe čelem dozadu. A musíš k tomu zástupům vykládat nabubřelé historky, které chtějí slyšet.“

Sir E. se doslechl (nejspíš jako celý Londýn) o úspěchu Todtenvogela v Krakově, takže mě Ayrs poslal pro notový zápis. Když jsem ho přinesl, usadil se náš host s Ptákem smrti k oknu a s pomocí monoklu si ho pročetl. Ayrs a já jsme předstírali, že máme co dělat. „Člověk našeho věku, Ayrsi,“ promluvil konečně, „nemá právo na tak smělé myšlenky. Odkud je berete?“

V. A. si blazeovaně odfrkl: „Myslím, že jsem ve své válce proti sešlosti dovedl několik bojových akcí do úspěšného konce. Tady Robert se osvědčil jako neocenitelný pobočník.“

Pobočník? Já jsem sakra jeho generál a on jen starý přihlouplý šašek pamatující zašlou slávu! Co nejlíbezněji jsem se usmál (jako by na tom záviselo, zda mi zůstane střecha nad hlavou. Sir E. by se mi mohl jednou hodit, takže budit dojem trucovitého janka by mi moc neposloužilo.) Při svačině Elgar postavil proti sobě mé působení na Zedelghemu a své první působiště ve Worcestershiru, kde dostal místo hudebního ředitele v blázinci. „Výborná průprava k dirigování Londýnské filharmonie, co?“ poznamenal V. A. Zasmáli jsme se a já mu napůl odpustil, že je takový jedovatý sobecký mrzout. Přiložil jsem do krbu další jedno či dvě polena. Oba starci v matném světle

plamenů usnuli jako párek starověkých králů na věky odpočívajících v mohyle. Udělal jsem si notový zápis jejich chrápání. Elgara má hrát basová tuba, Ayrse fagot. Udělám totéž s Fredem Deliem a Johnem Mackerrasem a vydám to pod společným názvem *Pokoutní muzeum vycpaných edvardiánů*.

O tři dny později.

Právě jsem se vrátil z procházky absolvované *lento* s V. A. po Mnišském chodníčku až k domku hlídače. Tlačil jsem mu kolečkové křeslo. Krajina má dnes večer zvláštní atmosféru. Podzimní listí víří v dychtivých spirálách, jako by V. A. byl čaroděj a já jeho učeň. Topoly pokryly posekanou louku svými dlouhými stíny. Ayrse chtěl své poslední velké symfonické dílo na počest svého milovaného Nietzscheho uvést pod názvem *Věčný návrat*. Některé pasáže budou převzaty z neúspěšné opery vycházející z Ostrova doktora Moreaua, jejíž vídeňské uvedení překazila válka, něco ho snad prý ještě „napadne“, ale páteří bude ona „snová skladba“, kterou mi nadiktoval minulý měsíc u mě v pokoji za oné trudné noci, o níž jsem už psal. A. V. chce použít čtyři různá tempa, ženský sbor a velikou skupinu ayrsovských dechů. Úplná obluda odkudsi z hlubin. Mé služby prý bude potřebovat dalšího půl roku. Řekl jsem, že si to rozmyslím. Opáčil, že mi zvedne plat, což od něho bylo neomalené a zároveň mazané. Opakoval jsem, že potřebuji čas na rozmyšlenou. Málem se nechal rozčítit, že jsem hned na místě nehlesl „Ano!“, chtěl jsem ale, aby ten starej prevít uznal, že mě potřebuje víc než já jeho.

Tvůj R. F.

*

Zedeghem
28. IX. 1931

Sixsmithi,

J. začíná být dost únavná. Po milování se mi vždycky roztáhne na posteli a dožaduje se, abych jí povídal o ženách, jejichž struny jsem rozeznával. Když pak ze mě vytáhne jména, otravuje tím, že říká: „Tak tohle tě asi naučila Frederika, že ano?“ (Hraje si s mým mateřským znaménkem u klíční kosti, s tím, o kterém jsi říkával, že vypadá jako kometa – nesnáším, když se mi ženská nípe v kůži.) Vyvolává malicherné hádky kvůli úmornému usmiřování a nechává naše dramata proklouznout z noční tmy na denní světlo, což mě znepokojuje. Ayrš nevidí nic jiného než svůj *Věčný návrat*, jenomže za deset dní se má vrátit Eva a tohle stvoření s ostřížima očima v mžiku vyčmurchá zahnívající tajemství.

J. je přesvědčena, že ji tohle všechno umožní svázat mou budoucnost se Zedelghemem ještě těsněji – napůl v legraci a napůl výhruzně říkává, že mi nedovolí, abych ji a jejího manžela „opustil“, rozhodně ne ve chvíli, kdy mne tak potřebují. Zájmena, to je učiněné peklo, Sixsmithi. Ale ještě horší je, že začala s tím slovem na L a totéž chce slyšet ode mě. Co to s tou ženskou je? Vždyť je skoro dvakrát starší než já! O co jí jde? Ujistil jsem ji, že jsem v životě kromě sebe nikoho nemiloval a že to teď nemíním měnit a rozhodně ne se ženou jiného muže, zvláště když by mi onen muž mohl půl tuctem dopisů zničit pověst v celé evropské hudební komunitě. Na to ona vyrukuje se svými obvyklými ženskými figly, jako že mi vzlyká do polštáře a obviňuje mě, že ji jen „využívám“. S tím pochopitelně souhlasím, ano, využívám ji úplně stejně jako ona využívá mne. Tak to je. A pokud jí to přestalo vyhovovat, já ji nedržím. Načež se ta stará kráva rozzuří a pár dní a nocí truceje, než zase dostane chuť na mladého býčka. Pak se vrátí, říká mi drahoušku, děkuje mi, že jsem „Vyvyanovi vrátil hudbu“ a celý ten hloupý kolotoč začíná znovu. Zajímalo by mne, jestli v minulosti chodila za Hendrickem. Od ženské se člověk může nadít čehokoli. Kdyby se jí jeden z těch rakouských doktorů podíval do hlavy, vyvalil by se celý roj neuróz. Kdybych tušil, že je takhle labilní, nebyl bych ji tehdy v noci pustil do postele. V jejím milování je jakási neutěšenost. Ne, sžíravost.

Přijal jsem Ayrsovu nabídku, abych zůstal nejméně do příštího léta. Mé rozhodnutí nepoznamenala žádná kosmická rezonance – jen umělecké výhody, finanční účelnost a taky že J. by se mohla zhroutit, kdybych odešel. To by mohlo mít vážné důsledky.

Téhož dne později

Zahradník pátil v parku spadané listí – právě jsem se odtamtud vrátil. Žár v obličeji a na rukou, posmutnělý kouř, praskání a hučení ohně. Připomnělo mi to správce hřiště v Greshamu a jeho boudu. Z toho ohně jsem mimochodem vytěžil úžasnou pasáž – perkuse hrají praskání, altový fagot dřevo a neposedná flétna plameny. Před chvilíčkou jsem to dopsal. Vzduch v zámku je provlhlý jako neschnoucí prádlo. Průvan v chodbách bouchá dveřmi. Podzim přestává být šťavnatě vyžralý a nastává čas hniloby. Ani si nevzpomínám, že by se s námi bylo léto rozloučilo.

Tvůj
R. F.

Poločasy rozpadu

První záhada Luisy Reyové

1

Rufus Sixsmith se vyklonil z balkonu, odhadoval, jakou rychlostí jeho tělo dopadne na chodník, a svá dilemata uložil k věčnému spánku. V neosvětlené místnosti zazvonil telefon. Sixsmith se neodvážil zvednout sluchátko. Z vedlejšího bytu dunělo disko. Večírek tam byl v plném proudu a Sixsmith si připadal starší než na svých šestašedesát. Hvězdy halil smog, na severním i jižním konci pobřežního pásu ale blikotaly myriády světél města Buenas Yervas. Směrem na západ pacifická věčnost. Na východě náš obnažený, heroický, zhoubný, posvátný, žíznlivý, zběsilý americký kontinent.

Z večírku se vynořila mladá žena a vyklonila se ze sousedního balkonu. Měla nakrátko ostříhané vlasy, elegantní fialové šaty, působila ale dojmem nevyléčitelného smutku a osamělosti. *Navrhuju uzavření sebevražedného paktu, co vy na to?* Sixsmith to nemyslel vážně a stejně by neskočil, ne dokud žhnou uhlíky humoru. *A kromě toho, přesně takovou nenápadnou nehodu by si Grimaldi,*

Napier a ti neurvalá v dokonale padnoucích oblecích moc přáli. Nepřetržitý rachot provozu prořala siréna sanitky. Sixsmith se odšoural dovnitř, kde náhle ustalo zvonění telefonu. Z příručního baru svého nepřítomného hostitele si nalil další štědrou dávku vermutu, zabořil ruce do nádoby s ledem a přešel si jimi po tváři. Jdi ven a zavolej Megan, žádného jiného přítele už nemáš. Věděl, že to neudělá. Nemůžeš ji přece zatahovat do toho šíleného maléru. Měl pocit, že mu disko pulzuje ve spáncích, jenomže tohle byl vypůjčený byt, a tak považoval za nerozumné si stěžovat. Buenas Yervas není Cambridge. Tak jako tak se tu schováváš. Větrík přibouchl dveře balkonu a Sixsmith leknutím vylil polovinu vermutu. To nebyl výstřel, ty starý blázne.

Utřel kaluž utěrkou, pustil televizi, stáhl zvuk, přepínal kanály a hledal M*A*S*H*. Někde to určitě dávají. Stačí chvíli hledat.

2

Luisa Reyová zaslechla z vedlejšího balkonu žbluňknutí. „Haló?“ Nic. Žaludek ji varoval, aby ten tonik už radši nedopíjela. *Potřebuješ na záchod, a ne na vzduch*, nedokázala se ale smířit s tím, že by se znovu proplétala mezi lidmi na večírku, *navíc už je stejně pozdě* – nechala zvratky padat dolů: poprvé, podruhé, vzpomínka na mastné kuřecí, a potřetí. Otřela si oči. *Tak tohle je třetí nejodpornější věc, jaké ses kdy dopustila*. Vypláchla si ústa, zbytek toniku vyplivla do květináče za zástěnou. *Marníš život*. Osušila si rty papírovým kapesníkem a z kabelky vylovila pepřmintový bonbon. *Jdi domů a těch svých podělaných tři sta slov si prostě vymysli. Lidi stejně koukají jen na obrázky*.

Na balkon vyšel muž příliš starý na to, aby chodil v kožených kalhotách a s pruhovanou vestou na nahém těle. „Luisóóó!“ Měl

pečlivě upravený zlatý plnovous a na krku egyptský kříž posázený měsíčními kameny a jadeity. „Hej!“

Luisa nevěděla, jestli ho od ní neodežene zápach, jenomže muž byl tak rozjařený, že si ničeho nevšiml. „Richarde.“

„Vyšla ses kouknout na hvězdičky? Jasná věc. Páni, Bix dotah osm uncí koksu. Divnej matroš. Hele, říkal jsem ti to při tom interview? Že to teď zkusím se jménem Gandža? Maharadž Adža tvrdí, že Richard není v synchronii s mým iovédským já.“

„S kým?“

„S mým guru, Luisóóó, mým guru! Je právě ve svý poslední reinkarnaci, než...“ Richard luskl prsty. *Buffff směr nirvána.* „Přijď se podívat. Normálně se u něho čeká celou věčnost, ale odpoledne se koná osobní přijetí žáků egyptského kříže. Myslím jako, na co se trápit na škole s těma všema volovinama, když tě Maharadž Adža může naučit... všechno.“ Prsty udělal kroužek kolem měsíce. „Slova jsou vždycky takový... konvenční... A vesmír... ten je, víš co... *absolutní*. Dáš travku? Akapulský zlato. Mám ji od Bixe.“ Pomaličku se přibližoval způsobem, kterému ženy rozumějí. „Hele, Lu, co kdybysme se pěkně rozšoupli, až to tady skončí? Jen my dva, pěkně u mě, rozumíš? Mohla bys dostat úplně exkluzivní rozhovor. Mohl bych pro tebe třeba napsat písničku a dát ji na příští elpíčko.“

„Nechám si to ujít.“

Druholigový rockový muzikant přimhouřil oči: „Blbá chvíle, jo? A co třeba příští tejden? Myslel jsem, že vy žáby od novin jako berete furt antikoncepci.“

„Bix taky prodává návody, jak sbalit ženskou?“

Zahihňal se. „Hele, Bix ti jako něco říkal?“

„Richarde, jen aby nevznikla nějaká pochybnost. Radši bych tady z toho balkonu skočila, než bych s tebou v jakoukoli chvíli vlezla do postele. Fakt že jo.“

„Tédá.“ Ucukl rukou, jako by dostal žihadlo. „Děvenka je vybírává! Za koho se sakra máš, za Joni Mitchellovou? Jsi jen pitomá sloupkačka, drbačka v časáku, kterej *stejně nikdo nečte!*“

Dveře výtahu se zavřely ve chvíli, kdy k nim Luisa Reyová doběhla. Neviditelný uživatel mezi ně ale strčil hůl. „Děkuju,“ usmála se Luisa na starého pána. „Jsem ráda, že kavalírské časy ještě nejsou úplně pryč.“

Vážně přikývl.

Ten vypadá, jako by mu zbýval sotva týden života, napadlo Luisu.

Zmáčkla P. Staříčkův výtah začal sjíždět dolů. Ručička pomalu odpočítávala poschodí. Motor předl, lana se lopotně převíjela, mezi desátým a devátým patrem to třesklo *gata-gata-gata* a všechno odeznělo tichým *bzzzzzzz*. Luisa se Sixsmithem žuchli na zem. Světlo kuckavě zablikalo, než se s bzučením ustálilo na sépiově hnědé.

„Jste v pořádku? Můžete vstát?“

Muž se začal vzpamatovávat: „Myslím, že jsem si nic nezlomil, ale radši zůstanu sedět, děkuji.“ Jeho starosvětsky znějící anglický přízvuk Luise připomněl tygra z *Knihy džunglí*. „Mohou pustit proud znenadání.“

„Proboha,“ zamumlala Luisa, „nejde proud. Skvělé zakončení skvělého dne.“ Stiskla nouzové tlačítko. Nic. Zkusila tlačítko telefonu a zakřičela: „Hej! Je tam někdo?“ Jen syčení. „Máme tady problém! Slyší nás někdo?“

Luisa a starý pán se vzájemně pozorovali a naslouchali.

Žádná odpověď. Jen nezřetelné zvuky jako v ponorce.

Luisa prohledávala strop. „Mohl by tu být nouzový průlez...“ Nebyl. Nazdvihla koberec – ocelová podlaha. „Tak tohle funguje asi jen ve filmech.“

„Pořád jste ráda, že kavalírské časy ještě nejsou pryč?“ zeptal se starý pán.

Luisa se vzdala na úsměv. „Možná tu chvíli zůstaneme. Před měsícem trval úsporný energetický režim sedm hodin.“ *No, aspoň tu nevisím s psychopatem, klaustrofobikem nebo Richardem Gandžou.*

O šedesát minut později seděl Rufus Sixsmith opřený v rohu a otíral si čelo kapesníkem. „V roce 1967 jsem si předplatil *Illustrated Planet*, abych si mohl přečíst depeše vašeho pana otce z Vietnamu. Udělaly to tisíce lidí. Lester Rey byl jedním ze čtyř nebo pěti novinářů, kteří válku popisovali z asijského pohledu, proto mě tak překvapilo, když jsem se dozvěděl, že jedním z nejlepších dopisovatelů své generace se stal policista.“

„Řekl jste si o to.“ Každé nové vyprávění dodávalo oné historce na vytríbenosti. „Táta nastoupil k yerbaské policii týden před Pearl Harborem, a proto strávil válku tady, a ne někde v Pacifiku jako jeho bratr Howie, který šlápl na minu, když na Šalamounových ostrovech hrál volejbal. Hned bylo jasné, že táta je případ pro 10. okrsek, a tam taky skončil. V každém městě každé země je takový okrsek – něco jako práce za trest, kam lifrujou všechny poctivé policajty, kteří neberou úplatky a nejsou ochotni přimhouřit oko. Zkrátka a dobře, té noci, kdy USA porazily Japonsko, se město změnilo v jeden velký mejdan a umíte si představit, že to policie s hlídáním pořádku moc nepřeháněla. Táta dostal hlášení o krádeži v Silvaplanských docích, což bývala taková země nikoho mezi 10. okrskem, přístavní správou a okrskem Spinoza. Ať už tehdy ten poplach vyvolal kdokoli a z jakéhokoli důvodu – jestli šlo o skutečnou hlášku, o zradu, chybu nebo hloupý vtip, ten člověk se pekelně přepočítal. Jeho jméno se nikdy nezjistilo. Tak tedy táta a jeho parťák jménem Nat Wakefield se tam jeli podívat. Zaparkovali mezi dvěma nákladními kontejnery, vypnuli motor a dál pokračovali pěšky. Uviděli možná dva tucty chlapů, jak nakládají bedny ze skladu do pancéřovaného kamionu. Bylo dost šero, nevypadali ale na přístavní dělníky a neměli na sobě ani vojenské uniformy. Wakefield řekl tátovi, ať jde k vysílačce a zavolá posily. Jen táta došel k autu, uslyšel, že původní rozkaz, aby vyšetřili krádež, byl odvolán. Táta nahlásil, co viděl, rozkaz byl ale potvrzen. Rozběhl se tedy zpátky ke skladu. Právě včas, aby viděl, jak si jeho parťák nechává od jednoho z mužů připálit a dostává šest

kulek do zad. Táta udržel jakžtakž nervy na uzdě, letěl ke služebnímu vozu, stačil ještě vyslat tísňové volání – osmičku – a pak už se auto otřásl pod nápořem kulek. Byl obklíčen ze všech stran, jen od doku samotného ne, a tak skočil po hlavě do koktejlu z motorové nafty, odpadků, splašků a mořské vody. Podplaval přístavní hráz – Silvaplanské doky tehdy tvořila ocelová konstrukce připomínající obrovité molo, nikoli betonový poloostrov, jak je to dneska – a celý promočený, bez boty a s nefungujícím revolverem vylezl po provozním žebříku. Nezbyvalo mu než se z povzdálí dívat, jak tam ti chlapi dokončili nakládku přesně ve chvíli, kdy se na scéně objevila dvojice policejních vozů ze Spinozy. Ještě než táta stačil oběhnout ohradu, aby policisty varoval, rozpoutala se zoufale nevyrovnaná přestřelka – gangsteři pokropili oba vozy dávkou ze samopalů, první úplně zlikvidovali. Kamion nastartoval, gangsteři naskákali dovnitř, vyjeli z ohrady a ještě za sebe hodili pár ručních granátů. Kdo ví, jestli měli v úmyslu policisty zmrzačit nebo jen odradit od pokusů o hrdinství, ale jeden z nich tátu zasáhl a nadělal z něho cedník. Probral se až o dva dny později v nemocnici. Přišel o levé oko. V novinách se o incidentu psalo jako o náhodném nájezdu zlodějů, kteří využili příležitosti a měli štěstí. Na 10. okrsku si to vyložili tak, že se syndikát, kterému celou válku zůstávaly za nehty zbraně, rozhodl přesunout zásoby, protože válka skončila a zase se zpřísní účetnictví. Byl zájem silvaplanskou přestřelku pořádně vyšetřit – tři mrtví policisti, to už v roce 1945 něco znamenalo –, ale kancelář starosty to zatrhl. Závěry si můžete vyvodit sám. Táta to udělal. Podařilo se jim otupit jeho víru v prosazování práva. Osm měsíců po propuštění ze špitálu si udělal kurz pro dopisovatele.“

„Můj ty bože!“ vydechl Sixsmith.

„Zbytek už možná znáte. Pro *Illustrated Planet* psal z Koreje, pak se stal korespondentem *West Coast Heroldu* pro Latinskou Ameriku. Odjel do Vietnamu, aby informoval o bitvě u Ap Bac a zůstal v Saigonu až do března, kdy se poprvé zhroutil. Je to úplný zázrak, že manželství mých rodičů trvalo tak dlouho – víte, nejdéle jsem s ním byla letos od dubna do července. V hospicu.“ Luisa se odmlčela.

„Hrozně mi chybí, Rufusi. Neustále zapomínám, že umřel. Pořád si myslím, že prostě odjel někam služebně a že se zase každou chvilku vrátí.“

„Musel být na vás pyšný, že kráčíte v jeho stopách.“

„Luisa Reyová ale není Lester Rey. Celé roky jsem promarnila buřičstvím a emancipovaností, dělala jsem ze sebe básnířku a pracovala jsem v knihkupectví v Engelsově ulici. Moje póza nikoho nepřesvědčila, moje básně byly ,tak bezobsažné, že nebyly dokonce ani úplně špatné‘ – to prohlásil Lawrence Ferlinghetti – a knihkupectví zkrachovalo. Proto píšu pořád jen sloupky.“ Luisa si promnula unavené oči a vzpomněla si na závěrečnou ťafku Richarda Gandži. „Žádné ceny za reportáže z válkou postižených oblastí. Hodně jsem si slibovala od přechodu do *Spyglassu*, jenomže tátovu povolání jsem se zatím nejvíc přiblížila afektovaným drbáním o celebritách na večírcích.“

„A jsou to dobře napsané afektované drby?“

„Ó, jsou to *výborně* napsané afektované drby.“

„Zatím tedy nemusíte žetle promarněného života. Odpusťte, že se tady chlubím vlastními zkušenostmi, jenomže vy nemáte ani ponětí, co to znamená promrhat život.“

5

„Hitchcock miluje světla ramp,“ zdůraznila Luisa, tlak na močový měchýř začínal už být nepříjemný, „ale nesnáší rozhovory. Na otázky mi neodpověděl, protože je ve skutečnosti vůbec neslyšel. Prohlásil, že jeho nejlepší díla jsou jako horská dráha, na které jsou všichni k smrti vyděšení, když ale na konci vylezou, chtějí se na celé kolo a těší se na další jízdu. Tak jsem našemu významnému muži připomněla, že klíčem k fiktivní hrůze je odloučení nebo izolace:

dokud je Batesův motel od našeho světa izolovaný, toužíme nakouknout dovnitř jako do díry, v níž se ukrývá škorpión. Jenomže film, který říká, že svět je Batesův motel, tak to jsou... takové ty buchloeovské záležitosti, dystopie, deprese. Smočíme nohu v dravém, bezbožném vesmíru – ale jen prsty. A na to mi Hitchcock odpověděl: „Já jsem hollywoodský režisér, mladá dáma, a žádný věstec thébský.“ Luisa ho mimořádně zdařile napodobila. „Pak jsem se zeptala, proč v jeho filmech nikdy nehrálo naše město. Prohlásil, že v Buenas Yervas se snoubí to nejhorší ze San Franciska s tím nejohavnějším z Los Angeles. Podle něho je tohle město ztracená varta. Vyjadřoval se v podobných bonmotech, ale nemluvil s vámi, nýbrž k budoucím pokolením, k hostům na večíрку budoucnosti. „Tenhle je od Hitchcocka, znáte to.“

Sixsmith vyždímal pot z kapesníku. „S neteří jsem byl loni v jednom klubovém kině na Šarádě. Nutí mě chodit na tyhle věci, prý aby se ze mě nestal šosák. Docela se mi to líbilo, neteř pak ale tvrdila, že Audrey Hepburnová je jeliman. Rozkošné slovo.“

„V Šarádě se všechno točí kolem těch známek, že ano?“

„Dost vyumělkovaná zápletky, ano, jenomže bez rafinovaných konstrukcí by všechny takovéhle filmy zašly na úbytě. Hitchcockova poznámka o Buenas Yervas mi připomněla postřeh Johna F. Kennedyho o New Yorku. Víte který? „Většina měst jsou podstatná jména, ale New York je sloveso.“ Zajímalo by mě, co by bylo Buenas Yervas.“

„Řada přídavných jmen a spojek?“

„Nebo expletivum?“

„Megan, moje předrahá neteř.“ Rufus Sixsmith ukázal Luise fotografii dobronzovalé opálené mladé ženy a sebe v zachovalejším a zdravějším vydání pořízenou ve sluncem zalitým přístavišti. Těsně před cvaknutím spouště musel fotograf říct něco legračního. Oba klátí nohama na zádi plachetničky jménem *Starfish*. „Tohle je moje stará kocábka, pozůstatek dynamičtějšího období.“

Luisa něco zdvořile poznamenala o tom, že ještě zdaleka není starý.

„Ale ano. Kdybych se chtěl teď vypravit na skutečnou plavbu, musel bych si najmout malou posádku. Ještě stále na lodi trávím většinu víkendů. Okouním po přístavišti, trochu přemýšlím, trochu pracuji. Megan má taky ráda moře. Je rozený fyzik a na matematiku má k lítosti své matky lepší hlavu než já. Musím s politováním připustit, že si bratr Meganinu matku nevzal kvůli inteligenci. Nakupuje podle *feng shui* nebo *i t'ing* nebo jiných nesmyslných receptů na okamžité osvícení, které právě v daném týdnu vedou žebříček popularity. Pokaždé mi z Hamleta cituje Horatiův verš o tom, že jsou věci mezi nebem a zemí, a pokaždé špatně. Megan to ale myslí skvěle. Strávila rok postgraduálním studiem v Cambridgi, kam jsem kdysi i já chodil. Studentka na koleji Caius!“ Sixsmith si radostně povzdechl. „Teď končí radioastronomický výzkum u těch ohromných parabol na Havaji. Zatímco se její matka a nevlastní otec ve jménu Zábavy opékají na pláži, Megan a já se v baru potýkáme s rovnicemi.“

„Máte vlastní děti, doktore Sixsmithi?“

„Celý život jsem byl ženatý s vědou.“ Sixsmith změnil téma. „Mám takovou hypotetickou otázku, slečno Reyová. Jakou cenu byste, myslím jako novinářka, zaplatila za ochranu zdroje informací?“

Luisa se nad otázkou nepozastavila. „Kdybych té kauze věřila? Jakoukoli.“

„Třeba i vězení kvůli pohrdání soudem?“

„Kdyby na to přišlo, tak ano.“

„Byla byste ochotná... ohrožit vlastní bezpečí?“

„No,“ nad tímhle už se Luisa zamyslela, „asi bych... musela.“

„Musela? Jak to?“

„Otec čelil zákeřným bažinám a hněvu generálů, jen aby si zachoval novinářskou integritu. To by byl pořádný výsměch jeho životu, kdyby jeho dcera vycouvala v okamžiku, kdy začíná jít do tuhého.“

Pověz jí to. Sixsmith otevřel ústa, aby jí všechno řekl – o všem tom přikrašlování v Seaboardu, o vydírání a korupci –, jenomže výtah se náhle bez varování zakymácel a s drkotáním se znovu rozjel. Oba pasažéři zamžourali do světla a Sixsmith zjistil, že jeho odhodlání se rozplynulo. Ručička doputovala na jedničku.

Vzduch ve vestibulu se zdál být čerstvý jako horský pramen. Budovou zvučela ozvěna elektrických spotřebičů.

„Brzy vám zavolám, slečno Reyová,“ slíbil Sixsmith, když mu Luisa podala hůl. *Jestlipak svůj slib dodržím?* „Víte, mám pocit, jako bych vás znal léta letoucí, a ne pouhých devadesát minut.“

7

V chlapcově oku se plochý svět zaoblil. Javier Moses si pod lampou listoval albem známek. Na aljašské známce štěká smečka husků, na speciální padesáticentové sérii se s kejháním kolébají havajské *nene*, kolesový parník víří inkoustově modré Kongo. V zámku se otočil klíč a dovnitř vklopýtala Luisa Reyová. Boty odkopla do kuchyňského koutu. Podráždilo ji, že ho tu našla. „Javiere!“

„Jé, ahoj.“

„Žádný já ahoj na mě nezkoušej. Slíbil, že už přes balkon nikdy nepolezeš! Co kdyby někdo zavolal policajty, že tu mám zloděje? Co kdybys uklouzl a spadl dolů?“

„Tak mi dej klíč.“

Luisa začala škrtit neviditelný krk. „Neměla bych klid, kdybych věděla, že se mi nějaký jedenáctiletý kluk může přihrnout do bytu vždycky, když...“ *jeho máma celou noc trajdá venku* Luisa nahradila slovy „...v televizi zrovna nic nedávají.“

„Tak proč necháváš v koupelně pootevřený okno?“

„Protože je blbý, když přelezeš jednou, ale ještě horší by bylo, kdyby ses nedostal dovnitř a musel bys přelezát dvakrát.“

„V lednu mi už bude jedenáct.“

„Klíč nedostaneš.“

„Kamarádi si dávají klíče.“

„Ne, když jednomu z nich je šestadvacet a ten druhý chodí teprve do pátý třídy.“

„Tak proč chodíš takhle pozdě? Seznámila ses s někým zajímavým?“

Luisa se zatvářila nasupeně, nedokázala se ale na toho kluka zlobit moc dlouho. „Zůstala jsem viset ve výtahu. Do toho vám ale, mistře, stejně nic není.“ Rozsvítila hlavní světlo a trhla sebou, když na Javierově tváři uviděla ošklivou rudou podlitinu. „Co se ti to – co se stalo?“

Chlapce opustil veškerý humor. Chvilí si prohlížel stěnu, pak se vrátil ke známkám.

„Wolfman?“

Javier zavrtěl hlavou, přeložil proužek papíru a z obou stran ho olízl. „Vrátil se Clark. Máma má tenhle tejden v hotelu noční a on na ni čekal. Ptal se mě na Wolfmana a já na to, že je mu do toho houby.“ Javier zasunul známku do růžku. „Nebolí to. Už jsem si na to něco dal.“ Luisina ruka se v mžiku chápala telefonu. „Nevolej mámu! Letěla by domů, byl by z toho kravál a v hotelu by dostala padáka jako posledně a jako předtím.“ Luisa to zvážila, odložila sluchátko a

vyrazila ke dveřím. „Nechod' tam! Je na palici! Naštve se, rozmlátí nám věci, vytluče světla a nás pak třeba vystěhujou! *Prosím.*“

„Proboha.“ Luisa odvrátila pohled a zhluboka se nadechla. „Dáš si kakao?“

„Ano, prosím.“ Chlapec se snaží nebrečet, samým úsilím ho rozbolela čelist. Zápěstím si utřel oči. „Luiso?“

„Ano, Javi, jistě, dneska se vyspíš u mě na gauči.“

8

Kancelář Doma Grelsche byla ukázkou organizovaného chaosu. Pohled přes Třetí avenue odkrýval celou stěnu kanceláří podobných té jeho. Z kovové podpěry v rohu připomínající šibenici visel boxovací pytel značky *Incredible Hulk*. Šéfredaktor *Spyglassu* prohlásil pondělní dopolední poradou vedoucích rubrik za zahájenou tím, že svým krátkým tlustým ukazovákem píchl do Rolanda Jakese, prošedivělého muže v havajské košili, zvonových džínách, sandálech a s obličejem vrásčitým jako sušená švestka. „Jakesi.“

„Tak teda, já bych rád pokračoval v seriálu *Děs v říši stok*, abych navázal na horečku vyvolanou filmem *Čelisti*. Dirka Melona, moh by to bejt třeba žurnalista na volný noze, najdou údržbáři při běžný prohlídce pod Padesátou ulicí. Nebo teda spíš jeho ostatky. Zubařský záznamy a potrhanej novinářskej průkaz odhalí jeho totožnost. Maso vyrvaný z těla způsobem charakteristickým pro *Serasalmus scapularis* – já vám děkuju – největšíma mrchama mezi piraňama, který si dovezli fandové na rybičky, a když jim účty za maso začaly přerůstat přes hlavu, spláchli je do hajzlíku. Zatelefonuju kapitánovi Verminovi z magistrátu a nechám ho popřít množství se útoky na pracovníky kanalizací. Děláš si poznámky, Luiso? Ničemu nevěřte,

dokud to nebude oficiálně popřeno. No tak, Grelschi. Není nejvyšší čas mi přidat?“

„Ty buď rád, že tvůj poslední šek neřval *fuj*. Chci to mít na stole zítra do jedenácti i s fotkou těch potvor. A nezapomeň, že máš tenhle tejden horoskopy. Potřebuješ se na něco zeptat, Luiso?“

„Ano. Nikdo mi neřekl, že teď máme nové vydavatelské zásady, které vylučují články zakládající se na pravdě.“

„Ale ale, seminář z metafyziky je nahoře na střeše. Vyjeď si tam výtahem a normálně běž pořád za nosem, dokud nenarazíš na chodník. Pravda je všechno, čemu uvěří dostatek lidí. Co pro mě máš ty, Nancy?“

Nancy O'Haganová byla oblečená do konzervativních šatů, měla důkladně naimpregnovanou pokožku a žirafí řasy, které se jí často odlepovaly. „Můj důvěryhodný špion na Klinice Betty Fordové vyfotografoval bar v prezidentově letadle. Co takhle Ginová koupel na palubě Air Force One? Malé ryby tvrdí, že z toho starého zpiřara už nic nevypadne, ale tetička Nancy si myslí, že to tak nebude.“

Grelschi se na chvíli zamyslel. Pozadí dotvářelo zvonění telefonů a klapot psacích strojů. „Dobrá, pokud se neobjeví něco čerstvějšího. Jo, a udělej mi rozhovor s tím břichomlvcem, co přišel o ruku kvůli *It Never Rains...* Nussbaume. Jsi na řadě.“

Jerry Nussbaum si z plnovousu oťel kapičky z čokoládového nanuka, omylem si nasadil zrcadlovky, vyměnil je za brýle na čtení, opřel se a shodil na zem hromadu papírů. „Poldové se v tom případě ze Svatého Kryštofa honí za vlastním ocasem. Co takhle článkuček Příště Svatého Kryštofa udoláte vy? Profily všech, který tam zaklepali bačkorama a rekonstrukce jejich posledních okamžiků. Kam jeli, s kým se měli setkat, co se jim honilo hlavama...“

„Když jim do nich vletěla kulka svatýho Chrise,“ zasmál se Roland Jakes.

„Jasně, Jakesi, doufejme, že ho přitahujou křiklavý havajský barvy. Mám dneska schůzku s tím černým tramvajákem, kterýho si minulý týden podávali poldové. Žaluje policii za protiprávní zatčení a odvolává se na Zákon o občanských právech.“

„Z toho by mohl být článek na první stránku. Luiso?“

„Seznámila jsem se s atomovým inženýrem.“ Luisa ignorovala nezáměr prostupující celou místnost. „Je to inspektor společnosti Seaboard.“ Nancy O’Haganová si dělala nehty a donutila Luisu prezentovat svá podezření jako fakta. „Je přesvědčen, že ten nový atomový reaktor na ostrově Swannekke není bezpečný, jak se oficiálně tvrdí. Ve skutečnosti není vůbec bezpečný. Dneska je slavnostní spuštění, tak bych tam chtěla zajet a zjistit, jestli by z toho něco nebylo.“

„Tak to bude trháč, slavnost kvůli spuštění nějakýho stroje,“ zvolal Nussbaum. „Co to tady rachotí, kdopak to ví? To se k nám kutálí Pulitzerova cena!“

„Polib mi prdel, Nussbaume.“

Jerry Nussbaum vzdychl: „Ani ve svých nejmokřejších snech...“

Luisa váhala, jestli se má mstít, *jo, dát tomu ubožákovi na srozuměnou, jak moc tě štve* nebo ho ignorovat, *jo, odpálit toho ubožáka a poslat ho pěkně k čertu.*

Dom Grelsche ji vyvedl ze slepé uličky: „Lidi od průzkumu trhu říkají,“ tužkou otáčel mezi prsty, „že každé odborné termín, který použiješ, znamená, že dva tisíce čtenářů odloží časopis a pustí si opakování *Lucy a jejích lásek*.“

„Dobrá, co třeba Atomovka ze Swannekke vyhodí Buenas Yervas do povětří!“

„Skvělý, budeš to ale muset dokázat.“

„Asi jako může svou historku dokázat Jakes?“

„Tak hele,“ tužka se přestala otáčet, „vymyšlený lidi sežraný vymyšleněma rybama ti u soudu z kapsy nevytáhnou poslední dolar ani nepřesvědčí tvou banku, aby ti zatnula tipec. Firma s celostátní působností jako Seaboard má právníky, který můžou, a když šlápněš vedle, tak oni to marjápanno taky udělaj.“

Luisin prorezlý brouk projížděl fádni ulicí ke kilometrovému mostu spojujícímu Mys Yerbas s ostrovem Swannekke, kde se nad opuštěným ústím řeky tyčila elektrárna. Kontrolní stanoviště u mostu dnes nebylo úplně bez provozu. Posledním odstavným pruhem se vinula řada asi stovky demonstrantů, kteří vykřikovali: „Swannekke C jen přes naše mrtvoly!“ Od devíti nebo deseti vozů je odděloval policejní kordon. Luisa si při čekání četla nápisy na transparentech. PRÁVĚ VJÍŽDÍTE NA OSTROV RAKOVINY, varoval jeden, jiný hlásal: ANI SE NEHNEME! a další se záhadně ptal: KAM, ACH, KAM SE PODĚLA MARGO ROKEROVÁ?

Na okénko jí zaklepal strážný. Luisa spustila okénko dolů a ve slunečních brýlích strážného uviděla vlastní tvář. „Luisa Reyová, magazin *Spyglass*.“

„Novinářský průkaz, madam.“

Vyndala ho z kabelky. „Čekáte dneska nějaké potíže?“

„Ani ne.“ Nahlédl do papírů připnutých na tvrdé desce a vrátil jí průkaz. „Jen naši známí objímáči stromů z odstavného pruhu. Študáci jezdí na prázdniny vždycky tam, kde se líp surfuje.“

Při přejezdu dlouhatánského mostu se blok B vynořoval zpoza starších a šedivějších chladicích věží bloku A. Znovu se zamyslela nad Rufusem Sixsmithem. *Proč mi na sebe nedal telefonní číslo, když jsem ho o to žádala? Vědci snad nemají hrůzu z telefonů. Jak to, že nikomu ve správcovské kanceláři domu, ve kterém bydlí, jeho příjmení vůbec nic neříkalo? Vědci přece nepoužívají krycí jména.*

Strážný na druhé straně mostu ji nasměroval na jedinou zdejší silnici do Seaboard Village. Ukazatele ji už zavedou do tiskového centra v budově, kde jsou výzkumné a vývojové laboratoře.

Silnice vedla po pobřeží. Nad rybářskými bárkami se vznášeli raci. Tráva na písečných dunách se pohupovala. Po deseti minutách Luisa vjela do kolonie tvořené asi dvěma sty luxusních rodinných domů s výhledem na chráněný záliv. Řídce porostlý svah pod elektrárnou si mezi sebe rozdělily hotel a golfové hřiště. Zastavila na

vyhrazeném parkovišti, vystoupila a prohlížela si abstraktní budovy napůl skryté okrajem pahorku. V tichomořském vánku ševalila vyrovnaná řada palem.

„Vy tam, zdravím!“ Dlouhými kroky se k ní blížila žena s asijskými rysy. „Neztratila jste se? Přijela jste na oběd?“ Při pohledu na její stylový temně rudý kostým, bezchybný make-up a dokonalé vystupování se Luisa ve svém modrém semišovém saku cítila jako šupák. „Fay Li,“ představila se žena a podala Luise ruku. „Oddělení pro styk s veřejností.“

„Luisa Reyová z magazínu *Spyglass*.“

Fay Li měla pevný stisk. „Ze *Spyglassu*? Ani jsem nevěděla...“

„...že se naše redakce zajímá i o jadernou energetiku?“

Fay Li se usmála. „Nechci, abyste mě špatně pochopila, ale je to takový neomalený časopis.“

Luisa vyvolala spolehlivě fungující božstvo Doma Grelsche: „Z průzkumu trhu vyplývá, že narůstá počet těch, kteří žádají konkrétnější informace. Mám ve *Spyglassu* na starosti jeho intelektuálnější linie.“

„Mám radost, že jste přijela, Luiso, bez ohledu na vaši linii. Zapišu si vás na recepci. Ochranka trvá na kontrole tašek a tak, neměli bychom se ale k hostům chovat jako k nějakým sabotérům. To mám zase na starosti já.“

10

Joe Napier sledoval řadu obrazovek CCTV přenášejících obrázky z přednáškové síně, přilehlých chodeb a areálu tiskového centra. Vstal, natřásl si speciální polštářek a znovu usedl. *Zdá se mi to, nebo mě v poslední době ta stará zranění bolí víc?* Pohledem klouzal z jedné obrazovky na druhou. Na jedné vidí technika, jak kontroluje

zvukovou aparaturu; na další se televizní štáb radí, z jakého úhlu budou zabírat a jak všechno nasvítí; Fay Li přechází s jakousi návštěvnicí parkoviště; řada sedadel pod transparentem SWANNEKKE B – AMERICKÝ ZÁZRAK.

Za největší zázrak považuju, že se podařilo přimět jedenáct vědců z dvanácti, aby zapomněli na devět měsíců bádání, podívoval se Joseph Napier. V duchu vzpomínal na pamětihodné rozhovory završené kolektivní amnézií. „*Mezi námi, doktore Frankline, právníci z Pentagonu mají sto chutí vyzkoušet ten svůj zbrusu nový Zákon o bezpečnosti. Všichni práskači se dostanou na černou listinu, takže už v životě nezavadí o slušně placenou práci.*“

Vrátný přidal do řady na pódiu další židli.

„Je to celkem jednoduchá volba, doktore Mosesi. Jestli chcete, aby to v sovětském reaktoru hořelo dřív než v našem, podstrčte tenhle posudek Unii znepokojených vědců, odleťte si do Moskvy pro metál, ale od CIA vám mám vyřídit, že nebudete potřebovat zpáteční letenku.“

V hledišti zaujali místa hodnostáři, vědci, členové učených společností a osobnosti utvářející veřejné mínění. Na obrazovce se objevil William Wiley, viceprezident společnosti Seaboard, a laškoval s hosty, kterým se dostalo té cti, že zaujali místa na pódiu.

„Profesore Keene, nejvyšší představitelé ministerstva obrany jsou maličko zvědaví. Nač dávat svým pochybnostem průchod právě teď? Chcete snad říct, že vaše práce na prototypu byla... poněkud... nedbalá?“

Projektor promítl širokoúhlý letecký snímek bloku B.

Jedenáct z dvanácti. Jediný Rufus Sixsmith z toho vycouval.

Napier ohlásil do vysílačky: „Fay? Začínáme za deset minut.“

Zachrastění. „Rozumím, Joe. Doprovázím návštěvu do přednáškové síně.“

„Hlaste se, prosím, ochrance.“

Zachrastění. „Rozumím. Konec.“

Napier potěžkal vysílačku v ruce. *A co Joe Napier? Jak je to s jeho svědomím? Usrkl hořkou černou kávu. Tak hele, kámo, na mě to*

nezkoušej. Já jenom plním rozkazy. Do penze mi zbejvá osmnáct měsíců, pak tady toho nechám a budu chodit na ryby k rozkošným říčkám, dokud se ze mě nestane volavka.

Z fotografie na pracovním stole se na svého muže dívala nebožka manželka Milly.

11

„Náš skvělý národ trpí oslabující závislostí.“ Albert Grimaldi, výkonný ředitel společnosti Seaboard a muž roku podle časopisu Newsweek, byl králem dramatických pauz. „Její jméno je nafta.“ Pozlacovala ho světla reflektorů. „Geologové tvrdí, že v Perském zálivu zbývá už jen čtyřiasedmaset miliard galonů onoho jurského bahna. Je to dost, abychom vystačili do konce století? Pravděpodobně ne. Nejnaléhavější otázka, před níž dnes, dámy a pánové, Spojené státy americké stojí, zní: co teď?“

Albert Grimaldi přelétl obecenstvo pohledem. *Mám vás v hrsti.* „Někteří strkají hlavu do písku. Jiní fantazírují o větrných elektrárnách, nádržích a...“ úsměšek, „plynu z močůvky.“ Uznalé pochechtávání. „U nás v Seaboardu pracujeme s realitou.“ Zvýšil hlas. „Přišel jsem vám dnes oznámit, že lék na nedostatek nafty je právě teď, právě zde na ostrově Swanekke!“

S utichajícím potleskem se usmál. „K dnešnímu dni dosahuje domácí, vydatná a *bezpečná* atomová energie plnoletosti! Přátelé, mám nesmírnou radost, že vám mohu představit jednu z největších technických novinek v dějinách... reaktor HYDRA-Nula!“ Na plátně se objevil jeho průřez. Nejvýznamnější část publika bouřlivě aplauduje, strhává většinu obecenstva v hledišti a to se přidává.

„Teď ale končím, už mě musíte mít dost, vždyť jsem pouhý výkonný ředitel.“ Srdečný smích. „Seaboard má tu čest přivítat velice

vzácného hosta, který slavnostně otevře naši galerii, odkud je možné reaktor pozorovat, a stiskne vypínač, kterým blok B připojí k celostátní síti. Je to člověk známý na Kapitolu jako prezidentův energetický guru.“ Široký úsměv. „Je mi nevýslovným potěšením přivítat zde muže, jehož není třeba představovat. Ministr pro energetiku Lloyd Hooks!“

Za ohromného potlesku na pódium vystoupil bezvadně oblečený muž. Na znamení bratrské náklonnosti a důvěry uchopil Alberta Grimaldiho za předloktí. „Tvoji scenáristi si vedou čím dál tím líp,“ zamumlal Lloyd Hooks, zatímco se oba muži zubili do hlediště, „pořád ale nejsi nic víc než zosobněná hamižnost.“

Albert Grimaldi poplácal Lloyd Hookse po zádech a odpověděl v podobném duchu: „Místo v představenstvu si vyhádaš jen přes mou mrtvolu, ty zkorumpovaný hajzlíku.“

Lloyd Hooks doslova zářil: „Pořád ještě máš dobré nápady, Alberto.“

Blesky zahájily kanonádu.

Zadním vchodem vyklouzla mladá žena v modrém semišovém saku.

12

„Dámská toaleta, prosím?“

Strážný mávl rukou na druhou stranu chodby, zatímco hovořil do vysílačky.

Luisa Reyová se ohlédla. Strážný se otočil zády, takže vyšla dveřmi ven, vydala se za roh spleť úplně stejných klimatizovaných chodeb. Minula dvojici spěchajících techniků v montérkách, kteří jí sice zpod kšiltů firemních čepiček koukali na prsa, na nic se jí ale neptali. Na dveřích byly nesrozumitelné tabulky. W212

POLOVÝPUSTĚ, Y009 PODCHODY [AC], V770 NERIZIKOVÉ [VÝJIMKY]. Dveře podléhající přísnějšímu bezpečnostnímu režimu byly opatřeny kódovým systémem. U schodišťové šachty prostudovala plánek, po Sixsmithovi ale ani památky.

„Ztratila jste se, dámo?“

Luisa se ze všech sil snažila nevypadat polekaně. Prohlížel si ji šedovlasý vrátný.

„Ano, hledám kancelář doktora Sixsmitha.“

„Hm. To je ten Angličan. Třetí patro, C105.“

„Děkuji.“

„Už tady týden nebo dva nebyl.“

„Opravdu? A nevíte proč?“

„Hm. Odjel do Las Vegas na dovolenou.“

„Doktor Sixsmith? Do Las Vegas?“

„Hm. Slyšel jsem to.“

Dveře od kanceláře C105 byly pootevřené. Nedávný ledabylý pokus vymazat „dr. Sixsmith“ ze štítku skončil neúspěchem. Luisa Reyová u stolu zahlédla mladého muže skloněného nad hromadou sešitů. Něco hledal. Všechny věci byly naskládány do několika krabic. Luisa si vzpomněla na otce, jak říkával: *Stačí se chovat jako interní pracovník a všichni tě za něho budou považovat.*

„Vy ale nejste doktor Sixsmith, že?“ otázala se, když vstoupila dovnitř.

Muž provinile upustil sešit a Luisa věděla, že získala několik okamžiků. „Páni, vy jste určitě Megan,“ usmál se.

Proč mu odporovat? „A vy jste?“

„Isaac Sachs. Inženýr.“ Vstal od stolu a stáhl zpět trochu předčasně podanou ruku. „Pracoval jsem s vaším strýcem na posudku.“ Schodištěm se rozlehly kvapné kroky. Isaac Sachs zavřel dveře. Mluvil tiše a nervózně: „Kam se schoval, Megan? Jsem šílený strachem. Ozval se vám?“

„Doufala jsem, že vy mi řeknete, co se stalo.“

Fay Li kráčela s nesmlouvavým členem ochranky. „Luiso, ještě pořád hledáte dámskou toaletu?“

Dělej blbečka. „Ne. S dámskou toaletou jsem hotová – byla absolutně bez poskvrnky –, jdu ale pozdě na schůzku s doktorem Sixsmithem. Jen... no, prostě to vypadá, že se stěhuje.“

Isaac Sachs překvapeně vydechl: „Vy nejste Sixsmithova neteř?“

„Ať už jste kdokoli, promiňte, ale nikdy jsem netvrdila, že jsem,“ Luisa vyrukovala s banální lží připravenou pro Fay Li. „Seznámila jsem se s doktorem Sixsmithem loni na jaře v Nantucketu. Zjistili jsme, že oba žijeme v Buenas Yervas, a on mi dal vizitku. Před třemi týdny jsem ji vylovila, zavolala jsem mu a domluvili jsme se, že se dnes sejdem a uděláme pro *Spyglass* článek o vědě.“ Podívala se na hodinky. „Mělo to být před deseti minutami. Zahajovací projevy byly delší, než jsem čekala, proto jsem potichoučku vyklouzla ven. Doufám, že jsem nezpůsobila žádné problémy.“

Fay Li předstírala, že to spolkla. „Nemůžeme nechat cizí lidi procházet se po výzkumném pracovišti, jako je to naše.“

Luisa se zatvářila zkroušeně. „Domnívala jsem se, že šlo o bezpečnostní prověrku, když jste si mě zapsali a prohledali mi tašku, to jsem ale asi byla naivní. Doktor Sixsmith se za mě určitě zaručí. Stačí, když ho požádáte.“

Sachs se strážným se podívali na Fay Li, která vůbec nevypadla z role. „To nebude možné. Jeden z našich kanadských projektů si vyžádal péči doktora Sixsmitha. Jeho sekretářka na vás zřejmě neměla spojení, když mu rušila schůzky.“

Luisa se rozhlédla po krabicích. „Vypadá to, že bude pryč docela dlouho.“

„Ano, proto mu posíláme všechny věci. Stejně už mu u nás ve Swanekke končila smlouva. Tady doktor Sachs se zachoval opravdu úžasně, když uspořádal všechen ten zmatek.“

„Hm, takže moje první interview s význačným vědcem je pryč,“ povzdechla si Luisa.

Fay Li jí podržela dveře. „Třeba bychom vám mohli najít jiného.“

„Spojovatelka?“ Rufus Sixsmith několikrát stiskl vidlici telefonu v anonymním motelu na předměstí Buenas Yervas. „Nemohu se dovolat na Havaj... ano. Volám...,“ nadiktoval Meganino telefonní číslo. „Ano, prosím. Ano, zůstanu u aparátu.“

Na televizní obrazovce, která postrádala zelené a žluté odstíny, právě Lloyd Hooks při slavnostním spuštění reaktoru HYDRA na ostrově Swanekke poplácal po zádech Alberta Grimaldiho. Zdravili obecnost v přednáškové síni jako sportovní vítězové a od stropu se snášely stříbřité konfety.

„Výkonný ředitel společnosti Seaboard Alberto Grimaldi, pro něhož není vědecká polemika ničím novým, dnes oznámil, že záměr vybudovat ve Swanekke blok C právě dostal zelenou. Druhý reaktor typu HYDRA-Nula spolkně padesát milionů dolarů z federálního rozpočtu a vzniknou tisíce nových pracovních příležitostí. Obavy, že dojde k opakování masového zatýkání, jaké jsme zaznamenali na počátku léta v kalifornském Three Mile Island, se nepotvrdily,“ hlásil reportér.

Unavený a znechucený Rufus Sixsmith se zeptal obrazovky: „A co když nahromaděný vodík vyhodí do povětří vršek betonového krytu? A převládající větry roznesou radiaci po celé Kalifornii?“ Vypnul televizi a tiskl si kořen nosu. *Prokázal jsem to. Předložil jsem důkazy. Nemohli jste mě koupit, tak jste to zkusili se zastrašováním. Nechal jsem vás, ale Bůh mi odpust', dál už to nejde. Dál už své svědomí umlčovat nebudu.*

Zazvonil telefon. Sixsmith po něm skočil. „Megan?“

Ozval se příkrý mužský hlas: „Už jedou.“

„Kdo volá?“

„Vystopovali váš poslední telefonát do motelu Talbot na Olympia Boulevard 1046. *Okamžitě* jedte na letiště, nastupte do nejbližšího letadla do Anglie a své expozé dirigujte odtamtud, když už to musíte udělat. Ale odjeďte.“

„Proč bych vám měl věřit...“

„Jděte na to logicky. Jestli si vymýšlím, v Anglii budete tak jako tak zdravý a v bezpečí – i se svým posudkem. A jestli si nevymýšlím, tak vám jde o život.“

„Chci vědět...“

„Máte na to maximálně dvacet minut. *Odjed'te!*“

Oznamovací tón, jednotvárná věčnost.

14

Jerry Nussbaum roztočil svou kancelářskou židli, obešel ji, položil si lokty na opěradlo a bradou spočinul na předloktích. „Zkus si tu scénu představit – já, šest negerskejch feťáků s dredama a do mandlí mě lechtá pistole. A to tady, ty vole, nemluvím o Harlemu kdoví kdy v noci, mluvím o Greenwich Village za denního světla, ty vole, po osmikilovém stejku s Normanem Mailerem. Jo, takže ten černej brácha mě srazil dvoubarevnou prackou na zem a sebral mi peněženku. ‚Co to má jako bejt? Krokodýlí kůže?‘“ Nussbaum napodobil přízvuk Richarda Pryora. „‚Žádná *klasa*, bělouši!‘ Klasa? Ty sráči mi otočili všechny kapsy a obrali mě *doslova* do posledního centu. Jenomže naposledy se smál Nussbaum, to se můžete vsadit. V taxíku zpátky na Times Square jsem napsal dnes už klasický úvodník Nové klany, falešná skromnost stranou, který mi do konce týdne otiskli ve *třiceti* novinách! Zloději ze mě udělali známou perzónu. Tak co bys, Luisinko, řekla tomu, že bys mě pozvala na večeři, a já bych tě naučil, jak z rány osudu vytěžit trošku zlata?“

Luisin psací stroj cinkl. „Když tě obrali *doslova* do posledního centu, co jsi dělal v *taxíku* z Greenwich Village na Times Square? To jsi zaplatil vlastním tělem?“

Nussbaum přenesl váhu z nohy na nohu. „Ty máš geniální talent nepochopit pointu.“

Roland Jakes kápl na fotografii trochu vosku ze svíčky. „Definice týdne. Co je to konzervativce?“

V létě 1975 byl tohle už otřepaný vtip. „Liberál, kterýho přepadli.“

Opilý Jakes se vrátil k falšování fotografií.

Luisa přešla místností ke Grelschoým dveřím. Šéf právě tichým rozčileným hlasem hovořil do telefonu. Čekala venku, přesto zaslechla: „Ne... to ne, pane Frume, ono to *je* černobílé, řekněte mi – nechte mě laskavě domluvit – řekněte mi o nějakém stavu, který by se dal nazírat ještě černobíleji. Víte, co si myslím? Myslím, že moje žena je pro vás jen papírování, které musíte vyřídit, než si ve tři odskočíte na golf. Tak mi to dokažte. Máte ženu, pane Frume? Ano? Máte. Umíte si představit, jak vaše žena leží v nemocnici a vypadávají jí vlasy?... Cože? Co jste to řekl? Že rozčilováním nic nespravím? Nic víc pro mě nemáte, pane Frume? Tak to si, kamaráde, piš, že se poradím s právníkem!“ Grelsch praštil sluchátkem, několikrát udeřil do boxovacího pytle a s každou ránou ze sebe vyrazil: „Frum!“ Pak se svezl do křesla, zapálil si cigaretu a zahlédl pohled Luisy otálející u dveří. „To je život. Průser desátýho stupně. Slyšela jste z toho něco?“

„To podstatné. Můžu přijít později.“

„Ne. Pojdte dá, posadte se. Jste mladá, zdravá a silná, Luiso?“

„Ano.“ Luisa se usadila na krabicích. „Proč?“

„Protože, až vám povím, co si myslím o tom ničím nepodloženém článku o Seaboardu, budete se cítit stará, nemocná a slabá.“

15

Na yerbaském mezinárodním letišti vložil doktor Rufus Sixsmith desky vanilkové barvy do bezpečnostní schránky číslo 909, rozhlédl

se po odletové hale plné lidí, naházel do otvoru mince, otočil klíčkem a ten strčil do zesílené khaki obálky nadepsané Luisa Reyová a adresované do *Spyglassu, Klugh Bldg 12F, Třetí avenue, Buenas Yervas*. Jak se blížil k poštovní přepážce, zrychloval se mu pulz. *Co jestli mě dostanou, než tam dojdu?* Srdce mu bušilo jako o závod. Cestu mu křížili obchodníci, rodiny s vozíky naloženými zavazadly i zástupy postarších turistů vinoucí se jako hadi. Poštovní schránka se objevila vždy o kousíček blíž. Už to bylo jen několik metrů, několik centimetrů.

Polknutí a khaki obálka byla pryč. *Hodně štěstí.*

Sixsmith se postavil do fronty na letenku. Hlášení o zpožděných letech ho ukolébávala jako litanie. Neustále se nervózně rozhlížel po agentech Seboardu, kteří by ho tu mohli v tuto pozdní hodinu sebrat. Konečně na něho mávla úřednice od přepážky s letenkami.

„Potřebuji se dostat do Londýna. Nebo kamkoli jinam do Velké Británie. Na sedadle ani na letecké společnosti nezáleží. Platit budu hotově.“

„Absolutně *beznadějné*, pane.“ Pod nalíčením jí prosvítala únava. „Nejbližší možný let...“ nahlédla do výpisu z dálnopisu, „...Londýn Heathrow... zítra, odlet patnáct patnáct, společnost Laker Skytrains, s přestupem na JFK.“

„Strašně nutně potřebuju odletět dříve.“

„Já vás chápu, pane, jenomže tady máme stávky operátorů řízení letového provozu a kilometry pasažérů, kteří nám tu zůstali trčet.“

Sixsmith si řekl, že dokonce ani společnost Seboard nemohla zařadit stávku na letišti, aby mu překazila útěk. „Tak to bude muset počkat do zítřka. Obchodní třídu, nekuřácké sedadlo, prosím. Je tady na letišti možnost ubytování?“

„Ano, pane, třetí podlaží. Hotel Bon Voyage. Určitě si tam odpočinete. Podal byste mi, prosím, pas, abych vám mohla vystavit letenku?“

Západ slunce prostupující barevným sklem Luisina bytu ozářil do velvetonu vázaného Hemingwaye. Ona sama okusovala pero ponořena do *upoutávání slunce: dvě dekády mírového využívání atomové energie*. Javier počítal u stolu příklady na dělení. Měli potichu puštěnou dlouhohrající desku Carole Kingové *Tapestry*. Oknem pronikal vzdálený hluk automobilů spěchajících upravenými předměstími domů a cvičení nepříliš vzdáleného klarinetisty. Zazvonil telefon, Luisa ho ale nezvedla. Javier zkoumal zapnutí záznamníku. „Ahoj, Luisa Reyová právě teď nemůže k telefonu, zanecháte-li své jméno a telefonní číslo, ozve se vám.“

„Nemůžu tyhle vynálezy vystát,“ postěžovala si volající. „Holčičko, tady máma. Zrovna jsem se od Beatty Griffinové doslechla, že ses rozešla s Halem – už *minulý měsíc!* Jsem z toho úplně pryč! Na otcově ani na Alphonsově pohřbu ses o ničem nezmínila. Tohle tajnůstkaření mi dělá starosti. Dougie a já jsme pozvali pokladníka Americké společnosti proti rakovině a dali bysme celičský svět za to, kdybys na jediný víkend opustila své pidihnízdečko a přijela, holčičko. Budou tu Hendersenovic trojčata, teda kardiolog Damien, gynekolog Lance a Jesse... Dougu? Dougu! Co vlastně dělá Jesse Henderson? Lobotomii? To je psina. No, dcerunko moje, Beatty mi povídala, že snad v důsledku nějaké prapodivné konstelace hvězd jsou všichni *tři* volní. Všichni tři, jak tu stojí a leží, holčičko. Takže mi zavolej, *hned* jak tenhle vzkaz dostaneš. Měj se krásně.“ Vzkaz zakončila mlaskavým polibkem: „Hmvmcaaa!“

„Ta mluví jako máma z *Čarodějnic školou povinných*.“ Javier nechal uplynout několik okamžiků. „Co to znamená být úplně pryč?“

Luisa ani nezvedla oči. „To znamená, že jsi tak překvapený, že nenalézáš slov.“

„Tak to mi nepřipadalo, že by byla úplně pryč.“

Luisa byla plně soustředěná na práci.

„Holčičko?“

Hodila po Javierovi pantofel.

V hotelovém pokoji si doktor Rufus Sixsmith pročítal svazek dopisů, které mu téměř před půl stoletím napsal přítel Robert Frobisher. Znal je nazpaměť, jejich dotek, šustění a přítelův vybledlý rukopis ho ale uklidňovaly. Pokud by měl něco zachraňovat z hořícího domu, byly by to tyhle dopisy. Přesně v sedm hodin se umyl, vzal si čistou košili, devět přečtených dopisů založil mezi stránky hotelové bible a tu pak vrátil do nočního stolku. Zbylé zasunul do kapsy saka, které si oblékl do restaurace. Frobisherovými dopisy ho nikdo vydírat nemohl, jenomže Sixsmith uvažoval opatrně a logicky.

K večeři si dal minutku s kousky baklažánu a špatně omytý hlávkový salát. Spíš to otupilo, než ukojilo jeho chuť k jídlu. Polovinu nechal na talíři a k posledním osmi Frobisherovým dopisům usrkával sodovku. Přistihl sám sebe, jak skrz Robertova slova v Bruggách hledá svého přelétavého přítele – svou první a *upřímně řečeno i poslední lásku*.

Sixsmith zaplatil a vrátil se do pokoje. Ve výtahu přemýšlel, jakou zodpovědnost naložil Luise Reyové na bedra, a sám sebe se ptal, zda udělal správně. Když otevřel dveře, rozvlnily se záclony. „Kdo je tam?“ zavolal.

Nikdo. Nikdo neví, kde jsi. Vlastní fantazie si z něho už několik týdnů nepěkně střílí. Nedostatek spánku. „Tak hele,“ přesvědčoval sám sebe, „za osmačtyřicet hodin budeš zase v Cambridgi, na svém deštivém, *bezpečném*, stísněném ostrově. Budeš tam mít své vybavení, spojení, známé... A svůj útok na Seaboard můžeš naplánovat odtamtud.“

Bill Smoke sledoval, jak Rufus Sixsmith opustil hotelový pokoj, pět minut počkal a pak vešel dovnitř. Posadil se na okraj vany a začal pěstí v rukavicích. *Žádná droga, žádný náboženský zážitek se člověka nedotkne tak, jako když udělá z živého mrtvolu. Chce to ale fištróna. Bez sebekázně a zkušeností skončíš leda tak na elektrickém křesle.* Nájemný vrah pohladil v kapse zlatý krugerrand. Doprovázel ho při všech zvláštních úkolech. Dával si pozor, aby se nestal otrokem pověrčivosti, neměl ale chuť si zahrávat s dárkem pro štěstí, jen aby dokázal, že to nemá smysl. *Tragédie pro blízké, ale veliké bezvýznamné nic pro všechny ostatní a pro mé klienty vyřešený problém. Jsem pouhým nástrojem vůle svých zákazníků. Kdybych to nebyl já, byl by to hned další čistič ze Zlatých stránek. Svaluj vinu na majitele, svaluj vinu na výrobce, neobviňuj ale zbraň.* Bill Smoke uslyšel zámek. *Dejchej.* Předtím si vzal prášky, které mu teď strašně zostřily vnímání, a když se Sixsmith s pobrukováním došoural do ložnice, byl by přísahal, že cítí tep druhého muže a ten že je pomalejší než jeho. Štěrbínou mezi dveřmi pozoroval svou oběť. Sixsmith sebou praštil do postele. Vrah si představil všechny potřebné pohyby: *tři kroky vpřed, výstřel ze strany, do spánku, zblízka.* Vymrštil se ze dveří. Sixsmith vyrazil hrdelní zvuk a pokusil se vstát, jenomže kulka již vyletěla z tlumiče, provrtala vědci lebku a zaryla se do matrace. Rufus Sixsmith dopadl zpět, jako by se chystal si po jídle maličko zdřímnout.

Krev se vsakovala do žíznivé přikrývky.

Mozek Billa Smokea rozechvělo uspokojení. *Koukej, co jsem způsobil.*

Středeční dopoledne žhnulo a tepalo vedrem jako posledních sto a následujících padesát rán. Luisa Reyová popíjela černou kávu v mlžném chladu bistra U Sněhurky na rohu Druhé avenue a Šestnácté ulice, dvě minuty chůze od redakce *Spyglassu*. Četla o bývalém jaderném námořním inženýrovi z Atlanty, baptistovi jménem James Carter, který se chystal kandidovat za demokraty. Provoz na Šestnácté ulici plynul po bezmocných centimetrech i ve střemhlavých úprcích. Chodníky matněly pod spěchajícími lidmi a rozmazanými skateboardisty. „Dneska si nedáte nic k snídani, Luiso?“ zeptal se kuchař Bart.

„Jen právy,“ odpověděla pravidelná návštěvnice.

O práh zakopl Roland Jakes a namířil si to k Luise. „Je tu, hm, volno? Ještě jsem dneska neměl v hubě. Opustila mě Shirl. Už zase.“

„Za patnáct minut začíná porada.“

„Fůra času.“ Jakes se usadil a objednal si smažená vejce. „Strana devět,“ poradil Luise. „Vpravo dole. To by sis měla přečíst.“

Nalistovala stranu devět a natáhla se pro šálek s kávou. Ruka jí ztuhla.

Sebevražda vědce na letišti

Proslulý britský vědec doktor Rufus Sixsmith byl v úterý ráno nalezen mrtev poté, co si vzal život v pokoji hotelu Bon Voyage na yerbaském mezinárodním letišti. Bývalý vedoucí představitel Celosvětové komise pro atomovou energii pracoval deset měsíců jako poradce v zařízení prosperující společnosti Seaboard na ostrově Swannekke poblíž Buenas Yervas. Bylo o něm známo, že celý život bojuje s endogenní depresí, a celý týden před smrtí o sobě nedával vědět. Paní Fay Li, mluvčí společnosti Seaboard, prohlásila: „Úmrtí doktora Sixsmitha je nevýslovná tragédie pro celou mezinárodní vědeckou komunitu, My v Seaboard Village na ostrově Swannekke jsme ztratili nejen vysoce respektovaného kolegu, ale i drahého

přítele. Projevy naší hluboké soustrasti patří jeho rodině i mnohým přátelům. Bude nám nesmírně chybět.“ Tělo doktora Sixsmitha, které s jedinou ranou v hlavě objevily pokojské hotelu, bude převezeno k pohřbu do rodné Anglie. Lékař pověřený ohledáním těla potvrdil, že událost nedoprovázely žádné podezřelé okolnosti.

„Tak co,“ šklebil se Jakes, „odhalení století se ti nějak vymklo, co?“

Luisa svědila kůže a bolelo ji v uších.

„Páni...“ Jakes si zapálil cigaretu. „Už jsi to skoro měla?“

„To nemohl,“ Luisa namáhavě hledala slova, „... to by neudělal.“

Jakes mluvil najednou skoro laskavě: „Vypadá to, že jo, Luiso.“

„Přece se nezabiješ, když na sebe vezmeš životní poslání.“

„Ale jo, když ti z toho životního poslání hrábne.“

„Oni ho zavraždili, Jakesi.“

Jakes přemohl nutkání zatvářit se, jako že už je to tady zase.
„Kdo oni?“

„Seaboard. Pochopitelně.“

„Á. Jeho zaměstnavatel. Pochopitelně. A motiv?“

Luisa se donutila mluvit klidně a ignorovat Jakesovu ironii.
„Napsal posudek na reaktor HYDRA, který vyvinuli pro swannecký blok B. Plány pro blok C čekají na schválení ministerstvem energetiky. Jakmile ho získá, může si Seaboard zažádat o licenci na domácí i zahraniční trh – jen samotné vládní zakázky by každoročně znamenaly příjmy ve výši desítek milionů dolarů. Úlohou Sixsmitha bylo dát celé akci požehnání, jenomže on se nedržel scénáře a odhalil v projektu životu nebezpečné chyby. Seaboard zareagoval tak, že jeho zprávu schoval a popřel její existenci. Dokázat to zatím nemůžu, ale udělám to.“

„A co ten tvůj doktor Sixsmith provedl?“

„Chystal se to zveřejnit.“ Luisa plácla do novin. „A zaplatil za pravdu takovouhle cenu.“

Jakes zaútočil na roztřesenou žlutkovou kopuli toastovým vojákem. „Víš, hm, co ti na to poví Grelsch?“

„Nezvrtný důkaz,“ odpověděla Luisa jako lékař diagnostikující chorobu. Podívala se na hodinky. „Hele, Jakesi, mohl bys Grelschovi vyřídit... prostě mu jen řekni, že jsem někam musela.“

20

Ředitel hotelu Bon Voyage měl špatný den. „Ne, do jeho pokoje se podívat *nemůžete*! Speciální přípravek na čištění koberců už všechny stopy onoho incidentu odstranil. Dodávám, že jsme ho museli zaplatit z vlastní kapsy! Co jste to za zvrhlíka? Novinářka? Lovec duchů? Spisovatelka?“

„Jsem,“ Luisa Reyová se zčistajasna rozvzlykala, „... jeho neteř Megan Sixsmithová.“

Jakási matróna přivinula plačící Luisu k svému mohutnému poprsí. Náhodní okolostojící vrhli na ředitele rozhořčené pohledy. Zbledl a opustil své stanoviště, aby zabránil vzniku dalších škod. „Pojďte, prosím, tudy dozadu, přinesu vám...“

„Sklenici vody!“ vyštěkla matróna a odstrčila mužovu ruku.

„Wendy! Vodu! Teď hned! Tudy, prosím, nechtěla byste...“

„Proboha, židli!“ Matróna pomohla Luise do tmavé postranní kanceláře.

„Wendy! Židli! Ať už je tu!“

Spojenkyně uchopila Luisu pevně za ruce. „Dostaňte to ze sebe, zlatíčko, dostaňte to ze sebe, Ježíš vám naslouchá, já vás poslouchám. Jsem Janice z Esphigmenou v Utahu a povím vám svůj příběh. Jednou, když jsem byla asi ve vašem věku, jsem zůstala sama doma. Scházela jsem po schodech z pokojíčku své dcery, když tu náhle jsem na odpočívadle uviděla svou matku. „Běž se podívat na dítě, Janice,“ řekla mi tenkrát. Odpověděla jsem, že jsem tam byla sotva před minutou a že holčička hezky spinká. Hlas mé matky byl

jako led. „Neodmlouvej mi, mladá dámo, a běž se *okamžitě* podívat na dítě!“ Zní to prapodivně, ale teprve tehdy jsem si uvědomila, že matka zemřela o minulém Díkuvzdání. Vyběhla jsem nahoru a našla dcerku, jak se škrťí na šňůře od rolety, která se jí omotala kolem krku. Stačilo třicet vteřin a bylo by po všem. Už chápete?“

Luisa celá uplakaná zamrkala.

„Už rozumíte, zlatíčko? Přejdou na druhou stranu, ale nejsou pryč.“

Polepšený ředitel se vrátil s krabicí od bot. „Pokoj vašeho strýčka už je bohužel obsazený, pokojská ale našla v bibli založené tyhle dopisy. Na obálce je jeho jméno. Přirozeně bych je býval vaší rodině odeslal, když už jste ale tady...“

Zdvořile jí podal balíček devíti obálek zhnědlých časem s adresou Rufus Sixsmith, Esq. c/o Kolej Caius, Cambridge, Anglie. Na jedné z nich byla čerstvá skvrna od sáčku s čajem. Byly celé zmuchlané a kvapně narovnané.

„Děkuji,“ řekla mlhavě a pak již pevnějším hlasem dodala: „Strýček Rufus si své korespondence cenil a teď mi po něm nic víc nezbylo. Už vás nebudu obírat o čas. Omlouvám se, že jsem se tu takhle sesypala.“

Ředitelova úleva byla až hmatatelná.

„Jste mimořádná žena, Megan,“ ujistila Luisu Janice z Esphigmenou v Utahu, když se loučily v hotelové hale.

„To vy jste mimořádná žena, Janice,“ odpověděla Luisa a vracela se k parkovišti. Bezpečnostní schránku č. 909 minula o pouhých deset metrů.

Luisa Reyová nebyla zpátky ve *Spyglassu* ještě ani minutu, když Dom Grelsche zařval přes brebentění rozléhající se redakci: „*Slečno Reyová!*“

Jerry Nussbaum a Roland Jakes vzhledli od stolu, podívali se na Luisu, pak jeden na druhého a nehlasně zaúpěli: „Úúúch!“ Luisa odložila Frobisherovy dopisy do zásuvky, zamkla ji a vešla do Grelschovy kanceláře. „Omlouvám se, Dome, nestihla jsem poradu, já...“

„Ušetřete mě svých výmluv na ženské obtíže. Zavřete dveře.“

„Nemám ve zvyku se na nic vymlouvat.“

„Máte ve zvyku aspoň stíhat porady? Jste za to placena.“

„Jsem taky placena za to, abych sledovala vývoj událostí.“

„Takže jste letěla na místo činu. A našla jste tam nezvratný důkaz, který poldové přehlídli? Vzkaz na dlaždičkách psaný krví? Něco jako ‚Udělal to Alberto Grimaldi‘?“

„Nezvratný důkaz není nezvratný, když si člověk při jeho hledání nepřerazí záda. Tohle mi říkal vydavatel jménem Dom Grelsche.“

Grelsche na ni upřel pohled.

„Mám před nimi náskok, Dome.“

„Máte před nimi náskok.“

Nemůžu ti namlátit, nemůžu tě napálit, můžu tak leda napínat tvou zvědavost. „Volala jsem na policejní stanici, která má Sixsmithův případ na starosti.“

„Žádný případ neexistuje! Byla to sebevražda! A sebevraždy nezvyšují náklad, pokud nejde o Marilyn Monroe. Jsou moc deprimující.“

„Poslouchejte mě. Proč by si Sixsmith kupoval letenku, kdyby měl v plánu si ještě téhož dne prohnat kulku hlavou?“

Grelsche rozpráhl ruce, aby ukázal, jak veliká je jeho neochota uvěřit, že se s ní vůbec takhle baví. „Náhlý popud.“

„Jak to, že měl připravený stroj psaný dopis na rozloučenou – a žádný psací stroj. Že by čekal na náhlý popud?“

„Nevím! A je mi to fuk! Mám na krku čtvrtěční uzávěrku, spory s tiskárnou, na obzoru je stávka roznašečů a Ogilvy mi nad hlavou drží víš čí meč. Uspořádej seanci a zeptej se Sixsmithe sama! Byl to vědec. Vědci bývají nevyrovnaní.“

„Zůstali jsme spolu hodinu a půl viset ve výtahu. Byl úplně v pohodě. Výraz nevyrovnaný na něho prostě nesedí. A ještě něco. Zastřelil se nejspíš nejtišší zbraní, jaká se dá sehnat. Roachfordem ráže 0.34 s tlumičem. Možno objednat pouze podle speciálního katalogu. Proč by se takhle namáhal?“

„Aha. Takže poldové nic nepochopili, šéfredaktor nic nepochopil, nikdo nic nepochopil až na Luisu Reyovou, novinářské embryo, jejíž pronikavý pohled odhalil, že světoznámý polykač čísel byl zavražděn jenom proto, že poukázal na pár zádrhelů v nějakém posudku, o jehož existenci nemá nikdo ani ponětí. Nemám pravdu?“

„Tak napůl. Poldové byli nejspíš vedeni k tomu, aby dospěli k závěrům vyhovujícím společnosti Seaboard.“

„No jistě, distribuční firma si koupí celý právní systém. To jsem ale vůl.“

„Započítáme-li i dceřiné společnosti, je Seaboard desátou největší společností v zemi. Kdyby chtěli, mohli by si koupit celou Aljašku. Dejte mi čas do pondělka.“

„Ne! Tenhle týden máte na starosti recenze a články o stravování.“

„Kdyby vám Bob Woodward řekl, že podezírá prezidenta Nixona z toho, že si objednal vloupání do kanceláří svého politického odpůrce a že má nahrávku příslušného rozkazu, vy byste mu na to řekl: ‚Zapomeň na to, Bobe, potřebuju osm set slov o salátových zálivkách?‘“

„Neopovažujte se na mě vytahovat rozhorlenou feministku.“

„Tak vy na mě nevytahujte, že už jste v oboru třicet let! Jeden Jerry Nussbaum v baráku je ažaž.“

„Snažte se skutečnost, která nosí velikost osmnáct, nacpat do domněnky jedenáctky. Zhouba spousty prima novinářů. Spousty prima čehokoli.“

„Pondělí! Získám kopii Sixsmithovy zprávy.“

„Sliby, které nemůžete dodržet, nepovažuji za solidní měnu.“

„Ještě bych mohla padnout na kolena a prosit, jiné oběživo nemám. No tak. Dom Grelsche přece nezlikviduje solidní investigativní novinářinu jenom proto, že hned po ránu není k mání usvědčující materiál. Táta mi vyprávěl, že jste byl v polovině šedesátých let široko daleko nejodvážnější reportér.“

Grelsche se otočil a podíval na druhou stranu Třetí avenue.
„Blbost, nic takového neřekl.“

„Jistěže! Třeba o tom skandálním odhalení volebních fondů Rosse Zinna ve čtyřiašedesátém. Nadobro jste z politiky vyřadil děsivého rasistu. Táta o vás říkával, že jste urputný, paličatý a neúnavný. Ross Zinn vás stál nervy, dřinu a čas. Já dám nervy a dřinu a od vás nechci nic víc než trochu času.“

„Zatahovat do toho tátu, to byla od vás šupárna.“

„Novinářina si žádá šupárny.“

Grelsche típl cigaretu a zapálil si novou. „V pondělí, včetně Sixsmithovy zprávy a s absolutně neprůstřelnými důkazama, Luiso. Jména, zdroje, fakta. Kdo ten posudek stáhnul a *proč* a *taky, jak* blok B udělá z jižní Kalifornie druhou Hirošimu. Ještě něco. Pokud získáte důkazy, že byl Sixsmith zavražděn, pak ještě než to dáme do tisku, půjdeme na policii. Netoužím mít dynamit pod sedadlem auta.“

„Veškeré zprávy naprosto nestranné.“

„Zmizte.“

Nancy O'Haganová se nezatvářila úplně nepřátelsky, když se Luisa posadila ke stolu a vytáhla zachráněné dopisy.

V kanceláři se Grelsche pustil do boxovacího pytle. „Urputný!“ Prásk! „Paličatý!“ Prásk! „Neúnavný!“ Zhlédl svůj odraz, vypadal jako karikatura.

Obchodem s hudebninami Ztracený akord na severozápadním rohu Spinozova náměstí a Šesté avenue se linula sefardská romance zkomponovaná ještě před vyhnáním Židů ze Španělska. Elegantně oblečený muž, poněkud bledý na toto město opálených lidí, zopakoval do telefonu svůj dotaz: „*Sextet Atlas mraků*... Robert Frobisher... Popravdě řečeno jsem o něm už slyšel, jakkoli jsem tu desku ve svých špinavých prackách nikdy neměl... Frobisher byl *wunderkind*, zemřel, když se teprve pouštěl do práce... Počkejte, mám tady seznam od jednoho obchodníka ze San Franciska, který se specializuje na rarity... Franck, Fitzroy, *Frobisher*... A je to, aspoň drobný odkaz... jen pět set výlisků... v Holandsku, ještě před válkou, no teda, není divu, že je to vzácnost... Ten obchodník má kopii acetátu pořízenou v padesátých letech... na nějakém vyřazeném francouzském zařízení. *Atlas mraků* podle všeho znamená polibek smrti pro všechny, kteří ho získají... Pokusím se, před měsícem jeden měl, neručím ovšem za kvalitu zvuku. A musím vás varovat, levné to rozhodně nebude... Je tady cena... sto dvacet dolarů... plus naše desetiprocentní provize, takže to dělá... Opravdu? Fajn. Zapsal bych si vaše jméno... Co Rayová? Och, promiňte, slečno Reyová. Běžně si bereme zálohu, váš hlas ale zní poctivě. Pár dní. Není zač.“

Prodavač si napsal na papírek poznámku a přesunul jehlu znovu na začátek Por qué llorax blanca niña, pomaloučku ji položil na matně lesklý černý vinyl a nechal se unášet představami o židovských pasáčcích drnkajících na lry na iberských svazích ozářených hvězdami.

Luisa Reyová vešla do domu a neviděla černý zaprášený chevrolet sjíždějící s vypnutým motorem dolů ulicí. Od okamžiku, kdy si přečetla první obsáhlý dopis z pozůstalosti Rufuse Sixsmitha, nevšímala si téměř ničeho. Bill Smoke si za volantem v duchu přeříkával její adresu: Pacific Eden Apartments, byt 108.

Za posledního půldruhého dne si Sixsmithovy dopisy přečetla nejméně desetkrát. Hluboce ji rozrušily. Sixsmithův přítel ze studií Robert Frobisher je napsal v létě roku 1931 během svého dlouhotrvajícího pobytu na jednom belgickém zámku. Luisu netrápilo nepříliš lichotivé světlo, které vrhaly na mladého poddajného Rufuse Sixsmitha, nýbrž až závrtná živost obrazů jednotlivých míst a lidí, již odhalovaly. Byly tak sugestivní, že jí připadaly jako vlastní vzpomínky. Dcera pragmatického novináře by to ráda ospravedlnila obrazotvorností zjitřenou nedávným otcovým úmrtím, avšak drobná zmínka v jednom z dopisů takové vysvětlení znemožnila. Robert Frobisher psal o mateřském znaménku ve tvaru komety u klíční kosti.

Těmhle volovinám přece nevěřím. Prostě tomu nevěřím. A basta.

Vestibul Pacific Eden procházel přestavbou. Podlahu pokrývala lepenka, v elektroinstalaci se hrabal elektrikář, neviditelný dělník něco přitloukal kladivem. Stavbyvedoucí Malcolm Luisu zahlédl a zavolal na ni: „Haló, Luiso, před dvaceti minutami šel k vám nahoru nějaký nezvaný host!“ Zvuk vrtačky ale jeho slova přehlušil, kromě toho měl na telefonu někoho z magistrátu kvůli stavebnímu povolení a Luisa už stejně nastoupila do výtahu.

„Překvapení,“ poznamenal suše Hal Brodie, když ho načapala, jak jí z políček bere knihy a desky a cpe si je do sportovní tašky. „A hele!“ zvolal, aby zakryl pocit viny, „nechala ses ostříhat!“

Luisa nebyla příliš překvapená. „To snad dělají všechny odložené ženské.“

Hal jen mlaskl.

„Takže vymáhání pohledávek.“ Luisa se zlobila sama na sebe.

„Už jsem vlastně hotov.“ Hal si oklepal z rukou imaginární prach. „Ty sebrané spisy Wallace Stevense jsou tvoje, nebo moje?“

„Dostali jsme je k Vánocům od Phoebe. Zavolej jí. Ať rozhodne. Nebo si můžeš vytrhnout liché stránky a mně nechat sudé. Tohle je jako vpád bez klepání. Mohls mi zavolat a upozornit mě, že tu budeš.“

„Volal jsem. Pokaždé se ozval záznamník. Když si ho nikdy nepřehráváš, tak ho radši vyhoď.“

„Nebud' blázen, stál mě majlant. Takže co tě kromě lásky k moderní poezii přivádí do města?“

„Hledání exteriérů pro *Starskyho a Hutche*.“

„Myslela jsem, že Starsky a Hutch žijí v New Yorku.“

„Starskyho unesou. Na mostě přes zátoku v Buenas Yerbas se strhne přestřelka a ve scénáři je honička, při níž David a Paul skáčou ve špičce po střechách aut. Dopravní policie nám asi pořádně zamotá hlavu, než od ní dostaneme souhlas. Musíme to ale natočit v reálu, jinak přijdeme o veškeré zdání umělecké poctivosti.“

„Tak hele. Na *Blood on the tracks* nešahej.“

„Je moje.“

„Už ne.“ Luisa nežertovala.

Brodie s předstíranou uctívou poddajností vyndal desku z tašky. „Hele, to s tvým tátou je mi líto.“

Přikývla a ucítila, jak její žal i obranyschopnost zesílily. „Hm.“

„Řekl bych, že to byla... svým způsobem úleva.“

To je sice pravda, jenomže tohle můžou říct jen pozůstalí. Odolala pokušení poznamenat něco kyselého. Vzpomněla si, jak si táta z Hala vždycky utahoval, když o něm mluvil jako o tom klukovi z televize. Dívali se na mezery v knihovně. *Rozhodně nebudu brečet.* „Jak se ti vede?“

„Fajn. A tobě?“

„Prima.“

„V práci dobrý?“

„V práci prima.“ *Zbav nás oba našeho utrpení.* „Myslím, že máš můj klíč.“

Hal zatáhl zip sportovní tašky, zalovil v kapse a položil jí klíč do dlaně. Udělal to s rozmáchlým gestem, aby podtrhl symboliku onoho aktu. Luisa ucítila neznámou vůni vody po holení a představila si, jak ho s ní *Ona* dnes ráno postříkala. *Tuhle košili před osmi týdny taky ještě neměl.* Kovbojské boty kupovali společně v den, kdy šli na koncert Segovii. Hal překročil Javierovy špinavé tenisky a měl sto chutí udělat nějakou vtipnou poznámku o Luisině nové známosti. Namísto toho se jen rozloučil: „Tak ahoj.“

Mám mu podat ruku? Obejmout ho? „Hm.“

Dveře se zavřely.

Zajistila je řetězem a celé setkání si ještě jednou přehrála. Pustila sprchu a svlékla se. Zrcadlo v koupelně bylo napůl zakryté poličkou plnou šampónů, kondicionérů, krabičkou s vložkami, pleťovými krémy a dárkovými kazetami s mýdlem. Odstrčila je stranou, aby se mohla lépe podívat na mateřské znaménko v blízkosti klíční kosti. Nedávné setkání s Halem bylo zapomenuto. *Náhody se dějí každou chvíli.* Mělo však nepopíratelně tvar komety. Zrcadlo se zamžilo. *Fakta jsou tvým každodenním chlebem. Mateřská znaménka můžou připomínat ledasco, nejenom komety. Ještě pořád jsi celá rozrušená z tátovy smrti, nic víc.* Vstoupila pod sprchu, její mysl ale bloudila po chodbách zámku Zedelghem.

Tábor protestujících proti elektrárně na ostrově Swannekke ležel na pevnině mezi písčnou pláží a bahnitou lagunou lemovanou mořem. Za ní se až k vyprahlým kopcům ve vnitrozemí táhly hektary citrusových sadů. Chatrné stany, karavany nastříkané duhovými barvami a obytné vozy vypadaly jako nechtěné dárečky, které sem vyplavil Tichý oceán. Zavěšený transparent hlásal: PLANETA PROTI SEABOARDU. Na vzdálenější straně mostu se v poledním horku chvěl blok A jako utopická fáta morgána. Dohněda opálená batolata se cachtala na mělčině; vousatý apoštol si pral v neckách šaty; v trávě se líbal párek pubertáků.

Luisa zamkla svůj volkswagen a vydala se porostem k tábořišti. V bezútěšném vedru se vznášeli racci. Z dálky k ní doléhal lomoz zemědělských strojů. Několik obyvatel ležení jí vyšlo vstříc, nepůsobili ale přátelsky. „Co je?“ zavolal muž indiánského vzezření.

„Domnívala jsem se, že je to veřejný park.“

„Tak to jste se domnívala špatně. Tady je to soukromý.“

„Jsem novinářka. Doufala jsem, že s několika z vás udělám rozhovor.“

„Pro koho píšete?“

„Pro *Spyglass*.“

Atmosféra se maličko uvolnila. „Neměla byste radši psát o nejnovějších dobrodružstvích nosu Barbry Streisandové?“ zeptal se indián a cynicky dodal: „Nic ve zlém.“

„Tak pardon, z *Herald Tribune* teda nejsem, ale šanci byste mi dát mohli. Trocha příznivé reklamy by se vám mohla hodit, pokud ovšem vážně nevěříte, že tu časovanou atomovou bombu tamhle za mostem demontujete tím, že budete mávat transparentama a brnkat protestsongy. Nic ve zlém.“

Jakýsi Jižan zavrčel: „Vás to teda žere, dámo.“

„Interview skončilo,“ prohlásil indián. „Vypadněte z tohoto pozemku.“

„Přestaň, Miltoně,“ zarazila ho postarší šedovlasá žena s červenohnědou pletí stojící na schodech karavanu. „Já na to dohlídnu.“ Za ní vykukoval aristokraticky vyhlížející kříženec. Její slovo mělo každopádně váhu, protože obecnstvo se bez protestů rozešlo.

Luisa došla až ke karavanu. „Generace lásky a míru?“

„Rok 1975 už zdaleka není to, co bývalo v osmašedesátém. Seaboard i policie si mezi námi našli informátory. Minulý víkend chtěly úřady tohle místo zabrat kvůli význačným hostům a byla při tom prolita krev. Poldové to vzali jako záminku k zatýkání. Bojím se, že se paranoia vyplácí. Pojdte dál. Jsem Hester Van Zandtová.“

„Moc jsem si přála se s vámi setkat, paní doktorko,“ usmála se Luisa.

26

O hodinu později už krmila ohryzkem od jablka Hesteřina elegantního psa. V kanceláři Hester Van Zandtové s knihovnamy po všech stěnách vládl stejný pořádek jako v té Grelschově chaos. Luisina hostitelka zakončila svůj výklad slovy: „Střety mezi velkými společnostmi a aktivisty představují konflikt mezi narkolepsií a pamětí. Firmy mají peníze, moc a vliv. Naši jedinou zbraní je veřejné pobouření. Právě to zastavilo výstavbu yuccanské přehrad, vyhnalo Nixona a částečně také ukončilo zrudnost páchané ve Vietnamu. Jenomže pobouření se obtížně vyvolává a zvládá. Za prvé je zapotřebí důkladná kontrola, za druhé široké povědomí, a teprve když je dosaženo kritického množství, může propuknout veřejné rozhořčení. Každou z uvedených fází lze sabotovat. Alberti Grimaldiové umějí bojovat proti kontrole tím, že pravdu udolají nejružnějšími výbory, téžkopádností a zkreslenými informacemi,

popřípadě zastrašováním těch, kteří kontrolu provádějí. Povědomí mohou udusit tím, že lidem nasadí klapky na oči nedostatečným vzděláním, že se stanou vlastníky televizních stanic, že předním novinářům a spisovatelům zaplatí ‚stipendia‘, nebo že si média prostě a jednoduše koupí. Právě ve sdělovacích prostředcích – a nejenom ve *Washington Post* – vedou demokracie své občanské války.“

„Proto jste mě zachránila před Miltonem a jemu podobnými?“

„Chtěla jsem vám ukázat pravdu, jak ji vidíme my, abyste si mohla přinejmenším poučeně zvolit, na které straně budete stát. Napište satiru na nové Waldenské Zelené fronty a jejich miniwoodstock a jen utvrdíte všechny republikánské předsudky a pravdu pohrbíte zase o kousek hlouběji. Napište o radiační úrovni v mořských plodech, limitech ‚bezpečného‘ znečištění, které stanovují sami znečišťovatelé, o licitování s vládní politikou kvůli darům na volební kampaň i o *ex juris* policejních jednotkách společnosti Seaboard a zvednete teplotu veřejného povědomí směrem k bodu zážehu.“

Luisa už byla na odchodu, když se zeptala: „Znala jste Rufuse Sixsmitha?“

„Jistěže ano, klid jeho duši.“

„Řekla bych, že jste stáli na opačných stranách... nebo snad ne?“

Van Zandtová kývla na Luisinu taktiku. „Rufuse jsem potkala počátkem šedesátých let ve Washingtonu v jednom odborném institutu, který byl propojen s ministerstvem energetiky. Třásla jsem se před ním posvátnou hrůzou! Laureát Nobelovy ceny, veterán projektu Manhattan. Neřekla byste o něm, že byl na ženské.“

Luisa měla z Frobisherových dopisů stejný dojem. „Nevíte náhodou něco o zamítavém posudku na reaktor HYDRA-Nula, v němž požadoval odstavení bloku B?“

„Doktor Sixsmith? Jste si tím docela jistá?“

„Docela jistá? Ne. Zatraceně jistá? Ano.“

Van Zandtová vypadala našťvaně. „Ježíšmarjá, kdyby se tak Zelené frontě dostala do ruky kopie...“ Po tváři jí přeběhl stín. „Jestli

tenhle doktor Rufus Sixsmith napsal na HYDRU-Nula hanopis a jestli vyhrožoval, že s tím půjde na veřejnost, tak nevěřím, že se zastřelil.“

Luisa si všimla, že obě začaly šeptat. Pak přišla s otázkou, o níž se domnívala, že by ji položil Grelsche: „Nezavání to paranoiou myslet si, že by Seaboard nechal zavraždit nositele Nobelovy ceny, jen aby se vyhnul špatné publicitě?“

Van Zandtová sundala z nástěnky fotografii ženy kolem sedmdesátky. „Jedno jméno pro vás. Margo Rokerová.“

„Viděla jsem její jméno tuhle na transparentu.“

„Margo byla aktivistkou Zelené fronty od chvíle, kdy Seaboard koupil ostrov Swanekke. Vlastní tyhle pozemky a nechává nás tady dělat Seaboardu nepříjemnou osinu, víte kde. Před šesti týdny ji někdo přepadl v domku dvě míle odtud. Margo nemá peníze, jen pár kousků země, s nimiž se odmítla rozloučit přes veškerá lákadla, kterými jí Seaboard mával před nosem. Nuže, ti zloději ji zmlátili do bezvědomí, nechali ji tam, ať klidně umře, nic si ale neodnesli. Není to tak úplně vražda, protože Margo je stále v komatu, takže policie tvrdí, že šlo o špatně naplánovanou vloupačku s nešťastným koncem.“

„Nešťastným pro Margo.“

„A zatraceně šťastným pro Seaboard. Účty za nemocnici její rodinu úplně vyřídily. O pár dní později nastoupila realitní firma Open Vista odněkud z Los Angeles a učinila synovci staré Margo nabídku na odkup těch pár akrů pobřežního houští za čtyřnásobek tržní ceny. Aby se tu mohla zřídit soukromá přírodní rezervace. Tak jsem požádala Zelenou frontu, aby se na Open Vista trochu podívali. Byla zapsaná do obchodního rejstříku teprve před osmi týdny a hádejte, čím jména jsou uvedena na seznamu zakladatelů společnosti?“ Van Zandtová kývla směrem k ostrovu Swanekke.

Luisa všechno zvažovala: „Ještě se vám ozvu, Hester.“

„To doufám.“

Alberto Grimaldi si vychutnával mimoúřední instruktážní porady s Billem Smokem a Joem Napierem konané u něho v kanceláři. Měl rád praktické vystupování obou mužů ostře kontrastující s družinou věčně přítomných lichotníků a prosebníků. Těšilo ho, když mohl poslat sekretářku do recepce, kde museli nejlépe několik hodin čekat ředitelé podniků, vedoucí odboráři a vládní úředníci, a slyšel, jak říká: „Bille, Joe, pan Grimaldi si teď pro vás vyšetřil chvíličku.“ Smoke a Napier mu dopřávali možnost libovat si v hooverovských stránkách své povahy. Napiera považoval za vytrvalého buldoka, jehož náтуру utvářenou dětstvím v New Jersey nezměkčilo ani třicet pět let v Kalifornii; Bill Smoke byl jeho starý známý, který přestoupí cizí práh, morální meze i zákon, jen aby vykonal vůli svého pána.

Dnešního jednání se navíc účastnila Fay Li, kterou Napier pozval na poslední bod nepsaného programu a tím byla novinářka, která o víkendu navštívila Swanneke a mohla i nemusela znamenat bezpečnostní riziko. „Takže, Fay, co o ní víme?“ zeptal se Grimaldi balancující na samém okraji stolu.

Fay Li jako by měla v hlavě nějaký seznam, z něhož předčítala: „Reportérka ve *Spyglassu* – předpokládám, že tohle víme všichni. Dvacet šest let, ambiciózní, spíš liberální než radikálka. Dcera Lestera Reye, toho nedávno zemřelého válečného zpravodaje. Matka se po banálním rozvodu před sedmi lety znovu provdala. Vzala si architektka a žije s ním v Buenas Yervas, ve vilové čtvrti Ewingsville. Sourozenci žádní. Vystudovala s vyznamenáním dějiny a ekonomii na Berkeley. Začínala v *Los Angeleském Recorderu*, psala o politice do *Tribune* a *Heraldu*. Svobodná, žije sama, účty platí včas.“

„Nudná k uzoufání,“ poznamenal Napier.

„Zkuste mi někdo připomenout, proč se tu o ní vlastně bavíme,“ ozval se Smoke.

Fay Li se obrátila na Grimaldiho: „V úterý jsme ji načapali, jak se o polední přestávce motá po laboratořích. Tvrdila, že má schůzku s doktorem Sixsmithem.“

„Důvod?“

„Slíbený článek pro *Spyglass*, myslím si ale, že přišla lovit v kalných vodách.“

Výkonný ředitel se tázavě podíval na Napiera, ten však pokrčil rameny: „Těžko říct, pane Grimaldi. Jestli tady lovila, měli bychom předpokládat, že ví, po jaké rybě jde.“

„Zpráva.“ Zdůrazňovat samozřejmosti byla Grimaldiho slabůstka.

„Novináři trpívají horečnatou obrazotvorností,“ podotkla Fay Li, „zvláště ti mladí, kteří lačně čekají na prvního sólokapra. Předpokládám, že by si mohla myslet, že smrt doktora Sixsmithe mohla být... Jak to nejlépe formulovat?“

Alberto Grimaldi se zatvářil zmateně.

„Pane Grimaldi,“ vložil se do debaty Smoke, „Fay má moc taktu, než aby ze sebe prostě vysypala asi tohle: Reyovka si možná domejšlí, že jsme doktora Sixsmithe voddělali.“

„Oddělali? Pane na nebi! Opravdu? Joe? Jaký je váš názor?“

Napier rozhodil rukama. „Fay má možná pravdu, pane Grimaldi. *Spyglass* zrovna neproslul tím, že by stavěl výhradně na faktech.“

„Máme tam nějaké páky?“ zeptal se Grimaldi.

Napier zavrtěl hlavou: „Hupnu na to.“

„Telefonovala,“ pokračovala Fay Li, „a chtěla vědět, jestli by si mohla promluvit s pár lidmi kvůli článku s titulem Den v životě vědeckého pracovníka. Takže jsem ji pozvala do hotelu na dnešní banket a slíbila jsem jí, že ji o víkendu s několika z nich seznámím. Vlastně,“ mrkla se na hodinky, „za hodinu tam s ní mám schůzku.“

„To jsem sám odsouhlasil, pane Grimaldi,“ vysvětloval Napier, „ať nám radši čmouchá přímo před nosem, jen když ji budeme mít pod dohledem.“

„Zcela správně, Joe. Zcela správně. Zkuste odhadnout, jakou hrozbu pro nás představuje. A zároveň koukejte rozptýlit veškerá morbidní podezření týkající se ubohého Rufuse.“ Úsměvy na všechny strany. „Nuže, Fay, Joe, to by bylo v kostce všechno, díky, že jste si udělali čas. Bille, ještě pár slov kvůli záležitostem v Torontu.“

Výkonný ředitel zůstal se svým čističem o samotě.

„Náš přítel Lloyd Hooks,“ začal Grimaldi, „mi dělá starosti.“

Bill Smoke se nad tím zamyslel. „Něco na vás zkouší?“

„Vyskakuje si, jako by měl v ruce čtyři esa. Nelíbí se mi to. Sledujte ho.“

Bill Smoke sklonil hlavu.

„A pro Luisu Reyovou mějte v rukávu připravenou nějakou nehodu. Na letišti jste odvedl ukázkovou práci, jenomže Sixsmith byl význačný cizí státní příslušník – a my přece nechceme, aby tahle ženská někde vyštourala nějaké klepy o nečisté hře.“ Ukázal hlavou za Napierem a Li. „Mají ti dva nějaké podezření?“

„Li si nic nemyslí. Stará se o styky s veřejností a tečka. Napier se nedívá. Některý lidi jsou slepí, pane Grimaldi, schválně nevidí, a pak jsou lidi, který půjdou za chvíli do penze.“

28

Isaac Sachs seděl shrbený u arkýřového okna hotelu Swanekke a pozoroval plachetnice ve večerní smetanové modři. Na stole stálo netknuté pivo. Hlavou se mu honily myšlenky na Sixsmithovu smrt a zároveň se bál, že u něho najdou kopii posudku, který si schoval navzdory Napierovu upozornění na povinnost zachovávat naprostou mlčenlivost. *Jde o to, doktore Sachsi, že vaše nápady jsou majetkem společnosti Seaboard. Doufám, že nechcete porušit slovo dané muži, jako je pan Grimaldi.* Neobratné, ale účinné.

Snažil se vzpomenout si, jaké to bylo pohybovat se tady bez onoho svírání kolem žaludku. Zatoužil po své staré laboratoři v Connecticutu, kde se svět skládal jen z matematiky, energie a kaskád atomů a on je zkoumal. Neměl co dělat v politice takového řádu, kde příklon na nesprávnou stranu může skončit mozkiem rozstříknutým

po hotelové posteli. *Ty ten posudek pěkně stránku po stránce roztrháš na kousky, Sachs.*

Pak mu myšlenky sklouzly k nahromaděnému vodíku, explozi, přeplněným nemocnicím a prvním mrtvým zasaženým radiací. K oficiálnímu vyšetřování. Obětním beránkům. Udeřil klouby sevřených pěstí o sebe. Jeho zrada na společnosti Seaboard byla zatím spáchána pouze v duchu, nikoli skutečně. *Odvážím se onu hranici překročit?* Promnul si unavené oči. Ředitel hotelu přivedl houf květinářek do sálu, kde se chystal banket. Po schodech pomalu sešla jakási žena, rozhlédla se po někom, kdo zatím ještě nedorazil, a vplula do rušného baru. Sachs obdivoval její slušivý semišový kostým, štíhlou postavu, decentní perly. Barman jí nalil skleničku bílého a přidal vtip, který si vysloužil uznání, nikoli však úsměv. Otočila se k němu a on v ní poznal tu, kterou před pěti dny mylně považoval za Megan Sixsmithovou. Svírání kolem žaludku zesílilo a Sachs s odvrácenou tváří spěšně odešel přes verandu.

Luisa došla až k arkýřovému oknu. Na stole stálo netknuté pivo, po jeho majiteli ale nikde ani památky, a proto usedla na vyhrátou stoličku. Bylo to nejlepší místo v celém podniku. Pozorovala plachetnice ve večerní smetanové modři.

29

Alberto Grimaldi bloudil pohledem po sále slavnostně ozářeném světlem svíček. Místnost překypovala větami častěji vyřčenými než vyslechnutými. Při jeho projevu se hosté smáli víc a déle, než když mluvil Lloyd Hooks, který nyní něco věcně probíral s Grimaldiho viceprezidentem Williamem Wileym. *Co to tam ti dva tak zaujatě přetřásají?* Grimaldi si v duchu udělal další poznámku pro Billa Smokea. Šéf Agentury na ochranu životního prostředí mu vykládal

nekonečnou historku ze školních let Henryho Kissingera, takže Grimaldi v duchu oslovil imaginární obecnstvo a rozhovořil se na téma moc.

„Moc. Co jí rozumíme? Schopnost určovat osudy jiných. Vy, mužové vědy, stavební magnáti a tvůrci veřejného mínění: můj tryskový letoun odstartuje z letiště La Guardia, a než dosedne v Buenas Yervas, budou z vás nuly. Na vás, wallstreetští králové, volení funkcionáři a soudcové, bych potřeboval trochu víc času, abych vás srazil dolů, váš pád by nakonec byl ale tak jako tak absolutní.“ Grimaldi se podíval na šéfa Agentury, aby zjistil, jestli nepostrádá nějaký jeho projev pozornosti – nic takového. *„Jak to ale, že někteří lidé jsou schopni ovládat druhé, kdežto naprostá většina ostatních žije a umírá jako přísluhovači, jako dobytek. Odpověď nalezneme u svaté trojice. Za první, charisma dané od Boha. Za druhé, sebekázeň umožňující dovést tento dar k zralosti, protože i když je ornice lidstva úrodná na talenty, pouze jedno semínko z tisíce vykvete – a to jen kvůli nedostatku sebekázně.“* Grimaldi zahlédl Fay Li, jak vede tu otravnou Luisu Reyovou ke skupince, již kraloval Spiro Agnew. Reportérka byla ve skutečnosti hezčí než na fotografii. *Tak na tohle nachytala Sixsmithe. Zachytil Smokeův pohled. „Za třetí: vůle po moci. To je jádro tajemství různých lidských osudů. Co vede některé k tomu, že hromadí moc tam, kde většina jejich krajanů moc ztrácí, neumí ji využít, nebo se jí dokonce vyhýbá? Jde o závislost? O bohatství? O přežití? O přirozený výběr? Domnívám se, že tohle všechno jsou jen důvody a důsledky, nikoli pravé příčiny. Nabízí se jediná odpověď, a ta zní: Žádné proč neexistuje. Je to v nás. Kdo a co jdou hlouběji než proč.“*

Šéf Agentury na ochranu životního prostředí se nad pointou vlastního vyprávění otřásal smíchem. Rozveselený Grimaldi procedil skrz zuby: „Smrťák, Tome, absolutní smrťák.“

Luisa Reyová si ze všech sil hrála na drbnu, jen aby Fay Li ujistila, že od ní nehrozí žádné nebezpečí. Jedině tak jí povolí otěže a ona bude moct vyčmuchat Sixsmithovy kolegy z disentu. Joe Napier, vedoucí ochranky, Luise připomínal otce – tichý, věčný, skoro stejně starý, s řídnoucími vlasy. V průběhu opulentní večeře o deseti chodech ho jednou nebo dvakrát přistihla, jak ji pozoruje – zamyšleně, nic smyslného v tom nebylo. „A vy, Fay, necítíte se tady na ostrově Swannekke trochu stísněně?“

„Tady? Swannekke je učiněný ráj,“ rozplývala se Fay Li. „Buenas Yerbas jen půl hodinky odsud, Los Angeles o kus dál na jih, rodinu mám nahoře v San Francisku, takže je to úplně ideální. Subvencované obchody a služby, poliklinika zadarmo, čistý vzduch, nulová kriminalita, výhled na moře. A dokonce i chlapi,“ nasadila *sotto voce*, „přicházejí pěkně proklepnutí – popravdě řečeno mám přístup k jejich osobním materiálům –, takže vím, že mezi kandidáty na rande nejsou žádní úplní zmetci. Když už o tom mluvíme – Isaacu! Isaacu! Schopen, odveden.“ Fay Li popadla Issaca Sachse za loket. „Nedávno jste už na Luisu Reyovou narazil, vzpomínáte?“

„Jako odvedenec mám teda kliku – ještě jednou zdravím, Luiso.“

Když si podali ruku, vycítila Luisa jeho nervozitu.

„Slečna Reyová přijela napsat na Swannekke něco o ostrovní antropologii,“ vysvětlovala Fay Li.

„Ale? My jsme dost nudný kmen. Doufám, že splníte limit na počet slov.“

Fay Li svůj úsměv rozzářila naplno. „Jsem si jista, že si Isaac najde chvilíčku a zodpoví vám veškeré dotazy, je to tak, Isaacu?“

„Jsem nejnudnější z nudných.“

„Vůbec mu nevěřte, Luiso. To je jen součást jeho strategie. Udeř, jakmile poleví vaše ostražitost.“

Údajný dobyvatel ženských srdcí se zhoupl na patách a s trapnými pocity se usmíval na špičky vlastních nohou.

„Tragickou chybou Isaaca Sachse je,“ analyzoval o dvě hodiny později Issac Sachs zhroucený na stoličce u arkýřového okna, „že je příliš zbabělý na to, aby z něho byl bojovník, nikoli však dostatečně zbabělý, aby sebou praštil a válel se po zemi jako hodný pejsek.“ Jeho slova se smekala jako koloušek Bambi na ledě. Na stole stála téměř prázdná láhev s vínem. Bar byl opuštěný. Sachs si nemohl vzpomenout, kdy byl naposled takhle opilý, nebo tak nervózní a zároveň uvolněný – uvolněný, protože mu dělá společnost inteligentní mladá žena, a nervózní, protože hodlá rozříznout nežit na svém svědomí. K vlastnímu zatrpklé ironickému překvapení ho Luisa Reyová přitahovala a plný roztrpčenosti litoval, že se potkali za těchto okolností. Neustále se v ní prolínala žena a reportérka. „Navrhuji změnit téma,“ rozhodl Sachs. „Jak říkáte svému autu, tomu svému *volkswagenu*,“ napodobil hollywoodský přízvuk důstojníka SS.

„Jak víte, že můj brouk má jméno?“

„Všichni majitelé brouků dávají svým autům jméno. Nezkoušejte mi ale namluvit, že je to John, Paul, George nebo Ringo.“ *Bože, Luiso, jsi nádherná.*

„Budete se mi smát.“

„Nebudu.“

„Ale budete.“

„Já, Issac Caspar Sachs, tímto slavnostně slibuji, že se nebudu smát.“

„To byste rozhodně neměl, jestli se jmenujete Caspar. Dostal jméno Garcia.“

Chvíli se jen bezhlasně otřásali, než oba vyprskli. *Třeba se jí taky líbím, možná tu není jen pracovně.*

Luisa zkrotla svůj smích. „Tak takovou cenu mají vaše přísahy?“

Sachs se zatvářil provinile a osušil si oči. „Normálně mívají delší život. Nevím, proč mě to tak rozesmálo, chci říct, že Garcia není tak

legrační jméno. Kdysi jsem chodil s holkou, která svému autu říkala Rozinanda, Kristova noho!“

„Pojmenoval ho tak můj bývalý beatnický kamarád. Po Jerryem Garciovi, víte, tom z Grateful Dead. Nechal ho stát před kolejí, když mu z motoru kapotou vyletělo těsnění přibližně ve stejné chvíli, kdy mi dával kopačky kvůli jedné roztleskávačce. Kýčovitě, leč pravdivé.“

„A vy jste na to nevzala autogen?“

„Není přece Garciova chyba, že jeho bývalý majitel byl lump a chlívák.“

„Ten chlap musel být blázen.“ Sachs nic takového původně říct nechtěl, nestyděl se ale, že se tak stalo.

Luisa Reyová vlídně přikývla. „Garcia se k tomu autu každopádně hodí. Seřízení tomu nikdy moc dlouho nevydrží, je náchylný k náhlým změnám rychlosti, jankovatí, nedá se zamknout kufr, teče tomu olej, duši ale zatím ještě nevypustilo.“

Pozvi ji znovu. Nebud' hlupák, nejste už děti.

Pozorovali příbojové vlny v měsíčním světle.

Řekni to. „Tuhle jste něco hledala u Sixsmithe v kanceláři.“ Hlas se mu zlomil v šepot a dělalo se mu nevolno. Stíny jako by jim bystřily sluch. „Nemám pravdu?“

Luisa se rovněž obávala nezvaných posluchačů a mluvila opravdu velice tiše: „jestli tomu dobře rozumím, doktor Sixsmith napsal jakousi zprávu.“

„Rufus úzce spolupracoval s týmem, který tu věc vyprojektoval a postavil. Což znamená se mnou.“

„Takže víte, k jakým dospěl závěrům. Myslím ohledně reaktoru HYDRA.“

„Všichni to víme! Jessops, Moses, Keene... oni všichni o tom vědí.“

„O zásadní chybě v projektu?“

Sachsovi přeběhl mráz po zádech. „Ano.“ *Nic se nezměnilo až na to, že se změnilo úplně všechno.*

„Jak vážná by byla havárie?“

„Jestli má doktor Sixsmith pravdu, bylo by to mnohem horší než vážné.“

„Proč tedy blok B prostě neodstaví, dokud se neprovede další průzkum?“

„Peníze, elektřina, obvyklí podezřelí.“

„Souhlasíte se Sixsmithovým zjištěním?“

Opatrně. „Souhlasím, že existuje značné teoretické riziko.“

„Byl na vás vyvíjen určitý tlak, abyste si své jisté pochybnosti nechali pro sebe?“

„Na všechny vědce. A všichni vědečtí pracovníci souhlasili. Kromě Sixsmitha.“

„Kdo to byl, Isaacu? Alberto Grimaldi? Zasahuje to až úplně nahoru?“

Stříbřitý trávník potřísnily stíny korálovníku. „Co byste, Luiso, dělala s kopií zprávy, kdyby se vám náhodou dostala do rukou?“

„Zveřejnila bych ji, jak nejrychleji by to šlo.“

„Jste si vědoma...“ *Nemůžu to říct.*

„Vědoma toho, že lidé z nejvyššího vedení by mě radši viděli mrtvou, než aby HYDRA ztratila dobrou pověst? Momentálně je to jediná věc, které jsem si vědoma.“

„Nemohu vám nic slíbit.“ *Kristepane, taková slaboduchost.* „Dal jsem se na vědu, protože... je to jako rýžovat zlato v přívalech bahna. Tím zlatem je pravda. Já... nevím, co chci udělat...“

„Žurnalisti pracují ve stejně bahnitých vodách.“

Nad mořem stál měsíc.

„Udělejte,“ prohlásila nakonec Luisa, „co nemůžete *neudělat*.“

Luisa Reyová pozorovala v jásavé záři časného rána golfisty, jak se sunou napříč svěže zeleným hřištěm, a lámala si hlavu s tím, co by se bývalo včera večer stalo, kdyby pozvala Isaaca Sachse nahoru. Měli se sejít na snídani.

Uvažovala, jestli by neměla zatelefonovat Javierovi. *Nejsi jeho matka, nejsi jeho opatrovnice, jsi jen sousedka.* Nebyla si jistá, protože nevěděla, jak ignorovat kluka, kterého našla uplakaného u šachty na odpadky, protože ale stejně tak nemohla sejít dolů k domovníkovi, vypůjčit si od něho klíče, prohrabávat se hromadou odpadků a hledat jeho drahocenné album známek, tak přesně tak teď nevěděla, jak se z toho všeho vymotat. Nikoho jiného neměl a jedenáctiletí kluci se nedopouštějí lstí. *A koho máš ty?*

„Vypadáte, jako byste nesla na ramenou tíhu celého světa,“ poznamenal Joe Napier.

„Posaďte se, Joe.“

„Docela rád. Nesu špatný zprávy. Isaac Sachs se moc omlouvá, ale nemůže přijít.“

„Ale?“

„Alberto Grimaldi dneska odletěl na Three Mile Island – bude se natrásat před partičkou nějakých Němců. Za techniky s ním měl jet Sidney Jessops, jeho táta ale dostal infarkt, takže přišla řada na Isaaca.“

„Aha. Už je pryč?“

„Bohužel. Bude teď,“ Napier se podíval na hodinky, „někde nad Coloradem. Dokrmuje kocovinu, žádnéj div.“

Nedávej najevo zklamání. „Kdy se má vrátit?“

„Zítřka ráno.“

„Aha.“ *Sakra, sakra, sakra.*

„Jsem sice dvakrát starší a třikrát ošklivější než Isaac, Fay mě ale požádala, abych vás tady provedl. Domluvila vám pár schůzek s lidmi, který by vás mohli zajímat.“

„Joe, je od vás nesmírně laskavé, že mi věnujete takové štědré kusy svých víkendů,“ řekla Luisa. *Jestlipak víš, že vám Sachs málem zběhnul? Jak? Pokud jste ho tedy na mě nenasadili. Začínám ztrácet půdu pod nohama.*

„Jsem starý osamělý chlap se spoustou času.“

33

„Výzkumnému oddělení tedy říkáte cirkus, protože se tam předvádějí samí komedianti,“ poznamenávala si se smíchem Luisa do zápisníku, když jí Joe Napier o dvě hodiny později otevřel dveře dispečinku. „A jak říkáte reaktorovně?“

Technik se žvýkačkou v ústech vykřikl: „Dům statečných.“

Joe se zatvářil, jako že to byl úžasný vtip. „Tak tohle je *rozhodně* mimo zápis.“

„Jestlipak vám Joe prozradil, jak říkáme křídlu, kde sídlí ochranka?“ zakřenil se dispečer.

Luisa zavrtěla hlavou.

„Planeta opic.“ Pak se hned obrátil k Napierovi. „Představ nám návštěvu, Joe.“

„Carlo Böhn, Luisa Reyová. Luisa je novinářka, Carlo je vedoucí technolog. Když se chvíli zdržíte, uslyšíte spoustu jiných označení jeho funkce.“

„Rád vás tady provedu, jestli vás Joe na pět minut pustí.“

Napier Luisu pozoroval, zatímco ji Böhn prováděl po místnosti plné fosforeskujících panelů a měřidel. Jeho podřízení kontrolovali tištěné sestavy, mračili se na číselníky a něco si odškrtačovali. Böhn s ní flirtoval, a když se otočila, zachytil Napierův pohled a naznačil, že má prsa jak melouny. Napier jen zavrtěl věcně uvažující hlavou. *Milly bys určitě zaujala, přemítal. Pozvala by tě na večeri, pořádně by tě*

nakrmila a hučela by do tebe, dokud by ti nenamluvila, co by potřebovala. Vybavil si ji jako předčasně vyspělou drobnou šestiletou holčičku. Musí to být už aspoň dvacet let, co jsem tě viděl na poslední slezině desátýho okrsku. Ze všech profesí, který si mohla ta hubatá holka vybrat, a ze všech novinářů, který začali čmúchat kolem Sixsmithovy smrti, proč právě dcera Lestera Reye? Proč ještě před tím, než půjdu do penze? Kdo vymyslel tenhle morbidní vtip? Město?

Napierovi se chtělo brečet.

34

Slunce zapadalo a Fay Li rychle a zkušeně prohledávala Luisin pokoj. Na záchodě sáhla do nádrže, prohmatala matrace, jestli v nich nejsou vystřižené otvory, nahlédla pod koberce, jestli nemají zespodu nalepené nějaké obálky, podívala se do minibaru i do skříně. Originál se dal oxeroxovat a zmenšit na čtvrtinu původního objemu. Liina poslušná recepční jí nahlásila, že si Sachs s Luisou povídal skoro do rána. Sachse dnes ráno odvolali, nebyl to ale žádný hlupák a mohl jí to někde nechat. Odšroubovala kryt telefonního sluchátka a našla Napierovo oblíbené odposlouchávací zařízení – to které se tvářilo jako odpor. Prozkoumala útroby Luisina příručního zavazadla, nenalezla však žádné tiskoviny kromě titulu nazvaného *Zen a umění údržby motocyklu*. Prolistovala zápisník ležící na stole, Luisin šifrovaný těsnopis toho ale mnoho neodhalil.

Fay Li se sama sebe ptala, zda to není jen ztráta času. *Ztráta času? Mexxon Oil zvýšil nabídku za Sixsmithovu zprávu na sto tisíc dolarů. A jestli to myslí vážně se sto tisíci, budou to myslet stejně vážně i s milionem. Má-li nedůvěra zahubit celou atomovou energetiku, je i milion maličkost. Takže hledej dál.*

Telefon čtyřikrát zazvonil – varování, že Luisa Reyová vešla do vestibulu a jde k výtahu. Li se přesvědčila, že je všechno v pořádku, a seběhla po schodech dolů. Po deseti minutách zavolala Luise z vrátnice. „Zdravím, tady Fay. Už jste doma dlouho?“

„Akorát tak na jednu rychlou sprchu.“

„Doufám, že jste toho dneska hodně stihla.“

„Přesně tak. Mám materiál na dva nebo tři články.“

„Skvělé. Poslyšte, co byste řekla třeba večeri v golfovém klubu, pokud tedy nemáte jiný program. Takový swannecký humr je široko daleko nejlepší.“

„To je odvážné tvrzení.“

„Nežádám vás, abyste mě brala za slovo.“

35

Skořepiny korýše se tyčily do výše. Luisa a Fay Li si ošplouchly prsty v miskách s citrónovou vodou a Liino obočí číšníkovi řeklo, že má odnést talíře. „Nadělala jsem tu pěknou paseku.“ Luisa odložila ubrousek. „Jsem hrozná čuně, Fay. Vy byste si mohla ve Švýcarsku otevřít penzionát pro dívky s dobrým vychováním.“

„Většina lidí v Seaboard Village mě takhle nebere. Prozradil vám někdo, jak mi tu přezdívalí? Ne? Pan Li.“

Luisa si nebyla jista, jaká reakce se od ní očekává. „Asi by mi pomohlo, kdybych trochu znala souvislosti.“

„Bylo to týden potom, co jsem nastoupila. Zašla jsem do kantýny a dělala jsem si kávu. Přišel ke mně nějaký inženýr, prohlásil, že má jakýsi technický problém, a zeptal se mě, jestli bych mu s tím nemohla pomoci. Jeho kámoši se vzadu mohli potřhat. Řekla jsem, že asi těžko. On na to, že mu určitě můžu pomoci. Prý potřebuje namastit vercajk a uvolnit napětí v koulích.“

„Kolik tomu inženýrovi bylo? Třináct?“

„Čtyřicet, ženatý, dvě děti. Kámoši říčeli smíchy na celé kolo. Co byste dělala? Odpálila byste ho nějakou vtipnou průpovídkou a dala jim najevo, že vám všichni pěkně lezou na nervy? Vlepila byste mu facku, aby o vás všichni začali roztrušovat, že jste hysterka? Mimochodem, takovíhle hnusáci se moc rádi nechávají fackovat. Nechala byste to být? Aby na vás každý chlap ve firmě mohl beztestně kálet?“

„Co oficiální stížnost?“

„A dokázat pravdivost povídaček o tom, že když jde do tuhého, ženské honem běží za vedoucím?“

„Co jste tedy udělala?“

„Nechala jsem ho přeložit do našeho závodu v Kansasu. V polovině ledna. Lišky tam dávají dobrou noc. Bylo mi líto jeho ženy, ale vzala si ho. A tak se šeptá, že se mi tu říká pan Li. Skutečná žena by s tím ubožákem takhle nezatočila, ne, opravdová žena by takový vtip vzala jako poklonu.“ Fay Li uhladila záhyby na ubruse. „Taky v práci narážíte na takové kecy?“

Luisa si vzpomněla na Nussbauma a Jakese. „Každou chvíli.“

„Naše dcery už možná budou žít ve svobodném světě. Ale my? Ani omylem. Musíme si pomoci samy, Luiso. Muži to za nás neudělají.“

Novinářka vycítila, že se mění pořad jednání.

Fay Li se k ní naklonila. „Doufám, že mne budete považovat za svého spojence tady na ostrově Swannekke.“

Luisa začala opatrně sondovat. „Novináři potřebují spojence, Fay, takže to rozhodně budu mít na paměti. Musím vás ale varovat, *Spyglass* nedisponuje prostředky na odměny, které byste snad...“

„Peníze vynalezli muži. Ženy vynalezly vzájemnou pomoc.“

Chytrá holka je ta, pomyslela si Luisa, která dokáže rozlišit past od dobré příležitosti. „Nejsem si jistá, jak by bezvýznamná reportérka... mohla pomoci ženě ve vašem postavení, Fay.“

„Jen se nepodceňujte. Přátelsky naklonění žurnalisté bývají neocenitelnými spojenci. Poradte se o tom s polštářem. Nastane-li

čas, kdy si budete chtít popovídat o čemkoli vážnějším, než kolik hranolků zkonsumují swannečtí inženýři za rok," ztišila hlas výrazně pod hladinu hluku cinkajících přístrojů, hudební kulisu barového piana i smíchu, „třeba o údajích o reaktoru HYDRA, které shromáždil doktor Sixsmith, to uvádím čistě jako příklad, garantuji vám, že budu mnohem vstřícnější, než si myslíte.“

Fay Li lusklá prsty a vozík se zákusky už byl na cestě k nim. „Takže citrónový a melounový šerbet, téměř žádné kalorie, očistí patro, ideální před kávou. V tom mi můžete důvěřovat.“

Obrat byl tak dokonalý, že Luisa téměř nemohla uvěřit, že slyšela, co slyšela. „V tom vám důvěřuji.“

„Jsem ráda, že si rozumíme.“

Ptala se sama sebe: *Jak moc je v novinářině dovoleno klamat?* Vzpomněla si, co jí na to jednou odpoledne v nemocniční zahradě odpověděl otec. *Jestli jsem někdy zalhal, abych se dozvěděl, co potřebuju? Každý den ještě před snídaní ze mě vylezla lež jako desetikilometrová věž, jen abych se dostal o píd' blíž k pravdě.*

36

Zvonění telefonu odválo sny a Luisa přistála zpátky v pokoji zalitém měsíčním světlem. Nahmatala lampičku, pak rádio s budíkem a nakonec sluchátko. Na okamžik nevěděla, jak se jmenuje ani v čí leží posteli. „Luisa?“ navrhl hlas odkudsi z temné propasti.

„Jo, Luisa Reyová.“

„To jsem já, Luiso, Isaac, Isaac Sachs, volám meziměstsky.“

„Isaacu! Kde jste? Kolik je hodin? Proč...“

„Ššš ššš, promiňte, že jsem vás vzbudil, a mrzí mě, že mě včera ještě před rozbřeskem takhle vytáhli. Poslyšte, jsem v Bostonu. Tady

je půl osmé ráno, v Kalifornii bude za chvíli svítat. Jste tam, Luiso? Nepřerušili nás?“

Měl strach. „Jo, Isaacu, poslouchám.“

„Ještě než jsem odjel ze Swannekke, nechal jsem pro vás u Garcii dáreček, jen takový *dolce per niente*.“ Snažil se, aby ta věta zněla úplně nenuceně. „Rozumíte?“

O čem to proboha mluví?

„Slyšíte mě Luiso? Garcia má pro vás dárek.“

Probuzenější čtvrtina Luisina mozku se vehementně hlásila o slovo. *Isaac Sachs ti nechal Sixsmithovu zprávu v autě. Prozradila jsi mu, že se nedá zamknout kufr. Myslí si, že tady v hotelu to není bezpečné a že nás odposlouchávají.* „To je od vás moc hezké, Isaacu. Doufám, že to nebylo moc drahé.“

„Stojí to za to. Omlouvám se, že jsem vás vyrušil, nebudete vyspaná do krásy.“

„Bez obav. Nic se nemá přehánět. Šťastnou cestu a brzy na shledanou. Co takhle zajít na večeri?“

„Moc rád. No, musím chytit letadlo.“

„Šťastnou cestu.“ Zavěsila.

Odjet pěkně spořádaně později? Nebo vypadnout ze Swannekke teď hned?

37

Čtvrt míle odtud za vědeckou vesničkou byl Joe Napier také vzhůru. Okno rámovalo noční oblohu věstící blízké svítání. Polovinu místnosti zabírala řada elektronických monitorovacích přístrojů. Z reproduktoru se ozýval praskot hluché telefonní linky. Napier přetočil skřípající pásku cívkového magnetofonu. „Ještě než jsem odjel ze Swannekke, nechal jsem pro vás u Garcii dáreček, jen

takový *dolce per niente*... Rozumíte?... Slyšíte mě Luiso? Garcia má pro vás dárek.“

Garcia? Garcia?

Napier se zašklebil na hrnek s vychladlou kávou a otevřel složku nadepsanou „LR č. 2“. Kolegové, přátelé, kontakty... v seznamu žádný Garcia nebyl. *Bude lepší upozornit Billa Smokea, aby se k ní nepřibližoval, dokud si s ní nepromluví.* Cvaknutím přivedl svůj zapalovač k životu. Billa Smokea je těžko vůbec najít, natož varovat. Vtáhl štiplavý kouř do plic. Zazvonil telefon – volal Bill Smoke. „Kdo to jako má do prdele bejt, tenhle Garcia?“

„Nevím, v materiálech nic nemám. Poslyšte, nechci, abyste...“

„Krucinál, vaše práce je vědět, Napiere.“

Takže ty na mě takhle? „Hele, počkejte...“

„Žádný hele.“ Bill Smoke zavěsil.

Chyba, velká chyba. Joe popadl sako, potáhl z cigarety, vyšel z ubikace a namířil si to k Luisině hotelu. Pět minut cesty. Vybavil si zlobu ve Smokeově hlase a dal se do běhu.

38

Luisu strašil celý roj *déjà vu*, když cpala věci do příručního zavazadla. *Jak Robert Frobisher mizel bez zaplacení z úplně jiného hotelu.* Sešla po schodech do prázdné haly. Koberec dusil její kroky jako sních. Z kanceláře vzadu ševalilo rádio nějaké sladké nesmysly. Luisa se plížila k hlavnímu vchodu a doufala, že se jí podaří odejít bez jakéhokoli vysvětlování. Dveře byly zabouchnuté, aby nikdo nemohl dovnitř, nikoli ven, takže zanedlouho už si to rázovala přes trávník k hotelovému parkovišti. Mořský vánek působil před úsvitem jako mlhavý příslib. Noční obloha se nad pevninou zbarvila do tmavorůžova. Nikde nikdo, přesto se musela přinutit, aby se

nerozběhla. *Zůstaň v klidu, žádný spěch a říkej si, že sis vyjela na mys kvůli východu slunce.*

Na první pohled se kufr zdál prázdný, pod koberečkem se ale něco bouchalo. Našla tam balíček v černém plastovém pytli na odpadky. Vyndala desky vanilkové barvy. V příšeří četla: REAKTOR HYDRA NULA – MODEL PROVOZNÍHO HODNOCENÍ – VEDOUCÍ PROJEKTU DR. RUFUS SIXSMITH – NEOPRÁVNĚNÉ DRŽENÍ JE TRESTNÝM ČINEM VE SMYSLU ZÁKONA O VOJENSKÉ A PRŮMYSLOVÉ ŠPIONÁŽI Z R. 1971. Dobrých pět set stran tabulek, grafů, výpočtů a důkazů. *Rozburácel se v ní pocit euforie. Jen klid, tohle je jen konec začátku.*

Koutkem oka zaznamenala kus od sebe jakýsi pohyb. Nějaký chlap. Schovala se za Garciou. „Hej! Luiso! Počkejte!“ *Joe Napier!* Jako ve snu o klíčích, zámcích a dveřích strčila vanilkové desky v černém pytli na odpadky pod sedadlo spolujezdce – Napier v tu chvíli už utíkal a kužel světla z baterky švihal řídnoucí tmou. Motor zařval jako líný lev – volkswagen vycouval příliš rychle. Narazil zadkem do Joea Napiera, ten vykřikl a Luisa ho zahlédla, jak poskakuje jako herec v nějaké grotesce.

Nezastavila, aby se mu omluvila.

39

Zaprášený černý chevrolet Billa Smokea smykem zastavil u kontrolního stanoviště před swanneckým mostem. Pevninu za úžinou zdobil pás světél. Strážný automobil poznal a už dokonce stál u okénka. „Dobré ráno!“

„Vypadá to, že bude. Richter, jestli se nemejlím.“

„Ano, pane Smokeu.“

„Počítám, že vám zrovna volal Joe Napier a nařídil vám, abyste nepouštěl oranžovej volkswagen.“

„Přesně tak, pane Smokeu.“

„Přijel jsem, abych ten příkaz na základě osobního pověření pana Grimaldiho zrušil. Normálně mu zvednete závoru a necháte mě projet za ním. Teď zavoláte kámoše na druhý straně a řeknete mu, aby nikoho nepouštěl, dokud neuvidí moje auto. Až sem za nějakých patnáct minut dorazí pan Napier, vyřídíte mu, že mu Alberto Grimaldi vzkazuje, že se má vrátit do postele. Rozumíte, Richtere?“

„Rozumím, pane Smokeu.“

„Jestli mi paměť slouží, tak jste se letos na jaře ženil?“

„Máte výbornou paměť, pane.“

„To mám. Zakládáte, doufám, rodinu.“

„Moje žena je ve čtvrtém měsíci, pane Smokeu.“

„Dám vám jednu radu, Richtere, jak uspět ve vašem oboru. Chtěl byste si tu radu poslechnout, synku?“

„To bych rád, pane.“

„Sedět a čučet umí i nejbližší pes. Vědět ale, kdy se otočit, to chce fištróna. Vyjádřil jsem se srozumitelně, Richtere?“

„Naprosto srozumitelně, pane Smokeu.“

Smoke vycouval od strážnice a skrčil se na sedadle. O šedesát vteřin později odbočil na poslední kousek pevniny vybíhající do moře dýchavičný volkswagen. Luisa zabrzdila, stáhla okénko, objevil se Richter a Smoke zaslechl slova „naléhavá rodinná záležitost“. Richter jí popřál šťastnou cestu a závora se zvedla.

Bill Smoke zařadil jedničku, pak dvojku. Struktura zvuku jízdy se změnila, když s chevroletem vjel na most. Trojka, čtyřka, sešlápnout plyn. Vyšeptalá koncová světla brouka se rychle přibližovala. Padesát metrů, třicet metrů, deset... Smoke neměl rozsvíceno. Přejel do prázdného pruhu v protisměru, zařadil pětku a přibližoval se z boku. Usmál se. *Myslí si, že jsem Joe Napier.* Trhl prudce volantem, plechy vozu sevřeného mezi chevroletem a hrazením mostu skřípaly, dokud se kovové zábradlí jako při trhnutí zipem neoddělilo od betonu a brouk se nevymrštil do vzduchu.

Smoke dupl na brzdu. Vystoupil do chladivého vzduchu a ucítil pach spálené gumy. Hluboko dole – dvacet, pětadvacet metrů – mizel přední nárazník volkswagenu pod neúplnými koly zčeřených vln mořských hlubin. *Jestli si nezlámala vaz, utopí se do tří minut.* Bill Smoke zkoumal škody na karoserii svého vozu a měl pocit prázdnoty. *Anonymní zabíjení postrádá vzrušení ze styku s lidmi.*

Americké slunce v celé své velikosti ohlašovalo nový úsvit.

Hrůzostrašná muka Timothyho Cavendishe

Jednoho jasného podvečera před čtyřmi, pěti, bože můj, ne, před šesti lety jsem se v bohulibém rozpoložení procházel greenwichskou alejí mezi vzrostlými kaštany a pustoryly. Ony rezidence z doby regentství Jiřího IV. se počítají k nejdražším londýnským nemovitostem, kdybys ale, laskavý čtenáři, někdy některou z nich zdědil, nebydli v ní a prodej ji. V takových barácích bývají ukryty jakési temné síly, které z jejich majitelů nadělají magory. Jeden takový chudák, bývalý šéf rhodeské policie, mi onoho večera vypsál šek tučnoučký, jako byl on sám, abych mu zredigoval a nechal vytisknout jeho životopis. Mé momentální rozpoložení bylo možno přičíst částečně onomu šeku, částečně pak Chablis ročník 1983 z duruzoiske vinice, magickému to nápoji, který přetavuje naše nesčetné tragédie na pouhá nedorozumění.

Proti mně brázdila celou šířku chodníku trojička děvčat oblečených jako prostitutky Barbie. Sestoupil jsem do vozovky, abych zabránil střetu. Když jsme se ale míjeli, všechny strhly obaly z nějakých odporných nanuků a prostě je hodily na zem. Můj smysl pro obecné blaho to zasáhlo jako řízená střela. Chci říct, že se to odehrálo přímo u popelnice! Znechucený občan Tim Cavendish na provinilkyně zvolal: „Heleďte, koukejte to zvednout.“

Jejich: „Vo co vám de?“ mi sjelo po zádech.

Sakramentské opice. „O nic mi nejde,“ poznamenal jsem přes rameno, „jen jsem říkal, že byste...“

Podlomila se mi kolena, obrubník mi rozsekl tvář a vyrazil ze mě dávnou vzpomínku na úraz na tříkolce těsně předtím, než bolest vymazala všechno až na bolest samotnou. Kostnaté koleno mi připlácló obličej do listí. Ucítil jsem chuť krve. Někdo mi páčil zápěstí do devadesátistupňové agónie a moje ingersollky za více než šedesát liber se ne a ne rozepnout. Připomnělo mi to všelijaké starodávne i soudobé odpornosti, než mi ale mé lupičky stačily štípnout peněženku, vyplašil je zmrzlinářský vůz vytrubující Dívku z Ipanemy a zahnal je jako upírky minutu před svítáním.

„Tys to neohlásil? To jsi pěkně pitomej!“ Madam B. si druhý den při snídani posypala otruby umělým cukrem. „Zavolej, proboha, policii. Na co čekáš? Až vychladne stopa?“ Želbohu jsem pravdu maličko nafoukl a řekl jsem jí, že mě přepadlo pět hulvátů s hákovými kříži na vyholených lebkách. Jak bych teď asi mohl jít a nahlásit, že mě tak snadno přepraly tři předpubertální holky s nanuky? Mládenci v modrém by se udusili sušenkami Penguin. Ne, mé přepadení se nedostalo do našich celostátních přehledů o kriminalitě, jejichž vyplňování je spojováno s tak klamnými nadějemi. Kdyby ty odcizené ingersollky nebyly darované z lásky ještě v radostnější éře našeho nyní již ledově chladného manželství, ani bych o celém incidentu nemukl.

Kdeže jsem to byl?

Zvláštní, jak se člověku mého věku vybavují nesprávné historky. Chtěl jsem své vyprávění začít Dermotem Hogginsem. Jenomže to je právě ta potíž, když se memoáry sepisují normálním písmem a ne těsnopisem. Člověk nemůže pořád měnit, co už napsal, aniž by to celé ještě víc zfušoval.

*

Heleďte, já jsem byl *redaktor* Dermota „Prachovky“ Hogginse, a ne jeho cvokař ani nějaký zatracený astrolog, takže jak jsem asi měl vědět, co si na sira Felixe Finche nachystal onoho neblahého večera?

Sir Felix Finch, ministr kultury a šéf *Trafalgar Review of Books*, tak oslnivě zářil na mediálním nebi, že zůstává viditelný pouhým okem dokonce ještě i teď, po dvanácti měsících. Bulvárníci si o tom četli na prvních stránkách, letáčkaři bryndali müsli, když z rádia uslyšeli, kdo a jak šel ke dnu. Sloupkaři, to hejno supů a jiných ptáků, velebili Ztraceného Krále Uměn v jednom užvaněném chvalo zpěvu za druhým.

To já jsem se až doposud držel důstojné obhajoby. Měl bych ale neklidného čtenáře upozornit, že čokoládíčka Felixe Finche na dobrou noc je pouhým aperitivem k mému vlastnímu peripatetickému soužení. K Hrůzostrašným mukám Timothyho Cavendishe, pokud chcete. No není to apartní název?

Stalo se to onoho večera, kdy se v baru Starlight, znovu velkolepě otevřeném v nejvyšším patře majestátní budovy Bayswater se střešní zahradou, kterou tu nechali nádavkem zřídit, konalo slavnostní vyhlášení Lemon Prize Awards. Celý ten setsakramentský vydavatelský potravní řetězec vylezl na vzduch a uvelebil se u Jakea. Utrápení spisovatelé, šéfkuchaři nejružnějších celebrit, civilové, nákupčí s kozími bradkami, podvyživení knihkupci, zástupy všelijakých pisálků a fotografů, kteří si „Jdi do hajzlu!“ vysvětlují jako „To bych děsně rád!“ Dovolte mi, abych umlčel zákeřnou pomluvičku naznačující, že to *já* se postaral o Dermotovo pozvání, ó ano, Timothy Cavendish prý věděl, že jeho autor prahne po exemplární pomstě, muselo by se ovšem dokázat, že celá ta tragédie byla pouhý reklamní trik. Tuhle volovinu si z prstu vycucala závistivá konkurence! Zatím se neprovalilo, kdo tu pozvánku poslal, a sotva to teď bude někdo vytahovat.

Vítěz byl tedy vyhlášen a my všichni jsme se dozvěděli, kdo si odnese padesát klacků. Namazal jsem se. Kašpárek Guy mě zasvětil do tajů koktejlu nazvaného Pozemní řízení majora Toma. Ze Šípu času se stal Bumerang času. Džezový sextet vypálil rumbu. Šel jsem se vyvětrat na balkon a sledoval jsem ten mumraj zvenčí. Rozdováděný literární Londýn mi připomněl Gibbonův Věk Antoniů.

Mračna kritiků, kompilátorů a vykladačů zakryla tvář poznání a po degeneraci nadání brzy následoval úpadek vkusu.

Našel mě tam Dermot; nositelé špatných zpráv tak činí s neúprosnou důsledností. Dovolte, abych zopakoval, že by mne překvapilo méně, kdybych tu narazil na papeže Pia XIII., jeho neomylnost by sem koneckonců skvěle zapadla – můj věčně nespokojený autor si navlékl banánově žlutý oblek na čokoládově hnědou košili a k tomu měl kravatu barvy rybízové limonády. Zvědavému čtenáři snad ani nemusím připomínat, že *Sendvič s nářezem* měl teprve vzít knižní svět útokem. Ve skutečnosti měl teprve vstoupit do obchodů s knihami, kromě knihkupectví toho mudrlanta Johna Sandoa v Chelsea a oněch smůlou pronásledovaných, původně židovských, pak sikhských a nyní eritrejských stánkařů působících v eastendovském hájemství bří Hogginsů. Dermot si přišel na střešní zahradu pochopitelně popovídat o věcech kolem propagace a distribuce.

Už posté jsem vysvětloval, že autorsko-obchodní organizace jako Nakladatelství Cavendish si prostě nemůže dovolit plýtvat penězi na efektní katalogy a víkendové výlety pro prodejce. Znovu jsem mu objasnil, že moji autoři čerpají pocity naplnění z možnosti darovat pěkně vázanou knihu přátelům, rodině, potomstvu. Opět jsem mu vyložil, že trh je nasycen lupiči gentlemany a že za Melvillova života byl i z Bílé velryby propadák, přestože jsem toto označení nepoužil. „Jsou to opravdu skvostné memoáry,“ ujišťoval jsem ho. „Dopřejte jim čas.“

Zpitý, zkormoucený a neposlouchající Dermot se naklonil přes zábradlí. „Všechny ty komíny. Tak hluboko dole.“

Pevně jsem doufal, že jde jen o imaginární hrozbu. „Pořádně hluboko.“

„Máma mě vzala ještě jako caparta na *Mary Poppins*. Na střeších tancovali kominíci. Pouštěla si to i na videu. Pořád dokolečka. V sanatoriu.“

„Pamatuju, kdy to vyšlo. Je to stejně staré jako já.“

„Heleďte.“ Dermot se zamračil a ukázal francouzským oknem do baru. „Kdo je to?“

„Kdo je kdo?“

„Ten s tím motýlkem, jak mluví s tím diadémem v pytli.“

„Jeden kritik, Felix... Felix nevímjakdál.“

„S**č Felix Finch! Ten č***k, kerej si vytíral prdel s mojí knížkou v tom svém z*****m časáku?“

„No nebyla to vaše nejlepší kritika, jenomže...“

„Byla to do p****e moje jediná kritika!“

„Ve skutečnosti to nevyznělo tak špatně...“

„Že ne? *Autoři jako pan Hoggins, kteří za život nevydají ani jedinou úspěšnou knihu, jsou obětmi na dálnici moderního písemnictví. Všim jste si, jak lidi rádi říkají pan, než vám vrazí kudlu do zad? Pan Hoggins by se měl omluvit stromům, které padly kvůli jeho nadutému autobiografickému románu. Čtyři sta stránek ješitnosti se závěrem plytkým a nejapným až k neuvěření.*“

„Klid, Dermote, *Trafalgar* ve skutečnosti nikdo nečte.“

„Pardon!“ Můj autor chytil za klopu číšníka. „Slyšel jste někdy o *Trafalgarské knižní revui*?“

„No jistě,“ odpověděl číšník odněkud z východní Evropy. „Celá naše fakulta na TKR přísahá, mají nejlepší kritiky.“

Dermot mrštil sklenicí přes zábradlí.

„Ale no tak, kdo je to kritik?“ argumentoval jsem. „Někdo, kdo čte rychle, arogantně, ale nikdy moudře...“

Džezový sextet dohrál skladbu a Dermot mou větu nechal viset ve vzduchu. Byl jsem dostatečně opilý, abych si ospravedlnil cestu taxíkem, a právě jsem se chystal k odchodu, když celé shromáždění umlčelo halekání nejspíš nějakého obecního vyvolávače: „Dámy a pánové porotci! Prosím o pozornost!“

Bůh nás netrestej, Dermot začal třískat dvěma podnosy o sebe. „Dneska večer nás čeká vyhlášení ještě jedny ceny, drazí literární hošani!“ řičel na celé kolo. Nevšímal si šibalského pochechtávání a všelijakých óóóó a ááááh, vytáhl z kapsy saka obálku, otevřel ji a předstíral, že čte: „Cena pro nejvýznačnějšího literárního kritika.“

Lidé v obecnstvu přihlíželi, snažili se někam zdekovat, volali fuj nebo se s pocitem trapnosti odvraceli. „Konkurence byla tvrdá, grémium ale jednomyslně zvolilo Jeho královské Veličenstvo z *Trafalgarské knižní revue* – jezuskote, prosím mlaskavě za prominutí, pane – pana Felixe Finche, nositele Řádu Britského impéria!“

Provokatéři propukli v jásot: „Bravo, Felixi! Bravo!“ A nebyl by to správný kritik, kdyby si neliboval v nezasloužené pozornosti. Už si bezpochyby sumíroval sloupek pro *Sunday Times* na téma „Finch salonů“. Dermot byl samá upřímnost a samý úsměv. „To by mě zajímalo, co dostanu,“ uculoval se Finch, když opadl potlesk. „Podepsaný výtisk *Sendviče s nářezem*, z kterého ještě nenadělali makulaturu? Už jich nejspíš moc nezbývá.“ Finchova klika se mohla uchechtat a tím svého velitele ještě víc popíchla. „Nebo jsem snad vyhrál let do nejmenované jihoamerické země, s níž máme dřavou smlouvu o vydávání zločinců?“

„Přesně tak, milánku,“ mrkl na něho Dermot, „bude to let.“

Můj autor popadl mediální celebritu, která byla drobnější postavy, než se všeobecně soudí, za klopky, zaklonil se, zabořil jí nohu břicha a judistickým chvatem ji vymrštil do nočního vzduchu. Vysoko nad macešky lemující balkónové zábradlí.

Finchův jekot – jeho život – skončil mezi zohýbanými plechy o dvanáct poschodí níže.

Kdosi vylil koktejl na koberec.

Dermot „Prachovka“ Hoggins si oprášil klopky, vyklonil se z balkonu a zařval: „TAK KDO MÁ ZÁVĚR PLYTKÝ A NEJAPNÝ AŽ K NEUVĚŘENÍ?“

Když si to vrah namířil ke stolu s jednohubkami, ohromené publikum se před ním rozestupovalo. Několik svědků se později upamatovalo, že ho obklopovala temná aureola. Vybral si belgický krekr obložený biskajskými ančovičkami a petrželkou pokropenou sezamovým olejem.

Shromáždění přicházelo k sobě. Nastalo zvracení, dovolávání se boha a úprk po schodech. Příšerný kravál! Moje pocity? Upřímně?

Hrůza. Bezpochyby. Šok? To se vsadíte. Neschopnost uvěřit? Přirozeně. Strach? Ani ne.

Nebudu popírat rodící se dojem, že tento tragický obrat by mohl být i k něčemu dobrý. V mém kancelářském apartmá na Haymarketu bylo doposud uskladněno pětadevadesát neprodaných balíků *Sendviče s nářezem* od Dermota Hogginsa, vášnivé memoáry brzy nejslavnějšího britského vraha. Frank Sprat – můj oddaný tiskař ze Sevenoaks, kterému jsem dlužil tolik, že jsem ho měl dokonale v hrsti – ještě pořád skladoval kovolisty a byl připraven okamžitě tisknout.

Pevná vazba, dámy a pánové.

Čtrnáct devadesát devět za kus.

Nebeská hudba!

*

Jako zkušený vydavatel odmítám všechny narážky na minulost, náznaky budoucnosti a jiné úskoky, ty patří do osmdesátých let dvacátého století k absolventům postmodernismu a teorie chaosu. Vůbec se ale neomlouvám za to, že jsem své vyprávění začal (znovu) vlastní verzí oné šokující události. Víte, byl to první dobrý úmysl, kterým jsem si dláždil cestu do Hullu, nebo lépe řečeno do jeho bezprostřední blízkosti, kde mi bylo souzeno zakusit strašlivá muka. Jak jsem po fatálním finále Felixe Finche předvídal, v mém životě nastal úžasný obrat. Můj sendvičový krocan se na křídlech sladké bezplatné publicity vznesl až k vrcholům žebříčků nejprodávanějších knih, kde se uhnízdil, dokud nebyl ubohý Dermot odsouzen na poctivých patnáct let do Wormwood Scrubs. O procesu se každou chvilku mluvilo jako o hlavní události dne. Úmrtím se z arogantního nafoukance se stalinistickými manýry při tahání peněz z rozpočtu Umělecké rady stal nejmilovanější umělecký guru celé Británie od dob toho posledního.

Na schodech ústředního londýnského trestního soudu Old Bailey vdova reportérům sdělila, že patnáct let je „nechutně shovívavé“, a hned příštího dne byla zahájena kampaň „Prachovko Hogginsi, shnij

v pekle“. Dermotova rodina se pustila do protiútoků v televizních debatách, přetřásala se Finchova urážlivá kritika, druhý program BBC si objednal speciální dokument, v němž lesba, která se mnou dělala rozhovor, sestříhala všechny mé duchaplnosti tak, že úplně vypadly z kontextu. Co na tom záleží? Hrnc s penězi pěkně bublal – ne, doslova přetékal a celou tu zatracenou kuchyň pěkně prozářil. Nakladatelství Cavendish – tedy paní Lathamová a já – netušilo, co ho potkalo. Museli jsme zaměstnat její dvě neteře (na částečný úvazek, pochopitelně, neměl jsem v úmyslu se nechat zruinovat Správou sociálního zabezpečení). Původní balíky *Sendviče s nářezem* zmizely během šestatřiceti hodin a Frank Sprat dělal skoro každý měsíc další dotisky. Za čtyři dekády nakladatelské činnosti nás nikdy nic nevyneslo k takovému úspěchu. Provozní výlohy jsme zatím vždycky brali z autorských darů a nikdy z opravdovských tržeb! Připadalo nám to skoro nemorální. A tak jsem se dostal na seznamy nejúspěšnějších knih desetiletí. Lidé se mě ptali: „Time, jak se vyrovnáváte s tak překotným úspěchem?“

Sendvič s nářezem byly ve skutečnosti dráždivé, dobře napsané fiktivní paměti. Kulturní mrchožrouti o sociálně politických podtextech knihy hovořili nejprve v pozdně večerních televizních magazínech, potom v ranním vysílání. Neonacisti to kupovali kvůli štedrým dávkám násilí. Paničky v domácnosti to kupovaly, protože se to zatraceně dobře četlo. Homosexuálové to kupovali z loajality. Za čtyři měsíce se udalo devadesát, ano, *devadesát tisíc* výtisků a, ano, ještě pořád mluvím o tvrdé vazbě. Celovečerní film by se měl začít natáčet ještě v průběhu práce na scénáři. Na frankfurtské slezině mě oslavovali lidi, kteří se do té doby neobtěžovali se mnou zastavit, ani aby si o mě utřeli boty. Z oné nechutné nálepky „nakladatel vydávající publikace nákladem autorů“ se stal „kreativní finanční odborník“. Práva na cizojazyčná vydání padala jako území v posledním kole *Risku*. Američtí nakladatelé, glory glory aleluja, úplně žrali, jak anglánskej aristokrat skrzevá ušlápnutýho irskýho chmatáka ke spravedlivému trestu přišel, a transatlantická licitace vyhnala zálohu do závratných výšin. A já, ano, já držel výhradní práva na

tuhle slíпку, co snáší platinová vejce a neví, kdy přestat! Peníze se mi hrnuly na vyhublé účty jako Severní moře holandským kanálem. Můj „osobní bankovní poradce“, frajírek jménem Elliot McCluskie, mi poslal k Vánocům přání s fotkou kukaččího mláděte, které vydával za svého potomka. Opičáci u dveří Klubu Groucho mě vítali slovy: „Přejeme příjemný večer, pane Cavendishi,“ namísto: „Vstup jedině v doprovodu řádného člena.“ Když jsem oznámil, že vydání v měkké vazbě si budu řídit sám, objevily se v nedělních kulturních přílohách články, v nichž bylo Nakladatelství Cavendish vylíčeno jako nedostupná dynamická štika v hejnu zvetšelych užvaněných mastodontů. Dokonce jsme se dostali až do *Financial Times*.

Nebylo divu, že paní Lathamová a já jsme maličko přestřelili s účetnictvím.

*

Zelenáč se nechá omámit úspěchem, než řeknete švec. Dal jsem si vytisknout vizitky, na kterých stálo: *Cavendish-Redux*, vydavatel břitké prózy. Říkal jsem si, že když jsem prodal jednu publikaci, proč ne víc? Proč se nestat seriózním nakladatelem, kterého ve mně svět velebí?

Běda! Ty maličké elegantní vizitky se změnily v rudý hadr, kterým jsem vydráždil býka osudu. Jakmile se rozeslo, že je Tim Cavendish při penězích, vtrhli mi do kanclu moji šavlozubí věřitelé. Jako vždycky jsem nechal intelektuálně náročné počítání, komu kdy a co zaplatit, na neocenitelné paní Lathamové. A tak se taky stalo, že jsem nebyl psychicky ani finančně připraven, když téměř rok po velké noci Felixe Finche přišli mí půlnoční návštěvníci. Přiznávám, že od chvíle, kdy mne opustila Madam B. (musím odhalit pravdu bez ohledu na to, jak bolestivá pro mne je – parohy mi nasadil zubař), mou domácnost ovládla anarchie (tak jo, ten hajzl je Němec), takže můj porcelánový trůn mi *de facto* už poměrně dlouho sloužil jako kancelářská židle. Pod roličkou dřepí jako pod baldachýnem láhev slušného koňaku a dveře nechávám otevřené, abych z kuchyně slyšel rádio.

Oné noci jsem kvůli hromadě rukopisů, své nové stáji šampiónů (nepoživatelných zelených rajčat) zaslaných do Cavendish-Redux, odložil své věčné záchodové čtivo *Úpadek a pád Říše římské*. Domnívám se, že bylo asi tak jedenáct, když jsem zaslechl nějaké štrachání u vchodových dveří. Že by si nějakí vyholení mončičáci přišli s bouchačkama pro koledu?

Rozjívěné děti, co z legrace bouchají na dveře a pak utečou? Vítr?

Načež vylítly dveře z pantů. Napadla mě Al-Kaida, napadl mě kulový blesk, ale nic takového. Byli sice jen tři, rázovali si to ale předsíní jako celé ragbyové mužstvo. (Už jste si nejspíš všimli, že mě vždycky přepadávají ve třech.) „Timothy,“ pronesl ten nejobludnější z nich, „Cavendish, esli se nemejlim. Načapali jsme tě se staženýma kalhotama.“

„Úřední hodiny jsou od jedenácti do dvou, pánové,“ řekl by Bogart, „s tříhodinovou pauzou na oběd. Odejděte laskavě.“ Já se vzmohl leda tak na zblekotání: „Jejda! Moje dveře! Ty sakramentský dveře!“

Hrdlořez číslo dvě si zapálil cigaretu. „Dneska sme byli na návštěvě za Dermotem. Je krapet otrávenej. Kdo by nebyl?“

Všechno do sebe zapadlo. Já se rozsypal. „Dermotovi bráchové!“ (V Dermotově knížce jsem se o nich dočetl úplně všechno. Eddie, Mozza, Jarvis.)

Žhavý popel mi popálil stehno a přestal jsem mít přehled, co který obličej pronesl. „*Sendvič s nářezem* si podle všeho vede moc pěkně.“

„V krámě na letišti toho měli celý stohy.“

„Musel jsi aspoň *tušit*, že se tu vobjevíme.“

„Chlap tvýho ostrovtipu.“

Směs londýnského a irského dialektu mě znervózňuje, i když se vůbec nic neděje. „Ale mládenci, Dermot přece podepsal smlouvu o převodu autorských práv. Heleďte se, to je běžný postup, kopii mám v aktovce...“ Opravdu jsem ten doklad měl. „Ustanovení číslo osmnáct o autorských právech... to znamená, že *Sendvič s nářezem*

je po právní stránce... eh..." Nebylo jednoduché jim tohle vykládat a mít slipy u kotníků. „Eh, po právní stránce je majetkem nakladatelství Cavendish.“

Jarvis Hoggins přelétl smlouvu pohledem, když se ale ukázalo, že její délka překračuje možnosti jeho soustředění, roztrhal ji. „Dermot ti tuhle z*****u vonuci podepsal, když to ještě byla jen taková z*****á legrácka.“

„Dáreček pro naši starou nemocnou mámu, Bůh vopatruj její duši.“

„Upomínka na časy, kdy byl táta ještě pašák.“

„Dermot v životě nepodepsal žádnou z*****u smlouvu pro případ, že se zadaří.“

„Skočili jsme na návštěvu k tvému tiskařovi Spratovi. Prošel s náma finanční záležitosti.“

„Vypadá to, že sis nahrabal slušnou hromádku z hotovosti bratří Hogginsů.“

„Jsem přesvědčen, že se dohodneme na, ehm, ehm, splátkovém kalendáři, který bude..."

Do řeči mi skočil Eddie: „Co třeba tři?“

Předstíraně jsem sebou škubl: „Tři tisíce liber? Mládenci, já si ale nemyslím..."

„Nedělej ze sebe kašpara.“ Mozza mě štípl do tváře. „Tři hodiny. Zejtra vpoledne. U tebe v kanclu.“

Neměl jsem na vybranou. „Možná bychom mohli... eh... na závěr této schůzky nadhodit předběžnou částku jako určité východisko pro... další jednání.“

„Prima. Jakou částku jsme *nadhodili*, Mozza?“

„Padesát kolíků nám připadalo celkem rozumný.“

Mé bolestné záupnění už předstírané nebylo. „Padesát tisíc *liber*?“

„Pro začátek.“

V útrobách mi to bublalo, bláznilo a bolelo. „Snad si nemyslíte, že se mi tady tolik peněz válí v krabicích od bot?“ Nasadil jsem hlas Drsného Harryho, vyšel mi z toho ale spíš Ušišlaný Baggins.

„Doufám, že se ti tu někde válejí, dědulo.“

„V hotovosti.“

„Žádný hovadiny. Žádný šeky.“

„Žádný sliby. Žádný vodklady.“

„Staromódní peníze. V krabici vod bot to bude pohoda.“

„Pánové, s radostí vám vyplatím dohodnutou odměnu, podle zákona ale...“

Jarvis pískl dírou mezi zuby. „Jestlipak zákon pomůže chlapovi tvýho věku zmátořit se z několikanásobný fraktury páteře, Timothy?“

Eddie: „Chlapi tvýho věku se už nezmátořej. Ty zaklepaj.“

Bojoval jsem ze všech sil, jenže vláda nad svěračem se mi vymkla z rukou a ozvala se kanonáda. Pobavené i blahosklonné úšklebky bych snesl, avšak soucit mých trýznitelů signalizoval drtivou porážku. Kdosi zatáhl za řetízek.

„Takže ve tři.“ Cavendish-Redux to spláchlo s sebou. Hrdlořezové vypochoďovali vyraženými dveřmi ven. Eddie se ještě jednou otočil: „Dermot má ve své knížce moc pěknéj odstaveček o liknavejch dlužnících.“

Zvědavého čtenáře odkazují na *Sendvič s nářezem*, strana 244, k dostání u vašeho knihkupce. Nečíst s plným žaludkem.

*

Taxíky se před mými kanceláři na Haymarketu pomaloučku sunuly kupředu a namáhavě se předjížděly. Uvnitř mé svatyně zacinkaly náušnice královny Nefertiti (můj dárek paní Lathamové u příležitosti desátého výročí jejího příchodu do nakladatelství Cavendish, který jsem objevil mezi zlevněným zbožím v obchodě se suvenýry v Britském muzeu), to když paní Lathamová zavrtěla hlavou. Ne, ne, ne. „Říkám vám, pane Cavendishi, že vám do tří nemohu sehnat padesát tisíc liber. Nemohu vám sehnat ani pět tisíc liber. Dávno splatné dluhy vyluxovaly každičké penny ze *Sendviče s nářezem*.“

„Nedluží nám někdo?“

„Faktury mám vždycky v pořádku, pane Cavendishi, či snad ne?“

Když jsem zoufalý, mívám sklon k lichocení. „Nastala doba snadných úvěrů.“

„Nastala doba úvěrových *limitů*, pane Cavendishi.“

Uchýlil jsem se k sobě do kanceláře, nalil jsem si whisky, spláchl pár ptákobudičů a na svém starožitném glóbusu jsem si našel trasu poslední plavby kapitána Cooka. Paní Lathamová přinesla poštu a beze slova odešla. Účty, reklama, mravokárné pitvoření těch, co vybírají na charitu, a balíček nadepsaný „K rukám vizionářského vydavatele Sendviče s nářezem“ obsahující rukopis nazvaný *Poločasy rozpadu* – mizerný titul pro prozaickou knihu – s podtitulem *První záhada Luisy Reyové*. Ještě mizernější. Autorka pochybného jména Hilary V. Hushová uvedla svůj průvodní dopis takto: „Když mi bylo devět let, vzala mne maminka do Lourd, abych se vyléčila z nočního pomočování. Představte si, jaké bylo mé překvapení, když se mi oné noci v představách místo Svaté Bernadetty zjevil Alain Fournier.“

Cvok na obzoru! Hodil jsem dopis do košíku „Neodkladné obchodní záležitosti“, zapnul svůj nový nadupaný počítač a pustil jsem si hru nazvanou *Minolovka*. Když jsem dvakrát po sobě vyletěl do povětří, zavolał jsem do Sotheby's a nabídl do dražby původní a zaručeně pravý vlastní psací stůl Charlese Dickense za vyvolávací cenu šedesát tisíc. Okouzující odhadce jménem Kirpal Singh mi s politováním sdělil, že spisovatelův stůl je již v majetku Dickensova muzea, a vyjádřil naději, že mne ti, kteří mi ho prodali, moc neoškubali. Doznávám, že ztrácím přehled o svých drobných elaboracích. Pak jsem zavolał Elliotovi McCluskiemu a poptal jsem se, jak se daří jeho rozkošným dětičkám. „Dobře, děkuji.“ On se zeptal, jak se daří mému rozkošnému podniku. Požádal jsem ho půjčku ve výši osmdesáti tisíc liber. Celý se zhloubal: „No tedy...“ Šel jsem na šedesát. Elliot neopomněl zdůraznit, že můj výkonově orientovaný úvěrový tok je nastaven na horizont dvanácti měsíců a teprve pak by mohlo být přiměřené uvážit alternativy s jeho přeformátováním. Ach, jak se mi stýská po časech, kdy se rozchechtali jako hyeny, poslali vás do háje a zavěsili. Prošel jsem si

na glóbusu Magellanovu cestu a zatoužil po století, v němž nebylo třeba s novým začátkem otálet déle než do vyplutí příští zaoceánské plachetnice z Deptfordu. Hrdost byla tatam, a tak jsem zavolal Madam B. Právě si dávala dopolední koupel. Vysvětlil jsem jí vážnost situace. Rozchechtala se jako hyena, poslala mě do háje a zavěsila. Otáčel jsem glóblem. Otáčel jsem glóblem.

Když jsem vyšel ven, měřila si mě paní Lathamová jako jestřáb králíčka. „Ne, žádného lichváře, pane Cavendishi. Nestojí to za to.“

„Žádné strachy, paní Lathamová, jdu jen navštívit jediného člověka na světě, který má ve mně důvěru v dobách příznivých i zlých.“ Ještě než jsem se ve výtahu píchł do dlaně o drát svého skládacího deštníku, připomněl jsem si, že „krev není voda“.

„To snad ne, kurvafix. Hele, koukej vypadnout a nech nás na pokoji.“ Můj bratr nasupeně koukal přes bazén, jak procházím patiem jeho domu. Denholme si, pokud vím, v životě nešel zaplavat, ale každý týden chlórjuje a bůh sud' co ještě, dokonce i když fučí a leje. Velikou sítí na tyči lovil listí. „Nepůjčím ti ani prd, dokud nevrátíš, co dlužíš od posledně. Proč zrovna já ti musím furt dávat nějaký almužny? Ne. Nic mi neříkej.“ Denholme ze sítě vyndal plnou hrst rozmočeného listí. „Prostě nasedni zase do taxíku a vodprejskni. A řeknu ti to slušně jen jednou.“

„Jak se má Georgette?“ Setřel jsem ze zasychajících okvětních plátků Denholmových růží mšice.

„Georgette se pomalu a jistě uchlastává, ne že bys projevil za mák zájmu, kdybys nechtěl prachy.“

Sledoval jsem červa, jak se zavrtává do země, a přál jsem si být na jeho místě. „Denny, mám takovou menší lapálii s jedněma mizerama. Jestli neschrastím šedesát tisíc, dostanu pekelně přes hubu.“

„Ať to pro nás natočej.“

„Nedělám si srandu, Denholme.“

„Já taky ne. Takže jsi chtěl někoho podrazit a teď jsi v hajzlu. Je to tak? A proč by se mě to mělo týkat?“

„Jsme přece bráchové! To nemáš kouska svědomí?“

„Třicet let jsem seděl v představenstvu obchodní banky.“

Ořezaný platan shazoval druhdy zelené listí, jako zoufalý muž odhazoval druhdy neochvějná předsevzetí. „Pomoz mi, Denny. Prosím. Pro začátek aspoň třicet hadrů.“

Moc jsem tlačil na pilu. „Krucinál, Time, moje banka *zkrachovala*! Ty pijavice od Lloydů nás úplně vysály! Časy, kdy jsem měl takovýhle prachy kdykoli okamžitě k dispozici, jsou pryč, prostě pryč! Na baráku mám dvě hypotéky! Já jsem poražený magnát, ty jsi poražená nicka. Každopádně máš aspoň tu zpropadenou knížku, co kouká z výlohy každýho knihkupectví!“

Můj výraz vyjádřil, k čemu se mi nedostávalo slov.

„Kriste pane, ty jsi ale debil. Kdy máš termín?“

Podíval jsem se na hodinky. „Dneska ve tři.“

„Na to zapomeň.“ Denholme odložil sítku. „Vyhlas bankrot. Reynard ti udělá papíry, je to dobrák. Kousneš si do kyselého jabka, já o tom něco vím, ale aspoň se zbavíš věřitelů. Zákon říká jasně...“

„Zákon? Moji věřitelé udělali se zákonem jedinou zkušenost, a to když dřepěli v narvaný cele.“

„Tak někam zalez.“

„Tyhle lidi mají moc dobrý přehled o tom, kam se dá zalézt.“

„Za M25 už ne, to se vsadím. Běž ke kamarádům.“

Kamarádi? Škrtl jsem ty, kterým jsem dlužil prachy, kteří jsou po smrti, ty, co zmizeli v propadlišti času, a zůstalo mi...

Denholme přišel s poslední nabídkou: „Peníze ti půjčit nemůžu. Žádný nemám. V jednom slušně zařízeném podniku mi ale dluží pár laskavostí, možná by ses tam mohl na chvíli zašít.“

*

Svatyně Krále Krysy. Archa ukoptěného boha. Hádova řiť. Ano, stanice King's Cross, kde se můžeš dát podle *Sendviče s nářezem* za bůra vyhulit – čtyřicet hodin denně v kterékoli ze tří kabinek vlevo vzadu na zdejších pánských záchodcích. Zavolał jsem paní Lathamové, abych jí vysvětlil, že jedu do Prahy na třítydenní setkání

s Václavem Havlem. Důsledky téhle lži se mě držely jako opar. Paní Lathamová mi popřála *bon voyage*. Třeba bratry Hogginsovy zvládne. Paní Lathamová by zvládla i deset ran egyptských. Vůbec si ji nezasloužím, já vím. Často se divím, proč vlastně zůstala v nakladatelství Cavendish. Kvůli platu určitě ne.

Našel jsem si na automatu nabídku jízdného: jednodenní zpáteční se slevenkou mimo špičku, zvýhodněné jednodenní bez slevenky v době dopravní špičky a tak pořád dál, jenomže kterou jízdenku, ach, kterou potřebuju? Čísi prst mi výhružně poklepal na rameno, vyskočil jsem kilometr vysoko – byla to jen drobná stařenka, která mi poradila, že zpáteční jsou levnější. Říkal jsem si, že je to stará popleta, ale můj ty smutku, bylo to tak. Zasunul jsem bankovku hlavou naší panovnice nahoru, pak dolů, pak předním okrajem dopředu, pak zadním okrajem dopředu, přístroj ji ale pokaždé vyplivl.

A tak jsem se zařadil do fronty na lidského prodavače jízdenek. Přede mnou stálo jednatřicet lidí, ano, jednoho po druhém jsem si je přepočítal. Prodavači se trousili k přepážkám a zase pryč, jak se jim zlíbilo. Reklamní smyčka mi doporučovala investovat do schodolezů. Konečně, *konečně* na mě přišla řada. „Zdravím, potřeboval bych jízdenku do Hullu.“

Biletářka si pohrávala s masivními etnickými náramky. „Na kdy chcete odjezd?“

„Co nejdříve.“

„To jako dneska?“

„Co nejdříve obvykle znamená dneska, takže ano.“

„Já lístky na dnešek neprodávám. Ty maj u okýnka támhle. Tohle okýnko je akorát předprodej.“

„Ale ta červeně blikající tabule mě poslala k vaší přepážce.“

„To těžko. Postupte si dál. Zdržujete frontu.“

„Tak to ne, ta zatracená tabule mě poslala sem! Stojím tady už dvacet minut!“

Poprvé se na mne se zájmem podívala. „Vy po mně chcete, abych kvůli vám měnila pravidla?“

V Timothy Cavendishovi zajiskřil hněv jako vidlička v mikrovlnce. „Já po vás chci, abyste zapojila inteligenci a vyřešila můj problém tím, že mi prodáte jízdenku do Hullu.“

„Tenhle tón si vyprošuju.“

„Já jsem tady sakra zákazník! To já si vyprošuju tenhle tón! Zavolejte mi svého nadřízeného!“

„Já jsem svůj nadřízený!“

Zavrčel jsem kletbu z jakési islandské ságy a domáhal jsem se místa úplně vepředu.

„Hele!“ zařval punkrocker s cvočky v lebce. „Tady je fronta, do prdele!“

Lloyd-George radí nikdy se neomlouvat. Zopakujte tatáž slova, jen neurvaleji. „Já vím, že je tady fronta, do prdele! Už jsem ji jednou vystál a nehodlám tady trčet ještě jednou jenom proto, že támhle Nina Simonová mi nechce prodat tu zpropadenou jízdenku!“

Barevný yetti v sešpendlené uniformě střemhlav zaútočil: „Co je to tady za kravál?“

„Tady ten dědek si myslí, že mu umělej vejvod s pytlíkem dává právo předbíhat,“ informoval ho punker, „a dělá rasistický narážky na tamtu dámu afrokaribskýho původu v předprodeji.“

Nemohl jsem uvěřit vlastním uším.

„Tak hele, kámo,“ oslovil mě yetti s blahosklonností vyhrazenou pro postižené a přestárlé, „v téhle zemi máme fronty proto, aby se věci řešily spravedlivě, víme, a jestli se vám to nelíbí, můžete se vrátit, odkud jste přišel, kapišto?“

„Vypadám snad krucinál jako Egyptan? Tak vypadám? Já vím, že je tu fronta! A jak to vím? Protože jsem tuhle frontu už vystál, takže...“

„Tenhle pán tvrdí, že ne.“

„*Tenhle?* Zajímalo by mě, jestli to pro vás ještě pořád bude pán, až vám na družstevní barák načmárá *falešný azylant*.“

Oční bulvy mu naběhly, skutečně ano. „Buď se necháte vyvést dopravní policií, nebo se zařadíte do fronty jako člen civilizované

společnosti. S obojím jsem srozuměn. S předbíháním srozuměn nejsem.“

„Když to ale vystojím znovu, zmeškám spoj!“

„Smůla,“ prohlásil.

Dovolával jsem se lidí stojících za tím týpkem připomínajícím Sida Rottena. Možná mě ve frontě viděli, možná ne, nikdo se mi ale nepodíval do očí. S Anglií to jde od devíti k pěti, ach jo sakra, doslova od devíti k pěti.

*

O více než hodinu později se Londýn odsunul na vedlejší kolej směrem k jihu a kletbu bratří Hogginsů vzal s sebou. Do vlaku se natěsnali přespolní, ty nešťastné duše dávající se dvakrát denně v šanc věkovitým britským dráhám. Nad Heathrow kroužila letadla jako komáři nad kaluží. Příliš mnoho hnisu v tomhle zatraceném městě.

Co nadělám. Pocítil jsem nastupující rozjařenost z cesty a nechal jsem ochabnout pozornost. V knize *Pravdivé vzpomínky smířčího soudce ze Severních teritorií*, kterou jsem kdysi vydal, se tvrdilo, že v okamžiku, kdy oběti žraločího útoku drtí onen trychtýř plný zubů, zažívají jakousi znečitlivující vizi, v níž se nechávají unášet proudem do pacifické dáli a veškeré nebezpečí je pro ně totam. Tím plavcem jsem byl já, Timothy Cavendish, a sledoval jsem vzdalující se Londýn, ano, tebe, ty prohnáný uvaděči kvizových pořadů s tupé na pleši, tebe, město s byty plnými Somálců, viadukty Kingdoma Brunela, zákoutími, kde se dají sehnat lidi na příležitostnou práci, vrstvami cihel smrtelně zasaženými saze a zabahněnými kostmi doktorů Deea, Crippena a spol., kancelářskými budovami s rozpálenými okny, kde svěžest mládí tuhne v letité kaktusy stejně jako můj lakoměj bratr.

Svou ohyzdnou hlavu vystrčil Essex. Když jsem ještě chodil na obecní útraty na místní gymnázium, já, syn nádeníka posedlého penězi, bývalo toto hrabství synonymem svobody, úspěchu a Cambridgeské univerzity. A podívejte se teď na to. Vpád nákupních

středisek a sídlišť do naší starodávné země pokračuje. Vítr od Severního moře chňapal po nařasených mracích a mizel kdesi v Midlands. Konečně začal skutečný venkov. Matka tady mívala sestřenici, její rodina žila ve velkém domě, myslím, že se odstěhovali do Winnipegu za lepším životem. Tamhle! Tam ve stínu skladu zboží pro kutily kdysi rostla alej ořešáků, kde jsme já a Pip Oakes – kamarád z dětství, který ve věku třinácti let zahynul pod koly cisterny – jednoho léta natírali kánoe a pak jsme na ní sjížděli řeku Say. Koljušky ve sklenicích od kompotu. Tamhle, přesně tamhle, za tím ohybem, jsme si rozdělali ohniček a ohřívali jsme si fazole a brambory zabalené ve stříbrné fólii! Zpátky, ach, vrať se zpátky! Cožpak mi nenáleží víc než jediný letmý pohled? Jednotvárná neoplocená pole. Z Essexu se teď stal Winnipeg. Vypálili tu strniště a vzduch chutnal po chlebičcích s křupavou slaninkou. Myšlenky jsem nechal unášet dalšími vzpomínkami. Za Saffron Walden se vlak s chvěním zastavil. „Ehm,“ ozvalo se v reproduktoru. „Je to zapnutý, John? Kterej knoflík mám zmáčknout?“ Kašlání. „SouthNet s politováním oznamují, že vlak bude na příští zastávce neplánovaně odstaven z důvodu... nepřítomnosti strojvůdce. Jízda bude neplánovaně přerušena, dokud se nepodaří zajistit vhodného strojvedoucího. SouthNet vás ujišťují, že děláme, co je v našich silách...,“ v pozadí jsem jasně rozeznával hihňání. „...abychom obnovili naše standardně vynikající služby.“ Jednotlivými kupé se jako řetězovou reakcí šířilo zuřivé běsnění, přestože za našich dob už zločiny nepáší zločinci, které bychom měli příhodně hned po ruce, nýbrž mazalové daleko v postmoderních londýnských ústředích ze skla a oceli mimo dosah lůzy. Polovina chátřů tak jako tak vlastní akcie něčeho, co by teď nejradši rozmlátila na prvočinitele.

Tak jsme tam trčeli. Škoda že jsem si nekoupil nic ke čtení. No, aspoň jsem měl sedadlo a nevzdal bych se ho ani kvůli Heleně Kellerové. Večer měl žlutomodrý nádech. Stíny podél trati nabývaly na monolitičnosti. Cestující volali rodinám z mobilních telefonů. Přemýšlel jsem, jak ten prohnáný australský smírčí soudce mohl vědět, co se honí hlavou těm, které zrovna polyká žralok. Míjely nás

šťastnější rychlíky, kterým nechyběli strojvůdci. Potřeboval jsem si odskočit, na to ale nebylo ani pomyslení. Otevřel jsem kufřík, abych si vyndal Wernerovy karamelky, vytáhl jsem ale *Poločasy rozpadu – První záhadu Luisy Reyové*. Prolistoval jsem prvních pár stránek. Byla by z toho mnohem lepší knížka, kdyby Hilary V. Hushová nebyla tak uprděně přemoudřelá. Sepsala to v úhledných kraťoučkových kapitolkách, s jedním okem bezpochyby na hollywoodském scénáři. V reproduktorech to zapraskalo. „Hlášení pro cestující. SouthNet s politováním oznamují, že se nepodařilo zajistit vhodného strojvedoucího, proto budeme pokračovat do stanice Little Chesterford, kde bude přistaven náhradní autobus, který cestující dopraví do Cambridge. Žádáme ty, kteří jsou schopni si zajistit dopravu sami, aby tak učinili, protože termín přistavení autobusu v Little Chesterford (jak mi to jméno rozezvučilo paměť!)... není znám. Podrobnější informace naleznete na našich internetových stránkách.“ Vlak se proplazil soumrakem asi o míli dál. Netopýři i poletující smetl byli rychlejší než my. Kdo asi řídil, když jsme neměli strojvůdce?

Zastavení, zachvění, otevírání dveří. Ti zdatnější se vyvalili z vlaku na lávku pro pěší a nechali mne a pár exemplářů, o které nestojí už ani vycpavači, abychom se za nimi belhali čtvrtinovou rychlostí ve vzduchovém víru, jež za sebou zanechávali. Vysápal jsem se po schodech nahoru a zastavil se, abych popadl dech. A bylo to. Ocitl jsem se na lávce nádražíčka v Little Chesterford. Prokrindapána, ze všech venkovských staniček, kde člověka můžou vysadit a opustit, jsem skončil právě tady. Pěšinka k Ursulinu starému domu se ještě stále vinula podél obilného lánu. O mnoho víc už jsem toho nepoznal. Z posvátné stodoly nejdelšího muchlování se stalo fitko Premiér. Onoho večera v přednáškovém týdnu prvního semestru pro mě Ursula přijela svým žabožroutským citroěnem právě sem... na tenhle trojúhelníček štěrku. Mladý Tim si říkal, jak je to bohémské, být vyzvednut ženou v automobilu. Připadal jsem si jako Tutanchamón IV. na královské veslici, kterou núbijští otroci převážejí k Obětnímu chrámu. Ursula mne zavezla pár set metrů k Dockery

House, který si za dob secese pořídil jakýsi skandinávský konzul. Měli jsme dům jen pro sebe, protože jestli mi paměť slouží, máti a tatík byli na dovolené v Řecku s Lawrence Durrellem. („Paměť slouží.“ Obojaký kuplet.)

O čtyři desetiletí později kužely světél luxusních vozů na parkovišti za nádražím osvětlovaly přemnožené pavouky sekáče a jednoho vydavatele v plandavém baloňáku na útěku, který si to rázoval podél pole ležícího nyní kvůli unijním dotacím ladem. Člověk by si myslel, že země, jako je Anglie, snadno pojme všechny události jednoho skromného života, aniž by se místně příliš překrývaly, chci říct, že nežijeme sakra v Lucembursku, jenomže ono ne, křížíme, přejíždíme křížem krážem a překračujeme své staré stopy jako krasobruslaři. Dockery House ještě pořád stál oddělený od sousedních domů živým plotem. Jak opulentně působil v porovnání s neslaným nemastným předměstským domečkem mých rodičů. *Jednoho dne*, sliboval jsem si kdysi, *budu žít v takovémhle domě*. Zase jeden nesplněný slib, tenthle jsem ale aspoň dal jen sám sobě.

Obešel jsem pozemek a sešel jsem po příjezdové cestě ke staveništi. Na tabuli tam stálo: *Hazle Close – Vysoce ceněné nemovitosti v srdci Anglie*. V horním patře Dockery se svítilo. Představil jsem si bezdětný pár, jak poslouchá tranzistor. Staré prosklené dveře nahradilo cosi odolnějšího proti zlodějům. Tenkrát jsem do Dockery vstupoval připraven zbavit se svého ostudného panictví, před svou božskou Kleopatrou jsem však pociťoval tak posvátnou hrůzu, takovou nervozitu, tak jsem pošilhával po tatíkově whisky, byl jsem tak schlíplý, tak nezkušený trumbera, že bych přes trapnost oné noci nejraději přetáhl závoj, a to i se čtyřicetiletým odstupem. No tak dobrá, s odstupem čtyřiceti sedmi let. Tentýž dub křemelák ťukal větvemi do Ursulina okna celou dobu, co jsem se pokoušel zafungovat, když už se nedalo dále předstírat, že se ještě pořád rozehrívám. Ursula měla v pokoji gramofonovou desku s Rachmaninovým druhým klavírním koncertem, v tom okně, kde teď zářila elektrická svíce.

Dodnes sebou cuknu, kdykoli zaslechnu Rachmaninova.

Věděl jsem, že pravděpodobnost, že Ursula ještě stále žije v Dockery House, je nulová. Naposledy jsem se doslechl, že vede kancelář pro styk s veřejností v Los Angeles. Přesto všechno jsem se protáhl neopadavým živým plotem, přitiskl jsem nos na neosvětlené a záclonou nezakryté okno jídelny a snažil jsem se nakouknout dovnitř. Onoho dávného podzimního večera Ursula podávala hroudu grilovaného sýra na plátku šunky na kuřecích prsíčkách. Přesně tamhle – přesně tady. Ještě stále mám tu chuť na jazyku. Píšu o tom a cítím tu chuť.

Záblesk!

Místnost osvětlil elektrický blatouch a dovnitř vtančila – naštěstí pro mne pozpátku – malá čarodějnice se zrzavými lokny. „Mami,“ zaslechl jsem napůl a napůl odečetl ze rtů. „Mami!“ Dovnitř vstoupila mami se stejnými kudrnami. Byl to pro mne dostatečný důkaz, že Ursulina rodina dům opustila již dávno. Stáhl jsem se zpátky do křoví – znovu jsem se ale otočil a pokračoval ve špionáži, protože... zkrátka protože, ehm, teda, *je suis un homme solitaire*. Mami spravovala polámanou násadu koštěte, děvčátko sedělo na stole a klátilo nohama. Do místnosti vstoupil vlkodlak, odložil masku a já ho kupodivu poznal, i když možná zase ne k tak velkému podivu – televizní hlasatel, jeden z kliky Felixe Finche. Jeremy Nevímjakdál, heathcliffovské obočí, chování řeznického psa, však ho znáte. Ze zásuvky u kredence vytáhl cosi jako izolepu a začal se montovat do opravy koštěte. Načež se k rodinné idylce připojila babička a tu máš čerte kropáč, byla to Ursula. Ta Ursula. Moje Ursula.

Podívejme na ni, na čiperku jednu starou! V mé paměti nezestárla ani o den – který vizážista tak surově seškrábal pel jejího mládí? (Tentýž, který ho seškrábal tobě, Timbo.) Něco říkala a její dcera a vnučka se hihňaly, ano, hihňaly a já se taky usmíval... Cože? Co to povídá? Řekni mi ten vtip taky! Nacpala do červené punčochy zmačkané noviny. Čertovský ocas. Přišpendlila si ho k zadku a ztvrdlou slupku mého okoralého srdce nabourala vzpomínka z univerzitního maškarního bálu – tehdy šla taky za čertici, tváře si nalíčila načerveno, celou noc jsme se líbali, jen líbali, a ráno jsme

našli bufet, kam chodili zedníci a kde si člověk mohl dát špinavý hrnek silného čaje s mlékem a takovou hromadu vajíček, že by to nakrmilo nebo udávilo švýcarskou armádu. Tousty a ohřátá nakládaná rajčata. Omáčka HP. Upřímně řečeno, Cavendishi, dopřál sis v životě utěšenější snídani?

Byl jsem tak opilý nostalgií, že jsem si nakázal odejít dřív, než provedu něco pitomého. Nepříjemný hlas jen pár kroků ode mne zavelel: „Ani se nehni, nebo tě rozřežu na kusy a nadělám z tebe guláš!“

Polekali jste se? Vylítl jsem, jako by mi pod zadkem zapálili raketu! Mému potenciálnímu řezníkovi naštěstí bylo nanejvýš deset a jeho řetězová pila měla lepenkové zuby, zakrvácené obvazy ale působily docela přesvědčivě. Taky jsem mu to potichoučku řekl. Nakrabatil čelo. „Vy jste kamarád babičky Ursuly?“

„Býval jsem, ano, kdysi dávno.“

„Za co jdete? Kde máte převlek?“

Byl čas odejít. Zacouval jsem do živého plotu. „Tohle je můj převlek.“

Začal se dloubat v nose. „Mrtvola vykopaná na hřbitově?“

„Rozkošné, ale ne. Jdu za Ducha minulých Vánoc.“

„Dneska je ale Halloween a žádný Vánoce.“

„To snad ne!“ plácl jsem se do čela. „Opravdu?“

„Jo...“

„To mám ale deset měsíců zpoždění! No to je hrůza! Radši se vrátím, než se přijde na to, že chybím. Jen abych nedostal poznámku!“

Kluk zaujal postoj komiksového bojovníka kung-fu a zahrozil mi motorovou pilou. „Ne tak zhurta, zelený skřete! Vstoupil jste neoprávněně na cizí pozemek! Povím to na vás policii!“

Takže válka. „Ty jsi práškač, jo? Tuhle hru ale můžou hrát dva. Jestli na mě budeš žalovat, řeknu svému příteli Duchovi příštích Vánoc, kde bydlíš, a jestlipak víš, co ti provede?“

Ten vykulený poseroutka vyděšeně zavrtěl hlavou.

„Až se vaši ve svých čistounkých postýlkách zachumljají a pěkně usnou, vklouzne k vám do domu škvírou pode dveřmi a *sežere ti pejska!*“ Žluč mi začala ve žlučovodu tepat rychleji. „Jeho zakroucený ocásek schová k tobě pod polštář, takže to svedou na tebe. Až tě potkají, začnou na tebe všichni tvoji kamarádi pokřikovat ‚vrahoune štěňátek‘. Zestárneš bez přátel a umřeš od teď za půl století na Štědrý den opuštěný a v bídě. Takže kdybych byl na tvém místě, o tom, žeš mě tu viděl, bych ani necekl.“

Protáhl jsem se živým plotem dřív, než mu to mohlo začít docházet. Vracel jsem se po chodníku na nádraží a po větru se neslo jeho vzlykání: „Já ale *žádný* štěňátko nemám...”

*

V kavárně Střediska zdravého životního stylu, která na nás ztroskotancích pěkně vydělávala, jsem se ukryl za výtiskem *Soukromého očka*. Napůl jsem čekal, že se tu objeví rozzuřená Ursula i s vnoučkem a místním strážníkem. Privátní záchranné čluny přijely vysvobodit burzovní makléře. Starý taťka Timothy nabízí ve svých pamětech zdarma radu mladším čtenářům: žijte tak, aby až se vám na sklonku života porouchá vlak, pro vás přijelo pěkně vytopené a suché auto s osobou vám blízkou za volantem – nebo s najatým řidičem, na tom nezáleží – a odvezlo vás domů.

O tři skotské později dorazil starobylý autobus. Starobylý? Ten pamatoval ještě krále Edwarda! Celou cestu do Cambridge jsem musel poslouchat bandu užvaněných študáků. Starosti s klukem, sadističtí profesori, démonické spolubydlíci, televizní reality show, krucifix, neměl jsem ani potuchy, že jsou děcka v jejich věku tak hyperaktivní. Když jsem dorazil na cambridgeské nádraží, začal jsem se shánět po budce, abych penzion Aurora informoval, že mne nemají očekávat dřív než zítra, jenomže první dva telefonní automaty byly úplně rozmlácené (v Cambridgi, považte!), a teprve když jsem vstoupil do třetí budky a podíval se na adresu, zjistil jsem, že mi Denholme zapomněl napsat číslo. Našel jsem hotel pro hosty na služebních cestách hned vedle prádelny. Už jsem zapomněl, jak

se jmenoval, podle recepce jsem ale poznal, že to tam bude celé zaneřádné od kočičích hovínek, a jako obvykle mne můj první dojem nezklamal. Byl jsem ale úplně grogy, než abych hledal něco lepšího, a moje peněženka navíc zela prázdnotou. Dostal jsem pokoj s vysokými okny a roletami, které jsem ovšem nemohl zatáhnout, protože neměřím tři metry. Hnědozelené kuličky ve vaně byl určitě myší trus, páčka od sprchy mi zůstala v ruce a z kohoutku na horkou vodu to teklo jen vlažné. Vydezinfikoval jsem pokoj kouřem z doutníku, lehl si na postel, zahleděl se ukoptěným dalekohledem zpět v čase a pokoušel jsem se po pořádku si vybavovat ložnice všech svých milenek. Cítil jsem podivnou lhostejnost k představě, jak mi bratři Hogginsovi v Putney obracejí byt vzhůru nohama. To bude v porovnání s většinou jejich vloupání chabá kořist, pomíneme-li *Sendvič s nářezem*. Pár zajímavých prvních vydání a to je tak asi všechno. Televize mi chcípla ten večer, co se George Bush II. zmocnil trůnu, a já se neodvážil ji vyměnit. Madam B. si odnesla všechny starožitnosti i poděděný majetek. Objednal jsem si u pokojové služby trojitou skotskou – ať mě vezme čert, jestli se v baru přidám k té bandě obchodních cestujících, kteří se umějí leda tak chlubit, z koho udělali vola a kolik jim to hodilo. Když moje trojitá whisky konečně dorazila, byla ve skutečnosti s bídou dvojitá, a tak jsem se ozval. Ten slídilskej adolescent jen pokrčil rameny. Žádná omluva, jen pokrčení ramen. Požádal jsem ho, aby mi stáhl roletu. Jen tak hodil pohledem a uraženě odsekl: „Já tam nedosáhnou!“ Namísto spropitného jsem ho obdařil ledovým: „V tom případě to bude vše.“ Když odcházel, vypustil smrtící pšouk. Pokročil jsem s četbou *Poločasů rozpadu*, usnul jsem ale v chvíli, kdy byl Rufus Sixsmith nalezen zavražděný. V živém snu jsem se staral o jakéhosi maličkého azylanta, který žadonil o svezení na jednom z těch autíček, která bývají v rozích nákupních středisek a do nichž se musí hodit padesátipencová mince. „Tak dobře,“ souhlasil jsem; když ale slezl dolů, změnil se v Nancy Reaganovou. Jak to vysvětlím jeho matce?

Probudil jsem se do tmy a v ústech jsem měl jako po lepidle. Bez zjevného důvodu se mi v paměti začalo jako na dálnopisném pásku

odvíjet hodnocení dějin podle mocného Gibbona – *jen o málo více než rejstřík zločinů, pošetilství a malérů lidstva*. Doba vyměřená Timothymu Cavendishovi na zemi v jedenácti slovech. Znovu jsem popřel staré argumenty, pak jsem vyvrátil argumenty, které nikdy nezazněly. Kouřil jsem doutník, dokud se za vysokými okny neobjevily šmouhy rozbředlého úsvitu. Oholil jsem si čelisti. Vyzáblá ženština nejspíš odněkud z Ulsteru dole podávala připálené nebo zmrzlé toasty s máslem a pytlíčky marmelády v barvě rtěnky. Vzpomněl jsem si na bonmot Jakea Balokowského o Normandii: Cornwall s něčím k snědku.

Moje trápení začalo zase znova, když jsem se na nádraží pokoušel vyjednat finanční náhradu za přerušenu cestu. Zřízenec u přepážky, kterému přímo před mýma očima naskakovaly uhry, byl stejně svéhlavý jako jeho kolegyně na King's Cross. Dráhy je pěstují ze stejné matečné buňky. Můj tlak se blížil rekordní hodnotě. „Co tím *myslíte*, že včerejší jízdenka neplatí? Nebyla to moje chyba, že ten zpropadený vlak měl poruchu!“

„Ale ani naše. Vlaky provozuje SouthNet. My jsme TicketLords, víme?“

„Kde si mám tedy stěžovat?“

„Nó, SouthNet Loco vlastní holdingová společnost z Düsseldorfu, tu vlastní provozovatel mobilních telefonů z Finska, takže nejlíp bude, když zkusíte někoho v Helsinkách. Můžete děkovat svý šťastný hvězdě, že nedošlo k vykolejení. V poslední době to je každou chvíli.“

Někdy chundelatý králíček nevíry prosviští zatáčkou tak rychle, že nedočkavý chrt jazyka zůstane dřepět ve startovacím boxu. Jestli jsem chtěl chytit příští vlak, musel jsem hodit kostrou – a to jen proto, abych zjistil, že byl zrušen! Naštěstí měl předcházející vlak takové zpoždění, že ještě nestačil odjet. Všude bylo obsazeno, takže jsem se musel vmáchnout do deseticentimetrové mezírky. Když se vlak rozjel, ztratil jsem rovnováhu, můj pád ale zbrzdila nárazníková zóna z lidských těl. Zůstali jsme napůl pokácení. Diagonální lidé.

Předměstí Cambridge teď tvoří jeden vědecký park vedle druhého. S Ursulou jsme jezdili na pramičce tamhle pod ten malebný můstek, kde v krychlích Biotech Space Age klonují lidi pro všelijaké podezřelé Korejce. Ach jo, stárnutí je sakra nesnesitelné! Ti, jimiž jsme byli, touží opět dýchat vzduch velkého světa, dokáží se ale vymanit z těch zvápenatělých kokonů? Starou belu.

*

Začarované stromy se skláněly před nesmírností nebes. Vlak neplánovaně a bez vysvětlení zastavil na nějaké zpropadené pusté pláni. Už si nevzpomínám na jak dlouho. Hodinky se mi uprostřed předešlé noci zastavily. (Dodneška se mi stýská po mých ingersollkách.) Obličejové spolucestujících se rozplývaly do povědomých rysů: přísahal bych, že realitní agent za mnou, který se neustále vykecával do mobilu, byl kapitánem hokejového družstva naší sexty; co ta ohavná ženská o dvě sedadla přede mnou, co čte *Pohyblivý svátek*, není to ta šereda z Inland Revenue, která mě před pár lety tak vydusila?

Konečně zaskřípěla spřáhla a vlak se začal pomaloučku vléct k další venkovské zastávce jménem Adlestrop. Silně nachlazený hlas oznámil: „Centrallo Trains se omlouvají, ale v důsledku závady na brzděné soustavě se souprava chvilku...,“ kýchnutí, „zdrží ve stanici. Žádáme cestující, aby vystoupili... a počkali na náhradní vlak.“ Spolucestující překvapeně vykřikovali, reptali, nadávali, kroutili hlavami. „Centrallo Trains se omlouvají za...,“ kýchnutí, „způsobené obtíže a ujišťují vás, že dělají všechno pro to, aby obnovily běžné, vysoce kvalitní...,“ silné kýchnutí, „služby. Dej sem kapesník, Johny.“

Fakta: vozový park této země se vyrábí v Hamburku nebo kde, a když němečtí inženýři testují vlaky, které mají jezdit v Británii, používají kusy našich zhutovaných privatizovaných drah, protože slušně udržované evropské koleje by nezajistily odpovídající zkušební podmínky. Kdo sakra vyhrál válku? Krucinál, to jsem mohl před Hogginsovými utíkat po Great North Road na pérované skákací tyči.

Probojoval jsem se do zaplivaného bufetu, koupil jsem si koláč, který chutnal po krému na boty, a hrnek čaje, v němž plavaly kousky korku, a poslouchal jsem, co si povídají dva chovatelé shetlandských poníků. Malomyslnost způsobuje, že člověk zatouží po životě, jaký nikdy nevedl. Pročpak jsi svůj osud spojil s knihami, T. C.? Blbouně jeden blbej! Paměti jsou hrůza, co ale všechna ta zpropadená beletrie? Hrdina se vydá na cestu, do města přijíždí cizinec, někdo něco chce, buď to dostane, nebo ne, vůle se staví proti vůli. „Oceň mě, protože jsem metafora.“

Zaskočil jsem na pánské toalety páchnoucí čpavkem, odkud nějaký vtipálek ukradl žárovku. Právě jsem se rozepnul, když se odkudsi z temnot ozvalo: „Haló, pane, nebyla by trocha světla?“ Ustál jsem srdeční zástavu a zašmátral jsem po zapalovači. Plamínek mi jen pár centimetrů ode mne přičaroval holbeinovský žltorudého rastafariána s doutníkem mezi masitými rty. „Dyk,“ zašeptal můj černý Vergilius a sklonil hlavu, aby špičku doutníku vnořil do plamene.

„Nemáte, ehm, vůbec zač, skutečně,“ odpověděl jsem.

Jeho široký placatý nos sebou škulbl. „Tak kampak máte namířeno, chlape?“

Rukou jsem zkontroloval, jestli mám peněženku na svém místě. „Do Hullu...“ Splašila se mi další přihlouplá lež. „Vrátit román. Knihovnici, která tam žije. Je to moc slavná básnička. Na univerzitě. Mám ho v tašce. Jmenuje se to *Poločasy rozpadu*.“ Rastafariánův doutník smrděl kompostem. Nikdy nedokážu odhadnout, co si černoši vlastně myslí. Ne že bych se s nějakým doopravdy znal. Nejsem sice rasista, věřím ale, že to trvá celé generace, než se ingredience v takzvaném tavícím kotlíku rozpustí a smíchají. „Pane,“ oslovil mne rastafarián znovu a já sebou trhl, „vy potřebujete trochu tohoto.“ Přijal jsem jeho nabídku a potáhl jsem z cigára tlustého jak hovno.

A krucinál! „Co to je?“

Někde až dole v krku vyloudil zvuk připomínající fujaru. „Tohle neroste ve státě Marlboro.“ Hlava se mi stonásobně zvětšila ve stylu

Alenky a stala se z ní několikapatrová garáž, v níž parkoval tisíc a jeden operní citroën. „Tak to máte recht,“ pronesl bezhlasně muž původně známý pod jménem Tim Cavendish.

*

Pak už si pamatuju jen to, že jsem se znovu ocitl ve vlaku a jen jsem se divil, kdo mi kupé zazdil cihlami se skvrnami od mechu. „Tak už jdeme na vás, pane Cavendishi,“ sliboval nějaký obrýlený plešoun. Jinak nikde nikdo. Jen uklízeč, který procházel prázdným vlakem a sypal smetí do pytle. Sestoupil jsem na peron. Chlad mi zaťal tesáky do holého krku a hbitě mi projel všemi nepodloženými švy. Že by zase King's Cross? Ne, tohle byl mrazivý Gdaňsk. S hrůzou jsem si uvědomil, že nemám tašku ani deštník. Vlezl jsem zpátky a prohledal zavazadlový prostor. Měl jsem dojem, že mi během spánku atrofovaly všechny svaly. Po nástupišti projel zavazadlový vozík řízený Modiglianím. Kde to krucinál jsem?

„Stevhul lukamo,“ odpověděl Modigliani.

Arabsky? Mozek přišel s takovýmhle vysvětlením: vlak Eurostar zastavil v Edlestropu, já jsem nastoupil, usnul a spal až na istanbulské hlavní nádraží. Hlava tupá. Potřeboval jsem jasný nápis v angličtině.

VÍTEJTE V HULLU.

Chvála bohu, byl jsem téměř u cíle. Kdy naposled jsem byl takhle daleko na severu? Nikdy, tak je to. Lokal jsem chladný vzduch, abych zahnal náhlé nutkání zvracet. Tak je to správné, Time, spláchni to. Pohoršený žaludek dodával obrázky příčin nevolnosti a před očima mi vytanul rastafariánův doutník. Nádraží bylo celé vymalované černou barvou. Zašel jsem za roh a objevil dva osvětlené ciferníky zavěšené nad východem, jenomže hodiny, které každé ukazují jinak, jsou horší než žádné hodiny. Žádný zřízenec nechtěl zkontrolovat mou nehorázně předraženou jízdenku a já se cítil podveden. Venku se tuhle proploužilo auto s prostitutkou, která sháněla ryto, tamhle

se rozsvítilo v okně, zpoza objízdné silnice střídavě doléhala až sem hudba. „Nebylo by pár drobných?“ zeptal se, ne, dožadoval se, ne, nařknul mě zubožený pes v houni. Jeho pán měl nos, obočí a rty propíchané takovým množstvím železa, že by mu silný magnet stáhl obličej z kůže na jediný zátaž. Jak to tihle lidé řeší na letištích u detekčních rámců? „Nebylo by pár drobných?“ Uviděl jsem se tak, jak mne viděl on – starý nemohoucí páprda pozdě večer ve městě, kde nikoho nezná. Pes se zvedl a zavěřil zranitelnost. Neviditelný strážce mne vzal za loket a vedl mne ke stanovišti taxíků.

Zdálo se, jako by taxi jezdilo stejný okruh už celou minivěčnost. Kvílející zpěvák v rádiu vybrnkával písničku o tom, že vše ztracené se jednoho dne vrátí. Chraň bůh – vzpomeňte na Jacobsovu Opičí pracku! Taxikář měl v porovnání s rameny obrovitánskou hlavu, nejspíš musel trpět stejnou nemocí jako Sloní muž. Když se otočil, rozpoznal jsem turban. Stěžoval si na své pasažéry. „Pokaždé říkají: ‚Vsadím se, že tam, odkud pocházíte, nikdy není takováhle zima, co?‘ a já jim na to pokaždé odpovídám: ‚Tak to jste úplně vedle, kamaráde. Nejspíš jste nikdy nemusel v únoru do Manchesteru.‘“

„Víte, jak se jede k Aurora House?“ zeptal jsem se a Sikh mi na to povídá: „Koukejte, už jsme tady.“ Úzká příjezdová cesta končila u impozantní edwardiánské rezidence neurčitých rozměrů. „Seš Nálíb Jeroným.“

„Nikoho toho jména neznám.“

Zmateně na mne pohlédl a pak opakoval: „Šestnáct liber rovných.“

„Jistě.“ Peněženku jsem neměl v kapse u kalhot ani v kapse saka. Dokonce ani v kapse u košile. V kapse u kalhot se neobjevila. Zasáhla mě krutá pravda. „To je ale zlodějna!“

„Takovéhle narážky si vyprošuji. Můj vůz je vybaven oficiálním taxametrem.“

„Vy mi nerozumíte, ukradli mi peněženku.“

„Aha, v tom případě chápu.“ To je moc prima, že chápe. „Rozumím tomu velice dobře!“ Temnotu zaplavil hněv

subkontinentu. „Říkáte si, že tenhle pojídač kari dobře ví, na čí stranu se poldové postaví.“

„Nesmysl!“ ohradil jsem se. „Podívejte se, mám ještě mince, ano, plnou kapsu drobných... tady... ano, díky bohu! Ano, myslím že by to mohlo dát...“

Přepočítal prachy: „Spropitné?“

„Nechte si to...“ Nasypal jsem mu všechny ty střepinky do druhé ruky a vyhrabal jsem se ven, rovnou do příkopu. Z pohledu oběti nehody jsem uviděl taxi odjíždět nedovolenou rychlostí a dost nepříjemně se mi vybavilo mé greenwichské přepadení. Nevydělala mne ani tak ztráta hodinek, modřiny nebo duševní otřes jako to, že jsem člověk, který sice kdysi v Adenu přemohl čtveřici arabských darebáků, v očích těch holek jsem ale byl... starý, prostě starý. A že jsem se nechoval jako stařec – nebyl jsem neviditelný, tichý a vyděšený – samo o sobě působilo jako provokace.

Vyštrachal jsem se po příjezdové rampě k úctyhodným proskleným dveřím. Vstupní hala zářila jako zlatý grál. Zaklepal jsem a odpověď mi byl úsměv ženy, kterou by mohli obsadit do muzikálu o *Florence Nightingalové*. Měl jsem pocit, jako by někdo mávl kouzelným proutkem a řekl: „Cavendishi, všechny tvé starosti jsou pryč.“

Florence mne pustila dovnitř. „Vítejte v Aurora House, pane Cavendishi!“

„Děkuji, velice děkuji. Dneska jsem měl tak strašlivý den, že se to nedá ani vypovědět.“

Byla doslova ztělesněním anděla. „Hlavní je, že jste v pořádku dorazil.“

„Měl bych se asi v tuto chvíli zmínit o drobné finanční nesnazi. Cestou sem se mi totiž...“

„V tuto chvíli jde jen o to, abyste se dobře vyspal. O všechno je postaráno. Jen se mi tady, prosím, podepište a já vám ukáži pokoj. Je moc pěkný, tichý, s výhledem do zahrady. Určitě se vám bude líbit.“

S očima plnýma slz vděčnosti jsem ji následoval do své svatyně. Hotel byl moderní, bez poskvrnky, s měkce osvětlenými ospalými chodbami. Ucítíl jsem vůně známé z dětství, nedokázal jsem je ale určit. Vzhůru na kutě. Pokoj byl prostý, povlečení šustilo čistotou, ručníky se nahřívaly na vytápěném držáku. „Bude teď už všechno v pořádku, pane Cavendishi?“

„Úplné blaho, má drahá.“

„Takže sladké sny.“ Věděl jsem, že budou. Rychle jsem se vysprchoval, vklouzl do pyžama a vyčistil jsem si zuby. Postel byla masivní ale pohodlná jako pláž na Tahiti. Ti protivní Hogginsové zůstali na východ od Hornova mysu, já vyvázl se zdravou kůží a Denny, můj nejdražší Denholme, to platil. V nouzi poznáš bratra. V nadýchaných polštářích zapěly sirény. Ráno začnu nový, úplně nový život. A tentokrát udělám všechno správně.

„Nazítří ráno.“ Osud rád tato dvě slova používá jako nástrahu. Když jsem se probudil, zjistil jsem, že mi poněkud obstarožní žena v pážecím účesu šacuje svršky jako někdo, kdo by rád výhodně koupil a prodal. Napůl jsem zařval a napůl zasípal: „Co sakra děláte u mě v pokoji, vy jedna chmatácká svině bradavičnatá?“

Žena odložila mé sako bez nejmenších známek provinilosti. „Protože jste tu nový, nenechám vás sníst mýdlový prášek. Protentokrát. Dejte si ale pozor. V Aurora House netrpím žádné hrubosti. Nikomu. A nikdy ode mne neuslyšíte plané hrozby, pane Cavendishi. Nikdy.“

Lupička, která svou oběť peskuje za neslušné výrazy! „Budu s váma mluvit, jak já chci, vy zatracená zlodějko! Vy mi chcete dávat jíst mýdlový prášek? Jen si to zkuste! Můžeme zavolat hotelovou bezpečnost! Můžeme zavolat policii! Vy si můžete stěžovat na hrubé vyjadřování a já si budu stěžovat na vloupání a krádež!“

Přistoupila k posteli a plácla mě tvrdě přes čelist.

Byl jsem tak konsternován, že jsem se svalil zpátky na polštář.

„Poněkud nemilé seznámení. Jsem paní Noakesová. A nerozčilujte mě.“

Není to snad nějaký bizarní hotel pro sadomasochistickou klientelu? Nevloupala se mi tahle šílená ženská do pokoje poté, co si v hotelové knize přečetla moje jméno?

„Tady je kouření zakázáno. Ty doutníky budu muset zabavit. Hrát si se zapalovačem je pro vás moc nebezpečné. A co má být, prosím pěkně, tohle?“ Zacinkala mými klíči.

„Klíče. Co byste myslela?“

„Klíče se snadno ztratí! Dáme je do úschovy paní Juddové, co říkáte?“

„Nikam je nebudeme dávat, vy bláznivá dračice! *Uhodila* jste mě! *Okradla* jste mě! Co je to sakra za hotel, že zaměstnává *zlodějky* jako pokojské?“

Ta kreatura si nacpala svůj lup do malého zlodějského pytle. „Žádné další cennosti, které je třeba dát do úschovy?“

„Koukejte mi to vrátit! Okamžitě! Nebo vás nechám vyrazit, to přísahám!“

„Považuji to za zápornou odpověď. Snídaně se podává přesně v osm. Dnes máme vařená vejce s chlebovými vojáčky. Na opozdilce nezbude.“

V okamžiku, kdy odešla, jsem se oblékl a začal jsem se shánět po telefonu. Žádný tam nebyl. Rychle jsem se opláchl – koupelna byla navržena pro tělesně postižené, všude samé oblé rohy a spousta madel – a letěl jsem do recepce odhodlán domoci se spravedlnosti. Kulhal jsem, ale nebyl jsem si jist, jak jsem k tomu přišel. Ztratil jsem se. Naprosto stejnými chodbami lemovanými židlemi se nesla barokní hudba. Za zápěstí mne popadl jakýsi leprózní skřet a ukazoval mi sklenici oříškového másla. „Jestli si chceš vzít tohle domů, tak ti rovnou povídám, abys to nedělal.“

„Nejspíš jste si mne s někým spletl.“ Odtrhl jsem mu ruku od své a prošel jsem jídelnou, kde hosté seděli v řadách vedle sebe a servírky jim přinášely z kuchyně plné mísy.

Něco tady nehrálo.

Nejmladším hostům bylo přes sedmdesát. Nejstarším přes tři sta. Cožpak se děti právě vrátily do škol?

Už jsem to měl. Možná si toho laskavý čtenář všiml už před mnoha stránkami.

Aurora House byl domov důchodců.

Zpropadenej brácha! Tohle mu připadalo vtipné.

Recepci vládla paní Juddová a její oilofolazový úsměv. „Zdravím, pane Cavendishi. Tak jak, cítíte se dnes ráno skvěle?“

„Ano. Ne. Došlo k absurdnímu nedorozumění.“

„Je vůbec něco takového možné?“

„Je to možné. Když jsem se včera večer u vás zapisoval, domníval jsem se, že Aurora House je *hotel*. Rezervaci mi zařizoval bratr, víte? Jenomže... takhle on si představuje legraci. A přitom to není vtipné ani v nejmenším. Jeho ničemný úskok zafungoval jenom proto, že mi jakýsi rastafarián dal v Adlestropu čouda ze svého podezřelého doutníku, a taky proto, že mě úplně oškubala dvojčata vypěstovaná z jedné matečné buňky, která prodávají jízdenky. Poslyšte ale. Vy tady přímo před nosem máte daleko větší problém – potuluje se vám tady jakási šílená babina jménem Noakesová a hraje si na pokojskou. Nejspíš trpí Alzheimerem, ale má pořádnou ránu, jauvajs. Ukradla mi klíče. V baru někde v Phuketu by se to dalo čekat, ale v domově pro staré ztroskotance v Hullu? Kdybych byl inspektor, nechal bych vám to tady zavřít.“

Úsměv paní Juddové měl teď sílu kyseliny do akumulátorů.

„Chci ty klíče zpátky. Okamžitě.“

„Aurora House je od nynějška vaším domovem, pane Cavendishi. Váš podpis nás zplnomocňuje vynutit si poslušnost. A odvykla bych si hovořit o mé sestře tímto tónem.“

„Poslušnost? Podpis? *Sestra*?“

„Souhlas s ústavní péčí, který jste včera večer podepsal. Doklady o pobytu v ústavu.“

„Ne, ne, ne. To byla hotelová kniha! Nevadí, to všechno je jen čistě teoretické. Po snídani odjedu. Nebo radši už před snídaní, jsou tu cítit splašky. Páni, aspoň budu mít co dát k lepšímu na večírcích. Jednou bráchu zaškrťm. Mimochodem, účet pošlete jemu. Teď musím trvat už jen na vrácení klíčů. A být vámi, zavolám taxíka.“

„Většina našich hostů mívá první den po ránu trochu nahnáno.“

„Já jsem docela v pohodě, jen jsem se asi nevyjádřil dost jasně. Pokud mi...“

„Pane Cavendishi, co kdybyste se nejprve nasnídal a...“

„Klíče!“

„Máme od vás písemný souhlas s uložením vašich cenností v našem trezoru.“

„Pak ovšem potřebuji mluvit s vaším vedením.“

„To je moje sestra, ošetřovatelka Noakesová.“

„Noakesová a vedoucí?“

„Sestra Noakesová.“

„Tak si musím promluvit se správním radou nebo s majitelem.“

„To jsem já.“

„Koukněte.“ Jako Gulliver a Liliputáni. „Vy tady porušujete... zákon proti uvěznění, nebo jak se to jmenuje.“

„Brzy zjistíte, že v Aurora House vám žádné vztekání nepomůže.“

„Telefon, prosím. Chci zavolat na policii.“

„Obyvatelům není dovoleno...“

„Já nejsem žádný obyvatel, krucinálfagot! A protože mi nechcete vrátit klíče, vrátím se ještě dneska dopoledne s jedním pořádně nasraným mužem zákona.“ Vrazil jsem do hlavních dveří, ony ale do mne vrazily ještě silněji. Nějaký zpropadený bezpečnostní zámek. Zkusil jsem únikové dveře pro případ požáru na druhé straně verandy. Zamčeno. Přes protesty paní Juddové jsem začal do západky mlátit malým kladívkem, dveře se otevřely a byl ze mě svobodný člověk. Zima se mi zaťala do obličeje jako železný krumpáč! Už jsem chápal, proč severani vzývají plnovousy, otužování a tělesný tuk. Rázoval jsem si to klikatící se příjezdovou cestou kolem rododendronů napadených červy a odolával jsem pokušení se rozběhnout. Neutíkal jsem od poloviny sedmdesátých let. Právě jsem došel k jakési mašině na sekání trávy, když přede mnou ze země jako Zelený rytíř vyrostl neholený obr v montérkách. Zkrvavenýma rukama odstraňoval z břitů pozůstatky ježka. „Máte někam namířeno?“

„Tak na to vezměte jed. Do země živoucích.“ Vykračoval jsem si dál. Listí pod mýma nohama se proměňovalo v zeminu. Tak to chodí, stromy požírají samy sebe. Byl jsem příliš dezorientovaný, než abych si všiml, že se cesta stočila zpět k přístavbě hotelu, v níž se nacházela jídelna. Špatně jsem odbočil. Nemrtví z Aurora House mne pozorovali skleněnou stěnou. „Soylent Green je z lidí!“ Napodobil jsem jejich prázdné pohledy. „Soylent Green se vyrábí z lidí!“ Vypadali zmateně – jsem želbohu posledním z rodu. Jeden vrásčitý zaklepal na okno a ukázal směrem za mne. Otočil jsem se a ten obrlidožrout si mne přehodil přes rameno. Při každém kroku mi vyrážel dech. *Páchl* hnojivem. „Mám na práci jinačí věci než tohle...“

„Tak běžte a věnujte se jim!“ Marně jsem se mu pokoušel sevřít hrdlo, myslím, že si toho ani nevšiml. Využil jsem svůj vynikající dar výmluvnosti, abych toho padoucha udolal. „Ty zatracenej teploušskej pacholku! Tohle je těžké ublížení na těle! To je nezákonné omezování svobody pohybu!“

Jeho medvědí stisk o několik stupňů zesílil, aby mne umlčel, a obávám se, že jsem ho kousl do ucha. Strategická chyba. Jediným mocným šklubnutím mi strhl kalhoty – měl snad v úmyslu mne znásilnit? Udělal ale něco ještě mnohem nepříjemnějšího. Položil mě na sekačku, jednou rukou mne znehybnil a bambusovou rákoskou mě sešlehal. Bolest se mi zarývala do vyhublých stehen. Jednou, dvakrát a zas a znova a pořád dál!

Bože můj, to byla bolest!

Nejdřív jsem křičel, pak plakal a nakonec jsem kňučel, aby toho nechal. Prásk! Prásk! Prásk! Nakonec sestra Noakesová obrovi nařídila, aby přestal. Místo zadku jsem měl dvě obrovská vosí žihadla! Do ucha mi zasyčel ženský hlas: „Tam venku pro vás není místo. Teď bydlíte v Aurora House. Už vám to dochází? Nebo mám tady pana Witherse požádat, aby to celé ještě jednou zopakoval?“

„Řekni jí, ať jde k čertu,“ velel můj bojovný duch, „nebo toho budeš později litovat.“

„Řekni, co chce slyšet,“ vřískala hrůzou má nervová soustava, „nebo budeš litovat *ted’hned*.“

Vůle tu byla, ale tělo sláblo.

*

Poslali mne do pokoje bez snídaně. Snoval jsem pomstu, soudní proces a mučení. Prozkoumal jsem svou celu. Dveře zamčené zvenčí, žádná klíčová dírka. Okno se dalo otevřít jen na dvacet centimetrů. Festovní prostěradla z materiálu, který se používá na výrobu plat na vajíčka, s gumovou podložkou. Křeslo s omyvatelným sedákem. Koberec, který se dal setřít mokrým hadrem. Omyvatelné tapety. Koupelna přístupná z ložnice: mýdlo, šampon, žínka, odrbaný ručník, žádné okno. Obrázek chatičky s nápisem: *Dům se staví rukama, ale domov se buduje srdcem*. Naděje na útěk: k posrání malá.

Přesto jsem věřil, že mé vězení nemůže trvat déle než do oběda. Některý z východů se musí otevřít. Vedení si uvědomí svou chybu, nastokrát se mi omluví, vyrazí tu otravnou Noakesovou a bude mne na kolenou prosit, abych přijal finanční náhradu. Nebo Denholme zjistí, že jeho vtípek měl opačný účinek, než čekal, a nařídí, aby mne propustili. Nebo si účetní uvědomí, že za mne nikdo neplatí, a vykopnou mě odsud. Nebo paní Lathamová ohlásí, že jsem pohřešovaná osoba, mé zmizení se dostane na první stránku časopisu *Britská kriminální ústředna pátrá* a policie se po mně začne shánět.

Kolem jedenácté se dveře odemkly. Chystal jsem se, že odmítnu veškeré omluvy a půjdu přichozím rovnou po krku. Dovnitř vplula kdysi majestátní žena. Bylo jí sedmdesát, osmdesát, pětaosmdesát, kdo to má poznat, když jsou tak staré? Za paničkou vstoupil krvičnatý chrt v jednořadovém sportovním saku. „Dobrý den,“ pozdravila mne žena. Vstal jsem a nenabídl jsem svým hostům židli.

„Jsem bohužel jiného názoru.“

„Jmenuji se Gwendolin Bendincksová.“

„Za to já ovšem nemůžu.“

Celá v rozpacích se posadila do křesla. „Tohle...“ ukázala na chrtu, „... je Gordon Warlock-Williams. Proč se neposadíte? Jsme vedoucí Výboru obyvatel domova.“

„Tak to máte prima, protože já ale nejsem...”

„Měla jsem v úmyslu se vám představit u snídaně, ona ranní nepříjemnost se však odehrála dříve, než jsme vás stačili vzít pod ochranná křídla.”

„Stalo se to a už je to pryč, Cavendishi,” cínal si Gordon Warlock-Williams na vestu. „Nikdo se o tom ani slovem nezmíní, tím si buďte jemináčku jistý.” Velšan, ano, určitě je to Velšan.

Paní Bendincksová se naklonila kupředu. „Musíte ale pochopit jedno, pane Cavendishi: potíživost tu nejsou vítání.”

„Tak mě odtud vyhoďte! Snažně vás prosím!”

„Aurora House nikoho nevyhazuje,” prohlásila ta licoměrná kráva, „pokud si to však vaše chování vynutí, budou vám kvůli bezpečnosti vás samého podávány utišující léky.”

To znělo dost zlověstně, ne? Byl jsem na *Přeletu přes kukaččí hnízdo* s jednou mimořádně netaentovanou, nicméně bohatou a ovdoovělou básnířkou, jejíž sebrané spisy, *Verše nespoutané a svévolné*, jsem opatřil poznámkami a která se ale nakonec ukázala být méně ovdoovělá, než původně tvrdila. „Podívejte se, jsem přesvědčený, že jste rozumná žena.” Můj oxymóron prošel bez povšimnutí. „Zkuste mi třeba odečítat ze rtů. *Nemám tady co dělat*. Zapsal jsem se v Aurora House v domnění, že jde o hotel.”

„My vás přece chápeme, pane Cavendishi!” pokývala hlavou Gwendolin Bendincksová.

„To teda nechápete!”

„Každého tady nejprve navštíví rodina Zasmušilých, brzy se ale rozveselíte, až uvidíte, že vaši blízcí jednali ve vašem nejlepší zájmu.”

„Všichni moji blízcí jsou buď mrtví, nebo cáknutí, nebo jsou u BBC. Ovšem s výjimkou mého bratra, toho starého šibala!” Tobě je to jasné, drahý čtenáři, že ano? Ocítl jsem se v útulku jak z béčkového hororu. Čím více jsem vykřikoval a zuřil, tím více jsem dokazoval, že jsem přesně tam, kam patřím.

„Tohle je nejlepší hotel, v jakém jste kdy bydlel, jemináčku!” Měl světle hnědé zuby. Být to kůň, jen tak byste ho nedali.

„Pětihvězdičkový, jen co je pravda. Stravování zajištěno, o prádlo se vám postarají. A program je tu taky, od háčkování po kroket. Žádné nesrozumitelné účty, žádná mládež, která si jen tak pro zábavu vyjede ve vašem autě. Aurora House, to je jistota! Stačí dodržovat pravidla a nedráždit sestru Noakesovou. Není to zlá ženská.“

„Neomezená moc v rukou omezených lidí má vždycky za následek krutost.“ Warlock-Williams se na mne podíval, jako bych mluvil cizí řečí. „Solženicyn.“

„Nám to s Marjorií vždycky vyhovovalo v Betws-y-coed. Podívejte se, já se první týden tady cítil úplně stejně jako vy. Sotva jsem s někým promluvil, eh, paní Bendincksová, byl jsem to ale protiva, co?“

„Strašlivý protiva, pane Warlock-Williamsi!“

„No a teď jsem tu spokojený jako prase v žitě! Co?“

Paní Bendincksová se usmála, byl to děsný pohled. „Jsme tu proto, abychom vám pomohli se přeorientovat. Takže jestli tomu rozumím, vy jste se zabýval nakladatelskou činností. Paní Birkinová je bohužel,“ poklepala si na hlavu, „čím dál méně schopná pořizovat zápis z jednání našeho Výboru. Dobrá příležitost pro vás, abyste se pěkně *zapojil*.“

„Já se ještě stále nakladatelskou činností zabývám! Vypadám snad, že bych tu měl zůstat?“ To ticho bylo nesnesitelné. „Jděte pryč!“

„Zklamání.“ Zadívala se na trávník pokrytý spadáním listím a poďobaný krtinci. „Aurora House je nyní váš svět, pane Cavendishi.“ Moje hlava byla korková zátka a Gwendolin Bendincksová se do ní zarývala jako vývrтка. „Ano, ocitl jste se v domově pro seniory. Nadešel čas. Váš pobyt zde může být velmi nešťastný, nebo příjemný. Je to ale už pobyt trvalý. Uvažujte, pane Cavendishi.“ Zaklepala na dveře. Neviditelné síly vypustily mé trýznitele ven, ale zabouchly mi přímo před nosem.

Všiml jsem si, že jsem měl po celou dobu rozhovoru rozepnutý poklopec.

Hle, toť tvá budoucnost, Cavendishi mladší. Nepodáš si žádost o členství, klan starců si tě ale vyžádá. Tvá přítomnost neudrží krok se světem. Ten skluz ti bude roztahovat kůži, ohýbat kostru, vytrhávat vlasy a obrušovat paměť, zprůhlední ti pokožku, takže jí budou napůl prosvítat tvé rozbolavělé orgány i žíly barvy plísňového síra. Ven se budeš odvažovat už jen za denního světla a nikdy ne o víkendech a školních prázdninách. I jazyk tě předběhne, a kdykoli promluvíš, prozradí tvou kmenovou příslušnost. Na jezdicích schodech, na dálnicích, v uličkách samoobsluhy tě budou neustále předbíhat a předjíždět živí. Pro elegantní ženy se staneš neviditelným. Přestanou tě registrovat pracovníci ochranky v obchodech. Nebudou tě vidět ani prodavači, pokud ovšem nebudou nabízet schodolezy pro postižené nebo podvodné pojistky. Tvou existenci budou uznávat jen děti, kočky a fetišti. A tak nepromarni své dny. Dřív než by tě napadlo, budeš stát před zrcadlem v domově s pečovatelskou službou, budeš se dívat na vlastní tělo a říkat si: mimozemšťan zamčený čtrnáct dní v bůhvíjaké kredenci.

*

Jakýsi bezpohlavní robot donesl ták s obědem. Nerad bych někoho urazil, skutečně jsem ale nedokázal odhadnout, jestli je to on nebo ona. Mělo to nepatrný knír, ale taky drobná prsa. Uvažoval jsem, že bych to vyřadil úplně z provozu a vyrazil jako Steve McQueen vstříc svobodě, mou jedinou zbraní ale bylo mýdlo a spoutat jsem to mohl leda vlastním páskem.

K obědu byla vlažná jehněčí kotleta. Brambory byly jako škrobové granáty. Mrkev z konzervy zvedala žaludek, protože taková už je její přirozenost. „Heleďte,“ požádal jsem robota, „přineste mi aspoň trochu dijonské hořčice.“ Nevykazovalo to pražádné známky porozumění. „Hrubě nebo středně mletou. Nejsem malicherný.“ Otočilo se to k odchodu. „Počkat! Mluvíte anglicky?“ A bylo to pryč. Jídlo se na mne upřeně dívalo.

Zvolil jsem špatnou strategii hned od prvního tahu. Pokoušel jsem se vykřičet si cestu ven z celé té absurdity, jenomže

institucionalizovaní nic takového dělat nesmějí. Otrokáři moc rádi nechávají výstředního rebela před ostatními zpráskat. Ve vězeňské literatuře, kterou jsem kdy přečetl – od *Souostroví Gulag*, přes *Kolébku zla* až po *Sendvič s nářezem* –, si člověk musí práva vyhandlovat a vydobýt vlastní mazaností. Odpor vězněného v myslech vězňitelů jen ospravedlňuje ještě tužší žalář.

Nastal čas na úskoky. Měl bych si dělat hojné poznámky pro případné vyrovnání. K té fašounské Noakesové bych se měl chovat zdvořile. Jak jsem se ale snažil napíchnout vychladlý hrášek na umělohmotnou vidličku, explodovala mi v lebce série bouchacích kuliček a starý svět dospěl k náhlému konci.

Orison Sonmi~451

Dosud nenarození dějepisci ocení v budoucnu tvou spolupráci, Sonmi~451. My archiváři ti děkujeme již nyní. Náš vděk možná mnoho neznamená, pokusím se ale vyhovět jakémukoli tvému poslednímu požadavku, bude-li to v kompetenci našeho ministerstva. Tomuto stříbřitému přístroji vejčitého tvaru se říká orison. Zaznamená tvou podobu i všechna tvá slova. Až skončíme, bude orison uložen v archivu Ministerstva závětí. Pamatuj, že se nejedná o výslech ani o přelíčení. Důležitá je tvoje verze pravdy.

Žádná jiná verze pravdy pro mne nikdy nic neznamenalala.

Pojďme na to. Na začátku vždy dotazované požádám, aby si vybavili úplně nejstarší vzpomínky. Tváříš se rozpačitě.

Žádné nejstarší vzpomínky nemám, archiváři. Všechny dny mého života u Papá Songa byly jeden jako druhý, stejně jako hranolky, které jsme prodávali.

Mohla bys tedy, prosím, ten svět popsat?

Byl to hermeticky uzavřený dóm o průměru asi osmdesáti metrů, stravovna v majetku společnosti Papá Songa. Jídlonošky tam strávily dvanáct pracovních let, aniž se kdy odvážily mimo tento prostor. Výzdobu obstarávaly červenožluté hvězdy a pruhy a vycházející slunce. Teplota se přizpůsobovala venkovní – v zimě tam bývalo tepleji, v létě chladněji. Naše stravovna se nacházela v devátém podzemním podlaží pod Čongmyo Plazou. Namísto oken zdobily stěny PR. Ve východní stěně byl výtah, což byl jediný vchod i východ.

Na severní straně měl kancelář Dohlížitel, na západní byl pokoj Pobočníků, na jižní dormitáře jídlonošek. Vstup do zákaznických hygienerů byl na severovýchodě, jihovýchodě, jihozápadě a severozápadě. Uprostřed stál centrální pult. U něho si strážníci objednávali jídla. My jsme vždycky zaznamenaly jejich objednávku, na pokladně jsme jim to odečetly z Duše a pak jsme jim podaly táč s pokrmem. Z centrálního pultu se zvedal piedestal Papá Songa. Odtud vždycky předváděl své legrácky k pobavení strážníků.

Legrácky?

Nejrůznější 3D kejkle a triky; vycucávání kelímků guavaberry prstem, žonglování s horkými karbanátky, vykýchávání molů. Děti milují jeho dokonalé mravy. Jeho jídlonošky ho samozřejmě taky milují. Žádná z nás kromě Papá Songa, našeho Logomana, jiného otce ani matku nepoznala.

Kolik ve stravovně pracovalo zaměstnanců?

Přibližně čtrnáct. Běžná stravovna Papá Songa zaměstnává jednoho lidského Dohlážete, dva nebo tři Pobočníky a ubytovává dvanáct jídlonošek, zpravidla po třech od čtyř kmenotypů. Během mého záučního roku jsme měli tři Hwa-Suny, tři Juny, tři Ma-Leu-Dy a tři Sonmi. Tahle sestava stačila zvládat nápor ve špičkách. Mohly jsme usadit čtyři sta spotřebitelů, o Devátých Nocích a Desátých Dnech ale chodily z Korporatického sportovního stadionu takové davy, že spotřebitelé museli jít ve stoje.

Můžeš popsat rozvrh takové jídlonošky?

Ve čtyři třicet se žlutí. Do vzduchu se přimíchává stimulin, který nás zvedne z lůžek. Seřadíme se u hygieneru, pak přichází na řadu čištění horkou párou. Vratíme se do dormitáře, oblečeme si čisté uniformy, shromáždíme se u centrálního pultu a čekáme na našeho Dohlážete i jeho Pobočníky. Na piedestalu se objeví Papá Song a začíná ranní pobožnost, společně odříkáváme Šest katechismů. Náš Logoman pak přednese Kázání. Minutu před pátou odcházíme na svá místa kolem centrálního pultu.

Výtah přivází první spotřebitele. Devatenáct hodin zdravíme strážníky, zaznamenáváme objednávky, vydáváme jídla, naléváme nápoje, doplňujeme koření přísady, utíráme stoly, odnášíme odpadky do kontejnerů, čistíme zákaznické hygienery a žádáme naše ctěné strážníky, aby si nezapomněli u pokladen nechat debetovat z Duše.

To nemáte žádné přestávky?

Přestávka je krádež času, archiváři! Ve dvanáct nula nula je pochopitelně noční klid, všichni spotřebitelé jsou tou dobou už pryč. Do nula třiceti uklidíme a umyjeme každický centimetr stravovny, pak se shromáždíme u piedestalu k večerní modlitbě, načež odcházíme do dormitáře, kde vypijeme sáčky s Mýdlem. V nula čtyřicet pět začíná působit letargin. Za méně než čtyři hodiny se soláry dožlutí na novou pracovní směnu a začíná další den.

Je pravda, že se servantům zdají sny stejně jako nám?

Ano, archiváři, skutečně se nám zdají sny. Často jsem snívala o tom, že za tyrkysovými vlnami spatřím Havaj, že mne Papá Song pochválí, zdávalo se mi o životě v Exaltaci, o mých sestrách, spotřebitelích, o Dohlížiteli Rhíovi i o Pobočnících. Trpíme také nočními můrami o rozzlobených spotřebitelích, o zablokovaném potravinovodu, ztracených obojcích a ostudném odebrání hvězdy.

O čem se ti zdá tady ve vězení?

O podivných městech, o pronásledování přes černobílé pozemky, o mé budoucí exekuci v Majáku; než mne strážný po vašem příchodu vzbudil, zdálo se mi právě o Hae-Ju Imovi. U Papá Songa i v téhle krychli jsou mé sny jediným nepředvídatelným faktorem přesně vytyčených dní a nocí. Nikdo je nepřiděluje ani necenzuruje. Sny jsou to jediné, co jsem kdy vlastnila.

Přemýšlejí někdy jídlonošky o světě mimo dóm, nebo jsi odjakživa věřila, že vaše stravovna je celý vesmír?

Naše kosmologie není tak primitivní a naše inteligence není tak omezená. Vídaly jsme Venek na PR, Papá Song nám ukazoval scény z Exaltace, setkávaly jsme se se spotřebiteli a také pokrmy, které jsme jim podávaly, se musely odněkud brát.

Faktem ale zůstává, že Mýdlo umrtvuje zvědavost, raději si s ničím nelámeme hlavu.

Je dost obtížné představit si život s tolika... neuchopitelnými faktory.

Když vám byly tři nebo čtyři, archiváři, váš otec každý den mizel do sféry, které říkal „práce“, že? Zůstával v „práci“ až do konce pracovní doby, vy jste se ale netrápil tím, jaké má tato sféra dimenze, kde se nachází ani jaké je povahy, protože vaše obavy se týkaly výhradně toho, co bylo v popředí. Přesně takhle vnímají servanti místo zvané „Venek“.

Takže jsi nikdy nechtěla vstoupit do výtahu a prostě... však víš, prostě se jet podívat?

Kladete tak typicky čistokrevné otázky, archiváři! Žádný výtah přece nefunguje, když v něm není Duše.

Správný postřeh. Měly jste pojem o čase? O budoucnosti?

Ano: podle Šestého katechismu.

Kde se praví...

Jeden rok, jedna hvězda, dvanáct hvězd do Exaltace! Při Hvězdném kázání na Nový rok ráno udělaly naše dvanáctihvězdičkové sestry znamení dolaru, poklekly a poté se odebraly východem na plavbu zlatou archou Papá Songa. Pak jsme je uviděly znovu na našem 3D, jak se nalodují a odplouvají na Havaj, taky jejich příjezd do Exaltace a brzy i jejich proměnu v dobře oblečené zaneprázdněné spotřebitele. Obojky byly pryč, v prstech držely topazové Duše, mávaly nám ze světa za hranicemi našeho

celku. Butiky, kadeřníci, stravovny; zelené moře, růžové nebe; luční květiny, duhy, krajky, poníci, chaty, pěšinky, motýli. Jak jsme nad tím vším žasly! Naše sestry vypadaly tak šťastné. Nabádaly nás, abychom pilně pracovaly, abychom si svou přičinlivostí vysloužily hvězdičky, splatily investici a co nejdříve je následovaly do Exaltace.

„Co nejdříve“? Domníval jsem se, že váš pracovní život byl stanoven na dvanáct let?

Pokud jídlonoška nahlásí deviaci některé sestry, obdrží hvězdu z obojku deviantky a Exaltace se o rok přiblíží. Odebrání hvězdy je účinným odstrašujícím prostředkem. Zažila jsem to jen jednou.

Ach ano, ta nechvalně známá Juna~939. Vzpomněla by sis na setkání s ní?

Ano. První dojem byl špatný. Ma-Leu-Dy mívají tendenci nahánět nováčkům hrůzu, Hwa-Suny si hrají na šéfky, Juny se tváří povýšeně a podrážděně a Juna~939 nebyla žádná výjimka. Přála jsem si pracovat ve dvojici s jinou Sonmi, jenomže Dohlížitel Rhí své kmenotypy rozděloval kolem pokladen rovnoměrně. Pracovaly jsme s Junou~939 bok po boku a i lůžka v dormitáři jsme měly vedle sebe.

Změnila jsem na ni názor, ještě než nadešel první Desátý den. Nebyla povýšená, nýbrž ostražitá, její slonovinové oči nebyly podrážděné, nýbrž výmluvné. Její charakter oplýval barvami, které mne přitahovaly. Opětovala mou touhu po přátelství, upozorňovala mne, když se blížily inspekce Dohlížitele Rhía, uměla rozluštit objednávky opilých strávníků. Jen díky tomu, co mne záměrně i nevědomky naučila, jsem to u Papá Songa přežila.

Dny barvy, o nichž ses zmínila, byly výsledkem jejího povznesení?

Vědecké poznámky studenta Bum-Suka byly natolik neuspořádané, že jsem nedokázala zjistit, kdy vlastně pokus na June-939 začal, z vlastní zkušenosti ale vím, že povznesení pouze uvolňuje to, co bylo potlačeno Mýdlem. Nikdy nemůže implantovat něco, co nebylo již přítomno. Nehledě na to, jak moc se čistokrevní

snaží sami sebe přesvědčit o opaku, mysl jednotlivých servantů se významně liší, přestože jejich vizáž ani postava nikoli.

„Nehledě na to, jak moc se čistokrevní snaží sami sebe přesvědčit o opaku“? Proč to říkáš?

Zotročovat jednotlivce zatěžuje svědomí, avšak zotročit klon je spíš jen jako pořídit si nejnovější sériově vyráběnou šestikolovou fordku. Ve skutečnosti jsou servanti, a to dokonce i servanti téhož kmenotypu, jedineční jako sněhové vločky. Čistokrevní tyto rozdíly nedokáží na první pohled rozlišit, ony ale existují.

Kdy sis povšimla deviací Juny~939?

Otázky typu „kdy“ jsou ve světě bez kalendáře a oken poněkud problematické. První viditelnou známkou Junina povznesení byla změna vyjadřování. Začalo to někdy kolem Šestého měsíce. Za prvé toho víc namluvila. Katechismus nenařizuje v dormitáři ani v hygieně ticho, pokud jsme ale mluvily bezdůvodně, Dohlížel Rhí nás napomínal. Juna začala během volnějších chvil u centrálního pultu nebo při úklidu vykládat o spotřebitelích, jejich chování a oblečení, pomlouvala Dohlížitele i Pobočníky. Dokonce i v hygieně a při požívání Mýdla. Zprvu nás to všechny bavilo, dokonce i Ma-Leu-Dy.

Začala používat složitější výrazy, bylo obtížné jí porozumět. Orientace nás učí slovní zásobě, kterou potřebujeme k práci, amnesia obsažená v Mýdle ale následně všechna naučená slova mažou. Junina řeč byla plná prázdných míst, která jsme my ostatní nedokázaly rozluštit. Znělo to, jako když mluví čistokrevní.

Jaké další deviace se projevily?

Juna~939 napodobovala spotřebitele. Když jsme vytíraly na zákaznických hygienech, hrála si na nezpůsobného čistokrevného. Zívala, žvýkala, kýchala, říhala a předstírala, že je opilá. Mumlala si absurdně překroucené Žalmy Papá Songa. Dělal jí radost, když mne rozesmála. Smích je anarchistické rouhačství. Od tyranů je moudré, že se ho bojí.

A kdy Juna~939 opravdu na veřejnosti porušila některý Katechismus?

V Osmém měsíci Juna porušila Pátý katechismus. Ten zakazuje jídlonošce bez vyzvání oslovit strážníka. Jedna spotřebitelka se synem si objednali závitky z mořských řas, jenomže žlab byl celý ucpaný, a tak je Juna požádala, aby počkali. Znuděný chlapec se zeptal, proč jídlonošky vypadají všechny úplně stejně. Matka mu vysvětlila, že nás pěstují v tomtéž kultivátoru, jako se to dělá při hodinách biologie s ředkvičkami. Pak se zeptal, v jakém kultivátoru vypěstovali jeho. Dvě brčka, zjišťovala matka a maličko se u toho červenala, nebo snad tři? Chlapeček se nedal odbýt. Kdo se stará o miminka servantů, když jsou v práci? Servanti nemají miminka, odpověděla matka, protože žádná nechťejí. Chlapeček se nad tím chvíli zamyslel a pak chtěl vědět, jestli je tetička Ae-Suk taky servant.

Matka prohlásila, že servanti se nezajímají o dolary, testy, pojistky, vzestup horních vrstev ani úpadek vrstev spodních, o nemoci ani o porodní kvóty. Ukázala rukou na mne a na Junu a řekla: „Tyto šťastné klony pracují pouhých dvanáct let a pak jdou do penze do havajského ráje. Proto se neustále usmívají.“

Juna na to odsekla: „Nesmysl, madam.“

Tohle že řekla spotřebitelce! Co ta paní udělala?

Její úžas se rovnal vašemu, archiváři. Celá ohromená se přesvědčovala, jestli Juna skutečně mluví s ní.

„Ano.“ Nechtěla toho nechat. „Zkuste si tady u centrálního pultu pracovat devatenáct hodin denně, deset dní v týdnu, dvanáct let života, zkuste si obsluhovat hrubé spotřebitele, ponižujte se před Dohlžitelem, Pobočníky i Logomanem, dodržujte Katechismy, tohle všechno dělejte a pak mi zkuste říct, že servanti jsou nejšťastnější vrstvou ve Státě. Usmíváme se, protože to máme v genomu. Nazýváte nás šťastnými? Klidně bych se hned teď zabila, jenomže všechny nože v tomhle vězení jsou z umělé hmoty. Madam.“

Chlapeček nejprve na Junu~939 překvapeně hleděl a pak se rozplakal.

Matka ho popadla a táhla ho k východu.

Proč ta matka tehdy nebo později nenahlásila deviaci Juny~939?

Možná byla úplně zkoprnělá, možná to byla skrytá abolitionistka, možná stížnost podala, Svornost ji ale shodila ze stolu, aby ochránila své pokusy. Nikdy se nedozvím, jak to opravdu bylo.

Žádní jiní svědci tohoto prohřešku nebyli?

Jako třetí sestra pracovala na západní straně Ma-Leu-Da~801. Ona Junu~939 „nenáviděla“ za to, že se přátelila s nováčkem, a taky proto, že to byla zkrátka Ma-Leu-Da plná zášti. Junin výbuch neohlásila, v jejím výrazu se ale skrývala prohnatost. Prosila jsem Junu, aby byla opatrnější, mé přítelkyni to ale bylo lhostejné.

Podle mých zkušeností mají jídlonošky problém sestavit větu o pěti slovech. Jak mohla Juna rozvíjet své verbální dovednosti v onom hermeticky uzavřeném světě?

Povznesení absorbuje jazyk jako vysušená půda vodu. Z úst vám pak vyletují slova, o nichž jste neměl tušení, že je vůbec znáte. Nezapomínejte, archiváři, že Juna nebyla žádná obyčejná jídlonoška a že žádná stravovna není tak docela hermeticky uzavřená. Každé vězení má své žaláříky a žaláříci jsou jako průduchy. I já jsem si při vlastním povznesení osvojila nová slova, gramatiku a idiomy od našeho Dohlížitele a jeho Pobočníků, od Papá Songa, z PR, od strážníků a z jejich sony.

Ted' poněkud obecnější otázka. Byla jsi tehdy šťastná?

Znamená štěstí nepřítomnost deprivace? Pokud ano, pak jsou jídlonošky nejšťastnější třída v korporacii, jak moc rádi věří všichni čistokrevní. Pokud je ale štěstí zdolávání protivenství nebo pocit ocenění a naplnění, pak jsou otroci Nea So Copros zcela jistě nejubožejšími mezi ubohými.

V Nea So Copros žádní otroci nejsou! Už samo to slovo bylo zrušeno!

Archiváři, je vaše mládí skutečné, nebo narosené? Proč vám byl přidělen můj „bezprecedentní“ případ? Neměla jsem v úmyslu se vás dotknout.

Nedotkla ses mne. Moje přítomnost tady je kompromisem. Svornost trvala na tom, že pobloudilec nemůže státnímu archivu nabídnout víc než protistátní agitaci. Genomisté použili na Juche všechny páky, aby dosáhli proti vůli Svornosti uplatnění Pravidla 54.iii, nespočetali si ale, že vedoucí archiváři, kteří sledují tvůj proces, budou tvůj případ považovat za příliš riskantní, než aby dávali v šanc svou pověst. Já jsem jen archivář osmé třídy na ministerstvu, které nemá žádný vliv. Když jsem si ale podal žádost o přidělení k tvému případu, byl souhlas vydán dřív, než jsem stačil změnit názor. A je to. Tvůj „zpovědník“ se vyzpovídal.

Vy jste na mé svědectví vsadil celou svou kariéru?

Více méně to tak opravdu je, ano.

Naučila jsem se od vyšetřovatelů očekávat pouze faleš, vaše upřímnost působí jako vzpruha.

Falešný archivář by nikomu dvakrát neprospěl! Mohla bys mi něco říct o Dohlížiteli Rhíovi? Hrál důležitou úlohu v tvém životě u Papá Songa. Co to bylo za člověka?

Dohlížitel Rhí byl až do morku kostí mužem korporacie. Jeho jediným životním cílem bylo dostat se mezi funkcionáře společnosti Papá Songa. Marná naděje. Už dávno překročil věk, kdy bývají Dohlížitelé povyšováni do třídy se skutečnou mocí. Rhí zastával názor, že usilovná práce a posudek bez poskvrnky postačí k tomu, aby dosáhl, po čem baží. Většinou zůstával v kanceláři i při nočním klidu, ke všem strážníkům se choval uctivě, nadřízeným podlézal, pro servanty měl jen přísnost a těm přemnohým, kteří mu nasazovali parohy, projevoval zdvořilost, protože doufal, že by ho mohli cestou do vyšších tříd vytáhnout ze zapomnění a vzít s sebou.

Říkala jsi přemnoží, kteří mu nasazovali parohy?

Dohlížitele Rhía je třeba chápat v kontextu jeho ženy. Paní Rhíová svého manžela používala jako stroj na dolary. Svou kvótu na mužské potomky prodala už před lety, několikrát sama prozíravě investovala a manželův plat utrácela za rosení a obličejový design, takže ve svých sedmdesáti vypadala na třicet. Paní Rhíová navštěvovala stravovnu, aby osobně zkontrolovala nejnovější mužské Pobočníky. Musela mít na povyšování u Papá Songa jistý vliv. Juna~939 mi pověděla, že poslušní Pobočníci mohli očekávat povýšení do prestižnější stravovny. Nešťastné mladíky, kteří neuposlechli, čekalo bezútěšné Mandžusko.

Jak to, že svého vlivu nikdy nevyužila ve prospěch vlastního manžela?

Neznám vnitřní mechanismy jejich manželství, archiváři, a neodvažuji se spekulovat. Tu otázku budete muset položit paní Rhíové.

Proč ale Dohlížitel Rhí toleroval takové... neustálé ponižování?

Tak za prvé: jeho žena uměla zapůsobit na funkcionáře společnosti a tím kompenzovala jeho vlastní nedostatky. Za druhé: radním se nikdy nestal rozvedený člověk. A za třetí: protože musel.

Domníváš se, že Juna~939 ohrožovala bezvadný posudek Dohlížitele Rhía?

Jsem si tím jistá. Jídlonoška, která se chová jako čistokrevný, představuje potíže, potíže přitahují kritiku, kritika se dostane až k vedení. Když si tedy Dohlížitel Rhí povšiml deviací Juny~939, obešel povinnost odebrat hvězdu a zavolal závodního doktora, aby jí upravil orientaci. Byla to taktická chyba, která vysvětluje fádní kariéru Dohlížitele Rhía. Juna~939 zvládla zkoušky s vynikajícími známkami a doktor prohlásil, že funguje přesně tak, jak byla nagenomována. Předepsal jí do Mýdla o pět miligramů vyšší dávku amnesiak a to bylo všechno. Dohlížitel Rhí nemohl Junu dál trestat, aniž by si tím vysloužil kritiku vedoucího zdravotníka.

Od kterého okamžiku tě Juna~939 přiměla ke spolupachatelství?

Juna se pokoušela vysvětlit význam nově objeveného slova *tajemství*. Představa, že vím něco, co nikdo jiný neví, dokonce ani Papá Song, byla nemyslitelná. A tak mi jedné noci, kdy jsme po směně seděly v parní čističce, slíbila, že mi jedno takové tajemství ukáže.

Když jsem se probudila, nebylo to ostrými rozžlucovacími světly, nýbrž tím, že mnou Juna třásla v bledé záři lampy rozsvěcované pouze při nočním klidu. Ostatní sestry ležely na lůžkách až na pravidelné záškuby bez hnutí.

„Pojď za mnou,“ nařídila mi Juna dohlížitzelským tónem.

„Je noční klid,“ namítla jsem. „Mám strach.“

„Neměj. Pojď za mnou.“

„Kam jdeme?“

„Za tajemstvím.“ Vedla mne z dormitáře do dómu. Tamní strašlivé ticho mě vyděsilo. Červeň a žluť se změnily v šedé a hnědé odstíny. Z piedestalu Papá Songa byla mrtvá tabule. Z kanceláře Dohlížitele Rhía pronikalo dveřmi tlumené světlo. Juna je otevřela. Tehdy jsem zjistila, že v každém tajemství se skrývá strach z odhalení.

Náš Dohlížitel seděl celý zhroucený s hlavou položenou na stole. Slina mu přilepila sony k tváři, oči se mu pod víčky rychle pohybovaly a v krku mu to hrčelo. Juna mi prozradila, že každou Desátou noc zůstává náš ctěný Dohlížitel ve stravovně i při nočním klidu. Pobočníkům vždycky namluví, že potřebuje dohnat nějakou práci, ve skutečnosti si ale dá Mýdlo a spí až do rozžlucení. „Mýdlo má na čistokrevné vliv jako droga.“ Vší silou ho kopla do břicha. Moje zděšení ji pobavilo. „Můžeš si s ním dělat, co chceš, nic ho nevzbudí. Žije se servanty tak dlouho, že je prakticky jedním nás.“

Otevřela Dohlížitelův stůl, vytáhla stříbrný klíček a vedla mne přes dóm až ke stěně oddělující vchod od severovýchodního hygienaru. „Co vidíš?“ zeptala se mne. Odpověděla jsem, že nevidím nic. „Podívej se ještě jednou a pořádně.“ Teprve pak jsem uviděla

tenounkou čáru a drobnou skvrnku. Byla to dírka. Juna mi podala klíček. Zasunula jsem ho do dírky. Z čáry se stal obdélník a dveře se otevřely dokořán. Temná místnost za nimi nenapovídala, co by v ní mohlo být. Juna mne vzala za ruku.

Zaváhala jsem. Pokud se vniknutí do stravovny při nočním klidu netrestá odnětím hvězdy, vstup do neznámých prostor určitě ano. Juna mne ale nepouštěla. Třikrát jsem poklekla před symbolem dolaru a nechala jsem se vtáhnout dovnitř. Dveře se za mnou s cvaknutím zavřely. Temnota páchla prachem, hnilobou a starým saponátem. „Teď jsi uvnitř tajemství, Sonmi,“ zašeptala Juna. Černá prořízla čepel světla. Uviděla jsem úzké skladiště plné zapomenutých věcí: sedátka naskládaná jedno na druhé, umělohmotné květiny, kabáty, klobouky, vějíře, vypálené slunce, spoustu deštníků. Junin obličej, svoje vlastní oči. Světlo bolelo. „Je světlo živé?“ zeptala jsem se.

„Světlo je život,“ odpověděla Juna. Pod stolem našla zapomenutou baterku, takže si ji schovala v centrálním pultu a později ji přinesla do tajné místnosti. Tohle mne udivilo ze všeho nejvíc.

Ale proč?

Třetí katechismus praví, že cokoli vlastnit, dokonce i myšlenky, popírá lásku, kterou nám servantům Papá Song projevil tím, že do nás investoval. Byla bych ráda věděla, jestli Juna ještě vůbec nějaký Katechismus dodržuje. Ukázala mi kovovou krabičku s jednotlivými náušnicemi, náramky a náhrdelníky. Na cop obtočený kolem hlavy si nasadila smaragdový diadém, na krk mi pověsila borůvkové korále. Zeptala jsem se, jak tu tajnou místnost našla.

„Ze zvědavosti.“

To slovo jsem neznala. „Zvědavost je baterka, nebo klíček?“

Juna odpověděla, že je to obojí. Pak mi ukázala největší poklad ze všech. „Tohle je knížka,“ pronesla s hlubokou vážností, „ukazuje Venek takový, jaký skutečně je.“

Juna mluvila jako čistokrevní. Uměla tak také číst?

Zeptala jsem se jí na totéž. Odpovědí mi bylo smutné ne. Prohlížely jsme si ale obrázky. Na jednom byla komnata osvětlená svíčkami a v ní čistokrevní oblečení v nádherných róbách a třpytivých šatech. Byla jsem úplně okouzlená. Proč se ty obrázky nepohybovaly jako obrázky na sony strávníků? Juna vydumala, že kniha je asi rozbitá, což taky vysvětlovalo, proč ji tam její majitel nechal.

Byla v ní spousta obrázků: ušmudlaná jídlonoška obsluhující tři ošklivé sestry, bílá babizna sprchující se hvězdami a měnící se na dámu jako paní Rhiová, pohledný čistokrevný klestící si mečem cestu trnitým lesem, sedm servantů v poloviční velikosti nesoucích za dívkou v bílé sukni prapodivné přístroje, dům postavený z cukrátek, mořský koník rozčesávající vlasy mořské panně, hrady, zrcadla, draci. Tehdy jsme pochopitelně většinu těch objektů nedokázaly identifikovat. Když jsem ještě byla jídlonoškou, neuměla jsem většinu těchto slov vůbec použít.

Tolik prapodivností během jediného nočního klidu mě úplně omámilo. Juna posvítla baterkou na rolexy a řekla, že se musíme vrátit do dormitáře před rozžlucením. Slíbila, že příště mi ukáže víc.

Ono bylo nějaké příště?

Jistě. Po deset nebo patnáct Desátých nocí mne Juna budila a brala do svého tajemství. Pokaždé jsem přísahala, že je to naposledy. A pokaždé jsem žasla nad novými poklady. Jen během našich podloudných návštěv v pokoji pokladů se té zimy má přítelkyně proměňovala v bytost plnou života. Při přemítání nad Knihou o Venku vyslovovala pochybnosti, které otřásl mou vírou ve vše, co jsem považovala za pravdivé.

Jakou podobu tyto pochybnosti nabíraly?

Pochybnosti o jistotách světa servantů. Jak mohl Papá Song stát na piedestalu u Papá Songa v Čongmyo Plaze a zároveň se procházet po plážích Exaltace? Jak to, že se servantí rodí zadlužení, a

čistokrevní ne? Kdo rozhodl o tom, že trvá dvanáct let splatit investici Papá Songa? Proč ne třeba jedenáct? Šest? Jeden rok?

Jak sis odpovídala?

Prosila jsem Junu, aby se přestala dopouštět zločinu rouhačství. Bála jsem se, že ji čeká přeorientování. Děsila jsem se, že přijdu o hvězdu za to, že jsem ji nezahlavila. Její pochybnosti totiž obviňovaly Papá Songa ze strašlivých lží, víte? Juna se přiznala, že přesně totéž už jednou provedla, ještě než mi své tajemství ukázala. Postavila se před piedestal a řekla: *Lháři*. Prý aby věděla, co se stane.

„Nestalo se nic,“ prozradila mi potom. „Vůbec nic. A tak si říkám, jestli náš Logoman opravdu existuje.“

Odříkávala jsem Katechismy pilněji než kdy před tím, modlila jsem se k Papá Songovi, aby mou přítelkyni vyléčil, úpěnlivě jsem Junu prosila, aby předstírala normálnost. Všechno nadarmo. S každým uplynulým dnem se její chování stávalo čím dál tím čistokrevnější. Dokonce i Dohlížitele Rhia to muselo brzy přimět k rozhodnému kroku. Při umývání a otírání stolů sledovala PR. Sestry servantky se jí vyhýbaly. Juna~939 to bylo jedno. Jedné noci se mi v tajné místnosti svěřila, že chce stravovnu opustit, a abych prý šla s ní. Vykládala mi, že nás čistokrevní nutí pracovat v podzemí, aby si mohli užívat krásná místa na povrchu a nemuseli se o ně s nikým dělit.

Nikdy bych nedokázala spáchat tak hříšnou deviaci, odpověděla jsem. Odříkala jsem Šestý katechismus. Juna-939 zareagovala rozzlobeně. Nazvala mne hlupákem a stejným zbabělcem jako ostatní sestry.

Dvě interiérové jídlonošky utíkající bez pomoci od vlastní korporace, to by přece bylo... čiré bláznovství. Svornost by vás dostihla během pěti minut.

Jak to měla Juna~939 vědět? Její Kniha o Venku slibovala svět plný krás, prostoru a míst, kde se dá ukrýt.

Nadešla zima mého prvohvězdného roku. Spotřebitelé si u vchodu oklepávali sníh z niků a my musely pravidelně vytírat

podlahy. Z Juny se stala netečná mátoha. Povznesení probouzí tak šířavý hlad, že nakonec pohltí celou mysl.

Vyvolalo Juninu deviaci něco konkrétního, nebo k tomu... došlo zčistajasna?

Deviace byla nevyhnutelností očekávající jakýkoli spouštěcí impulz. Při novoročním Sextetu, kdy každý den přicházely davy prázdninových návštěvníků, se Dohlížitel Rhí objevil u centrálního pultu a ostře Junu pokáral za to, že nedbale zdraví. Nařídil jí, aby padesátkrát odříkala Pozdrav Papá Songa: „Ahoj, jsem Juna! Prohlédněte si náš lístek a objednejte si! Lákavé, báječné občerstvení u Papá Songa!“

Dohlížitel Rhí ji nechal dojít až k pětačtyřicátému a pak jí poručil, aby začala znova. „Že jsi bezduchý, vypěstovaný klon není omluvou pro závadové postoje. Pokud ještě jednou porušíš Čtvrtý katechismus, pošlu tě na přeorientování do výrobní hnojiv!“

Bála jsem se, že Juna spáchá zločin, za který přijde o hvězdu, ona ale pozdrav padesátkrát odrecitovala k Rhíově spokojenosti. Jen já věděla, kolik úsilí ji to stálo. Dohlížitel se vrátil do kanceláře potěšen tím, jaký dojem přísnosti učinil na čekající strážníky.

„Lepší bezduchý klon,“ zasyčela mu Juna za zády, „než šváb obdařený Duší.“

Modlila jsem se k Papá Songovi, aby to nikdo nezaslechl. K nikomu jinému jsem se modlit neuměla. Proč by ale právě on měl pomáhat takové nevděčné sestře? Pak jsem zahlédla Ma-Leu-Du~108, jak něco šeptá Pobočníku Čoovi. Ten odvedl Ma-Leu-Du~108 do kanceláře Dohlížitele Rhía.

Schylovalo se k něčemu moc ošklivému.

Svěřila ses June~939 se svými obavami?

Má sestra zašla tak daleko, že se už nadále necítila být Dohlížiteli Rhíovi podřízena. Oné noci po Posledním katechismu náš Dohlížitel nevrle obešel centrální pult. Prohlásil, že jedna z nás zneuctila svou uniformu. Jestlipak v sobě najde dost odvahy, aby se ke svému zločinu přiznala?

Zastavil se před Junou.

„Vy ale musíte být šváb,“ spustila Juna. „Uvažujte o tom. Vysvětluje se tím, proč pojíždáte Mýdlo. Švábi přece žerou všechno. Vysvětluje to, proč se hnusíte Pobočníkům i vlastní ženě. Švábi jsou odporní. Vysvětluje to způsob, jakým tu cupitáte a proč se vám leskne kůže. Švábi cupitají a lesknou se.“

My jídlonošky jsme nemohly uvěřit vlastním uším.

Dohlížitel s cvaknutím otevřel aktovku. „Aha.“ Vytáhl knihu o Venku. Jeden po druhém vytrhal všechny obrázky. „Tak se pěkně podívej, jakou škodu,“ *trh*, „umí takový šváb způsobit,“ *trh*, „na tvém tajemství,“ *trh*, „na tvých pokladech,“ *trh*, „na tvé budoucnosti.“

Juna~939 se vrhla po knize. Dohlížitel Rhí byl urostlý muž. Sevřel hlavu mé přítelkyně pod paži a třískal s ní o piedestal, dokud bezvládně neupadla do bezvědomí. Kopal do ní, až zbrunátněl námahou. Juna byla celá potlučená, zkrvavená a téměř k nepoznání. „*Podívejte se na ni*,“ zavrčel na strachy příkrčené servanty. „Tohle se stane klonům, které napadají myšlenky náležející vyšším třídám. Takového *devianta* čeká hned nazítří ráno přeorientace.“ Rhí se sehnul, opřel si nika o její obličej a strhl jí obojek. Na průdušnici jí zůstal čarový kód. Dohlížitel měl prsty mokré od tkáně a krve. Beze slova připnul jedinou ušpiněnou hvězdu na obojek Ma-Leu-Dy. Pak rozdrtil devět let Juniny práce podpatkem své nika.

Ma-Leu-Da se z ocenění příliš neradovala. Jak se to lišilo od slavnostního udílení hvězd. Pobočník Čo nařídil dvěma Hwan-Sunám, aby odtáhly mou omdlelou přítelkyni do dormitáře. Já dostala za úkol vytřít její krev.

Mohou Dohlížitelé beztrestně takovýmto způsobem poškozovat majetek korporace?

Teoreticky řídí Dohlížitelé servanty podle vlastního uvážení. Ve skutečnosti ale zmrzačení jídlonošky zhoršilo Rhíovo postavení. Ke zneschopnění Juny~939 došlo v nejrušnějším období roku. Zdravotníci nebyli k dispozici. Během novoročního Sextetu nelze zařídit převoz k přeorientaci. Nechali ji v bezvědomí na lůžku a podávali jí Mýdlo infuzemi.

Deviace Junu~939 poslední den roku ale tohle všechno překonala. Mohla bys ten incident popsat z vlastního pohledu?

Utírala jsem stoly na vyvýšeném okraji svého sektoru, rozhled jsem tedy měla dobrý. U centrálního pultu sloužil za naši polámanou sestru Pobočník Čo. Ve východním sektoru probíhala dětská oslava. Prostor u výtahu zaplnily balónky, papírové fáborky a všelijaké čepice. Dómem se nesly písničky a halas stovek strávníků. Papá Song vypouštěl nad hlavy dětí trojrozměrné banánky v čokoládě, prolétávaly kolem jejich natažených ručiček a vracely se na hadí jazyk našeho Logomana. Myslela jsem na Junu. Bála jsem se, že si bude myslet, že jsem ji zradila já. Otevřely se dveře dormitáře a objevila se odřená a oteklá Juna~939.

Kulhala k bavícím se dětem. Věděla jsem, co chce udělat. Navzdory jejímu zuboženému stavu jen pár strávníků vzhlédlo od jídla, sony nebo PR. Spotřebitelé, kteří zvedli hlavu, spíš na ni jen upozorňovali, než že by spustili povyk. Když pak Juna vzala do náručí chlapečka v námořnickém oblečku, okolostojící předpokládali, že je to zase jedna taková, která se pohádala se svou paní.

Média o tom referovala v tom smyslu, že Juna to dítě ukradla, aby si z něho udělala lidský štít.

Média říkala, co jim nařídila Svornost. Kniha o Venku byla sbírka pohádek a žádná příručka pro teroristy. Víte, archiváři, Juna opravdu věřila, že ji výtah vyveze do kouzelného království z těch obrázků. Chtěla se na povrchu ztratit na skrytých mýtinách a sametových návrších. Vzala to dítě jenom proto, že by výtah se servantem bez Duše nikdy nahoru nevyjel. Bývala by ho strčila zpátky do výtahu. Nechtěla by za něj výkupné, nepoužila by ho jako štít a ani by ho nesnědla a nevyplivla jeho kosti.

Ona s tebou ten pokus o útěk neprobírala?

Juna se mnou přestala cokoli probírat. Jednala sama. Zanesla vyděšeného chlapečka do výtahu. Vůbec mě neviděla. Zato chlapcova matka uviděla Junu v okamžiku, kdy se zavíraly dveře. Její výkřik proťal hluk ve stravovně. Vypukla hysterie; padající tácy,

rozlité mléčné koktejly, vystrašení čistokrevní; vykonavatel, který byl mimo službu, vytáhl z pouzdra revolver, prorazil si cestu vším tím zmatkem a zařval, aby bylo ticho.

Ve dveřích své kanceláře se objevil Dohlížitel Rhí, uklouzl po rozlitém nápoji a zmizel pod nápojem vyděšených spotřebitelů. Po celou tu dobu surfoval Papá Song na svém piedestalu na nudlových vlnách.

Pobočník Čo hulákal do svého ručního sony.

Fámy se množily exponenciálně; nějaká Juna unesla chlapce, ne, nemluvně, ne, nějaký čistokrevný unesl Junu, vykonavatel zastřelil nějakého chlapce, ne, servant zastřelil vykonavatele, nějaká Juna uhodila Dohlížitele, podívejte, teče mu z nosu krev.

„Výtah!“ zvolal kdosi. „Přijíždí výtah!“

Vřava rázem utichla.

Vykonavatel zakřičel, ať mu udělají místo, a příkrčeně se vydal ke dveřím.

Strávníci mu uvolňovali cestu.

Dveře výtahu se otevřely. V jednom rohu se choulil chlapeček a celý se trásl. Námořnický obleček už dávno neměl bílý, zdálo se ale, že není zraněný. Tělo Juny~939 bylo rozstřílené na cucky.

Taky jsem ten obrázek viděl, Sonmi. Když jsem se toho večera vrátil z ministerstva, byli mí spolunocležníci doslova přilepení k našemu sony. Dívalo se skoro celé Nea So Copros. Opakovali tu zprávu neustále dokolečka a doprovázeli to nikony Čongmyo Plazy, na kterých bylo vidět, jak vykonavatel zneškodňuje deviantní Junu. Nemohli jsme tomu uvěřit. Byli jsme přesvědčeni, že si nějaký unionistický terorista nechal změnit design tváře, aby vypadal jako jídloňka. Když Svornost potvrdila, že Juna~939 byla opravdový servant...

Měl jste dojem, že svět už nikdy nebude jako dřív. Přísahal jste, že už nebudete nikdy věřit žádnému servantovi. Věděl jste, že abolicionismus hlásá stejně záluďné a nebezpečné dogma jako Unie.

Ano, tohle všechno jsem cítil a bylo to ještě horší. Co se stalo u vás dole?

Zbývající dvě Juny byly eskortovány do dormitáře dříve, než je mohli rozzuření spotřebitelé rozsápat na kusy. Stravovnu pak spořádaně sektor po sektoru evakuovali. Dorazila Svornost, aby vyzpovídala svědky. Uklidili jsme a poprvé v životě jsme spolily Mýdlo bez večerní modlitby.

Po rozžlucení jsme prováděly všechny ranní rituály. Bez Juny~939 tam bylo ticho, žádná z nás neřekla ani slovo. Při ranní modlitbě pronesl Papá Song své protiunionistické kázání.

Udivilo mne, že Logoman svým servantům pověděl o existenci Unie.

Tak velká zavládla panika. Jeho kázání mohla přebírat média. Hlava Papá Songa zaplnila polovinu dómu. Stály jsme seřazené uvnitř jeho mysli. Měl tvář plnou žalu a vzteku. Hwan-Suny se chvěly a dokonce i Pobočníky naplnila posvátná hrůza. Dohlížitel Rhí byl bledý a vypadal nemocně.

Mohla bys pro potřeby archivu obšírněji popsat, co Papá Song vlastně řekl?

Povídal, že Nový rok je za normálních okolností radostná příležitost, kdy nositelky dvanácti hvězd končí se splácením jeho investice, jsou volné a mohou se nalodit k cestě do Exaltace. Letos pro nás prý ale má hrozné zprávy.

Na světě existuje plyn zvaný zlo. Když čistokrevní tento plyn vdechnou, úplně se změní. Stanou se z nich teroristé. A teroristé nenávidí vše dobré: Svornost, Papá Songa, pilné servanty a dokonce i Milovaného předsedu Nea So Copros a jeho Juche. Mají vlastní korporaci nazvanou Unie a ta se chce stát nemocnější korporací v celé plutokracii. Chce toho dosáhnout proměňováním spotřebitelů na teroristy a zabíjením těch z nich, kteří se jí postaví na odpor.

Náš Logoman nám pak v Čongmyo Plaze vyprávěl, jak unionistický terorista uvolnil zlo a jak se ho Juna~939 nadýchala. Hlas mu zněl zoufalstvím, v očích se mu zračil smutek. Ohlásila

Juna~939 toho teroristu svému Dohlížiteli nebo některému Pobočnickovi? Ne. Juna~939 to neučinila. Nadýchala se plynu zla a včera se tato jídlonoška dopustila tak zločinné deviace, že nebýt schopností vykonavatele Svornosti, který právě procházel Čongmyo Plazou, byl by teď nevinný synáček jedné ze spotřebitelek mrtvů. Dítě přežilo, avšak důvěra čistokrevných v servanty zemřela a s ní i důvěra spotřebitelů ve stravovny Papá Songa. V následujícím nelehkém roce, uzavřel Papá Song, musíme vynaložit společné úsilí a pilně pracovat, abychom si tuto důvěru vydobyli zpět.

Pokud by kterýkoli čistokrevný před námi vyslovil jméno Unie, musíme to bezodkladně nahlásit Dohlížiteli, *a to bez ohledu na délku fronty*. Tohle byl nový Katechismus, důležitější než všechny ostatní. Budeme-li poslušné, bude nás Papá Song milovat. Jestli to ale nedokážeme, nikdy se nedostaneme do Exaltace. Zůstaneme navždy nováčky a nikdy nedostaneme ani jedinou hvězdu.

Pochopily jsme to?

Okolo centrálního pultu se ozvalo nezřetelné: „Ano, Papá Songu.“

„Neslyším vás!“ napomenul nás náš Logoman.

„Ano, Papá Songu!“ vykřikli všichni servanti. „ANO, PAPÁ SONGU!“

Nebyla Juna~939 členem Unie, jak to konstatoval korporatický soud?

Kdy a jak by ji mohla Unie naverbovat? A proč by kterýkoli člen Unie riskoval odhalení? Jakou cenu měla genomovaná jídlonoška pro bandu teroristů?

Takže po kázání... Nový rok byl běžný pracovní den?

Pracovní? Ne tak běžný. Dvě nositelky dvanácti hvězd – jednu Hwa-Sunu a jednu Sonmi – vyprovodil Dohlížel Rhí ven. Vrátil se s dvěma novickami nového kmenotypu – Kyelim~889 a Kyelim~689 – a s jednou novou Junou. My ostatní jsme dostaly výroční hvězdy, které nám Pobočník Ahn připnul na obojky.

Když se otevřel první výtah, nahrnula se dovnitř Média, cvakala svými nikony a oblehla kancelář Dohlížitele Rhía. Strávil celou odstávku výslechem u funkcionářů Papá Songa. Přesvědčil je, aby odešli, teprve když jim dovolil, aby připnuli identifikátor s číslem 939 na obojek jiné Juny a nasonyovali si ji. Přišlo několik zvrhlých spotřebitelů, kteří jeden druhého nikonovali ve výtahu a při tom předstírali, že jsou mrtví. Kolem šestnácté hodiny přijela četa zdravotníků Papá Songa. Každé jídlonošce se dostalo důkladné prohlídky. Vyptávali se nás na Unii, žádná z nás o ní ale až do onoho ranního kázání nikdy neslyšela. Bála jsem se, že by mne mohly ohrozit mé návštěvy v tajné místnosti, nikdo o nich ale evidentně nic nevěděl. Poznámku si vysloužilo jen mé mateřské znaménko.

Netušil jsem, že servanti mají mateřská znaménka.

Nemáme, všechna jsou odgenomovaná. Každý zdravotník, který ho kdy viděl, byl vždycky ohromen. Kdykoli jsem ho musela ukázat, vždycky mi to působilo nesnáze. Ma-Leu-Da~108 to nazývala „Sonmiina skvrna“. Je nad klíční kostí, tady, archiváři.

Ukaž to prosím na orison. Zvláštní. Připomíná kometu.

Hae-Ju Im si toho také povšiml.

Předpokládám tedy, že jsi zdravotní prohlídkou prošla.

Ano. Při večerní modlitbě už o June~939 ani o Unii nepadla ani zmínka. Zvýšili nám dávku amnesiak i letarginu v Mýdle. Při druhém rozžlucení nového roku už Ma-Leu-Da~108 nedokázala říct, odkud se vzala její dodatečná hvězda, a dokonce ani že byla dodatečná. Jen já jsem si všechno zapamatovala.

Udržel si Dohlížitel Rhí místo?

Ano. Rhí přežil Juninu deviaci díky tomu, že při vyšetřování vykládal, jak si už před několika měsíci vyžádal naléhavou lékařskou zprávu o June~939. Celé korporaci Papá Songa se ale snížily zisky, počet strážníků v Čongmyo Plaza prudce poklesl. Čistokrevní rádi

opakují přísloví o tom, že nikdy neuhodí dvakrát na stejné místo, často se však chovají, jako by pravdou byl pravý opak.

Kromě toho mají krátkou paměť. Brzy ale zapomenou, že vůbec kdy uhodilo, hlavně, pokud se o slovo hlásí jejich žaludky. Již v Druhém měsíci se počty strážníků v průměru vrátili na původní úroveň. Kyseliny se staly novou atrakcí. Jejich nagenomované stroboskopické oči a králičí zuby přitahovaly celé fronty nikonujících slídičů po servantech. Ma-Leu-Dy žárlily.

Paměť servantů je genomováním záměrně potlačena a navíc tvrdíš, že vám do Mýdla přidávali vyšší dávky amnesiak. Jak si můžeš vybavovat události ve stravovně s takovou přesností?

Na jednoduchou otázku jednoduchá odpověď. Začalo u mne povznesení. Poznala jsem to z Juniných symptomů. Vaši další otázku už dokáží odhadnout, archiváři. Budete chtít, abych tu zkušenost popsala.

Pokračuj.

Tak za prvé ke mně začal promlouvat vnitřní hlas. Nejprve mne strašně vyděsil, teprve pak jsem zjistila, že ho nikdo jiný neslyší. Hlas cítění, schopnosti vnímat. Povznesení je znepokojivý zážitek, zejména za nepříznivých dozvuků případu Juny~939. Po celém Nea So Copros podrobovali čistokrevní chování servantů důkladnému zkoumání, zjišťovali jakékoli známky nepovolené inteligence a každý týden je po stovkách posílali na přeorientaci.

Za druhé doznalo změny mé vyjadřování, podobně jako u Juny~939. Kdykoli jsem chtěla říct dobrý, má ústa vyslovovala *pozitivní, příjemný* nebo *bezvadný*. Naučila jsem se redigovat a modifikovat každé slovo.

Za třetí u mne vzrostla zvědavost na to, jaké to je Venku. Odposlouchávala jsem sony našich strážníků, jejich rozhovory, PR, zprávy o počasí, projevy radních.

Za čtvrté jsem trpěla pocity odcizení. Ostatní jídlonošky se mne stranily, stejně jako to bývalo s Junou~939 – sestry vědí, i když nevědí, že vědí. Monotónnost zpomalovala čas, začala jsem

nenávidět vlny strážníků, které chrtil chřtán výtahu, ustavičně mne strašily Juniny pochybnosti o našem světě. Co když Papá Song není náš otec, ale jen PR?

Jak jsem záviděla svým nekritickým, bezstarostným sestrám! Neodvážila jsem se o své metamorfóze zmínit ani jediné z nich.

Věděla jsi, co nemáš dělat. Co jsi ale zamýšlela?

Co jsem mohla dělat jiného než čekat a vytrvat?

Dvě povznesení vedle sebe dávaly tušit záměr. Musela jsem se vyhnout přeorientaci i osudu podobnému Juninu, abych zjistila, o jaký že záměr mohlo jít. Proto jsem zkoumala ostatní servanty, abych zoufale napodobovala bezvýraznost jejich tváří. Dodržoval jsem všechny Katechismy, zejména byl-li přítomen Dohlížitel Rhí. Nebylo to snadné. Strach posiluje obezřetnost, nuda ji však narušuje. Neodvažovala jsem se navštívit Juninu tajnou místnost, protože to nebylo žádné tajemství nýbrž past.

A jak dlouho jsi musela své tajné povznesení snášet?

Čtvrtý měsíc, Poslední týden, Devátou noc jsem se probudila při odstávce. Neodvážila jsem se krátit si čas tím, že bych opustila dormitář. Nezbyvalo mi nic jiného než čekat na rozžlucení nebo ještě spát. Zaslechla jsem z dómu přicházet slabý, avšak jednoznačný zvuk cinkajícího skla.

Napnula jsem uši. Nic.

Na lůžkách spaly sestry. Kdo jiný mohl být v dómu? Jedině Dohlížitel Rhí.

Potichoučku jsem vstala a kradla jsem se ke dveřím. Stiskla jsem kliku a nakoukla jsem do prázdné stravovny. Z kanceláře Dohlížete Rhí se linulo bílé světlo. Uviděla jsem ho otevřenými dveřmi. Ležel bez hnutí tváří k zemi, vedle něho převrácená židle. Přikrčená jsem procházela stinnými kouty dómu, dokud jsem se nepřesvědčila, že je Rhí v bezvědomí. Panenky se mu ztrácely v čistokrevných duhovkách. Po obrysech jeho opotřebované tváře stékaly z ucha a nosních dírek pramínky krve. Kolem něho se ve světle třpytily úlomky skla.

Byl mrtev?

Ucítla jsem léthé, to je letargin, který se přidává do Mýdla. Obvyklá dávka pro jídlonošku jsou tři kapky, Rhí ale vypil půllitrovou láhev. Kdybych tehdy bývala okamžitě zavolala zdravotníka, možná by se podařilo mu zachránit život. Jak bych ale svůj čin vysvětlila? Celá korporacie číhala na další povznesení servanta, na důkaz o spiknutí Unie. Zachránit nešťastného muže z bezbolestné sebevraždy, nebo uchránit sama sebe před trýznivou přeorientací a začít pracovní život znovu od nula hvězd?

Vrátila jsem se na lůžko.

Vyvolalo v tobě toto rozhodnutí nějaké pocity viny?

Ne. Měla jsem takové tušení, že ta noc ještě neskončila. Nevím, kolik uplynulo času, uslyšela jsem ale přijíždět výtah. Pak nějaké kroky. Cítla jsem, že si přijeli pro mne, ani jsem se však nepohnula. Nadešlo rozžlucení, sestry ale spaly dál. Ve vzduchu nebyl cítit stimulin. Na jedné stránce v Junině knize byl obrázek čistokrevných a jejich služebných, kteří upadli do spánku uprostřed hodování, šití a vaření. Vzpomněla jsem si na něj.

Ticho narušilo slabounké škrtnutí. Že by zápalka? Pak jsem zaslechla ťukyťuk nějakého sony. Vyskočila jsem, připlížila jsem se ke dveřím a nahlédla jsem do stravovny. Světla byla napůl rozsvícená, žádní spotřebitelé tam však nebyli, žádní Pobočníci se nehlásili do služby, na piedestalu žádný Papá Song nepřehrával ranní modlitby.

Jen jakýsi muž v černém obleku pomalu upíjel kávu a něco v tom podivném světle psal. Zpozorovali jsme jeden druhého. Nakonec mi popřál dobré jítro a já doufala, že se cítí lépe než náš ubohý Dohlžíteľ Rhí.

Vykonavatel?

Řekl mi, že je šofér. Jmenoval se pan Čen. Omluvila jsem se, že nevím, co to znamená „šofér“.

Ten tichý návštěvník mi vysvětlil, že šoféři řídí fordky a vozí radní i funkcionáře. Někdy slouží jako kurýři. Pan Čen měl pro mne,

Sonmi~451, zprávu od svého Dohlážete. Vlastně to byla volba: buď jsem mohla ještě téhož rána opustit stravovnu, dostat se ven a investici splatit jiným způsobem, nebo jsem mohla zůstat u Papá Songa, dokud Pobočník Čo neobjeví Dohlážete Rhía, nezavolá vykonavatele a jejich čmuchaly odebírající vzorky DNA, počkat, až vyjde na světlo mé povznesení, a pak snášet jeho důsledky.

To jsi moc na vybranou neměla.

Byla to první možnost volby v mém životě a byla snazší než většina z těch, které následovaly. Pan Čen zavřel sony, šálek hodil do skluzavky na odpadky a odcházel k výtahu – k místnůstce dokonce ještě menší než hygiener jídlonošek, pro mne ale mohutné bráně. Vzpomněla jsem si na Junu~939 a na to, jak tam zastřelená ležela v rohu tváří k zemi. Přejela jsem pohledem prázdný dóm až k centrálnímu pultu. Pan Čen mi poradil, které tlačítko zmáčknout, aby se výtah rozjel vzhůru. Za mým starým životem se zavřely dveře.

Trup mi začal drtit náhle ochablé nohy a já padala. Pan Čen mne chytil. Juna musela také upadnout a upustit chlapce, když procházela tímtéž vzestupem. Pan Čen mne ujistil, že každý podzemní servant zakusí při první jízdě výtahem stejné potíže. Vybavovala jsem si scény z Knihy o Venku, abych zadržela nevolnost. Pavučiny vodních toků, oceány lesů, jeskyně, větrem ošlehané věže. Když výtah zpomalil, můj trup jako by se napřímil.

„Přízemí,“ oznámil pan Čen.

Dveře se otevřely Venku.

Téměř ti závidím. Popiš, prosím, co přesně jsi viděla.

Čongmyo Plazu Čtvrtého měsíce před úsvitem. Zdála se tak rozlehlá! Hlava se mi po životě stráveném v dómu zatočila, přestože plaza nemá na délku ani pět set metrů. Spotřebitelé pospíchali kolem nesmrtelných nohou Milovaného předsedy, na chodnících vrčely zametače, kolem svištěly taxíky s pasažéry, fordky čoudily, popelářské vozy se ploužily podél obrubníků, osmiproudé dálnice lemované slunci na stožárech, chráněné zastřešením, sevřené betonem, skleněné; vyhrávající PR, slova, loga, neonizace,

elektrifikace, sirény, motory, stroje, elektrické obvody, rachot kolektorů pod nohama, kouty plné světel nejrůznější intenzity.

Neměla jsem pro to, co jsem viděla, v zásobě dostatek slov.

Nepouštěla jsem se v dotazech dál než k pouhému: „Co...?“

Muselo to být ohromující.

Ohromující – jak příhodné slovo. Venku má vzduch mnoho vůní. Kouř, kim-či, odpad, těla spotřebitelů a spotřebitelek. Jedna taková utíkala kolem a sotva mne minula. *Dávej bacha, klone!* Než jsem se stačila omluvit, byla pryč. Vlasy mi cuchala jakási obrovitá neviditelná klimatizace.

„Ulicemi fouká vítr,“ vysvětlil mi pan Čen a směřoval mne na druhou stranu chodníku k fordu se zrcadlovými okny. Vůz obdivovala trojice studentů. Když k němu přistoupil pan Čen, zařadili se zpátky do proudu spotřebitelů. Zadní dveře se se zasyčením otevřely. Šofér mi pokynul, abych nastoupila.

V prostorném interiéru seděl shrbeně vousatý pasažér a pracoval na svém sony. Vyzařovala z něho autorita jako z Logomana, jen ještě o hodně víc. Schoulila jsem se u dveří. Sledovala jsem pohybující se klouby na jeho prstech, hleděla jsem na jeho zestárlou tvář a čekala na rozkazy. Pan Čen nastartoval motor a ford se vmáčkl do provozu. Zlaté oblouky Papá Songa se v zadním okénku vzdálily a splynuly se stovkami jiných firemních log. Některé jsem znala z PR, většinu ale nikoli. Žasla jsem nad záplavou nových symbolů proplouvajících podél nás. Předjížděly nás fordý a my zase předjížděli jiné. Který Dohlížitel zabraňoval tisícům smrtelných střetů za minutu? Ford zabrzdil a já ztratila rovnováhu. Vousatý muž zamumlal, že nikdo nebude nic namítat, když se posadím.

Nebyla jsem si jistá, zda vydal příkaz, nebo na mne dokonce nastražil past, a proto jsem se omluvila, že neznám ten správný Katechismus.

„Můj obojek je Sonmi~451,“ řekla jsem, on mi ale nevěnoval pozornost, promnul si pálící oči a zeptal se pana Čena na předpověď počasí. Teplo, jasno a větrno, odpověděl šofér a dodal, že jsou všude

ošklivé zácpy a že nám cesta potrvá asi devadesát minut. Vousatý muž se podíval na rolexy a zaklel.

Nebyli jsme ještě daleko, když se na nás sneslo zaburácení. Zachvátil mne strašlivý děs, že mne jde Papá Song potrestat za to, že jsem od něho odešla. Burácení ale pomaloučku odeznívalo a zadním oknem jsem uviděla břicho jakéhosi vznášejícího se černého stroje. Pasažér zavolal dopředu na pana Čena, jestli si myslí, že to je avion vykonavatelů, Svornosti, nebo chce nějaký radní jen občanům nižších tříd ukázat, v čím prchavém stínu musejí čekat. Pan Čen se domníval, že je to ten poslední případ.

To ses ani nezeptala, kam tě vezou?

Proč klást otázku, jejíž odpověď si vyžádá tucet dalších? Nezapomínejte, archiváři, že jsem do té doby nikdy neviděla ani budovu zvenčí, natož abych zakusila cestu dopravním prostředkem. A teď jsem se ocitla ve fordě se zrcadlovými okny a projížděla jsem druhou největší konglomerací náležející Nea So Copros. Nebyla jsem ani tak turistou z jiné zóny jako spíš cestovatelem v čase přicházejícím z dávného století. Ford vyjel poblíž Moon Tower z městského zastřešení a já poprvé uviděla nad pohořím Kangwon-Do opravdové svítání. Pohled na tu oslňující záři mne uchvátil. Skutečné slunce Imanentního Prvního Předsedy, jeho žhoucí světlo, petromraky a jeho nebeská klenba, převysoká, širošírá! Hledala jsem u svého spolucestujícího odraz vlastní posvátné úcty, jenomže on dřímал. Nemohla jsem pochopit, jak je možné, že se celá konglomerace při takové nádheře se skřípáním nezastavila.

Co dalšího tě zaujalo?

Když jsme zajeli zpět pod zastřešení, budovy se jakoby přikrčily a my minuli rosnou zahradu. Něžná, nadýchaná, mechovitá zeleň, jezerní zeleň, travní zeleň. Celé akry zeleně rozprostírající se kolem tančících fontán. Jedinou zelení u Papá Songa byly čtverhránky salátu a chlorofylové koktejly. My jídlonošky jsme se domnívaly, že zeleň je stejně drahocenná jako zlato. Kolem oken se nám provlékaly duhy. Dálnici lemovaly bloky ubytoven a všechny zkrášlovala

nehybná vlajka Nea So Copros. Zmizely krajnice a my projeli klikatícím se širokým pásem v barvě výkalů. Sebrala jsem odvahu a zeptala jsem se pana Čena, co to je.

„Řeka Han,“ odpověděl šofér. „Most Sóngsu.“

Nezbývalo mi, než se zeptat, co to je.

Tentokrát zamumlal odpověď pasažér: „Dálnice z vody.“ Zklamání mu ztlumilo hlas. „Most je cesta přes řeku.“

Rozdíl mezi vodou v řece a onou čirou tekutinou, která prýštila z fontánek na pití u nás v dómu, nemohl být větší, já ale neměla čas zůstat zmatená. Pan Čen ukázal dopředu na nevysoké návrší: „Hora Taemosan.“

Ty ses dostala od Papá Songa přímo na Univerzitu Taemosan?

Ano, aby se omezila experimentální kontaminace. Cesta se klikatila lesním porostem vzhůru. Stromy se svou přírůstkovou gymnastikou a hlučnou tichostí jsou pro mne dalším divem venkovního světa. Po deseti minutách jsme dorazili na náhorní plošinu s univerzitním areálem. O místo tu soupeřily kvádrovité budovy. Po chodnících se procházeli studenti a pomocný personál. Ford setrvačností dojel pod visutou budovu, celou skvrnitou od deště a popraskanou od slunce. Pan Čen mi otevřel dveře, jenomže vousatý pasažér už zase podřimoval. Mezi jednotlivými kvádry se hromadilo smetí a kynul lišejník. Vzduch na Taemosanu se zdál čistější než dole v konglomeraci, hala ve visutém patře budovy ale byla špinavá a neosvětlená.

Zastavili jsme se u schodiště ve tvaru dvojité šroubovice. Tohle je staromódní výtah, vysvětloval pan Čen. „Univerzita cvičí těla i mysl svých studentů.“ A tak jsem se chytila zábradlí a poprvé jsem schod za schodem zápasila s gravitací. Po šroubovici scházeli dva studenti a smáli se, jak jsem neohrabaná. Jeden z nich to okomentoval: „Tohle je ten druh, který rozhodně v dohledné době nevyužije příležitosti, aby se osvobodil.“ Pan Čen mne napomenul, abych se neohlížela. Neposlechla jsem ho a přepadla mne závrať. Kdyby mne můj průvodce nechtyl, skutálela bych se dolů do haly.

Trvalo několik minut, než jsme vystoupali až do nejvyššího, šestého patra. Štěrbínovitá chodba tu končila u pootevřených dveří s jmenovkou Bum-Suk Kim. Pan Čen zaklepal, neozvala se ale žádná odpověď.

„Počkej tady na pana Kima,“ řekl mi pan Čen. „Musíš ho ctít a poslouchat stejně jako Dohlížitele.“ Vstoupila jsem dovnitř a zeptala jsem se pana Čena, jakou práci bych měla vykonat, jenomže šofér byl pryč. Poprvé v životě jsem zůstala úplně sama.

Co jsi říkala svému novému domovu?

Nepříjemně mne překvapila špína. U nás ve stravovně bylo vždycky absolutně čisto, protože čistota je jedním z Katechismů. Bum-Suk Kimova laboratoř byla naproti tomu dlouhá chodba plná prachu a nechutného oděru čistokrevných mužů. Odpadkové koše přetékaly, vedle dveří visel terč na střelbu ze samostřílu, kolem stěn stály laboratorní stoly, psací stoly pohřbené pod hromadami věcí, zastaralé sony a prohýbající se knihovničky. Nad jediným stolem vykazujícím známky užívání visel zarámovaný kodak chlapce usmívajícího se nad zakrváceným levhartem sněžným. Ze špinavého okna byl výhled na zanedbaný dvůr, kde stála na piedestalu mramorová postava. Doufala jsem, že je to můj nový Logoman, jenomže tenhle se nikdy ani nepohnul.

Ve stísněném předpokoji jsem našla lůžko, hygiener a něco jako přenosný parní čistič. Kdy jsem to měla používat? Nezmeškala jsem večerní modlitby? Jakým Katechismem se měl řídit můj život na tomto místě?

Vzduch byl horký a tetelil se prachem. Začaly mne svědit genomicky uzavřené póry. Moucha domácí líně vykružovala osmičky. Uchváceně jsem na ni zírala.

Nikdy předtím jsi hmyz neviděla?

Jen šváby od genových hackerů. Klimatizace u Papá Songa vypouštěla insekticidy, takže pokud se tam dostal výtahem jakýkoli hmyz, okamžitě uhynul a my ho později zametly. Ta moucha

neustále narážela do okna. Tehdy jsem nevěděla, že se okna dají otevřít. Pak usedla na strop. Jak to, že nespadla?

Uslyšela jsem falešný zpěv – písničku od Pnom Pnem Girls. O chvílku později rozkopl dveře student v kraťasech, sandálech a hedvábné košili obtížený taškami. Uviděl mne a zaúpěl: „Co tady ve jménu Svaté korporacie děláš?“

Odhalila jsem obojek. „Sonmi~451, pane. Jídlonoška Papá Songa z...“

„Sklapni, tak už sklapni, já vím co jsi!“ Ten mladý muž měl ústa připomínající žábu a oči plné bolesti, což se tehdy nosilo. „Jenomže až do *Pátého* dne tady nemáš co dělat! Jestli si ti mamlasové z kanceláře myslí, že zruším svou pěťihvězdičkovou tchajwanskou konferenci jenom proto, že neumějí číst v kalendáři, tak to pardon, ale ať si jedou oblbovat červy do nějaké ebolou zamořené díry. Stavil jsem se tu dneska, jen abych si vyzvedl pracovní sony a disky. Nebudu dělat chůvu nějakému pokusnému klonu navlečenému ještě ve staré uniformě, když si můžu v Taipei pěkně vyhodit z kopyta.“

Moucha znovu narazila do okna. Student vzal jakousi brožurku a protáhl se kolem mne. Byla to rána, až jsem nadskočila. S vítězoslavným úsměvem prozkoumal šmouhu a nepatřičně radostným tónem mi pohrozil: „Ber to jako varování!“ Nevěděla jsem, jestli tím myslí mne nebo mouchu. „Na Bum-Suk Kima nikdo beztretně žádnou habaďůru dělat nebude. Mýdlo je v lednici – děkuj Předsedovi, že ti žrádlo přišlo dřív. Vracím se v Pátý den. Jestli nevyrazím na letiště teď hned, uletí mi to.“

Zůstala jsem sama.

Znovu se objevil ve dveřích. „Hele, umíš mluvit, že jo?“

Přikývla jsem.

Bum-Suk Kim si histriónsky oddechl: „Díky *Předsedovi*! Fakticky – vždycky se najde nějaký kancelářský klon, který zatímco tady klábosíme, páchá nějakou další debilitu.“

Co jsi měla ty tři dny dělat?

Neměla jsem nejmenší poněti. Sledovala jsem, jak ručička rolexů odkrajuje hodiny. Nezapomínejte, že jsme genomováni tak,

abychom vydrželi nepřetržitě devatenáct hodin. Myslela jsem na paní Rhiovou. Byla z ní truchlící, nebo veselá vdova? Bude Pobočník Ahn, nebo Čo povýšen na Dohlížitele v Čongmyo Plaza? Jak vzdálený se zdál můj starý život. A jak nesrozumitelně tajemný byl ten nový.

Ze dvora ke mně doléhalo mravenčení zvuků. Přicházelo z křoví pod piedestalem. Podívala jsem se pozorněji a poprvé jsem uviděla opravdové ptáky, vlaštovky a jiříčky. Viděla jsem ptáky na 3D, ale nikdy ne takové náhodné a nespoutané sročení jako tohle. Kousek odtud proletěl nízko avion a jich se vyvalily vzhůru celé stovky. Proč zpívají? Kdo z toho má užitek?

Pozorovala jsem ptáky celý den, dokud na obloze nenastala odstávka a v pokoji se nesešerilo. Moje první noc Venku. Okna přes dvůr se vyžlutila. Uviděla jsem laboratoře podobné Bum-Sukově, v nichž přebývali mladí čistokrevní, útulnější kanceláře obývané profesory, chodby, kde vládl ruch, chodby, kde vládlo ticho. Nezahlédla jsem ale ani jediného servanta.

O půlnoci jsem polkla sáček Mýdla, ulehla jsem na lůžko a přála jsem si, aby tu se mnou byla Juna~939 a vnesla jasno do celých zástupů záhad onoho dne.

Pamatovala sis, kde jsi, když ses probudila?

V Mýdle bylo méně amnesiak a více letarginů než u Papá Songa, takže jsem spala déle, ale vzbudila jsem se s jasnější myslí. První překvapení mého druhého dne Venku stálo na druhém konci předpokoje. Postava tyčící se do výše tří metrů a navlečená do oranžové kombinézy zkoumala polici s knihami. Odhalenou pokožku na obličeji a krku měla opařenou doruda, spálenou dočerna a bledě záplatovanou, vypadala ale docela spokojeně. Obojek naznačoval, že to není čistokrevný, nikdy jsem však neviděla servanta jeho kmenotypu nebo vzrůstu.

„Tady žádný stimulin není.“ Jeho hlas jako by vycházel z hluboké jámy. Rty měl genomované ven a uši mu chránily klapky z tkáně podobné nehtům. „Vstaneš, až se vzbudíš, zvlášť když máš tak líného postgraduanta, jako je Bum-Suk Kim. Ti z funkcionářiny jsou nejhorší. Ti si nechávají utírat prdel od mateřské školky až do

eutanázie. Chybí jim disciplína, nikdy se nezajímají o potřeby jiných. Je pro ně škoda místa.“ Obrovskou rukou se dvěma prsty ukázal na modrou kombinézu poloviční velikosti, než měl on sám. „Ta je tvoje, sestřičko.“ Když jsem se převlékla z uniformy Papá Songa do svého nového oděvu, zeptala jsem se, jestli ho za mnou poslal Dohlížitel nebo Pobočník, aby mne zorientoval. „Ne,“ odpověděl ten příškvářený obr. „Tvůj postgraduát je tak trochu kamarád toho mého. Bum-Suk včera volal, aby si postěžoval na tvůj neočekávaný příjezd. Býval bych za tebou skočil ještě před nočním klidem, jenomže na Fakultě genomové chirurgie se dělá dlouho na rozdíl od Fakulty psychogenomiky. Já jsem Wing~027. Teď bychom měli zjistit, proč tu jsi.“

Druhým překvapením pro mne byly rolexy na stěně laboratoře. Spala jsem celých šest hodin. Wing~027 se posadil na Bum-Sukův stůl a pustil si sony. Naprosto ignoroval mé námitky, že mi můj postgraduát zakázal se ho dotýkat. Klikl na obrazovku a objevila se Juna~939. Jel prstem po řádcích s textem. „Modleme se k Imanentnímu předsedovi, aby Bum-Suk neudělal *znovu* tutéž chybu...“

Zeptala jsem se Winga, jestli umí číst.

Pověděl mi, že každý náhodně sflikovaný čistokrevný číst umí, takže důkladně vyprojektovaný servant by se to měl snadno naučit. Na sony se objevila Sonmi. Wing předčítal: „*Interní cerebrální rozšíření služebného servanta: Případová studie proveditelnosti na Sonmi~451*, autor Bum-Suk Kim. Jak to,“ podivil se Wing, „že takový dutohlavý postgraduát míří tak vysoko?“

O jakého servanta šlo u případě Winga~027? Byl to milicionář?

Chlubil se, že je katastrofista. „Operujeme v mrtvých zónách zamořených infekcemi nebo radioaktivitou tak, že tam čistokrevní hynou jako bakterie v louhu. Naše mozky mají drobné genomické vylepšení – musíme samostatně myslet. Při orientaci se toho naučíme víc než čistokrevní na univerzitách. A ukaž mi čistokrevného, který by přežil něco takového.“ Odhalil ošklivě

popálené předloktí. „Můj postgraduát píše disertaci na téma zohnivzdorňování tkání.“

Neměla jsem ponětí, co jsou to mrtvé zóny. Wing~027 mi vysvětlil, jak tyto ozářené nebo toxické pásy postupně kilometr po kilometru ukrajují ze Spotřebitelských a Výrobních zón. Vylekalo mne to, jenomže katastrofista viděl všechno v jiném světle. Prohlásil, že den, kdy se celé Nea So Copros změní v mrtvou zónu, bude dnem servantů.

Znělo to dost deviantně. Zeptala jsem se ho, jak to, že jsem ty mrtvé zóny neviděla z fordu, jestli jsou tak rozsáhlé.

Wing~027 vypnul sony a zajímalo ho, jak je podle mne velký svět. Nebyla jsem si jistá, odpověděla jsem ale, že mne vezli z Čongmyo Plazy až sem, takže jsem musela vidět skoro celý.

Obr mě vyzval, abych šla za ním a vykročil ke dveřím. Zaváhala jsem. Bum-Suk mi nakázal, abych nikam nechodila. Wing~027 mi přísně pokynul, abych šla. „Jestli chceš dlouho vydržet, Sonmi~451, musíš si vytvořit vlastní Katechismus.“ Přehodil si mne přes ohořelé rameno a nesl mne úzkou chodbou za roh, po zaprášeném spirálovitém schodišti, kde si úderem pěsti otevřel zrezivělá dvířka. Oslepilo mne ranní slunce, do obličeje mne udeřil vítr a zatahal mne za vlasy.

Střecha Fakulty psychogenomiky, informoval mne Wing~027 a postavil mne na okraj hned vedle sebe. Chytila jsem se zábradlí. Šest úrovní pod námi byla kaktusová zahrada, ptáci v jejich trnech lovili hmyz; o osm úrovní níže ve svahu napůl zaplněné parkoviště fordů; o deset úrovní níže sportovní dráha obležená spoustou univerzitních studentů; pod tím spotřebitelská plaza, za ní lesy svažující se k přetékající neonové konglomeraci, mrakodrapy, ubytovny, řeka Han a nakonec pohoří lemující ranní oblohu rýhovanou aviony. Wing hovořil měkkým popáleným hlasem: „V porovnání s celým světem, Sonmi~451, tady vidíš pouhý zlomeček.“

Má mysl zápolila s takovou nesmírností a pak od toho upustila. Nevěděla jsem ani, čeho je mi zapotřebí, abych ten nekonečný prostor pochopila.

Wing mi odpověděl, že potřebuji inteligenci a povznesení mi ji zajistí. Potřebuji prý čas a flákačství Bum-Suk Kima mi ho dá. Potřebuji ale i znalosti.

Zeptala jsem se, kde se dají sehnat.

„Musíš se naučit číst, sestřičko.“

Takže tě nejprve učil Wing~027, a ne Hae-Ju Im ani radní Mephi?

Wing~027 mne mohl učit i dál, jenomže naše druhé setkání bylo také naše poslední. Vrátil se do Bum-Sukovy laboratoře ještě téhož dne hodinu před noční výlukou a přinesl mi jedno „zneztracené“ sony, přečpané všemi možnými autodidaktickými moduly korporatického vzdělávání. Ukázal mi, jak se s tím zachází, a upozornil mne, že se nesmím nechat žádným čistokrevným nachytat při shromažďování vědomostí, protože je takový pohled děsí a od vyděšeného čistokrevného se dá očekávat úplně cokoli.

Ještě než se Pátého dne Bum-Suk vrátil z Tchajwanu, zvládla jsem obsluhu sony a absolvovala jsem základní školu. V Šestém měsíci jsem dokončila střední školu pro funkcionáře. Tváříte se skepticky, archiváři, nezapomínejte ale, že jsem byla jako vyhladovělý sluha na hostině. Čím více jsem se stravovala, tím větší jsem měla apetit. Sony mne po komunikačních cestách provedlo univerzitními knihovnami i knihovnami korporacie. Jsme tím, co známe.

Nechtěl jsem se tvářit skepticky, Sonmi. Tvá mysl, vyjadřování, tvoje... osobnost dokazují měrou víc než vrchovatou tvé odhodlání se učit. Jen mne mate, proč ti Bum-Suk Kim poskytoval tolik času na studium? Dědic funkcionáře přece nebyl žádný skrytý abolicionista. A jak to bylo s jeho pokusy, které na tobě měl v rámci postgraduálního studia provést?

Bum-Suk Kim se o žádné pokusy nestaral, jeho zájmemo jen pití, hazard a samostříl. Jeho otec byl funkcionář ve vedení Kwangju Genomics, dokonce loboval za vedení Juche, dokud syn nezničil tržní hodnotu rodiny Kimových.

Jak tedy chtěl Bum-Suk získat doktorát?

Tím, že by zaplatil akademickému agentovi, aby mu práci poskládal z vlastních materiálů, oblíbený způsob postgraduátů z třídy funkcionářů, jak uspět. Chemické látky zodpovědné za povznesení Juny~939 i mne byly spolu s účinností a závěry připraveny předem. Bum-Suk by neuměl vyjmenovat biomolekulární vlastnosti ani pasty na zuby. Za devět měsíců mne nepodrobil „experimentu“ náročnějšímu, než bylo uklidit mu laboratoř a uvařit čaj. Čerstvé údaje by mohly zamlžit ty koupené, čímž by se vystavil riziku odhalení. Má přítomnost byla nutná, aby ukradený výzkum zakryla fíkovým listem důvěryhodnosti.

Zjistila jsem, že takové byly podmínky mého nového života. Když to porovnám se stravovnou Papá Songa, docela mi to vyhovovalo. V době nepřítomnosti svého posgraduanta jsem mohla studovat, aniž mi hrozilo jakékoli riziko prozrazení. Každý den přicházel Bum-Suk k sobě do pracovny, aby si na sony překopíroval další dávku vytříděných dat.

Věděl Bum-Suk Kimův studijní vedoucí o tomto plagiátorství?

Profesoři si své definitivy příliš cení, než aby vytahovali špínu na synáčky budoucích radních.

Cožpak s tebou Bum-Suk nikdy nemluvil... nijak s tebou nekomunikoval?

Mluvil se mnou, jako když čistokrevní mluví s kočkou. Bavilo ho předhazovat mi otázky, jakmile se domníval, že pro mne budou nesrozumitelné. *Mám tedy říct otci, aby vystrčil hlavu ze své demokratické díry, Sonmi?* Nebo: *Hele, Sonmi, myslíš že má cenu si nechat zuby obarvit do azurova, nebo je safírová už pasé?* Neočekával přesvědčivé odpovědi a já jsem ho z jeho klamů nevyváděla. Mé odpovědi se opakovaly s takovou pravidelností, že mne přejmenoval na Nevím-Pane~451.

Takže si ohromného nárůstu tvé schopnosti vnímat devět měsíců nikdo nevšiml?

Bum-Suk Kima pravidelně navštěvovali jen Min-Sik a Fang. Pokud jsem byla na doslech, jeho pravé jméno nikdy nepadlo. Vytahovali se jeden před druhým svými novými fordů a suzuki a hrávali poker. Nemá cenu popisovat, jak vypadali, protože každý měsíc chodili na nový design obličeje. Tihle tři postgraduanti nepatřili k těm čistokrevným, kteří by si mimo komfoútulek Huamdonggil někdy všímali servantů. Gil-Su Nun, což byl Bum-Sukův soused z nižší třídy, který dělal postgraduál na stipendium, tloukl občas do zdi a stěžoval si na hluk, jenomže tihle tři funkcionáři vždycky začali mlátit ještě hlasitěji. Viděla jsem ho jen jednou nebo dvakrát.

Co je to poker?

Karetní hra, kterou hrají hamižní lháři předstírající, že jsou přátelé. Fang vyhrál na Bum-Sukově a Min-Sikově Duši při pokerových sedáncích tisíce dolarů. Když brali drogy, nařizoval mi Bum-Suk, abych vypadla, protože když je pod parou, tak ho prý znervózňuji. Chodívala jsem na střechu fakulty, sedávala jsem ve stínu vodní nádrže a až do setmění, kdy všichni tři odcházeli, jsem pozorovala rorýse při lovu.

Jak to, že ses s Wingem~027 už nesetkala?

Jednoho vlhkého odpoledne, tři týdny po mém příjezdu do Taemosanu, vyrušilo Bum-Suka od katalogu obličejového designu zaklepání na dveře. Jak už jsem říkala, byli u nás nečekaní hosté vzácností. „Dále!“ řekl Bum-Suk a schoval katalog pod svazek s názvem Praktická genomika. Nikdy to na rozdíl ode mne nečetl.

Do dveří vrazil šlachovitý student. „Bum-Bume,“ zavolal na Bum-Suka. Můj postgraduát vyskočil, pak se zase posadil a celý se nahrbil. „Ahoj, Hae-Ju,“ předstíral nenucenost, „co se děje?“

Návštěvník řekl, že jde jen tak kolem, a přijal nabízenou židli. Zjistila jsem, že Hae-Ju Im je Bum-Sukův spolužák ze střední školy a že teď v Taemosanu studuje na Fakultě Svornosti. Měla jsem mu přinést sklenici čaje, zatímco oni hovořili o bezvýznamných věcech.

Pak se návštěvník jen tak mimochodem zmínil: „Asi víš, že tvůj kamarád Min-Sik měl dneska moc špatný den.“

Bum-Suk se nejprve ohradil proti označení kamarád a pak se zeptal, co se stalo. „Z jeho exempláře, z toho Winga~027, má smaženou slaninu.“ Min-Sik si zřejmě na štítku lahve s hořlavou žíravinou popletl minus a plus.

Můj postgraduát se zaculil, zahihňal a pak rozchechtal. Hae-Ju pak udělal něco neobvyklého – podíval se na mne.

Co je na tom neobvyklého?

Čistokrevní nás stále vidí, ale jen málokdy se na nás podívají. Mnohem později pak Hae-Ju připustil, že byl zvědavý, jak zareaguji. Bum-Suk si ničeho nevšiml, mudroval o nároku na odškodné, který by mohla vznést korporace sponzorující Min-Sikův výzkum. Škodolibě se radoval, že v případě jeho vlastního samostatného výzkumu se nikdo nestará, jestli to odnese jeden nebo dva pokusní servanti.

Cítila jsi... co jsi vlastně cítila? Hněv? Zármutek?

Vzteky. Uchýlila jsem se do předpokoje. Nám servantům chybí prostředky i práva vyjadřovat emoce, avšak domněnka, že nic neprožíváme, je pouhý mýtus. Wing~027 měl každopádně cenu dvaceti Min-Siků. Kvůli arogantní nedbalosti nějakého funkcionáře zemřel můj jediný přítel v Taemosanu. Bum-Suk to označil za *hysterii*.

Vztek ukuje ocelovou vůli. Teď vím, že jsem ten den učinila první krok ke své *Obžalobě*, první krok do této vězeňské krychle a k Majáku.

Co s tebou bylo o letních prázdninách?

Podle směrnice mě měl Bum-Suk dát do úschovy do udržovacího dormitáře, aby nedošlo ke kontaminaci. Můj postgraduát se naštěstí tak těšil na lov klonovaných losů na Hokkaido ve východní Koreji, že na to zapomněl, nebo spíš předpokládal, že to za něho udělá nějaký nešťastník z nižší třídy.

A tak jsem se jednoho letního rána probudila a zjistila, že je celá budova opuštěná. Žádný hláhol z frekventovanějších chodeb, žádné odbíjení hodin, žádná hlášení; byla vypnutá dokonce i klimatizace. Při pohledu ze střechy konglomerace kouřila a pulzovala, rojící se aviony zanechávaly na obloze čmouhy, univerzitní areál byl ale mnohem tišší než obvykle. Parkoviště byla napůl prázdná. Stavaři opravovali v horkém slunci dláždění oválného náměstí. Napadlo mne, že se podívám do kalendáře, že sony jsem zjistila, že začínají prázdniny. Zavřela jsem dveře laboratoře na zástrčku a schovala jsem se v předpokoji.

Takže jsi za celých pět týdnů z Bum-Sukovy laboratoře nevystřčila nos? Ani jednou?

Ani jednou. Víte, bála jsem se odloučit od svého sony. Hlídač zkoušel dveře od laboratoře každý Devátý den. Občas jsem z vedlejší laboratoře slychala pracovat Gil-Su Nuna. Stáhla jsem roletu a v noci jsem nechávala soláry vypnuté. Měla jsem dost Mýdla na celou dobu.

To ale znamenalo padesát dní nepřetržité samoty.

Za těch padesát dní má mysl prochodila naši kulturu křížem krážem. Zhltna jsem dvanáct původních textů: Jong-Ilových *Sedm dialektů*, *Jak jsme zakládali Nea So Copros* Prvního předsedy, *Historii šarvátek* od Admirála Yenga, vždyť víte. Rejstříky v necenzurovaných *Komentářích* mne zavedly až k předšarvátkovským myslitelům. Knihovna mi spoustu žádostí pochopitelně zamítla, uspěla jsem ale se dvěma optimisty přeloženými z pozdní angličtiny, Orwellem a Huxleym, a taky s Washingtonovými *Satirami o demokracii*.

Byla jsi ještě stále údajným exemplářem pro potřeby Bum-Sukouy disertace, když se vrátil na druhý semestr?

Ano. Nastal můj první podzim. Udělala jsem si tajnou sbírku ohnivě zbarvených listů, které přistály na střeše fakulty. Podzim stárnul a mé listy ztrácely barvu. Nastaly mrazivé noci a pak mrzlo i za denního světla. Po neustále vyhřáté stravovně byl chlad dalším

zajímavým vjemem. Bum-Suk většinu odpolední proklímbal na vytápěném *ondulu* u zapnutého 3D. Přes léto přišel na pochybných investicích o spoustu dolarů, a protože za něj otec odmítal platit dluhy, býval můj postgraduát v mizerné náladě. Jedinou obranou proti jeho záchvatům vzteku bylo nic nedělat.

Jak jsi reagovala na sních?

Je krásný. Loni napadl první sních hodně pozdě, až poslední První noc Dvanáctého měsíce. Probudila jsem se ještě před svítáním a jako v transu jsem pozorovala aureolu vloček obklopujících novoroční ozdoby v oknech do dvora. Křoví pod zanedbanou sochou klesalo pod tíhou sněhu, socha získala jakousi komickou majestátnost. V pološeru se bílé odstíny sněhu mění v barvy modřin.

A právě tehdy vstoupil do příběhu doktor Mephi?

Ano, v předvečer Sextetu. Bum-Suk, Min-Sik a Fang se přihrnuli celí zardělí hodně pozdě, mohli se potřhat smíchy. Byla jsem v předpokoji a sotva jsem stačila schovat své sony. Bum-Suk měl na hlavě akademický klobouk a Min-Sik držel v náručí košík orchidejí s mátovou vůní, který byl skoro tak velký jako on sám. Hodil je po mně se slovy: „Květiny pro Spuny, Sponny, Sonmi, či jak se to vlastně jmenuje...“

Fang se vrhl na skříňku, kde měl Bum-Suk *sodžu*, hodil tři lahve přes rameno. „Jsou to všechno psí chcanky!“ hulákal. Min-Sik dvě z nich chytil, třetí se ale rozprskla po podlaze a vyvolala další záchvat smíchu. Bum-Suk tleskl rukama: „Koukej to uklidit, Popelko!“ Potom Fanga uchlácholil tím, že slíbil otevřít láhev s nejlepším pitím, jako že jsou sextetové prázdniny jen jednou do roka.

Ještě než jsem zametla všechny střepy, našel Min-Sik na 3D pornodisney. S požitkem na to koukali, přeli se o jeho přednosti a realističnost a popíjeli kvalitní *sodžu*. V jejich opilosti, zejména ve Fangově, bylo oné noci cosi nebezpečného, co mne znervózňovalo. Uchýlila jsem se do předpokojí, odkud jsem slyšela Gil-Su Nuna, jak ode dveří ty kumpány žádá, aby se ztišili. Špehovala jsem je.

Min-Sik si dobíral Gil-Sua kvůli brýlím a ptal se, jak to že jeho rodina nedala dohromady dost dolarů na to, aby mu nechala odstranit krátkozrakost. Bum-Suk sousedovi navrhl, aby si oholil hlavu až k prdeli, jestli chce v poslední den semestru klid a mír. Fang vykládal něco o tom, že svého otce přiměje, aby na klan Nunů poslal daňovou kontrolu. Gil-Su Nun mezi dveřmi soptil, dokud ho ti tři nezahnali dalšími posměšky.

Fang byl podle všeho jejich kápo.

To byl. Uměl odhalit vady charakteru a tak lidi využívat. Bezpochyby teď s velkým úspěchem provozuje právo v jednom z dvanácti hlavních měst. Onoho večera se rozhodl Bum-Suka vydráždit tím, že mávl lahví *sodžu* ke kodaku usmrčeného sněžného leoparda a zeptal se, jak pitomé museli tyhle šelmy nagenomovat, aby je mohli turisté bezpečně lovit.

Zasadil tak Bum-Sukově pýše pořádnou ránu. Můj postgraduát odsekl, že lovil pouze zvířata, u kterých divokost genomicky posilovali. S bratrem prý toho sněžného leoparda stopovali v rezervaci Kathmandu celé hodiny, než se zvíře zahnané do úzkých vrhlo bratrovi po krku. Bum-Sukovi zbývala jediná šipka. Střela zasáhla šelmu ve skoku do oka.

Fang s Min-Sikem chvíli předstírali posvátnou úctu a pak vypálili novou salvu smíchu. Min-Sik zadupal a řekl: „Ty tak kecáš, Kime!“ Fang se zblízka podíval na kodak a poznamenal, že mu to připadá jako montáž.

Bum-Suk s vážnou tváří nakreslil na syntetický meloun obličej, na čelo mu napsal „Fang“ a postavil ho u dveří na hromádku časopisů. Ze stolu vzal samostříl, odkráčel k oknu na druhém konci místnosti a zamířil.

Fang vykřikl: „Ne-ne-ne-ne-ne-ne!“ a zamával rukama s tím, že melouny v případě minely lovcí nerozsápou hrdlo. Bum-Suk prý není pod dostatečným tlakem. Pokynul mi, abych si ke dveřím stoupla já.

Pochopila jsem jeho záměr a začala jsem se dovolávat svého postgraduanta, jenomže Fang mě přerušil a upozornil mne, že jestli

nesplním jeho příkaz, bude se mi o Mýdlo starat Min-Sik. Ten se ochable usmál. Pochopila jsem Fangovu hrozbu. Zaťal mi nehty do ruky, odvedl mne ke dveřím, na hlavu mi posadil akademický klobouk, nakreslil na meloun kočičí hlavu a položil mi ho na klobouk. „No tak, Bum-Suku,“ dobíral si ho, „pořád ještě si myslíš, že máš tak přesnou mušku?“

Bum-Sukovo přátelství s Fangem bylo ve skutečnosti směsicí rivality a odporu. „Jistě,“ odpověděl.

Prosila jsem ho, aby s tím laskavě přestal.

Zvedl samostříl a nařídil mi, abych se ani nehnula.

Zableskl se kovový hrot šipky. Zemřít kvůli klukovskému hecování bylo zbytečné a hloupé, jenomže servanti si nemohou diktovat podmínky. Tětíva se zachvěla, ozval se svist a šipka ze samostřílu s křupnutím pronikla do dužiny. Plod se mi skutálel z klobouku. Min-Sik srdečně zatleskal a doufal, že tím uvolní situaci.

Úleva odplavila mou potupu.

„Na to, abys trefil meloun jako hrom, nejspíš nebudeš potřebovat laserový zaměřovač,“ utrousil Fang. „Ale i tak,“ zvedl meloun ze země, „podívej, očičko jsi netrefil.“ Takové mango by bylo mnohem důstojnější cíl hodný lovce Bum-Sukovy údajné pověsti.

Bum-Suk podal samostříl Fangovi a vyzval ho, ať ukáže vlastní schopnosti, ať trefí mango na patnáct kroků.

„Tak jo.“ Fang vzal samostříl a nařídil mi, ať zůstanu, kde jsem.

„Pane...,“ spustila jsem zoufale.

„Zmlkni,“ zavrčel na mne Bum-Suk a dal se do malování oka na mango. Fang odpočítal patnáct kroků a natáhl samostříl.

Min-Sik svým kamarádům znepokojeně připomínal, že papírování kolem úmrtí pokusného exempláře je úplná hrůza.

Fang dlouho mířil. Ruka se mu třásla. Mango explodovalo a postříkalo šťávou zdi. Věděla jsem, že nemám svá muka považovat za skončená. Fang udeřil do samostřílu. „Meloun na třicet kroků, mango na patnáct... přihazuju... švestka na deset.“ Poznamenal, že i tak je švestka pořád větší než leopardí oko, pokud by ale Bum-Suk

chtěl připustit, že kecal, a sázku odmítl, budou s Min-Sikem záležitost považovat na celých deset minut za uzavřenou.

Bum-Suk porovnával mou bezpečnost s vlastní ctí. Položil mi švestku na hlavu a řekl, ať jsem v naprostém klidu. Odpočítal svých deset kroků, otočil se, vložil šipku a zacítil.

Mé pocity se blížili vraždychtivosti.

Gil-Su znovu zabušil na dveře. *Jdi pryč*, pomyslela jsem si. *Ted' žádné vyrušování...*

Bum-Sukovi škublo ve tváři, když natahoval tětivu.

Gil-Suovo bouchání bylo stále naléhavější. Fang zařval nějaké hrubosti o genitáliích a jeho matce.

Bum-Sukovy oči provrtávaly švestku na mé hlavě. Zbělely mu klouby.

U hlavy jako by mi práskl bič, bolest mi zaryla zuby do ucha, za mnou se rozletěly dveře. Zvedla jsem oči. Bum-Suk, Min-Sik i Fang měli ve tvářích výraz, jako by nastal poslední soud. Zvědavost na okamžik ztlumila narůstající bolest. Ve dveřích stál zadýchaný vousatý muž vzteky bez sebe. Čepici měl pokrytou sněhem a ledem.

Radní Mephi?

Profesor Svornosti, architekt řešení problému s kalifornskými lodními lidmi, nositel medaile Nea So Copros za vynikající práci, autor monografií o Tu-Fuovi a Li Poovi, radní Mephi. Nejprve jsem ho nepoznala. Po krku a zádech mi něco teklo. Dotkla jsem se zlehka vlastního ucha a bolest se zahryzla hlouběji. Měla jsem temně rudé lesklé prsty.

Bum-Sukovi se chvěl hlas. „Pane radní, my...” Od Fanga ani Min-Sika se žádné pomoci nedočkal. Radní mi na ucho přitiskl čistoučký hedvábný kapesník a poradil mi, abych si ho tam pěkně pevně držela. Z kapsy vytáhl ruční sony. „Pane Čene,” řekl do přístroje a já v něm konečně poznala podřimujícího pasažéra, který mne před osmi měsíci doprovázel z Čongmyo Plazy. Vyžádal si okamžitou první pomoc.

Načež se otočil k postgraduátům a řekl, že to z jejich strany bylo neblaze špatné vykročení do roku Hada. Min-Sikovi a Fangovi sdělil,

že je bude disciplinární rada informovat o jejich pasivech, a propustil je. Oba se poklonili a spěchali pryč. Min-Sik si na *ondulu* zapomněl plášť, nevrátil se ale pro něj. Bum-Suk se tvářil, jako že je mu to všechno nesmírně líto. Můj zachránce ho nechal několik okamžiků trápit, než se zeptal: „Hodláte tou věcí na mne taky vystřelit?“

Bum-Suk Kim si teprve teď všiml, že ještě stále v ruce drží inkriminovaný samostříl, a upustil ho, jako by byl rozžhavený. Radní Mephi prošel laboratoř, přičichl k hrdlu láhve od *sodžu*. Vyrušily ho oktopoidní násilné praktiky na 3D. Bum-Suk zápasil s ovladačem. Upustil ho, zvedl, zmáčkl STOP, otočil ho správným směrem, znovu zmáčkl STOP. Trpělivost radního Mephiho byla naprosto hrozivá. Byl zvědav, jak mu Bum-Suk vysvětlí, že používá fakultního pokusného servanta k procvičování střelby.

To by mne taky zajímalo.

Bum-Suk vyzkoušel úplně všechno. Byl neomluvitelně opilý, nesprávně si stanovil priority, ignoroval symptomy stresu, nerozumně si vybíral přátele, nechal se unést, když káral exemplář za aroganci, všechno to je Fangova chyba. Žádné z vysvětlení však neznělo přesvědčivě, ukázalo se, že je to velice neobratný lhář.

Pan Čen dorazil s lékárníčkou, něco mi na ucho nastříkal, natřel koagulantem a přelepil náplastí. Můj postgraduát se zeptal, jestli se mi to zahojí. Radní Mephi mu na to odpověděl, že s doktorátem končí. Když si uvědomil následky, nyní již bývalý postgraduát zbledl.

Pan Čen mi laskavě stiskl zkrvavenou ruku a oznámil mi, že mám utržený ušní lalůček. Zdravotník mi ho ráno přišije. Už jsem viděla, jak mne Bum-Suk zahrne výčitkami, jen spolu zůstaneme o samotě, jenomže pan Čen řekl, že mne radní Mephi doprovodí do nového domova. Měla jsem s nimi odejít.

To pro tebe musela být výborná zpráva.

Ano, až na moje sony. Jak ho vzít s sebou? Nenapadal mne žádný plán, tak jsem jen poddajně přikývla a doufala, že bych si ho třeba mohla vyzvednout o sextetových prázdninách.

Jak radní Mephi zdůvodnil tvou včasnou záchranu?

Neptala jsem se a můj zachránce mi prozatím žádné vysvětlení nenabídl. Šroubovicové schodiště do haly si vyžádalo veškerou mou pozornost. Sestupování je obtížnější než šlapání nahoru. Do oken haly narážely sněhové víry a vlnky. Pan Čen mi podal plášť s kapucí a zimní niky.

Radní Mephi pana Čena čtverácky pochválil za to, že mi vybral vzorek napodobující kůži zebry. Pan Čen na to odpověděl, že právě zebra je tuto zimu v nejelegantnějších částech Lhasy *de rigueur*.

Stěhovala jsem se na Fakultu Svornosti v západním převisu a radní se mi omlouval, že nechal „ty tři funkcionářské krysy“, aby si zahrávaly s mým životem. Počasí prý mu zabránilo ve včasnějším zásahu. Nevědouc, jak mám odpovědět, jsem ze sebe vypravila jen pokorné a správně orientované: „Ano, pane.“

Chodníky a podloubí univerzitního areálu radostně překypovaly zástupy oslavujícími Sextet. Pan Čen mne naučil, jak našlapovat na zrnitější led, aby to tolik neklouzalo. Na řasy a nosní dírky mi usedaly sněhové vločky. Když jsem se podívala na oblohu, měla jsem pocit, že padám vzhůru. Kdykoli se profesor Mephi přiblížil ke skupince koulujících se studentů, bitva ustávala a bojovníci se mu ukláněli. Byla jsem schovaná pod kapucou a měla jsem nádherný pocit anonymity.

Když jsme procházeli nádvořím, uslyšela jsem hudbu. Žádné PR ani pop, nýbrž jasný opakující se zvuk. Radní Mephi si všiml mého okouzlení a vysvětlil mi, že je to lidský sbor. Na chvíli jsme se zastavili, abychom lépe slyšeli.

Dva vykonavatelé střežící halu Fakulty Svornosti nám zasalutovali a odebrali nám kabáty. Opulence oné budovy byla zcela nová. Jak byla Fakulta psychogenomiky spartánská, tak bylo zdejší vybavení přepychové. Chodby pokryté koberci lemovala iljongiánská zrcadla, vázy králů ze Scilly, 3D hrdinů Svornosti. Radní Mephi přeříkával jejich jména. Ve výtahu visel křišťálový lustr, hlas v reproduktoru recitoval Katechismy Svornosti, radní Mephi mu ale poručil, ať je zticha.

Výtah se otevřel do prostorného, tlumeně osvětleného bytu jako vystřiženého z jednoho z módních PR zabývajících se životním stylem vyšších tříd. V krbu blikotaly 3D plameny a kolem se vznášel maglevitační nábytek. Dvě polopropustné skleněné stěny nabízely závrtný pohled na konglomeraci zastřenou mlhavě trpytivými vločkami. Vnitřní stěny pokrývaly obrazy. Zeptala jsem se radního, jestli je to jeho kancelář.

„Mám kancelář o patro výš,“ odpověděl, „tohle je tvoje nová ubikace.“

Pan Čen to kývnutím potvrdil a naznačil mi, že bych měla hosta vybídnout, aby se posadil. Poprosila jsem radního za odpuštění. Nikdy předtím jsem neměla hosty, takže mé chování postrádalo vybranou eleganci.

Maglevitační sofa se pod vahou radního maličko zhouplo. Pověděl mi, že když to tady jeho snacha zařizovala, myslela při tom na mě. Zvolila Rothkova plátna v naději, že mi budou připadat meditativní. „Do poslední molekuly přesné kopie originálů,“ ujišťoval mne, přestože jsem neměla nejmenší, co je to Rothko, „jakkoli se dá namítnout, že na světě nezbyl jediný originál. Umělcův styl jako by rezonoval s tvým vlastním postavením, Sonmi~451, maloval tak, jak nejspíš vidí slepci.“

Ohromující večer – v jednu chvíli samostříl a v příští kunsthistorie...

Jistě, a to ještě nebylo všechno. Pan profesor sám sebe plísnil za to, že když mne vezl z Čongmyo Plazy, přehlédl můj potenciál. „Měl jsem za to, že jsi jen další nedopovznesený experiment, odsouzený během několika týdnů k duševnímu rozkladu. Jestli mi paměť slouží, já dokonce spal – je to tak, pane Čene? S pravdou ven.“

Ze svého stanoviště poblíž výtahu si pan Čen vybavil, že jeho pán dal během cesty odpočinout očím. Radní Mephi pokrčil rameny. „S největší pravděpodobností se asi ptáš, čím jsi na sebe upozornila.“

Jako by mi podával ruku: *pojď ven, já vím, že tam jsi*. Nebo to mohla být past. Předstírala jsem zdvořile nepochopení.

Mephiho spiklenecký výraz mi napověděl, že mi mou opatrnost nevytýká. Informoval mne, že Taemosan má třináct tisíc devět set studentů, kteří za semestr knihovně zadají více než dva miliony požadavků na stažení textů. Většinou jsou to skripta a nejrůznější články, zbytek je všechno možné – od nabídky nemovitostí po ceny akcií, od sportovních fordů po steinwaye, od jógy po chov ptactva v klecích. „Jde o to, Sonmi, že to chce čtenáře opravdu eklektických zájmů, aby se vedoucí knihovny obtěžoval mne upozornit.“ Profesor zapnul své příruční sony a předčítal ze seznamů mých knihovních objednávek. Šestý měsíc, osmnáctého: *Epos o Gilgamešovi*, sedmý měsíc, druhého: Ireneo Funes *Vzpomínky*, devátý měsíc, prvního: Gibbonův *Úpadek a pád*. Radní zalitý světle fialovým zářením vycházejícím z jeho sony se tvářil téměř pyšně. „Desátý měsíc, jedenáctého: s dovolením poněkud drzé vyhledávání křížových odkazů na Unii, onen vřed na těle naší milované korporacie.“

Jakožto člověka Svornosti ho takový hlad po tolika různých dobách, místech a názorech upozornil na přítomnost vnitřního *émigré*. Takovíto *émigrés* jsou velice slibnou surovinou pro agenty Svornosti.

Můj „host“ mi pak vysvětlil, jak ve všetečném majiteli sony identifikoval Nu Hel-Kwona, geotermika z Onsongu známého častými sněhovými bouřemi, který zahynul před dvěma roky po úrazu na lyžích. Radní Mephi pověřil nadaného absolventa staromódním úkolem vystopovat zloděje. Sledování prováděné pomocí vln E zaměřilo přijímač sony v Bum-Suk Kimově laboratoři, ovšem představě Bum-Suka ponořeného do studia Wittgensteina se zdráhali uvěřit. A tak Mephiův student před šesti týdny při noční výluce osadil každé sony v místnosti mikrookem. „Hned druhého dne jsme zjistili, že naším disidentem *manqué* není žádný čistokrevný, nýbrž nepochybně první vědecky stabilizovaná povznesená a sesterská jídlonoška známé Juny~939. Moje práce, Sonmi, bývá namáhavá a riskantní. Ale fádni? Nikdy.“

Odporovat nemělo smysl.

Jistě. Mephi nebyl Rhí. Dozvěděla jsem se, jaké tahanice vypukly mezi jednotlivými katedrami, když Mephi oznámil svá zjištění. Korpokrati ze staré školy na mně jako na deviantovi chtěli uplatnit eutanázii, psychogenomici žádali, abych podstoupila cerebrální vivisekci, marketing s tím hodlal jít na veřejnost a vydávat mne za experimentální průlom uskutečněný v režii Taemosanské univerzity.

Nic z toho se evidentně – neuskutečnilo.

Ne. Svornost prosadila přechodný kompromis: dovolili mi pokračovat v sebevzdělávání, měli mne ale v mé iluzorní svobodné vůli z dálky pozorovat, dokud nedospějí ke shodě názorů. Bum-Sukův samostříl si ale vynutil předčasný zásah.

Takže... co vlastně s tebou radní Mephi v té chvíli zamýšlel?

Hodlal formulovat nový kompromis mezi těmi zájmy, které se o mne přetahovaly, a pak ho prosadit. Korporace utrácely bezúspěšně v soukromých laboratořích miliardy dolarů, aby dosáhly toho, co jsem já zkrátka byla, co jsem. Skupina prokádrovaných vědců mne měla podrobit ke spokojenosti genomiků interdisciplinárním zkouškám. Vzpomínám si, jak Mephi nořil ruce do 3D plamenů a ujišťoval mě, že zkoušky nebudou obtížné ani bolestivé, že nebudou trvat déle než tři hodiny denně, pět dní z deseti. Aby si naklonili správní radu Taemosanu, měla o vědeckém přístupu rozhodnout aukce. Vydělala bych svým novým pánům spoustu dolarů. Aby se zacpala ústa ortodoxním korpokratům, byl povznášející se servant popisován jako další nestabilizovaný experiment směřující k mentální entropii, čímž měl být abolicionistům a Unii odepřen trojský kůň, ikona, mučedník.

Vstoupily do této simultánní rovnice také zájmy Sonmi~451?

Univerzita by mne zapsala jako nadačního studenta. Kromě toho by mi do obojku implantovali Duši, takže bych mohla z areálu odcházet a zase se do něho vracet podle libosti. Radní Mephi mi dokonce slíbil, že pokud bude v areálu, bude mne učit. Vytáhl ruce z

ohně a prohlížel si prsty. „Jen samé světlo a žádné teplo. Dnešní mládež by nepoznala opravdový oheň, ani kdyby jim vypálil koleje.“ Řekl, abych ho oslovovala profesore a ne pane.

Na jednu věc nemohu přijít. Jestli byl Bum-Suk Kim takový líný kašpar, jak získal svatý grál psychogenomiky – trvalé povznesení?

Hae-Ju Im na to měl vysvětlení. Agent, kterého si Bum-Suk najal, aby za něj napsal disertaci, měl štěstí na zdroje. Jeden emigrant, jakýsi Jusuf Sulejman, napsal před patnácti lety na Bajkalském institutu Bum-Sukovu diplomku. V té době zabýjeli abolicionisti na Sibiři genomiky a Sulejman a jeho tři profesori byli usmrceni při výbuchu bomby ukryté v autě. Tím, že Bajkal je Bajkal a Sulejman byl uprchlík z Výrobní zóny, upadala jeho práce v zapomnění, dokud si nenašla cestu k Bum-Sukovu podvodníčkovi s diplomkami. Agent se dohodl s korporací Papá Songa, že do Mýdla začne přidávat recepturu na povznesení. Hlavním exemplářem se stala Juna~939, já posloužila jako modifikovaná záloha. Pokud to zní nepravděpodobně, měla bych si podle Hae-Jua připomenout, že mnoho významných událostí v dějinách vědy bylo výsledkem podobných nehod se šťastným koncem.

A Bum-Suk Kim si neuvědomoval, jaký poprask jeho disertace způsobila?

Jen hlupák, který v životě nestiskl pipetu ani nedržel Petriho misku, si něco takového mohl neuvědomit, jenomže Bum-Suk takový hlupák byl. Třeba to ani žádná nehoda nebyla.

Jak se ti líbil nový režim na Fakultě Svornosti?

Jistě si vzpomenete, že jsem se stěhovala o Sextetovém večeru, takže mi zbývalo šest tichých dní, než mi skutečně nastal nový režim. Minulý Sextet byl nejchladnější od čtyřicátých let. Prošla jsem se po zledovatělém areálu jen jednou. Jsem nagenomována tak, bych se cítila dobře v teplých stravovnách. Hanvalleyská zima na Taemosanu mi spalovala kůži a plíce, proto jsem těch šest dní strávila studiem uvnitř.

Když jsem se na Nový rok vzbudila, našla jsem tři dárky. Hvězdu na obojek, už třetí, z Bum-Sukovy laboratoře někdo přinesl staré otlučené sony, které mi daroval Wing~027, a knihu, jejíž název jsem si už tentokrát uměla přečíst: *Pohádky Hanse Christiana Andersena*. Otevřela jsem ji a poznala Juninu Knihu o Venku. Přečetla jsem ji od začátku až do konce a vzpomínala jsem na sestry v celé Nea So Copros, jak si právě užívají slavnostní předávání hvězd. Investice šťastných držitelek všech dvanácti je splacena a ony ještě téhož rána odjedou do Exaltace.

Moc jsem si přála, aby Juna~939 se mnou mohla jít Druhý den na mou první přednášku. Tolik se mi po ní stýkalo a stýská se mi i teď.

Z čeho byla tvoje první přednáška?

Ze Swantiho biomatematicy, ve skutečnosti jsem si z ní ale odnesla pocit ponížení. Do přednáškové síně jsem šla sněhovou břečkou v kapuci nikým nepoznána. Když jsem si ale v chodbě svlékla plášť, mé sonmiovské rysy vzbudily nejprve údiv a pak znepokojení. V posluchárně můj vstup roznítil podrážděné ticho.

Dlouho ale netrvalo. „Hej!“ vykřikl nějaký kluk, „jednou horký žen-šen a dva dogburgery!“ a celá místnost se otřásla smíchem. Nejsem genomována na to, abych se červenala, zrychlil se mi ale tep. Usedla jsem do druhé řady obsazené samými děvčaty. Jejich vedoucí měla smaragdované zuby. „Tohle je *naše* řada. Jdi si dozadu. Smrdíš majonézou.“ Poslechla jsem. Obličej mi zasáhla papírová šipka. „Neprodávám hamburgery u tebe ve stravovně, servante, tak proč zabíráš místo v mé posluchárně?“ Právě jsem se chystala odejít, když o stupínek zakopla doktorka Ču'an připomínající pavouka a upustila své poznámky, čímž zahájila přednášku. Snažila jsem se ze všech sil soustředit. Swantiho teorie jsem znala, způsoby jejich aplikace ale nikoli. Asi po patnácti minutách přejela doktorka Ču'an očima posluchače a uviděla mne. Zarazila se uprostřed věty. Studenti si uvědomili proč. Přednášející se přinutila pokračovat. Já zase přiměla sebe zůstat, kde jsem. Na závěr jsem neměla dost odvahy, abych se na něco zeptala. Venku na mne čekala palba jízlivostí.

Věděl profesor Mephi o nepřátelství ostatních studentů?

Ano. Zeptal se mne, zda to byla podnětná přednáška, zvolila jsem výraz „informativní“ a zeptala jsem se, proč mnou studenti opovrhují, když jsem jim nezavdala žádnou příčinu k útoku.

Zeptal se, proč se všichni vládci tolik bojí, že si jimi ovládnutí osvojí nějaké znalosti.

Neodvážila jsem se vyslovit slovo „vzpoura“ a zvolila jsem obezřetnější cestu. „Co když rozdíly mezi společenskými třídami neplynou z genomiky, zděděné dokonalosti nebo dokonce z dolarů, nýbrž z rozdílů ve vědění?“

Profesor se pak otázal, jestli to snad neznamená, že celá Pyramida stojí na pohyblivých píscích.

Zauvažovala jsem, že naznačovat něco takového by bylo prohlášeno za vážnou deviaci.

Mephi se tvářil potěšeně. „A co tohle: Servanti jsou zrcadla nastavená svědomí čistokrevných, všechno, co v nich vidí, je naplňuje odporem. Proto obviňují zrcadla.“

Zeptala jsem se, kdy by mohli začít obviňovat sami sebe.

Odpověděl: „Dějiny nás učí, že teprve ve chvíli, kdy k tomu budou *nuceni*.“

Uvědomila jsem si, že se mi dělá ze zimy špatně. „Kdy k tomu dojde?“

Profesor roztočil svůj starožitný glóbus. „Přednáška doktorky Ču'an pokračuje zítra.“

Vrátit se tam muselo stát hodně odvahy.

Doprovodil mne vykonavatel. Tentokrát mě nikdo neurážel. Vykonavatel se obrátil na dívky v druhé řadě se zdvořilou potměšilostí: „Tohle je *naše* řada, snad se pro vás najde místo vzadu.“ Dívky zmizely, nebylo mi to ale příjemné. Neznamenalo to, že mne mezi sebe přijaly, ale že u nich zvítězil strach ze Svornosti. Doktorku Ču'an přítomnost vykonavatele tak znervózňovala, že odmumlala celou přednášku, aniž se na své posluchače jedinkrát podívala.

Předsudky jsou hluboce zakořeněné.

Odhodlala ses navštívit nějaké další přednášky?

Jednu. O Lööwových *Základech*. Šla jsem bez doprovodu. Dávala jsem přednost urážkám před „externím pancířem“. Přišla jsem s předstihem, posadila jsem se stranou, a zatímco se posluchárna plnila, nechala jsem si štítek čepice hluboko stažený do čela. Studenti mne pozorovali s nedůvěrou, žádné šipky ale neházeli. Dva mládenci přede mnou se otočili. Tvářili se upřímně a konsternovaně. Jeden se zeptal, jestli jsem opravdu něco jako umělý génius.

„Se slovem génius bych si jen tak nepohrávala,“ namítla jsem.

Oba užasli, když uslyšeli promluvit servanta. „Musí to být peklo,“ ozval se druhý, „mít inteligentní mysl uvězněnou v tak druhořadém těle genomovaném k posluhování.“

Odpověděla jsem, že jsem vyrostla připoutaná ke svému tělu.

Když jsem tentokrát odcházela z posluchárny, zaútočila na mne padesátihlavá hydra otázkami, walkmany s mikrofonom a nikony s blesky. Z kterého Papá Songa jsem přišla? Opravdu jsem prošla „povznesením“? Jak? Bylo nás víc? Slyšela jsem o Sonmi~939? Kolik týdnů mi zbývá, než mé povznesení zdegeneruje? Jsem abolicionistka? Mám přítele?

Cožpak na státém financovanou univerzitu měly přístup sdělovací prostředky?

Neměly, jenomže média nabídla za články o Sonmi z Taemosanu odměnu. Nasadila jsem si kapuci a snažila jsem se proklestit si cestu zpátky na Fakultu Svornosti, byla tam ale taková mačkanice, že mi kdosi shodil čepici, a ještě než se dvěma vykonavatelům v civilu podařilo vyklidit chodbu, někdo mne srazil k zemi a ošklivě jsem se potloukla. Profesor Mephi pro mne přišel do haly a brblal něco o tom, že mám příliš velkou cenu, než abych se vydávala napospas chtivému smetáku. Energicky při tom kroutil prstenem s deštným kamenem. Tak se u něho mimovolně projevoval stres.

Dohodli jsme se, že se mi budou přednášky nahrávat na sony.

Jak probíhaly ranní experimenty, které jsi podstupovala?

Každodenní připomínka mého skutečného postavení. Když se ohlédnu zpátky, uvědomuji si, jaké odcizení musela Juna~939 prožívat, když se stáhla do sebe. Ptávala jsem se sama sebe, k čemu mi jsou všechny ty znalosti, když je nemohu využít ke zlepšení vlastní existence. Poznala jsem neutěšenost širší perspektivy. Jak se svými skvělými znalostmi zapadnu o devět let a devět hvězd později do Exaltace? Mohla by amnesiaka získané vědomosti vymazat? Chci, aby se něco takového stalo?

Celé hodiny jsem seděla, aniž jsem na svém sony přetočila jedinou stránku. Jeden týden jsem v Junině Knize o Venku přečetla jen pohádku O malé mořské víle, temné pojednání o nepatření nikam. Nadešel Čtvrtý měsíc a přinesl s sebou první výročí chvíle, kdy se ze mne na Taemosanu stala pokusná hříčka, jaro mne ale nepotěšilo.

Při semináři o Thomasu Painovi jsem si profesoru Mephimu postěžovala, že mi ochabuje zvědavost. Byl jasný První den a otevřeným oknem k nám doléhal hluk basebalového utkání.

Můj vyučující řekl, že musíme okamžitě zjistit původ této nemoci.

Prohlásila jsem něco v tom smyslu, že četba není skutečným věděním, znalosti bez zkušenosti že jsou jako potrava bez živin.

„Potřebuješ se dostat víc ven,“ poznamenal profesor.

Na přednášky? Ven do areálu? Nebo ven do konglomerace?

Devátá noc mi na ubikaci přivedla mladého absolventa Svornosti jménem Hae-Ju Im. Oslovoval mne slečno Sonmi a vysvětlil mi, že ho profesor Mephi poslal, aby mne rozveselil. A protože prý má profesor Mephi moc nad jeho budoucím životem a smrtí, tak je tady. „To byl vtip,“ poznamenal. Pak se mne zeptal, jestli si na něho vzpomínám.

Pamatovala jsem si ho. Původně černé vlasy měl teď kaštanové a ostříhané na ježka, obočí se mu tam, kde ho neměl zdobené, pěkně klenulo, byl to ale Bum-Sukův bývalý šlachovitý spolužák, který přinesl zprávu o smrti Winga~027 v Min-Sikových kreténských pazourech.

Rozhlédl se po mém obytném prostoru. „Tak tohle překoná Bum-Sukovu díru. Vešel by se sem celý náš byt.“

Souhlasila jsem. Ubikace byla velmi prostorná.

Zavládlo ticho. Hae-Ju Im mi navrhl, že zůstane ve výtahu, dokud nebudu chtít, aby odešel.

Znovu jsem se omluvila za nedostatek společenského taktu a pozvala jsem ho dál.

Zul si niky a řekl: „To *já* se omlouvám za nedostatek taktu. Když jsem nervózní, moc mluvím a vykládám hlouposti. Teď zase. Mohl bych vyzkoušet vaši maglevitační *chaise-longue*?“

Odpověděla jsem ano a zeptala jsem se, proč ho znervózňuji.

Prý zcela nepochybně vypadám jako kdekerá Sonmi ze staré stravovny, když ale otevřu pusu, měním se v doktorku filozofie. Přehodil si na *chaise-longue* nohu přes nohu, rukou proťal magnetické pole a zhoupal se. „Jakýsi vnitřní hlásek mi říká: Nezapomínej, že tohle děvče je mezníkem v dějinách vědy. První permanentně povznesený servant! Pozor na to, co říkáš! Ať to má hlavu a patu!“ Právě proto z něho prý lezou jen samé podřadné nesmysly.

Ujistila jsem ho, že si připadám mnohem víc jako pokusný vzorek než jako mezník.

Hae-Ju pokrčil rameny a informoval mne, že má profesorův souhlas, abych se večer vypravila do města. Usmál se a mávl k Soul Ringu: „Na účet Svornosti. Holá hou! Bez limitu. Co by vás bavilo?“

Omluvila jsem se, že nemám poněti, co by mě bavilo.

Hae-Ju sondoval, co dělám, když si chci odpočinout.

„Hraji na svém sony go,“ odpověděla jsem.

„Když odpočíváte?“ zeptal se nevěřičně. „A kdo vyhrává, vy, nebo sony?“

„Přece sony, jak jinak bych se mohla zlepšovat?“

„Vítězové tedy ve skutečnosti prohrajají, protože se nic nenaučí!“ zarazil se Hae-Ju. „A co jsou tedy ti, kteří prohrají? Vítězové?“

Nevěděla jsem, jestli to myslí vážně. Řekla jsem: „Pokud ti, co prohrají, dokáží využít, čemu je jejich protivníci naučí, pak ano, mohou z nich být z dlouhodobějšího hlediska vítězové.“

„Sladká korporacie,“ obrátil Hae-Ju Im oči v sloup, „vyrážíme.“

Nerozčiloval tě trochu?

Zpočátku mě rozčiloval hrozně, připomínala jsem si ale, že tenhle postgraduát je receptem profesora Mephiho na mou malátnost. Navíc mi Hae-Ju složil poklonu tím, že o mně hovořil jako o „osobě“, a ani Juna~939 se mnou nerozmlouvala tak spontánně. Zeptala jsem se svého hosta, co o Devátých nocích normálně dělává, pokud není nucen starat se o unikátní exempláře.

Diplomaticky potlačil úsměv a prohlásil, že lidé z Mephiho třídy nikoho do ničeho nutit nemusí, jen naznačují. O Deváté noci by se spolužáky zašel do stravovny nebo do baru, a kdyby měl štěstí, šel by s dívkou do klubu.

Nebyla jsem spolužák a ani tak docela dívka.

Navrhl galerii, abychom „okusili ovoce Nea So Copros“.

Zeptala jsem se, jestli se nebude cítit trapně, když ho ostatní uvidí se Sonmi. Mohla bych si nasadit klobouk a omotat šálu.

Zatvářil se nerozhodně a navrhl nalepovací vousy a sobí parůžky.

„Žádné nemám,“ povzdechla jsem si.

Hae-Ju se rozesmál a řekl, ať si vezmu cokoli, v čem se budu cítit pohodlně, a ujistil mne, že se v centru ztratím mnohem snáz než v posluchárně. Taxi je prý už dole a on na mne počká ve vestibulu.

Znemožňovalo tě, že opouštíš Taemosan?

Trošku ano. Hae-Ju mne rozptýlil tím, že mi vyprávěl, kudy jedeme. Navedl taxikáře kolem Památníku padlých plutokratů, k Paláci Kyongbokkung, pak po Třídě Desetitisíců PR. Řidič byl čistokrevný Bangladéšan s nosem na tučné jízdě na korporátní účet. „Ideální večer k návštěvě Měsíční věže, pane,“ utrousil a Hae-Ju okamžitě souhlasil. Toboganová cesta šplhala po obrovité pyramidě tyčící se vysoko nad zastřešením, vysoko nade vším kromě korporátních monolitů. Byl jste na Měsíční věži v noci, archiváři?

Ani ve dne. My obyvatelé zpravidla přenecháváme Věž turistům.

To souhlasí. Z dvousettřicátéhočtvrtého patra konglomerace vypadala jako mlžný opar xenonů, neonů, pohybu, oxidu uhličitého a zastřešovacích konstrukcí. Hae-Ju mi vysvětlil, že nebýt skleněné kopule, vítr by nás v téhle nadmořské výšce odfoukl jako papírové draky. Ukázal mi různé pahorky a jiné orientační body, z nichž některé jsem znala z PR nebo z 3D. Čongmyo Plazu zakrýval monolit, byl ale vidět aspoň stadion – modré otevřené oko. Lunárním sponzorem byl toho večera SeedCorp. Obrovitý lunární projektor na vzdálené hoře Fudži promítal na Měsíc jedno PR za druhým; rajčata velikosti dítěte; krémové kvěťákové kostky; lotosové kořeny bez děr; bubliny s textem se vzdouvaly z peprných úst Logomana SeedCorp.

Když jsme sjížděli dolů, rozpovídal se náš postarší taxikář o dětství v daleké konglomeraci jménem Mumbai, která je teď už zaplavená. Tehdy ještě býval Měsíc obnažený. Hae-Ju se přiznal, že by z Měsíce bez PR byl úplně vedle.

Do které galerie jste šli?

Do Wangshimi Orchard. Připomínala mi encyklopedii, kterou netvoří slova ale objekty. Celé hodiny jsem ukazovala a Hae-Ju odpovídal: bronzové masky, instantní polévka z vlaštovčích hnízd, umělé servanti, zlaté suzuki, vzduchové filtry, kyselinovzdorná přadena, prorocké modely Milovaného předsedy a sošky Imanentního Prvního předsedy, parfémy z prášku drahokamů, šály z perlového hedvábí, mapy v reálném čase, artefakty z mrtvých zón, programovatelné housle. Hae-Ju mi ukázal lékárnu: prášky na rakovinu, AIDS, Alzheimerovu chorobu, otravu olovem; na obezitu, anorexii, plešatost, nadměrnou chlupatost, nevázanost, zasmušilost, rosící přípravky proti stárnutí; přípravky proti nadměrnému užívání rosících přípravků.

Odbila jedenadvacátá hodina a to jsme prošli sotva desetinu jediného oddělení. Spotřebitelé kypěli touhou nakupovat, nakupovat, nakupovat; mnohobuněčná houba poptávky, která

trousila dolary a tím od každého obchodníka, z každé stravovny, baru a obchodu, z každého kouta vysávala zboží a služby.

Hae-Ju mne zavedl do stylové kavárny. Pro sebe koupil kelímek starbucku a pro mne vodu. Vysvětlil mi, že podle Obohacovacích zákonů musejí spotřebitelé v závislosti na třídě, do níž jsou zařazeni, utratit každý měsíc pevně stanovenou částku dolarů. Hromadění majetku se řadí k protikorporatickým zločinům. Tohle jsem už věděla, nechtěla jsem ho ale přerušovat. Jeho maminku prý moderní galerie děsí, takže se musí kvótou obvykle prokousávat on.

Požádala jsem ho, aby mi vyprávěl, jaké to je mít rodinu.

Usmál se a zamračil zároveň. „Nutná zátěž,“ svěřil se mi. „Máminým koníčkem je sbírat drobné neduhy a léky na jejich léčbu. Táta pracuje na ministerstvu statistiky a vždycky usne před 3D s hlavou v kyblíku.“ Přiznal, že oba rodiče jsou jen v přirozeném provedení, prodali kvótu na druhé dítě, aby mohli za utržené peníze nechat Hae-Jua řádně nagenomovat, což mu umožnilo usilovat o vysoce ceněnou kariéru ve Svornosti. Chtěl se stát členem Svornosti od chvíle, kdy na 3D viděl dramatizace osudů vykonavatelů. Vykopávat za peníze dveře mu připadalo jako moc prima život.

Podotkla jsem, že ho rodiče musejí moc milovat, když se pro něho tolik obětovali. Hae-Ju poznamenal, že se jim peníze bude vypočítávat z jeho platu. Pak se zeptal, jestli to nebyl doslova šok nechat se vytrhnout od Papá Songa a přesadit do Bum-Sukovy laboratoře. Nestýská se mi po světě, pro který jsem byla nagenomována?

Odpověděla jsem: „Servanti jsou orientováni tak, aby se jim nestýskalo.“

Zajímalo ho, jestli jsem se nepovznesla nad vlastní orientaci.

Řekla jsem, že se nad tím budu muset zamyslet.

Dostalo se ti od spotřebitelů v galerii nějakých negativních reakcí? Myslím tím jako Sonmi mimo stravovnu Papá Songa.

Byla tam spousta servantů: vrátní, služební a uklízeči. Ve skutečnosti jsem tam nijak zvlášť nevyčnívala. Další vysvětlení, proč nikdo nevyjadřoval pobouření jako studenti, se mi nabídlo o chvíli

později, to když Hae-Ju musel na hygienu. Žena s rubínovými pihami a mladistvou pletí, avšak s očima, které prozrazovaly mnohem vyšší věk, se mi omluvila, že mne vyrušuje. „Poslyšte, já jsem z módní rubriky, říkejte mi Lily. Tajně vás sleduji!“ zachichotala se. „Jenomže nic jiného, moje milá, žena s vaší odvahou, elegancí, ale hlavně s vaší *předvídavostí*, nemůže čekat, co vy na to?“

Byla jsem úplně zmatená.

Prohlásila, že jsem první spotřebitelka, u níž kdy viděla takovou důslednost a která si nechala změnit design tváře do podoby známé servantky. „Nižší třída by to mohla nazvat statečností,“ pronesla slavnostně, „já to nazývám genialitou.“ Pak se mne zeptala, jak by se mi líbilo dělat modelku pro „jeden nehorázně šikézni 3D časopis“. Ujistila mne, že dostanu *stratosféricky* zapláceno, že kamarádi mého přítele se přede mnou budou žárlivostí *plazit* a pro ženy je žárlivost u našich mužů stejně cenná jako dolary na Duši.

Poděkovala jsem, ale musela jsem odmítnout s tím, že servantky nemají přítele. Shovívavě se usmála, prozkoumala každický rys mé tváře a prosila, ať jí prozradím, který designér mě dělal. „S tím fachmanem se musím seznámit. Takový smysl pro detail!“

Řekla jsem, že po pobytu v kultivátoru a zorientování jsem trávila život za pultem u Papá Songa, takže jsem neměla možnost se se svým designérem setkat.

Smích módní redaktorky zněl vesele, ale znepokojeně.

Aha, teď mi to došlo – ona nemohla uvěřit, že nejsi čistokrevná!

Dala mi vizitku a naléhala, abych si to rozmyslela a zavolala. „Příležitosti, jako je tahle, neobcházejí kolem deset dní v týdnu.“

Když mne taxi vysadilo u Svornosti, poprosil mne Hae-Ju Im, abych ho oslovovala jménem. „Pane Ime“ v něm vzbuzoval dojem, že sedí na semináři. Nakonec se zeptal, jestli bych měla příští Devátý den čas.

Odpověděla jsem, že nechci, aby své drahocenné volno trávil pracovními povinnostmi.

Hae-Ju namítl, že netušil, co může čekat, tvrdil ale, že se dobře bavil. „Dejme si tedy odvetu.“

„Tak dobře,“ souhlasila jsem.

Takže ti ta exkurze napomohla zapudit... pocit *nudy*

Pochopila jsem, že prostředí je klíčem k identitě, že však mé vlastní prostředí, tedy u Papá Songa, je ztraceným klíčem. Uvědomila jsem si, že bych ráda znovu navštívila svou bývalou stravovnu pod Čongmyo Plazou. Nejsem si jista, že budu umět vysvětlit důvody, jenomže hnutí mysli může být zároveň nepochopitelné i silné.

Od povzneseného servanta asi nebylo dvakrát rozumné vypravit se do stravovny...

Netvrdím, že to bylo rozumné, jen že to bylo nutné. I Hae-Ju o deset dní později váhal a obával se, že by to mohlo „vynést na světlo dávno pohřbené záležitosti“.

Přesně o to mi ale šlo. Pohřbila jsem příliš velkou část sebe samé.

Souhlasil a ukázal mi, jak si vyčesat vlasy a nanést kosmetiku. Extravagantní hedvábný šátek zakryl obojek a ve výtahu dolů k taxi mi na obličej připevnil vlastní nefritová stínítka.

Deváté noci Čtvrtého měsíce nebyla Čongmyo Plaza větrný tunel s vířícími odpadky, jak jsem si ji pamatovala. Byl to překypující kaleidoskop PR, spotřebitelů, funkcionářů a popsongů. Monumentální socha Milovaného předsedy shlížela na své hemžící se národy s moudrým a dobrotivým výrazem. Do zorného pole se mi dostaly oblouky Papá Songa na jihovýchodním okraji. Hae-Ju mne držel za ruku a připomínal mi, že se můžeme kdykoli vrátit. Vystáli jsme frontu na výtah, na prst mi navlékl prsten s Duší.

Proč?

Pro štěstí. Hae-Ju byl pověřivý. Nacpali jsme se do výtahu a začali jsme sjíždět dolů. S panem Čenem to tehdy bylo úplně jiné!

Dveře se náhle otevřely a proud vyhladovělých spotřebitelů mne vnesl do stravovny. Ohromeně jsem tam stála. Mé vzpomínky byly tak klamné.

V jakém směru?

Ten prostorný dóm – byl tak těsný. Červená a žlutá nádhera – chladná a vulgární. Zdravý vzduch – ten mastný puch mi zvedal žaludek. Po taemosanském tichu mi hluk stravovny připomínal neutichající střelbu. Papá Song stál na svém piedestalu a zdravil nás. Pokoušela jsem se polknout, měla jsem ale úplně vyschlo v krku. Náš Logoman přece svou marnotratnou dceru určitě zavrhne.

Ne. Mrkl na nás, za řemínky vlastních niků se vytáhl až do nebe, kýchl, vykřikl jejda a dopadl zpátky na svůj piedestal. Děti výskaly smíchy. Jak v nás mohl hloupý hologram vzbuzovat takovou posvátnou hrůzu?

Hae-Ju se šel poohlédnout po volném stole, zatímco já se motala kolem pultu. Mé sestry se usmívaly pod příjemnými světly. Pracovaly tak neúnavně! Tady se snažily Juny, tamhle stála Ma-Leu-Da-108. Její obojek se ještě stále pyšnil hvězdou mé mrtvé přítelkyně. Všechny plánované pomsty se nyní zdály úplně titěrné. O co horší osud bych dovedla vymyslet než dvanáct let u Papá Songa? U mého starého západního pultu pracovala nová Sonmi. A tady byla Kyelim~889, Junina náhradnice. Postavila jsem se do fronty u její pokladny. Jak na mne přicházela řada, narůstala i má nervozita. „Jsem Kyelim~889! Lákavé, báječné občerstvení u Papá Songa! Ano, madam? Čím dnes posloužím?“

Zeptala jsem se, jestli si mne pamatuje.

Kyelim~889 se usmála ještě o trochu víc, aby zmírnila rozpaky.

Laskavě a pomalu jsem se jí otázala, jestli si vzpomíná na Sonmi~451, jídlonošku, která pracovala vedle ní a která jednoho rána zmizela.

Bezvýrazný úsměv. Sloveso vzpomínat nepatřilo k její slovní zásobě. „Ahoj! Jsem Kyelim~889! Lákavé, báječné občerstvení u Papá Songa!“

„Jsi šťastná Kyelim~889?“ zeptala jsem se.

Když přikyvovala, zalilo její tvář nadšení.

„Šťastná“ je slovo z Druhého katechismu. Ještě stále jej umím z paměti. „Pokud budu dodržovat Katechismy, bude mne Papá Song milovat, pokud mne bude Papá Song milovat, budu šťastná.“

Zasáhlo mne neodolatelné nutkání. Zeptala jsem se Kyelim, jestli by nechtěla žít jako čistokrevní. Přestat utírat stoly a k jednomu si sednout.

Kyelim~889 se mi ze všech sil snažila zavděčit a odpověděla: „Jídlonošky jedí Mýdlo!“

Ano, trvala jsem na svém, nechtěla by se ale podívat Ven?

Její výraz mohl být můj vlastní, když Juna~939 vyslovila své deviate. „Jídlonošky nechodí Ven, dokud nezískají dvanáct hvězd,“ vysvětlila mi.

Dloubla do mne jakási mladá spotřebitelka se zinkovými lokny a trsátkovými nehty: „Jestli si chcete dělat legraci z přítroublých servantů, poslužte si První den ráno, a ne Deváté noci. Potřebuju se dostat do galerií ještě před noční výlukou, jasný?“

Chvatně jsem si u Kyelim~889 objednala růžovou šťávu a žraločí dásně. Přála jsem si, aby byl Hae-Ju neustále se mnou. Bála jsem se, že by mi Duše v prstenu mohla přestat fungovat a odhalit ve mně uprchlého servanta.

Prsten fungoval, upozornily na mne ale dotazy, které jsem kladla. „Přetahujte si do vyšší třídy vlastní servanty, vy jedna *abolicionistko*,“ soptil spotřebitelčin přítel, když jsem se kolem něho prodírala s tácem. Ostatní čistokrevní ve frontě se po mně s obavami ohlíželi, jako bych měla nějakou nemoc.

Hae-Ju našel volný stůl v západním sektoru. Utírala jsem ho snad desettisíckrát. Hae-Ju se mě laskavě zeptal, jestli jsem na něco přišla.

Zašeptala jsem: „Prostě tu dvanáct let *otročíme*.“

Postgraduát ze Svornosti se podrbl na ucho a rozhlédl se, jestli nás někdo neposlouchá. Napil se růžové šťávy a přikývl. Deset minut jsme beze slova koukali na PR.

Tvoje návštěva u Papá Songa tedy přinesla rozčarování? A našla jsi „klíč“ ke svému povznesenímu já?

Domnívám se, že klíčem je to, že žádný klíč není. U Papá Songa jsem byla otrokyní, na Taemosanu jsem byla maličko privilegovanější otrokyní. Přihodila se ale ještě jedna věc, když jsme se vraceli k výtahu. Poznala jsem jednu ženu. Pracovala na svém sony. Vyslovila jsem nahlas její jméno: „Paní Rhiová.“

Tato dokonale pěstěná žena vzhledla se zmateným úsměvem rámovaným jejími plnými upravenými rty. „Bývala jsem paní Rhiová, teď jsem ale paní Ahnová. Můj předchozí manžel Ioni utonul po pádu z rybářské bárky.“

„Ale to je strašné,“ zděsila jsem se.

Paní Ahnová se zeptala, jestli jsem jejího předchozího manžela dobře znala.

Lhát je těžší, než to u čistokrevných vypadá.

Opakovala svou otázku.

„Manželka měla u korporace na starosti standardizaci kvality, než jsme se vzali,“ přispěchal Hae-Ju s odpovědí a dodal, že Čongmyo Plaza patřila do mého rajónu a že Dohlížitel Rhí býval příkladným korpmanem.

Vzbudilo to její zvědavost. Chtěla vědět, kdy přesně jsem pracovala pod jejím předchozím manželem.

Už jsem věděla, co mám odpovědět: „Když byl jeho Pobočníkem spotřebitel Čo.“

Úsměv jí na tváři zůstal, změnil ale zabarvení. „Ach ano, Pobočníka Čo poslali někam na sever, aby se naučil, co je to týmový duch.“

Hae-Ju mne uchopil v podpaží a řekl: „Nu, všichni za Papá Songa, Papá Song za všechny. Galerie volají, miláčku. Paní Ahnová je dáma, která rozhodně nemarní čas.“ Popřáli jsme si vzájemně hodně štěstí.

Později, když už jsme byli zpátky v mém tichém bytě, mi Hae-Ju složil následující poklonu: „Kdybych se *já* během pouhých dvanácti měsíců povznesl z jídlonoše na génia, nebyla by moje adresa v ubytovně pro hosty na Fakultě Svornosti, nýbrž hluboko v srdci La-la

Landu. Tvrdíš, že máš deprese – já vidím jen nezdolnost. Máš právo mít pocit, že se ti život zašmodrchal a že je všechno vzhůru nohama. To ale neznamená, že jsi defektní – znamená to jen, že jsi lidská bytost.“

Až do večerního klidu jsme hráli go. První partii vyhrál Hae-Ju, já vyhrála druhou.

Kolik takových exkurzí se uskutečnilo?

Každou Devátou noc až do Dne korporacie. Srdečné přátelství se proměnilo v úctu k Hae-Juovi. Začala jsem o něm mít stejně vysoké mínění jako radní Mephi. Profesor při seminářích naše výlety neprobíral; jeho *protégé* možná psal nějaká hlášení, ale Mephi chtěl, abych si vychutnala pocit soukromí. Práce pro Radu byla časově náročná a já ho vídala nepravidelněji. Ranní testy se zdvořilými leč ničím pozoruhodnými vědci pokračovaly.

Hae-Juova záliba v univerzitních intrikách byla poučná. Zjistila jsem, že Taemosan není žádný jednotný organismus, nýbrž hromada soupeřících kmenů a zájmových skupin hodně podobných Juche. Fakulta Svornosti si zachovávala opovrhovanou dominanci. „Tajemství jsou kouzelné střely,“ citoval svého profesora. Tato nadřazenost ale také vysvětlovala, proč mají budoucí vykonavatelé mimo fakultu tak málo přátel. Hae-Ju připouštěl, že dívky na vdávání přitahuje jeho budoucí postavení, muži téhož věku a starší se však nechtějí v jeho společnosti opít.

Čas běží, archiváři. Mohli bychom pokročit k mému poslednímu večeru na univerzitě?

Jak si přeješ.

Hae-Juovou tajnou vášní byly disneye a jednou z výsad související s tím, že nás učil Mephi, byl přístup k zakázaným položkám v tajných archivech.

Máš na mysli unionistické samizdaty z Výrobních zón?

Ne. Mám na mysli ještě zakázanější zóny – minulost. Disneye ještě z dob před Šarvátkami. Tehdy se jim říkalo filmy. Hae-Ju tvrdil,

že staří národové disponovali uměleckým mistrovstvím, které poslaly 3D a korporacie do starého železa. Musela jsem mu věřit. Jediné, co jsem kdy viděla, byly Bum-Sukovy pornodisneye. Poslední Deváté noci Šestého měsíce přišel Hae-Ju, cinkal klíči od velké posluchárny a na vysvětlenou dodal, že mu jeden student z mediální fakulty dluží laskavost. Afektovaně při tom šeptal: „Získal jsem kopii jednoho z nejúžasnějších filmů všech dob.“

A sice?

Mělo to pitoreskní název *Hrůzostrašná muka Timothyho Cavendishe* a bylo to natočeno ještě před založením Nea So Copros v dávno mrtvé provincii, kde tehdy vládla neplodná evropská demokracie. Viděl jste, archiváři, někdy film z počátku jednadvacátého století?

Jako archivář osmé třídy si mohu o takové bezpečnostní prověrce nechat leda zdát! Žasnu nad tím, že pouhému postgraduantovi, jakkoli patřil ke Svornosti, byla svěřena taková štváčská smyšlenka.

Je zarážející, proč náš korporatický stát staví mimo zákon jakoukoli historickou debatu. Je to proto, že dějiny slouží jako banka lidských zkušeností, které konkurují médiím? A pokud tomu tak je, proč jsou uchovávány podobné archivy, jejichž samotná existence je státním tajemstvím?

To opravdu nedokážu říct. Jaký byl tvůj názor na Hrůzostrašná muka?

Ten svět mne mátl – od našeho se lišil přímo nepopsatelně. Čistokrevní tehdy vykonávali všechny podřadné práce, jedinými uměle vytvořenými bytostmi byly tehdy neduživé ovce. Lidé se věkem ohýbali a ošklivěli, neexistovalo rosení. Staří čekali na smrt ve vězeních pro senilní a inkontinentní, žádná pevně daná délka života, žádné eutanázie.

To zní strašlivě dystopicky.

Dystopie byla stejně jako nyní funkcí chudoby, nikoli politikou státu. Prázdné auditorium tvořilo strašidelný rámec deštivé krajiny onoho starého disneye. Po plátně si vykračovali obři osvětlování slunečním světlem zachyceným čočkami v dobách, kdy dědeček vašeho dědečka, archiváři, ještě kopal v matčině děloze.

To čas brání dějinám, aby se opakovaly, čas určuje rychlost, s jakou minulost mizí. Film umí ty ztracené světy nakrátko vzkřísit. Ony dávno zříčené budovy, ony dávno zpráchnivělé tváře mne naprosto upoutaly. Říkaly totiž: *Byly jsme jako ty. Na přítomnosti nezáleží.* Těch padesát minut s Hae-Juem bylo procvičováním štěstí.

Jen padesát minut?

V Hae-Juově kapesním sony to při klíčové scéně zahrčelo, právě když Tima Cavendishe, zloděje knihy, kdesi zadrželi a jeho obličej šklebící se nad talířem hrášku zmrzl. Ze sony se ozval vystrašený hlas: „Tady Xi-Li! Jsem venku! Pusť mě dovnitř! Došlo k nejhoršímu!“ Hae-Ju stiskl tlačítko na dálkovém ovladači a dveře do sálu se otevřely. Po prázdných sedadlech přešel kužel žlutého světla. Přiběhl k nám nějaký student, tvář se mu leskla potem, pozdravil Hae-Jua a šetrně mu sdělil zprávu, která mi obrátila život vzhůru nohama. Už zase. Čtyřicet nebo padesát vykonavatelů udeřilo na Fakultu Svornosti, zatklo profesora Mephiho a teď hledalo nás dva. Dostali rozkaz zadržet Hae-Jua a odvést ho k výslechu a mne bez výstrahy zabít. Kontrolní stanoviště univerzitního areálu byla obsazena.

Co tě napadlo, když jsi to uslyšela?

Nedokázala jsem přemýšlet.

Můj společník nyní vyzařoval jakousi chmurnou vážnost, kterou v sobě ostatně nosil vždycky, jak jsem si uvědomila. Podíval se na rolexy a zeptal se, jestli je ještě přítomen pan Čen. Xi-Li, onen posel zpráv, ho informoval, že pan Čen si to namířil k parkovišti v suterénu.

A muž, kterého jsem znala jako postgraduanta Hae-Ju Ima, na pozadí s dávno mrtvým hercem v roli vytvořené před sto lety, se mi

zadíval do očí a vyslovil mé jméno. „Nejsem tím, za koho jsem se vydával.“

Jak to bylo u Slooshova brodu a co se pak seběhlo

Cesty Starýho Georgieho a moje se křížily častěj, než by se mi v pohodě vlezlo do palice, a až skápnu, nikdo už nepoví, co na mě ten zubatej čert zkoušel a co mi proved... tak mi dejte kus flákoty a já vám povím „vo tom našem prvním setkání“. Tlustej šťavnatej plátek, jo, ne ty vaše zápalný voběti tenký jak voplatka...

Brácha Adam, táta a já sme v ucouranejch vohozech táhli polámanou kárku rozbahněnejma silnicema z tržiště v Honokaa. Večír nás zastihnul brzo, tak jsme zůstali stanovat na jižním břehu Slooshova brodu, páč Waipio běsnila po kolikadenním slejváku a nabejvala jarním přílivem. Sloosha byl přátelskej kout, i dyž taky samý bahno, a v údolí Waipio až na miliony ptáků nikdo nebydlel, proto sme tábor nemuseli maskovat ani schovávat ani nic. Táta mě poslal pro troud a dříví a s Adamem mezitím stavěli stan.

Ten den jsem dostal děsnou srágoru, páč jsem v Honokaa spocíval haksnu z nějakýho chromýho vořecha, a tak jsem dřepěl v habrovým houští na kraji strže, dyž jsem na sobě pocejtil něčí pohled. „Kdo je tam?“ zavolal sem a kapradí polklo muj hlas.

Todle je temnej kout, chlapče, zamumlalo kapradí.

„Řekněte méno,“ zakřičel jsem, ale ne takhle nahlas. „Mám kudlu, tak bacha!“

Přimo nad hlavou někdo zašeptal: *To ty řekni svý méno, chlapče, seš Statečnej Zachry, nebo Zbabělej Zachry?* Kouknu nahoru a sem si

jistě, že tam na trouchnivějícím habru sedí se zkříženejma nohama Starej Georgie, v hladovejch vočích poťouchlej škleb.

„Já se vás nebojim!“ povidám mu, i dyž popravdě hlas mi zněl asi jako kachní prdnutí při hurikánu. Dyž Starej Georgie seskočil z větve, všechno se ve mně třáslo. A víte, co bylo pak? Zmizel v rozmazaným kapradí za mnou, že jo. Nikde nic... až na macatýho ptáka, kerej tam hledal dlabanec a koledoval si vo rožeň! No, povidal jsem si, že statečnej Zachry by Starýho Georgieho zahnal, že jo, takže by se vypravil prohánět zbabělejšího než sem já. Chtěl sem tátovi a Adamovi povědít „vo svym děsným dobrodružů“, jenže takový vyprávění je lepčí, dyž je k tomu co zakousnout, tak šupitydupity natáhnou kaťata, plížim se za tím masitým vopeřencem... a skočim.

Ten špekatej pták mi proklouz mezi prstama a vzal roha, já se ale nevzdával, kdepak, honil sem ho hrbolatým a trnitým houštim, zakopával vo suchý větve a tak, trny mi pekelně draly vobličej, jenomže mě popadla tadlencta lovecká vášeň, takže sem si nevším, že stromy prořídly ani že vodopády Hiilawe duněj nějak blíž, dokud sem po hlavě nevlít na paseku a nevyplašil stádečko koní. Ne, žádný divoký, todle byli koně v koženejch postrojích s cvočkama a vodehrávalo se to na Velkym vostrově, což znamenalo jen jedno, že jo. Konové.

Deset dvanáct z nich pomalovanejch jak divoši se už zvedalo a že popadnou biče a kudly a spustěj válečnej pokřik. Hasil sem si to, vodkud sem přišel, že jo, z lovce byl tím rázem lovenej. Nejbližší Kona utíkal za mnou, vostatní naskákali na koně a mohli se uchechtat. Dyž má jeden nahnáno, popožene to nohy, ale poplete hlavu, a tak jsem pelášil k tátovi. Bylo mi teprvá devět, takže sem se nechal víst instinktem a ani mě nenapadlo, co se stane.

K našemu stanu sem se ale stejně nedostal, jinač bych tady nesesedl a nevykládal si s váma. Zakopnul sem vo provazovitej kořen – možná vo Georgieho nohu – a svalil sem se do jámy plný spadanáho listí, kerý mě ukrylo před burácejícima kopytama. Zůstal sem tam a slyšel sem jejich vopilý hulákání jen kousek vode mě, uháněli mezi těma stromama... rovnou k brodu. K tátovi a Adamovi.

Rychle sem se tajně vodplazil, ale bylo už pozdě, že jo, tuze pozdě. Konové za velkýho práskání bičema vobklíčili náš tábor. Táta popad sekeru a brácha měl dýku, jenomže ty Konové si s nima pěkně pohrávali. Stál jsem na kraji mýtiny, podělanej hrůzou, a nemoh sem se pohnout. Prásknul bič a s tátou a Adamem to hodilo na zem, takže se tam kroutili jak ouhoři na písku. Jejich náčelník, gauner jeden hnusnej, sesednul z koně a brouzдал si to mělčinou k tátovi. Zazubil se na svoje pomalovaný bráchy, vytáh kudlu a proříz tátovi krk vod ucha k uchu.

V životě sem neviděl nic tak rudýho, jako byly čůrky tátovy krve. Náčelník ji volíz z čepele.

Adam utrpěl smrtelnej šok, úplně ztratil kuráž. Jeden pomalovanej mizera mu svázal kotníky a zápěstí a přehodil si mýho nejstaršího bráchu přes sedlo jako pytel kulkasu. Vostatní prošťourali celý tábořiště kvůli železnému zboží, a co nepobrali, to roztřískali. Náčelník nasedne na koně, votočí se a kouká rovnou na mě... ty voči, to byly voči Starýho Georgieho. Říkaly: *Zbabělej Zachry, ty ses narodil pro mě, víš, tak nač se mnou bojovat?*

Dokázal sem mu, že se mejlí? Vrazil sem kudlu do konskýho krku? Stopoval sem je do tábora a zkusil sem Adama vosvobodit? Ne, statečnej devítiletej Zachry sebou mrsknul do listnatý skrejše, fňukal a modlil se k Sonmi, aby ho nechytli a taky si z něho neudělali votroka. Jo, na víc sem se nezmoh. Dybych bejval poslouchal Sonmi, zhnuseně bych zavrtěl hlavou a rozmáčk bych se jako štěnici.

Dyž padla noc a já se připlížil zpátky, táta se pořád eště pohupoval ve slaný mokřině. Víte, řeka se už zklidňovala a vyčasovalo se. Táta, kerej se mnou špásoval, řezal mě a miloval. Kluzkej jak jeskynní ryba, těžkej jak kráva, ledovej jak kámen, krev do poslední kapičky vysátá řekou. Nemoh sem ani pořádně truchlit nebo tak něco, páč všechno to bylo tak votřesný a strašný, víte. No a páč brod byl nákejch šest sedum mil vod Pobřeží kostí, tak sem tátovi postavil mohylu, kde byl. Nepamatoval sem si posvátný slova abatýše kromě *Předrahá Sonmi, kerážto dlíš mezi náma, snažně tě prosíme, navrať tuto milovanou duši do údolí Lůn*. Takže sem to řek,

přebrodil sem Waipio a pomocí vyhazovacího nože sem si klestil cestu nočním lesem.

Zahoukala na mě sova pálená: *Dobrá práce, statečnej Zachry!* Zařval jsem na ni, aby držela zobák, houkla na mě ale zpátky: *Nebo co? Vodrovnáš mě, jako si vodrovnal ty Kony? Slituj se už kvůli mejm ubohejm pí-pí-písklatům!* Nahoře v Kohala Mountains vyli dingové: *Stááátečneeej Zaaachryyy-yy-y.* Konečně ukázala svou tvář Luna, ta studená pani nic neřikala a ani nemusela, věděl sem, co si vo mně myslí. Adam koukal na stejnej měsíc jen dvě tři čtyři míle vocad', jak sem mu ale moh pomoct, dyž pro mě byl dál než dálný Honolulu. Zmohlo mě to a já bulel a bulel a bulel, že jo, jak mimino, co ho trápěj prdíky.

Po míli chůze do kopce sem se dostal k Ábelovu domu a vytáh sem je křikem ven. Ábelův nejstarší Isaak mě zaved dovnitř a já jim vyprávěl, co se stalo u Slooshova brodu, jenomže... řek sem celou pravdu? Ne, chlapec Zachry jim tam zabalenej v Abelovejch dekách, zahřátej ohněm a třením lhal. Nepochlubil sem se, jak sem přivedl Kony do tátova tábořiště, víte, řek sem jen, že sem šel do houští na lov a že dyž sem se vrátil... byl táta mrtvej, Adam pryč a všude kolem fůra stop vod kopyt. Nemoh sem nic dělat ani tehdá, ani teď. Ty rváči mohli zmasakrovat Ábelovo příbuzenstvo stejně snadno, jako zmasakrovali tátu.

Ve vašich tvářích vidim votázku. Proč sem lhal?

V tom novým vyprávění sem už nebyl blbeček Zachry ani podělanej Zachry, víte, byl ze mě prostě Zachry, co měl štěstí v neštěstí. Lži sou mrchožrouti Starýho Georgieho, co kroužej ve vejškách a vyhlížej zmetkovatou a nedomrdlou dušičku, na kerou by se střemhlav vrhli a do kerý by zařáli drápy, a tý noci v Ábelově domku jsem ta zmetkovatá a nedomrdlá dušička byl já, že jo.

Vy, lidičky, teď koukáte na vrásčitého mizeru, dech mi krátí plicník a moc zim už neuvidím, kdepak, já to vim. Už víc než čtyřicet dlouhejch let křičim na sebe, že jo, na devítiletýho Zachryho: *Poslyš! Si moc slabej na to, aby ses postavil světu! Nemůžeš nic dělat! Nejní*

to tvoje chyba, je to všechno vina tohohle vodkecanýho světa! Ale ať křičím, jak chci, malej Zachry mě neslyší a nikdá nebude.

*

Kozí jazyk je dárek, kerej buď dostanete při narození, nebo ho už nedostanete. Dyž ho dostanete, budou kozy na slovo poslouchat, dyž ne, prostě vás zadupou do bahna a pak tam budou jen tak stát, chechtat se a vopovrhovat váma. Já dostal kozí jazyk vod táty, a dyž sem je někdy sháněl dohromady, měl sem dojem, že ho slyším, jak někde ne moc daleko hraje na flétnu, i dyž mi abatyše povidala, že se znova narodí v chalupě Kashinskejch za Mormon Valley. Kdopádně sem dycky kozy za rozbřesku podojil a většinou sem pak celý stádo hnal až k ústí Elepaio Valley, přes Vert'bry Pass na pastviny na Kohala Peaks. Kozy tetičky Bees sem bral taky, mívali jich takovejch patnáct dvacet, takže sem jich měl na starosti suma sumárum padesát šedesát, pomáhal sem jim, dyž rodily, a dával sem pozor na příznaky vonemocnění. Byla to velká vodpovědnost, měl sem ale ty němý tváře radši než sám sebe, hlavně po tom, co umřel táta a Adam se dostal do zajetí. Každá vode mě dostala ménno. Dyž lilo, dycky sem byl úplně skrz, jak sem jim vodtrhával pijavice, dyž pálilo sluníčko, kůže mi seschla a zhnědla, a dyž sme byli vysoko v Kohale, kolikrát sem tři čtyři noci po sobě ani nescházal dolu. Člověk musí mít voči na štopkách. V horách se potloukaj dingové, a dyž člověk nemá po ruce dýku, snažej se vodnýst čerstvě narozený kůzle. Dyž byl táta eště kluk, vodvažovali se nahoru z Leewardu divoši z Mookini a dycky jednu nebo dvě kozy uzmuli, pak ale Konové všechny na jih vocad' zvotročili a jejich chalupy na Hawi vydali napospas lišejníku a mravencům. My pastevci znali Kohala Mountains jak nikdo jinej, různý rozsedliny a potoky a strašidelný místa, habry, na kerý starodávný hledači zapomněli, a jeden dva tři starý domy, vo kerejch kromě nás nikdo nevěděl.

Pastevci koz maj dost zvláštní pověst kvůli tomu, že vzrušujou holky. Dyž taková holka dostala chuť na pastevce, stačilo jít za našim hvizdem někam, kde nikdo nebyl, a my to prostě udělali rovnou pod

širákem a nikdo kromě koz nás neviděl a kozy, ty Mámě Fámě nic nepovědí. Svý první mimino jsem zasadil do Jayjo pod citronovníkem jednoho slunnýho rána tímdle směrem vod chalupy Cuttera Foota. Tadle byla aspoň první, vo kerý sem to věděl. Holky bejvaj děsně tajnůstkářský, pokud de vo to s kym a kdy a vůbec. Mně bylo dvanáct, Jayjo měla pevný a dychtivý tělo a smála se, voba sme se svíjeli láskou jak šílený, že jo, stejně jako vy dva tady, takže dyž se Jayjo začala kulatit, mluvili sme vo svatbě a vona se přistěhovala na Bailey. Měli sme fůru prázdných pokojů, víte. Jenomže pak Jayjo praskla voda, bylo to vo celý měsíce dřív, než mělo, a Banjo mě vzal ke Cutteru Footovi, kde rodila. Mimino vylezlo, jen sem tam dorazil.

Todle nejni žádný veselý vyprávění, ptali ste se mě ale na život na Velkym a todle sou vzpomínky, kerý vyplavaly ven. Mimino nemělo pusu ani nosní dirky, takže nemohlo dejchat, a vod chvíle, kdy Jayjoina máma přestřihla pupeční šňůru, začal ten ubohej tvoreček umírat. Nikdá nevotevřel vočička, cejtíl jen taťkovy teplý ruce na zádičkách, nabíral vošklivý barvy, přestal kopat a umřel.

Jayjo byla celá studená a bledá a vypadala, jako by taky umírala. Ženský mi řekli, abych zmizel a udělal místo kořenářce.

Vzal sem umřelý mimino zabalený do pytle vod vlny na Pobřeží kostí. Byl sem dočista zničeněj a ptal sem se sám sebe, esli bylo zkažený Jayjoino semínko, moje semínko nebo esli se zkazilo moje štěstí. Bylo to mizerný ráno tam pod keřema krvokvětu, vlny sebou po pláži škubaly jak neduživý krávy a pak se lámaly. Udělat mohylu miminu netrvalo tak dlouho, jako dyž jsem ji stavěl tátovi. Na Pobřeží kostí to páchlo chaluhamá, masem a hnílobou, mezi voblázkama se válely starý kosti a nikdo se tam nevochomejtal dýl, než bylo nutný, pokud teda nebyl zrovna moucha nebo havran.

Jayjo tehdá neumřela, kdepak, ale už se nikdá nesmála jako dřív, nevzali sme se, kdepak, je třeba vědět, že z tvýho semene vzejde plnokrevník nebo aspoň něco, co se tomu blíží, že jo. Kdo by ti jinak seškraboval lišejník ze střechy a natíral ikonu proti termitům, až tu nebudeš? Dyž teda Jayjo potkám na shromáždění nebo při směňování, dycky říká: *Uplakaný ráno, co?* a já vodpovim: *Jo, a*

počítám, že bude lejt až do večera, a pak si deme každéj po svym. Vo tři roky pozdějc se provdala za koželuha z Kane Valley, na svatbu sem jim ale nešel.

Byl to kluk. Naše umřelý bezejmenný mimino. Kluk.

*

Lidi z Údolí měli jedinou bohyni a ta se menovala Sonmi. Divoši z Velkýho měli normálně víc bohů, než na kolik bys stačil mávnout dýkou. Dyž měli dole v Hilo náladu, modlili se k Sonmi, uctívali ale i jiný božstva, žraločí bohy, sopkový bohy, vobilný bohy, bohy přes kejchání a přes bradavice s chlupem, vymyslete si, co chcete, Hilani na to ustanověj ňákýho boha. Konové uctívali celou hromadu bohů války a koní a tak. Lidem z Údolí ale divošský bozi nestáli ani za povšimnutí, kdepak, pro ně byla skutečná jenom Sonmi.

Žila mezi námi, střezila Devatero údolí. Většinou sme ji neviděli, bejvaly ale doby, kdy sme ji vídali jako starou babiznu s holí, i dyž já sem ji někdy zahlíd i jako mihotavou dívku.

Sonmi pomáhala nemocnejm, uměla zbavit neštěstí, a dyž umřel vopravdovej civilizovanej údolní vobyvatel, vzala jeho duši a zavedla ji zpátky do lůna někde tam v Údolích. Bejvaly doby, kdy sme si svý minulý životy pamatovali, a jindy sme zase nevěděli nic, bejvaly doby, kdy Sonmi Abatyši řekla, kdo byl kdo ve snění, a jindy zase neprozradila nic... věděli sme ale, že se dycky zase narodíme do Údolí, takže smrt pro nás nebyla tak děsivá, kdepak.

Pokud se teda vaší duše nezmocnil Starej Georgie. Víte, dyž ste se chovali jako divoch a sobec a vopovrhovali civilizovanejma, nebo dyž vás Georgie sved k barbarství a tak, tak ta vaše duše ztěžkla a zmalátněla a jako by ji k zemi táhlo kamení. Pak vás Sonmi do žádnýho lůna nemohla nacpat. Takovej sobeckejm darebákům se říkalo „vobtíženej“ a pro vobyvatele Údolí nebylo děsivějšího vosudu.

Tedka už svíčka civilizace dohořela, a sejde na tom? No, nemůžu říct ani jo, ani ne. Vložim svoji duši do Sonminých rukou a budu se modlit, aby ji do příštího života zavedla na hezký místo, páč ji

zachránila už v tomhle, a co nevidět vám povím jak, esli vás voheň neukolíbá k spánku.

*

Ikonérie byla jediná budova na Pobřeží kostí mezi Kane Valley a Honokea Valley. Nebylo žádný nařízení, že se tam nemá lízt, nikdo by tam ale jen tak nešel, páč dyž ste neměli dobrej důvod rušit tu zastřešenou noc, mohlo to přinýst smůlu. Právě tam se po naší smrti ukládaly naše ikony, kerý jsme vyřezali, leštili a na kerý sme za života psali slova. Za mejch časů jich tam na policích ležely tisíce, že jo, každýho vobyvatele Údolí, kerej se jako třeba já narodil, žil a znovu se narodil od doby, co Flotila přivezla na Velkej naše předky na útěku před Pádem.

Poprvý sem byl vevnitř s tátou, Adamem a Jonášem, dyž mi bylo sedm. Máma dostala při porodu Catkin mokrou nemoc a táta nás vzal pomodlit se k Sonmi, aby ji vykurýrovala, páč Ikonérie byla zvlášť svatý místo a Sonmi tam dycky poslouchala. Vevnitř byla řídká tma. Bylo to tam cejtít voskem a tejkovým volejem a časem. Ikony přebejvaly na policích vod podlahy až ke stropu, a kolik jich tam bylo, to nemůžu říct, kdepak, nedaj se spočítat jako kozy, ale minulejch životů bylo víc než životů současnejch, stejně jako je víc listů než stromů. Tátův hlas promlouval ve stínech, zněl povědomě a zároveň podivně, žádal Sonmi, aby zastavila mámino umírání a ponechala její duši v tomhle těle dýl, a já se v duchu modlil totěž, i dyž sem věděl, že sem poznamenanej Starým Georgiem. A pak jsme pod tím tichem uslyšeli něco jako burácení složený z milionů šepotů jak oceán, akorát že to nebyl oceán, kdepak, byly to ty ikony a my věděli, že tam Sonmi je a že nás poslouchá.

Máma neumřela. Sonmi se slitovala, víte?

Podruhý sem se do Ikonérie dostal za Noci snění. Dyž čtrnáct zářezů na naší ikoně řekne, že je z nás dospělej vobyvatel Údolí, přespíme sami v Ikonerii a Sonmi nám pošle speciální sen. Někerý holky viděj, koho si vezmou, kluci někdy viděj, čím se budou živit,

jindy se jim zase zdá, co přinesou Abatyši k věštbě. Dyž ráno vopouštíme Ikonérii, sou z nás muži a ženy.

Takže po západu slunce sem ulehnu v Ikonérii, přikryl sem se tátovou dekou a pod hlavu sem si dal jako polštář vlastní eště nevyřezanou ikonu. Venku to na Pobřeží kostí rachtalo a klapalo a příbojový vlny se pěnily a vařily a já zaslech křik lelka. Jenomže to nebyl žádněj lelek, kdepak, to se těsně vedle mě vodevřel poklop a dolu k podsvětnímu nebi se klímalo lano. *Sešplhej dolu*, řekla mi Sonmi, tak sem šel, to lano bylo ale spletený z lidskejch prstů a zápěstí. Podíval sem se nahoru a uviděl sem voheň přicházející z podlahy Ikonérie. Přesečni lano, poručil nějakej pokroucenej chlap, já se ale bál, páč bych spadnul, že jo.

V příštím snu sem byl u Jayjo v pokoji a držel sem svý znetvořený mimino. Kopalo a svíjelo se jako tehdy. *Rychle, Zachry*, volal ten chlap, *prořízni miminu pusy, ať může dejchat!* Vzal sem do ruky kudlu a vyříz sem svému klukovi úsměv. Bylo to jako krájet do sejra. Vychrlil ze sebe: *Proč si mě zabil, táto?*

V posledním snu sem šel podýl Waipio. Na druhý straně sem uviděl Adama, jak si v pohodě rybaří! Mávnul sem, ale neviděl mě, tak sem letěl k mostu, kerej tam normálně nejni, kdepak, k zlatýmu a bronzovému mostu. Dyž sem se ale nakonec dostal na Adamovu stranu, rozbřečel sem se žalem, páč nezbylo nic víc než práchnivějící kosti a v prachu se mlátil maličkej stříbrnej ouhoř.

Ten ouhoř bylo svítání prodírající se pode dveřma Ikonérie. Zapamatoval sem si všechny tři sny a šel sem mrholivým příbojem k Abatyši. Nepotkal sem při tom ani živáčka. Abatyše dávala za školou slepicím. Pečlivě vyslechla, co se mi zdálo, pak mi řekla, že to byly moc silný proroctví, a poručila mi, abych počkal venku, než se pomodlí k Sonmi a vyprosí si vysvětlení.

Školní třída v sobě měla náznak posvátnýho tajemství z Civilizovanýho vobdobí. Na policích tam stály všechny knížky, co jich v Údolích bylo, celý zprohejbaný a prolezlý, že jo, byly to ale knížky a slova vědění! Byla tam taky koule světa. Esli je celej svět jedna vobrovská koule, pak sem nechápal jak to, že z ní lidi neslínou, a

nechápu do dodneška. Víte, já sem na učení moc nebyl, ne jako Catkin, z kerý mohla bejt příští Abatyše, kdyby šly věci jinak. Školní vokna byly vod Pádu pořád eště zasklený. Největší div ale byly hodiny, že jo, jediný jdoucí hodiny v Údolích a na celým Velkym, a pokud vim tak i na celý Havaji. Nepotřebovaly baterky, víte, byly natahovací. Dyž sem byl eště školák, bál sem se toho tikajícího pavouka, kerej nás pozoroval a posuzoval. Abatyše nás učila řeč hodin, už sem to ale zapomněl, pamatuju si jen *Hodina a Půl*. Vzpomínám taky, jak Abatyše dycky říkala: *Civilizace potřebuje čas, a necháme-li zemřít i tyto hodiny, zemře také čas, a jak potom vrátíme Civilizované období do podoby, jakou mělo před Pádem?*

Pozoroval sem hodinový tikače i toho rána, dokud se Abatyše nevrátila z věštění a nesedla si proti mně. Pověděla mi, že Starej Georgie lační po mý duši, a proto uvalil na mý sny kletbu, aby zamlžil, co znamenaj. Sonmi jí ale naštěstí prozradila, jaká je pravá věštba. A vy si tu věštbu taky musíte zapamatovat, páč znova změní cestu, kerou de todle vyprávění.

Za prvý: *Ruce pálí, lano se nesmí přeríznout.*

Za druhý: *Nepřítel spí, krk se mu nesmí podříznout.*

Za třetí: *Bronz hoří, ten most se nesmí překročit.*

Přiznal sem, že ničemu nerozumím. Abatyše na to řekla, že ani vona ničemu nerozumí, že to ale nevadí, páč tu věštbu pochopim, až přijde pravej čas, a donutila mě, abych si její slova zapsal za uši. Pak mi dala k snídani slepičí vajíčko – pořád eště pokecaný a teplý vod toho ptáka – a ukázala mi, jak z něj mám slámkou vysát žloutek.

*

Vy teda chcete slyšet vo tý Velký lodi Jasnozřivejch?

Kdepak, to nejni žádnéj mýtus, ta Loď byla vopravdová jako já nebo vy. Na tydlecty vlastní voči sem ji dvacetkrát viděl nebo i víckrát. Loď zajížděla do Flotilla Bay dvakrát ročně, dycky kolem jarní a podzimní plichty, dyž sou dny a noci stejně dlouhý. Všimněte si, že nikdá nezajela do žádnýho divošskýho města, ani do Honokaa, ani do Hila, ani do Leewardu. A proč asi? Páč jen my vobyvatelé Údolí

sme bejvali pro Jasnozřivý dost civilizovaný, že jo. Neměli zájem směřovat s žádnějma barbarama, kerý si mysleli, že Loď je nějakej mocnej bílej ptačí bůh a tak! Měla barvu nebes, takže dokud se nedostala těsně ke břehu, nebyla vidět. Neměla žádný vesla, žádný plachty, kdepak, nepotřebovala vítr ani proudy, páč ji pohánělo moudro Dávnejch. Ta Loď byla dlouhá jak menší vostrov a vysoká jak pahorek, vlezlo se na ni dvě tři čtyři sta lidí, možná celej milion.

Moudro Dávnejch budí hejna pochybností a záhad, že jo? A s toudle Lodi to nebylo jinak. Jak se pohybuje? Kam na svejch cestách zavítá? Jak přežila všechno to třískání a Pád? No, nikdá sem moc vodpovědí neznal a na rozdíl vod jinejch vypravěčů si Zachry svý povídání nevymejšlí. Kmen, kerej na Lodi přebejval, se nazýval Jasnozřiví a pocházel z vostrova Jasnozřivost. Byl větší než Maui, menší než Velkej a daleko předaleko v severní modři, víc nevím a víc nepovím.

Takže Loď zakotvila asi deset hodů vod průčelí školy a z přídě vyrazil párek malejch sršňovatejch loděk a přelítly příboj až na pláž. Na každý bylo šest nebo vosům mužskejch a ženskejch, všichni navlečený v moudrejch voblečcích, kerý nezůstanou mokrý, ani dyž se namoče. Všecičko na nich bylo prapodivný. Lodní ženy byly takový jako mužský, víte, měly vostříhaný vlasy, ne zapletený do copů jako ženský v Údolí, a byly silnější a šlachovitější. Měly zdravou hladkou kůži bez dūbek po strupech, všechny ale byly takový divně hnědočerný a vypadaly spíš jako lidi, co potkáte na Velkym. Jasnozřiví toho moc nenamluvili, kdepak. U loděk zůstali dva strážci, a dyž sme se jich zeptali *Jak se menujete, pane?* nebo *Kam máte naměřeno, slečno?* jen zavrtěli hlavama, jako by řikali *Na nic vodpovídat nebudu, kdepak, tak už se na nic neptejte.* Záhadný moudro nám bránilo jít blíž. Vzduch tak jako zhoustnul, takže se nešlo přiblížit. Taky to vomračovalo, takže s tím člověk neblbnul, kdepak.

Směřování se provozovalo ve Společným. Jasnozřiví mluvili divně, ne líně a trhaně jako Hilani, spíš vostře a chladně. Než se vylodili, fámama se to jen hemžilo, většina chalup už spěchala s

košíkama plnejma ovoce, zeleniny, masa a kdoví čeho eště do Společnýho. Jasnozřiví si taky plnili speciální soudky vodou z pramene. Na výměnu přiváželi železný zboží, kerý bylo daleko lepší než z Velkýho. Vobchodovali poctivě a nikdá nesmlouvali pěstma jako divoši z Honokaa, takový zdvořilý vyjadřování ale mezi váma udělá čáru, kerá říká: *Mám tě celkem v úctě, ty a já ale nejsme rodina, takže tudle čáru nepřekračuj, jasný?* A tak se nás Jaznořiví nikdá nezeptali na ména a nikdá nám taky neřekli svoje, i dyž my mladý sme jim dávali přezdívky jako *Malej šéf*, *Moula* nebo *Škaredka* a i naše mámy a tátové je používali, dyž se návštěvníci vrátili na Lod'.

Jo, Jasnozřiví zavedli přísný pravidla vobchodování. Nesměňovali náciní chytřejší, než co se dělalo na Velkym. Tak například dyž přišel táta vo život, shromáždění vodsouhlasilo, že se u Ábelovy chalupy postaví pevnost, kerá bude chránit Muliwai Trail, což byla naše hlavní trasa vod Slooshova brodu do Devatera údolí. Abatyše požádala Jasnozřivý vo speciální zbraně, kerý by nás vochránily před Konama. Jasnozřiví ale řekli ne. Abatyše skoro žadonila. Porád říkali ne a u toho taky zůstalo.

Další pravidlo bylo, že nám nikdá nic neřekli vo tom, co leží za oceánem, dokonce ani vo svym vostrově, teda až na to, jak se menuje. Napes z chalupy Inoyue se chtěl svízt na jejich Lodi a tehdá sem viděl všechny Jasnozřivý se skoro chechtat. Jejich náčelník řek ne a nikoho to nepřekvapilo. Nikdá sme to s těma pravidloma nelámali přes koleno, páč sme si spočítali, že naši civilizaci vlastně prokazují čest, dyž s náma vobchodujou. Abatyše je pokaždý zvala, aby zůstali na slavnost, jejich náčelník ale řek pokaždý zdvořile ne. Pak si vodtáhli vyhandlovanej proviant zpátky na loďky. Vo hodinu pozdějc Lod' zmizela, na jaře k východu, na podzim k severu.

Takže tydlecty návštěvy se vopakovaly každej rok, vodnepaměti. Roční vobdobí přišlo a vodeslo, Lod' připlula a vodplula. A takhle až do mýho šestnáctýho roku, kdy Jasnozřivá ménem Meronym navštívila na chvíličku naši chalupu a nic už nebylo jako dřív – v mym životě, v Údolích, kdepak, už nikdá. Všecky moje vyprávění sou jen a

jen moje a ne vod žádnýho jinýho Vypravěče, jsou to moje vzpomínky na ni, na Meronym.

*

Kdysi dávno bejval za Vert'bry Pass hřeben, kerýmu se říkalo Měsíční hnízdo a vodkad' byl z pastvin Kohala nejlepší výhled na Návětrnou stranu. Jednoho třpytnýho jarního vodpoledne sem hnal k Měsíčnímu hnízdu, dyž sem zmerčil, jak k Flotilla Bay přibluová Loď, a byl to nádhernej pohled, byla modrá jak moře, a dyž si nekoukal přímo na ni, taks ji neviděl, kdepak. Bylo mi jasný, že bych sebou měl hodit a letět směňovat, jenomže sem měl na starosti ty kozy a tak, víte, a než bych se dostal do Společnýho, Jasnozřiví by už stejně nejspíš vodjížděli, takže sem zůstal a dal sem si pohov, koukal sem na tu úžasnou Loď plnou mouder, kerá připlouvá a vodplouvá s divokejma husama a s velrybama.

No, říkal sem si, že přesně kvůli tomudle tady zůstávám, i dyž pravým důvodem byla dívka ménem Roses, kerá tam sbírala lístky *palily* na medicínu pro svou mámu. Horečnatě sme jeden druhýho chtěli, víte, a při tom vomamnym vodpolednim trojčení sem jí sál ty její rozkošný manga a vlhkej flíček a faktem je, že se mi nikam jinam nechtělo a že Roses toho dne už taky žádný listí nenasbírala, kdepak. Vy se smějete, vy se červenáte, mládeži, ale bejvaly doby, že jo, kdy sem bejval jako vy.

Už byl večer, dyž sem hnal kozy domu. Máma se tam motala a plácala jak houser, co přišel vo křídlo, a přiváděla mě k šílenství, takže jsem celou tu fámou vytáh až ze Sussy. Po uzavření vobchodů ve Společným náčelník nedal znamení k návratu na Loď, jak to normálně dělával, ale požádal, esli by si moh někde v soukromí promluvit s Abatyší. Po dlouhý době vyšla ven a svolala shromáždění. Přišli vobyvatelé Údolí z nedalekejšch chalup, kromě našeho. Víte, máma by do Společnýho stejně nešla. Takže to zahájili. Abatyše voznámila, že *Náčelník Jasnozřivejšch by si přál tendle rok uzavřít speciální vobchod. Jedna žena z Lodi by chtěla půl roku žít a pracovat v jedny chalupě, aby se vo nás, lidech z Údolí, něco*

dozvěděla Na voplátku nám náčelník dodá dvojnásobek toho, co sme dneska směnili. Sítě, hrnce, pánve, železný zboží, všeho dvakrát tolik. Uvažujte, jaká je to pro nás čest, myslíte na to, kolik za to všechno dostaneme při příští směně v Honokaa. No, netrvalo dlouho a vozvalo se jedno velký Jo! a letělo celým shromážděním a Abatyše musela svou další votázkou překřikovat pěkně kravál. Kdo bude hostitelem našeho Jasnozřivýho hosta? Jéje, to Jo! pěkně rychle zamrzlo. Všichni měli najednou plný pytle vejmluv. U nás nejní dost místa. U nás čekáme dvě mimina, host by se tam nevyspal. U nás by ji ukousali komáři. První s tím přišel Rezavěj Volvo, ten bezcharakterní mizera. A co chalupa Baileyů? Víte, máma ani já sme tam nebyli, abysme celej ten plán poslali k ledu, a vono se to celý pěkně rychle rozhořelo. Jasně, maj přece vod smrti táty Bailey volný pokoje! Baileyovi si ze Společnýho vzali víc, než vo minulejch žních dali, že jo, takže je to jejich povinnost! Jo, u Baileyovejch maj zapotřebí dalších rukou a máma Baileyová bude za takovou pomoc ráda! A tak padlo rozhodnutí.

No, ten houser, co mu chybělo křídlo, to sem teď byl já, že jo. Co vlastně Jasnozřiví jedí a pijou? Spěj na seně? Spěj vůbec? Šest měsíců! Máma mě proklínala, že sem nešel na směnu, i dyž máma byla vopravdovským náčelníkem Baileyů, že jo, já byl nejstarší chlap v chalupě a měl sem dělat toho hodnýho. Řek sem: *Hele, skočím za Abatyši a povím jí, že tady žádnýho Jasnozřivýho ubytovat nemůžeme...*, dyž se vozvalo ťuky ťuk na dveře.

Jo, byla to Abatyše a spolu s Mylem, pomocným učitelem, přiváděla Jasnozřivou. Všichni sme věděli, že ať se nám to líbí nebo ne, máme teď na krku hosta Údolí a nemůžeme říct, *Hele vypadni*, že jo? Byla by to vostuda pro náš dům a skvrna na našich ikonách. Žena z Lodi vydávala typickej voctovej zápach a taky promluvila jako první, páč nám s mámou se ňák zauzlovaly jazyky. *Dobrej večír, menuju se Meronym a děkuju vám srdečně za to, že mi při pobytu v Údolích budete dělat hostitele.* Mylo se šklebil jak ropucha tomu, jak mám nahnáno, že bych ho zabil.

Jako první si na povinnosti hostitelky vzpomněla Sussy, usadila hosty a poslala Jonase pro pitivo, menáž a tak. Meronym prohlásila: *Moji lidé maj takovej zvyk, že svejm hostitelům na začátku návštěvy dávaj drobný dárky, a tak doufám, že nebudete proti...*

Šáhla do pytle, kerej si přinesla, a rozdala nám dárky. Máma dostala prima hrnec, za kerej by v Honokaa dala pět šest žoků vlny, úplně se zadejchala, dyž řikala, že tak drahej dárek vůbec nemůže přijmout, páč i Sonmi vítala cizince, že jo, a přivítání musí bejt zadarmo nebo vůbec žádný, jenomže Jasnozřivá vodpověděla, že ty dárky nejsou žádný placení, kdepak, je to jenom poděkování předem za laskavost, a máma už podruhy ten hrnec nevodmítla, kdepak. Sussy a Catkin dostaly takový vobojky kolem krku, co svítily hvězdičkama, měly z toho voči navrch hlavy a velkou radost, a Jonas dostal celý čtverhranný zrcadlo, z kerýho byl úplně vedle, lesklejší než kdejakej střep, kerej je eště vobčas k vidění.

Mylo už se tak moc nešklebil, mně se ale todle rozdávání dárečků ani trochu nelíbilo, kdepak, tadle přivandrovalkyně si totiž najisto kupovala moji rodinu a to mi nešlo pod nos. Tak sem akorát řek, že paní z Lodi u nás může zůstat, že ale vod ní žádnéj dárek nechci, a bylo to.

Řek sem to drsněj, než sem chtěl, a máma mě probodávala vočima, Meronym se ale jen usmála, *Jistě, chápu*, jako bych mluvil úplně normálně.

*

Toho večera a další dny si k nám do chalupy přišlo poklábosit úplný stádo návštěvníků z celýho Devatera údolí, příbuzný a bráchové a rodiny z minulejch životů a napůl neznámý lidi, kerý sme potkali leda tak při směňování, že jo, všichni vod Mauky až po Mormon se chodili přesvědčit, esli je to pravda, že u Baileyů bydlí vopravdická Jasnozřivá. Museli sme i toho nejposlednějšiho návštěvníka samozřejmě pozvat dovnitř a voni dycky čučeli, jako by u nás v kuchyni seděla samotná Sonmi, i dyž jejich úžas nebyl zas tak velkej, aby nemohli žvejkat naši menáž a nalejvat se našim pitivem,

vo to žádnéj strach, a jak tak popíjeli, valily se z nich za celý ty roky proudem votázky na Jasnozřivost a tu jejich úžasnou Loď.

Stala se ale podivná věc. Vypadalo to, že nám Meronym na všechny votázky odpovídá, ty její odpovědi ale vůbec naši zvědavost neukojily, kdepak, ani za mák. Tak se muj bratranec Spensa z chalupy Clunyových zeptal: *Co pohání vaši Loď?* Jasnozřivá odpověděla: *Termonukleární motory*. Všichni moudře pokyvovali jak Sonmi, *A jó, tak termonukleární motor, to jo*, ale nikdo se nezeptal, co to je termonukleární motor, páč nechtěl před shromážděním vypadat jako barbar nebo blbec. Abatyše poprosila Meronym, aby nám svůj vostrov ukázala na mapě světa, vona ale akorát někam ukázala a řekla: *Tady*.

Kde? ptali sme se. Víte, vono tam nebylo nic než modrý moře a já si říkal, že si z nás leda tak utahuje.

Meronym na to povídá, že na žádný mapě udělaný před Pádem nejni vidět, páč jeho zakladatelé to drželi v tajnosti. Na starších mapách byl, že jo, ale na tý, co měla Abatyše, teda ne.

Nabral sem kapku kuráže a zeptal sem se našeho hosta, jak to, že se Jasnozřiví se všema těma svejma moudrama a tak chtěj dovědít něco vod nás, lidí z Údolí. Co novýho bysme je mohli naučit? Mysl zvědavá je mysl živá, povídá vona na to, a každý moudro je skutečný, ať je starý nebo nový, hodně chytrý nebo míň chytrý. Nikdo kromě mě nezahlídl, že z těch slov čouhá podkuřování, ani jak tadlencta mazaná špiónka využívá naší nevědomosti, aby zakryla svý pravý úmysly, a proto sem do tý první votázky eště kapku zašťoural. *Ale vy Jasnozřiví máte na celým světě víc úžasnejch a skvělejšch mouder, že jo?* Ó, jak chytře volila slova! *Známe víc než havajský kmeny a míň než Dávní před Pádem*. Vidíte? Moc toho z ní nevylezlo, co?

Pamatuju vod ní jen tři poctivý odpovědi. Ruby Potterovejch se zeptala, proč maj všichni Jasnozřiví kůži tmavou jak kokosáky, nikdá sme neviděli, že by z jejich Lodi vystoupil někdo bledej nebo růžověj. Meronym řekla, že její předkové eště před Pádem změnili svoje semínka, aby dělali mimina s tmavou kůží, páč je to chránilo před

červenou nemocí, a tak takovou kůži měly i mimina tědlectěch mimin, jakéj táta, takovej syn, že jo, jako u králíků nebo vokurek.

Napes z chalupy Inouye se zeptal, esli je vdaná, páč von byl teda svobodnej, vlastnil makadamovej sad a fíkovou a citrusovou plantáž. Všichni se řehtali, že jo, a Meronym se usmívala. Řekla, že byla jednou vdaná a že má syna Anafiho, kerej žije na vostrově, jejího manžela ale prej už před lety zabili divoši. Bylo jí líto, že takhle přijde vo fíky a citrusy, prej je ale na vdavky moc stará, a Napes potřás zklamaně hlavou a řek: *Lodní ženo, zlomilas mi srdce, to teda jo.*

Nakonec se zeptal bratránek Kobbery: *Kolik je vám let?* Tak to nás zajímalo úplně všechny. Nikdo její vodpověď nečekal. *Padesát.* Jo, todle řekla a my sme všichni koukali jako teď vy. *Padesát.* Vzduch u nás v kuchyni se změnil, jako by se najednou zvednul ledovej vítr. Žít až do padesáti nejní jen div divoucí, kdepak, žít do padesáti je děsně divný a nepřirozený, že jo. *Kolika se teda Jasnozřiví dožívaj?* zeptal se Melvil vod Černýho bejka. Meronym pokrčila ramenama. *Šedesáti, sedmdesáti...* Všichni sme zalapali po dechu! Eště před čtyřicítkou normálně prosíme Sonmi, aby nás vodvedla z tyhle mizérie a dala nám rychle nový tělo, jako dyž podřízneš krk milovanému psovi, kerej je nemocnej a v posledním tažení. Jedinej člověk z Údolí, kerej se kdy dožil padesátky, nepadala z něj v cárech kůže kvůli červený nemoci a neumíral na plicník, byl Truman Třetí a všichni věděli, jak uzavřel jedny hurikánový noci vobchod se Starým Georgiem. Ten blázen mu za pár let navíc prodal vlastní duši. No, hnedle potom naše tácky skončily, lidi houfně vodcházeli, aby dali dál, co kdo řek, a šeptem si pochvalovali: *Díky Sonmi, že ta ženská nebydlí u nás.*

Měl sem radost, že ta zatracená podfukářka všechny naučila, aby byli vopatrný a nevěřili jí ani za mák, tý noci sem ale nemoh usnout, páč dělali kravál komáři a noční ptáci a taky žáby a taky kvůli takovému záhadnému čemusi, co potichoučku štrachalo po domě, bralo věci a pokládalo je jinam a jeho méno byla Změna.

*

První, druhý, třetí den se nám Jasnozřivá žena zavrtávala do baráku. Musím přiznat, že se nechovala jako žádná včelí královna, kdepak, ani chvilku nezahálela. Pomáhala Sussy s mlíkem, mámě s tkaním a předením, Jonas ji vzal na ptačí vejce, poslouchala Catkinino tlachání vo škole, nosila vodu a sekala dříví a rychle se učila. Je jasný, že fámy neutichaly a že k nám pořád chodili lidi podívat se na tu úžasnou padesátiletou ženskou, kerá vypadala leda tak na pětadvacet. Lidi, kerý vod ní čekali ňáký švindl a figle byli zklamaný, páč nic takovýho nedělala, kdepak. Máma se jí přestala za den za dva bát, že jo, začala k ní bejt přátelská a taky z ní byla celá natřesená. *Naše návštěvnice Meronym todle* a *Naše návštěvnice Meronym tamto*, takhle kokrhala vod rána do večera a se Sussy to bylo eště desetkrát horší. Meronym prostě pokračovala v práci, i dyž večer sedávala u stolu a něco sepisovala na takovej speciální papír, byl vo moc jemnější než náš. Psaní jí tedy vodsejpalo, nepsala ale naším jazykem, kdepak, psala ňakou jinou řečí. Víte, vono se v Dávnejch zemích mluvilo i jinejma jazykama, nejenom našim. *Vo čem to píšeš, teto Meronym?* ptala se Catkin, Jasnozřivá ale vodpověděla jen: *Co sem celej den dělala, krasavičko moje, píšu vo tom, co tu dělám.*

Nesnášel sem to její krasavičkování a nelíbilo se mi, jak k nám všichni lezli a tahali z ní rozumy, jak se dožít dlouhýho věku. Nejvíc mě ale rozčilovalo to její psaní vo Údolích, kerý si žádnej člověk z Údolí nemoh přečíst. Bylo to moudro, nebo to bylo špehování, anebo v tom měl prsty Starej Georgie?

*

Jednoho mlhavýho rána sem za Sussy dojel, páč ji popadla lenora, dyž se naše návštěvnice přišla zeptat, esli by se mnou mohla vyhnat kozy. Máma řekla jo, jistě. Nevlídně a ledově sem jim připomenul, že já sem teda jo neřek. *Pasoucí se kozy nejsou pro tak chytrý lidi jako vy zajímavý.* Meronym zdvořile vodpověděla: *Všechno, co lidi z Údolí dělaj, je pro mě zajímavý, hostiteli Zachry, pokud ale nechcete, abych se na vás dívala, v pořádku, stačí říct.* Její slova byly kluzký

bojovníci, kerý z vašeho *ne* udělaly *jo*. Máma mě probodávala vočima tak, že sem musel říct: *Jistě, fajn, tak jo, podťe*.

Hnal sem kozy nahoru na Elepaio Track a nic už sem neřikal. Za Clunyovejma na mě zavolal Gubboh Hogboy: *Jak se vede, Zachry?* a chtěl dát řeč, dyž ale uviděl Meronym, vylekal se a řek už jen: *Dávej bacha, Zachry*. Děsně sem si přál tu ženskou setřást, a tak sem svejm kozám nakázal: *Konec loudání, lenoši* a vyrazil sem rychlejc, páč sem doufal, že ji utahám, víte, prošli sme Vert'bry Pass, vona to ale nevzdávala, kdepak, dokonce ani na kamenitý pěšině k Měsíčnímu hnízdu. Jasnozřiví sou houževnatý jako kozy, to sem tehdá zjistil. Počítám, že věděla, co se mi honí v hlavě, a v duchu se mi smála, tak sem s ní už dál nemluvil.

Víte, co udělala, dyž sme došli na Měsíční hnízdo? Posadila se na Palcovou skálu, vytáhla zápisník a nakreslila si ten úžasnej pohled. Jo, Meronym měla skvělý kreslicí moudro, to musím přiznat. Na papíře se vobjevilo Devatero údolí, pobřeží a výběžek do moře, pohoří i nížiny, úplně jako vopravdovský. Nechtěl sem dát najevo žádněj zájem, nemoh sem si ale pomoct. Všechno sem to jedno po druhým vyjmenoval a vona si ty ména psala, až z toho byl napůl vobrázek a napůl psaní, což sem taky řek. A vona na to: *Přesně tak, udělali sme tady spolu mapu*.

Tak jo. Ve smrčí za námi sem zaslech prasknout haluzku. Nebylo to větrem, kdepak, to musela udělat noha, to bylo jistý, jen sem nedokázal poznat, esli to bylo chodidlo, kopyto nebo pazneht. Konové nahoru na Návětrný Kohaly nechodili, jenže stejný to bylo i se Shoosovym brodem, že jo, tak sem se šel do toho houští kouknout. Meronym chtěla jít se mnou, řek sem jí ale, aby zůstala, kde je. Že by to byl Starej Georgie, aby mi eště víc zatížil duši kamením? Nebo se jen poustevnický Mookini vypravili pro menáž? Vzal sem dýku a plížil sem se ke smrčině blíž a blíž...

Na mechem porostlým kmenu tam vobkročmo seděla Roses. *Koukám, že máš teď novou společnici*, řekla mile, ve vočích ale měla pohled rozzuřenýho dinga.

To jako ji? ukázal sem dozadu na Meronym, kerá seděla a koukala, jak si povídáme. Copak si neslyšela, že je starší než moje bába, dyž ji Sonmi odvedla ke znovuzrození? Na ni žárlit nemusíš! Ta nejní jako ty, Roses. Má v hlavě tolik moudra, že z toho má nakřáplej krk.

Pak už ale milá nebyla. *Takže já jako žádný moudro nemám?*

Ženský, ach jo, ženský! Dycky si z toho, co říkáte, vyberou to nejhorší, vytáhnou to na vás a řeknou: *jen se koukni, čím si mě napadnul!* Bejval sem chlípák s horkou hlavou a myslel sem, že to spraví kapku vstřebější domluva. *Víš dobře, že sem nic takovýho neřek, ty pitomá náno...*

Nestačil sem to ani doříct, páč Roses mě do vobličeje třískla tak, že mi pod nohama uskočila zem a já přistál na panímandě. Ohromeně sem tam dřepěl jak mimino, vošahával sem si nos a měl sem červený prsty. *Jejda*, vyjekla Roses, pak: *Ha!* a pak *Svejm kozám si nadávej, jak je libo, pasáku, mně ale ne, ať ti Starej Georgie vobtěžká duši!* Todle je nejhorší kletba, jakou u nás v Údolích známe. Naše vzájemná láska a dejchání jednoho pro druhýho se rozbilo na milion kousíčků a Roses vodešla a přitom si pohupovala košíkem.

*

Trápení a hanba žízněj po viníkovi a já ze ztráty Roses vobvinil tu zatracenou Jasnozřivou. Toho rána na Měsíčním hnízdě sem vstal, svolal sem kozy, a aniž sem se s Meronym rozloučil, hnal sem je na Palcovou pastvinu. Byla dost chytrá na to, aby mě nechala bejt, vzpomněla si, že tam na vostrově má vlastního syna.

Dyž sem se toho večera vrátil domu, seděla máma, Sussy a Jonas u stolu. Uviděli muj nos a divně se po sobě podívali. *Co se ti stalo s raťafákem, brácho?* zeptal se Jonas jako by nic. *Todle? No, na Měsíčním hnízdě sem uklouz a praštil sem se*, odpověděl sem bryskně.

Sussy se maličko zahihňala. *Chceš říct, že ses praštil vo Roses, brácho Zachry?* A všichni tři se rozchechtali jak hrozen pištících netopejru a já strašně zrudnul. Sissy mi prozradila, že se to

dozvěděla vod Rosesinýho bratránka Wolta, kerej to nafámoval Bejesus a ta se potkala se Sissy, já ale ve skutečnosti neposlouchal, kdepak, proklínal sem Meronym, svolával sem na ni Starýho Georgieho a nemoh sem přestat a je to požehnání, že toho večera u nás nebyla, kdepak, učila se tkát u tety Bees.

Tak sem šel k oceánu a pozoroval sem, jak mi měsíc zchlazuje to palčivý trápení. Pamatuju, že na pláž přilezla naklást vajíčka želva zelená a že sem ji tehdá vzteky málem zapíchnul, víte, páč dyž já nemám hezkej život, proč by ho mělo mít ňáký zvíře, že jo? Uviděl sem ale její voči, byly tak starobylý, že musely vidět do budoucna, že jo, a tak sem ji nechal bejt. Pak se přihrnuli Gubboh a Kobbery i s prknama a začali surfovat na hvězdnatý vodě, jo Kobbery byl skvělejš surfař, a zavolali mě, abych se k nim přidal, já ale neměl na surfování náladu, kdepak, já měl na práci něco míň zábavnýho.

Školák z Posledního údolí, kerej bydlel a sloužil ve škole, mě zaved do chalupy svý hostitelky, nalil mi kapku pitiva a šel pro Abatyši do Společnýho. Voheň praskal a pod Flotilla Cape duněl oceán. Přišla Abatyše, zařízla kuře a povídá: *Jde fáma, že vaší speciální návštěvníci děláš dobrýho hostitele, což mě kapku překvapilo.*

Vopravdu? No, právě naše speciální návštěvníce mě znepokojuje, svěřil sem se.

Jistě? podivila se Abatyše. Jak to?

Jo. Víte, že si dělá tajný mapy našich Údolí?

Ó, ty myslíš takovýhle? zeptala se Abatyše a ukázala mi tu samou mapu, kerou toho rána Meronym kreslila na Měsíčním hnízdě. *Dala nám ji pro naše školáky, aby věděli, jak vypadá a jak velká je naše země.*

No, tím mi teda kapku nachcala do vokurek, já ale nedal pokoj. *Všechno, co se dozví vo lidech z Údolí, si čmárá do takový knížky, nepíše ale vopravdovskou řečí, kdepak, je to špiónskej jazyk, kerej nikdo kromě ní neumí přečíst.*

Ani todle Abatyši nijak nevyvedlo z míry. *Před Pádem se na Havaji mluvilo tuctama různějch jazyků a dalšíma stovkama na*

celým světě. Víš, Zachry, vykládala mi Abatyše, kdybych já byla návštěvou na Jasnozřivosti, zapisovala bych své vzpomínky svým jazykem, tak proč by náš host neměl tady na Velkym používat zase svůj?

Abatyše, vodpověděl sem nakonec, vám to všechno nejní podezřelý? Mapy můžou bejt součástí invaze. Co dyž nás chtěj vyhnat z naší země? Co dyž maj s Konama tajný příměří? Myslim tím, že vo nich nic nevíme, vůbec nic.

Poslouchala mě, ale nevěřila mi ani za mák, kdepak, myslela si, že se chci akorát tak vykroutit z povinnosti hostit Meronym. Viděls Lod', viděls jejich železný zboží a viděls taky kousíček jejich moudra, kerý nám ukázali. Kdyby plánovali invazi do Devatera údolí, myslíš si vopravdu, že bysme tady takhle seděli a povídali si vo tom? Dones mi důkaz, že nás chce Meronym všechny ve spaní zabít, a já svolám shromáždění. A esli takovej důkaz nemáš, tak si své rady nech pro sebe. Vobviňovat našeho speciálního hosta nejní zdvořilý, Zachry, a táta by z toho neměl radost.

Naše Abatyše nikdá nikomu nic nevnucovala, člověk ale poznal, kdy je konec debaty. A bylo to, byl sem na to sám, že jo. Zachry proti Jasnozřivejm.

*

Dny přicházely a vodcházely a zeleně napěněný léto nabíralo na síle. Pozoroval sem Meronym, jak se prokousává všema Údolíma, seznamuje se s lidma a zjišťuje, jak žijeme, co máme a kolik z nás je schopno boje, a jak pokračuje s mapováním přes Kohaly. Pokusil sem se jednomu nebo dvěma starším a mazanějším chlapům šáhnout na zoubek, esli třeba taky nemaj vo Jasnozřivejch nějaký pochybnosti, dyž sem ale řek *invaze* nebo *útok*, koukali na mě i na moje vobvinění udiveně a překvapeně, takže sem se zastyděl a radši sem zmlknul, víte, nechtěl sem si pokazit pověst. Měl sem krapet předstírat, aby Meronym zlenošila, nechala malinko tu svojí přátelskou masku vodkrejt a ukázala mi, co pod ní dovopravdy

plánuje, že jo, aby mi dala nákej ten důkaz, kerej bych moh donýst Abatyši a nechat svolat shromáždění.

Nemoh sem jen čekat a koukat. Meronym byla vopravdu populární. Ženský se jí svěřovaly, páč nebyla zdejší, ale vona Mámě Fámě nikdá žádný tajemství neprozradila. Začal za ní běhat bezejmennej černej pes, kerej votravoval lidy v údolí Elepaio a kerýmu dala měno Pythagoras nebo něco podobnýho, my mu prostě říkali Py, a krmila ho pomejema a von v noci hlídal kozy. Vidíte? Dokonce i toulaví psi si tu zatracenou Jasnozřivou voblíbili. Abatyše našeho hosta požádala, aby ve škole učila počty, a vona řekla jo. Catkin tvrdila, že je to dobrá učitelka, nic víc, než co uměla Abatyše, je ale nenaučila, i dyž Catkin věděla, že kdyby chtěla, tak mohla. Někerý školáci si dokonce začali přičerňovat vobličej, aby vypadali jako vona, Meronym jim ale řekla, aby se umyli, jinak že je nic učit nebude, páč moudro a civilizovanost nemaj s barvou kůže co dělat, kdepak.

Jednoho večera u nás na verandě se Meronym zeptala na ikony. *Ikony sou domovem duše? Nebo je to jen paměť na tvář, příbuzný, věk a tak? Nebo je to modlitba k Sonmi? Nebo snad náhrobní kámen psaný za tohodle života se zprávou pro život příští?* Víte, Jasnozřiví sou samý co a proč, těm nikdá nestačilo, že něco prostě je, aby to nechali bejt. S Duophysitem to tady na Maui bylo to samý, ne? Strejda Bees se pokoušel mlžit, tvrdil, že přesně ví, co to je, ale jen do vokamžiku, kdy to měl vysvětlit. Teta Bees jí vysvětlila, že Ikonérie vlastně uchovává minulost a přítomnost všech lidí z Údolí pohromadě. No, nestává se teda často, že bych uměl číst něčí myšlenky, ale v tu chvíli sem viděl, jak Lodní žena uvažuje: *Ahá, tak to se do tý Ikonérie musím podívat, že jo.* Neřek sem nic, kdepak, ale příští poledne sem se vypravil na Pobřeží kostí a schoval sem se na Sebevražednou skálu. Myslel sem si, že kdybych tu přivandrovalkyni načapal, jak se chová neuctivě k našim ikonám, nebo eště líp, jak jednu sekla, moh bych starší lidy z Údolí poštvat proti ní a dát mým lidem a příbuzným vědět, jaký sou skutečný plány Jasnozřivejch a tak.

Tak sem tam seděl a čekal a vzpomínal sem na ty, kerý vocađ Georgie shodil do toho skučícího zpěněnýho pekla. Bylo to větrný ráno, jo, pamatuju si to moc dobře, lítající písek, vohnutá tráva, vomláčený krvokvěty a valící se příboj. Pustil sem se do kusu houbovníku, kerej sem si přines k snídani, než sem ale dojed, koho to nevidim se hnát k Ikonérii jako Meronym, že jo, a s ní Napese vod Inouyů. Byli spolu jedna ruka! V hlavě se mi to pořádně mlelo! Pasoval se snad Napes do role její pravý ruky? Počítám, že si plánoval, že až nás jednou Jasnozřiví poženou těma svejma zrádnejma hadovitejma moudrama přes Kohaly do moře, stane se místo Abatyše náčelníkem Devatera údolí.

No, Napes měl svoje kouzlo, každej ho měl rád, jeho veselý vyprávění a smích a tak. Esli já měl kozí jazyk, pak Napes dostal něco jako lidskej jazyk. Nemůžete ale věřit lidem, kerý pohazujou slova tak vobratně jako von. Vnesli se s Meronym do Ikonérie jako párek kokrháčů. Pes Py čekal venku, jak mu Meronym poručila.

Vplížil sem se za nima potichoučku jak vánek. Py mě pozoroval a jako by říkal: *Nespouštím z tebe voči, Zachry*, ale aspoň že se nerozštěkal. Napes už zaklínil dveře, aby šlo dovnitř světlo, takže ani nevrzly, dyž sem tam po špičkách vešel za nima. Uslyšel sem Napese něco mumlat u potemnělejš polic, na kerejch byly uloženy nejstarší ikony. Plány a komploty, dyť sem to věděl! Připlížil sem se krapet blíž, abych slyšel, co sem měl slyšet.

Jenže Napes plácal něco vo dědovi svýho dědy, co se menoval Truman, jo, ten samej Truman Třetí, vo kerym se na Velkym i tady na Maui eště pořád vyprávěj zkazky. Vypadalo to, že je na to Meronym zvědavá, a tak jí Napes ukazoval jeho ikonu a blábolil vo tom, jak tendlecten jeho dávnej příbuznej vylez na Mauna Kea. Jo, přesně tendlecten vomletej příběh. Teda, esli vy mladý neznáte historku vo Trumanovi Napesovi, tak zůstaňte pěkně sedět, budte trpěliví a přihrajte mi tu zatracenou travu.

*

Truman Napes bejval hledač v dobách, kdy se tu či onde ještě po krátkých válel krámy po Dávnejch. Jednoho rána mu v hlavě vyklíčil nápad, že si Dávný možná zvláštní kusy ulili do bezpečí na Mauna Kea. Tadlecta myšlenka porád rostla a rostla, až se večer rozhod, že vyleze na tu děsivou horu a uvidí, že jo, a že vyrazí hnedle druhý den. Žena mu říkala: *Seš blázen, na Mount Kea nejni nic než Starej Georgie a jeho chrámy schovaný za vysokejma zdma. Nepustí tě dovnitř, dokud nebudeš úplně mrtvej a dokud se nezmocní tvý duše.* Truman jí na to řek jen: *Di spát, ty stará bláznivá čůzo, na těchdle hovadinách nejni kouska pravdy,* a tak se vyspal a probudil a hned za úsvitu už pochodoval údolím Waipio.

Statečněj Truman šel a šplhal dobrý tři dny a zažil všelijaký dobrodružství, vo kerejch vám teď nemám čas povídat, všecko to ale překonal a dostal se až nahoru, na ten vobávanéj a duchama vobydlenej vrcholek zahalenej mrakama, kerej je na Velkym vidět úplně vodevšad. Vocit se tak vysoko, že pod sebou vůbec neviděl svět. Všude vokolo to bylo samej popel, nikde ani lísteček zeleně a jen miliony větrů tam řádily jak zuřiví dingové. Trumanovy kroky zastavila až úžasná hnědelová zeď, vyšší než sekvoje, kerá vobkružovala vrcholek a byla na míle dlouhá. Truman šel celej den podýl tý zdi a hledal konec, páč přelízt ani podkopat se nešlo, zkuste ale hádat, na co hodinu před soumrakem narazil. Na muže z Hawi, že jo, dřepěl tam zabalenej v kápi za balvanem se zkříženejma nohama a čudil fajfku. A věřili byste tomu, že to byl taky hledač a že na Mauna Kea vylez z toho samýho důvodu jako Truman? To místo bylo tak vosamělý, že se Truman dal s tím chlapem dohromady a všechno, co společně našli, si dělili napůl.

No, Trumanův vosud se hned na to změnil, že jo. Ty hustý mraky prořídly a ta klenoucí se vocelová brána v tý zdi se votřásla, zaduněla jak hrom a sama vod sebe se vdevřela dokořán. Truman nevěděl, esli je to nějaký moudro nebo kouzlo, ale tou bránou uviděl skupinu prapodivnejch chrámů, vo jakejch se vypráví v dávnejch příbězích, von se ale nevyděl, kdepak, spíš ho to navnadilo, dyž si představil všechny starý vzácný věci, kerý tam musely bejt. Plácnul toho chlapa z

Hawi po zádech a povídá: *Hohó, teď sme bohatší než králové a senátoři z dob před Pádem, brácho Hawi!* Esli byl ale Truman Napes jako jeho prapravnuk, tak už nejspíš spekuloval, jak si tu kořist nechat celou pro sebe.

Ten chlap z Hawi se ale nesmál, kdepak, promluvil zpod své kápe zachmuřeně. *Brácho z Údolí, konečně nadešla hodina mého spánku.*

Truman Napes nechápal. *Slunce ještě nezapadlo, vo čem to mluvíš? Nejsem ještě vospalej, jak to, že ty jo?*

Jenomže Hawi prošel tou truchlivou bránou. Truman z toho byl celej vedle a volal: *Eště nejni čas spát, brácho Hawi! Je čas hledat cenný zboží Dávnejch!* Následoval svého parťáka hledače do tý tichý vobory. Všude se válely černý pokroucený balvany a i nebe bylo celý černý a potrhaný. Hawi padnul na kolena a začal se modlit. Trumanovi se zastavilo srdce hrůzou, víte, páč ledová ruka vichru klečícímu muži strhla kápi. Truman uviděl, že jeho parťákem byla dávno zemřelá mrtvola, napůl kostlivec, napůl červama prolezlý maso, a ta ledová ruka vichru byla ruka Starýho Georgieho, že jo, ďábla, kerej tam stál a mával takovou hnusnou žící. *Necejtil ses tam venku celej rozbolavělej a vosamělej, muj milej,* promluvil ten král všech ďáblů k muži z Hawi, *dyž si putoval krajinou života s duší vobtíženou kamením a vlastně už mrtvej? Proč si dřív neuposlech mý volání, ty hlupáku?* Starej Georgie pak vrazil tu hnusnou žící muži z Hawi do vočních důlků, že jo, a vylovil vocaď duši, nakapal na ni mazlavej mozek a schroustal ji, že jo, křúpala mu mezi těma jeho konskejma zubama. Muž z Hawi se zlomil v pase a najednou z něho byl další černej pokroucenej balvan, co tam zaneřádovaly tu voboru.

Starej Georgie polknul duši muže z Hawi, votřel si pusu, prdnuł si a vykročil. *Barbarský duše, chutný a lahodný,* veršoval ten ďábel a křepčil k Trumanovi, *vořechy solený, víno kyselý.* Truman nedokázal pohnout jediným oudem, kdepak, tak strašlivej to byl pohled, víte? *Duše z Údolí sou ale čistý a silný a rozplývaj se na jazyku jak med.* Dech mu smrděl po rybách a pšoucích. *Dojednal sis to půl na půl.* Starej Georgie volíz tu hnusnou bradavičnatou žící. *Chceš svou polovinu teď, nebo až umřeš, Trumane Napesi Třetí z údolí Mormon?*

No, Truman přišel k sobě a utíkal, pádil a pelášil ven z té chmurný brány a klouzal dolu z té kamenitý hory a do konce svejch dnů už se nikdá neohlídnul. Dyž se vrátil do Údolí, všichni na něj v úžasu koukali eště dřív, než jim vylíčil svý dobrodružství. Předtím měl totiž vlasy černý jak havran, teď byly ale bílý jak pěna v příboji. Do posledního vlásku.

*

Nejspíš si vzpomínáte, že já, Zachry, sem byl schoulenej ve svym úkrytu v Ikonérii a poslouchal sem, jak Napes vypráví tu plesnivou historku mýmu nevídanýmu hostu a ukazuje Meronym rodinný ikony zemřelejch. Pěknejch pár chvil jí vykládal, co znamenaj a k čemu sou, pak ale řek, že už musí jít spravovat sítě, vodešel a nechal tam Meronym samotnou. Eště snad ani nebyl pořádně pryč, dyž Jasnozřivá zavolala do tmy. *Tak co si vo Trumanovi myslíš, Zachry?*

To teda bylo leknutí, ani ve snu by mě totiž nenapadlo, že věděla, že tam sem a poslouchám! Změnila ale hlas, aby to znělo, že mě nechtěla zahanbit nebo zvostudit, kdepak, jako bysme do Ikonérie přišli společně. *Myslíš si, že Truman je jen hloupej žvanil, kerýmu věřej leda starý báby? Nebo si myslíš, že je na tom něco pravdy?*

Nemělo cenu, abych předstíral, že tam nejsem, kdepak, páč vona věděla, že tam sem, s tím se nedalo nic dělat. Vstal sem a prošel sem mezi policema až na místo, kde seděla Jasnozřivá a kreslila si ikonu. Voči si přivykly na tmu, jako to maj sovy, takže sem už dobře viděl její vobličej. *Todle místo je nejposvátnější z posvátnějch*, upozornil sem ji. *Ste v Sonmině chalupě*. Muj hlas dostal tu největší rozhodnost, i dyž po tom připoslouchávání zněl trochu slaběj. *Žádnej přivandrovalec se nám tady nebude přehrabovat v ikonách*.

Meronym byla na rozdíl vode mě zdvořilá. *Vyžádala sem si vod Abatyše dovolení sem vstoupit. Řekla, že sem můžu. Ničeho se ani nedotknu kromě ikony Napesovy rodiny. Dovolil mi to. Vysvětli mi, prosím, proč seš tak rozčilenej, Zachry. Chci tomu porozumět, ale nemůžu*.

Vidíte? Ta zatracená Jasnozřivá přemejšlela vo vašem útoku dřív, než ste na něj sami vůbec pomysleli! *Můžete voblbnout naši Abatyši, řek sem jí teď už chladně a vopovrřlivě, a můžete voblbnout mámu, naši rodinu a všech těch zatracenejch Devět údolí, mě ale neoblbnete ani na chvíličku, kdepak! Já vim, že neříkáte celou pravdu!* Tentokrát sem ji překvapil a byl to příjemnej pocit přestat se schovávat a předvíst, co si myslím.

Meronym se trochu zamračila. *Vo čem neříkám celou pravdu?* Jo, pěkně sem Královnu mouder zahnal do rohu.

Vo tom, proč ste tady a merčíte si to tady! Merčíte naše způsoby! Merčíte nás!

Meronym vzdychla a vrátila Napesovu ikonu na polici. *Tady nejde vo to, co je kus pravdy nebo celá pravda, Zachry, ale co škodí a co ne, že jo.* A co řekla pak, bylo jako bodnutí dýky do břicha. *Nemáš ty sám tajemství, kerym před vostatníma skrejváš tudlectu „celou pravdu“, Zachry?*

V hlavě se mi úplně zatmělo. Jak se mohla dozvědět vo Slooshově brodu? Dyť je to tak dávno! Copak Jasnozřiví spolupracujou s Konama? Maj snad nějaký moudro, kerý umí kutat v hloubkách a temnotách a vyhledávat v myslích pohřbený hanby? Nic sem ze sebe nevypravil.

Přisahám, Zachry, dušovala se, přísahám při Sonmi...

Strašně sem na ni zařval, že přivandrovalci a divoši v Sonmi vůbec nevěřej, takže ať Sonmiino měno svym jazykem nešpiní!

Meronym mluvila tiše a klidně jako dycky. Prej sem úplně vedle, páč vona v Sonmi věří, že jo, dokonce prej víc než já, esli ale chci, bude přísahat na svýho syna Anafiho. A přísahala na jeho život a štěstí, že žádnej Jasnozřivej nechce žádnýmu člověku z Údolí ublížit, ne nikdá, a že Jasnozřiví si našeho kmene vážej daleko víc, než si myslím. Přísahala, že dyby mi mohla povědít pravdu, že by to udělala.

Vodešla a svý vítězství si vzala s sebou.

Chvíli sem eště zůstal a navštívil sem tátovu ikonu, a dyž sem uviděl jeho vobličej vyřezanej do dřevěnejch vláken, uviděl sem tu

tvář v řece Elepaio. Vytryskly mi horký slzy hanby a zármutku. Měl sem bejt hlavou Baileyovy chalupy, už sem ale nebyl rozhodnější než vylekaný jehně a rozum sem neměl bystřejší než králík chycenej do pastí.

*

Dones mi důkaz, řekla Abatyše, jinak si svůj rady nech pro sebe, takže sem teď v jednom kuse přemýšlel, jak sehnat ten svůj důkaz, a esli ho nebudu moci získat poctivě, tak co se dá dělat, budu se k němu muset dostat jinak. Vo pár dní pozdějc se rodina vypravila k tetě Bees, šli i s Meronym, páč ta se chtěla naučit, jak se dělá s medem. Vrátil sem se z pastvy brzo, že jo, slunce eště stálo nad Kohalama, a já se vplížil do pokoje našeho hosta a hledal sem, kde má pytel s věcmi. Netrvalo mi to moc dlouho, Lodní žena ho schovala pod dřevěný vestění. Měla tam malý dárečky podobný těm, kerý nám rozdala, dyž poprvý přišla, byly tam ale i nějaký moudrý věci. Několik krabiček, v kerejch to nechrástilo, neměly žádný víčko, takže sem je nemoh vodevřít, a prapodivnej nástroj, kerej sem neznal, byl tvarovanej a hladoučkej jako kozí holení kost, ale šedivej a těžkej jak lávovej kámen, dva páry pěkně vypracovanejch bot, tři čtyři knížky plný kreslení a psaní v tajným jazyce Jasnozřivejch. Nevim, kde to malovala, ale z Velkýho to teda nebylo, kdepak, byly tam rostliny a ptáci, jaký sem ani ve snu neviděl. Poslední z těch věcí byla úplně nejprapodivnější.

Velký stříbrný vajíčko velikosti dětský hlavy s důlkama a značkama, kam zapadaly prsty. Bylo to prapodivně těžký a nekutálelo se to. Vim, že to nezní rozumně, jenomže historky vo moudrech Dávnejch a lítajících chalupách, vo pěstování mimin ve flaškách a vo vobrázcích ukazujících celej svět taky nezněj rozumně, vono to tak ale bylo, aspoň to tak říkaj vypravěči a starý knížky. Tak sem to stříbrný vajíčko vzal do vobou rukou a vono začalo vrnět a svítit, jako by bylo živý, že jo. Kvapem sem ho pustil a vono ztichlo. Že by ho probudilo teplo mejch rukou?

Popadla mě tak nenasytná zvědavost, že sem ho zase sebral, vajíčko se chvěním zahřálo a najednou z něho vylez duch v podobě dívky! Jo, přízračná dívka, rovnou nad tím vajíčkem, jako že tu s váma sedím, hlava a krk se jí vznášely jako vodraz v měsíční vodě a vona *mluvila*! Teď sem se teprva polekal a sundal sem z toho stříbrného vajíčka ruce, jenomže ta přízračná dívka tam zůstala, že jo.

A co jako dělala? Nic, akorát furt jen mluvila, jako teď já s váma. Nebyla to ale žádná vobyčejná vypravěčka, kdepak, mluvila jazykem Dávnejch a nic nepředváděla, jen odpovídala na votázky, kerý klad tichej mužskej hlas, i dyž ten teda vobličeј nikdá neukázal. Za každým slovem, kerýmu sem rozuměl, přišlo pět šest neznámeјch. Na rtech jí seděl takovej zahořkleј úsměv, ale krémový voči měla smutný, moc smutný, i dyž taky hrdý a silný. Dyž sem si dodal dost vodvahy, promluvil sem, zamumlal sem: *Sestro, ty si ztracená duše?* Vůbec si mě nevšíkala, tak sem se zeptal: *Sestro, vidíš mě?* Konečně mi došlo, že ta přízračná dívka nemluví se mnou a že mě ani nevidí.

Zkusil sem jí pohladit ty její mračný rozčepeјřený vlasy, přísahám ale, že mi prsty projely skrz, že jo, úplně jako vodrazem ve vodě. Tenoučký molové jí prolítávali třpytiveјma vočima a pusou sem a tam, že jo, sem a tam.

Byla tak zvláštní a tak krásná a modrá, až mě z toho duše bolela.

Najednou ta přízračná dívka zmizela zpátky ve vajíčku a na její místo nastoupil nákeј mužskej. Byl to přízračneј Jasnozřiveј a tendlecten mě teda viděl a taky na mě vošklivě mluvil. *Kdopak si, chlapče, a kde je Meronym?*

Naklonil se blíž a vobličeј se mu zvětšil. Měl bručiveј a kousaveј hlas. *Položil sem ti dvě votázky, chlapče, vokamžitě mi na ně vodpověz, nebo tvou rodinu prokleju tak strašně, že žádný mimino vodtedka nedožije ani měsíce!*

Potil sem se a v krku mi vyschlo. *Zachry, pane, vodpověděl sem, a Meronym se má fajn, že jo, je u tety Bees a učí se, jak se dělá s medem.*

Jasnozřivej provrtal mou duši pohledem, jo, špekuloval, esli mi může věřit. *A ví Meronym, že se její hostitel hrabe ve věcech svýho hosta, dyž je pryč? Koukej vodpovědít po pravdě, páč já lháře poznám.*

Cukal sem se bolestí, jak sem vrtěl hlavou.

Dobře poslouvej. Ten muž rozkazoval jako ňáká Abatyše. Dáš tenhle orison, to „vajíčko“, kerý držíš, zpátky, kdes ho našel. Nikomu, ale vůbec nikomu vo něm nepovíš. Jinak víš, co udělám?

Jo, vodpověděl sem. Proklejete mou rodinu tak strašně, že žádný mimino nepřežije.

Jo, pochopils to, zahřímal. Budu tě sledovat, Zachry z chalupy Baileyovejch, prones ten přízračnej Jasnozřivej, dokonce stejně jako Starej Georgie věděl, z kerý sem chalupy. Zmizel a to stříbrný vajíčko se zachvělo, ztichlo a zmrtvělo. Bleskurychle sem zabalil Meronyminy věci zpátky do pytle, zastrčil sem ho pod vostění a při tom sem si přál, abych sem bejval nikdá nepřišel čmuchar. Vidíte, nenašel sem důkaz pro svý pochybnosti, kerej bych moh ukázat Abatyši, kdepak, místo toho sem našel prokletí svýho vosudu a sám sobě sem musel přiznat, že taky vošklivou šmouhu na svý pověsti hostitele.

Nemoh sem ale zapomenout na tu přízračnou dívku, kdepak, strašila mě ve snech. Cejtil sem toho tolik, že sem pro to v sobě neměl ani dost místa. Jo, bejt mladej nejni lehký, páč všechno, co vás mate a děsí vás, mate a děsí poprvý.

*

Luna se kulatila, její syn se tenčil a najednou byly pryč tři ze šesti měsíců, za kerý se měla Loď Jasnozřivejch vrátit pro Meronym. Mezi mnou a našim hostem zavládlo něco jako příměří. Nevěřil sem jí, ale snášel sem její přítomnost v naší chalupě dostatečně zdvořile, abych ji moh líp špehovat. Pak jednoho bouřlivýho vodpoledne přišla první z několika událostí, že jo, přihodilo se něco, co změnilo příměří v něco, co propletlo naše vosudy dohromady jako dva šlahouny vinný révy.

Jednoho deštivýho rána se za mnou kamením vyšplhal Munroův nejmenší F'kugly a našel mě skrčenýho pod listama na Ranch Rise jako pod deštníkem. Přinášel hroznou zprávu. Moje sestřička Catkin lovila ryby na udici na Dog Rock Shore, šlápla na ropušnici a teď umírala u Munroů v chalupě na třesavku a horečku. Kořenářka Wimoway, jo, Rosesina máma, ji vošetřovala a taky Leary, léčitel z Hilo, přišel se svým zařikáváním, jenže Catkinin život dohasínal, že jo. Ani udělaný svalovci vobyčejně šlápnutí na ropušnici nepřežijou, kdepak, a chudák Catkinka umírala a zbejvaly jí tak dvě, možná tři hodiny.

F'kugly zůstal u koz, já se sesmeknul mezi dřínama k chalupě Munroovejch a tam bylo všechno tak, jak F'kugly povidal. Catkin hořela a dusila se a nikoho nepoznávala. Wimoway vytáhla pinzetou jedovatý ploutve a vomejvala popíchanou nohu dužinou z *noni*. Sussy jí tiskla studený vobklady na hlavu. Jonas se vodešel pomodlit k Sonmi do Ikonérie. Vousatej Leary mumlal ty svý zaklínadla a potřásal kouzelnějma dýkama s bambulkama, aby zahnal zlý duchy. Podle všeho to moc nepomáhalo, kdepak, Catkin umírala, už to bylo cejtít ve vzduchu, máma tam ale Learyho chtěla, víte, rádi uvěříte v milion různějch věcí, dyž si budete myslet, že aspoň jedna z nich by vám mohla pomoct. Co sem moh dělat, než tam sedět, držet rozpálený ručičky svý milovaný Catkin ve svejch a vzpomínat na to, jak sem voněmnělej jak ryba nečinně koukal, jak Konové práskaj bičema a vobkličujou tátu a Adama? Možná že ten hlas byl tátův, možná patřil Sonmi a možná taky nikomu jinýmu než mně samotnýmu, ale zkrátka nějakej hlas mi udělal přímo v uchu bublinu a nechal ji tam prasknout: *Meronym*.

Fáma říkala, že šla v tom lijáku nahoru na Gusjaw's Gulch, víte, Wolt ji před tím potkal a dal to dál. Jasnozřivá si s sebou vzala ten svůj speciální pytel a já za to děkoval Sonmi. *Dobrý vodpůldne*, zavolala, dyž mě uviděla, jak se brodim nahoru.

To teda není, zavolal sem zpátky. *Catkin umírá!* Meronym celkem smutně poslouchala, dyž sem jí vykládal vo ropušnici, ale prej že je jí to líto, ale žádný léčivý moudro nemá, navíc Wimowayiny bylinky a

Learyho zaříkávadla sou přece léky z Velkýho a ty sou pro nemocný na Velkym nejlepší, ne?

Hovno z dinga, řek sem.

Moc smutně zavrtěla hlavou. *My Jasnozřiví přísaháme, že nebudeme zasahovat do přirozenýho běhu věcí.*

Šel sem na ni mazaně: *Catkin vám říká tetičko a vona věří, že ste rodina. Určitě se v naší chalupě chováte, jako byste byla rodina. Je tohle snad nějakej další trik, abyste nás mohla eště víc zkoumat? Další kus tý vaší „ne tak úplně celý pravdy“?*

Meronym sebou cukla. *Ne, Zachry, tak to nejní.*

No, vsadil sem na štěstí, tak já teda tvrdím, že máte speciální moudro, kerý může vaší rodině pomoct.

Meronym strčila do svejch slov dýku. *Proč mi teda zase neprohrabeš věci a sám si to moje jasnozřivý moudro neukradneš?*

Jo, věděla vo mně a vo tom stříbrným vajíčku. Předstírala že ne, ale věděla to. Nemělo cenu zapírat, tak sem to ani nezkoušel. *Zatímco tu stojíme a klábosíme, moje sestřička umírá.*

Kolem nás protekla a napršela spousta vody. Konečně řekla jo, pude se na Catkin podívat, ale jed ropušnice je hustej a rychlej a vona nejspíš nebude moct nic udělat, aby mojí sestřičku zachránila, a bude nejlepší, dyž tuhle pravdu teď pochopím. Neřek sem tak ani tak a jen sem ji bleskurychle ved dolu do chalupy Munroovejch. Dyž vešla dovnitř, Wimoway vysvětlila, co zatím dělala, kdežto vousatej Leary řek: *Óóó... dáblice je tu blízko... óóó, cejtim ji díky svejm speciálním schopnostem...*

S Catkin to šlo z kopce, že jo, už jen ležela celá tichá a ztuhlá jak ikona, jen šeptavej dech jí drásal krk. Meronymina zasmušilá tvář řekla jen: *Kdepak, už je moc daleko, nemůžu nic udělat,* a políbila mojí sestřičku na rozloučenou na čelo a smutně vyšla do deště. *Pohledte na Jasnozřivý, zakrákal Leary, jejich moudra uměj kouzelně pohánět vocelový lodě, ale jen posvátnej zpěv anděla Lazara dokáže přivábit zpátky dívčí duši z těch zoufalejch bažin mezi životem a smrtí.* Propad sem beznaději, umírala mi tu sestřička, déšť bubnoval, v mym uchu ale ten hlas nechtěl zmlknout. *Meronym.*

Nevím proč, ale vyšel sem za ní ven. Stála schovaná ve dveřích a koukala na provazy deště. *Nemám právo vás žádat vo žádnou laskavost, nebyl sem dobrej hostitel, kdepak, byl sem k posrání špatnej, ale...* došly mi slova.

Jasnozřivá se ani nepohnula ani se na mě nepodívala, kdepak. *Život tvýho kmene má přirozenej řád. Catkin by na tu ropušnici šlápla, ať už bych tu byla nebo ne.*

Žluvy se pustily do zpěvu. *Sem jen hloupej pasák koz, myslím si ale, že tendlecten přirozenej řád porušujete už jenom tím, že tu ste. A taky si myslím, že Catkin zabijíte tím, že nic neděláte. A eště si myslím, že kdyby tady ležel váš syn Anafi a jed ropušnice by mu rozežíral srdce a plíce, že by pro vás ten přirozenej řád už nebyl tak důležitý, že ne?*

Nevodpověděla, já ale věděl, že poslouchala.

Proč má život Jasnozřivýho větší cenu než život člověka z Údolí?

Ztratila svůj klid. *Nejsem tady, abych si hrála na Sonmi, kdykoli se něco špatnýho semele, a lusknutím prstů to napravovala! Sem jen člověk, Zachry, jako ty a jako všichni ostatní!*

Sliboval sem: *To nebude pokaždý, dyž se něco špatnýho semele, to jenom teď.*

Měla ve vočích slzy. *Todle nejni slib, kerej bys moh dodržet nebo porušit.*

Najednou sem se přistih, jak jí vykládám celou pravdu vo Slooshově brodu, že jo, všecko, každou hnidu. Jak sem zaved Kony k tátovi a Adamovi a voni toho prvního zabili a druhýho vodtáhli do otroctví a že sem to až do tohodle vokamžiku nikomu nesvěřil. Až do úplnýho konce sem nevěděl, proč sem to zašpuntovaný tajemství vybryndal zrovinka na svýho nepřítele, teprvá pak sem pochopil, co to znamená, a to sem jí taky řek. *Co sem vás naučil vo sobě a svý duši je dýka namířená na muj krk a roubík v mý puse. Můžete to povědět Mámě fámě a zničit mě, kdykoli budete chtít. Vona vám uvěří a taky by měla, páč je to do posledního slova pravda, a uvěřej vám i lidi, páč cejtěj, že mám duši vobtěžkanou kamením. A teď esli máte náký moudro, že jo, cokoli, co by mohlo Catkin pomoct, tak mi*

to dejte, řekněte nebo to udělejte. Nikdo se to nikdá nedozví, kdepak, přísahám, jen vy a já.

Meronym si položila ruce na hlavu, jako by se jí měla žalem rozskočit, a mumlala si něco jako: *Kdyby to můj prezident někdy zjistil, rozpustili by celou fakultu.* Jo, bejvaly chvíle, kdy používala celý hejna slov, kerý sem neznal. Ze sklenice bez víčka vytáhla tyrkysovej kamínek maličkej jak mravenčí vajíčko a řekla mi, ať to strčím Catkin tajně do pusy, aby to nikdo neviděl, kdepak, aby je ani *nenapadlo*, že něco viděli. *A pro všechno na světě, varovala mě, esli Catkin přežije, a já nic neslibuju, postarej se, aby se kořenářce dostalo náležitý slávy za to, že ji vyléčila, ne tomu vúdúovskému šarlatánovi pomatlanýmu hadím sádlem, jo?*

Tak jsem vzal tu tyrkysovou medicínu a poděkoval sem jí akorát jednou. *Ani slovem se nesmíš zmínit teď, ani dokud budu živá,* řekla Meronym a já ten slib dodržel. Strčil sem to sestřičce do pusy, dyž sem jí měnil vobklad, aby nikdo nic nezmerčil, přesně jak mi Meronym nakázala. A jak to dopadlo?

Vo tři dny pozdějc se Catkin už zase učila ve škole, že jo.

Tři dny! No, přestal sem hledat důkazy, že nás Jasnozřiví špehujou, aby si nás mohli zvotročit. Leary z Hila vykrákal ropuchám na cestě a celýmu širýmu světu, že nejní většího léčitele než von, dokonce ani mezi Jasnozřivejma, i dyž lidi spíš věřili, že to dokázala Wimoway a ne von, že jo.

*

Asi tak měsíc potom, co byla Catkin nemocná, sme jednou k večeri měli králíka a pečený taro, dyž tu Meronym přišla s překvapivým voznámenim. Eště než připluje Lod', má prej v úmyslu vyšplhat na Mauna Kea, aby se tam mohla rozhlídnout. Nejprve se vozvala máma a byla samá starost. *Pročpak, sestro Meronym? Na Mauna Kea nejní nic, leda nekonečnej vítr a hromada kamení.*

Máma neřekla, na co sme všichni mysleli, páč nechtěla vypadat jako nějakej barbarskej divoch, jenomže Sussy si teda pozor na pusu nedávala. *Teto Mero, esli tam nahoru vylezeš, Starej Georgie tě*

znehbyní a vydloubne ti duši strašnou a vodpornou žící a sežere ji, takže už se nebudeš moct znova narodit a z tvýho těla se stane vomrzlej balvan. Měla bys zůstat tady v Údolích, kde je bezpečno.

Meronym si ze Sussy vůbec nedělala legraci, jen řekla, že Jasnözřiví maj moudro, kerý Starýho Georgieho zažene. Vylézt na Mauna Kea je prej nezbytný, aby mohla zmapovat návětrnou stranu, a lidi z Údolí stejně potřebujou víc informací vo pohybech Konů po Leewardu a Waimea Town. Nebylo to tak dlouho, co by ve mně takový slova vzbudily velký podezření, teď sem na nic takovýho ale ani nepomyslel, kdepak, i dyž sem se vo našeho hosta příšerně bál. No, fáma měla celý dny co na práci, dyž se ta novina vobjevila. *Lodní žena se chystá na Mauna Kea!* Lidi se u nás zastavovali, aby Meronym poradili, ať nestrká nos do vobory SG, jinak že se dolu už nevrátí. Přišel dokonce i Napes a prohlásil, že lezení na Mauna Kea v ňáký historie je jedna věc a udělat do dovopravdy je bláznivý a padlý na hlavu. Abatyše jí řekla, že může jít, kam je libo, že ale nikomu nebude prikazovat, aby ji tam doprovázel, ten vrchol je příliš neznámej a nebezpečnej, tři dny nahoru a další tři dny dolu, dingové, Konové a Sonmi ví, co všechno eště jí může na cestě potkat, a kromě toho bude v chalupách při přípravě na směňování na Honokaa zapotřebí každá ruka.

No a pak sem překvapil všechny kolem sebe, že jo, dokonce i sebe samotnýho, dyž sem se přihlásil, že s ní pudu. Nepovažovali mě za nejstatečnějšího bejčka v chlívě. Tak proč sem to udělal? Je to úplně jednoduchý. Za první sem jí byl dlužnej za Catkin. Za druhý, moje duše už byla stejně napůl vobtížená, že jo, bylo jistojistý, že se už stejně znova nenarodím, tak co sem moh ztratit? Lepší dyž Starej Georgie sežere moji duši než někoho jinýho, kdo by se jinak moh znova narodit, že jo? Nejsem udatnej, kdepak, jen uvažuju. Máma z toho žádnou radost neměla, v Údolích sme měli napilno, páč se blížily žně a tak, dyž ale nastal ten úsvit, kdy sme se Meronym a já vypravili na cestu, dala mi menáž, kerou naložila a vyudila, a řekla, že táta by na mě byl hrdej, kdyby viděl, jak sem už dospělej a kurážnej. Jonas mi dal speciální krásně vostrou dýku na ropušnice a

Sussy mi darovala amulety z perleti, kerý měly Georgiemu voslnit a voslepit voko, kdyby nás chtěl honit. Přišel bratránek Kobbery, aby se staral vo kozy, a dal mi pytlík rozinek z rodinnýho vinohradu. Poslední přišla Catkin, dala mně i Meronym pusu a donutila nás, abysme jí slíbili, že se za šest dní vrátíme.

*

Nestoupali sme na východ vod brodu cestou na Kuikuihaele, kdepak, namířili sme si to jižně do vnitrozemí proti Waiulili a já poznal mýtinu u vodopádů Hiilawe, kde sem tehdy překvapil ty Kony, kerý před pěti šesti lety zabili tátu. Ted' byla zarostlá, jen vprostředku zůstaly vožehlý zbytky po dávnejch táborovejch vohních. V tůni sem Jonášovým dárkem ulovil pár ropušnic, aby nám vydržely zásoby. Hodně napršelo a Waiulili se valila moc prudce, takže se nedala přebrodit, proto sme se prodírali cukrovou třtinou, že jo, byla to půldenní namáhavá cesta, než sme se dostali ven na Kohala Rodge; na větrný pláni sme lapali po dechu a mezi mrakama sme vysoko proti vobloze viděli Mauna Kea. Už sem pochopitelně viděl Mauna Kea před tim z Honokaa, jenomže hora, na kerou plánujete vylízt, nejni ta samá jako ta, na kerou se nechystáte. Nejni tak pěkná, kdepak. Stačí bejt dost zticha a *uslyšíte* ji. Třtina přešla do troudovitejch borovic a my se dostali na starej Waimea Track. Dupali sme po tý starý rozpraskaný silnici několik mil, až sme u svažitýho jezírka potkali vodpočívajícího lovce kožešin a jeho chechtavýho pejska. Menoval se Starej Yanagi a měl tak vošklivej plicník, až sem si říkal, že Mladej Yanagi co nevidět převezme rodinný řemeslo. Řekli sme, že hledáme vzácný rostliny a Yanagi nám to možná věřil a možná taky ne, vyměnil ale s náma ropušnici za houbovník a upozornil nás, že Waimea Town nejni tak přátelský, jak bejvalo, kdepak, Konové sou nevypočitatelný a nikdá nevíš, jak se zachovaj.

Asi tak míli na východ vod Waimea Town sme zaslechli klapot vokovanejch kopyt, takže sme uskočili z cesty do příkopu, než kolem nás procválaj tři bojovníci na černejch hřebcích a jejich stájník na poníkovi. Lomcoval se mnou strach a nenávist a já je měl chuť zabít

tak, že bych je napíchnul na rožeň jak garnáty, jen vo poznání pomalejc. Pomyslel sem si, že ten kluk moh klidně bejt Adam, jenomže todle sem si říkal u každýho mladýho Kony. Nosili přilby, takže sem je moc neviděl, kdepak. Moc sme toho pak už nenamluvili, páč mluvení můžou zaslechnout špehové, kerý nevyšpehuješ. Pak sme dusali po křovinatym vřesovišti, až sme dorazili na širokou cestu. Slýchal sem vo ní vod jinejch vypravěčů a najednou byla tady – vodevřená, dlouhá a plochá, celá ze silničního kameniva. Prodíraly se jím stromky a křoviny, stejně ale ta větrná pláň byla úžasná a divoká. Meronym prohlásila, že se tomu v dávným jazyce říkalo letiště a že se tam jejich lítající lodě snášely k zemi a zakotvovali, že jo, jako ty divoký husy na bažinách Polulu. Nešli sme přes širokou cestu, kdepak, vyhnuli sme se jí, nebylo tam totiž kde se schovat, víte?

Před slunce západem sme rozbili stan v prohlubni porostlý kaktusama, a dyž se už dost sešeřilo, rozdělal sem nám voheň. Cejtil sem vosamělost takhle daleko vod mejch Údolí a příbuznejch, jenomže v týdlenctý zemi nikoho Meronym sklouzávala maska a já ji viděl zřetelnějc než kdy před tim. Rovnou sem se jí zeptal: *Jakej je ten široširej svět, cizina tam za oceánem?*

Ta maska jí ale nespadla hned. *Co tim myslíš?*

Tak sem jí pověděl vo svejch představách, vo místech ze školních knížek a vobrázků. Vo zemích, kde nikdá nenastal Pád, městech větších než celej Velkej, věžích plnejch hvězd a sluncí, kerý svítej vejš než Mauna Kea, zálivech ne s jedinou lodí Jasnozřivejch, ale s milionama, vo moudrejch krabičkách, kerý uměj vyrobit víc znamenitý menáže, než kolik se dá vůbec sníst, vo moudrejch kohoutkách, z kerejch teče víc pitiva, než kolik se dá vypít, místech, kde je věčný jaro a žádný nemoci, žádný třískání a žádný zvotročování. Vo místech, kde sou všichni krásně čistokrevný a každej se dožije sto padesáti.

Meronym si přitáhla deku blíž k tělu. *Mí rodiče a jejich generace stejně jako ty, Zachry, věřili, že někde za oceány přežily Pád celý dávný města. Jejich představivost rozněcovaly dávný ména...*

Melbun, Orkland, Jo'berg, Buenas Yerbs, Mumbay, Sing'pore. Lodní žena mi vykládala, vo čem žádnej člověk z Údolí jaktěživ neslyšel, a já beze slova pozorně poslouchal. Nakonec sme pět desítek let poté, co mí lidi přistáli na vostrově Jasnozřivost, znova spustili na vodu Loď, kerá nás přivezla až sem. V dálce vyli dingové vo lidech, kerý už brzo umřou, a já se modlil k Sonmi, abysme to nebyli my. Našli města, kerý jim starý mapy naslibovaly, byly to ale města mrtvého kamení, města pohlcený džunglí, města vyhubený nákazama, ale ani památky po živoucích městech z vyprávění. My Jasnozřiví sme nevěřili, že slabounkej plamen naší civilizace je teď na celým světě nejjasnější, proto sme pluli rok za rokem, žádnej světlejší plamen sme ale nenašli. Cejtili sme se strašně vopuštěný. Bylo to pořádný břemeno pro dva tisíce párů rukou! Přísahám, že na celým světě je jen pár míst, kerý maj moudro Devatera údolí.

Co sem slyšel, mě naplnilo hrůzou a pýchou zároveň, jako nějakýho tátu a jako bysme se vona a já nelišili jak bůh a jeho uctívač, kdepak.

*

Druhýho dne pádily načechraný mraky k západu a to slunce kroutící se v závětrí horce a nahlas syčelo. Pili sme z ledovejch potoků zanešenejch sazema, jak velryby. Šplhali sme vejš do chladnějšího vzduchu, kde nás konečně přestali kousat komáři. Zakrslý a vysušený lesy protínaly pásy černý lávy vostrý jak břitva, kerý plivala a chrlila Mauna Kea. Pomalu jak hlemejšdi sme se plazili přes ty kamenitý pole, že jo, stačilo jen kapku zavazit a prsty vám rychle zmáčela krev, a tak sem si boty a ruce vovázal proužkama kůže a to samý sem udělal Meronym. Na nohách jí naskákaly pucejře, to víte, neměla chodidla ztvrdlý vod chození s kozama jako já, a ať už byla jakákoli, uřňukaná teda nebyla, kdepak. Stanovali sme v lese plným jehličí a trní a náš táborovej vohýnek zakryla voskovitá mlha, schovala ale taky všechny, kerý se za náma mohli nahoru plížit, a já začínal bejt nervózní. Těla sme měli zničený únavou, naše mysl ale eště nebyla vospalá, a tak sme si při jídle

chvíli povídali. *Vy se vopravdu nebojíte, že až se vydrápeme nahoru, zeptal sem se a zved sem palec, potkáte tam jako Truman Napes Starýho Georgieho?*

Meronym vodpověděla, že ji mnohem víc děsí počasí.

Mluvil sem úplně vodevřeně: *Vy nevěříte, že je vopravdovskej?*

Řekla, že i dyž pro ni Starej Georgie vopravdovskej nejni, pro mě ale vopravdovskej bejt může.

Kdo teda způsobil Pád, dyž ne Starej Georgie?

Nějaký prapodivný ptáci, kerý sem neznal, chvíličku ve tmě rámovali, co je novýho. Jasnözřivá vodpověděla: *To Dávný způsobili svůj vlastní Pád.*

Jo, její slova byly jak lano ukroucený z kouře. *Dávný ale přece měli moudro!*

Vodpověď si pamatuju: *Jejich moudro ovládalo nemoci, míle i semínka a zázraky měnilo na vobyčejnou věc, jedno ale vovládnout neumělo, kdepak, hlad v lidskech srdcích, jo, hlad mít víc.*

Čeho víc? nechápal sem. *Dávný přece měli všechno.*

Ó, víc věcí, víc jídla, větší rychlost, delší život, snazší život, víc moci, jo. Svět je velkej, nebyl ale dost velkej na ten hlad, kerej Dávný nutil rvát nebe na kusy, uvařit moře a votrávit půdu poblázněnejma atomama, blbnout se zkaženejma semínkama, takže se vobjevovaly nový nákazy a místo mimin se rodily zrůdy. Nakonec se kousek po kousku a pak bleskurychle státy změnily v barbarský kmeny a Civilizovaný časy skončily až tu a tam na pár koutů, kde eště doutná pár řeřavejch uhlíků.

Zeptal sem se, proč todle Meronym nikdá nevyprávěla v Údolích.

Lidi z Údolí nechtěj slyšet, že lidskej hlad civilizaci přived na svět, že ji ale ten samej hlad zabil. Vim to vod jinejch kmenů, u kerejch sem žila. Nastala doba, kdy někomu řekneš, že to, čemu věří, nejni pravda, a von si myslí, že tvrdíš, že jeho život nejni skutečněj a jeho pravda že nejni pravdivá.

Jo, nejspíš měla pravdu.

*

Třetí den bylo jasno a modro, jenomže Meronym měla nohy jak medúza, tak sem si naložil na záda všechno až na pytel s jejíma věcmi. Stoupali sme po horským hřbetu k jižní stěně, kde se vzhůru klikatily jizvy po dávný silnici. Kolem poledního Meronym chvíli vodpočívala a já zatím sbíral dříví, aby to vydalo aspoň na dvě votýpky, páč tady končily stromy. Dyž sme se podívali dolu k Mauna Loa, zahlídli sme na Saddle Road skupinu koní, kovový vozdoby se jim na slunci blyštěly. Byli sme tak vysoko, že ty koně nebyli větší než mravenci. Přál sem si, abych ty divochy moh zmáčknot mezi palcema a pak si ten šlem votřít vo kalhoty. Modlil sem se k Sonmi, aby to žádnej Kona nevotočil sem nahoru, páč tu byly moc pěkný místa, kde se dalo číhat, a Meronym ani já bysme se podle mě nevydrželi třískat ani dost tvrdě, ani moc dlouho. No, žádný stopy kopyt ani známky po táboření sem ale stejně neviděl.

Stromy skončily a vítr se rozfoukal silnějc a zuřivějc a nebylo v něm ani památky po kouři nebo sedlačení, žádnej pach hnoje, nic, jen jemňoučkej prach. Na těch strmejch a křovím porostlejch svazích byli i ptáci vzácnější, takhle vysoko kroužily jen káňata. Večer sme došli ke shluku dávnějch stavení, vo kerejch Meronym tvrdila, že to byla vesnice astronomů, což prej byli kněží moudra, kerý četli ve hvězdách. Vesnice zůstala vod Pádu nevobydlená a v životě sem neviděl bezútěšnější místo. Nikde žádná voda, žádná půda; pak padla noc, byla studená a kousavá, tak sme se hodně nabalili a v jedny prázdný chalupě sme si rozdělali voheň. Světlo plamenů tancovalo se stínama po těch nehostinnejch zdech. Vobával sem se vrcholu, kerej na nás příští den čekal, a tak abych svou mysl zabavil něčim jiným, zeptal sem se Meronym, esli Abatyše říkala pravdu, dyž vykládala, že celej svět lítá kolem slunce, nebo esli měl pravdu muž z Hila, kerej tvrdí, že slunce krouží kolem celýho světa.

Pravdu má Abatyše, vodpověděla Meronym.

Takže vopravdová pravda se liší vod zdánlivý pravdy, je to tak? zeptal sem se.

Jo, většinou to tak bejvá, to mi tehdá vodpověděla, a proto je taky pravda cennější a vzácnější než diamanty. Spánek jí pomalu

zavřel voči, já ale přemejšlel a to mi nedalo usnout, dokud nepřišla nemluvná žena a celá ukejchaná a roztřesená neusedla k vohni. Její náhrdelník z ulit zavinutců mi napověděl, že patří k rybářům Honomu, a dyby byla živá, byla by docela vlnadná, vo tom nebylo pochyb. Nastavila prsty vohni, těm nejkrásnějším bronzovorubínovejm vokvětním plátkům, pak si ale jen smutně povzdychla jak ptáček v budce někde v studni, víte, páč ty plameny ji nemohly zahřát. Místo vočí měla křemínky a já si říkal, esli lezla na Mauna Kea jen proto, aby Starej Georgie konečně uspal její duši. Mrtví slyšej, co si živí myslej, a ta utopená rybářka na mě koukala těma svejma voblázkama, příkyvovala na souhlas a pak vytáhla pro uklidnění fajfku, já ale nepoprosil, aby mi dala čouda. Probudil sem se až vo hodně pozdějc. Voheň skomíral a ta vobtěžená už byla pryč. Nezanechala v prachu žádný stopy, na vokamžik nebo na dva sem ale ucejtil její fajfku. *Vidiš, pomyslel sem si, Meronym ví hodně vo moudrech a vo životě, lidi z Údolí zato vědí víc vo smrti.*

*

Čtvrtýho dne už vítr nebyl z tohodle světa, kdepak, kroutil to surový a drnčivý světlo, přeřvával horizont, rval nám slova vod pusy a zpod celty a kožešin nám krad teplo. Pěšina z vesnice astronomů byla vošklivě poničená a vymletá, že jo, sesouvaly se tu vobrovský kusy půdy a nebylo tu žádný listí, kořeny a dokonce ani lišejníky, jen suchej a zmrzlej prach a štěrk, kerej nám drásal voči jak pomatená ženská. Boty z Údolí sme už měli celý rozervaný, tak nám Meronym každému vyndala boty udělaný na vostrově Jasnozřivost, nevím teda z čeho, byly ale parádně teplý a měkký a pevný, takže sme mohli jít dál. Vo čtyři pět mil dál se země zploštila, takže už ste neměli pocit, že ste v horách, kdepak, spíš jako mravenec na stole, jen rovina zavěšená mezi dvěma světama. Kolem poledního sme konečně zahnuli a já zalapal po dechu, páč tam byla vobora přesně taková, jak vo ní vyprávěl Truman, i dyž teda zdi neměla vysoký jako sekvoje, kdepak, spíš jako jedle. Cesta vedla přímo k vocelový bráně, že jo, ty dokonalý zdi ale nebyly úplně nekonečně dlouhý, kdepak, daly se

vobejít za čtvrtinu dopoledne. No a vevnitř tý vobory stály na vyvýšenině v kruhu chrámy, že jo, nejprapodivnější stavby Dávnejch na Havaji a možná i na celém světě, kdo ví. Jak se ale dostat dovnitř? Meronym mlátila na ty hrůzostrašné vrata a mumlala, *Chtělo by to pořádnou šlupku, aby se tydlecky panty pohnuly, že jo.* Z pytle s věcmi ale nevyndala žádnou šlupku, jen chytřej provaz, takovej, s jakým Jasnozřiví vobčas vobchodovali. Jemnej a lehkej. Nad vobelové vrata vyčuhovaly dva vejčnělky a vona se je pokusila chytit do lasa. Vítr byl ale prohnanější než vona, pak sem to zkusil já a uspěl sem hnedle napoprvé. Ručkovali sme do vobory Starýho Georgieho.

*

Uvnitř toho hrůzostrašného místa na vrcholku světa skučel vítr jak jasný voko hurikánu. Vysoko nahoře sálalo vohlušující slunce, že jo, burácelo a řinul se z něho čas. Vevnitř nebyly žádný cestičky, jen miliony balvanů, jak vo tom vyprávěl Truman Napes, byly to vobtížený a duší zbavený těla. Hlavou se mi honilo, esli z Meronym, ze mě nebo z nás vobou budou do večera taky takový balvany. Tu a tam bylo rozeseťo deset dvanáct chrámů, byly stříbrný, zlatý a bronzový, s mohutným zdívm a kulatejma vrškama, většinou bez voken. Ten nejbližší stál jen nějakých sto kroků vod nás, tak sme šli nejdřív k němu. Zeptal sem se, esli tady Dávný uctívali svý moudro.

Meronym byla stejně překvapená, jako dyž říkala, že to nejsou žádný chrámy, ale vobservatoře, kerý Dávnejm sloužily k pozorování planet, měsíce a hvězd a prostoru mezi nima, aby zjistili, kde to všecko začalo a kde to končí. Vopatrně sme vstoupili mezi ty pokroucený balvany. Za jedním z nich sem uviděl rozdrčený ulity zavinutců z Honomu a já věděl, že to byla ta žena, kerá mě noc před tím navštívila. Vítr přines hlas mýho dědečka, kerej z veliký dálky šeptal... *Jidáší.* Prapodivný, že jo, ale děsivý, kdepak, páč všechno tam byla prapodivný... *Jidáší.* Nic sem vo tom Meronym neřek.

*

Jak se jí povedlo vodevřít ty dveře vobservatoře, nevím, tak mě s tím nevotravujte. Během chvilíčky zafungovala jakási pupečnicková šňůra mezi zaprášeným a zrezivělým vejklenkem těch dveří a jejím orisonovým vajíčkem. Měl sem co dělat s tím, abych nás vochránil před vobyvatelema tý vobory. Šepot mého dědy teď proklínal vobličej, kerý mizely, jen ste se na ně zpříma podívali. Dveře vobservatoře se s vostrým zasyčením vodevřely. Dejchnulo to na nás zatuchle a kysele, jako by to tam vydejchali eště před Pádem a vono to tak i nejspíš bylo, že jo. Vešli sme dovnitř a víte, co sme tam našli?

Vono to teda nejní nic jednoduchýho popsát to moudro. Byly tam věci, kerý na Havaji už nepamatujem, takže už ani nepamatujeme, jak se menovaly, že jo, neznal sem z toho skoro nic. Nablejskaný podlahy, bílý zdi a střechy, jedna veliká kulatá, do země zapuštěná síň, kerou vyplňovala vobrovitá mísa, větší než deset chlapů položených jeden za druhým, Meronym tomu říkala rádiovej teleskop a prej to bylo voko vyrobený Dávnejma, kerý dohlídlo ze všech nejdál. Všecko tam bylo bílý a čistý jak Sonmiyn háv, že jo, nikde ani smítko až na ty, co sme nanosili dovnitř my. Na balkóncích čekaly stoly a kolem nich židle, až si na ně někdo sedne. Ty balkónky byly celý vocelový, takže na nich naše kroky pěkně zvonily. Dokonce i Lodní žena byla celá užaslá ze všech těch dokonalejších moudrer. Ukazovala svému orisonu všecko, co sme tam viděli. Orison svítil a vrněl a vobjevovaly se vokýnka a zase mizely. *Zapamatovává si to tady*, vysvětlila mi Meronym, a páč sem tomu nák nerozuměl, zeptal sem se, co vlastně to chytrý vajíčko umí.

Meronym si na chvilku vodpočinula a lokla si pitiva z čutory. *Orison je mozek a vokno a je to paměť. Jeho mozek ti pomůže dělat takový věci, jako třeba vodemknout dveře vobservatoře, jak si to právě teď viděl. Přes jeho vokno můžeš mluvit s jinejma orisonama, kerý sou moc a moc daleko. Pomocí jeho paměti se můžeš podívat, co jiný orisony v minulosti viděly a slyšely, a zároveň si zapamatuje, co sám viděl a slyšel, aby to nezapomněl.*

Styděl sem se Meronym povědít, že sem jí prohledával věci, to teda jo, jenomže kdybych se nezeptal, už by k tomu třeba nikdá

nebyla příležitost, a tak sem se teda zeptal: *Ta světlující a nádherná dívka, kerou sem v tom dlectom... orisonu tehdá viděl... to byla paměť nebo vokno?*

Meronym zaváhala. *Paměť.*

Zeptal sem se, esli je eště naživu.

Ne, vodpověděla Meronym.

Chtěl sem vědět, esli byla Jasnozřivá.

Zase zaváhala a pak řekla, že by mi teď ráda pověděla celou pravdu, že ale vostatní lidi z Údolí na to eště nejsou připravený. Přisahal sem na tátovu ikonu, že nikomu nic nepovim. *Tak dobře. To byla Sonmi, Zachry. Ta podivně narozená lidská bytost, vo kerý si vaši předkové mysleli, že je vaše bohyně.*

Sonmi byla člověk jako vy a já? To sem si nikdá nemyslel, a ani Abatyše takovou šílenost nikdá nevypustila z pusy, kdepak. Věřili sme, že Sonmi zrodil bůh moudra ménem Darwin. Věří Meronym, že tadlecta Sonmi žila na vostrově Jasnozřivost nebo na Velkym?

Narodila se a umřela před staletíma severoseverozápadně vocad' za oceánem, tvrdila Meronym, *na dneska už úplně mrtvým polovostrově, tehdá se to tam menovalo Nea So Copros a eště předtim Korea. Prožila krátkej život plnej zrady, a teprvá dyž umřela, dostala se do myšlení čistokrevnejch i podivně narozenejch.*

Všecky tydle úžasný novinky mi zamotaly hlavu a já nevěděl, čemu věřit. Zeptal sem se Meronym, co dělá Sonmiina paměť vo stovky let pozdějc v jejím orisonu.

Uviděl sem, že lituje, že vo tom vůbec začala, že jo. *Sonmi zabili dávný šéfové, kerý se jí báli, než ale umřela, mluvila do orisonu vo svejch činech a skutcích. Stáhla sem si její paměť do svýho orisonu, páč sem studovala její krátkej život, abych líp porozuměla vám, lidem z Údolí.*

Tak proto mě ta dívka tak strašila. *Viděl sem něco jako moudrýho ducha?*

Meronym řekla, že jo. *Zachry, eště než padne noc, musíme zajít do fůry stavení.*

Dyž sme pak přecházeli voborou k druhý vobservatoři, začaly ke mně promlouvat ty balvany. *Bratře Zachry, s těma zatracenejma Jasnozřivejma si měl vod samýho začátku pravdu! Dyť vona ti tady převrací celou tvoji víru naruby a vzhůru nohama!* Zacpal sem si uši, ty hlasy se ale dostaly i přes ty ruce, že jo. *Ta ženská zachránila Catkin život jenom proto, aby ti zatemnila mysl vděčností!* Z tvarů i slov těch kamenů sem měl svírajej pocit, zacpal sem si pus, abych se víc už na nic neptal. *Hledá na Velkym a pátrá po moudrech, kerý ve skutečnosti patříj lidem z Údolí!* Pod víčka se mi dostali štěrkoví ďáblíci. *Tvůj táta by si nenechal do přízně vetřít žádnýho cizáckýho červa a ani by ze sebe nedělal soumaru!* Todle byly tak pravdivý slova, že sem na to neměl co říct. Vošklivě sem zakop.

Meronym mě chytila. Nesvěřil sem jí, že ji balvany pomlouvaj, stejně ale poznala, že něco nejni v pořádku. *Vzduch tady nahoře je řídkej, řekla, a tvůj mozek z toho má takovej podivnej hlad a promění todle prapodivný místo v eště prapodivnější.*

Došli sme k druhý budově, a zatímco se Jasnozřivá zabeyvala votvíráním dveří, na mě padla malátnost. Slunce mi provrtávalo hlavu. *Vona je mazaná a s tím nic nenaděláš, Zachry!* Na balvanu hřadoval Truman Napes Třetí. Meronym ho ani nezaslechla. *Věříš jí, nebo vlastním lidem?* zavolal na mě smutně. *Sou snad tvý pravdy pouhej řídkej vzduch? A co já?* Děsně se mi ulevilo, dyž se hned v příštím vokamžiku dveře vobservatoře vodevřely. Ty duchové a jejich pichlavý pravdy totiž dovnitř za náma nemohly, víte, moudro je podle mě drželo venku.

A tak to šlo celý v odpůldne, že jo. Většina vobservatoři byla hodně podobná tý první. Jasnozřivá dycky vodevřela, prohledala je orisonem a skoro zapomněla, že tam sem s ní. Já tam jen tak seděl a dejchal ten vzduch moudra, než to tam dodělá. Dyž sem pochodoval mezi jednotlivějma budovama, volaly na mě pokroucený balvany sborově *Jidáší!* a *Soumare!* a *Lodní votroku!* Duchové lidí z Údolí mě vodsuzovali svejma nehybnejma vomrzlejma rtama, že jo, *Vona nepatří ke kmeni! Nemá ani stejnou barvu jako ty!* A tak pořád dál, byla to hrůza, to tady a teď doznávám.

Hlodalo ve mně podezření.

Žádnej Jasnozřivej nebyl k žádnýmu člověku z Údolí jakživ upřímnej a toho dne sem poznal, že s Meronym je to úplně to samý. Než sme došli k poslední budově, proměnily balvany modrou voblohu v děsivě křemenově šedivou. Meronym mě poučila, že to tentokrát nejni žádná vobservatoř ale generátor, kerej dělal zázrak ménem elektřina, kerá všechno poháněla, jako srdce pohání tělo. Vzdychala údivem nad všelijakejma strojema a tak, já se ale cejtíl zrazenej a připadal sem si jako hlupák, že sem se nechal tou Lodní ženskou vod chvíle, co se nám vetřela do chalupy, akorát tak zaslepovat. Nevěděl sem, co dělat ani jak ji zastavit, Georgie ale plán měl, aby ho čert vzal.

Vnitřek toho generátoru byl jinej než u vostatných budov. Jasnozřivá planula nadšením, dyž sme vstoupili do síní, kde se rozlíchala vozvěna. Já ne. Věděl sem totiž, že tam nejsme sami. Lodní žena mi pochopitelně nevěřila, jenže v největší místnosti, kde vosamoceně stálo mohutný železný srdce, bylo něco jako trůn vobklopenej stolkama s malinkejma vokýnkama a číslíčkama a tak a na tom trůně pod klenutým voknem seděl celej zhroucenej mrtvej dávnej kněz. Jasnozřivá hlasitě polkla a podívala se zblízka. *Podle mě je to šéfastronom, řekla tiše, nejspiš spáchal sebevraždu, dyž nastal Pád, a zdejší vzduch uchránil jeho tělo před rozpadem.* Počítám, že na takovým zázračným místě to musel bejt kněz-vládce, žádnej šéf. Pustila se do práce a cpala každičkej kousíček toho vosudovýho místa do svýho orisonu, zatímco já přistoupil blíž k tomu knězi-vládcí ze světa dokonalý Civilizace. Měl bujný vlasy a nehty jak háky, tvář se mu věkem scvrkla a propadla, jeho nebeskej voblek byl ale parádní a pěknej, v uších měl zapíchnutý safíry a něčím mi připomínal strejdu Beese, že jo, měl úplně stejnej zahnutej nos.

Poslyš, člověče z Údolí, promluvil na mě ten zasebevražďenej kněz-vládce, jo, vyslechni mě. My Dávný sme vonemocněli moudrama a Pád byl našim lékem. Jasnozřivá neví, že je nemocná, ale přesně tak to je. Za tím skleněným vobloukem se převalovaly a zmítaly vlny sněhu a utápěly slunce. *Uspi ji, Zachry, nebo vona a její*

lidi zanesou všecku tu jejich cizáckou nemoc do vašich nádhernejch Údolí. Budu tu její duši dobře střežit, žádnéj strach. Lodní žena se tam točila se svym orisonem a broukala si ukolíbavku, kerou naučila Catkin a Sussy. V hlavě mi to tikalo. Nebude to barbarský a bestiální, dyž ji zabiju?

Nejní žádný správně nebo špatně, poučoval mě král astronom, jen vochránit svý lidi nebo je zradit, že jo, je akorát silná a slabá vůle. Zab ji, bratře. Nestojí za nic, nejní nic víc než krev a trubičky jako ty a já, co nás Dávný napodobuje. Zabít je tvoje povinnost a ty to víš.

Řek sem, že nemůžu, fámy že by mi nadělily přízvisko vrah a Abatyše že by svolala shromáždění, kerý by mě vyhnalo z Údolí.

Uvažuj, Zachry, šmajchloval se král. Uvažuj! Jak to fámy zjistěj? Povědí: „Ta všem známá cizinka nedbala našich pověstí a zvyků a vydala se na Mauna Kea a chrabrej Zachry šel s ní, aby na ni dal pozor, jenomže se ukázalo, že nebyla tak chytrá, jak si myslela.“

Uplynuly dlouhý chvíle. *Tak dobrá,* souhlasil sem nakonec nevesele, *až vyjdeme ven, tak ji probodnu.* Kněz-vládce se spokojeně usmál a víc už nepromluvil. Moje vobět se mě pak zeptala, jak se mi daří. *Dobře,* vodpověděl sem, i dyž sem byl na nervy, víte, v životě sem nezabil nic většího než kozu a teď sem vodpřisáh, že usmrťím Jasnozřivou lidskou bytost. Řekla, že bysme měli vyrazit, páč tady nahoře nechce uvíznout v žádný sněhový bouři, a vedla nás voba ven vod generátoru.

Ve sněhu, kerýho bylo už po kotníky, balvany úplně ztichly. Říkal sem si, že jedna sněhová bouře přešla, ale k další, silnější, se schyluje.

Vykročili sme k vocelový bráně, vona šla první, já za ní zkoušel palcem vostří Jonášovy dýky.

Ted'! prikazovaly všechny vrahounský balvany na Mauna Kea.

Nemělo cenu votálet, kdepak. Potichoučku sem zamířil hrotem na její krk, a buď Sonmi milostva mý duši, vrazil sem ten žraločí hrot vší silou dovnitř.

*

Ne, nezabil sem ji, v tom zlomku vokamžiku mezi tím, kdy sem zamířil a vrazil, byla Sonmi milostiva mý duši, že jo, vobrátila mou dýku jiným směrem a ta vyletěla vysoko nad těma vocelovejma vratama. Meronym vůbec netušila, že sem jí právě málem napích lebku na rožeň, zato mně bylo jasné, že mě vomámil ďábel Mauna Kea, že jo, všichni známe jeho méno, aby ho čert vzal.

Něco si tam viděl? zeptala se Meronym, dyž mi vodletěla dýka.

Jo, zalhal sem, nic to ale nebylo, kdepak, jen zase ty zdejší klamy.

Už deme pryč, uklidňovala mě, *už deme.*

Starej Georgie tak byl zase přelstěnej, víte, neměl sem, jak ji bez dýky bleskurychle zabít, věděl sem ale, že to nenechá jen tak a nebude koukat, jak sem ho převez, kdepak, já toho starýho mazanýho vykuka znal.

Dyž sem s pytlem šplhal po laně nahoru, Mauna Kea si zhluboka povzdechla, zavyla a rozvířila sněh, takže sem ani neviděl zem pod nohama, deset vichrů nám rozdíralo tváře, prsty sem měl ztuhlý mrazem a v pülce cesty vzhůru sem sklouznul a lano mi popálilo ruce, nakonec sem se ale vytáh až nahoru a vynes sem tam svejma rozbolavělejma a zkrvavenejma dlaněma i pytel s věcma. Meronym nešplhala tak rychle, nebyla ale daleko vod vršku tý zdi, dyž se najednou zastavil čas.

Zastavil se čas, jo, slyšeli ste dobře. Celýmu světu kromě mě a jistýho pořůchlýho ďábla, jo, dyť víte, kdo se to šinul podýl tý zdi, se prostě... zastavil čas.

Sněhový vločky zůstaly viset v kropenatým vzduchu. Starej Georgie je vodhrnoval stranou. *Snažil sem se tě přemluvit, Zachry, ty tvrdohlavej mezku, teď musí přijít varování, věštba a rozkaz. Vytáhni kudlu a vodřízni to lano.* Nohou se dotknul provazu, na kerym visela nehybná Meronym. Unavenou tvář zkřivenou sněhovou bouří a svaly napjatý šplháním. Pod ní dvacet stop prázdnoty. *Pád ji možná nezabije, až zase nechám běžet čas,* Starej Georgie mi čet myšlenky, *vo ty skaliska dole si ale zpřeráží páteř a nohy a nedožije rána. Dám jí možnost, aby popřemejšlela vo všech svejch pošetilostech.*

Zeptal sem se, proč prostě Meronym nezabije sám.

Pročpak to? posmíval se Starej Georgie. Chci, abys to udělal ty, proto. Dyž totiž to lano nepřerážneš, tvoje předrahá rodina do tří měsíců pomře, to ti přísahám! To ti přísahám. Takže máš na vybranou. Na jedny straně je tvoje statečná máma, nadějná Sussy, čipernej Jonas, rozmilá Catkin, všichni mrtví. Zbabělej Zachry bude žít dál a až do smrti ho budou drásat výčitky. Na druhý straně je jen náká mrtvá cizačka, po kerý ani pes neštěkne. Čtyři milovaný proti jedný, kerou nemáš rád. Dokonce bych ti moh vod Konů zpátky přičarovat Adama.

Nebylo, kam se vrátit. Meronym musela umřít.

Jo, nejni kam se vrátit, chlapče. Počítám do pěti...

Vzal sem kudlu. Škraloup paměti proťal klíček vzpomínky a tím klíčkem bylo slovo, kerý Georgie před chvíličkou vyslovil, ta jeho věštba.

Bleskurychle sem hodil kudlu za dýkou a podíval sem se tomu ďáblovi do těch jeho strašlivejch vočí. Zatvářil se překvapeně a do skomírajícího úsměvu se vloudil náznak temnejch oumyslů. Plivnul sem na něho, slina se ale vod něho vodrazila zpátky na mě. Jak to? Bláznil sem nebo cvokatěl?

Starej Georgie udělal vošklivou chybu, víte, připomněl mi totiž věštbu z Noci snění. *Ruce pálí, lano se nesmí přerážnout.* Měl sem jasno, víte, ruce mě pálily a todle teda bylo to lano, kerý mi Sonmi kázala nepřerézávat.

Kudla cinkla vo zem, čas začal běžet a miliony rukou a jekotů bouře rozpoutaný tím ďáblem mě rvaly na kusy a bušily do mě, z tý zdi mě ale servat nedokázaly, kdepak, nějak sem vytáh Meronym nahoru, dostal nás voba na druhou stranu a kosti nám při tom zůstaly celý. Prodírali sme se zuřicí temně bílou sněhovou vánicí k vesnici astronomů, vrávorali sme a zpátky sme se dopotáceli víc zmrzlí než živí, Sonmi dík na nás ale čekala votýpka suchýho roští a mně se nák podařilo rozdělat voheň a přísahám, že nám ten voheň doslova zachránil život. Z ledu sme si uvařili vodu, zahráli kosti a vysušili kožešiny, jak nejlíp to šlo. Nepromluvili sme ani slovo, tak

sme byli zmrzlí a vyčerpaný. Esli sem litoval, že sem se postavil Starýmu Georgiemu?

Kdepak, ani tenkrát ani teďka. Ať už měla Meronym jakýkoli důvody k tomu, aby na tu prokletou horu lezla, nevěřím, že by kdy zradila jedinýho člověka z Údolí, kdepak, já teda ne. A Konové by to bejvali lidem z Údolí dřív nebo pozdějc stejně provedli. První noc vod vrcholu byla teprvá před náma. Moje přítelkyně nám dala po menáži náskou medicínu a my spali bezesným spánkem krále astronoma.

*

Ani cesta zpátky do Údolí nebyla žádná letní vycházka, kdepak, dneska ale nejni čas na vyprávění vo našich všelijakejch dobrodružstvích. Moc sme toho s Meronym nenamluvili, pojilo nás ale něco jako vzájemná důvěra a porozumění. Mauna Kea se zatraceně snažila nás zabít, my sme to ale společně přestáli. Pochopil sem, že je strašně daleko vod svejch a srdce mě z tý její vosamělosti bolelo. Vo tři dny pozdějc nás ve svý pevnosti uvítal Ábel a poslal Baileyovejmu zprávu, že sme zpátky. Všichni se ptali jen na jednu jedinou věc: *Jaký to tam nahoře bylo?* Vodpovídal sem, že tam byla samota a ticho a chrámy ztracenejch mouder a kosti. Ani sem necek vo králi astronomovi ani vo tom, co mi Meronym vykládala vo Pádu, a hlavně vo mým souboji se Starým Georgiem, kdepak, dokavad' nepřešla fůra let.

Pochopil sem taky, proč Meronym neřekla celou pravdu vo svym vostrově ani vo svym kmeni. Lidi veřej, že to ve světě *ňák* chodí, a vykládat jim, že to tak nejni, znamená, že se jim a možná i vám ten svět zboří.

Začaly se šířit fámy, že Zachry, kerej slez z Mauna Kea, už nejni ten samej Zachry, kerej šel nahoru, a myslim, že to byla celkem pravda, páč každá cesta vás takňák změní. Bratránek Kobbery mi svěřil, že pro jejich cery byla moje cesta přes Devatero údolí varováním, aby si se Zachrym Baileyů nic nezačínaly, páč si spočítaly, že sem se musel nák zaplíst se Starým Georgiem, abych se z toho místa, kde skucej větry, dostal a duše mi zůstala v lebce, což teda

nebyla tak docela pravda, ale nebyla to ani tak docela lež. Jonas a Sussy už se mnou nešpásovali jak dřív. Máma se ale rozbrečela, dyž nás měla zase zpátky doma, a celýho mě vobjala a *Ty muj malej Zachy*, a kozy měly radost a Catkin se nezměnila ani trochu. S bratry ve škole vymysleli novou hru na Zachryho a Meronym na Mauna Kea, Abatyše jim ale kázala, aby se po nikom nevopičili, prej aby jim to nezůstalo. A že to byla hra, chlubila se Catkin, já ale nechtěl znát ani pravidla ani konec.

*

Den po dni se naplňoval poslední Meronymin měsíc v Devateru údolích, blížil se trh v Honokaa, největší shromáždění národů z návětrný strany, konal se jen jednou do roka za žní, proto sme mnoho dní usilovně pracovali, tkali příkrývky z kozí vlny, což bylo nejlepší zboží naší chalupy. Vod tátovy smrti sme do Honokaa chodívali ve skupinách vo deseti i více lidu, toho roku nás šlo ale dvakrát víc, kvůlivá dárkům vod Jasnozřivejch, kerý sme měli dostat za to, že sme u nás hostili Meronym. Měli sme s sebou na všecko to sušený maso, kůže, sejry a vlnu kárky a soumary. Wimoway a Roses šly prodávat bejlí, kerý rostlo daleko vod Údolí, jenže tou dobou už byla Roses zamilovaná do Kobberyho, a se mnou to nic nedělalo. Přál sem svýmu bratránkovi štěstí, páč ho bude potřebovat, stejně jako bič a železnej hřbet a tak.

Při přecházení Slooshova brodu sem musel snýst pohled na to, jak putovníci pokládaj nový kameny na tátovu mohylu, takovej byl náš zvyk, dyž měl táta hromadu kamarádů a bratrů, kerý ho měli vopravdu rádi. Tam nahoře na Mauna Kea si ten ďábel brousil drápy, aby si moh na tom zbabělým lháři pošmáknout, že jo. Po brodu přišla klikatice nahoru na Kuikuihaele. Kárka se pomaloučku kodrcala a z chůze sem byl celej vyprahlej, že jo, než sme se dohrabali k ubohý vesničce krčící se vysoko na vodlehlym svahu, bylo poledne dávno pryč. My mladý sme votloukli kokosový palmy a všichni byli za to mlíko vděčný, s tím nic nenaděláš. Jak sme si to šinuli po drolicí se cestě Dávnejch k městu Honokaa, mořskej vánek

byl čím dál tím čerstvější, což nám spravilo náladu, a tak sme se pustili do vyprávění, abysme si ukrátili cestu, vypravěč si sed na první mulu vopáčně, aby ho každej slyšel. Roderick vyprávěl příběh vo Rudolfovi, kudrnatým zloději koz, a vo příšerný dýce Železnýho Billyho, Wolt zazpíval zamilovanou písničku Hej Sally z Údolí, i dyž sme do něho bušili klackama, páč svym krákáním ten popěvek úplně zkazil. Strejda Bees pak poprosil Meronym, aby nás naučila ňáký vyprávění z vestrova Jasnozřivejch. Chvilíčku váhala a řekla, že jejich pověsti sou na takový pěkný slunečný vodpoledne před tržním dnem až moc plný zármutku, proher a zlejh znamení, esli prej by nám ale mohla vyprávět, co slyšela vod jednoho člověka ze spálenišť v předaleký zemi ménem Panama. Všichni sme volali, že jo, a tak nasedla na první mulu a pustila se do krátkýho a líbeznyho vyprávění, kerý vám tady teď taky povim, tak se všichni ztište, pěkně klidně sedte a někdo ať mi přinese koflík pálinky, poněvač mám vyprahlo v krku.

*

Kdysi dávno, dyž nastával Pád, zapomněli lidi, jak se rozdělává voheň. Jó, děly se moc vošklivý věci. Padla noc, lidi nic neviděli, přišla zima, nemohli se zahřát, nadešlo ráno, nemohli si nic uvařit. A tak se celej kmen sebral, šel za Mudrcem a požádal ho: *Mudrci, pomoz, zapomněli sme, jak se rozdělává voheň, běda nám.*

Mudrc k sobě povolal Havrana a nakázal mu: *Leť přes vzedmutej a třeštící oceán až k Mocný sopce, na jejím zalesněným úbočí najdi dlouhou větev. Vem ji do zobáku, doleť k jícnu Mocný sopky a ponoř ji do jezera překypujícího plameny a dštícího voheň. Hořící větev pak přines sem do Panamy, aby si lidi zase vzpomněli, co je to voheň a jak se dělá.*

Havran poslech a udělal, co mu Mudrc nakázal, letěl přes ten vzedmutej a třeštící oceán, dokud před sebou neuviděl dejmat Mocnou sopku. Snese se dolu na její zalesněný úbočí, vokloval tam ňákej angrešt, loknul si z ledovýho pramene, nechal na chvilku vodpočnout znavený křídla a pak se porozhlíd po dlouhý borový

větvi. Raz, dva, tři a už letí vzhůru, větev v zobáku a hup a už se ten kurážnej pták vrhá střemhlav do sirnatýho jícnu Mocný sopky, že jo, v posledním vokamžiku noří tu borovou větev do tekutýho žáru, áááááááá, už hoří! Havran vyletí vzhůru a pryč z toho žhavýho jícnu, s hořící větví v hubě zamíří zpátky domu. Křídla mávaj, větev hoří, dny plynou, kroupy bušej, mraky černaj, voheň volizuje tu větev vejš a vejš, voči sou plný kouře, peří se škvaří, zobák pálí... *To bolí! Zakráká havran. To bolí!* A co byste řekli, zahodil tu větev? Umíme rozdělat voheň, nebo ne?

Víte, řekla Meronym a pořád ještě jela na tý mule pozpátku, to nebylo vo havranech ani vo vohni, bylo to vo tom, jak my lidi získali vodvahu.

Netvrdím, že vyprávění dycky musí dávat plnej pytel smyslu, pořád si ho ale pamatuju a sou časy, kdy míň smyslu znamená víc. Každopádně tehdy už den skomíral ve střapatejch mracích a nám pořád ještě do Honokaa zbejvalo pár mil, tak sme se utábořili na noc, hodili sme si kostkama, kdo pude na hlídku, víte, časy byly zlé, tak sme nechtěli riskovat žádný přepadení. Padly mi dvě šestky, a tak sem si říkal, že se mi možná vrací štěstí, takový si ze mě tropil vosud blázný, že jo, dělá to tak s náma se všema.

*

Honokaa byla nejrušnější město severovýchodní návětrný strany, víte, Dávný ho vystavěli dost vysoko, aby přečkalo zvednutí oceánu, ne jako půlka Hila nebo Kony, kerý byly po většinu měsíců zatopený. Honočani byli především vobchodníci a řemesníci, uctívali Sonmi, chytře ale rozdělovali rizika, a tak se klaněli i hilským bohům, proto sme je my lidi z Údolí brali za poloviční divochy. Jejich náčelníkovi se říkalo Senátor, měl větší moc než naše Abatyše, jo jo, taky měl armádu deseti patnácti vostrejch chlapů s úžasnejma dýkama, kerý měli na práci prosadit, co Senátor nakázal, jo a toho Senátora si nikdo nevybíral, kdepak, bylo to barbarský řemeslo předávaný z táty na syna. Honokaa ležela pro lidi z Hila a Honomu, z Údolí a Mookini i pro horský kmeny pěkně na půl cesty, teda ještě než padli do

votroctví. Dávný městský zdi se porád přestavovaly a vodfouknutý střechy se dokolečka vopravovaly, dyž ste se ale procházeli těma ouzkejma větrnejma uličkama, furt ste si eště dokázali představit lítající kajaky a sem tam projíždějící kárky bez koní. A úplně nakonec tam byla tržnice, úžasná prostorná budova, vo kerý nám Abatyše řikala, že se jí dřívávějč řikalo *kostel*, kde se uctíval starobylej bůh, veškerý povědomí vo tom dlectom bohovi se ale při Pádu ztratilo. Kostel měl silný zdi a nádherný barevný sklo a byl zasazenej do bujný zeleně se spoustou kamennejch desek, z kerejch se daly nadělat vohrady pro vovce, kozy, prasata a tak. Během trhu vobsadili Senátorovi chlapi městský brány a skladiště a ty taky zavírali na železný závory. Žádnej voják nikdá žádnýho trhovce nenapad, teda pokud něco neukrad nebo neporušil klid nebo zákon. V Honoce platí víc zákonů než kde jinde na Velkym, řek bych kromě Devatera údolí, i dyž zákon a civilizace nebejvá totéž, kdepak, vemte si třeba, že i Konové maj svý konský zákony, civilizace bys u nich ale nenašel ani za mák.

Na tom trhu sme my lidi z Údolí udělali moc dobrý vobchody pro sebe i do Společnýho. Za plachtovinu z Jasnozřivosti sme vod horskejch kmenů dostali dvacet pytlů rejže a za plechový zboží krávy a kůže z Parkerova ranče. Nikomu sme neřekli, že je Meronym cizinka, kdepak, řikali sme jí Ottery z Hermitovy chalupy v rokli Pololu, tvrdili sme, že je to bylinkářka podřadnýho rodu, abysme nák vysvětlili její černou pleť a bílý zuby. Vo věcech z Jasnozřivosti sme vykládali, že sme je našli v náký skrýši, i dyž nikdá se nikdo nezeptá: *A vodkad' máte todle?* a nečeká, že by dostal pravdivou vodpověď. Máma fáma drží svou nevymáchanou hubu mimo Devatera údolí pěkně zavřenou, takže dyž se mě vypravěč ménem Lyons zeptal, esli sem ten Zachry z údolí Elepaio, kerej minulej měsíc vylez na Mauna Kea, byl sem pěkně překvapenej. *Jo, povidám, sem Zachry z toho údolí, to bych ale musel vlastní život hodně nenávidět, abych se vůbec přiblížil ke střeše týdlectý hory.* Řek sem, že sme s tetou Ottery z minulýho života šli na vzácný listí a kořínky, že sme ale nelezli vejš, než kde končej stromy, kdepak, a esli slyšel něco jinýho, tak mu teda

musim povědít, že slyšel špatně. Lyons mluvil celkem přátelsky, dyž mi ale bratr Harrit řek, že ho viděl, jak si ve slepý uličce šušká s vousatým Learym, rozhod sem se, že až se vrátíme domu, povim vo tom Abatyši a uvidim, co si vo tom bude myslet. Vod Learyho sem dycky čul nějakej hnusnej podraz a mělo trvat už jen pár hodin, než jsem měl zjistit, že sem se nemejlil.

S Meronym sme brzo prodali přízi z kozí vlny a houně a vůbec všecko, že jo, a já dostal pytlík jemnýho manuckýho kafe, náký moc pěkně zachovalý plastový trubičky, vod jedny tmavý holky z Kolekole pak voves a pytle rozinek a eště fůru dalších věcí, na kerý si teď už nevzpomínám. Lidi z Kolekole mi nepřipadaj tak barbarský, i dyž svý mrtvý pohřbívaj pod dlouhejma domama, ve kerejch sami žijou, páč veřej, že jim tam nebude tak smutno. Chvilku sem pak pomáhal se směňováním do Společnýho, procházel sem se, zdravil sem se s trhovcema z okolí, voni divoši nejsou dycky špatný, kdepak. Dověděl sem se, že Mackenzyovci si vysnili žraločího boha a že mu do zátoky vobětujou podříznutý vovce s vodřezanejma nohama. Zaslech sem taky obvyklý zvěsti vo tom, že Konové řáděj východně vod svejch běžnejch lovišť, což zachmuřilo naše srdce i mysl. Všim sem si, jak se kolem někoho seběh dav čumilů, protlačil sem se blíž a uviděl sem Meronym, teda Ottery, jak tam sedí na stoličce a kreslí si vobličeje lidí, že jo! Prodávala ty malůvky za tekutý zboží nebo za kus menáže a lidi z toho byli celí veselí a vůbec a s úžasem koukali, jak se jejich vobličeje vobjevujou zničehonic na papíře, takže se jich kolem tlačilo čím dál tím víc a křičeli, *Ted' mě! Ted' mě!* Ptali se jí, kde se to naučila, a vona vodpovídala pořád dokolečka: *To se nikde neučí, bratře, to je jen cvik.* Vošklivcům přidávala na kráse, todle ale umělci dělávali za všech dob, tvrdila Ottery Kreslící Kořenářka, jo, dyž dojde na tváře, pohledná lež je lepší než strupatá pravda.

Padla noc a my se hrnuli zpátky do skladišť a losovali sme, kdo se postaví na stráž, načež začaly voslavy ve speciálních chalupách zvaných bary. Vodbyl sem si hlídku hned zvečera a pak sme s Woltem a strejdou Beesem vzali Meronym do několika takovejch podniků, než nás muzikanti přilákali zpátky do kostela. Hrály tam

píšťaly a banja, skřipky a převzácná havajská kytara, byly tam sudy pálinky, kerý sem nanosily jednotlivý kmeny, aby ukázaly, jak sou bohatý, a pytlíky blahobejlí, páč, kde sou Hilani, tam je blahobejlí. Zhluboka sem potah z Woltovy fajfky a čtyři dny pochodu z naší svobodný návětrný strany do konskýho Leewardu se zdálo jako čtyři miliony, že jo, tý noci sem se nechal ukolíbat blahobejlím, pak začalo bubnování, víte, každej kmen měl totiž vlastní bubny. Foday z chalupy u Lotosovýho jezírka a dva tři chlapi z Údolí hráli na tamtamy potažený kozí kůží, vousáči z Hila bušili do svejch bubnů, rodinka z Honokaa tloukla do krrangerů zavěšenejch na šerpách, lidi z Honomu si přinesli chřestítka z lastur a tadle úžasná slavnost bubnů zabrnkala mladejm a teda i mně na tu pravou strunu, že jo, a blahobejlí člověka provedlo mezi bum-bum a řach-řach a bim-bam-bom, až se tanec proměnil v dunění kopyt, krev pulzovala a roky ubejvaly a každej úder mě svlík z dalšího života, že jo, uviděl sem všechny životy, kerejma moje duše kdy prošla, až dávno před Pádem, že jo, viděl sem je z koně pádícího v hurikánu, nemoh sem je ale popsat, páč žádný slova už nebyly, pamatuju se jen na tu tmavou holku z Kolekole i s tím jejim kmenovým tetováním, že jo, vona byla mladej vohebnej stromek a já byl ten hurikán, fouknul sem a vona se celá prohnula, fouknul sem víc, vona se vohnula eště hloubš a blíž, pak sem byl mávající havraní křídla a vona byla volizující plameny, a dyž ten stromek proplet svý vrbovitý prstíky kolem mýho krku, její voči byly jak krystaly a vona mi šeptala do ucha: *Jo, chci, eště, jo, budeme, eště.*

*

Vstávat, chlapče, křísnuł mě táta zle, dneska nejni čas na nahý vyvalování v posteli, čert aby tě vzal. Takovejhle klamavej sen na mě přišel a v tu ránu sem se probudil pod štípavejma kolekolskejma houněma. Byli sme s tou tmavou holkou propletený jak párek hladkejch ještěrek, kerý polykaj jedna druhou. Voněla vínem a lávovým popelem a její olivový prsa se zvedaly a zase klesaly, a jak sem tak na ni koukal, celej sem se rozněžnil, jako by tam vedle

dřímalo moje vlastní mimino. Blahobejlí mě ještě pořád vomamovalo a já slyšel nedalekej křik divokýho mejdanu, i dyž už se chystalo mlhavý ráno, že jo, tak to na žňovejch trzích chodívá. Zívnuł sem, protáh sem se, byl sem celej bolavej a spokojenej a prázdněj, však víte, jaký to je, dyž si šoupnete s pěknou holkou. Nedaleko něco kouřilo, tak sem si natáh kařata a kabát a tak a ta holka z Kolekole vodevřela kolouší voči a zamumlala: *Dobry jitra, pasáku koz*, a já sem se zasmál a slíbil sem, že se vrátim s menáží, jenže vona mi nevěřila, takže sem pravil, že ji vyvedu z vomyłu, a chci vod ní vidět úsměv, až jí donesu snídani. Kolem městskejch zdí vedla vod kolekolskýho skladiště dlážďená pěšina, jenomže na sever ani na jih sem to neznal, tak sem si splet cestu, dyž tu najednou z bašty sletěl honockej strážnej a málem mě zabil.

Půlka vnitřností mi vylítla nahoru, druhá půlka dolu.

Z nosu mu trčel křížovej bodec a zezadu hlavy zbytek kopí. Jeho kovověj hrot z toho rána a vůbec ze všeho nadělal jednu velkou hrůzu.

Ten nedalekej ryk nebył mejdan, ale zápolení a boj, že jo! Ten kouř nebył vod snídaně, to hořely došky, že jo! Hned sem pomysleł na naše, takže sem upaloval k našemu skladišti ve středu města a hulákal sem KONOVÉ! KONOVÉ! Jo, temný křídla toho hrůzostrašnýho slova se rozletěly po celým Honokaa a já uslyšel hromový praštění, pak se vozval strašnej řev a já poznal, že padla městská brána. Právě sem doběh na náměstí, jenomže cestu mi zatarasila panika, kerá tam propukla, a taky strach, že jo, strach a jeho palčivej puch mě votočily zpátky. Pustil sem se voklikou úzkejma uličkama, jenže řev Konů, ryk koní a praskání bičů se pořád blížily a zaplavovaly ty mlžnatý hořící průchody jako tsunami a já nevěděl, kudy sem přišel, ani kam se mám podít a prask! Dostal sem do břicha ránu vod babky s mlíčně zakalenejma vočima, kerá se kolem sebe rozháněla násadou vod kladky a ječela: *Vopovaž se na mě vztáhnout ty svý špinavý pracky!* Dyž sem se ale zved, celá ztichla a zbledla, víte, klín jí rozkvet kopím a najednou mi nohy svázal bič a

já vylít nahoru a hlava mi padla dolu, áááúúú, dlažební kostky mě bacily do lebky, že jo, horší než dostat sekáčem.

*

Dyž sem se probral, z mýho mladýho těla byla hrouda bolesti, že jo, kolena sem měl roztrískaný, jeden loket celej ztuhlej a vodřenej, popraskaný žebra, dva zuby pryč, čelisti na sebe nepasovaly a bouli sem měl jak druhou hlavu. Měl sem zavázaný voči jako koza před porážkou a surově spoutaný ruce a nohy mi ležely na dalších zuboženejch tělech i pod nima, že jo, *bolelo* to jako nikdá předtím ani potom! Kola povozů skřípaly, podkovy klapaly a s každým zakymácením mi lebkou projela bolest.

No, žádná záhada v tom nebyla. Byli sme zvotročený a teď nás vezli do Kony stejně jako mýho brášku Adama. Nebyl sem nijak zvlášť šťastnej, že sem porád eště naživu, byl sem totiž celej rozbolavělej a bezmocnej jako krmnej pták zavěšenej na háku, aby vykrvácel. Ňáká svíjející se noha mi drtila kulky, tak sem zamumlal: *Je tady někdo při sobě?* Víte, myslel sem si, že by se mi třeba mohlo povíst z tý díry utýct, jenomže krákavej konskej hlas zařval jen pár palců vode mě: *Koukejte zavřít huby, kolohnáti, nebo přísahám při svý kudle, že každému z vás připosranců tady vyříznu jazyk!* Někdo nade mnou se vymočil, páč mi ruku pokrylo mokrá teplo, kerý se s postupem času změnilo v ledový mokro. Napočítal sem pět rozmlouvajících Konů, tři koně a klec s kuřatama. Naši votrokáři probírali holky, kerý při nájezdu na Honokaa rozpárali a rozstříleli, z čehož sem poznal, že mám voči zavázaný už půl dne nebo i dýl. Hlad sem necejtíl, byl sem ale vyprahlej jak žhavěj popel. Jeden konskej hlas sem poznal, jen sem nevěděl jak. Každěj sáhodlouhej vokamžik přinášel hřmění válečnejch kopyt po cestě a bylo to samý *Zdravím, kapitáne! a Jo, pane! a Boje pokračujou dobře!* a z toho sem poznal, že Konové nepodnikli jen vojedinejlej nájezd na Honokaa, ale že dobejvaj celej sever Velkýho, že jo, což teda znamenalo Údolí. Mejch Devatero údolí. Modlil sem se: *Sonmi, milosrdná Sonmi, ochraňuj mou rodinu a lid.*

Konečně se mě zmocnil spánek a zdálo se mi vo holce z Kolekole, jenomže prsa a boky měla ze sněhu a lávovýho kamene, a dyž sem se probudil, byl sem porád na tom povozu a mrtvej votrok pode mnou ze mě vysával všechno teplo. Zakřičel sem: *Hej, Kono, máš tady mrtvýho a tvůj tažnej kůň ti možná poděkuje, dyž ho zbavíš ňáký zátěže*. Kluk nade mnou zaskučel, jak ho vozka šlehnul vodměnou za moji laskavou starost. Možná to byl ten, co močil. Podle ptačího zpěvu sem poznal, že se blíží večer, že jo, vezli nás celej den.

Vo hodně pozdějc sme zastavili, vyvlekli mě z povozu a pobodali dýkou. Ječel sem a mrskal sem sebou, načež sem uslyšel jednoho, jak říká: *Tendle je porád eště živej*. Zvedli mě, vopřeli vo skálu velikosti chalupy a po chvilce mi rozvázali voči. Seděl sem a mžoural do posmutnělýho soumraku. Mrholilo a my byli na Waimea Way, přesně sem to místo poznal, že jo, víte, dojeli sme až k tomu svažitýmu jezírku a vopřeli nás vo skálu, u kerý sme akorát před měsícem s Meronym potkali Starýho Yangiho.

Díval sem se, jak Konové vodtahujou tři mrtvý votroky a házej je dingům a havranům a taky už sem věděl, proč mi předtím jeden z hlasů připadal povědomej, jeden z těch, co nás zajali, byl vypravěč Lyons, Learyho bratr. Vypravěč a zvěd, Starej Georgie ať prokleje jeho kosti. Mezi deseti živejma nebyl kromě mě žádněj člověk z Údolí, kdepak, většina podle mě byli lidi z Honomu a z Hawi. Modlil sem se, aby jeden z těch tří vodtaženejch nebyl bratránek Kobbery. Všichni sme byli mladý, že jo, takže starší nejspíš zabili eště v Honokaa, včetně Meronym, páč bylo jasný, že tak divokej útok nemohla přežít ani nikam utýct. Jeden Kona nám do vobličejů chrstnul vodu z jezírka a my votvírali pusy, aby nám neunikla ani kapička, na svlažení naší palčivý žízně to ale nestačilo. Náčelník nakázal klukovi vod koní, aby rozbil tábor a pak promluvil ke svejm roztřesenějm zajatcům.

Vod dnešní rána, hulákal ten pomalovanej šmejda, sou vaše životy, vaše těla majetkem Konů a čím dřív se s tím smíříte, tím pravděpodobnějc přežijete jako votroci pravejch dědiců Velkýho a jednoho dne i celý Havaje. Řek nám, že náš život se vod teďka řídí

novejma pravidlami, kerý bylo ale snadný se naučit. *První pravidlo je, že votroci plní rozkazy svejch konskejch pánů, a to bleskurychle a bez řečí. Porušíte todle pravidlo a váš pán poruší míň nebo víc vás, to záleží na jeho vůli. A tak to bude, dokud se nenaučíte líp poslouchat. Druhý pravidlo zní: votroci nemluvěj, pokud nejsou svym pánem tázaný. Porušíte todle pravidlo a váš pán vám vyřízne jazyk a já taky. Třetí pravidlo: nebudete marnit čas plánováním útěku. Až vás příští měsíc prodáme, dostanete na tváře značky svýho pána. Nikdá se z vás nestanou čistokrevný Konové, páč nic takovýho nejste, popravdě všichni z Návětrný strany sou podřadný zmetci. Porušíte todle pravidlo a to vám přísahám, že jen vás chytíme, váš pán vám useká ruce, nohy i ptáka a toho vám nacpe do huby a nechá vás ležet u cesty, aby si na vás mohly smlsnout mouchy a krysy. Může se zdát, že je to rychlá smrt, já to ale několikrát udělal a byli byste překvapený, jak dlouho to trvá, věřte mi. Ujistil nás, že každej dobrej pán čas vod času zabije neposlušnýho nebo línýho votroka, aby vostatním připomněl, jak to dopadá s flákačema. Nakonec se zeptal, esli sou náký stížnosti.*

Žádný stížnosti nebyly, kdepak. My, mírumilovný muži z Návětrný strany, sme byli ztřískaný na těle ze všeho toho bití, žízně a hladu i na duchu z toho zabíjení, kerý sme kolem sebe viděli, a taky z toho zvotročení, kerý nás čekalo. Žádná rodina, žádná volnost, nic než práce a bolest a zase práce a zase bolest až do smrti a do čeho se pak narodí naše duše? Zajímalo mě, esli se setkám s Adamem, nebo esli je už po smrti či co. Jakejsi hawiskej prcek začal bulet, bylo mu ale sotva devět nebo deset, takže ho nikdo nevokřik, aby ztich, popravdě tam ronil slzy za nás za všechny, že jo. Jonase nejspíš taky vzali do votroctví a Sussy a Catkin taky, byly to ale žalostný myšlenky, víte, páč to vobě byly moc pěkný holky. Máma už byla v letech, takže... Co by z ní Konové měli? Nechtěl sem myslet na tu ženskou s násadou, kerá mě srazila do příkopu, nemoh sem si ale pomoct. Přišel Lyons, udělal na toho prcka *Búú!*, takže ten se rozbřečel eště víc a Lyons se chechtal a pak mi stáhnul boty z

vostrova Jasnozřivost. Zálibně si je prohlížel. *Už žádný šmejdění po Mauna Kea, pasáku Zachry, takže je nebudeš potřebovat, kdepak.*

Nic sem na to neřek, jenomže Lyonsovi se nelíbilo, jak sem to neřek, a tak mě mejma vlastníma botama kop do hlavy a mezi nohy. Nebyl sem si jistej, ale podle mě byl druhej nejdůležitější hned po náčelníkovi, přinejmenším si nikdo jinej nedělal nárok na moje boty. Padla noc a Konové si vopejkali na vohni kuřata a z nás by každěj za kapičku toho kuřecího vomastku na jazyku prodal duši. Začínali sme mrznout, a i dyž nás nechtěli moc pomlátit, než se bude konat trh s votrokama, potřebovali, abysme byli slabí a nemohoucí, páč nás bylo deset a jich jenom pět. Vodevřeli soudek s pálinkou a pili, pořád pili, trhali ty nádherně voňavý kuřata a zase pili. Něco si mumlali a koukali přitom na nás, pak za náma poslali jednoho s hořící loučí. Podržel ji každýmu z nás u vobličej a vostatní krákali *Jo!* nebo *Ne!*, nakonec rozvázal tomu hawiskýmu prckovi nohy, podepřel ho, aby se moh dobelhat až k táboráku. Tam ho zahřáli, nakrmili ho kouskem kuřete a nalili do něho pálinku. Nás, vopomenutý votroky trápil hlad, bolest a komáři z toho svažitýho jezírka a moc sme tomu klukovi z Hawi záviděli do chvíle, kdy mu na Lyonsovo kejvnutí strhli kalhoty, drželi ho, vojížděli ho a mezi jednotlivějma číslama mu mazali díru vomastkem.

Toho ubohýho kluka měl právě v parádě Lyons, dyž sem uslyšel něco jako *kssssss* a von se poroučel k zemi. Vostatní vyprskli smíchy, páč si mysleli, že ho zmohla kořalka, jenže pak se vozvalo *ksss-ksss* a mezi vočima dalšího Kony vyrostly dvě červený skvrny a von taky pad a byl dočista mrtvej. Nákej Kona v helmě a přehožu se hnal na mýtinu, v ruce něco jako holenní kost, kerou ukázal na zbejvající tři. Další *kssss* a padnul mladej Kona. V tu chvíli popad náčelník dýku a mrštil s ní po zabijákovi v helmě, ten ale uskočil a vodkutálel se přes mýtinu, takže mu dýka sice natrhla plášť, tělo ale minula. Další *kssssssss* rozčíslo náčelníkovi trup a von se tak jako rozpad na poloviny. Do mýho zděšení se vkrádala naděje, jenže pak *prásk!* Bič posledního Kony se vomotal kolem tý zabijácký kosti a *prásk!* Jako kouzlem vyletěla ze zachráncovejch rukou přímo do rukou našeho

věznitele. Poslední Kona teď votočil tu zbraň proti našemu zachránci a popošel blíž, aby nemoh minout, a já uviděl, jak zmáčknul spoušť a KSSSS! Poslední Kona byl bez hlavy a chlebovník, kerej stál za nim, zasypaly žhavý uhlíky, kerý v dešti prskaly a kouřily.

Jeho tělo chvilku vosamoceně stálo, jako dyž se mrně učí chodit, pak... *dummmfff!* Von si splet přede a zadek tý zbraně a ubachnul si vlastní hlavu, víte? Náš záhadnej konskej zachránce se posadil, jemně si třel lokty, strhnul si helmu a nešťastně koukal na těch pět mrtvejch.

Na tohle sem už moc stará, povzdechla si Meronym a zamračila se.

*

Rozvázali sme vostatní votroky, nechali sme je sníst menáž po Konech, Meronym měla pro nás dost v sedlovejch brašnách a ty vosvobozený chudáci potřebovali veškerou dostupnou pomoc. Vod těch pěti mrtvejch sem si vzal zpátky jen svoje boty. *Ve válce,* poučovala mě Meronym, *se na prvním místě staráš vo boty a teprvá až pak vo menáž a tak.* Moje zachránkyně mi pak všechno vyprávěla až vo hodně pozdějc v týdle ruině po Dávnejch, kam nevedou žádný cesty na Leeward Kohalech, kerou sme si našli a kde sme si rozdělali vohníček.

Nejni to dlouhý vyprávění, kdepak. Dyž Konové napadli Honokaa, nebyla ve skladišti našich lidí, kdepak, stála na hradbách a kreslila moře, dokud jí kopí nevyrazilo blok z rukou. Doběhla do skladiště, eště než padla brána, jenomže strejda Bees na ni křičel, že tam nejsem, tak mě šla hledat a tehdy naše viděla naposled. Koně a helmu získala vod konskýho náčelníka, kerej si to hnal uličkou, nikdá z ní ale už nevyjel. V konskejch věcech a za všeobecný anarchie se vyhlala ven z města ponořenýho v krvi a plamenech. Žádný boje tam vlastně neprobíhaly, kdepak, byla to spíš taková jako razie, víte, a Senátorova armáda se vzdala rychlejc než kdo jinej. Meronym jela napřed na sever směrem k Údolím, jenomže Konové se před nájezdem na Údolí začali ve velkym stahovat kolem Kuikuihaele, a

tak votočila koně do vnitrozemí podýl Waimea Way, jenomže tadle cesta byla důkladně hlídaná, a kdyby ji někdo zastavil, určitě by se prozradilo, že nejni Kona. Proto se pustila k jihu s tím, že dojde do Hila a uvidí, esli je eště ve svobodnejch rukách. Sonmi ji ale zdržela dostatečně dlouho, aby zahlídlá projíždět kolem povoz a z toho povozu trčely dvě nohy a na těch nohách byly vobutý boty z vostrova Jasnozřivost a existoval jen jedinej člověk z Návětrní strany, vo kerym věděla, že nosí takovýdle boty. Nevodvážila se mě vysvobodit za denního světla a dokonce náš povoz ztratila, to dyž se vyhejbala jízdni četě, a nebejt konskýho hulákání, dyž klátili toho hawiskýho kluka, mohla nás ve tmě minout. Podstoupila takový riziko, jen aby mě zachránila! *Proč ses někam neschovala, aby sis zachránila kůži?* zeptal sem se.

Zatvářila se, jako by takhle blbou votázku v životě neslyšela.

Jo, co si ale počneme? V hlavě sem měl plno zmatku a strachu.

Údolí sou nejspíš přepadený a v jednom plameni... a esli Hilo eště nepadlo, tak se to brzo změní...

Moje přítelkyně mi rány a bolesti vovážala vobvazama a tak a ke rtům mi přiložila koflík s léčivým kamínkem. *Todle ti pomůže spravit zmlácený tělo, Zachry. Přestaň povídat a zdřímni si.*

*

Probudil mě mumlající muž ve starý dřavý chatrči, kerý dírama ve voknech prorůstalo listí. Bolelo mě na tuctu místech, nebylo to ale tak strašný. Bylo svěží ráno a vonělo to tam závětřím, já si ale vzpomněl, jaký zoufalý časy přišly na Návětrnou stranu a v duchu sem zaúpěl, že sem vůbec vzhůru. Na druhý straně místnosti mluvila Meronym přes orison s tím nepříjemným Jasnozřivým, kerej mě načapal, jak se jí hrabu ve věcech. Chvilku sem jen tak koukal a zase sem žasnul, víte, páč barvy ve vokýnkách orisonu sou vostřejší a jasnější. Brzo si mě všim, jak vstávám, a kejvnul na mě hlavou. Meronym se taky votočila a zeptala se, jak se mi daří.

Líp než včera. Přistoupil sem blíž, abych tu zvláštnost líp viděl. Klouby a kosti eště kapku nařikaly. Meronym řekla, že s timdle

jasnozřivým se už známe, že se menuje Duophysite, a já na to, že sem nezapomněl, páč mě tak vyděsil. Ten vokýnkovej Jasnozřivej nás poslouchal a jeho kostlivej vobličej vo malinko změknuł. *Škoda že se setkáváme v tak temnejch dobách, Zachry, prosím vás ale, abyste Meronym eště jednou doprovodil, tentokrát na Ikatův prst. Víte, kde to je?*

Jo, věděl sem, kde to je, na sever vod Posledního údolí, přes most Popolu, dlouhej kus země, kerej ukazuje na severovýchod. Loď zakotvila na Ikatově prstu a čeká tam na Meronym?

Voba Jasnozřiví si vyměnili pohledy a po chvíli promluvil Duophysite. *Máme pro vás špatný zprávy, je nám to moc líto. Orisony na Jasnozřivosti ani Loď už celý dny nevysílaj.*

Co je to vysílat? zeptal sem se.

Zpráva, vysvětlovala Meronym, vokýnko, orisonový shromáždění, jako dyž si teď povídáme s Duophysitem.

Ty orisony sou roztřískaný? ptal sem se dál.

Asi eště něco daleko horšího, ozval se ten ve vokýnku, v posledních měsících se k vostrovu Jasnozřivost přiblížila pohroma, západně vod Ank'ridge, jo, strašlivá nemoc, na kerou nemáme lék. Přežije jen jeden ze dvou set, kerý tu nemoc chytěj, že jo. My Jasnozřiví na Havaji teď musíme jednat na vlastní pěst, páč Loď pravděpodobně nepřípluje.

Ale co Anafi, Meronymin syn? Zatvářila se tak, že bych si bejval radši jazyk ukous, než se takhle zeptat.

Musim žít s tím, že se to nikdá nedozvím, povzdechla si moje přítelkyně tak smutně, že sem se málem rozbrečel. *Nebudu první, koho to potkalo, a nebudu ani poslední.*

Probudilo to ve mně naději, kerou sem vůbec nečekal. Zeptal sem se Duophysita, kolik Jasnozřivejch je na celý Havaji.

Pět, vodpověděl.

Pět set? zeptal sem se.

Všim si mýho zděšení, ale stejně už vo něm věděl. *Ne, jen pět. Jeden na každým hlavním vostrovu celého řetězce. Celá pravda je úplně jednoduchá a je čas, abyste se ji dozvěděl. Báli sme se, že ta*

epidemie zasáhne Jasnozřivost a vyčenichá poslední jasný světlo civilizace. Hledali sme místo, kde by se na Havaji dalo zasadit víc civilizace, a nechtěli sme vás vostrovany vyděsit velkým množstvím cizinců.

Ted' vidíš, vozvala se pro změnu Meronym, že tvoje vobavy vo mejch vopravdovskejch záměrech a tak nebyly tak úplně lichý.

Bylo mi to v tu chvíli dočista jedno. Privil sem, že esli sou Jasnozřiví jako Meronym, Údolí jich rádi přivítaj třeba pět tisíc.

Duophysite se zachmuřil a uvažoval, kolik Jasnozřivejch může bejt eště naživu. *Náčelník našeho kmene tady na Maui, vodkad' s váma mluvím, je stejně přátelskej jako vaše Abatyše. Nakázal dvěma válečnejm kajakům, aby přepluly úžinu Maui, na Ikatův prst dorazej pozejtří v poledne.*

Přisahal sem mu, že tam do tý doby Meronym bezpečně dopravím.

Pak vám budu moct vosobně poděkovat za to, že jí pomůžete. Načež dodal, že na kajacích bude místo, kdybych s ní chtěl vopustit Velkej.

Tim se mi v hlavě vyjasnilo. *Děkuju*, řek sem tomu přísnýmu Jasnozřivýmu, *musim tu ale zůstat a najít svou rodinu.*

*

Zůstali sme v tý zřícenině schovaný další noc, aby se mi pospravovaly svaly a zahojily rány. Rvalo mi srdce, že sem se nemoh rozběhnout zpátky do Údolí a pustit se buď do boje, nebo do hledání, jenomže Meronym viděla, jak se přes Kuikuihaele valej do Údolí koně a lučištníci, a ujistila mě, že se vo Devatero údolí žádná zatracená bitva nestrhne a že za několik hodin, ne dní, kdepak, ale hodin bude po všem.

Byl to smutnej a strašidelnej den. Meronym mě učila, jak zacházet s tím zvláštním stříledlem, co vypadalo jako holenní kost. Cvičili sme na ananasech, pak na vobrovskejch šiškách a nakonec na žaludech, dokud sem neuměl přesně zamířit. Hlídal sem, dyž spala, a dyž sem spal já, hlídala zase vona. Náš voheň brzo zašpinil mlžnatej

soumrak a my večereli z konskejch zásob solený skopový a mořský chaluhy a taky plody lilikoi, kerý rostly v tý chatrči. Koni sem naplnil pytlík na voves, pohladil sem ho a pomenoval sem ho Wolt, páč byl vošklivej jako muj bratránek, pak mě přepadla sklíčenost a já přemejšlel, kdo z našich přežil. Popravdě dycky je lepší to vošklivý nevědět než vědět.

Mimoděk mě napadlo, jak to, že žena z Lodi jezdí na koni stejně dobře jako kdejakej Kona, a tak sem se jí na to zeptal. Přiznala, že většina Jasnozřivejch na žádným zvířeti jezdit neumí, vona ale prej žila u kmene Swannekke, kerej žil daleko za Ank'ridge a daleko za Far Couver. Swannečani chovali koně, jako lidi z Údolí chovaj kozy, že jo, a jejich mrňousové uměj jezdit dřív než chodit, a tak se to vod nich taky naučila. Dozvěděl sem se vod ní spousty věcí vo kmenech, u kerejch žila, teď na takový vyprávění ale nejni čas, páč se připozdívá. Mluvili sme vo zejtrejší cestě na Ikatův prst, víte, páč Devatero údolí se dalo přejít po vostrym kohalskym hřbetu, dalo se jít nejprve i podýl Waipia až k Ábelově pevnosti a porozhlídnout se tam. My sme totiž nevěděli, esli Konové Údolí roztrískali na kusy, vypálili a pak vopustili, jako to udělali v Mookini, nebo esli si plánovali dobejt a vosídlit naše chalupy a zvotročit si nás v našich vlastních domech. Já teda přísahal, že Meronym dostanu na Ikatův prst rozumně a bezpečně a slídění po konskejch jezdcích nebylo ani rozumný ani bezpečný, jenže Meronym nakázala, že nejprve prohledáme Údolí, takže vo zejtrejší cestě bylo rozhodnuto.

*

Nastal voskově mlhavej a prašnej úsvit. Nebylo jednoduchý dostat koně přes horskej hřbet a houštiny až k prameni Waipia, dyž sme nevěděli, esli na nás za hradbou cukrový třtiny, kerou sme se hlučně prodírali, nečeká konská četa. Většinou sme museli pěšky a víst to zvíře, v poledne sme ale konečně došli k prameni, uvázali sme ho v mělký kotlině a plížili sme se kolem smrčí asi míli až k Ábelovu domu. Mlha měnila každej pařez v příkrčenýho konskýho zvěda, stejně sem byl ale Sonmi za tu clonu vděčnej. Přes převis sme

koukali dolu na pevnost. A byl to žalostnej pohled, že jo. Stála jen zavřená brána, víte, zdi a hospodářský stavení byly vypálený a rozvalený. Na břevně nad bránou visel nahej chlap, jo, za kotníky po konským způsobu, možná to byl Ábel, možná ne, ale havrani už se mu vrtali ve vnitřnostech a párek neřáckejch dingů chlemtal, co vypadlo.

Zatimco sme koukali, Konové vodváděli třiceti čtyřicetihlavej hlouček zajatejch lidí z Údolí ke Kuikuihaele. Na ten pohled do smrti nezapomenu a možná ještě dýl. Někerý táhli kárky s nakradenejma věcma. Konský vyřvávání a praskání bičů. Mlha byla moc hustá na to, abych rozeznal vobličejje našich, jejich postavy vlekoucí se ke Slooshově brodu byly ale tak žalostný. Duchové. Živí duchové. *Sleduješ vosud posledního kmene na Velkym, pomyslel sem si, že jo, co vzešlo z naší školy a ikonérie, bude zvotročený na konskejch polích, v konskejch chalupách a stájích, postelích a dírách v leewardský zemi.*

Co sem moh dělat? Přepadnout je? Doprovázelo je náckejch dvacet konskejch jezdců. Meronyminým stříledlem bych moh dostat možná pět z dvaceti strážnejch, kdybych měl štěstí, tak možná i víc, ale co pak? Konové by při prvním náznaku boje všechny z Údolí ubodali dýkama. Tady nezápolil zbabělej Zachry s udatným Zachrym, kdepak, tady se bil sebevrah Zachry se zachráněným Zachrym a nestydím se přiznat, kerej z nich vyhrál. A i dyž sem měl slzy ve vočích, naznačil sem Meronym, že se vracíme ke koni.

*

Prcku, přines sem pečený taro. Při vzpomínání na to zoufalství mi vyhládl.

Dyž sme se vraceli po kohalskejch pastvinách, mlha padla dolu a na jihu z toho moře mraků vyrostla Mauna Kea a byla úplně zřetelná a co by dopliv, tak sem to udělal, že jo, pořádně sem plivnul. Duši mám možná vobtíženou a štěstí mě vopustilo, porád ale ještě umim klejt. Z každýho z Devatera údolí se vinuly kobry černýho kouře a počítám, že toho rána u nás hodoval kdejakej vokřídlenej nebo

křivonohej mrchožrout z Velkýho. Nahoře na pastvinách sme našli rozuteklý kozy, některý patřily mně, některý byly vod Kaimy, neviděli sme ale ani jedinýho pasáka, kdepak. Pár sem jich podojil a tak sme pili poslední mlíko svobodnejch z Údolí. Prošli sme Vert'bry Pass dolu k Palcový skále, kde si před pěti měsícema Meronym kreslila mapu, že jo, přes vřesoviště, v kerym před šesti měsícema Roses pode mnou vytlačila důlek. Slunce vodpařilo mlhu i rosu a přes jemně tkanou duhu sem uviděl úplně zničenou školu, že jo, zbyla z ní jen černá skořápka, poslední knihy a poslední hodiny. Sjeli sme k Elepaiu, kde sme sesedli, Meronym si nasadila helmu a volně mi svázala ruce, aby to vypadalo, jako že zajala zběha, a abysme tak získali možná vosudnej vokamžik. Takhle sme sestupovali ke Clunyovejm, což byla nejvyšší chalupa v rokli. Dyž sme se plížili stavením, Meronym si potichounku připravila stříledlo, moje srdce ale potichu teda nebylo, kdepak. Vodehrál se tam velkej boj, všude byly roztřískaný věci, nikde tam ale neležely žádný mrtvý těla, kdepak. Vzali sme si na cestu nákou čerstvou menáž, věděl sem, že by to Clunymu nevadilo. Dyž sme vycházeli předníma vratama, šel sem se podívat na kokosovej vořech napíchnutej na potřísněným kůlu se spoustou bzučících much, což teda bylo divný a nepřírozený, tak sme se koukli zblízka a von to nebyl žádněj kokosovej vořech, kdepak, byla to hlava Maccy Clunyho i s tou jeho věčnou fajfkou mezi zubama.

Takový to sou barbarský šmejdi, tydle pomalovaný Konové. Pamatujte si, bratři, že jak jedinýmu z nich uvěříte, je po vás. Sestupovali sme k Baileyovic chalupě, z tý Maccovy hlavy jsem ale měl nervy úplně na dranc.

*

V dojírně stál džber sraženýho kozího mlíka a já se nemoh zbavit představ, jak tam vod povalený stoličky táhnou Sussy a co tam s ní dělaj, s mojí ubohou, miloučkou a předrahou sestřičkou. Bláto ve dvoře rozdupaly kopyta. Někdo vodehnal všechny naše kozy a ukrad slepice. Takový ticho. Neklapal tu žádněj stav, Catkin nezpívala,

Jonas nic nevyváděl. Jen bystřina a drozd na vokapu a nic víc. Žádné hrůzné pohledy na sloupku vrat, aspoň za to sem Sonmi poděkoval. Vevnitř se z převráceného stolu rozkutálely vajíčka a meruňky. Děsil sem se, co v křem pokojí najdu, ale kdepak, Sonmi díky to vypadalo, že mojí rodinu eště nepovraždili...

Popad mě smutek a pocit viny.

Pocit viny, páč sem navzdory svý špinavý a vobtížený duši dycky přežil a unik. Smutek, páč se tu všude kolem povalovaly trosky mýho starýho zničenýho života. Jonášovy hračky, kerý táta před léty vyřezal. Závěs mezi dveřma, kerej tkala máma a kerej se pohupoval v posledních závanech léta. Zavěšený sušený ryby a blahobejlí. Catkinina školní úloha pořád eště ležela na stole, kde psala. Nevěděl sem, co si myslet ani co říct a tak. *Co mám dělat?* zeptal sem se svý přítelkyně, jako sem se ptal sám sebe. *Co mám dělat?*

Meronym se posadila na dřevěnou truhlu, kerou vyrobil Jonas a vo kerý máma říkala, že je to jeho první majstrštyk. *To je smutný a temný rozhodování, Zachry, vodpověděla. Zůstat v Údolích, dokud tě nezvotročeš. Utýct a zůstat, dokud Konové nezaútočeš, a nechat se zabít nebo zvotročit. Žít někde v divočině jako bandita nebo jako poustevník, dokavad tě nechytěj. Přeplout se mnou úžinu na Maui a možná už se nikdá na Velkej nevrátit.* Jo, takový sem měl možnosti, co naděláš, jen sem se nemoh pro jednu z nich rozhodnout. Věděl sem akorát, že nechci z Velkýho utíkat, dokud nepomstím, co se tu stalo.

Tady nejní nejbezpečnější místo na sezení a dumání, Zachry, napomenula mě Meronym tak něžně, že mi konečně vyhrkly slzy.

*

Dyž sme nasedali na koně, abysme se vrátili roklí zpátky, vzpomněl sem si na rodinný ikony u nás ve svatyni. Dyž je tady nechám, aby je jednu po druhý rozsekali sekerou na podpal, nezbyde nic, čím by se dalo dokázat, že vůbec kdy existoval rod z Baileyovy chalupy. Proto sem pro ně sám letěl. Dyž sem se vracel

chodbou, uslyšel sem, jak z police ve spíži spadlo něco hliněného. Ztuhl sem.

Pomaloučku sem se votočil, abych se podíval.

Naparovala se tam tlustá krysa, upřeně mě pozorovala a pohybovala fousatým čumákem. *Vsadím se, Zachry, že teď lituješ, že si tenkrát na tý zdi ten provaz nepřeráznil, co? Moh sis všechno podle trápení a žal ušetřit.*

Neposlouchal sem toho lháře prolhaného. Konové by zaútočili tak jako tak, že jo, podle nemělo nic společného s tím, že sem se postavil tomu ďábelskému šmejdovi. Vzal sem hrnec, že ho po Starým Georgiem hodím, dyž sem ale zamířil, ta tlustá krysa zmizela, že jo, a z prázdného pokoje zleva se z postele, kerou sem před tím neviděl, vozvalo drzý vodřukování. Měl sem prostě upalovat pryč, to sem věděl, jenže sem to neudělal, místo toho sem šel po špičkách dovnitř a uviděl konského strážce, jak si tam leží v měkoučkém hnízdečku z příkrývek a pokuřuje blahobejlí z Mormonského údolí. Von si byl tak jistej, že nás všechny převálcovali a zajali, že si klidně dával ve službě do nosu.

Tak tady sem ho měl, toho hrůzostrašného nepřítele. Bylo mu devatenáct, možná dvacet. Na vohryzku, kerej bíle vyčuhoval mezi dvěma vytetovanejma ještěrkama, mu pulzovala žíla. *Našels mě, tak mě podřízni*, šeptalo to hrdlo. *Rozpárej mě.*

Moje druhá věštba, určitě si ji pamatujete, že jo, a já si ji pamatoval taky. *Nepřítel spí, krk se mu nesmí podříznout.* Přesně podle byl ten vokamžik, kerej věštba předpověděla, co naděláš. Nakázal sem svý ruce, aby to udělala, jenomže vona se tak ňák zašprajcovala. Kolikrát sem se s někým popral, kdo ne? Nikdá sem ale nikoho předtím nezabil. Vono je totiž v údolním zákonu zabíjení zakázaný, že jo, dyž někomu vemeš život, nikdo už s tebou jakživ nic nesmění, ani za tebou nepřide, páč podle vám tak votráví duši, že byste ho mohli nakazit ňákou nemocí. Takže sem tam stál, u svý vlastní postele, kudlu jen pár palců vod toho měkkýho bledýho krku.

Ten drozd svižně a nahlas vyzpěvoval. Poprvý sem si tam uvědomil, že ptačí zpěv zní, jako dyž vostříte kudlu. Věděl sem, proč

toho Konu nemám zabíjet. Vono by nám to totiž Údolí nevrátilo. Vobtížil bych svou prokletou duši. Kdybych se do tohodle života narodil jako Kona a von byl já, bejval bych zabil sám sebe. Kdyby třeba Adama adoptovali a udělali z něho Konu, zabíjel bych teď vlastního bratra. Starej Georgie *chtěl*, abych ho zabil. Nebyly snad todlencto dost pádný důvody, abych ho nechal na pokoji a potichu se vytratil?

Ne, vodpověděl sem svému nepříteli a vrazil sem mu kudlu do krku. Tajemně rudá prýštla a tryskala a pěníla se mu na kšticí a dělala na kamenný podlaze louži. Votřel sem si nůž vo košili toho mrtvýho. Věděl sem, že za to zaplatím, ale jak už sem před chvílí řek, v tomdle našem zkaženým světě nejni dycky možný se zachovat správně.

*

Dyž sem vycházel, vrazil sem do Meronym, kerá chvátala dovnitř. *Konové!* zasyčela. Nebyl čas vysvětlovat, co a proč sem tam vevnitř dělal. Spěšně sem nacpal rodinný ikony do sedlovejch brašen a vona mě vyhodila na koně. Po cestě vod tety Bees klapali kopytama tři čtyři koně. Naposled sme chvátali vod Baileyů, jako by nás Starej Georgie kousal do zadnic. Slyšel sem vzadu za náma mužský hlasy, a dyž sem se vohlíd, uviděl sem dokonce mezi listím fíkového sadu blejskat se jejich zbroj, voni si nás ale díky Sonmi nevšimli. Vo chvilinku pozdějc sme uslyšeli zahoukání na lasturu i s vozvěnou rozlíhající se Údolím, že jo, třikrát se to vrátilo, a já věděl, že Konové už určitě našli strážce, kerýho sem podříz, a že takhle rozesílaj poplašnou zprávu: *Všichni z Údolí nejsou ještě zajatý nebo zmasakrovaný*. Věděl sem, že za ignorování druhý věštby zaplatím dřív, než se naděju, a Meronym taky.

Štěstí nám ale pořád eště přálo. Druhá lastura vodpověděla tý první, že jo, jenomže voni byli dole v rokli a my celý vyděšený cválali po Vert'bry Pass, nikdo nás ale nepřepad. Bylo to vo fous, že jo, zůstat v chalupě vo chvilinku dýl, tak nás konský jezdcí viděli a pronásledovali by nás. Vyhnuli sme se votevřenému kohalskému

hřebenu i pastvinám, kvůli maskování sme postupovali krajem lesa a teprvá tehdy sem se Meronym svěřil, co sem proved tomu spícímu strážci. Nevim proč, ale tajemství se v člověku kazí jak zub, dyž ho nevyklopí. Vona jen poslouchala a vůbec mě nesoudila.

*

Věděl sem vo jeskyni u vodopádů Maunuka a přesně tam sem nás ved, páč esli pude všechno podle plánu, měla to bejt Meronymina poslední noc na Velkym vostrově. Doufal sem, že se povedlo utýct Woltovi, Kobberymu nebo jinýmu pasákovi a že se tam třeba schovávaj, ale kdepak, bylo tam prázdnó, jen pár dek, kerý sme si tam my pasáci nanosili na spaní. Fučel pasát a já měl vobavy vo ty kajakáře, kerý měli za úsvitu vyplout z Maui, nebylo ale zase tak chladno, tak sem radši neriskoval a voheň sem nerozdělal, ne tak blízko nepříteli, kdepak. Ve studánce sem si vomyl rány, Meronym se vykoukala, snědli sme menáž, co sme si nabrali u Cluného, a taky fikovej chleba, kerej sem popad u nás doma, dyž sem se vracel pro ikony.

Nemoh sem při jídle přestat se vzpomínkama a povídáním vo svý rodině, taky vo tátovi a vo Adamovi, skoro sem věřil, že dokud budou žít ve slovech, neumřou ani jejich těla. Věděl sem, že se mi bude po Meronym strašně stejskat, až vodjede, víte, na Velkym už sem neměl nikoho blízkýho, kdo by nepad do votroctví. Vyšla pani Luna, shlížela na mý krásný poničený Údolí smutnejma stříbrnejma vočima a dingové truchlili po mrtvejch. Zajímalo mě, kam se narodí duše členů mýho kmene, dyž ženy z Údolí už nebudou rodit mimina. Kéz by tam s náma bejvala byla Abatyše, aby mi to mohla říct, páč já to nevěděl a Meronym taky ne. *My Jasnozřiví věříme*, vodpověděla po chvilce, *že dyž umřeš, tak seš mrtvej a žádněj návrat nejni.*

Jak je to ale s duší? zeptal sem se.

Jasnozřiví nevěřej v existenci duše.

Nejni ale smrt strašlivě nemilosrdná, dyž po ní už nic nejni?

Jo, trochu se uchechtla, ale úsměv to nebyl, kdepak, naše pravda je strašlivě nemilosrdná.

Tehdy jedinkrát mi jí bylo líto. Abatyše říkala, že duše plujou voblohou času, jako mraky plujou po nebesích světa. Sonmi je východ i západ, Sonmi je mapa i vokraje tý mapy a všechno za nima. Rozsvítily se hvězdy a já držel první hlídku, věděl sem ale, že Meronym nespí, kdepak, přemejšlela a házela sebou pod dekou, dokud to nevzdala, neposadila se vedle mě a nezahleděla se do vodopádu zalitýho měsíčním světlem. Votázky na mě dotíraly jak votravnej hmyz. Dneska pohasínaj vohně vobyvatel Údolí i Jasožrivejch, nedokazuje to, že sou divoši silnější než civilizovaný lidi?

Divoši nejsou silnější než civilizovaný lidi, přemejšlela Meronym, to jen velkej počet má větší sílu než malej počet. Moudro pro nás bylo celý roky naše plus, stejně jako dneska u Svažitýho jezírka to moje stříledlo, jednoho dne ale dostatečný množství rukou a hlav z tohodle plus udělá nulu.

Takže je lepší bejt divoch než civilizovanej?

Jakej je skutečnej význam těch dvou slov?

Divoši nemaj žádný zákony, vodpověděl sem, kdežto civilizovaný lidi zákony maj.

De to eště hloub. Divoch uspokojuje svoje současný potřeby. Má hlad, tak se nají. Dostane vztek, tak se popere. Popadne ho touha, vrhne se na ženu. Jeho pánem je chtění, a dyž mu todlecto jeho chtění řekne: „Zabij“, tak pude a zabije. Jako zvíře.

Jo, takoví byli Konové.

Civilizovanej člověk má úplně stejný potřeby, vidí ale dál. Polovičku jídla sní teď, druhou polovičku ale zasadí, že jo, aby neměl hlad zejtra. Dostane vztek, tak se zastaví a zamyslí se proč, aby se už příště nevztekal. Popadne ho touha, má ale přece sestry a cery, kerý zasloužej úctu, tak bude ctít i sestry a cery svýho bližního. Chtění je jeho votrokem, a dyž todle jeho chtění nakáže: „Nedělej to!“, tak to neudělá, kdepak.

Tak sem se znova zeptal, esli je lepší bejt divoch nebo civilizovanej.

Poslyš, divochy a civilizovaný nedělej kmeny, víra ani horský hřbety, kdepak, každej člověk v sobě má vobojí. Dávný měli moudro bohů, ale barbarství kojotů a právě to spustilo Pád. Někerejm divochům, kerý znám, v hrudníku bije nádherný civilizovaný srdce. Možná i někerejm Konům. Nejní to dost, aby kázali celýmu svýmu kmeni, ale jednoho dne... kdo ví? Jednoho dne.

Jenže todle „jednoho dne“ je pro nás dva jen bleška naděje.

Pamatuju, jak Meronym řekla: *Jo, blešek je ale těžký se zbavit.*

Dyž moje přítelkyně konečně usnula, vosvítla jí pani Luna úžasné podivný znamínko těsně pod klíční kostí. Byla to taková jako droboučká značka, že jo, hlava a šest proužeků rozbíhajících se do stran, světlejší než zbytek její kůže a já se divil, že sem si toho před tím nikdá nevším. Zakryl sem ji dekou, aby se nenastydla. –

*

Bystřina se klikatila a hrnula tmavým údolím Mauka, že jo, zásobovala tady vodou jen pět šest chalup, páč to nebylo žádný přátelský ani slunečný místo, kdepak. V žádným hospodářství se tady nechovaly kozy, takže pěšina zarůstala liánama a trnitým křovím, kerý vám mohlo vyškrábnout voko, dyž ste si nedávali pozor. Pro koně to bylo moc namáhavý tudy jít. Po čtvrt míli sem byl celej zdrápanej, i dyž mě Meronym chránila. Poslední chalupa v údolí a první, ke kerý sme přišli, bylo hospodářství Svatý Sonmi, kde hospodařil jednovokej Silvestri, kerej pěstoval taro a voves. Říkalo se, že Silvestri má svý početný cery radši, než se sluší, a že do Společnýho nevodvádí, kolik by měl. Po dvoře se válelo rozházený prádlo a cery byly pryč, Silvestri ale nikam nevodešel, jeho zkrvavená hlava napíchnutá na kůlu nás pozorovala, dyž sme přijížděli. Už tam musela bejt ňákou dobu, víte, páč byla celá prolezlá červama a jedna tlustá krysa právě vycupitala po kůlu nahoru a prokousávala se voční bulvou. Jo, ten fousatej ďábel pošhubával svym špičatým čumákem a prej: *Jak se máš, Zachry, nezdá se ti, že to Silvestrimu sluší víc než předtím?* Vůbec sem si ho

ale nevšímal. Na komíně zakokrhal kohout a málem mě to srazilo z koně, páč sem si myslel, že je to křik těch, co nás chtěj přepadnout.

Měli sme teď tak trochu na vybranou, rozloučit se s koněm a šplhat přes drolivej hřeben do údolí Pololu, nebo jít po pěšině až k pobřeží a riskovat, že padneme na zbloudilý Kony pročesávající dobytý území. Čas rozhod za nás, že zůstaneme na koni, museli sme se totiž eště před polednem dostat na Ikatův prst a vod Silvestriho to bylo eště dobrejch deset mil. Minuli sme hospodářství U modrý hlávky i U posledního pstruha, už sme je neprohledávali. Při sestupu nás zastihnul liják valící se vod Kohal, na pobřeží sme se ale dostali bezpečně, i dyž sme pod střenkovejma palmama uviděli čerstvý konský stopy. Moře toho dne nebyl žádněj rybník, kdepak, ale ani nebyly takový vlny, že by se zručně vedený kajaky převrhly. Nedaleko se vozejvaly konský lastury a to mě zneklidňovalo. V jejich houkání sem slyšel svý méno. Ve vzduchu bylo divný napětí a já nedbal druhý věštby, věděl sem, že zaplatím za život, kerej sem zmařil, i dyž to nebylo nutný.

Kde se vráscitá pláž vyhoupne do Medúzovejch útesů, tam sme se museli stočit do vnitrozemí, projít banánovejma hájema až k pěšině protínající Pololu, kerá nás vyvedla z nejsevernějšího údolí do Země nikoho a nakonec na Ikatův prst. Proplejtala se mezi dvěma macatejma skálama a tam sme uslyšeli pískání, kerý znělo spíš jako lidský než ptačí. Meronym šáhla do kabátu, než ale vytáhla tu holenní kost, vyskočili na každou tu skálu dva konský zvědové. Z několikapalcový vzdálenosti nám tak přímo na hlavu mířily čtyři napnutý samostříly. Mezi kaučukovníkama sem zahlíd celou četu těch zatracenejch Konů! Kolem stanu tam seděl tucet jezdců nebo i víc a já věděl, že sme skončili, i dyž už sme byli tak blízko cíle.

Heslo, jezdcé! vyštěk první.

Copak to je, vojáku, a jak to? ten druhej mě šťouch samostřílem do prsou. Prdel někýho údolňáka se tady votírá vo dobrýho konskýho koně? Kdo je tvůj generál, jezdcé?

Strašně sem se bál a věděl sem, že je to na mě vidět.

Meronym našťvaně a výhrůžně zavrčela a prohlížela si ty čtyři skrzevá hledí své helmy, pak spustila tak strašlivej křik, že se ptáci dekovali pryč a přes ten zuřívej kravál jí ani nebyla vidět pusa. *JAK SE VOPOVAŽUJEŠ, TY PRASE PLNÝ KRYSÍCH HOVEN, TAKHLE VOSLOVOVAT GENERÁLA! PRDEL MÝHO VOTROKA SE BUDE VOTÍRAT, KDE JÁ NAKÁŽU! KDO ŽE JE MUJ GENERÁL? JÁ SEM MUJ GENERÁL, TY ZATRACENEJ PUCHEJŘÍ! KOUKEJ PADAT Z TÝ SKÁLY A VOKAMŽITĚ MI DOVEĎ SVÝHO KAPITÁNA, NEBO U VŠECH BOHŮ VÁLKY, TĚ NECHÁM PŘITLOUCT K NEJBLIŽŠÍMU STROMU A NECHÁM TĚ UBODAT SRŠÁNĚMA!*

Zoufalej a šílenej plán, že jo.

Tenhle její blafák nám získal pouhej vokamžik, vono to ale docela stačilo. Dva strážci zbledli, sklonili samostříly a seskočili k nám na pěšinu. Zbylý dva zmizeli někam dozadu. *Ksss! Ksss!* Ty dva Konové před námi se už nezvedli, Meronym najednou kopla koně do slabin, ten zaržál a vyrazil kupředu, až sem ztratil rovnováhu. V sedle mě přidržela Sonmiina ruka, páč esli to nebyla její tak čí asi? Za námi se strhnul řev a výkřiky *Stůj!* a troubení na lastury a kůň cválal a *fisssssssskvangggggg*, jak se první šipka zabodla do větve, pod kerou sem se právě sehnul, a pak se mi v levým lejtku rozhořela bolest, tady, a mě přepad takovej ten divnej a tichej úžas, kerej člověka přepadává, dyž tělo ví, že se stalo něco, co asi nepude jen tak spravit. Podívejte se, vyhrnu si kalhoty a uvidíte jizvu v místě, kam se mi zapích hrot tý střely... jo, bolelo to zrovna tak, jak vošklivě to vypadá, a eště víc.

Cválali sme polulskou cestou po cestě samej kořen a vejmol, rychlejc, než dyž se vezete na příbojový vlně, a se stejným úsilím, jen abysme neztratili rovnováhu, a já nemoh s bolestí, kerá mě zachvacovala, dělat nic jinýho než víc a víc svírat Meronym kolem pasu, snažit se vodpružovat pravou nohou, páč jinak bych hnedle spad, že jo, a na náký nasedání teda nebyl vůbec čas, páč to by nás dostihli Konové a jejich střely, co uměj provrtat kost.

Cesta vedla nízkým tunelem ze stromů, kerý člověku rvaly vlasy z hlavy, až k starýmu mostu přes ústí řeky Polulu, kerá tvořila severní

hranici Údolí. Byli sme sotva sto kroků vod toho mostu, dyž se roztrhly mraky, zasvitlo slunce a to vodřený bednění zasvítilo zlatě a zrezlý pilony pokryl bronz. Bolest dala průchod vzpomínce, že jo, na třetí věštbu. *Bronz hoří, ten most se nesmí překročit.* Nemoh sem to na cválajícím koni Meronym vysvětlovat, tak sem jí jen zařval do ucha: *Trefili mě!*

Zastavila koně pouhej yard před mostem. *Kam?*

Do levýho lejtka.

Meronym se strachy bez sebe vohlídla. Po našich pronásledovatelič zatím nebylo ani vidu ani slechu, takže seskočila a prohlížela mi ránu. Sáhla do ní a já zaúpěl. *Šíp ránu zatím ucpává, napřed se musíme dostat na přátelský území a já pak...*

Pololuskou stezkou zabubnovaly pomstychtivý kopyta.

Řek sem, že přes ten most nesmíme. *Cože?* Votočila se, aby mi viděla do vočí. *Ty chceš říct, Zachry, že ten most nejni bezpečnej?*

Teda pokud sem věděl, tak bytelnej byl dost, často sem tam tudy brával Jonase, dyž byl eště malej, na racčí vajíčka a McAulyff vod Posledního pstruha tudy i s kárkou chodíval po většinu měsíců na tuleně, jenomže sny z Ikonérie nelžou, kdepak, nikdá a Abatyše chtěla, abych si svou věštbu pamatoval až do jakýhosi zvláštního dne – a ten den byl teď tady. *Říkám, že mi Sonmi přikázala, abych po něm nechodil.*

Meronyminu jízlivost měl na svědomí strach, víte, byla jen člověk jako vy a já. *A věděla Sonmi, že máme v patách hordu rozzuřenejch Konů?*

Ústí řeky Pololu je široký, vysvětloval sem, takže nejni nijak moc hluboký a proud tam nejni tak silnej. Cesta se před mostem dělila přesně v místě, kde sme stáli, že jo, a kousek vodtud se dala řeka přebrodit. Kopyta duněly blíž a blíž a Konové už nás mohli každou chvilku uvidět.

No, Meronym mýmu prapodivnému zdůvodnění prostě uvěřila, nevím proč, ale uvěřila a čistá chladná Pololu už mi zakrátko znecitlivovala ránu, jenomž kůň se po šterkovým dně vošklivě smekal. *Puddúúúm puddúúúm* cválali tři Konové k mostu, uviděli nás

a vzduch kolem nás se chvěl. Rozčísnul ho šíp, druhý, třetí spadl do vody a ta nás postříkala. Další tři Konové dohnali ty první tři, pořád hulákali a cválali přes pololuskej most, aby nám vodřízli na druhým břehu cestu. Byl sem zoufalej, proklínal sem se a pořád sem si říkal: *No jo, tak už je po nás, co naděláš.*

Víte, jaký to je, dyž se poráží strom? Myslim ten zvuk po posledním seknutí, lýko skřípe a celej kmen při pádu tak jako pomaloučku zaupí. Tak přesně tohle sem uslyšel. Víte, jedna věc je, dyž de jeden nebo dva lidi a táhnou kárku, a jiná je cválající kůň a šest-sedum-vosum cválajících válečnějších koní ve zbroji, to už prostě bylo moc. Ten most se rozpad, jako by byl ze slámy, že jo, pilony praskly, bednění se rozsypalo a do vody pleskly vopotřebovaný lana.

A nebyl to žádněj malej pád, kdepak. Pololuskej most byl vysokej jak patnáct chlapů a možná eště vyšší. Koně padali břichama nahoru, jezdci uvězněný ve třmenech, a jak sem už říkal, Pololu nebylo žádný bezpečně hluboký jezero, kerý by je zachytilo a z kerýho by vyplavali jak boje, kdepak, byla to řeka plná plochejch i vostrejch kamenů, na kerý padnout bylo vošklivý, moc vošklivý. Žádnej Kona se nezved, kdepak, jen dva tři ubohý koně se tam zmítali a kopali kolem sebe, na nákou doktořinu ale nebyl čas.

*

No, moje vyprávění už je pomalu u konce. Přebrodili sme s Meronym na druhou stranu a já děkoval Sonmi, i dyž už nebyla žádná údolní civilizace, kerou by šlo ušetřit. Naposledy mi zachránila kůži. Zbytek konský čety měl nejspíš co dělat se svejma mrtvejma a utopenejma kamarádama, než aby se vydávali za náma, že jo. Překročili sme Vosamělý duny a bez nehod sme konečně dorazili na Ikatův prst. Zatím tam žádný kajaky nečekaly, takže sme sesedli a Meronym použila to svoje moudro na moje rozseknutý lejtko. Dyž mi z něj vytáhla ten šíp, bolest se mi rozběhla po těle a votupila mi smysly, takže sem popravdě vůbec mauiský kajaky s Duophysitem neviděl připlouvat. Moje přítelkyně se tehdy musela rozhodnout, víte, buď mě naloží do kajaku, nebo mě nechá na Velkym vostrově

neschopnýho chůze a vůbec ničeho, jen kousek vod konskýho území. No, vyprávím vám tady u vás, takže víte, jaký to její rozhodnutí bylo. Vobčas tý její volby lituju, a vobčas ne. Prozpěvování veslařů mýho novýho kmene mě probudilo někde v polovině cesty přes úžinu. Meronym mi měnila zakrvácený vobvazy, použila náskou moudrou medicínu, aby mi pořádně votupila bolest.

Pozoroval sem kolíbabící se mraky ze dna toho kajaku. Duše plujou věkama, jako plujou voblaka po vobloze, a i dyž tvar ani barva ani velikost mraku nezůstane nikdá stejná, pořád je to mrak – a s duší je to zrovna tak. Kdo dokáže říct, vodkad' to kerej mrak přifouklo nebo kam se duše zejtra poděje? Jen Sonmi na východě a na západě a kompas a atlas, že jo, jen atlas mraků.

Duophysite si všim, že mám vodevřený voči, a ukázal mi Velkej vostrov temně fialovej proti jihovýchodní modři a Mauna Kea schovávající si hlavu jako plachej pták.

Jo, celej muj svět a celej život se mi scvrkly tak, že by se mi vešly do palce.

*

Muj starej táta Zachry byl podivnej pavouk, to nebudu popírat, dyž už je mrtvej. Většina jeho vyprávění bylo jen zábavný kachní prdnutí a na starý kolena dokonce uvěřil, že Meronym Jasnozřivá byla jeho milovaná Sonmi, že jo, tvrdil to, vykládal mi, že to poznal podle mateřskejch znamínek a komet a tak.

A esli já věřim jeho historce vo Konech a útěku z Velkýho? Na každým vyprávění je kapka pravdy, na někerejch je pravdy maličko a na pár jí je hodně. To s tou Meronym bylo podle mě z větší části pravdivý. Víte, dyž táta umřel, prohledali sme mu se sestrou věci a našli sme stříbrný vajíčko, kerýmu ve svejch vyprávěních říkal orison. A přesně jak to povídal, dyž ho zahřejete v dlaních, vobjeví se ve vzduchu nádherná dívka a promluví starým jazykem, kerýmu nikdo z živejch nerozumí a už ani rozumět nebude, kdepak. Nejní to žádný moudro, kerý by k něčemu sloužilo, páč nezabíjí konský piráty ani ti nenaplní prázdný břicho, někdy za soumraku ale tu přízračnou dívku

probudíme, jen abysme se mohli dívat, jak se vznáší a celá třpytí. Je krásná, v malejch dětech vzbuzuje úžas a její mumlání ukolíbává mimina.

Posad'te se na chvílku.

*

Nastavte ruce.

*

Koukejte.

Orison Sonmi~451

Kdo tedy byl Hae-Ju Im, když nebyl tím, za koho se vydával?

Sama sebe jsem překvapila, když jsem si na tu otázku sama odpověděla: „Unie.“

Hae-Ju řekl: „Ano, tak zní můj titul.“

Student Xi-Li byl velice rozčilený.

Hae-Ju mne upozornil, že pokud mu nebudu důvěřovat, bude má smrt otázkou pouhých minut.

Přikývla jsem, že mu tedy důvěřuji.

Vždyť už ti ale lhal o své totožnosti, tak proč bys mu měla tentokrát věřit? Jak jsi mohla s určitostí vědět, že tě nechce unést?

Jistě jsem to nevěděla. Mé rozhodnutí se opíralo o charakter. Mohla jsem pouze doufat, že čas ukáže jeho opodstatněnost. Zanechali jsme Timothyho Cavendishe jeho neznámému údělu a vlastní osudy jsme hnali po schodech dolů; výtahy odečítaly Duše a daly se naprogramovat tak, aby nás zadržely. Chodby ubíhaly, požární dveře se otvíraly, průchody mizely v temnotě. Hae-Ju mne z mnoha schodů snesl, nemohli jsme čekat, až si s nimi bez cizí pomoci poradím.

V podzemním podlaží čekal pan Čen v nenápadném fordů. Na pozdravy nebyl čas. Vozidlo spěšně projelo řadou tunelů a parkovišť. Pan Čen mrkl na své sony a informoval nás, že severní a východní přístupové cesty jsou zablokované, na objezdu to ale vypadá pořád dobře a jejich lidé by tam na nás měli čekat.

Hae-Ju rozhodl, že se pojede po objezdu. Pak vytáhl z kapsy zavírací nůž, odřízl si koneček levého ukazováku, zmáčkl a vytáhl droboučné kovové vajíčko. Vyhodil ho z okna a přikázal mi, abych se stejným způsobem zbavila svého prstenu s duší. I Xi-Li si odřízl duši.

Unionisti si opravdu vyřízli nesmrtelné duše, jimiž je obdarovala Juche?

Jak jinak mohlo hnutí odporu uniknout Svornosti? Tak by totiž riskovali odhalení při každém průjezdu kolem semaforu. Ford objel nájezd a okna vyrazila fosfátová bouře; záupěly plechy, ford proletěl těsně kolem zdi a se skřípěním zprudka zastavil.

Ozvala se další střelba.

Ford se zachvěl a znovu zrychlil, uslyšela jsem, jak z něho vypadlo tělo. Skučení neustávalo. Byl to Xi-Li. Hae-Ju mu přidržel revolver u hlavy a vystřelil.

Cože? Ale proč?

Později jsem se dozvěděla, že dumdumky, které používá Svornost, jsou plněné kalodoxalynem a giga-stimulinem. To první je jed, který oběti způsobí strašlivou bolest a jeho výkřiky prozradí, kde je, to druhé mu zabrání ztratit vědomí. Xi-Li se zhroutil do embryonální polohy. Hae-Ju sklonil hlaveň. Ten veselý postgraduát, kterého jsem znávala, byl pryč. Ptala jsem se sama sebe, zda vůbec kdy existoval.

Vytlučenými okny dovnitř přšelo a foukal vítr. Pan Čen směřoval k obvodové komunikaci úzkou odpadní stokou a cestou vytrhával odtokové roury. Na bráně do univerzitního areálu před námi problikávala červenomodrá světla. Vznášející se avion lámal stromy, autoritativní hlas z reproduktorů kdovíkomu uděloval nesouvislé rozkazy. Pan Čen na nás křikl, ať se držíme, vypnul motor a uhnul ze silnice. Ford nadskočil, praštila jsem se o strop do hlavy, Hae-Ju mne ale nějak pod sebou zaklínil. Vůz nabral rychlost, hmotnost i beztížnost.

Ten pád si pamatuji: odblokoval starší vzpomínku na temnotu, setrvačnost, přitažlivost, vzpomínku na uvěznění v jiném fordu. Nedokázala jsem ve vlastní paměti nalézt její zdroj.

Lámal se bambus, ohýbaly se plechy, žebry jsem narazila o podlahu. Chaos a hluk se slévaly dohromady.

Ford znehybněl. Slyšela jsem cvrlikání hmyzu, déšť v listí a pak i naléhavý šepot. Ležela jsem přimáčkнутá pod Hae-Juem, který se s úpěním pokoušel otočit. Do očí se mi zabodlo světlo a majitel svítilny se zeptal, jestli je někdo při sobě. Uslyšela jsem pana Čena, jak prosí, aby otevřeli dveře.

Nějaké ruce brzy z havarovaného vozu vyprostily Hae-Jua, pana Čena i mě. Byla jsem potlučená, ale celá. Xi-Liovo tělo zůstalo, kde bylo. Napjaté tváře, odhodlané tváře, tváře, které toho mnoho nenaspaly: unionisté. Spustili mne jakýmsi otvorem. Rukama jsem se přidržovala příček, kolena se mi odírala o krátký průlez. Jiné paže mne vyzvedly do prostoru, v němž jsem později rozpoznala řemeslnickou dílnu. Strčili mne do elegantního dvojsedadlového forda pro vybrané funkcionáře. Byly vydány rozkazy, rozeslány zprávy. Otevřely se dveře na straně řidiče, dovnitř vklouzl Hae-Ju a nastartoval. Garážová vrata vyjela nahoru.

Jeli jsme po předměstských silničkách, pak jsme odbočili na frekventovanou dopravní tepnu. Ve fordech kolem nás seděli osamělí řidiči, zamilované páry, nepočetné rodiny, někteří cestující se tvářili odevzdaně, jiní neurvale pokřikovali. Všimla jsem si, že pan Čen opět bez rozloučení zmizel. Když Hae-Ju konečně promluvil, zněl jeho hlas utrápeně. Řekl, že kdyby snad jeho někdy škrábla dumdumka, mám mu poskytnout eutanázii stejně rychle, jako to on udělal Xi-Liovi. Nevěděla jsem, co na to odpovědět.

Prosil, abych byla ještě chvíli trpělivá, protože kdyby nás teď chytili, pak čím méně toho budu vědět, tím lépe. Potom dodal, že nás čeká rušná noc. Nejprve jsme měli namířeno do Huamdonggilu. Navštívil jste tuhle zónu někdy, archiváři?

Ne. Ministerstvo by mě vyhodilo, kdybych byl někdy viděn ve slumech *podlidi*. Jaké to tam je?

Huamdonggil je ohavná změť baráků na spadnutí, levných nocleháren, zastaváren, barů, kde se prodávají drogy, a pohodlných ubytoven patřících zpátečnickému světu. Hae-Ju nechal ford v garáži a připomněl mi, abych si oči i hlavu nechala zakryté, protože ukradení servanti končívají v místních bordelech – svému účelů, pak slouží po humpolácky provedené operaci.

Z křivolakých uliček a kanálových přivaděčů čpěly splašky. Mezi dveřmi posedávali shrbení čistokrevní s kůží zanícenou v důsledku dlouhodobého působení žíravých dešťů. Děti chlemtaly vodu z kaluží. Zeptala jsem se, kdo tady žije. Hae-Ju mi vyprávěl, jak nemocnice vysávají Duše migrantů s encefou nebo zkamenělými plícemi, dokud jim nezůstane posledních pár dolarů na smrtící injekci – nebo na cestu do Huamdonggilu.

Nemohla jsem pochopit, proč migranti opouštějí výrobní zóny a vystavují se takovému osudu. Hae-Ju vypočítával: malárie, záplavy, sucha, nebezpečné obilninové genomy, paraziti, rozšiřování mrtvých zón a taky prostá touha po lepším životě pro vlastní děti. Ujistil mne, že korporace Papá Songa je humánní zaměstnavatel v porovnání s továrnami, z nichž mnozí tito migranti uprchli. Všelijací šíbři jim naslibují, že v Dvanáctiměstí doslova prší dolary z nebe – migranti touží uvěřit a pravdu odhalí teprve ve chvíli, kdy se z nich stanou *untermenschen*, podlidi. A šíbři fungují jen jedním směrem. Hae-Ju mne odváděl od mňoukající dvouhlavé krysy a upozorňoval, že tahle zvířata koušou.

Zajímalo mne, proč městská rada takovou špínu toleruje.

Odpověděl, že Huamdonggil je považován za jakousi chemickou toaletu, v níž se diskrétně, leč zatím ještě ne zcela neviditelně rozkládá nežádoucí lidský odpad. Slumy podlidi motivují spotřebitele z nižších vrstev tím, že jim názorně předvádějí, co postihne ty, kteří přestanou utrácet a pracovat jako spořádaní občané. Podnikatelé využívají právního vakua k budování zábavních zón plných neřesti a Huamdonggilu tak zbývá na daně a na úplatky pro funkcionáře z

nejvyšší vrstvy. MediCorp tu provozuje týdenní kliniku pro umírající *untermenschen* a poskytuje eutanázii výměnou za zdravé orgány, OrganiCorp uzavřelo s konglomerací lukrativní smlouvu a každý den tam posílá četu imunogenomovaných servantů – ne nepodobných katastrofistům –, aby odklízeli mrtvé, než se z nich začnou líhnout mouchy. Pak mi můj průvodce řekl, abych zůstala zticha, protože jsme dorazili k cíli.

Což bylo přesně co?

Vybavuji si mah-jongský dům s přečnívajícím horním patrem a vysokým nabíleným prahem, který bránil zatékání vody dovnitř, už bych ho ale nepoznala. Huamdonggil nemá číslování a neexistuje ani jeho mapa. Hae-Ju zaklepal, v kukátku to bliklo, zarachotila závora a vrátný otevřel dokořán. Měl zrezlý pancíř a vražednou železnou tyč. Zabručel na nás, ať tam počkáme na Ma Arak Nau. Zajímalo mne, jestli pod chráničem nosí servantský obojek.

Zakouřená chodba z papírových paravánů někam zahýbala.

Slyšela jsem mah-jongské dlaždice, cítila pach nohou, pozorovala exoticky oděné čistokrevné jídlonošky, jak nosí tácy s nápoji. Kdykoli odsunuly papírovou zástěnu, proměňovaly se jejich otrávené výrazy v dívčí radost. Napodobila jsem Hae-Jua a zula jsem si své niky zašpiněné v humadonggilských uličkách.

„Nebyl byste tady, kdyby zprávy nebyly špatné,“ ozval se nelibozvučný hlas. Jeho majitelka nás oslovila ze stropních dvířek. Nebyla jsem si jistá, jestli její zřasené rty, srpkovité oči a nesouvislá mluva byly výsledkem genomování nebo mutace. Dveřní lišty se držela prsty, které pokrývaly drahokamy jako bradavice.

Hae-Ju popostoupil přímo pod otvor a oslovil Ma Arak Nau, kterou jsem považovala za paní domu. Unionista jí pověděl, že se buňka zvrhla, Mephi a jeho lidé jsou ve vězení a Xi-Li zemřel.

Jazyk Ma Arak Nay byl dvakrát delší než normálně, používala ho na chytání much. V přítmí půdy se jí leskly oči. Zeptala se, kam až rakovina postoupila. Hae-Ju na to řekl, že přišel proto, aby to zjistil. Paní domu nás pozvala do salonu.

Do salonu?

Místnůstky vtěsnané mezi hlučnou kuchyň a falešnou stěnu, osvětlené slabým solárem. Na kraji litinového koše na uhlí, který byl starší než dům a možná i než celé město, čekal šálek rubínové limonády. Usadili jsme se na řádně ošoupané podušky. Hae-Ju usrl nápoj a řekl, že si mohu sundat kapuci. V prkenném stropě to zabouchalo a zaprašťelo, dvířka se otevřela a objevila se tvář Ma Arak Nay. Uviděla můj obličej, nevyjádřila však žádné překvapení.

Ve starobylém litinovém koši to bzučelo úplně moderními elektrickými obvody. Valilo se z něho kulovité pole temnoty a ticha, dokud nepohltilo celý salon a nezastřelo kuchyňské zvuky. Strakaté světlo nad košem se zformovalo do tvaru kapra.

Kapra? To jako té ryby?

Kouzelného, růžově perleťového, půl metru dlouhého kapra s fousky jako čínský mandarín. Jedno líné máchnutí ocasní ploutví ho nasměrovalo ke mně. Kořeny leknínů se před ním rozestupovaly. Jeho letité oči četly v mých, boční ploutve čeřily vodu a on se jen vznášel na místě. Pak se ponořil trochu hlouběji, aby si mohl přechyst, co mám na obojku, a já své jméno uslyšela vyslovit starého muže. Podívala jsem se na Hae-Jua, v kalném podvodním vzduchu byl ale sotva viditelný.

„Jsem hluboce vděčen za možnost vás vidět,“ přenášený hlas onoho 3D byl kultivovaný, ale nakřápnutý, „jakož i poctěn, že se s vámi setkávám.“ Kapr se představil jako An-Kor Apis z Unie a omluvil se za tu vizuální teatrálnost, obezřetnost je ale nanejvýš na místě, protože Svornost toho večera pročesává všechny kmitočty.

Váhavě jsem odpověděla, že to chápu.

An-Kor Apis mi slíbil, že brzy pochopím mnohem víc, a poprosil mne, abych byla ještě chvíli trpělivá. Pak se obrátil k Hae-Juovi a oslovil mého společníka jako velitele Ima.

Hae-Ju ohlásil, že poskytl eutanázii Xi-Liovi.

Apis řekl, že o tom ví a že neexistuje žádný prostředek, který by dokázal zmírnit Xi-Liovu bolest. Připomněl Hae-Juovi, že Xi-Lia zabila Svornost a Hae-Ju že ho jen zbavil utrpení, a nabádal ho k

maximálnímu úsilí, aby Xi-Liova oběť nebyla marná. Porada pokračovala: narušeno bylo šest buněk a dalších dvanáct muselo být izolováno. Radní Mephi se stačil zabít, ještě než ho začali mučit. Kapr pak Hae-Juovi přikázal, aby mne vyvedl z konglomerace první západní branou, pak pokračoval v konvoji k severu a aby si všechno dobře vtiskl do paměti jako do zrcadla.

Pak zakroužil, zmizel ve zdi salonu, načež mi vyplul z prsou. „Své přátele jsi vybírala moudře, Sonmi,“ pochválil mě Apis. „Společně bychom mohli dosáhnout změn, velkých změn, historických změn, a transformovat naši společnost.“ Slíbil, že se zase brzy setkáme.

Koule se smrštila, zmizela v litinovém koši a salon byl zase jako předtím. Z kapra zbyl proužek světla, bod a pak už nic.

Jak chtěl Hae-Ju projít ven z konglomerace, když jste v ukazováčcích neměli duše?

Implantátora duší přivedli o pár minut později. Hubený, anonymně vyhlízející muž prohlédl s profesionální přezíravostí Hae-Juvovi pořezaný prst, z balíčku s rosolovitou hmotou pinzetou vyňal drobounkou dřebičku, vsadil ji do tkáně a na prst nastříkal kutan. Podivila jsem se, jak taková nenápadně vyhlízející tečička může svým nositelům udělit spotřebitelská práva a ty, kteří ji nemají, odsoudit k existenci ubohého nevolníka či ještě horší. „Vaše nové jméno je Ok-Kyun Pyo,“ informoval implantátor Hae-Jua a dodal, že si svou minulost může stáhnout jakýmkoli sony.

Pak se obrátil ke mně, a zatímco hovořil, vytáhl laserové kleště. Vysvětlil mi, že laser řeže ocel, živou tkáň ale ani neškrábne, takže ucítím jen takové nepatrné šimrání. Uslyšela jsem cvaknutí. „Tak a teď podkožní čárový kód.“ Natřel mi krk anestetikem, upozornil mě, že další fáze bude bolet, tlumicí pole skalpelu ale zabránil, aby kód při styku se vzduchem explodoval a utrl mi hlavu.

„Geniální,“ zamumlal Hae-Ju. Držel mne za ruku.

„Jistě že je to geniální,“ odtušil implantátor. „Sám jsem to vymyslel.“ Litoval, že si svůj vynález nemohl nechat patentovat, a řekl Hae-Juovi, aby si připravil tkaninu na vysušení krve. Hrdlo mi rozervalo prudká bolest. Hae-Ju mi ucpal ránu, implantátor mi v

pinzetě ukázal čarový kód Sonmi~451 a řekl, že ho sám opatrně zlikviduje. Nastříkal mi na ránu hojivý sprej, přiložil fáč v barvě kůže a doporučil, abych si obvaz ještě před spaním vyměnila. „Tak a teď jsem spáchal zločin, který je tak nový, že ještě dokonce nemá ani název,“ pokračoval dál. „Oduševnění servanta. Jenomže namísto dechovky, nobelovky za mimořádný vědecký přínos a lehárny někde na univerzitě, si vysloužím leda čestné místo v Majáku.“

„A odstavec v dějinách boje proti korporacii,“ dodal Hae-Ju.

Na to implantátor odpověděl: „Díky, bratře. Celý odstavec?“ Operace proběhla rychle. Položil mi pravou dlaň na plenu, nastříkal anestetikum, nařízl mi břicho ukazováku, potřel koagulantem, aby to nekrvácelo, pinzetou mi do ranky vložil Duši a nastříkal kutanem, aby zakryl veškeré známky mého náhlého povznesení mezi čistokrevné. Tentokrát jeho sarkasmus prozradil i upřímné jádro: „Nechť ti tvá Duše přinese v zemi zaslíbené hodně štěstí, sestro Jun-Ah Ju.“

Poděkovala jsem mu. Málem jsem zapomněla na Ma Arak Nau, která všechno pozorovala stropními dvířky. „Nejlepší bude, když sestra Ju dostane k nové Duši také nový obličej,“ poznamenala, „jinak na cestě do země zaslíbené zazní určité dost nepříjemné otázky.“

Takže předpokládám, že další zastávka byla u obličejového designéra.

Ano. Vrátný nás doprovodil až na ulici T'oegyero na severní hranici Huamdonggilu. Směřovali jsme podzemní dráhou do kdysi módní galerie v Shinch'on a po eskalátorech jsme vyjeli mezi křišťálovými lustry osvětlujícími žalmy Imanentního předsedy až do čtvrti na úrovni zastřešení připomínající bludiště, kam zavítali pouze spotřebitelé jistí si svým cílem. Hae-Ju mne provedl zákruty a odbočkami lemovanými diskretními vchody a záhadnými firemními štítky až k obyčejným dveřím. Ve výklenku zářila zlatá lilie. „S madam vůbec nemluv,“ upozornil mne, když zazvonil. „Chce to opatrné zacházení.“

Lilie zezvětlala a zeptala se, co tam děláme.

Hae-Ju odpověděl, že máme schůzku s madam Ovid.

Květina se ohnula, aby si nás prohlédla, a řekla, ať počkáme.

Dveře se otevřely. „Já jsem madam Ovid,“ prohlásila bělostná paní, „a žádná schůzka domluvena nebyla.“ Rosení její tvrdou krásu kdysi dávno zmrazilo na pětadvaceti letech, hlas měla ale hrubý jak pila. „Náš biokosmetik přijímá výhradně na základě osobního doporučení. Zkuste vobličejáře v jednom z nižších pater.“

Zabouchla nám dveře před nosem.

Hae-Ju si odkašlal a promluvil do lilie: „Informujte laskavě váženou madam Ovid, že jí Lady Hím-Jung posílá srdečné pozdravy.“

Následovala odmlka. Lilie zrudla a zeptala se, zda cestujeme zdaleka. Rozpoznala jsem smluvené znamení.

Hae-Ju heslo dokončil: „Cestuj dost daleko a potkáš sám sebe.“

Madam Ovid otevřela, její opovržení se ale nijak nezmenšilo. „Kdo by se hádal s Lady Hím-Jung?“ Řekla, ať ji následujeme a prý žádné loudání. Interiér, který tvořily různé průchody kryté závěsy, byl koncipován tak, aby byla zachována maximální diskrétnost. Soláry vydávaly slabé světlo, pohlcovače zvuků tlumily hlasy i kroky. Po minutě v mřížoví chodeb luskla madam Ovid prsty a připojil se k nám mlčenlivý asistent. Otevřely se dveře do světlejšího ateliéru a vrátily se nám hlasy. Na sterilním soláru se blýskaly nástroje typické pro řemeslo obličejových designérů. Madam Ovid mne požádala, abych si odložila kapuci. Nad mými servantskými rysy se nijak nepozastavila. Pochybuji, že kdy vstoupila k Papá Songovi. Zeptala se, kolik máme na zákrok času.

Když jí Hae-Ju odpověděl, že musíme za devadesát minut odejít, ztratila svou nabroušenou *sangfroid*. „Proč se obtěžujete chodit za umělcem?“ otázala se. „Proč si to nezařídíte sami za pomoci wrigleye a rtěnky? Cožpak Lady Hím-Jung považuje Zlatou lilii za podnik, kde vám nějaký omítač se slevou dvakrát přejede obličej zednickou lžící a vystavuje ve výloze kodaky před a po?“

Hae-Ju si pospíšil s vysvětlením, že nečekal úplnou proměnu – jen kosmetické úpravy k oklamání Oka nebo zběžného pohledu.

Připustil, že devadesát minut je směšně málo, a právě proto potřebuje Lady Hím-Jung toho nejlepšího z nejlepších.

Pyšná obličejová designérka rozpoznala lichocení, nebyla ale vůči němu imunní. „Nikdo,“ chlubila se, „nevidí tvář uvnitř tváře tak jako já.“ Natočila si mne do určitého úhlu a pravila, že by mi mohla změnit pleť, barvu, vlasy, víčka a obočí. Panenky mi obarví, aby měly odstín, jaký mají čistokrevní. Mohla by mi udělat důlky ve tvářích a odstranit typické servantské lícní kosti. Rozhodla se, že z těch drahocenných děvětaosmdesáti minut vytěží maximum.

Co se stalo s uměním madam Ovid? Podle mě vypadáš jako Sonmi, kterou právě vytáhli z kultivátoru.

Svornost mi nechala na vrcholný výsledek před soudem změnit vizáž. Hvězda večera musí zapadnout do role. Když jsem ale celá bolavá opouštěla Zlatou lilii, nepoznal by mě ani Dohlížitel Rhí. Slonovinové panenky dostaly barvu lískových oříšků, tvar očí se prodloužil, folikuly zčernaly. Jestli vás to zajímá, archiváři, můžete si prohlédnout kodaky z mého zatčení.

U eskalátoru čekal zlatý chlapec s červeným balonkem. Následovali jsme ho ve vzdálenosti dvaceti kroků na frekventované parkoviště pod galerií. Chlapec zmizel, balonek byl ale přivázaný ke stěračí terénního vozidla. Vyjeli jsme po dálnici k První východní bráně.

První východní? Unionistický generál – Apis – vám přece přikázal, abyste jeli přes První západní.

Velitel své rozkazy doprovodil slovy, aby si Hae-Ju všechno dobře vtiskl do paměti jako do zrcadla. Ta šifra říkala: „Otočte rozkaz.“ Západ značilo východ, sever znamenalo jih, jeďte v konvoji, bylo jeďte sami.

To je ale nebezpečně jednoduchá šifra.

Pedanti často jednoduchost přehlédnou. Když jsme chvátali po dálnici, zeptala jsem se, jestli je Hae-Ju pravé jméno. Unionista odpověděl, že u mužů jeho povolání nejsou žádná jména pravá.

Výjezd se stočil k závorám, u nichž se platilo mýtné. Zpomalili jsme a zařadili jsme se do popojíždějící fronty. Na výjezdu každý řidič vystrčil ruku okénkem, aby si Oko mohlo odečíst jeho Duši. Vykonavatelé pak stavěli fordý na namátkové kontroly. „Tak asi jeden ze třiceti,“ zamumlal Hae-Ju, „celkem slušná šance.“ Přišli jsme na řadu u čtečky. Hae-Ju do ní vložil ukazovák a ozval se alarm.

Závora se zavřela.

Unionista na mne sykl: „Pořád se usmívej, nasad' prázdný obličej.“

Přihnal si to k nám vykonavatel a trhnul palcem: „Ven.“

Hae-Ju poslechl a klukovsky se šklebil.

Vykonavatel chtěl slyšet jméno, a kam jedeme.

Můj průvodce sehrál mistrovský kousek. „Ehm, ehm, Ok-Kyun Pyo. Pane. My, no teda, jedeme do motelu za konglomerací.“ Rozhlédl se a udělal oplzlé gesto, jehož význam jsem znala od Bum-Suka a od Fanga. Nesmysly, které vykládal o propustce pro matčinu kočku, vykonavatel natotata uřal. Zeptal se, jak je ten motel daleko, a jestli si uvědomuje, že už je po tříadvacáté hodině.

„PráskALežíš v Yöju,“ odpověděl spiklenecky Hae-Ju. „Pohodlné, čisté, rozumné ceny, ačkoli vykonavatele, jako jste vy, nejspíš nechají své zařízení vyzkoušet *gratis*. Pouhých třicet minut v rychlém pruhu, východní výjezd číslo deset.“ Slíbil, že tam budeme i s rezervou ještě před nočním klidem.

Vykonavatel se zeptal, jak Hae-Ju přišel ke zranění ukazováčku.

„Á, tak proto se Oko zablokovalo?“ Hae-Ju si teatrálně povzdychl a popsal, jak se pořezal při vypeckování přírodního avokáda, když byl na návštěvě u matky své přítelkyně. Všude samá krev, bylo to tak trapné, *pro něho* od teďka jen avokáda bez pecek, příroda za všechny ty potíže snad ani nestojí.

Vykonavatel nahlédl do fordu a přikázal mi, abych odložila kapuci.

Doufala jsem, že můj strach bude vypadat jako stydlivost.

Vykonavatel se mne zeptal, jestli je můj přítel pořád takhle upovídáný.

Upejpavě jsem přikývla.

A proto vůbec nemluví?

„Ano, pane,“ vyhrkla jsem. „Ano, pane důstojníku.“

Vykonavatel Hae-Juovi řekl, že dívky bývají poslušné a ostýchavé jen do svatby, pak prý rozváží a už nikdy nezmlknou. „Jedťe.“

Kde jste tehdy nocovali? V nějakém motelu?

Ne. Sjeli jsme na výjezdu číslo dvě, pak jsme odbočili na neosvětlenou venkovskou silničku. Násep osázený trnitými piniemi zakrýval průmyslový areál o více než stovce objektů. Tak blízko večerky byl náš ford široko daleko jediným vozidlem. Zaparkovali jsme a přeběhli větrné prostranství před betonovým blokem s nápisem PĚSTÍRNA HYDRA. Čidlo po přiblížení Hae-Juovy Duše mrklo a posuvné dveře se otevřely.

Uvnitř nebylo zahradnictví, nýbrž rudě osvětlená klenba zastřešující obrovité nádrže. Byl tam nepříjemně teplý a vlhký vzduch. Vlákčitá živná půda, kterou jsem uviděla průhledem, na okamžik zakryla obsah nádrže. Pak se začaly objevovat jednotlivé údy, rodící se tváře, jedna jako druhá.

Kultivátory?

Ano, vstoupili jsme do genomické jednotky. Pozorovala jsem chuchvalce embryí budoucích servantů rozptýlených v děložním rosolu. Některá nehnutě spala, jiná si cucala palec, další trhala nohama nebo rukama, jako by do něčeho kopala nebo někam utíkala. Zeptala jsem se Hae-Jua, jestli i mne vypěstovali právě tady.

Odpověděl, že ne, pěstírna Papá Songa v Kwangju je pětikrát větší než tahle. Nahlédl do kultivátoru a řekl, že tihle jsou určeni do uranových dolů pod Žlutým mořem. Měli baňkovité oči. Kdyby byli příliš dlouho vystaveni nefiltrovanému dennímu světlu, mělo by to za následek nepříčetnost.

Hae-Ju se v tom horku celý leskl potem. „Určitě potřebuješ Mýdlo, Sonmi,“ vzpomněl si. „Naše šestihvězdičkové přístřeší je tímto směrem.“

Přístřeší? V pěstírně servantů?

Můj unionista měl zálibu v ironii. Tím přístřeším bylo zázemí nočních hlídačů: betonová místnost se sprchou, jediným lůžkem, stolem, hromadou židlí, zanesenou klimatizací a rozbitým pingpongovým stolem. Tlusté potrubí hučelo vedrem. Kontrolní panel monitoroval kultivátory a z okna byl rozhled po celé pěstírně. Hae-Ju navrhl, abych se vysprchovala teď, protože za zítřejší večer neručí, místnost přepažil plachtou, abych měla soukromí, a zatímco jsem se myla, udělal si ze židlí lůžko pro sebe. Když jsem vylezla ze sprchy, čekal na mě na lůžku sáček s Mýdlem a nové oblečení.

Necítila ses bezbranná takhle uprostřed pustiny, když jsi dokonce ani neznala Hae-Juovo pravé jméno?

Ne. Servanti vydrží díky stimulinu v Mýdle vzhůru déle než dvacet hodin, když nás ale přepadne únava, padneme téměř bez varování.

Probudila jsem se o tři hodiny později úplně čilá. Mýdlo určené pro embrya horníků bylo bohatě okysličené. Hae-Ju spal na svém plášti. Prohlédla jsem si stroupeček zaschlé krve na tváři, kterou si poškrábal při našem útěku z Taemosanu. Pleť čistokrevných je tak jemná. Oči mu pod víčky kroužily, jinak se v místnosti nic ani nepohnulo. Vyslovil Xi-Liovo jméno, možná to ale byl jen neurčitý zvuk. Zajímalo by mne, kým byl, když spal.

Blikla jsem Duší na Hae-Juovo sony, abych si něco zjistila o své vlastní falešné identitě, o Jun-Ah Ju. Byla jsem studentkou genomiky narozenou třicátého v druhém měsíci v Naju v roce Koně. Otec byl pobočníkem u Papá Songa, matka v domácnosti, žádní sourozenci... údaje zabíraly desítky, stovky stránek. Noční klid dozníval. Hae-Ju si masíroval spánky. „Ok-Kyun Pyo by rád šálek starbucku.“

Zvolila jsem právě tento okamžik, abych mu položila otázku, proč Unie platí tak zničující cenu za ochranu experimentálního servanta.

„Ach jo.“ Hae-Ju si vytíral ospalky z očí. „Dlouhá odpověď, dlouhá cesta.“

Další vytáčky?

Ne, podal mi vyčerpávající odpověď při cestě dál na venkov. Musím ji teď pro váš orison precizovat, archiváři. Nea So Copros samo sebe zabíjí. Půda je kontaminovaná, řeky bez života, vzduch přesycený jedovatými zplodinami, zásoby potravin znehodnocené nežádoucími geny. Nižší třída si nemůže dovolit kupovat léky potřebné k eliminaci těchto negativních jevů. Melanomové a malarické pásy postupují k severu rychlostí čtyřiceti kilometrů za rok. Výrobní zóny v Africe a Indonésii, které zásobují spotřebitelské zóny, jsou ze šedesáti procent neobyvatelné. Legitimitnost plutokracie, její bohatství, vysychá; Obohacovací zákony Juche jsou pouhé náplasti na krvácení a amputace. Jeho jedinou odpovědí je ona strategie, kterou všechny zkrachovalé ideologie tak milují: popírání. Čistokrevní z nižší třídy padají do žump *untermenschen*, funkcionáři papouškují Sedmý katechismus: „Hodnotou duše jsou dolary, kterými oplývá.“

Jakou má ale logiku nechávat čistokrevné nižší třídy umírat v místech jako Huamdongil? Co nahradí jejich drahocennou práci?

My. Vypěstovat servanta je velice levné, archiváři, a navíc nemá žádné nemístné touhy po lepším a svobodnějším životě. A protože „to“ bez vysoce genomovaného Mýdla, na jehož výrobu a distribuci má korporace monopol, po osmačtyřiceti hodinách zemře, nemůže „to“ nikam utéct. S výjimkou mne jsou servanti vlastně organickým strojním vybavením. Archiváři, pořád ještě trváte na tom, že v Nea So Copros nejsou otroci?

A jak zamýšlela Unie z našeho státu vymýtit tato... údajná „zla“?

Revolucí.

Předšarvátková Východní Asie byla jen změtí chorých demokracií, autokracií páchajících democidu na vlastním obyvatelstvu a mrtvých zón! Kdyby Rada celý region nesjednotila a neuzavřela kordonem, sklouzli bychom zpátky k barbarství. Jak se může jakákoli organizace dopouštět takového... terorismu?

Korporacie páchne korupcí a senilitou. Slunce zapadá.

Zdá se, žeš propagandu Unie vzala bezvýhradně za svou, Sonmi.

Já jsem si zase všimla, že vy jste vzal bezvýhradně za svou propagandu Nea So Copros, archiváři.

Zmínil se ti Hae-Ju, jak konkrétně Unie plánuje uskutečnit převrat ve státě s dvoumilionovou armádou?

Ano. Unie měla v úmyslu technicky zajistit povznesení šesti milionů servantů.

Nechápu, jak to žeš v tom nerozpoznala čirý přelud.

Všechny revoluce jsou čirým přeludem, dokud se neuskuteční, pak se z nich stanou dějinné nevyhnutelnosti.

Jak by bývala mohla Unie dosáhnout takového „simultánního povznesení“?

Bitva se odehrávala na molekulární úrovni. Pár stovek unionistů pracovalo v klíčových zařízeních, jako byly závody na výrobu Mýdla a kultivátorové pěstírny, a mohli tedy spustit několikamilionové povznesení přidáním katalyzátoru doktora Sulejmana do nejdůležitějších dávkovačů živin.

Jaké škody ale mohlo napáchat třeba i šest milionů povznesených servantů na nejstabilnější státní pyramidě v dějinách civilizace?

Kdo by dělal na výrobních linkách? Zpracovával odpadní vody? Krmil ryby v rybích farmách? Těžil ropu a uhlí? Plnil reaktory? Stavěl domy? Obsluhoval ve stravovnách? Hasil požáry? Tvořil kordon?

Plnil Exxonové nádrže? Zvedal, kopal, tahal, tlačil? Kdo by řezal a sklízel?

Čistokrevní ztratili schopnosti, které vytvářejí společenství. Správná otázka zní, jaké škody mohlo šest milionů povznesení nenapáchat v kombinaci s kordonovou milicí a čistokrevnými z nižší třídy na samém okraji pádu mezi *untermenschen*.

Svornost by udržela pořádek. Policejní agentury nejsou tvořeny výhradně dvojími agenty Unie.

Jakými zastrašujícími prostředky by Svornost disponovala? To by na povznesené mávala revolvery? Dokonce i Juna~939, servantská jídlonoška, volila raději smrt než otroctví.

Počkat, počkat... Svornost byla už v době tvého útěku ve střehu v obavách před spiknutím – pokoušeli se tě přece zadržet. Kolem závodů na výrobu Mýdla by se vysunuly ochranné protipožární stěny.

Svornost byla v pohotovosti kvůli unionistickým zvědům v Taemosanu a jedné povznesené servantské jídlonošce. Nic víc.

A tvoje role v tomhle... überplánu?

Mým prvním úkolem bylo poskytnout důkaz, že Sulejmanův katalyzátor funguje. Dodala ho má vlastní mysl tím, že prostě nezdegenerovala. Katalyzátor se začal v masovém rozsahu syntetizovat v několika podzemních továrnách.

„Tvým druhým úkolem bude role velvyslance,“ informoval mne Hae-Ju onoho rána. Generál Apis – ten kapr v mah-jongském salonu – doufal, že budu působit jako emisar, prostředník mezi Uníí a povznesenými servanty, a že je pomohu zmobilizovat jako občany revolucionáře.

Jaký byl tvůj názor na takovouto roli v teroristické organizaci?

Moje největší úzkost pramení z toho, že jsem nebyla genomovaná, abych měnila dějiny. To jsem také řekla unionistovi, který mi odpověděl, že na to není genomován nikdo. Naléhal, abych

si to všechno promyslela. Apis doufal, že dospějí k rozhodnutí, ještě než se setkáme. Unie pro tuto chvíli žádala jediné, a sice abych ten návrh ihned neodmítala.

Nebyla jsi zvědavá, jak si Unie představuje ony zářnější zítřky? Jak jsi mohla vědět, že nový řád nezrodí ještě horší tyranii? Vzpomeň na bolševiky, na Saudské Araby, na severoamerické Svatodušní revoluce. Je-li zapotřebí výrazné změny, pak program postupných reforem, opatrných kroků, je tím nejmoudřejším způsobem, jak postupovat.

Vaše vědomostní základna je ku podivu poměrně široká na archiváře osmé třídy. „Propast nelze přejít dvěma kroky.“ Setkal jste se s tím okřídleným rčením v materiálech z počátku dvacátého století?

Dotýkáme se diskutabilních záležitostí, Sonmi. Vraťme se k tvé cestě.

Po vedlejších silnicích jsme kolem jedenácté hodiny dorazili na pláň Suanbo. Rozprašovače vypouštěly mračna šafránově žlutých hnojiv zahalující obzor. Hae-Jua znepokojovalo, že se tam vystavujeme očím satelitů Eye-Sat, proto jsme odbočili na cestu vedoucí plantážemi TimberCorp. V noci pršelo, takže rozbahněná polní cesta byla samá louže a kupředu to šlo jen pomalu, zato jsme nepotkali žádné jiné vozidlo. Hybridy blahočetu ztepilého a gumovníku tam stály v dokonalém útvaru jako vojáci a vytvářely dojem, že náš ford stojí a les, milionový regiment, pochoduje dozadu. Ven jsem se dostala jen jednou, to když Hae-Ju z kanystru doléval exxon do nádrže. Na pláni panovalo jasné ráno, v hloubi plantáže se ale denní světlo měnilo v zatuchle vlhký soumrak. Jediným zvukem bylo šustění tupého jehličí ve sterilním větru. Stromy, které neměly žádný pyl, byly genomované tak, aby odpuzovaly veškerý hmyz i ptactvo, nehybný vzduch čpěl insekticidy.

Les skončil stejně náhle, jako začal, krajina se změnila v kopcovitější. Cesta se stočila k východu, na jihu se táhlo Woraksanské pohoří, na severu se rozkládalo jezero Č'ungju. Hae-Ju

mi vysvětlil, že ten nepříjemný zápach se teď šíří z jezerní vody, která vytéká z lososových sádek. Na pahorcích za vodou trčela ohromná loga, na prašnou krajinu shlížela malachitová socha proroka Malthuse. Cesta vedla pod expresní dálnicí z Č'ungju do Taegu a Pusanu. Hae-Ju prohlásil, že bychom to do Pusanu zvládli za dvě hodiny, kdyby se odvážil na ni vjet, dal ale přednost pomalé obezřetnosti. Naše cesta samý výmol se vzepjala vzhůru do Sobaeksanských hor.

Hae-Ju Im se nepokusil dojet do Pusanu za jediný den?

Ne. Když bylo asi tak sedmnáct hodin, ukryl forda v opuštěném skladu dříví a vydali jsme se po horské pěšině. Ten pohled mě naprosto fascinoval, stejně jako kdysi konglomerace: vápencové balvany mokvaly lišejníkem, z rozsedlin vyrůstaly mladé jeřáby a jasany. Vánek voněl pylem a mízou, po nebi se hnaly mraky. Kdysi dávno nagenomované mury nám kroužily kolem hlav jako elektrony, loga na jejich křídlech v průběhu generací zmutovala v náhodný slabikář.

Jako bych se přerodila do jiného živlu, vzdáleného servantským jídlonoškám jako loděnkám alpské louky.

Na obnažené římse ukázal Hae-Ju přes záliv a zeptal se, jestli ho vidím.

Koho? Viděla jsem jen skalní stěnu.

Podívej se pořádně, přikázal mi můj průvodce, a ze skály se vynořily vytesané rysy obra v lotosovém sedu. Jednu štíhlou ruku měl zvednutou v lадném gestu obtíženém významem. Zbraně a živly mu zpusťily, zjizvily a naleptaly tvář, když jste ale jednou zahlédli celek, jeho kontury byly stále ještě rozeznatelné. Potřebovala jsem několik vteřin, abych si uvědomila, koho mi ta ohromná socha připomínala: byl to Timothy Cavendish.

Hae-Jua moc pobavilo, když jsem to vyslovila. Kdysi se domníval, že ten obr je nějaký starodávny demokrat nebo loupeživý král se sklonem k sebeinzerci, ve skutečnosti ho ale předspotřebitelé uctívali jako boha, který nabízel vykoupení z věčného koloběhu zrozování. Ten zvětralý obr z dávných věků neustále vyzařoval

doznívající božství. Jen něco neživého může tak překypovat životem. Abatyše by mi podle Hae-Jua mohla říct víc. Domnívám se, že QuarryCorp ho zničí, až se tam dostane a začne ty hory zpracovávat.

Co bylo účelem této výpravy do země nikoho?

Každá země nikoho je něčí. Za horským hřebenem jsme došli ke skromnému rýžovému políčku na mýtině – prádlo rozvěšené na křoví, zeleninové záhonky, primitivní zavlažovací systém z bambusových trubek, hřbitůvek. Uslyšela jsem vodopád, který ve mně probudil žízeň. Hae-Ju mne vedl úzkou průrvou na dvůr lemovaný bohatě zdobenými budovami, jaké jsem nikdy neviděla. Nedávná exploze udělala kráter v dlažbě, rozmetala dřevěné trámy a srazila doškovou střechu. Jedna pagoda podlehla tajfunu a padla na své dvojče. Tu držel pohromadě víc břectán než truhlařina.

Hae-Ju mi vyprávěl, že tam ten chrám stál patnáct století, než korporace po Šarvátkách rozpustila předspotřebitelská náboženství. Nyní slouží jako útočiště kolonie čistokrevných, kteří se radši protloukají v horách, než by skončili v některé žumpě *untermenschen*.

Unie tedy ukrývala svého mluvčího, svého... „mesiáše“ v kolonii recidivistů?

„Mesiáš“. Jak vznešené označení jídlonošky od Papá Songa.

Na kamenech za sebou jsem uslyšela škrábání: do dvora vkulhala vrásčitá, sluncem sežehlá venkovanka podpíraná němým chlapcem s jizvou po encefalotomii. Chlapec se na Hae-Jua plaše usmál, žena ho objala s takovou láskou, s jakou ho podle mne mohla obejmout jen matka. Představil mne Abatyši jako slečnu Ju. Jedno oko měla zakalené slepotou, druhé jasné a pozorné, společně pak působily dojmem, že vás pozorují dva vyšetřovatelé. Vzala obě mé ruce do svých; to gesto mě okouzlo. Tvář měla zestárlou jako starci z Cavendishových dob. „Vítám vás u nás,“ pravila, „srdečně vás vítám.“

Hae-Ju se zeptal na kráter po bombě.

Odpověděla, že fanatici cení ze vzduchu zuby. Minulý měsíc se prý objevil teplý vítr a bez varování vypálil granát, který způsobil několik zranění a jedno úmrtí. Zlovolný čin, předpokládala Abatyše, nebo možná znuděný pilot či snad stavební podnikatel, který si tohle místo vyhlédl pro lázeňský hotel a chce, abychom odešli. „Kdo ví?“ povzdechla si.

Můj společník slíbil, že se to pokusí zjistit.

Kdo tedy ve skutečnosti byli ti squateři? *Untermenschen*? Teroristé? Unie?

Každý z obyvatel měl za sebou něco jiného. Setkala jsem se tam s ujugurskými disidenty, s rolníky z Ho Či Minovy delty, které vyhnalo sucho, s kdysi úctyhodnými obyvateli konglomerací, kteří se dostali do konfliktu s politikou korporacie, s nezaměstnatelnými devianty, s těmi, které o dolary připravila duševní choroba. Z pětasedmdesáti kolonistů bylo nejmladšímu devět týdnů, nejstarší – Abatyši – šedesát osm, kdyby ale řekla tři sta, věřila bych jí.

Jak ale... mohli přežít bez řetězců a galerií? Co jedli? Pili? A jak to měli s elektřinou? Se zábavou? Jak může mikrospolečenství fungovat bez vykonavatelů a hierarchie?

Potravu si obstarávali v lese a na zahradě, vodu brali z vodopádu. Z výprav na skládky si přiváželi plasty a kovy na nástroje. Svě „školní“ sony napájeli vodní turbínou. Solární svítidla si nabíjeli během dne. Bavili se sami. Spotřebitelé nemohou existovat bez 3D a PR, lidé to uměli a stále ještě umějí. Vykonavatelství? Jsem si jista, že problémy narůstaly, jenomže kolonisté střežili svou nezávislost jako poklad a byli rozhodnutí ji chránit před flinky ve vlastních řadách i vykořisťovateli zvenčí.

A co zima v horách?

Přežívali stejně jako mnišky po patnáct století před nimi díky plánování, šetrnosti a mravní síle. Kolonie byla vybudovaná v jeskyni a banditi ji pak během japonské anexe rozšířili. Tunely chránily před chladem i aviony Svornosti.

Nešlo o žádnou bukolickou utopii. Ano, zimy jsou kruté, deště vytrvalé, plodiny ničí choroby, v jeskyních se daří všelijaké havěti a jen nemnozí kolonisté se dožívají stejného věku jako spotřebitelé z vyšších tříd. Ano, i kolonisté se hašteří a trápí jako lidé. Dělají to ale v pospolitosti. Nea So Copros žádná společenství nemá, má jen stát.

Jaký zájem tedy měla Unie na tom klášteře?

Unie poskytuje technické vybavení, jako jsou soláry, kolonie nabízí bezpečný domov kilometry vzdálený od nejbližšího Oka. Probudila jsem se ve své tunelové ložnici těsně před úsvitem a plížila jsem se k ústí jeskyně. Strážná pomaloučku upíjela stimulinový nápoj. Zvedla mi moskytiéru, ale upozornila mě na kojoty, kteří požírají mršiny pod starými hradbami. Slíbila jsem, že zůstanu na doslech, obešla jsem nádvoří a protáhla jsem se mezi skalami na šedočerný ohoz.

Hora zmizela; vzestupný proud z údolí přinášel křik, volání, vytí a funění zvířat, nedokázala jsem rozpoznat ani jediné. Hvězdy na horách nejsou těmi provinilými tečičkami na městské obloze, hvězdy na horách jsou baculaté a svítí. Třepotavé valounky jen metr daleko. „Á, slečna Ju,“ ozval se Abatyšin hlas, „taky ranní ptáče.“

Náležitě jsem ji pozdravila.

Svěřila se mi, že kolonisté nemají rádi, když se tam potuluje před svítáním, protože by mohla spadnout do rokle. Z rukávu vytáhla dýmku, nacpala ji a zapálila si. Nenabídla mi, prý kvůli mým mladým plicím, v jejím věku už ale prý na tom nezáleží. Tabákový kouř měl koženou vůni.

Zeptala jsem se na postavu na horském srázu za roklí.

Aha, ten starý lump, pokývala hlavou. Siddhárta měl nejružnější jména, všechna už jsou ale zapomenuta. Její předchůdkyně je uměly jedno po druhém odříkat stejně jako všechny jeho rozpravy, starou Abatyši a služebně nejstarší mnišky ale odvezli do Majáku, když byly před padesáti lety všechny kláštery obviněny z trestných činů. Žena, která se mnou hovořila, byla tehdy novickou, takže ji Svornost považovala za dostatečně mladou, aby mohla projít převýchovou, a poslala ji do sirotčince v konglomeraci Pearl City.

Zeptala jsem se, jestli byl Siddhárta něco jako bůh.

„Něco jako bůh“ je docela trefné vyjádření, připustila Abatyše. Siddhárta nám nemůže přinést štěstí, uložit trest, změnit počasí nebo nás v životě ochránit před bolestí. Učil ale o překonávání utrpení, a jak si pro budoucí životy zasloužit lepší reinkarnaci. Ještě stále se k němu brzy ráno modlí, aby mu ukázala, že to „ještě pořád myslí vážně“, i když mezi kolonisty je jen málo věřících.

Řekla jsem, že doufám, že mne Siddhárta příště nechá narodit se do její kolonie.

Světlo nadcházejícího dne nyní ohraničovalo svět zřetelněji. Abatyše chtěla vědět, proč si to přeji.

Chvilku mi trvalo, než jsem dokázala vyjádřit své pocity ve větách, jenomže Abatyše nepatřila k lidem, kteří na druhého pospíchají. Nakonec jsem své důvody dokázala artikulovat: kolonisté jsou jediní čistokrevní, kteří nemají v očích hlad spotřebitelů.

Abatyše mi rozuměla. Kdyby byli spotřebitelé na jakékoli smysluplné úrovni spokojeni s vlastními životy, plutokracie by podle ní skončila. Právě proto kolonie tenhle stát tak rozčiluje. Média je přirovnávají k tasemnicím. Obviňují je, že společnosti WaterCorp kradou déšť, držitele patentů VegCorp prý připravují o tantiémy, AirCorpu odcizují vzduch. „Možná přijde den,“ uvažovala Abatyše, „kdy Rada rozhodne, že jsme konkurenčním modelem pro život mimo ideologii korporacie.“ Obávala se, že toho dne budou tasemnice přejmenovány na teroristy, začnou na ně pršet inteligentní bomby a tunely starého kláštera zaplaví oheň.

Poznamenala jsem, že jejich komunitu určitě tvoří lidé zbavení veškerých prostředků, není to ale znát.

„Přesně tak.“ Ztišila hlas natolik, že jsem se musela naklonit, abych ji slyšela. „Dosáhnout vyrovnanosti je podle mne stejně náročné jako napodobovat čistokrevného.“

Jak to poznala?

Neptala jsem se – možná mne špehýrkou přistihla, jak polykám Mýdlo. Má hostitelka prozradila, že je zkušenosti naučily nespouštět hosty z očí, dokonce ani unionisty a jejich přátele. „Porušujeme tím

pravidla pohostinnosti starého kláštera,“ omlouvala se Abatyše, „naši mladší kolonisté ale neoblomně trvají na tom, že musíme být ostražití, zejména pak ve světě, kde se po jediném dni u obličejového designéra může kdokoli stát kýmoli jiným.“

Proč vyložila karty na stůl?

Asi aby vyjádřila svou solidaritu, nevím. Řekla, že z přemnohých zločinů Juche je vytvoření podtřídy otroků ten nejodpornější.

Mluvila obecně, nebo konkrétně?

To jsem zjistila teprve příštího večera. Mezitím už na nádvoří začalo cinkat nádobí: speciální snídaňový oddíl se pustil do práce. Abatyše se zadívala do průrvy vedoucí na nádvoří a úplně změnila tón. „Kdopak je tenhle mladý kojot?“

Němý chlapec se přikradl blíž a s úsměvem se usadil Abatyši u nohou. Sluneční paprsky od východu objímaly svět a vracely lučnímu kvítí jeho křehké barvy.

Takže nastal druhý den na útěku.

Hae-Ju posnídal bramborové placky s fíkovým medem. Na rozdíl od předešlého večera mne nikdo nenutil jíst potravu čistokrevných. Rozloučili jsme se. Dvě nebo tři dospívající dívky szely, že Hae-Ju odchází, a k jeho velkému pobavení mi uštěďrovaly nenávislné pohledy. Z jedné strany byl Hae-Ju protřelý revolucionář, ze strany druhé to byl kluk. Abatyše šeptla: „Budu se za vás modlit k tomu starému lumpovi.“ Pod jejím božským dohledem jsme opustili výšinu s prořídłym vzduchem a scházeli jsme lesem plným křiku dolů. Ford stál netknutý tam, kde ho Hae-Ju ukryl.

Celkem rychle jsme postupovali k Jóngju. Minuli jsme valník se stavebním dřívím a všimla jsem si, že ho řídí statní servanti z téže kmenové buňky. Rýžové pláně na sever od jezera Andongho křižují rychlé ale otevřené silnice, proto jsme raději zůstali ve fordu ukrytí před Eye-Saty až asi do patnácté hodiny.

Když jsme vysoko nad zuřící řekou Čuwangsan přejížděli starý visutý most, vystoupili jsme, abychom se trochu protáhli. Hae-Ju se

omluvil za svůj močový měchýř a vymočil se na stromy sto metrů pod námi. Pozorovala jsem jednobarevné papoušky hřadující na stěně rokle potřísněné guanem. Jejich mávání křídly a pokřikování mi připomnělo Bum-Suk Kima a jeho přátele. Vzhůru proti proudu se klikatila soutěska, na druhé straně byla řeka svedena mezi zarovnané pahorky, dokud se neztratila pod ülsöngským zastřešením. Nad konglomerací se rojily aviony podobné pouhým tečičkám.

Mostní lana zaúpěla pod tíhou fordu pro vybrané funkcionáře, nákladného vozu určeného právě na takové venkovské cesty. Hae-Ju odešel do našeho fordu pro revolver. Vrátil se s rukou v kapse, přikázal mi, abych mluvení nechala na něm a abych byla připravená uskočit za náš ford, kdyby druhý řidič vytáhl zbraň.

Funkcionářský ford zpomalil a zastavil. Na místě řidiče se k nám otočil robustní muž po designu obličeje a přátelsky na nás kývl. „Krásné odpoledne.“

Hae-Ju také kývl a poznamenal, že není příliš dusno.

Na straně spolujezdce vystrčila ze dveří nohy čistokrevná žena genomovaná na vysoký sex-appeal. Byla oblečená do mohutného pláště, z kterého jí vykukoval jen dívčí nosík a smyslné rty. Opřela se o protější zábradlí zády k nám a nevrle si zapálila marlboro. Její mužský společník mezitím otevřel kufr a vyndával ven přepravku, do níž by se vešel středně velký pes. Uvolnil západky a vysadil ven hezoučkou, dokonale formovanou, avšak nepatrnou dívenku vysokou sotva třicet centimetrů.

Vyděšeně kníkla a pokusila se vykrotit. Uviděla nás. Její výkřik postrádal slova, nikoli však úpěnlivost.

Muž ji chytil za vlasy a hodil ji z mostu. Díval se, jak padá, pak si jen tak mlaskl: „Jak se levně zbavit hodně drahého šmejdu,“ a zakřenil se na nás.

Přinutila jsem se zůstat stát bez hnutí a potichu. Srdce mi drásaly nenávist a vztek. Hae-Ju se dotkl mé paže. Donutila jsem svou mysl upřít se jinam, kamkoli; v paměti mi jako nezvaný host vytanula

scéna z *Hrůzostrašných muk Timothyho Cavendise*, kdy nevinného čistokrevného shodí z balkonu zločinec.

Předpokládám, že ten muž zahazoval živou servantskou panenku.

Dokonce nám to nadšeně vypravoval. „O předminulém Sextetu byla panenka Zizzi Hikaru něco, co musel každý mít. Dcera mi nedala ani na moment pokoj. Moje oficiální manželka,“ kývl směrem k ženě na opačné straně mostu, „ji v tom pochopitelně od rána do večera podporovala. ‚Copak se můžu podívat našim sousedům do očí, když naše holka je v našich kruzích *jediná*, která nemá Zizzi?‘“ Funkcionář připustil, že prodejce těchto věcíček docela obdivuje. Vemte bezcenného servanta, nagenomujte ho, aby vypadal jako jeden z těch starobylých napucovaných idolů, stanovte cenu na *padesát tisíc* a pak už se jen koukejte, jak lítat z regálů. „A teprve pak začnete klopit za hadry od návrháře, domeček pro panenky, příslušenství. A co já na to? Zaplatil jsem za ten zatracenej krám, jen aby ženské zavřely zobáky! Jak to vypadá o čtyři měsíce později? Všechno jede dál a ubohá Zizzi je najednou *passé*, z trůnu ji svrhla Marilyn Monroe.“ Otráveně nám sdělil, že za vrácení prošlého servanta se platí devět set dolarů. Pak ukázal palcem přes zábradlí a už veseleji poznamenal, že náhodný pád je zadarmo, tak nač ještě zbytečně vyhazovat dolary? „Škoda,“ mrkl ten muž na Hae-Ju, „že to s rozvodem nejde tak hladce.“

„Já jsem to slyšela, Lardassi!“ Jeho manželka se k nám otočila. „Měl jsi vzít Zizzi zpátky a nechat si redolarovat Duši, jak jsem ti řekla. Byla od samého počátku vadná. Dokonce ani neuměla zpívat. Ta zpropadená věc mě dokonce kousla.“

Lardass byl vtělená líbeznost: „Vůbec nepochopím, jak to, že ji tohle nezabilo, nejdražší moje.“ Jeho žena zamumlala obvyklou sprostotu. Muž se začal bratříčkovat s Hae-Juem a očima zatím přejížděl po mých nagenomovaných prsou. Zeptal se, jestli jsme tam na dovolené nebo projíždíme služebně.

„Ok-Kyun Pyo, pane, k vašim službám.“ Hae-Ju se uklonil a představil se jako pomocník páté třídy v menší divizi Eagle Accountancy.

Slabý zájem funkcionáře pohasl. Vykládal nám, že řídí Golfové pobřeží mezi P'yŏnghae a Yöngdökem. „Hrajete golf, Pyo? Ne? Golf není jen hra, víte, golf je kariérní výhoda.“ Sliboval, že na hřišti Paegam se brzy uvolní jedno nebo dvě místa. Čtyřiapadesát jamek, možnost hrát za jakéhokoli počasí, z greenů by se dalo jíst, vodní atrakce a vodotrysky nádherné jako ve vodních zahradách Milovaného předsedy. Z jeho pochechtávání se mi dělalo zle. „Přeliciovali jsme místní lůzu a získali jsme přístup k podzemní vodě. Stačí, když se na mě u našeho členstva odvoláte: dohlížitel Kwon.“

Ok-Kyun Pyo překypoval vděčností.

Potěšený dohlížitel Kwon nám začal vykládat, jak se vypracoval, jeho žena ale odhodila marlboro za Zizzi Hikaru, nastoupila do forda a opřela se o klakson, až to černobílé papoušky vystřelilo k oblakům. Funkcionář vrhl na Hae-Jua žalostný úslebek a poradil mu, aby si připlatil za početí syna, až se ožení. Když odjížděli, modlila jsem se k Siddhártovi, aby jejich ford prorazil svodidla.

Považovala jsi ho za vraha?

Za tak hloupého, že o tom neměl ani ponětí.

Nenávidět muže jako dohlížitel Kwon ale znamená nenávidět celý svět.

Nikoli celý svět, archiváři, nýbrž jen Juche a korporatickou pyramidu.

Kdy jste dojeli do Pusanu?

Za soumraku. Hae-Ju ukázal na Exxonové mraky nad pusanskou rafinérií přecházející z melounově růžové do antracitové šedi. „A jsme tady.“

Vjeli jsme na severní okraj Pusanu po nehlídané polní cestě. Hae-Ju odstavil ford v garáži na předměstí Sömyön a nastoupili jsme do

metra jedoucího do galerie na náměstí Č'oryang, byly tam úplně stejné obchodní řetězce jako ve Wangšimi. Servantské chůvičky se honily za svými svěřenci, bezcílně bloudící páry hodnotily bezcílné bloudění jiných párů, sponzorovaná 3D soutěžila o to, které předčí všechna ostatní. Ve starší zastrčené galerii se konala slavnost, při níž pouliční prodavači prodávali všelijaké drobné raritky, „přátele na celý život“: bezzubé krokodýlky, ptačí mláďata s opičí hlavičkou, Jonášovy velryby ve sklenicích. Hae-Ju mi řekl, že uhynou do osmačtyřiceti hodin od chvíle, kdy si je přineseš domů. Cirkusák s megafonem svolával obecenstvo: „Užasnete nad dvojhlavým schizoidním mužem! Uvidíte madam Matrjošku a její těhotné embryo!“ Po barech posedávali čistokrevní námořníci z celého Nea So Copros a pod dohledem mužů z PimpCorp flirtovali s utěšovatelkami. Viděla jsem drsné Himálajce, Číňany Han, bledé vlasaté Bajkalany, vousaté Uzbeky, šlachovité Aleuťany, Vietnamce a Thajce s pletí barvy mědi. PR domů útěchy slibovaly uspokojení všech hříšných tužeb, jaké si jen čistokrevný dokáže představit. „Jestliže je Soul předsedova ctnostná manželka,“ poznamenal Hae-Ju, „pak Pusan je jeho polonahá milenka.“

Postranní uličky byly čím dál tím užší, protahující vítr kácel láhve a plechovky jako kuželky, zahalené postavy spěchaly. Hae-Ju mne vzal za ruku a vedl mne tajnými dveřmi do spoře osvětleného tunelu až ke vchodu uzavřenému mříží. Na postranním okénku stálo REZIDENCE KUKJE. Hae-Ju stiskl bzučák. Rozštěkali se psi. Zvedla se roleta a sklo poslintali dvě úplně stejné šavlozubé potvory, až jsem leknutím poskočila. Zarostlá žena je odsunula stranou, prohlédla si nás, poznala Hae-Jua a její tvář se rozzářila. „Nun-Hel Han!“ vykřikla. „Už je to skoro dvanáct měsíců! Je to malý zázrak, jestli byly pověsti o vašich potyčkách aspoň z poloviny pravdivé! Jak se daří Filipínám?“

Hae-Juův přízvuk náhle úplně zmizel. Překvapeně jsem se ohlédla, abych se ujistila, že vedle mne ještě stále stojí. „Potápějí se, paní Lim, a jde to rychle.“ Napůl žertem se zeptal, jestli už pronajala jeho pokoj.

„Já vedu důvěryhodný dům!“ Předstírala uraženost, zatím ale prohlížela účetní knihu a upozorňovala ho, že bude muset vytáhnout nějaké dolary, pokud by jeho další cesta měla trvat stejně dlouho jako ta předchozí. Růže na mříži i ona se podívaly na mne: „Poslyšte, Nun-Hele, jestli vaše holka zůstane přes týden, počítá se jednopokojový byt za dvoupokojový. Domovní řád. Berte, nebo nechte být, mně je to jedno.“

Námořník Nun-Hel Han odpověděl, že s ním zůstanu jen jednu nebo dvě noci.

„V každém přístavu jinou,“ utrousila bytná potouchle. „Takže je pravda, co se povídá.“

Byla z Unie?

Ne. Bytné by kvůli dolaru zradily vlastní matku, kdyby zradily unionistu, vyneslo by jim to mnohem víc. Jenomže bytné taky umějí odradit zvědavce, jak mi vysvětlil Hae-Ju, a poskytují výbornou kamufláž. Špinavou schodišťovou šachtou se rozléhaly hádky a hluk z 3D. Konečně jsem si začala zvykat na schody. V devátém patře jsme prošli chodbou, kde to páchlo po pelyňku. Hae-Ju našel úlomek párátko ukrytý v dveřním závěsu svědčící o tom, že vedení podniku podlehló záchvatu neuvěřitelné poctivosti.

V pokoji byla špatná matrace, úhledná kuchyňka, skříň s oblečením do nejrůznějšího podnebí, upravený kodak, na kterém bílé prostitutky sedí na klíně Nun-Hel Hanovi a dvěma jeho společníkům, suvenýry z Dvanáctiměstí a menších přístavů a pochopitelně zarámovaný kodak Milovaného předsedy. Na plechovce od piva balancovalo zapomenuté marlboro s filtrem od rtěnky. Rolety byly stažené.

Hae-Ju se osprchoval a převlékl na celonoční schůzi buňky, mně nakázal, abych nechala rolety dole a nikomu neotvírala ani nebrala telefon, pokud nebude volat on nebo Apis, což poznám z šifry, která se objeví na displeji. Pak napsal na útržek papíru slova TOTO JSOU SLZY VĚCÍ a okamžitě ho spálil v popelníku. Řekl, že mám Mýdlo v lednici, a slíbil, že se vrátí zítra ráno chvilíčku po skončení nočního klidu.

Tak vážený odpadlík si jistě zasloužil velkolepější přijetí.

Velkolepá přijetí vzbuzují pozornost. Prostudovala jsem si na sony geografii Pusanu, polkla jsem večerní dávku Mýdla, vysprchovala jsem se a spala jsem až do šesti třiceti, kdy se Hae-Ju vrátil s pronikavě vonícím sáčkem ttökbukgi. Vypadal vyčerpaně. Udělala jsem mu šálek starbucku, docela užitečný trik ještě z jídlonošských dob. Vděčně ho vypil. Pak mi řekl, ať se postavím k oknu a zakryji si oči.

Poslechla jsem. Nepoužívaná roleta se skřípěním vyletěla nahoru. „Nekoukat...,“ přikázal mi Hae-Ju. „Teď. Otevři oči.“

Sluncem ozářená změť střech, průchodů, společných ubytoven, PR, betonu... a tam daleko vzadu se oblačný sediment nořil do místa, v němž se všechna bída slov „já jsem“ rozpouštěla v blankytný mír.

Vyslovil to: „Oceán.“

Tys ho nikdy před tím neviděla?

Jen na sony, v 3D u Papá Songa o životě v Exaltaci a v Junině knize, nikdy ale ve skutečnosti, nikdy ne na vlastní oči. Toužila jsem jít a dotknout se ho, procházet se kolem. Hae-Ju považoval za nejbezpečnější, když zůstaneme přes den schovaní, dokud nás neubytují na nějakém vzdálenějším místě. Pak ulehl na matraci a během minutky začal chrápat.

Hodiny plynuly, skulinami mezi budovami jsem pozorovala nákladní lodě a plavidla vojenského námořnictva. Ženy patřící do nižších tříd větraly na okolních střechách ložní prádlo. Časem se zatáhlo, aviony s rachotem prolétávaly obrněnými mraky. Studovala jsem. Pršelo. Hae-Ju se převalil a ze spánku zamumlal: „Ne, jen přítel přítele,“ a znovu ztichl. Z úst mu skanula slina a zamokřila mu polštář. Přemýšlela jsem o profesoru Mephim. Při našem posledním semináři hovořil o svém odcizení rodině a svěřil se, že mým vzděláváním strávil víc času než výchovou vlastní dcery.

Hae-Ju se probudil uprostřed odpoledne, osprchoval se a uvařil ženšenový čaj. Závidím čistokrevným jejich kuchyni, kdysi mi Mýdlo připadalo jako ta nejlahodnější věc, teď ale chutnalo mdle a fádně. Kdybych snědla něco, co jedí čistokrevní, udělalo by se mi špatně.

Unionista stáhl roletu. „Je čas navázat spojení.“ Potom sundal ze zdi kodak Milovaného předsedy, položil ho lícem na nízký stůl. Své sony pak zapojil do zásuvky ukryté v rámečku.

Illegální vysílač? Schovaný v kodaku architekta Nea So Copros?

Uctívání bývají výbornou skrýší pro zlořečené: bývají si tolik podobní. Projasnilo se 3D jakéhosi muže, vypadal jako oběť vážného popálení, na jejíž léčbu nebylo moc dolarů. Rty malinko zaostávaly za slovy, která vyslovoval. Poblahopřál mi k bezpečnému příjezdu a zeptal se, jestli se mi líbí víc takhle nebo jako kapr.

Smích An-Kor Apise se změnil v kašel. „Toto je moje pravá tvář, ať už to znamená cokoli.“ Prohlásil, že jeho chorobné vzezření mu dobře slouží, protože vykonavatelé se děsí možnosti nákazy. Pak se otázel, zda jsem si hezky užila výlet po naší milované vlasti.

Řekla jsem, že se o mne Hae-Ju dobře staral.

Generál Apis pak chtěl vědět, jestli jsem pochopila, jakou roli bych měla na přání Unie sehrát. Odpověděla jsem, že jsem to pochopila, moji neochotu vyjádřit vlastní nerozhodnost ale generál přerušil slovy: „Chceme vám umožnit získat v Pusanu... náhled, formativní zkušenost, než se rozhodnete, Sonmi.“ Upozornil mne, že to nemusí být nic příjemného, že je to ale naprosto nutné. „Abyste dostala příležitost učinit kvalifikované rozhodnutí o své budoucnosti mezi námi.“ Budu-li souhlasit, mohl by mne velitel Im okamžitě doprovodit na místo.

Měla jsem radost, že jsem získala další čas, a s cestou jsem souhlasila.

„V takovém případě se brzy uslyšíme,“ slíbil mi Apis a odpojil svůj imager. Hae-Ju vytáhl ze skříně dvě technické uniformy a maskovací štítky. Oblékli jsme si je a přes uniformy jsme si kvůli bytné přehodili ještě pláště. Venku bylo na tu dobu poměrně chladno, a tak jsem byla ráda za dvojí oděv. Metrem jsme dojeli k přístavnímu terminálu a po přepravníku jsme sjeli až k samotnému přístavišti. Cestou jsme míjeli ohromná zaoceánská plavidla. Večerní moře bylo mastně černé, na jedné lodi se ale rozblikaly zlaté oblouky a všechno to připomínalo podmořský palác. Už jsem to jednou viděla, v minulém

životě. „Zlatý oblouk Papá Songa!“ vykřikla jsem a vykládala jsem Hae-Juovi, že přesně tohle je ta loď, která odváží dvanáctihvězdičkové jídlonošky do Exaltace na Havaji.

Hae-Ju to věděl, právě na palubu lodi se zlatým obloukem jsme se chystali.

Bezpečnost na přístavním můstku byla zajištěna minimálně, ospalý čistokrevný s nohama na stole sledoval na 3D servantské gladiátory v šanghajském Koloseu. „A vy jste?“

Hae-Ju bliknul Duši: „Četa Man-Šik, technik páté třídy.“ Na příručním sony se dočetl, že ho posílají ocejchovat termostaty na sedmé palubě.

„Na sedmičce?“ zašklebil se strážný, „doufám, že nejste po jídle.“ Teprve když potvrdil pracovní příkaz, všiml si ten muž také mě. Koukala jsem na podlahu. „A kdopak je tenhle verbální maratónec, technická četo?“

„Moje nová pomocnice,“ odpověděl Hae-Ju. „Technická pomocnice Ju.“

„Tak? Je to vaše první návštěva v našem paláci všech rozkoší?“

Přikývla jsem, že ano.

Strážný prohlásil, že není nad to, když je něco poprvé. Líným pohybem nohy nás poslal na palubu.

Zjednat si přístup na palubu korporátní lodi bylo tak jednoduché?

Zlatý oblouk Papá Songa nepůsobí zrovna jako magnet pro ilegální pasažéry, archiváři. Posádka i pomocníci chvátali po můstcích příliš zaujatí vlastními záležitostmi, než aby si nás vůbec všimli. Služební šachty byly prázdné. Nikým netázáni jsme sestoupili do útrob plavidla. Naše niky na kovových schodech klapaly. Hae-Ju nahlédl do plánku, otevřel přístupový otvor a zastavil se, aby mi něco řekl.

Pak ale změnil názor, protáhl se dovnitř, pomohl i mně a pak za námi zavřel.

Ocitla jsem se v průlezu u stropu rozsáhlého sálu, jeho vzdálenější konec zakrývala padací dvířka a nebyl dost vysoký na to,

abychom se mohli napřímit. Roštovou podlahou průlezu jsem uviděla nějakých dvě stě dvanáctihvězdičkových jídlonošek od Papá Songa, jak procházejí turniketem. Jediný možný směr byl kupředu. Juny, Hwa-Suny, Ma-Leu-Dy, Sonmi, sestry z nějakého staršího kmene, který jsem neznala. Bylo to jako sen vidět své bývalé sestry mimo stravovnu. Pořád dokolečka prozpěvovaly žalmy Papá Songa. Jejich zpěv se prolínal s hlukem hydrauliky v pozadí. Znělo to tak jásavě. Investice byla splacena, nastal čas jejich plavby na Havaj, zakrátko začne jejich nový život v Exaltaci.

Závidělas jim?

Záviděla jsem jim, jak jsou si jisté vlastní budoucností.

V intervalu přibližně padesáti vteřin provedl pomocník u vchodu další jídlonošku pod zlatými oblouky. Sestry pokaždé zatleskaly, šťastná držitelka dvanácti hvězd se otočila, zamávala a prošla, aby ji mohli uvést do kajuty. Turnikety propouštěly servanty otáčku po otáčce dál. Konečně mi Hae-Ju poklepal na chodidlo a dal mi znamení, abych prolezla dvířky oddělovacími průlezy od vedlejší místnosti.

Nehrozilo nebezpečí, že vás někdo uvidí?

Pod průlezem byla zavěšena silná světla, zespodu nás nebylo vidět. Kromě toho jsme nebyli žádní vetřelci, nýbrž technici provádějící údržbu.

Další místnost byla ve skutečnosti jen stísněná cela. Na stupínku stála plastová židle, přímo nad ní byl na pojezdu zavěšen objemný mechanismus s helmou. Jeden pomocník vždycky vysvětlil, že jim pomocí helmy odstraní obojek, jak se to praví v Desátém katechismu. „Děkuji, pobočníku,“ zamumlala rozechvěle jídlonoška, „tolik vám děkuji!“

Pak helmu připevnili Sonmi na hlavu a kolem krku. V tu chvíli jsem si všimla, kolik je v místnosti dveří. Ten počet mne úplně paralyzoval.

Co na tom bylo tak zvláštního?

Byly tam jen jedny dveře, ty z předcházející haly. Jedny jediné dveře. Kudy odešly všechny ty sestry, na které už přišla řada? Ostré cvaknutí helmy vrátilo mou pozornost zpátky ke stupínku přímo pode mnou. Jídlonoška se zhroutila, obrátila oči v sloup, esovitá hadice připojená kabely k pojezdu se narovнала, helma vyjela nahoru, vzpřímeně sedící jídlonošku mechanismus zvedl do vzduchu. Mrtvé tělo zastepovalo, rozechvělý úsměv, který ve smrti zamrzl na tváři, se protáhl, když se na kůži obličeje přenesla část její váhy. Jeden dělník vysál z plastové židle krev, druhý ji vytřel do sucha. Helma na pojezdu odvezla náklad podél našeho průlezu dvířky do další místnosti. Nad plastovou stoličku, na kterou už tři pobočníci usazovali další natěšenou jídlonošku, najela nová helma.

Hae-Ju mi zašeptal do ucha: „Tyhle už zachránit nemůžeš, Sonmi. Ty byly odsouzeny zemřít v okamžiku, kdy se nalodily.“ Měl skoro pravdu s tím rozdílem, že byly zasvěceny smrti už v kultivátoru.

Cvakl závěr další helmy. Tohle byla Juna.

Hrůzu oné místnosti si nelze představit, natož ji náležitě popsat, lze ji pouze prožít.

Prolézali jsme zvukovým zámekem dál. Helmy odvažely mrtvolu do fialově osvětlené krypty. Když jsme se ocitli uvnitř, teplota prudce poklesla a v uších nám explodoval řev strojů.

Pod námi se otevřela výrobní linka jatek, na níž pracovaly postavy ohánějící se nůžkami, pilami a nástroji, jejichž názvy neznám... všechny od hlavy k patě prosáklé krví. Bylo to jako sadistická představa pekla. Ti ďáblové tam dole odstříhávali obojky, stahovali šaty, holili chloupky, stahovali kůži, odsekávali paže a nohy, odřezávali maso, vybírali orgány... Trubky odsávaly krev... byl tam přímo šílený rámus.

Ale... proč by – jaký by byl účel takového... masakru?

Genomický průmysl žádá ohromná množství zkapalněného biomateriálu do kultivátorů, hlavně ale na Mýdlo. A neexistuje hospodárnější způsob získávání tohoto proteinu než recyklací servantů, kteří překročili práh životnosti. Zbytky „regenerovaných

proteinů“ se kromě toho používají na výrobu potravinářských produktů Papá Songa, které konzumují spotřebitelé ve stravovnách po celém Nea So Copros.

Ne. Vraždění jídlonošek kvůli zásobování stravoven potravinami a Mýdlem... ne. To je absurdní obvinění. Nepopírám, žeš viděla, co jsi viděla, to ale musela, musela být Unie... všechno to narařčili, aby ti vymyli mozek. Existence žádných takových... jatek by nemohla být vůbec povolena. Takovou mravní zkázu by nepřipustil ani Milovaný předseda, ani Juche! Kdyby servanti za svou práci nedostali odměnu v důchodových komunitách, celá pyramida by byla... nejodpornější podlostí.

Byznys je byznys.

Jak to ale... že nic z toho nevyšlo najevo během tvého procesu?

Musím znovu opakovat, archiváři, že můj „proces“ nebyl ničím jiným než cvičením v utváření názorů.

Co tedy tvrdíš, je ale hrůza všech hrůz!

To ano, ale ani hrůza všech hrůz není nutně nemožná. Znáte vy osobně někoho, kdo navštívil Exaltaci? Kam jídlonošky odcházejí na odpočinek? A nejenom jídlonošky, statisíce servantů, kteří každoročně ukončí dobu provozuschopnosti. Kdepak jsou jejich konglomerace?

A co ty 2D z Havaje? Sama jsi je u Papá Songa v Čongmyo Plaze viděla. To je přece důkaz.

Exaltace je uměle vygenerovaná představa digitálně zpracovaná v Neo Edo. Na havajském souostroví ve skutečnosti takové místo vůbec není. Víte, v posledních týdnech u Papá Songa se mi zdálo, že se scény ze života na Exaltaci nějak opakují. Tatáž Hwa-Sun běžela po téže písčité pěšině k témuž skalnímu jezírku. Mé nepovznesené sestry si toho nevšimly a já o sobě tehdy pochybovala, nyní pro to už ale mám vysvětlení.

Ne, nemohu přijmout – jak bych také mohl –, že by v našem civilizovaném státě mohlo zakořenit takové zlo. Právní řád Nea So Copros vychází z poctivého obchodu.

Má pátá Deklarace nabízí vysvětlení, jak došlo k jeho podkopání. Jde o cyklus starý jako sám kmenový systém. Na počátku je nevědomost. Ta plodí strach. Strach plodí nenávist a nenávist zase násilí. Násilí s sebou nese další násilí, dokud se jediným zákonem nestane cokoli, co si *usmyslí* nejmocnější. A Juche si usmyslela, že si vyrobí, podrobí a elegantně vyhubí nespočetný kmen napálených otroků.

Tvé svědectví zůstane tak, jak jsi ho podala. Já – musíme pokročit dál... Jak dlouho ses dívala na ta jatka, která popisuješ?

Nevzpomínám si. Pamatuji si pak už jenom, jak mne Hae-Ju vedl nějakou jídelnou. Čistokrevní tam hráli karty, jedli nudle, kouřili, posílali e-maily, žertovali, vedli obyčejný život. Jak tam mohli jen tak sedět, jako by to byla loď zpracovávající sardinky, když věděli, co se tam v útrobách děje? Vousatý strážný se na mě zazubil a řekl: „Zase brzy přijď, pusinečko.“

Cestující v metru se kymáceli ze strany na stranu a já viděla mrtvá těla na kolejnici. Když jsme scházeli po schodišti, míhaly se mi před očima mrtvolky vytahované z popravčí místnosti. Hae-Ju doma nerozsvítil solár, jen o kousek povytáhl roletu, aby světla města zahнала temnotu. Nalil si sklenici *sodzu*. Od toho hromadného vybíjení servantů mezi námi nepadlo ani slovo.

Ze všech sester jsem jen já jediná poznala pravou Exaltaci a zůstala přitom naživu.

Naše milování bylo neradostné, nemotorné a nezbytně improvizované, byl to ale akt živých. Hvězdičky potu na Hae-Juových zádech byly jeho darem pro mne, slízla jsem je.

Mladý muž v tichosti kouřil marlboro a zvědavě si prohlížel moje mateřské znaménko. Usnul mi na rameni a drtil mi ho hlavou. Nebudila jsem ho, bolest přešla v znecitlivění, znecitlivění v brnění, pak jsem se zpod něho vysoukala. Roztáhla jsem deku – čistokrevní se mohou nasytnout i za teplého počasí. Pusan se připravoval na

noční klid. Zhasínala PR i světla a s nimi pohasínala jeho lepkavá zář. Poslední jídlonoška z poslední fronty už je teď mrtvá. Zkrvavená linka se umyje a ztichne, jestli jsou ti dělníci servanti, ulehnu na lehátka. Zlatý oblouk zítra vypluje k novému přístavu, kde znovu začne recyklace.

V nulté hodině jsem polkla Mýdlo a přilehla jsem k Hae-Juovi pod příkrývkou. Jeho tělo bylo teplé, živé a mladé bez ohledu na to, čeho jsme byli svědky. Z hrůzy jsme otupili vzpomínku na tu krvavou lázeň způsobem, jakým to muži a ženy dělávají.

Nezlobila ses na něho a na Apise za to, že ti zlatý oblouk ukázali, aniž tě na ten mimořádný šok připravili?

Ne. Jakými slovy to asi tak měli udělat?

Ráno přineslo upocený opar. Hae-Ju se osprchoval, spolykal ohromnou miskou rýže, kysané zelí, vajíčka a polévku z mořských řas. Opláchla jsem nádobí, můj čistokrevný milenec se posadil ke stolu naproti mně.

Promluvila jsem poprvé od chvíle, kdy jsem uviděla onu linku na těžbu proteinů: „Tu loď je třeba zničit, všechny jateční lodě v Nea So Copros musejí ke dnu.“

Hae-Ju přikývl: „Ano.“

„Doky, ve kterých se stavějí, se musejí zbourat, systém, který to všechno umožnil, se musí odstranit, zákony povolující existenci takového systému se musí zrušit.“

Hae-Ju přikývl: „Ano.“

„Všechny spotřebitele, funkcionáře i radní v Nea So Copros je třeba přesvědčit, že servanti jsou čistokrevní, pokud se je přesvědčit nepodaří, musejí povznesení servanti spolu s Unií bojovat za dosažení tohoto cíle za použití veškeré nezbytné síly.“

Hae-Ju přikývl: „Ano.“

„Povznesení servanti potřebují katechismus, aby je naučil jejich právům, zkrotil jejich hněv a odvedl jejich energii.“ Já byla servantem, který měl ona slova napsat. Zeptala jsem se, jestli by Unie mohla – chtěla – takovou deklaraci práv šířit.

Odpověděl: „Tak na to můžeš vzít jed.“

Mnozí svědci z řad znalců při tvém procesu popřeli, že by *Deklarace* mohly být dílem povzneseného či jiného servanta, a tvrdili, že je anonymně sepsal nějaký čistokrevný abolicionista.

Jak lajdácky „znalci“ dokládají něco, čemu nerozumějí!

Deklarace jsem napsala v Ülsukdo Ceo za Pusanem, v osamocené funkcionářské vile s výhledem na ústí řeky Nakdong. Při jejich formulování jsem se radila se soudcem, genomikem, syntaktikem a s An-Kor Apisem, katechismy povznesení, které jsou jejich součástí, jejich logická provázanost a etika, odsouzené při procesu jako „nejpomýlenější hanebnost v dějinách společenských deviací“, jsou plody *mé* mysli, archiváři. Mé *Deklarace* začaly klíčit, když dohlížitel Rhí zmrzačil Junu~939, jejich živnou půdou byli Bum-Suk s Fangem, posilou Mephi a Abatyše. Zrodily se na krvavých jatkách Papá Songa.

Tvé zadržení následovalo krátce po dokončení textu?

Téhož odpoledne. Jakmile byla má úloha naplněna, bylo příliš riskantní mne nechat volně pobíhat. Pro média bylo mé zatčení řádně zdramatizováno. Předala jsem *Deklarace* uložené na sony Hae-Juovi. Naposledy jsme se na sebe podívali, neznám nic výmluvnějšího, než bylo naše mlčení. Věděla jsem, že se už nikdy neuvidíme, a on možná věděl, že to vím.

Na samém okraji pozemku přežila znečištění malá kolonie divokých kachen, škodlivé genomy je vybavily odolností, kterou jejich čistokrevní předchůdci postrádali. Nakrmila jsem je chlebem, pozorovala jsem, jak vodochodky čeří chromově lesklou hladinu, a pak jsem se vrátila do domu, abych se na představení podívala pěkně zevnitř. Svornost mne nenechala dlouho čekat.

Nad vodou se přehnalo šest avionů, jeden přistál na zahradě za domem. Agenti vyskákali ven, natáhli revolvery a za neustálého posunkování a neohroženého chvástání se po břiše plazili k oknu. Nechala jsem jim okna i dveře otevřené, moji pozdější vězňitelé ale uspořádali velkolepé obléhání i s ostřelovači a megafony.

Naznačuješ snad, že jsi to přepadení čekala, Sonmi?

Jakmile jsem dokončila svůj manifest, mohlo být další kapitolou pouze mé zatčení.

Jak to myslíš? Další kapitolou čeho?

Divadelního představení, které se chystalo ještě v dobách, kdy jsem byla jídlonoškou u Papá Songa.

Tak počkat. A co tedy... no, prostě to všechno? Chceš říct, že celá tvoje... zpověď se skládá... z předem sepsaných událostí?

Pokud jde o klíčové události, pak ano. Někteří herci se tam dostali jaksi mimoděk: například Bum-Suk a Abatyše, hlavní postavy byli ale provokatéři. Dozajista to platí o Hae-Juovi a radním Mephim. Cožpak jste si nevšiml těch jemných trhlinek?

Čeho třeba?

Wing~027 byl třeba úplně stejně stabilní ascendant jako já, to jsem byla opravdu tak jedinečná? Dávala by Unie svou tajnou zbraň v šanc při nějaké přespolní honičce? Nezdůrazňovala vražda Zizzi Hikaru spáchaná dohlížitelem Kwonen na tom visutém mostě brutalitu čistokrevných trošku moc nápadným způsobem a nebyla to trochu příliš velká náhoda?

Co ale Xi-Li, ten mladý čistokrevný, který přišel o život toho večera, kdy jste utíkali z Taemosanu? Jeho krev snad nebyla... rajčatový protlak!

Ten ubohý idealista byl oželitelným bonusem v celém tom disneyi produkováném Svorností.

A... Unie? Tvrdíš, že i tu si přimysleli do scénáře?

Ne. Unie existovala ještě přede mnou, jejím *raison d'être* ale není podněcovat revoluci. Za prvé přitahuje nespokojence jako Xi-Li a drží je tam, kde je má Svornost na očích, za druhé dodává Nea So Copros nepřátele, které potřebuje každý hierarchicky uspořádaný stát, aby si zachoval společenskou soudržnost.

Pořád ještě nechápu, proč by Svornost podstupovala všechny ty náklady a potíže spojené s inscenováním téhle fingované frašky.

Aby měla svůj monstrproces, archiváři! Aby všichni čistokrevní v Nea So Copros do jednoho ztratili veškerou důvěru ve všechny servanty. Aby si zajistila souhlas se Zákonem na omezování servantů předkládaným Juche. Aby zdiskreditovala abolicionismus. Celé spiknutí zaznamenalo obrovský úspěch.

Když jsi o tom... spiknutí věděla, proč jsi přistoupila na spolupráci?

Proč mučedník spolupracuje se svými zrádci? Vidí vzdálenější pointu celé hry.

Jaká je ta tvoje?

Deklarace. Média zaplavila Nea So Copros mými katechismy. Každý školák v Nea So Copros teď zná mých dvanáct „rouhačských“ pravidel. Strážci mi dokonce tvrdí, že se mluví o celostátním Dni ostražitosti zaměřeném proti servantům, kteří jeví známky pomýlení *Deklaracemi*. Mé myšlenky se šíří v miliardovém nákladu.

K čemu to ale směřuje? K nějaké... budoucí revoluci?

Pro korporacii, Svornost, Ministerstvo závětí, Juche a Předsedu nyní ocituji Senecovo varování Neronovi: Bez ohledu na to, kolik z nás zabiješ, svého nástupce nikdy neusmrtíš.

Poslední dvě krátké otázky. Lituješ toho, kudy se ubíral tvůj život?

Jak bych mohla? „Litovat“ předpokládá svobodně zvolený čin, jakkoli chybný. V mém životě svobodná vůle žádnou úlohu nesehrála.

Milovala jsi Hae-Jua?

Pověz Předsedovi narcisismu, že se o tom bude muset poradit s budoucími historiky. Mé vyprávění je u konce. Můžeš teď svůj

stříbrný orison vypnout, archiváři. Můj čas se krátí a já mám právo na poslední přání.

Dobrá... pověz, co chceš.

Tvé sony a přístupové kódy.

Co by sis chtěla stáhnout?

Chtěla bych vidět do konce jeden film, na který jsem se dívala ve chvíli, kdy jsem na jedinou hodinu poznala, co je to být šťastná.

Hrůzostrašná muka Timothyho Cavendishe

„Pane Cavendishi? Jsme vzhůru?“ Do zorného pole se mi vplazil lékořicový had na šlehačkovém poli. Pětka. Pátého listopadu. Proč mě ten můj starej frantík tolik bolí? Co je to za lumpárnu? Proboha, jak to, že mi z pindoura trčí hadička? Snažím se osvobodit, svaly mne ale neposlouchají. Z flašky tamhle nahoře něco teče do hadičky. Z hadičky to teče do jehly, kterou mám zapíchnutou do ruky. Odměřená ženská tvář rámovaná pážecím účesem. „Ale no tak. Ještě že jsme vás měli tady, když jste upadl, pane Cavendishi. Opravdu veliké štěstí. Kdybychom vás nechali štrádovat po vřesovištích, leželi byste teď mrtvý někde ve škarpě!“

Cavendish, něco mi to jméno říká, Cavendish, kdo to je tenhle „Cavendish“? Kde to jsem? Pokouším se jí zeptat, dokážu ale jen zakňučet jako Peter Rabbit, když ho shodili z věže katedrály v Salisbury. Objímá mne černota. Díky bohu.

*

Šestka. Šestého listopadu. Tady jsem se už jednou probudil. Obrázek chaloupky s doškovou střechou. Nápis v cornwallštině nebo

druidštině. Hadička je z pindoura pryč. Něco tu páchne. Co to? Někdo mi zvedl lýtka a utřel mi zadek ledově mokrým hadrem. Exkrementy, stolice, nechutné, lepivé, mazlavé... e-e. Sedl jsem si snad do toho? Och. Ne. Jak jsem k tomu přišel? Snažím se toho hadru zbavit, tělo se mi ale jen chvěje. Do očí se mi zadívá jakýsi podmračený robot. Zavržená milenka? Bojím se, že mě chce políbit. Trpí nedostatkem vitaminů. Měla by jíst víc ovoce a zeleniny, páchne jí dech. Aspoň ovládá své motorické funkce. Aspoň umí používat klozet. Spánku, spánku, spánku, přijd' mne vysvobodit.

*

Mluv, paměti. Kdepak, ani slovo. Otáčí se mi krk. Hurá. Timothy Langland Cavendish už dokáže ovládat krk a taky už ví, jak se jmenuje. Sedmého listopadu. Vybavuji si včerejšek a vidím zítřek. Čas, žádná šipka, žádný bumerang, ale tahací harmonika. Proleženiny. Kolik dní už tu ležím? Pas. Kolik je Timothymu Cavendishovi? Padesát? Sedmdesát? Sto? Jak můžeš zapomenout, kolik ti je?

„Pane Cavendishi?“ Z rozbahněného povrchu se noří obličej.

„Ursulo?“

Žena na mě čučí. „Ursula byla vaše paní, pane Cavendishi?“ Nevěří jí. „Ne, já jsem paní Juddová. Měl jste záchvat mrtvice, pane Cavendishi. Rozumíte mi? Malilinkou mrtvičku.“

Pokoušel jsem se říct: *Kdy se to stalo?* Vyšlo z toho: „Gd st slo.“

Tiše si pobrukovala. „Proto je všechno vzhůru nohama. Nedělejte si ale starosti, doktor Upward říká, že děláme super pokroky. Kampak na nás s nějakým ohavným špitálem!“ Mrtvice? Ranila mě? Margo Rokerovou ranila mrtvice. Margo Rokerová?

Kdo jste, vy všichni? *Vzpomínky, ty starej blboune.*

*

Nabízím tyhle tři miniatúrky těm šťastným čtenářům, jejichž psychiku nikdy nerozšrotovaly popraskané krevní kapilárky. Dát

Timothyho Cavendishe zase do kupy bylo jako redigovat Tolstého, a to i pro člověka, který kdysi narval devítisvazkové *Dějiny ústní hygieny na ostrově Wright* do pouhých sedmi set stránek. Vzpomínky odmítaly pasovat, nebo možná i pasovaly, přicházely ale rozklížené. Jak jsem třeba i o celé měsíce později mohl vědět, jestli se ze mne neztratila nějaká významná porce?

Ta moje mrtvice byla relativně slabá, to je fakt, měsíc, který po ní následoval, byl ale v celém mém životě nejvíc ponižující. Mluvil jsem jako spastik. Ruce jsem měl nehybné. Nemohl jsem si ani vytrít prdel. Mysl se mi potácela v jakési mlze, přesto si ale uvědomovala mou tupou omezenost a styděla se za ni. Nedokázal jsem se přimět k tomu, abych se doktora, sestry Noakesové nebo paní Juddové zeptal: „Kdo jste?“, „My se známe?“, „Kam půjdu, až se odsud dostanu?“ Neustále jsem se ptal po paní Lathamové.

Basta! Cavendish je na dně, nikdy ale mimo hru. Až se podle *Hrůzostrašných muk Timothyho Cavendishe* natočí film, rádím ti dobře, nejmilejší rejžo, kterého si představuju jako náruživého Švéda v roláku jménem Lars, abys koukal ten listopad pojmout jako přípravu boxera v plném tréninku na velkej mač. Charakter Cavendish totiž snáší injekce bez mrknutí oka. Zvědavý Cavendish znovu objevuje jazyk. Divoký Cavendish domestikovaný doktorem Upwardem a sestrou Noakesovou. Johnwaynovský Cavendish s chodítkem (dotáhl jsem to až k holi, kterou stále používám. Veronika prohlásila, že mi dodává lloyd-georgeovský šmrnc). Cavendish à la Carl Sagan uvězněný v chmýří odkvetlé pampelišky. Dá se říct, že dokud Cavendishe znečitlivovala amnézie, byl poměrně spokojený.

A teď, Larsi, uhoď na pochmurnou strunu.

Zprávy v šest prvního prosincového dne (adventní kalendář už byl vystavený) právě začaly. Krmil jsem se rozmačkaným banánem s kondenzovaným mlékem a ani jsem si nepokecal bryndák. Kolem prošla sestra Noakesová a moji spoluchovanci ztichli jako ptáčci zpěváci, na něž padne stín jestřába.

Náhle se pás cudnosti na mé paměti odemkl a zmizel.

Kéž by se mi to bylo raději nestalo. Moji „přátelé“ v Aurora House byli senilní mamlasové, kteří s omračující nejasností podváděli při scrabblu a ke mně se chovali slušně jenom proto, že v Království umírajících tvoří ti nejslabší společnou Maginotovu linii proti neporazitelnému Führerovi. Můj pomstychtivý bratr mne nechal věznit už celý měsíc, takže se žádný celostátní hon na uprchlíka prostě nerozjel. Musel bych svůj útěk uskutečnit sám, jak ale zmizet tomu zahradnickému mutantovi Withersovi, když by mi padesátiyardový sprint trval čtvrt hodiny? Jak přechytračit Noakesovku z Černé laguny, když si nepamatuju ani směrovací číslo k sobě domů?

Hrůza, hrůza. Rozmačkaný banán se mi vzpříčil v krku.

*

Mé smysly opět přebíraly vládu, pozoroval jsem prosincové rituály člověka, přírody a zvíře. V prvním týdnu zamrzlo jezírko, což otrávil kachny. Aurora House po ránu zamrzal a večer vařil. Ta asexuální pracovnice, která se celkem očekávaně jmenovala Deirdre, rozvěsila po lustrech vánoční řetězy a ani se přitom nenechala zabít elektrickým proudem. V kyblíku obaleném krepákem se objevil umělohmotný stromeček. Gwendolin Bendincksová zorganizovala výprodej papírových řetězů, na který se nemrtví jen hrnuli, přičemž si žádná ze zúčastněných stran neuvědomovala ironii toho všeho. Nemrtví se halasně dožadovali, aby právě oni byli pověřeni otvíráním okének na adventním kalendáři, což bylo privilegium, které Bendincksová udělovala, jako když královna rozdává na Zelený čtvrtek almužny chudým: „Paní Birkinová našla sněhuláka s pěkně proříznutou papulou, no není to ohromné, co vy na to?“ Být honicím psem sestry Noakesové představovalo pro ni a Warlock-Williamse postavení zajišťující přežití. Vzpomněl jsem si na *Utonulé a zachráněné* od Prima Leviho.

Doktor Upward byl jeden z těch sráčů, kteří by si klidně mohli odnést cenu Akademie za aroganci, týpků, na něž člověk naráží ve školské správě, legislativě nebo medicíně. Bylo mu kolem

pětapadesáti, navštěvoval Aurora House dvakrát týdně, a jestli se jeho kariéra nevyvíjela, jak napovídalo jeho jméno, bylo to kvůli nám, *nemocným*, zavrženíhodným to překážkám stojícím v cestě všem Emisarům léčby. Vyloučil jsem ho coby možného spojence, jen jsem ho zmerčil. Dokonce ani nikdo z těch, kdo nám tady na půl úvazku utírali prdele, cídili bažanty a připravovali všechny ty sajrajty, by neohrozil své vznešené postavení ve společnosti tím, že by pomohl k útěku jednomu ze svých svěřenců.

Ne, prostě jsem teď trčel v Aurora House. Hodiny bez ručiček. „Svoboda!“ je pošetilá odrhovačka naší civilizace, ale pouze ti, kterým je upírána, mají nepatrné ponětí, co to ve skutečnosti je.

Pár dní před narozením našeho Vykupitele nám přijel minibus plný fakanů ze soukromé školy zazpívat koledy. Nemrtví zpívali s sebou, ve smrtelném chropotu pletli slova a ten bengál mě vyhnal ven, už to totiž nebylo ani legrační. Belhal jsem se kolem Aurora House, hledal ztracený elán a přitom jsem každých třicet minut potřebovat na hajzlík. (Venušin orgán zná každý, bratři, orgánem Saturnovým je močový měchýř.) Pronásledovaly mne nejasné pochybnosti. Proč Denholme dává mým vězňům poslední drahocenné šestáky, aby ze mě udělali infantilního dědka? Pověděla mu snad Georgette, sama už ze samé senility inkontinentní, o našem krátkém odbočení z dálnice věrnosti, k němuž došlo před dávnými lety? Má snad být tahle past pomstou paroháče?

*

Matka říkala, že útěk nevede nikdy dál než k nejbližší knize. No, mamko, ono to tak úplně není. Tvé milované srdceryvné ságy plné veselí a hojnosti přece nemohly zakamuflovat trápení, které si na tobě zkoušel život, ten vrhač tenisových míčků. Ale vlastně ano, mami, kousek pravdy na tom je. Knihy sice nenabízejí reálný útěk, umějí však odradit mysl od toho, aby sama sebe do krvava drásala. Bůh ví, že jsem se v Aurora House matlal s kdečím kromě čtení. Den po svém zázračném uzdravení jsem vzal do ruky *Poločasy rozpadu* a, páni, začalo mě zajímat, jestli nakonec Hillary V. Hushová přece jen

nenapsala publikovatelnou detektivku. Představoval jsem si, jak se *První záhada Luisy Reyové* vyvedená ve stylové bronzovočerné obálce prodává u pokladen Tesca, potom *Druhá záhada* a pak *Třetí*. Královna Gwen (dolin Bendincksová) vyměnila ostrou tužku 2B za přímočaré podkuřování (misionáři bývají tak tvární, když jim nabulíkuješ, že bys možná konvertoval) a já se rozhodl, že ten text zrediguji odshora až dolů. Jedna nebo dvě věci budou muset pryč: například ty nářky, že Luisa Reyová je reinkarnací toho Roberta Frobishera. Trochu moc hipísovsko zčazeně newageovské. (I já mám pod levým podpažím mateřské znaménko, žádná z mých milenek ho ale nikdy nepřirovnala ke kometě. Georgette mu říkala Timbovo tentononc.) Jinak jsem ale dospěl k závěru, že mladá novinářka versus korumpující firma by jako detektivka mohla mít určitý potenciál. (Duch sira Felixe Finche úpí: „Tohle už bylo napsáno nejméně stokrát!“ – jako kdyby existovalo něco, co nebylo mezi Aristofanem a Andrewem Void-Webberem napsáno už sto tisíckrát! Jako kdyby umění bylo *Co* a nikoli *Jak*!)

Mé redigování *Poločasů rozpadu* narazilo na přirozenou překážku ve chvíli, kdy Luisu Reyovou vytlačili z mostu a tomu zatracenému rukopisu došly stránky. Rval jsem si vlasy a bušil jsem se v prsa. Existuje vůbec druhý díl? Má ho Hilary V. nacpaný ve svém manahattanském bytě v krabici od bot? Nebo snad ještě dlí v jejím kreativním lůně? Po dvacáté jsem prohledával tajné kapsy své aktovky a hledal průvodní dopis, nechal jsem ho ale ve svém kancelářském apartmá na Haymarketu.

Ostatní literární paběrkování bylo skromné. Warlock-Williams mi pověděl, že Aurora House se pyšnila menší knihovnou, ta byla ale vyřazena z provozu. („Pro obyčejné lidi je želévize mnohem skutečnější a podle toho to taky vypadá.“) Potřeboval jsem havířskou helmu a krumpáč, abych tu „knihovnu“ vůbec našel. Byla na konci slepé chodby zarovnaná hromadou pamětních desek z první světové s nápisem *Na paměť*. Vrstva prachu byla silná, zatvrdlá a stejnoměrná. Jedna police starých vydání časopisu nazvaného *This England*, tucet kovbojek od Zane Greye (tištěné velkým písmem),

kuchařka s titulem *Pro mě, prosím, bez masa!* Zbývalo už jen *Na západní frontě klid* (do rohů jednotlivých stránek jakýsi kreativní školák před dávnými lety nakreslil komiksový seriál o chlapíkovi, který masturbuje vlastním nosem – kampak se asi poděl?) a *Nebeští jaguáři*, vyprávění o obyčejných pilotech vrtulníku od „amerického vojáka, autora úspěšného dobrodružného románu“ (náhodou jsem věděl, že to za něj napsali v jeho „operačním středisku“ – z obav před právními sankcemi nesmím uvést žádná jména), a upřímně řečeno, víc ani hovno.

Vzal jsem to všechno. Pro hladovějícího jsou i slupky z brambor *haute cuisine*.

*

Ernie Blacksmithi a Veronico Costellová, pojdte dál, nadešel váš čas. Ernie a já jsme mívali světlé chvílky, nebýt totiž těchhle mých spoludisidentů, sestra Noakesová by mě dodneška ládovala práškama, co by se do mě vešlo. Jednoho podmračeného odpoledne, když nemrtví nacvičovali na Velký spánek, zaměstnanci seděli na poradě a jediný zvuk obtěžující spáče v Aurora House byl zápas Světové zápasnické federace mezi Fat One Fauntleroyem a Dispečerem, jsem si všiml, že jakási nezvykle laxní ruka nechala přední dveře dokořán. Vyplížil jsem se na průzkum vyzbrojený povídkou o malátnosti a čerstvém vzduchu. Rty mi drkotaly zimou a celý jsem se třásl! Rekonvalescence mne připravila o podkožní tuk, postava se mi scvrkla z téměř falstaffovské na vyzáblotinu. Odvážil jsem se ven poprvé ode dne, kdy mne před šesti nebo sedmi týdny ranila mrtvice. Obešel jsem vnitřní areál a našel ruiny jakési staré budovy, pak jsem se prodral neudržovaným roštím až k cihlové obvodové zdi a prozkoumal jsem, jestli v ní nejsou díry nebo mezery. Průzkumník SAS by ji pomocí nylonového lana přelezl, oběť mozkové příhody o holi ale ani omylem. Jak jsem procházel, vítr rozfoukával a zase vršil kupky papírově zahnědlého listí. Došel jsem k majestátní železné bráně ovládané jakýmsi blikajícím elektronickým vynálezem na stlačený vzduch. Do háje, měli tam dokonce bezpečnostní

kamery a takovou tu věcičku, jak se do ní mluví a pak se přepíná! Představoval jsem si sestru Noakesovou, jak se chlubí dětem (málem jsem napsal „rodičům“) budoucích obyvatel, že mohou díky těmto nejmodernějším ochranným opatřením klidně a bezpečně spát, což pochopitelně znamenalo: „Plaťte včas a neuslyšíte ani ťuk.“ Výhled ven nevěstil nic dobrého. Směrem na jih ležel Hull, půldenní štreka pro namakaného mládence po vedlejších silnicích lemovaných telegrafními sloupy. Jen zbloudilí výletníci by mohli náhodně projít bránou ústavu. Když jsem se vracel na příjezdovou cestu, uslyšel jsem kvílejší pneumatiky a zuřivé troubení Range Roveru barvy rudých skvrn na Jupiteru. Ustoupil jsem stranou. Řidič byl umíněný chlapík navlečený v jedné z těch stříbřitých větrovek, v kterých si tak libují polárníci vybírající na kdecu. Range Rover zastavil u předního schodiště, až lítal štěrka, a řidič se vnesl do recepce jako pilotské eso z *Nebeských jaguárů*. Cestou k hlavnímu vchodu jsem minul kotelnu. Ernie Blacksmith vystrčil hlavu: „Kapku kořaličky, pane Cavendishi?“

Nemusel se ptát dvakrát. V kotelně to páchlo zahradními hnojivy, vyhřívalo ji ale topeniště uhelného kotle. Na pytli s uhlím tam seděl dlouholetý chovanec s funkcí ústavního maskota pan Meeks a vrněl blahem jako mimino. Ernie Blacksmith byl typem tichého člověka, kterého si všimnete až napodruhé. Tenhle pohotový Skot chodil s dámou jménem Veronica Costellová, která bývala majitelkou nejfajnovějšího, v dějinách Edinburghu přímo legendárního kloboučnictví. Jejich chování prozrazovalo obyvatele mizerného čechovovského hotýlku. Ernie a Veronica respektovali mé přání zůstat nešťastným chlapem a já si toho vážil. Ve chvíli tohoto našeho setkání vytáhl z uhláku láhev irské whisky. „Musíte bejt už napůl nadranej, jestli si myslíte, že se vocaď dostanete bez helikoptéry.“

Nemělo cenu nic prozrazovat. „Já?“

Moje blufování se o Ernieho roztříštilo jako o skálu. „Vemte místo,“ vyzval mě. Mračil se a věděl svoje.

Posadil jsem se. „Máte to tady útulné.“

„Kdysi jsem míval papíry na kotelníčení. Obsluhuju to tady zadarmo, proto vedení vobčas přimhouří voko nad nějakou tou mojí

nepřístupností.“ Do plastových pohárků nalil dvě štědré dávky. „Šup tam s tím.“

Děšť na Serengeti! Rozkvetly kaktusy, gepardi vyrazili dlouhými plavnými skoky! „Odkud to máte?“

„Obchodník s uhlím je docela rozumný chlap. Ale vážně, musíte být vopatrnej. Withers chodí každý den ve tři čtvrtě na čtyři k bráně pro druhou poštu. Nechcete přece, aby vás načapal, jak si plánujete útěk.“

„Zdá se, že jste dobře informován.“

„Bejval jsem taky zámečník, hned po vojně. V oblasti bezpečnosti člověk přijde do styku s polovičníma kriminálníkama. S hajnejma, pytlákama a tak. Ne že bych já sám někdy udělal něco nezákonného, abyste mi rozuměl, všechno pěkně poctivě. Zjistil jsem ale, že dobrý tři čtvrtiny útěků z vězení skončí neúspěchem, protože útekáři veškerou šedou hmotu,“ poklepal si na spánek, „vypotřebujou na útěk samotnej. Amatéri vykládaj vo strategii, profíci vo logistice. Tak třeba ten vymakanej elektrický zámek na bráně, kdybych si usmyslel, vtevrěl bych ho třeba poslepu, co ale auto na druhý straně? Prachy? Úkryt? Tak vidíte, kde jste bez logistiky! Leda tak v hajzlu a do pěti minut dřepíte ve Withersově dodávce.“

Pan Meeks sraštil svou skřítkovskou tvář a vypotil jediná dvě souvislá slova, kterých byl mocen: „Já vím! Já vím!“

Ještě než jsem dokázal rozeznat, jestli mne Ernie Blacksmith varuje, nebo si mě oťukává, vstoupila vnitřními dveřmi Veronica v nachovém klobouku, jehož barva působila tání. Musel jsem se přemoci, abych se neuklonil. „Dobré odpoledne, paní Costellová.“

„Pan Cavedish, jak milé. Chystáte se v tomhle štiplavém mrazu do zahraničí?“

„Na zvědy,“ odpověděl Ernie, „pro svůj jednočlennej útekovej vejbor.“

„Ó, jakmile jste jednou uveden mezi Staré, svět o vás už nestojí.“ Veronika se usadila na ratanovou židli a upravila si klobouk. „My – tím myslím každého, kdo překročil šedesátku – se dopouštíme hned dvou poklesků už jen tím, že existujeme. Prvním z nich je

Nedostatečná rychlost. Jezdíme příliš pomalu, chodíme příliš pomalu, mluvíme příliš pomalu. Svět bude obchodovat s diktátory, zvrhlíky a drogovými barony všeho druhu, zpomalování ale *nestrpí*. Naším druhým hříchem je, že jsme *mementem mori* průměrného člověka. Svět se nechá ukolébat v pohodlíčku napulírovaného popírání, jen když nejsme v dohledu.“

„Veroničini rodiče si vodkroutili doživotní trest mezi inteligencí,“ poznamenal Ernie s určitou dávkou hrdosti.

Zamilovaně se usmála. „Stačí se podívat na lidi, kteří sem přicházejí o návštěvních hodinách! Potřebují lék na duševní otřes. Proč by ze sebe jinak chrlili všechny ty kecy, že člověk je jen tak starý, jak se cítí? Koho tím chtějí oblbnout? Nás ne – sami sebe!“

Ernie to shrnul: „My staří jsme moderní malomocní. Tak to prostě je.“

Namítl jsem: „Nejsem vyděděnc! Mám vlastní nakladatelství a potřebuju se vrátit do práce, nečekám, že mi budete věřit, jsem tady ale *vážně* zadržován proti své vůli.“

Ernie a Veronica si vyměnili pohledy v tajném jazyce.

„Vy *jste* nakladatel? Nebo jste jím *byl*, pane Cavendishi?“

„Jsem. Mám kanceláře na Haymarketu.“

„Co tedy děláte tady?“ zeptal se celkem rozumně Ernie.

No a o to přesně šlo. Převyprávěl jsem jim svou nepravděpodobnou historku až k dnešnímu dni. Ernie a Veronica naslouchali tak, jak to dělávají soustředění příčetní dospělí. Pan Meeks to všechno odkýval. Dostal jsem se až ke své mrtvici, když mne zvenku přerušilo jakési hulákání. Předpokládal jsem, že jeden z nemrtvých dostal záchvat, když jsem se ale podíval škvírou mezi dveřmi, ukázalo se, že to řidič červeného Range Roveru vyřvává do mobilu. „A proč zrovna brácho?“ Tvář mu zkřivil pocit marnosti. „Je v sedmém nebi! Myslí si, že je rok 1966!... Ne, nepředstírá to. Ty by sis jen tak z psiny nachcal do kalhot?... Ne, to ne. Myslela si, že jsem její první manžel. Tvrdila, že žádný syny nemá... Ty mi jako chceš říct, že je to oidipovskej... Ano, vysvětlil jsem jí to znova. Třikrát... Dopodrobna, *jistě*. Tak přijed' a zkus si to, když myslíš, že pořídíš líp...“

No, jí na mně stejně nikdy nezáleželo. Přivez ale voňavku... Ne, pro sebe. Smrdí... A čím jiným by smrděla?... Jistěže, těžko to ale stíhají, prostě to z ní... celou dobu crčí.“ Nastoupil do Range Roveru a odburácel po příjezdové cestě. Napadlo mě, že se za ním rozběhnu a proklouznu bránou, než se zabouchne, pak jsem si ale připomněl, kolik mi je. Bezpečnostní kamera by mne stejně zachytila a Withers by mě lapil, než bych stačil na někoho mávnout.

„Syn paní Hotchkissově,“ povzdechla si Veronica. „Byla to taková dobrá duše, její syn ale kdepak. Člověk se nedomůže poloviny všech MacDonaldů v Leedsu a Sheffieldu tím, že bude k druhým laskavý. Tahle rodina nemá do kapsy dvakrát hluboko.“

Denholme v menším provedení. „No, aspoň za ní jezdí.“

„Teď jsme ale u toho proč.“ Postarší dámě zablýskla v očích půvabná rozpustilost. „Když se paní Hotchkissová domákla, že se ji chystá vypakovat do Aurora House, nacpala všecičky rodinné šperky do krabice od bot a někam je zakopala. Teď si nemůže vzpomenout kam, nebo si to možná pamatuje, nechce to ale říct.“

Ernie rozdělil poslední kapky whisky. „Víte, co mě na něm nejvíc šťve? Jak nechává klíčky v zapalování. Vždycky. Venku ve skutečném světě by to nikdy neudělal. My už jsme ale tak sešlí věkem, tak neškodní, že si ani při návštěvách nemusí dávat pozor.“

Ptát se Ernieho, proč si něčeho takového všiml, mi připadalo jako nevychovanost. V životě nevypustil z pusy zbytečné slovo.

*

Navštěvoval jsem kotelnu dennodenně. Přisun whisky byl nevypočitatelný, se společností to ale bylo jinak. Pan Meeks sehrával úlohu černého labradora v dlouholetém manželství poté, co z domova odešly děti. Ernie spřádal své jízlivé poznámky o životě, době a osazenstvu Aurora House, jeho *de facto* choť ale byla schopná konverzovat na většinu témat pod sluncem. Měla rozsáhlou sbírku podepsaných fotografií herců, kteří to nikdy nedotáhli až na hvězdy. Byla dostatečně sečtělá, aby ocenila mou literární duchaplnost, ne však dost sečtělá, aby věděla, odkud ji беру. Tohle

se mi na ženách líbí. Mohl jsem jí říkat třeba: „Nejcharakterističtější rozdíl mezi štěstím a radostí je to, že štěstí je pevné, kdežto radost je kapalná,“ a protože jsem si byl jist, že nepozná J. D. Salinger, připadal jsem si vtipný, okouzlující a, ano, dokonce mladistvý. Cítil jsem, že mne Ernie pozoruje, jak se tam producíruju, ale co sakra, říkal jsem si. Člověk si může zaflirtovat.

Veronica a Ernie byli pamětníci. Upozorňovali mě na nebezpečí Aurora House: jak pach moči a dezinfekce, šourání nemrtvých, naschvály Noakesové a strava nově definují, co je to „normál“. Podle Veroniky lze vítězství jakékoli tyranie považovat za nezvratitelné, pokud je akceptována jako normální.

Díky ní jsem se zatraceně rychle zmátořil. Zastříhl jsem si chloupky v nose a od Ernieho jsem si vypůjčil krém na boty. *Každý večer si pěkně nalešti boty*, říkával pantáta, *a všem se vyrovnáš*. Když se na to zpětně dívám, Ernie mi to moje natrásání toleroval jenom proto, že věděl, že se mi Veronica snaží zvednout náladu. V životě nepřečetl jedinou knížku beletrie, „dycinky jenom rádio“. Když jsem ho sledoval, jak ukecává viktoriánský topný systém, aby ještě chvíli vydržel, připadal jsem si pokaždé k ničemu. Pravda je taková, že čtením příliš mnoha románů člověk slepne.

*

První plán útěku jsem vymyslel sám, byl tak jednoduchý, že si to označení ani nezasloužil. Vyžadoval vůli a špetičku odvahy, ale žádný fištrón. Noční telefonát z kanceláře sestry Noakesové na záznamník nakladatelství Cavendish. Volání o pomoc paní Lathamové, jejíž synovec svalovec jezdí v silném Fordu Capri. Přijíždějí do Aurora House, po zastrašování a protestech nastupují, synovec odjíždí. Nic víc. V noci na 15. prosince (myslím) jsem se probudil v časných hodinách, oblékl jsem si župan a vypravil jsem se po ztemnělé chodbě. (Dveře od pokoje mi nechávali odemčené, protože jsem dělal mrtvého brouka.) Nikde nic, jen chrápání a škundání v trubkách. Vzpomněl jsem si, jak se Luisa Reyová Hilary V. Hushové ve Swanekke plížila po bloku B (Hle, mé bifokály.) Vypadalo to, že v

receptci nikdo není, přesto jsem se skrčil pod úroveň stolu a pak se zase napřímil – úžasný výkon. V kanceláři sestry Noakesové bylo zhasnuto. Zkusil jsem kliku a, ano, povolila. Vklouzl jsem dovnitř. Škvírou ve dveřích dovnitř dopadalo dost světla. Zvedl jsem sluchátko a vytočil číslo nakladatelství Cavendish. Na záznamník jsem se nedovolal.

„Volané číslo neexistuje. Zavěste, překontrolujte si číslo a zkuste ho vytočit znovu.“

Bezútěšnost. Obával jsem se nejhoršího. Hogginsové to tam vypálili tak, že se roztekly i telefony. Zkusil jsem to znovu. Všechno marné. Jediné další telefonní číslo, které jsem dokázal dát po mrtvici dohromady, bylo moje další a poslední útočiště. Po dlouhých pěti nebo šesti zazvoněních zvedla telefon moje švagrová – s koťátkovským špulením, to jsem věděl, pane na nebi, věděl jsem to. „Už byl dávno čas jít do hajan, Astone.“

„Georgette, to jsem já, Timbo. Dáš mi, prosím tě, Dennyho?“

„Astone? Co je to s tebou?“

„To není Aston, Georgette! Tady Timbo!“

„Tak mi dej Astona!“

„Já žádnýho Astona neznám! Poslouchej, musím mluvit s Dennym!“

„Denny teď nemůže k telefonu.“

Nikdy nebylo úplně jisté, jak je to s Georgette a jejím nasáváním, její hlas ale zněl nějak příliš nadšeně. „Ty piješ?“

„Jen kdyby se jednalo o pěknoučký bárek s dobrým sklepem. Hospody nemůžu vystát.“

„Teď poslouchej, tady je Timbo, tvůj švagr! Musím mluvit s Denholmem.“

„Připomínáš mi Timba. Timbo? Jsi to ty?“

„Ano, Georgetto, jsem to já, a jestli mi...“

„Neodvažuj se ukázat na bratrově pohřbu. To je stanovisko celé rodiny.“

Podlaha se pode mnou roztočila. „Cože?“

„Věděli jsme o vašich všelijakých rozmíškách, *chci ale říct...*“

Podlomila se mi kolena. „Georgette, ty tvrdíš, že Denny je po smrti? To myslíš vážně?“

„Samozřejmě! Nebo mě snad máš za nějakou zatracenou bláznivku?“

„Pověz mi to ještě jednou.“ Selhal mi hlas. „Denny – je – mrtvej?“

„Myslíš, že bych si něco takového vymyslela?“

Židle sestry Noakesové záúpěla proradností a utrpením. „Jak se to, pro boha živýho, stalo, Georgette, jak?“

„Kdo jste? Je noc! Kdo vlastně volá? Astone, to jsi ty?“

Stáhlo se mi hrdlo. „Timbo.“

„Tak jo, pod jakým volezlým balvanem ses schovával?“

„Poslyš, Georgette. Jak vlastně,“ říct to znamenalo, že se to skutečně stalo, „Denny odešel?“

„Když krmil své drahocenný kapříky. Namazala jsem k večeri kachní paštiku na kreky. Když jsem pro něho šla, plaval v jezírku obličejem dolů. Třeba tam takhle ležel už den nebo i dýl, já ho totiž nehlídala, víš? Dixie mu radila, aby míň solil, v tyhle rodině řádej mrtvice. Hele, přestaň blokovat linku a přepoj mi Astona.“

„Poslyš, kdo je u tebe? Je s tebou někdo?“

„Jen Denny.“

„Ale Denny je mrtvý!“

„To já přece vím! Teď už je v tom jezírku několik týdnů. Jak ho mám odtamtud dostat? Hele, Timbo, buď tak hodnej a přivez mi z Fortnumu nebo od Masona košík s jídlem, jo? Už jsem snědla všechny kreky a ptáci už sezobali všechny drobečky, takže tu nemám nic k jídlu, jen krmení pro rybičky a cumberlandskou omáčku. Aston nezavolal od chvíle, kdy si vypůjčil Dennyho sbírku obrazů, aby ji ukázal kamarádovi, co dělá odhady, a to už je... pár dní, nebo spíš týdnů. Plynaři mi odpojili plyn a...“

Do očí mne zabořilo světlo.

Ve dveřích se zjevil Withers. „Zase vy.“

Nadskočil jsem leknutím. „Zemřel mi bratr! Je mrtvej, rozumíte? K posrání mrtvej! Švagrový z toho hráblo a neví, co má dělat! Tohle

je naléhavěj případ! Jestli v sobě máte kouska křesťanskýho citu, tak mi tuhle zatracenou šlamastyku pomůžete vyřešit!“

Milý čtenáři, Withers viděl jen hysterického chovance, který nepřípustně po půlnoci telefonuje. Odstrčil si nohou židli, která mu stála v cestě. Zařval jsem do telefonu: „Georgetto, poslouchej mě, trčím v nějakým podělaným blázinci v Hullu, kterému říkaj Aurora House, rozumíš? Aurora House v Hullu a někoho sem, pro boha živýho, pošli, ať mě zachrání!“

Obří prst přerušil spojení. Měl popraskaný nehet samou bouli.

*

Sestra Noakesová uhodila do gongu, kterým se svolávalo k snídani, aby vyhlásila válečný stav. „Přátelé, hřáli jsme si na prsou *zloděje*.“ Na shromáždění nemrtvých padlo ticho.

Jakýsi vysušený ořech praštil lžící. „Arabáci si s takovejma uměj poradit, sestro! U Saudů žádný dlouhoprstáky netrpěj, he? Pátek vodpoledne na parkovišti za mešitou a *šmik!* He? He?“

„Máme v košíku shnilé jablko.“ Přisahám, že to bylo zase jako v greshamově chlapecké škole, jen o šedesát let později. Tentýž pšeničný šrot nadrobený do stejné misky mléka. „Cavendishi!“ Sestře Noakesové zavibroval hlas jako píšťalka za šesták. „Vztyk!“ Hlavy těch napůl ožvlých mrtvol v plesnivých tvídech a bezbarvých halenkách se otočily mým směrem. Kdybych se zachoval jako oběť, zpečetil bych svůj rozsudek.

Měl jsem co dělat, aby mi na tom vůbec sešlo. Minulé noci jsem ani nezamhouřil oko. Denny umřel. Nejspíš se obrací v kapry. „Ježíšikriste, ženská, chtělo by to trochu přiměřenosti. Korunovační klenoty jsou ještě pořád v bezpečí v Toweru! Já jsem si jen zatelefonoval v naléhavé záležitosti. Kdyby byla v Aurora House internetová kavárna, byl bych s radostí napsal e-mail! Nechtěl jsem nikoho budit, takže jsem prostě vzal iniciativu do vlastních rukou a půjčil jsem si telefon. Hluboce se omlouvám. Za ten hovor zaplatím.“

„To tedy budete muset. Obyvatelé, jak nakládáme se shnilými jablky?“

Vstala Gwendolin Bendincksová a ukázala na mne prstem. „Hanba!“

Warlock-Williams ji napodobil: „Hanba!“

Nemrtví, kteří byli schopni celé to spiknutí sledovat, se jeden po druhém přidávali. „Hanba! Hanba! Hanba!“ Pan Meeks dirigoval sbor jako Herbert von Karajan.

Nalil jsem si čaj, dřevěné pravítko mi ale vyrazilo šálek z rukou.

Ze sestry Noakesové sršely jiskry: „Neopovažujte se dívat jinam, zatímco vás tady pranýřujeme!“

Chór až na jednoho nebo dva dáviče zašel na úbytě.

Klouby na prstech mi skučely. Zlost a bolest soustředily veškerý můj intelekt do jediného bodu jako zazenovou hůl. „Pochybuji, že vám to pan Withers laskavě sdělil, vyšlo ale najevo, že zemřel můj bratr Denholme. Ano, je dočista mrtvý. Můžete mu sami zavolat, jestli mi nevěříte. Skutečně, já vás prosím, abyste mu zavolali. Moje švagrová na tom není dobře a potřebuje pomoci se zařizováním pohřbu.“

„Jak jste se dozvěděl o bratrově smrti, než jste se mi vloupal do kanceláře?“

Potouchlej dvojitej Nelson. Pohrávala si s křížkem a to mě inspirovalo. „To svatý Petr.“

Ošklivé zamračení. „Co je s ním?“

„Ve snu mi pověděl, že Denholme nedávno odešel na onen svět. ‚Zavolej švagrové,‘ nabádal mě, ‚potřebuje tvou pomoc.‘ Opáčil jsem, že telefonování je proti domácímu řádu Aurora House, svatý Petr mne ale ujistil, že sestra Noakesová je bohabojná katolička, která si z takového vysvětlení nebude tropit posměch.“

Tenhle blábol *La Ducu* v tu ránu zastavil. (*Poznej svého nepřítele* přetrumfne *Poznej sám sebe*.) Sestra Noakesová probrala jednotlivé alternativy: byl jsem nebezpečný deviant, neškodný šejdík, zastánce reálpolitiky, svatopetrský vizionář? „Domovní řád v Aurora House slouží ku prospěchu nás všech.“

Čas zkonsolidovat zisky. „Svatá pravda.“

„Budu si muset promluvit s Pánem. Pan Cavendish je zatím v podmínce,“ obrátila se k jídelně. „Tato epizoda ještě neskončila a není zapomenuta.“

*

Po svém skromném vítězství jsem v hale hrál pasiáns, což jsem neudělal už od líbánek s madam B., které nezačaly právě šťastně. (Byla to díra. Jen samé rozpadající se obecní domy a obchůdky s vonnými tyčinkami.) Poprvé v životě jsem přišel na základní chybu v koncepci pasiánsu: o výsledku se nerozhoduje v průběhu hry, nýbrž ve chvíli, kdy se karty ještě před jejím začátkem míchají. Není to bezúčelné?

Jde o to, že se u toho můžete ledaskde toulat. Ledaskde ale nebylo příliš optimistické. Denholme před nějakým časem zemřel, já ale pořád trčel v Aurora House. Uštědřil jsem si nový katastrofický scénář, podle kterého Denholme zadává, ať už z laskavosti nebo ze zlomyslnosti, na některém ze svých bokovkových účtů trvalý příkaz k úhradě mého pobytu v Aurora House. Umírá. Můj útěk před Hogginsovými byl přísně tajný, takže nikdo netuší, že tu jsem. Trvalý příkaz přetrvá příkazce. Paní Lathamová na policii vypovídá, že mne naposledy viděla, jak jdu za lichvářem. Detektiv Plod dovozuje, že mi můj věřitel, k němuž jsem se uchýlil jako k poslední naději, dal košem a já se rozhodl zmizet Eurotunelem. Po pěti týdnech už proto po mně nikdo nepátrá, dokonce ani Hogginsové ne.

K mému stolu přišli Ernie a Veronica. „Volával jsem si z toho telefonu kvůli výsledkům kriketu.“ Ernie byl v mizerné náladě. „Teď ho budou na noc zamykat.“

„Černou desítku na srdcového kluka,“ radila Veronica. „Nic si z toho nedělej, Ernie.“

Ignoroval ji. „Noakesová teď bude hledat příležitost, jak tě nechat zlynčovat.“

„Co mi může udělat? Zakázat mi pšeničné otruby?“

„Nacpe tě jako Mickeyho Finna! Stejně jako posledně.“

„O čem to sakra mluvíš?“

„Vzpomínáš, když jsi jí naposledy zkrřížil cestu?“

„Kdy jako?“

„Toho rána, kdy tě ranila tak skvěle načasovaná mrtvice.“

„Chceš snad říct, že moje mozková příhoda byla... vyvolaná?“

Ernie na mě udělal děsně rozčilující obličej, který říkal: „Budíček! Vstávat!“

„Ále, houby! Můj táta umřel na mrtvici a brácha nejspíš taky. S takovouhle pravdou se nech třeba vyfotit, když už musíš, Erneste, mě a Veroniku z toho ale vynech.“

Ernie se nasupil. (Larsi, stáhni světla.) „Jo. Ty si myslíš, kdovíjakej nejši chytrák, jsi ale leda arogantní nafoukanej tatrman!“

„Lepší tatrman než posera.“ Věděl jsem, že toho budu litovat.

„Posera? Já? Zkus to říct eště jednou! No tak!“

„Posera.“ (Ó, rarachu zatvrzelosti! Proč ti dovoluji za sebe mluvit?) „Koukám se na to takhle. Rezignoval jsi na skutečný svět za branami tohohle vězení, protože tě děsí. Vidět někoho jiného, jak odsud uniká, by nešlo do kupy s tvou zálibou ve smrtelných postelích. Proto takhle zuříš.“

Ernieho plynový hořák vzplál. „Není na tobě, abys posuzoval, kde jsou mé meze, Timothy Cavendishi!“ (Takový Skot dokáže trknout i naprosto slušně znějícím jménem.) „Ty bys neutek ani z vobchodu pro zahrádkáře!“

„Jestli máš blbuvzdornej plán, tak sem s ním.“

Veronica se pokoušela mezi nás vstoupit: „Mládenci!“

Erniemu vřela krev. „Blbuvzdornost záleží na tom, jak je kdo blbej.“

„Duchaplné kázáníčko.“ Z mého sarkasmu se mi dělalo zle. „Ve Skotsku musíš platit za úplného génia.“

„Ne, ve Skotsku považujeme za génia Angličana, kterej se nechá vomylem uvěznit v domově důchodců.“

Veronica posbírala rozházené karty. „Umí některý z vás hodinový pasiáns? V něm se přičítají karty až do patnácti?“

„Odcházíme, Veroniko,“ zavrčel Ernie.

„Ne,“ vyhrkl jsem a zvedl jsem se, ve vlastním zájmu jsem nechtěl, aby Veronica musela mezi námi dvěma volit. „Já odcházím.“

Přísahal jsem, že do kotelny nezajdu, dokud se mi nedostane omluvy. Takže jsem tam nešel to odpoledne ani příští, ani to další.

*

Ernie se mému pohledu vyhýbal celé Vánoce. Když jsme se míjeli, vysílala ke mně Veronica omluvné úsměvy, projevy její loajality byly ale jasné. Při pohledu zpátky vypadám jako vůl. Jak jsem si to představoval? Ohrožovat jediné přátelství trucováním! Trucování mi tedy vždycky šlo náramně, což ledascos vysvětluje. Trucmajstři se sjíždějí osamělým fantazírováním. Například o hotelu Chelsea na Washington Square, o klepání na jisté dveře. Ty se otvírají a slečna Hilary V. Hushová má *velikou* radost, že mne vidí, noční košilka klouže z ramen, je nevinná jako Kylie Minogue, ale vlčice jako paní Robinsonová. „Projel jsem celý svět, abych vás našel,“ říkám já. Ona nalévá whisky z minibaru. „Vyzrálá. Lahodná. Sladová.“ Ta nemravná fena mě pak zatáhne do rozestlané postele, kde hledám pramen věčného mládí.

Poločasy rozpadu, 2. díl leží na polici nad postelí. Zatímco se Hilary sprchuje, pročítám rukopis a vznáším se při tom v postorgasmickém Mrtvém moři. Druhá část je dokonce ještě lepší než ta první, mistr ale svého týmu naučí, jak to udělat, aby byla skvělá. Hilary mi věnuje svůj román, získává Pulitzerovu cenu a při předávací řeči se přiznává, že za všechno vděčí svému agentovi, příteli a v mnoha ohledech i otci.

Sladký sen. Rakovina zralá k léčbě.

*

Štědrý večer v Aurora House byl neslaný nemastný. Vyšel jsem si na procházku (výsada dojednaná za příspěví Gwendolin Bendincksové) k bráně, abych aspoň letmo spatřil svět tam venku. Sevřel jsem železné mříže rukama a díval se skrz. (Vizuální ironie,

Larsi. *Casablanca*.) Pohled mi bloudil po slatinách, spočinul na mohyle, opuštěné ohradě pro ovce, prodlél u normanského kostela, který nakonec podlehl druidským prvkům, přeskočil na elektrárnu, sklouzl po inkoustově skvrnitém dánském moři až k mostu přes řeku Humber a sledoval vojenský letoun nad zvrásněnými poli. Ubohá Anglie. Na danou výměru trochu moc historie. Roky tu zarůstají jako moje nehty na palcích u nohou. Sledovala mě bezpečnostní kamera. Měla spoustu času. Uvažoval jsem o tom, že se udobřím s Erniem, jen abych od Veroniky uslyšel zdvořilé přání veselých Vánoc.

Ne. K čertu s nimi oběma.

*

„Reverende Rooney!“ V jedné ruce držel skleničku sherry, druhou jsem mu zaměstnal biskupským chlebičkem. Řetězy barevných žárovek z vánočního stromku nám zbarvovaly kůži do růžova. „Rád bych vás poprosil o drobnou laskavost.“

„O co jde, pane Cavendishi?“ Žádný veseloherní vikář. Reverend Rooney byl kariérní klerik, věrný obraz jednoho velšského rámaře, s nímž jsem kdysi v Herefordu zkřížil meče, to je ale úplně jiná historie.

„Mohli byste mi hodit na poštu vánoční přání, reverende?“

„To je všechno? Kdybyste požádal sestru Noakesou, jistě by se o to postarala.“

Takže ta babizna ho taky dostala.

„Sestra Noakesová a já si ne vždycky rozumíme, pokud jde o spojení s vnějším světem.“

„Vánoce se báječně hodí na překonávání vzdáleností mezi lidmi.“

„Vánoce se báječně hodí na to, aby se podřimující psi nechali spát, pane vikáři. Moc bych si ale přál dát sestře vědět, že na ni na den narození Páně myslím. Nezminila se vám sestra Noakesová o úmrtí mého předraženého švagra?“

„Velice smutné.“ O aférce se svatým Petrem dobře věděl. „Je mi to líto.“

Z kapsy saka jsem vytáhl pohlednici. „Adresoval jsem to radši ošetřovatelce, abych si byl jist, že můj vánoční pozdrav dojde. Ona totiž není,“ zaťukal jsem si na čelo, „úplně při smyslech, že to tak musím říct. Tady, strčím vám to do kapsy sutany...“ Kroutil se, zahnal jsem ho ale do kouta. „Jsem opravdu šťastný člověk, pane vikáři, že mám přátele, kterým mohu důvěřovat. Děkuji, *děkuji* vám z celého srdce.“

Jednoduché, účinné, obratné, T. C., ty stará prohnaná liško. Na Nový rok ráno se Aurora House probudí a já budu pryč jako Zorro.

*

Uršula mne zve do šatny. „Nezestárnul jsi ani o den, Timbo, a tenhle pašák taky ne!“ její heboučká kočička se mi tře o můj stožár pouličního osvětlení narnieovské velikosti a naftalínové kuličky... Jenomže pak jsem se jako vždycky probudil, z naběhlého příslušenství jsem měl radost asi jako z naběhlého appendixu a bylo mi stejně užitečné. Šest hodin. Topení komponovalo díla ve stylu Johna Cage. Prsty na nohou mi popálily omrzliny. Přemýšlel jsem o uplynulých Vánocích – za mnou jich bylo o tolik víc než přede mnou.

S kolika dalšími rány jsem se měl ještě smířit?

„Odvahu, T. C. Červený poštovní vlak odváží tvůj dopis na jih k otci Londýnu. Tříštivá bomba v něm ukrytá se odpálí při nárazu a kuličky se rozletí na policii, k lidem ze sociálky, k paní Lethamové na starou haymarketskou adresu. Budeš odsud venku cobydup.“ Fantazie mi předvedla všechny ty opožděné vánoční dárky, kterými oslavím svobodu. Doutníky, stará whisky, laškování po telefonu s roztomilou děvenkou, devadesát pencí za minutu. Nač se spokojovat jen s tímhle? Odvetný zápas mezi Guy de Guyem a Kapitánem Viagrou?

Všiml jsem si vyboulené vlněné ponožky zavěšené na krbové římse. Když jsem zhasínal, tak tam nebyla. Kdo se mohl vplížit dovnitř, aniž mne vzbudil? Že by Ernie vyhlásil vánoční příměří? Kdo jiný? Starý dobrák Ernie! Rozklepaný štěstím jsem si pro ponožku došel ve flanelovém pyžamu a vrátil jsem se do postele. Byla

lehoučká. Obrátil jsem ji naruby a z ponožky se jako sněhové vločky vyvalil roztrhaný papír. Můj rukopis, má slova, mé obraty!

Můj dopis!

Mé vykoupení rozervané na kousky. Bil jsem se do prsou, skřípal jsem vlasy, trhal jsem si zuby, poranil jsem si zápěstí, jak jsem bušil do matrace. Zatracenej reverende Rooney, shnij v pekle! Sestra Noakesová, ta bigotní mrcha! Když jsem spal, stála nade mnou jako anděl smrti! Veselé Vánoce, pane Cavendishi!

Poddal jsem se. Starofrancouzsky *succomber*, latinsky *succumbere*, jinak základní požadavek postavení člověka, zejména pak mého. Poddal jsem se tupým ošetřovatelům. Poddal jsem se přáníčku na dárku: „Panu Cavendishovi od jeho nových kamarádů – ještě hodně kristinglů v Aurora House!“ Poddal jsem se dárku, který jsem dostal: Divy přírody – kalendář s jedním obrázkem na každé dva měsíce. (Termín smrti nevyznačen.) Poddal jsem se gumové krůtě, umělohmotné nádivce, hořkým kapustičkám; zábavnému třaskavému balíčku, který netřaská (nesmí přivodit infarkt, to by bylo špatné pro podnik), jeho papírové minikorunce, slušňáckému vtipu uvnitř (Barman: „Tak co to bude?“ Kostlivec: „Jedno pivo a hadr, prosím.“). Poddal jsem se speciálním vydáním seriálů pro ženy okořeněným dávkou vánočního násilí, záhrobnímu projevu královničky. Když jsem se byl vyčůrat, potkal jsem sestru Noakesovou a poddal jsem se jejímu vítězoslavnému: „Hezké svátky, pane Cavendishi!“

V programu z dějin na BBC 2 toho odpoledne ukazovali staré záběry natočené v Ypres v roce 1919. Ten pekelný výsměch kdysi tak krásného města byl zosobněním mne samotného.

*

Jen třikrát nebo čtyřikrát jsem zamlada zahlédl Ostrovy radosti, než se ztratily v mlze, tlakových nížích, studených frontách, nepříznivém větru a silném přílivu... Mylně jsem je považoval za dospělost. Předpokládal jsem, že budou neměnným atributem mé životní pouti, zapomněl jsem si ale poznamenat jejich zeměpisnou

délku a šířku, i kudy se k nim pluje. Ztraceněj mladej hlupák! Co bych teď dal za stálou a neměnnou mapu onoho nevýslovného. Vlastnit, abych tak řekl, atlas mraků.

*

Zvládl jsem to až do Štěpána, protože jsem byl příliš zbědovaný, abych se oběsil. Kecám. Zvládl jsem to až do Štěpána, protože jsem byl příliš zbabělý, abych se oběsil. K obědu byl krutí vývar (s křupavou čočkou) oživený pouze hledáním Deidřina (to je ten androgynní robot) založeného mobilu. Zombie se bavili vymýšlením, kde všude by mohl být (za postranicemi pohovek), kde by nejspíš být nemohl (na vánočním stromku) a kde nejspíš není (v míse paní Birkinové). Přistihl jsem se, jak klepu na dveře kotelny jako kající štěně.

Ernie stál nad rozmontovanou pračkou, jejíž jednotlivé součástky ležely rozložené na novinách. „Ale podívejme se, to jsou k nám hosti.“

„Veselého Štěpána, pane Cavendishi,“ rozzářila se Veronica v romanovovské kožešinové čepici. Na klíně měla rozloženou objemnou básnickou sbírku. „Pojďte přece dál.“

„Už je to pár dní,“ sáhl jsem k trapnému eufemismu.

„Já vím!“ zachroptěl pan Meeks. „Já vím!“

Z Ernieho ještě stále vyzařovalo pohrdání.

„É... můžu dál, Ernie?“

Zvedl bradu a pak ji zase o pár stupňů spustil dolů, aby mi dal najevo, že je mu to fuk. Zase už rozebíral kotel, v tlustých umaštěných prstech držel stříbrné šroubečky. Nijak mi to neulehčoval. „Ernie,“ vypravil jsem ze sebe nakonec, „za to tehdy se omlouvám.“

„Jo.“

„Jestli mě odsud nedostaneš, tak se tu zblázním.“

Rozmontoval díl, který ani nedokážu pojmenovat. „Jo.“

Pan Meeks se kolébal zepředu dozadu.

„Takže... cos to řekl?“

Složil se na pytel se zahradním hnojivem. „Nebud' měkota.“

Nevěřím, že jsem se od frankfurtského veletrhu neusmál. V obličejí mě zabolelo.

Veronica si koketně upravila čepici: „Řekni mu, Ernie, o poplatku.“

„Cokoli, dám cokoli.“ Nikdy jsem to nemyslel vážněji. „Jaká je cena?“

Ernie mne nechal čekat, dokud nebyly všechny šroubečky do posledního v tašce na nářadí. „Veronica a já jsme se rozhodli, že se vydáme k novým pastvinám.“ Bradou ukázal směrem k bráně. „Na sever. Máme starého kamaráda, kterej se o nás dobře postará. Takže nás vezmeš s sebou.“

Nějak se mi to nezdálo, co ale na tom? „Fajn. Prima. S radostí.“

„Tak platí. Den D nastane ode dneška za tři dny.“

„Tak brzy? Vy už máte plán?“

Skot si odfrkl, odšrouboval víčko termosky a nalil si do hrnku pronikavě vonící kávu. „Jo, dalo by se to tak říct.“

*

Ernieho plán byla řada vysoce rizikových kácejících se kostek domina. „Strategie takového útěku,“ vykládal, „musí bejt vynalézavější než strážci.“ Vynalézavé to tedy bylo, neřkuli nestoudné, pokud by ale některá kostka neshodila tu následující, mělo by okamžité odhalení strašlivé důsledky, zejména pak pokud bylo na Ernieho makabrozní teorii o nuceném podávání léků něco pravdy. Když se ohlížím zpět, žasnu sám nad sebou, že jsem s něčím takovým vůbec souhlasil. Nelze než předpokládat, že mou přirozenou obezřetnost umlčel vděk za to, že se mnou mí přátelé zase mluví, a zoufalá touha dostat se – živý – z Aurora House.

Byl zvolen 28. prosinec, protože Ernie od Deirdre zjistil, že paní Juddová zůstává přes noc v Hullu kvůli návštěvě neteří a pantomimy. „Přípravné práce výzvědné služby.“ Ernie si poklepal na nos. Radši bych býval viděl, kdyby ze scény zmizel Withers nebo ta harpyje Noakesová, jenomže Withers byl na návštěvě u matky v Robin

Hood's Bay v srpnu a Ernie kromě toho považoval paní Juddovou za nejchladnokrevnější a tudíž i nejnebezpečnější.

*

Den D. Hlásil jsem se u Ernieho v pokoji třicet minut poté, co v deset hodin šoupli nemrtvé do postelí. „Poslední příležitost vycouvat, pokud si myslíš, že na to nestačíš,“ upozornil mne ten prohnaný Skot.

„V životě jsem z ničeho nevycouval,“ zalhal jsem mu přímo do očí. Ernie odšrouboval kryt klimatizace a vytáhl ze skryše Deidřin mobilní telefon. „Ty máš z nás ze všech nejfajnější hlas,“ informoval mě, když nám rozděloval úlohy, „a vykecáváním do telefonu se živiš.“ Vyťukal jsem číslo Johnse Hotchkisse, které Ernie získal z notýsku paní Hotchkissové už před několika měsíci.

Ozvalo se rozespale: „Co se děje?“

„Ach, ano, to je pan Hotchkiss?“

„U telefonu. A vy jste?“

Čtenáři, byl bys na mne hrdý. „Doktor Conway z Aurora House. Zastupuji doktora Upwarda.“

„Kristova noho, stalo se něco s matkou?“

„Obávám se, že ano, pane Hotchkissi. Musíte být silný. Myslím, že nedožije rána.“

„Uch! Uch?“

Jakási žena v pozadí se vyptávala: „Kdo je to, Johnsi?“

„Pane bože! Opravdu?“

„Opravdu.“

„Co se jí... stalo?“

„Silná pleuritida.“

„Pleuritida?“

Možná jsem se do své role vcítil o fous víc, než na kolik stačily mé odborné znalosti. „Healeyův zánět pohrudnice nemůžeme u žen ve věku vaší paní matky nikdy vyloučit, pane Hotchkissi. Poslyšte, probereme mou diagnózu, jakmile dorazíte. Matka se po vás ptá. Dal jsem jí dvacítku, ehm, morphadinu-50, takže bolesti žádné

nemá. Je dost zvláštní, že mluví o nějakých špercích. Pořád dokolečka opakuje: „Musím to Johnsovi povědět, musím to Johnsovi povědět...“ Máte ponětí, o čem to mluví?“

Okamžik pravdy.

Spolkl to. „Bože můj. Víte to určitě? Ona si pamatuje, kam je schovala?“

Žena v pozadí se dožadovala: „Cože? Cože?“

„Zdá se, že jí nesmírně záleží na tom, aby ty šperky zůstaly v rodině.“

„No jistě, samozřejmě, kde ale jsou, pane doktore? Kam říká, že je zašantročila?“

„Heleďte, já se teď musím vrátit k ní do pokoje, pane Hotchkissi. Sejdeme se v recepci Aurora House... V kolik?“

„Zeptejte se jí, kam – ne, řekněte jí – řekněte mamince, aby – heleďte se, pane doktore – é...“

„É... Conwayi! Conwayi.“

„Doktore Conwayi, mohl byste matce přidržet telefon u pusy?“

„Jsem lékař a žádný klub telefonistů. Přijedte osobně. Pak vám to bude moci povědět.“

„Povězte jí – hlavně ať to proboha vydrží, než tam dojedeme. Povězte jí, že ji Pipkins má moc rád. Budu tam... za půl hodiny.“

Konec začátku. Ernie zatáhl zip u tašky. „Dobrá práce. Telefon si nech, kdyby volal zpátky.“

*

Dominová kostka číslo dvě ze mě udělala stojícího strážce, který vykukoval z pokoje pana Meekse štěrbínou ve dveřích. Díky pokročilému stadiu rozkladu se náš loajální kotelnový maskot velkého útěku neúčastnil, jeho pokoj byl ale naproti mému a rozuměl, když se na něj houklo: „Pst!“ Ve čtvrt na jedenáct sešel Ernie do recepce, aby sestře Noakesové oznámil můj skon. Tato kostka mohla padnout na nežádoucí strany. (Naše debaty o tom, kdo bude dělat mrtvolu a kdo posla, trvaly dlouho: Veroničina smrt by vyžadovala dramatické ztvárnění nad Ernieho síly, pokud jsme

neměli vzbudit pozornost té naší fúrie; Ernieho smrt ohlášená Veronicou nepřipadala v úvahu kvůli její náchylnosti k melodramatu; Ernieho i Veroničin pokoj byly obklopeny nemrtvými schopnými stále ještě vnímat, kteří by nám mohli udělat čáru přes rozpočet. Kdežto můj pokoj byl ve starém školním křídle a mým jediným sousedem byl pan Meeks. Tak jsem byl vybrán, abych sehrál nebožtíka.) Velkou neznámou byla zjevná averze sestry Noakesové vůči mé osobě. Poletí, aby uviděla svého nepřítele, jak právě padl, zapíchne mi jehlici ze sesterského čepce do krku, aby zjistila, jestli jsem opravdu mrtev? Nebo to nejprve pěkně oslaví?

*

Kroky. Zaklepání na dveře mého pokoje. Sestra Noakesová čichající soustíčko. Třetí dominová kostka se už kymácela, všechno se to ale začalo nějak odchylovat od plánu. Ernie ji měl doprovodit až ke dveřím mé úmrtní komnaty. Musela ho předběhnout. Ze své skryše jsem uviděl, jak šelma nahlíží dovnitř. Rozsvítila. Dovnitř ji nalákaly polštáře naražčené pod dekou jako v klasické zápletce, všechno to vypadalo realističtěji, než byste mysleli. Vyrázil jsem přes chodbu a zabouchl jsem za ní dveře. Od tohoto okamžiku záležel pád třetí kostky na zamykacím mechanismu – venkovní západka, taková ta otočná záležitost, šla ztuhla, a než jsem ji zastrčil, podařilo se Noakesové dveře zase pootevřít – nohou se opřela o dvevní rám – její démonická síla mi rvala bicepsy a vyvracela zápěstí. Věděl jsem, že vítězství nebude náležet mně.

Tak jsem zariskoval a pustil kliku. Dveře se rozletěly a ta babizna letěla přes celý pokoj. Než stačila znovu zaútočit, stačil jsem dveře zavřít a zamknout. Dveřmi lomcoval katalog hrozeb z *Tita Andronica*. Dodneška mě straší ve spaní. Ernie přifuněl s kladivem a třípalcovými hřebíky. Přitloukl dveře k rámu a nechal lovkyni, ať si ve věžeňské cele prská podle libosti.

*

Dole v recepci už dominová kostka číslo čtyři zlověstně blikala na panelu ovládajícím hlavní bránu. Veronica věděla, který knoflík zmáčknout. „Už tady ten zsranej krám mačkám deset minut a matka mi tu zatím umírá!“ Johns Hotchkiss byl namíchnutý. „Na co si to tady, do pr****, lidi, hrajete?“

„Musel jsem doktoru Conwayovi pomoci vaši matku držet, pane Hotchkissi.“

„Držet? Při *zánětu pohrudnice*!“

Veronica stiskla tlačítko a brána na konci areálu se, jak jsme doufali, otevřela dokořán. (Předběhnu čtenáře, kteří se už už chystají psát dopisy, aby si vyžádali vysvětlení, proč jsme totéž tlačítko nepoužili, abychom tam tudy utekli, a vysvětlím, že brána se automaticky po čtyřiceti vteřinách zase zavírala, že za běžných okolností v recepci vždycky někdo byl a že za branou se rozkládají míle mrazivé pustiny.) V mrznoucí mlze se blížil skřípot pneumatik. Ernie se schoval v kanceláři za recepcí a já přivítal Range Rover na venkovních schodech. Za volantem seděla Hotchkissova manželka.

„Jak je jí?“ vyptával se Hotchkiss a valil se dovnitř.

„Ještě nás neopustila, pane Hotchkissi, stále se po vás ptá.“

„Díky bohu. Vy jste ten Conway?“

Chtěl jsem odrazit medicínské dotazy. „Ne, doktor je u vaší matky, já tu jen dělám.“

„Nikdy jsem vás neviděl.“

„Teda ve skutečnosti je to tak, že moje dcera je tu pomocná sestra, kvůli nedostatku lidí a naléhavému případu vaší matky pracuji při důchodu, aby měli někoho v recepci. Proto taky to zpoždění při otvírání brány.“

Manželka zabouchla dveře vozu. „*Johnsi!* Haló? Je pod nulou a tvoje matka umírá. Mohli bychom prohrašky proti protokolu vyřešit později?“

Objevila se Veronica v nočním čepečku pošítem flitry. „Pan Hotchkiss? Už jsme se při několika příležitostech potkali. Vaše matka je tady moje nejlepší přítelkyně. Pospěšte k ní, prosím. Je u sebe v pokoji. Doktor si myslel, že by bylo příliš nebezpečné ji převážet.“

Johns Hotchkiss čul nějakou levotu, jak by ale mohl tuhle příjemnou bábinku obviňovat z podvodu a spiknutí? Manželka ho sekýrovala a hnala ho po chodbě.

*

Zase jsem seděl za volantem. Ernie dozadu naskládal svou artritickou *caru* a nesmyslnou hromadu krabic na klobouky a pak naskočil na sedadlo spolujezdce. Od chvíle, kdy madam B. odešla, jsem s autem ani nepopojel a uplynulé roky mi taky neubýly, jak jsem doufal. Do háje, kterej pedál je kterej? Plyn, brzda, spojka, zrcátko, blinkr, volant. Sáhl jsem po klíčku v zapalování. „Na co čekáš?“ zeptal se Ernie.

Prsty mne přesvědčovaly, že tam žádný klíček není.

„Dělej, Time, hoď sebou!“

„Není tu klíček. Ten zatracenej klíček tu není.“

„Vždycky nechává klíček v zapalování!“

Mé prsty tvrdily opak. „Řídila jeho žena! Ona ty klíčky odnesla! Ta zatracená ženská si vzala klíčky s sebou. Předrahy svatý Judo, co si teď počneme?“

Ernie se podíval na palubní desku, do přihrádky na rukavice, na podlahu.

„Uměl bys to nastartovat drátama?“ V hlase se mi ozývalo zoufalství.

„Nebud' měkota!“ houknul na mě a prohrábl popelník.

Dominová kostka číslo pět zůstávala stát jako přilepená. „Promiňte...“ ozvala se Veronica.

„Koukni za stínítko!“

„Nic, akorát zasraný, zasraný, zasraný...“

„Promiňte,“ opakovala Veronica, „není tohle klíček od auta?“

Ernie i já jsme se otočili a zavyli jsme stereo: „Néééééé!“ na patentní klíč. A zavyli jsme podruhé, když jsme uviděli, jak tlumeně osvětlenou chodbou přibíhá z přístavby Withers s oběma Hotchkissovými za zády.

„Ach,“ povzdechla si Veronica. „Vypadl ještě tenhle tlustý...“

Sledovali jsme, jak Withers doběhl do recepce. Podíval se oknem přímo na mne a vyslal ke mně mentální obrázek rotvajlera cupujícího panenku ve tvaru Timothyho Cavendishe ve věku pětasedesáti a tři čtvrtě let. Ernie zamkl všechny dveře, jenomže k čemu nám to mohlo být?

„A co tenhle?“ Veronica mi před nosem zaklinkala klíčkem od auta. Bylo na něm logo „Range Rover“.

Zavylí jsme s Erniem: „Jóóóó!“

Withers rozrazil vchodové dveře a seskočil ze schodů.

Nervózně jsem zašmátral a upustil jsem klíček.

Withers uklouzl po zmrzlé louži a rozplácl se jak dlouhý, tak široký.

Praštil jsem se hlavou o volant a ozvalo se zatroubení klaksonu.

Withers rval za zamčené dveře. Prsty šmátraly po podlaze, zatímco mi hlavou projel ohňostroj bolesti. Johns Hotchkiss hulákal: „Vypadněte z mého auta, vy vychrtlý zdechlina, nebo vás budu žalovat – KRUCIFIX JÁ VÁS ZAŽALUJU I TAK!“ Withers uhodil do mého okýnka pálkou, ne to byla pěť; snubní prsten s drahokamem poškrábal sklo; klíček nějak vklouzl do zapalování; motor se s řevem probudil k životu; palubní deska se rozsvítila jako vánoční stromeček, Chet Baker zpíval „Pojď, zmizíme spolu“; Withers visel na dvířkách a bušil; Hotchkissovi se mi ve světle světlometů nakrčili jako El Grecovi hříšníci; zařadil jsem jedničku, Range Rover se ale spíš sunul, než jel, protože zůstala zatažená ruční brzda; Aurora House se rozzářil jako UFO při blízkém setkání; zapudil jsem pocit, že jsem přesně tentýž okamžik už mnohokrát prožil; uvolnil jsem ruční brzdu, srazil Witherse; dal jsem tam dvojku; Hotchkissovi se netopili, jen mávali, tamhle šli a my startovali!

*

Objel jsem jezírko a ven z brány, protože paní Hotchkissová nechala Range Rover stát tím směrem. Podíval jsem se do zrcátka – Withers a Hotchkissovi za námi sprintovali jako nějaké zatracené přepadové komando. „Odlákám je od brány,“ vyhrkl jsem na

Ernieho, „abys měl čas na zámek. Kolik ho budeš potřebovat? Počítám, že budeš mít tak pětáctýřicet vteřin.“

Ernie mě neslyšel.

„Kolik potřebuješ času, abys zvládl ten zámek?“

„Budeš muset tu bránu prorazit.“

„Cože?“

„Pěkněj velikej Range Rover by si s ní měl při rychlosti padesát mil za hodinu poradit.“

„Cože? Tvrdil jsi, že ten zámek otevřeš i poslepu!“

„Nejmodernější elektronickou záležitost? Ani omylem!“

„Nezamykal bych Noakesovou a nekrad auto, kdybych věděl, že ten zámek nedokážeš otevřít!“

„Jo, přesně tak, jsi celej ustrašenej, takže jsi potřeboval kapku povzbuzení.“

„Povzbuzení?“ Ječel jsem z jedné třetiny zoufale, z druhé vyděšeně a z třetí rozzuřeně. Auto se prodíralo křovím a křoví ho na oplátku drásalo.

„Tohle je tak strašně *vzrušující!*“ vykřikla Veronica.

Ernie mluvil, jako by řešil nějaký kutilský problém. „Pokud není středovej sloupek zapuštěnej moc hluboko, rozletí se ta brána i při lehkým nárazu.“

„A co když je zapuštěnej hluboko?“

Veronica odhalila maniakální sklony. „Pak se při lehkém nárazu rozletíme my! Takže plyn až k zemi, pane Cavendishi!“

Brána se na nás řítila – deset, osm, šest délek vozu. Odkudsi z mého pánevního dna na mne promluvil táta. „Máš ty vůbec ponětí, do jakých potíží ses dostal, chlapče?“ A tak jsem tátu poslechl, ano, poslechl jsem ho a šlápl jsem na brzdy. Máma mi zasyčela do ucha: „Do prdele, Timbo, co můžeš ztratit?“ Myšlenka na to, že jsem nesešlápl brzdy nýbrž plyn, byla poslední – dvě délky, jedna, *prásk!*

Vertikální sloupky se změnilly v diagonální.

Brána vyletěla z pantů.

Mé srdce provedlo bungee jump z hrdla mezi střeva a zase zpátky a ještě jednou a Range Rover dostal smyk přes celou

vozovku, vší silou jsem zatnul svěrač, zaskřípěly brzdy, udržel jsem nás mimo pangejty. Motor pořád běžel a přední sklo zůstalo nepoškozené.

Náhlé zastavení.

V kuzelech předních reflektorů houstla a zase řídla mlha.

„Jsme na vás pyšní,“ prohlásila Veronica, „že ano, Erneste?“

„Jo, miláčku, to teda jsme!“ Ernie mě poplácal po zádech. Kousek za námi jsem uslyšel Witherse, jak zuří a všechny nás zatracuje. Ernie stáhl okénko a zařval na Aurora House: „Sssssrááááčíiii!“ Znovu jsem sešlápl plyn. Pneumatiky rozhrábly šterk, motor rozkvetl a Aurora House zmizel do noci. Do háje zelenýho, když člověku umřou rodiče, stěhují se spolu s ním.

*

„Autoatlas?“ Ernie prohraboval přihrádku na rukavice. Zatím objevil jen sluneční brýle a Wernerovy karamelové bonbony.

„Není třeba. Cestu jsem se naučil zpaměti. Znáám ji jako hřbet vlastní ruky. Útěk je z devíti desetin otázka logistiky.“

„Radši se vyhni dálnicím. Dneska maj kamery a já nevím co eště.“

Zauvažoval jsem nad změnou své profese – z nakladatele zloděj aut. „Já vím.“

Veronica bravurně napodobila pana Meekse: „Já vím! Já vím!“

Řekl jsem jí, že to byla až nepříjemně dokonalá parodie.

Ticho. „Nic jsem neřekla.“

Ernie se otočil a překvapením vyjekl. Když jsem se podíval do zrcátka a úplně vzadu ve voze uviděl pana Meekse, málem jsem sjel ze silnice. „Jak...“ spustil jsem, „kdy... kdo...“

„Pane Meeksi,“ zacukrovala Veronica, „to je ale příjemné překvapení.“

„Překvapení?“ zavrtěl jsem hlavou. „Normálně porušil fyzikální zákony!“

„Nemůžeme to dost dobře vobrátit zpátky do Hullu,“ konstatoval Ernie, „a na to, abysme ho jen tak vysadili, je moc zima. Do rána by z něj byl rampouch.“

„Ujeli jsme z Aurora House, pane Meeksi,“ vysvětlovala Veronica.
„Já vím,“ blekotal ten starej nachmelenej páprda, „já vím.“
„Jeden za všechny a všichni za jednoho, je to tak?“

Pan Meeks vypustil zachichotání, cucal bonbony, a jak Range Rover hltal míle, brumlal si Britské granátníky.

*

V záři předních světel se objevila značka V THAWICKE CROSS JEĎTE PROSÍM OPATRŇ. Ernie zakončil plán naší cesty velkým červeným X právě tady a já pochopil proč. Benzinová pumpa s celonočním provozem kvůli silnici první třídy a hned vedle hospoda U Oběšeného chrtu. Bylo dávno po půlnoci, vevnitř se ale pořád ještě svítilo. „Zaparkuj u hospody. Já dojdu pro benzin do kanystru, aby nás nikdo nezmerčil. A pak bych se přimlouval za jedno rychlý na oslavu dobře vodvedený práce. Ten přihlouplej Johns nechal v autě sako a v tom saku – tralala.“ Ernie se vytasil s peněženkou velikosti mé aktovky. „Jsem si jistej, že si může dovolit cvaknout nám rundičku.“

„Já vím!“ rozplýval se nadšením pan Meeks. „Já vím!“

„Drambuie se sodou,“ rozhodla Veronica, „by bodla.“

Ernie byl za pět minut zpátky i s kanystrem. „Bez potíží.“ Načerpal benzin do nádrže a pak jsme se všichni čtyři vydali přes parkoviště k Oběšenému chrtovi. „Je čerstvo,“ poznamenal Ernie nabízeje Veronice rámě. Zatraceně mrzlo a já se nepřestával klepat. „Nádherný měsíc, Erneste,“ dodala Veronica a zavěsila se do něho. „Noc jako stvořená k útěku!“ Chichotala se jako šestnáctiletá holka. Zašrouboval jsem víčko od lahvičky, v níž číhal můj starý démon Žárlivost. Pan Meeks se celý třásl, takže jsem ho podpíral až ke dveřím, kde hlásala tabule „Rozhodující zápas!“ V teplé jeskyni uvnitř sledovali hosté fotbal ve vzdálené fluoreskující časové zóně. V osmdesáté první minutě ztrácela Anglie na Skotsko jednu branku. Nikdo si nás ani nevšiml. Anglie hraje někde v zahraničí uprostřed zimy se Skotskem – to už je zase mistrovství světa? To tedy někdo zatraceně zaspal dobu.

Nejsem žádný příznivec hospod s puštěnou televizí, aspoň tam ale nedunělo žádné techno a ta večerní svoboda byla nejrozkošnější komoditou. Ovčácký pes nám udělal místo na lavici u krbu. Pití objednal Ernie, protože tvrdil, že mám příliš jižní akcent a mohli by mi plivnout do skleničky. Dal jsem si dvojitou Kilmagoon a nejdražší doutník, jaký tam byl k mání, Veronica si objednala své Drambuie se sodou, pan Meeks zázvorovou limonádu a Ernie pivo značky Angry Bastard. Hospodský nespouštěl oči z obrazovky – naléval nám výhradně po hmatu. Jen jsme zaujali místa ve výklenku, prosvištěl hospodou cyklon zoufalství. Anglie si vysloužila penaltu. Diváctvo zelektrizoval pocit kmenové spřízněnosti.

„Rád bych si překontroloval trasu, Ernie. Tu mapu, buď tak laskav.“

„Tys ji měl naposledy.“

„Och. Musela zůstat...“ U mě v pokoji. Záběr Cavendishe úplně zblízka, režisére Larsi, jak si uvědomuje svou fatální chybu. Zapomněl jsem mapu na posteli. Pro sestru Noakesovou. S perem vyznačenou cestou. „... v autě... ach bože. Měli bychom radši dopít a jít.“

„Vždyť jsme tu rundičku teprve začali.“

Obtížně jsem polkl. „Pokud jde o tu, ehm, mapu...“ Podíval jsem se na hodinky a přepočítal vzdálenosti a rychlosti.

Erniemu to začalo docházet. „Co je s tou mapou?“

Má odpověď zanikla v žalostném kmenovém zakvílení. Anglie vyrovnala. A přesně v tom okamžiku, nekecám, nakoukl dovnitř Withers. Spočinul na nás jeho gestapácký pohled. Nešťastný chlap. Vedle něho se objevil Johns Hotchkiss, uviděl nás a zatvářil se opravdu potěšeně. Sáhl po mobilu, aby svolal své anděly pomsty. Ozbrojenou četu doplnil třetí hulvát v montérkách plných olejových skvrn, ukázalo se, že sestra Noakesová přemluvila Johnse Hotchkisse, aby z toho policii zatím vynechal. Totožnost toho flekatého halamy mi měla zůstat navždy skrytá, jedno jsem ale věděl jistě: bylo po všem.

Veronica si slabounce povzdychla a téměř zazpívala: „Tolik jsem doufala, že uvidím divoce rostoucí horský tymián, rozkvetlá vřesoviště a teď máš, holka, utrum...”

Čekalo na nás jalové živoření na lécích plné omezení a denních programů. Pan Meeks se pokorně postavil zřejmě připraven jít s naším vězňatelem.

Pak ze sebe ale vyrazil přímo biblické zařvání. (Larsi, kamerou přejed' z venkovního parkoviště přes plnou hospodu přímo mezi zpuchřelé mandle pana Meekse.) Televizní diváci přerušili debaty, rozlili nápoje a koukali. Zastavilo to dokonce i Witherse. Náš osmdesátník udělal skok k baru jako Fred Astaire ve svých nejlepších letech a hulákal své SOS adresované univerzálnímu bratrstvu: „Copak se tady v tom *barrráku* nenajde jedinej *voprrravdovej Skot*?”

Celá věta! Ernie, Veronica i já jsme zůstali s ústy dokořán jako troubové.

Vrcholící drama. Nikdo se ani nepohnul.

Pan Meeks ukázal na Witherse svým kostliveckým ukazovákem a pronesl tuto pradávnou kletbu: „Tydle anglický *gerrrunti* pošlapávaj moje bohem přiznaná *prrráva*! Odporrnně zneužívaj mě a mý kamarrrády a prrroto potřřřebujeme vaši *pomoc*!”

Withers na nás houkl: „Zmlkněte a těšte se na vejprask.”

Jihoanglický přízvuk našeho pronásledovatele prozradil! Jako Poseidon se u něho vynořil nějaký rocker a zapraskal klouby na rukou. Vedle se postavil jeřábník. Pak muž se žraločí čelistí v obleku za tisíc liber. Dřevorubkyně s jizvami, které to dokládaly.

Někdo vypnul televizi.

Jakýsi horal měkce řekl: „Ju, kámu. My tu ale neduvulíme.”

Withers vyhodnotil situaci a rozhodl se pro úšklebek, který říkal *nenechte se zblbnout*! „Tihle muži ukradli auto.”

„Seš snad polda?” Dřevorubkyně udělala krok dopředu.

„Tak ukaž vodznak.” O krok postoupil i jeřábník.

„Jú, dyk ty seš leda tak pusera,” odplivl si Poseidon.

Rozvážnost by nejspíš zapříčinila naši prohru, jenomže Johns Hotchkiss si dal fatálního vlastence. Když zjistil, že mu cestu

přehradilo biliárové tágo, předeslal svou úzkost slovy: „Tak hele, ty *dacane*, můžeš si ho pod tou sukní klidně vyhonit, jestli si myslíš...”

Jeden jeho zub mi žbluňkl do skleničky Kilmagoonu, bylo to pět metrů daleko. (Vylovil jsem ho a schoval jsem si ho jako důkaz, protože tohle mi nikdy nikdo neuvěří.) Withers chytil a zlomil vymrštěné zápěstí, mrštil maličkým Krankiem přes kulečnickový stůl, jenomže obr byl jen jeden, kdežto rozzuřených nepřátel celá legie. Následující scéna byla z rodu trafalgarských. Musím připustit, že vidět, jak toho tyrana ostatní tyranizují, nebylo zrovna nepříjemné, když ale Withers dopadl na podlahu a začaly do něho bušit zmrzačující rány, navrhl jsem taktické opuštění scény směrem k vypůjčenému vozidlu. Vytratili jsme se zadem a běželi jsme přes větrné parkoviště, co nám nohy, kterým bylo dohromady přes tři sta let, stačily. Řídil jsem. Jeli jsme na sever.

Nemám ponětí, jak to všechno dopadne.

KONEC

Dobrá, milý čtenáři, zasluhuješ si epilog, pokud jsi to se mnou vydržel až sem. Má hrůzostrašná muka vzala konec v jednom čistoučkém penzionku v Edinburghu, který vede diskrétní vdova původem z ostrova Man. Po té rvačce U Oběšeného chrta jsme si to my čtyři slepé myši namířili do Glasgowa, kde znal Ernie zkorumpovaného poldu ochotného postarat se o Hotchkissovo auto. Náš spolek se tady rozdělil. Ernie, Veronica a pan Meeks mi na nádraží zamávali na rozloučenou. Ernie slíbil, že to vezme na sebe, pokud by nás někdy dostihl zákon, protože je prý už stejně příliš starý, aby ho postavili před soud, což je teda od něho zatraceně ušlechtilé. On a Veronica se chystali někam na Hebridy, kde Ernieho všeměl-kazatel-bratranec renovuje polorozpadlé baráčky pro ruské mafiány a německé nadšence pro galštinu. Modlím se světské modlitby za jejich blaho. Pana Meekse měli usadit do veřejné knihovny a na krk mu pověsit cedulku „Postarejte se, prosím, někdo o mě“, stejně jsem ale Ernieho a Veronicu podezíral, že ho vezmou s sebou. Po příjezdu k manské vdově jsem usnul pod peřinou z prachového peří a spal jsem zdravě jako král Artuš na svém Požehnaném ostrově. Proč jsem tehdy nesedl na první vlak do Londýna? Dodnes nevím. Možná jsem si vzpomněl na Denholmovu poznámku o životě za M25. Nikdy se už nedozvím, jakou úlohu sehrál v mém uvěznění, měl ale pravdu – Londýn špiní mapu Anglie jako střevní polyp. Tady nahoře je celá země.

V knihovně jsem si zjistil soukromé číslo paní Lathamové. Naše telefonické shledání bylo dojemné. Své emoce pochopitelně zakrývala tím, že mě napřed pěkně zpucovala a teprve pak mě informovala, co se za týdny mé nepřítomnosti událo. Hogginsovská hydra mi převrátila kancelář vzhůru nohama, když jsem se ve tři hodiny nedostavil na vlastní kastraci, avšak léta mého finančního

lavírování a pohrávání si s ohněm mi teď přišly celkem vhod. Paní Lathamová to vandalství zdokumentovala maličkou videokamerou, kterou jí půjčil synovec. Hogginsovce to drželo na uzdě. Paní Lathamová jim totiž vzkázala, aby se od Timothyho Cavendishe drželi hezky daleko, jinak se ty záběry objeví na internetu a z jejich všemožných podmínek se vylíhnou tresty odnětí svobody. Takže se nechali přemluvit, aby přijali poctivý návrh, že si ukrojí z budoucích honorářů. (Podezírám je, že potají obdivovali chladnokrevnost mé buldočice.) Správce budovy využil mé nezvěstnosti – a zdemolování apartmánu – jako záminky k našemu vyhazovu. Zatímco tohle píšu, přeměňují se mé bývalé kancelářské prostory v Hard Rock Café pro Američany, kterým se stýská po domově. Nakladatelství Cavendish momentálně funguje v domě nejstaršího synovce mé sekretářky, což je v Tangiers. A teď to nejlepší: jedno hollywoodské studio koupilo filmová práva na *Sendvič s nářezem* za nesmyslně vysokou částku zvící čarového kódu. Spoustu z toho dostanou Hogginsové, ale poprvé od svých dvaadvaceti jsem při penězích.

Paní Lathamová mi vyřídila věci kolem kreditních karet a podobně, já si maluju budoucnost na pivní tácky jako Churchill a Stalin v Jaltě a musím říct, že to žádná mizérie nebude. Najdu si nějakého pisálka, který za mě poznámky, které právě dočítáte, přepíše do filmového scénáře. Do prdele, když mohl Dermot „Prachovka“ Hoggins napsat bestseller, podle něhož se točí film, proč ne Timothy „Lazar“ Cavendish? Strčte sestru Noakesovou do knížky, na lavici obžalovaných a na špalek s ní. Ta ženská to myslela upřímně – pámbíčkářky to tak zpravidla mají –, o to ale nebyla méně nebezpečná, a proto je třeba na ni ukázat a provolat jí hanbu. Záležitost se zápůjčkou vozu Johnse Hotchkisse bude třeba delikátně vyřešit, teď mám ale na práci něco naléhavějšího. Paní Lathamová poslala Hilary V. Hushové e-mail, v němž vyjádřila náš zájem o *Poločasy rozpadu*, a pošták zrovna před hodinou doručil druhý díl. Byla v něm přiložena i fotografie a ukázalo se, že V. je Vincent! A kdybyste viděli ten škopek sádla! Já tedy taky nejsem zrovna Chippendale, ale Hilary má rozměry, že by v letadle nezabrala dvě,

ale tři sedadla. Sednu si v koutku U Hvízdajícího bodláku, což je teď *de facto* moje kancelář a jinak zřícenina krčmy, kde se Marie, skotská královna, spojila s ďáblem, a zjistím, jestli je Luisa Reyová ještě naživu. Majitel, jehož tupláky by v manažersko-konzultantském Londiniu počítaly za kvadrupláky, přísahá, že Její Nešťastné Veličenstvo pravidelně vídá. *In vino veritas*.

No a to je víceméně všechno. Střední věk je pryč, ona je to ale otázka postoje, a ne počtu let, co člověka odsuzuje mezi nemrtvé, nebo nabízí vykoupení. V říši mladých dlí nejedná nemrtvá duše. Tolik se štvou, že to na pár desetiletí zakryje jejich vnitřní rozklad, víc nic. Venku padají macaté vločky na břidlicové střechy a žulové stěny. Jako když se Solženicyn protloukal v New Yorku, budu se i já dřít v exilu, daleko od města, ve kterém mi srostly kosti.

I já se jako Solženicyn jednoho jasného večera vrátím.

Poločasy rozpadu

První záhada Luisy Reyové

40

Temné moře se vřítalo dovnitř. Jeho chlad burcuje Luisiny smysly zpátky k životu. Brouk narazil zády do vody v pětáctýřicetistupňovém úhlu, takže jí sedadlo zachránilo páteř, jenomže pak se otočil střechou dolů. Bezpečnostní pásy ji zachytily jen několik palců před předním sklem. Do hlavy jí bušila mořská voda. *Vypadni odsud, nebo tu chcípneš.* Luisa zpanikařila, vdechla vodu a s kašláním se snažila dostat ke vzduchové kapse. *Rozepni ten pás.* Svíjela se a natahovala po přezce. *Rozepni to.* Žádné klapnutí. *Váha tvého těla ji blokuje.* Auto v kotrmelci zajelo hlouběji a s hlukem vypustilo obrovskou bublinu ve tvaru sépie. Vodou nasáklé oblečení ztěžko a lepilo se jí na tělo. Zoufale prstem mačkala přezku – a pás se uvolnil. *Víc vzduchu.* Našla vzduchovou kapsu uvězněnou pod vodou ztemnělým předním sklem. Mořská masa zatarasila dveře. *Stáhni okénko.* Spustilo se do poloviny a tam se zaseklo, *ve stejném místě jako*

vždycky. Luisa se kroutila a snažila se škvírou procpat hlavu, ramena a trup. Naskočila jí dvě slova.

Sixsmithův posudek!

Zalezla zpátky do potápějícího se auta. *Sakra, vůbec nic nevidím. Plastový pytel na odpady. Zaklíněný pod sedadlem.* Skrčila se v omezeném prostoru... *Tady je.* Tahala ho ven, jako žena vláčející pytel kamení. Zkusila to nohama napřed, balík byl ale příliš objemný. Klesající auto ji táhlo dolů. Začaly ji bolet plíce. Nasáklý papír vážil čtyřikrát tolik. Pytel prolezl okénkem, jak ale kolem sebe kopala a drápala se ven, ucítila náhlé odlehčení. Stovky stránek se vysmekly z desek vanilkové barvy, nechávaly se unášet mořem a kroužily kolem ní. *Karetní hra z Alenky.* Odkopla boty. Plíce křičely, nadávaly, prosily. V uších jí bušil tep. *Kde je nahoře?* Voda byla příliš kalná, aby se to dalo poznat. *Na opačnou stranu než auto.* V příštím okamžiku jí zkolabují plíce. *Kde je auto?* Luisa si uvědomila, že za Sixsmithovu zprávu zaplatila vlastním životem.

41

Isaac Sachs shlížel dolů na jiskřivé novoanglické ráno. Spleť předměstských slonovinově bílých rezidencí a hedvábných trávníků prokládaných tyrkysovými bazény. Do tváře ho chladilo okénko firemního tryskáče. Šest stop pod jeho sedadlem ležel v zavazadlovém prostoru kufr s takovým množstvím C-4, které by z letadla rázem udělalo meteor. *Takže jsi přece jen poslechl vlastní svědomí,* uvažoval. *Sixsmithovu zprávu teď má Luisa Reyová.* Pokoušel se co nejpresněji si vybavit její obličej. *Cítíš pochybnosti? Úlevu? Strach? Oprávněnost?*

Zlou předtuchu, že už ji nikdy neuvidím.

Alberto Grimaldi, člověk kterého zradil, se rozesmál nad poznámkou jakéhosi poskoka. Uličkou prošla letuška s podnosem cinkajícím skleničkami. Sachs se uchýlil zpátky k zápisníku, kam si poznamenal následující věty.

Stať: Působnost skutečné minulosti a virtuální minulosti lze ilustrovat na události kolektivním dějinám dobře známé jako zkáza Titaniku, jak vymírají očití svědkové, dokumenty podléhají zkáze a vrak lodi se ve svém atlantickém hrobě rozpadá, ztrácí skutečný průběh katastrofy jasné kontury. Avšak virtuální zkáza Titaniku vytvořená z upravených vzpomínek, článků, klepů i beletrie – zkrátka domněnka – se stává „pravdivější“. Skutečná minulost je křehká, neustále ztrácí na jasnosti, je stále obtížněji dostupná a rekonstruovatelná: naproti tomu virtuální minulost je tvárná, čím dál tím jasnější, stále obtížněji se obchází, popřípadě odhaluje jako falešná.

Přítomnost zatlačuje virtuální minulost do služebného postavení, aby propůjčila věrohodnost mýtům a legitimnost prosazování vlastní vůle. Moc usiluje o právo „formovat“ virtuální minulost a sama o sobě toto právo představuje. (Tón udává ten, kdo platí historika.)

Symetrie si žádá rovněž skutečnou a virtuální budoucnost. Představujeme si, jak bude vypadat příští týden, příští rok nebo rok 2225 – virtuální budoucnost vyprofilovaná přáními, proroctvími a sny. Tato virtuální budoucnost pak může ovlivnit skutečnou budoucnost jako ve věštbě, která naplní samu sebe, avšak skutečná budoucnost zastíní tu virtuální stejně jistě, jako zítřek zastíní dnešek. Podobně jako v utopii, kde skutečná budoucnost a skutečná minulost existují pouze v mlhavé dálce, kde nikomu k ničemu nejsou.

Ot.: Existuje smysluplný rozdíl mezi jedním zdáním plným mlžných oparů, zrcadel a stínů – skutečné minulosti – a jiným takovým zdáním, totiž skutečnou budoucností?

Jeden časový model: nekonečná matrice namalovaných momentů, každá „skořápka“ (přítomnost) v sobě ukrývá množství dalších „skořápek“ (předchozích přítomností), jež nazývám

skutečnou minulostí, které však vnímáme jako virtuální minulost. Stejně tak panenku „přítomnosti“ obaluje množství přítomností, které teprve nastanou, těm říkám skutečná budoucnost, již však vnímáme jako budoucnost virtuální.

Tvrzení: Zamiloval jsem se do Luisy Reyové.

Byla odpálena rozbuška. C-4 se vznítilo. Tryskáč pohltila ohnivá koule. V plamenech, jejichž teplota přesahovala dvanáct set stupňů, už nelze rozlišit kovy, umělé hmoty, kabeláž, cestující, jejich kosti, oblečení, zápisníky ani mozky. Nestvoření i mrtví existují výhradně v našich skutečných i virtuálních minulostech. Nyní nastává jejich rozdělení.

42

„Betty a Frank si potřebovali finančně polepšit,“ vykládal Lloyd Hooks svým posluchačům u snídaně v hotelu Swanekke. Kroužek noviců a přívrženců věnoval svému energetickému guruovi nadšenou pozornost. „Takže se rozhodli, že Betty zkrátka půjde na ulici, aby si kapku přivydělala. Nastal večer, Frank veze Betty do uličky lásky, aby se mohla pustit do své nové živnosti. ‚Hele, Franku,‘ zavolá na něho Betty z chodníku, ‚a kolik bych si vlastně měla říct?‘ Frank chvíli počítá a pak odpoví: ‚Sto babek za všechno dohromady.‘ Betty jde na věc a Frank zaparkuje v tiché uličce. Netrvá dlouho a přiznane si to chlápek ve starém otlučeném chysleru a hned na Betty: ‚Kolik bereš za celou noc, zlatíčko?‘ Betty odpoví: ‚Sto dolarů.‘ Chlápek zesmutní: ‚Mám jen třicet. Co bych za to mohl dostat?‘ Betty se letí zeptat. Frank rozhodne: ‚Řekni mu, že za třicet dolarů mu to uděláš rukou.‘ Betty se teda vrátí k tomu chlápku...“

Lloyd Hooks vzadu zahlédl Billa Smokea. Ten zvedl jeden, dva, tři prsty; prsty se zařaly v pěst; pěst udeřila v prudkém gestu. *Alberto Grimaldi – mrtev, Isaac Sachs – mrtev, Luisa Reyová – mrtva. Podrazák, donašeč, čmuchalka.* Hooksovy oči řekly, že rozuměl, na paměti mu vytanul útržek z řeckého mýtu. *Posvátný hrob Dianin střelil kněz válečník, jenž oplýval bohatstvím, svůj úřad si však vysloužil zavraždív předchůdce svého. Ulehl-li k spánku, vlastní život dával všanc. Grimaldi, ty spals příliš dlouho.*

„Takže Betty se vrátí k tomu chlápku a povídá, že mu to za třicet dolarů udělá rukou, ber, nebo nech bejt. Chlápek na to: ‚Tak jo, zlatíčko, naskoč si, беру tu ruku. Není tady někde nějaká tichá ulička?‘ Betty mu poradí, aby zajel za roh, kde parkuje Frank. Chlápek si rozepne kalhoty a vytáhne toho největšího – zkrátka přímo gargantuovského – ptáka. ‚Moment!‘ vydechne Betty, ‚hned jsem zpátky.‘ Vyskočí z auta a zaklepe na Franka. Frank stáhne okénko: ‚Co je zase?‘“ Hooks udělal před závěrečnou pointou pauzu. „A Betty povídá: ‚Hele, Franku, půjč tady pánovi sedmdesát dolarů!‘“

Muži, kteří se měli stát členy představenstva, se řehotali jak hyeny. Hooks se hřál na výsluní pozornosti: *Kdo tvrdí, že si člověk za peníze štěstí nekoupí, jich nepochybně nikdy neměl dost.*

43

Hester Van Zandtová dalekohledem pozorovala potápěče. Po pláži se přiloudal nešťastně vyhlížeující bosý kluk v ponču a poplácával Hesteřina pejška. „Už se našlo auto, Hester? V tom místě je průliv pěkně hlubokej. Proto se tam tak senzačně chytají ryby.“

„Těžko na takovou dálku říct.“

„Kapku ironický utopit se v moři, který si sám znečišťuješ. Ten strážnej po mně asi kapku jel. Říkal, že řidička byla opilá, stalo se to kolem čtvrtý ráno.“

„Swannecký most podléhá stejně přísnému bezpečnostnímu režimu jako celý ostrov. Seaboard si může vykládat, co chce. Jejich historky nikdo ověřovat nebude.“

Kluk si zívá. „Myslíš, že se v tom autě ta ženská jako utopila? Nebo si myslíš, že se dostala ven a utopila se až pak?“

„Těžko říct.“

„Jestli byla tak opilá, že to naprala do svodidel, stejně by k břehu nedoplavala.“

„Kdo ví?“

„Hnusná smrt.“ Kluk si znovu zívá a šel pryč. Hester se namáhavě vlekla zpátky k vozu. Na schůdkách seděl Milton, původní Američan, a pil mléko přímo z krabice. Otřel si ústa a oznámil jí: „Zázračná žena je vzhůru.“

Hester prošla kolem Miltona a zeptala se ženy na pohovce, jak se cítí.

„Šťastná, že jsem naživu,“ odpověděla Luisa Reyová, „nacpaná vdolkama a sušší. Díky za šaty.“

„Máte kliku, že máme stejnou velikost. Potápěči hledají vaše auto.“

„Sixsmithovu zprávu, kdepak moje auto. Moje mrtvola by byla něco jako prémie.“

Milton zamkl dveře. „Vy jste tedy prorazila zátaras, spadla do moře, dostala se z potápějíciho se auta a uplavala tři sta metrů až ke břehu a to všechno jen s několika škrábanci.“

„Když pomyslím na odškodnění od pojišťovny, bolí to ažaž.“

Hester se posadila. „Co teď uděláte?“

„No, napřed se potřebuju dostat k sobě do bytu a vzít si tam pár věcí. Potom se nastěhuju k mámě na Ewingsville Hill. A pak... zpátky na první políčko. Policie ani můj vydavatel se nezačnou zajímat o to, co se ve Swannecke děje, dokud nebudu mít ten posudek.“

„Budete u matky v bezpečí?“

„Dokud si bude Seaboard myslet, že jsem mrtvá, Joe Napier se nepřijde přesvědčit. Až zjistí, že nejsem...“ Pokrčila rameny, události posledních šesti hodin ji obrnily fatalismem. „Úplně v bezpečí asi ne. Ale připadá mi to jako přijatelné riziko. Takovéhle věci nepodnikám příliš často, takže nejsem odborník.“

Milton vrazil palce do kapes. „Odvezu vás do Buenas Yervas. Dejte mi minutku, zavolám kámošovi, aby nám přivez svojí dodávku.“

„Hodnej kluk,“ poznamenala Luisa, když odešel.

„Miltonovi bych svěřila vlastní život,“ odpověděla Hester.

44

Milton se vydal dlouhými kroky k obchůdku, který sloužil tábořišti, parkovišti přívěsů, návštěvníkům pláže, všem, kteří jezdili do Swannekke, a pár domům roztroušeným v sousedství. Z rádia za pultem vyhrávali Eagles. Milton hodil do automatu deseticent, rozhlédl se, jestli někdo neposlouchá, a z paměti vytočil číslo. Ze swanneckých chladicích věží stoupaly květákovité chuchvalce vodní páry jako džinové. Sloupy dálkového vedení maširovaly na sever k Buenas Yervas a na jih k Los Angeles. *Je to srandovní*, pomyslel si Milton. *Elektřina, čas, zemská přitažlivost, láska. Všechny síly, který uměj člověku skutečně nakopat zadek, jsou neviditelný.* V telefonu se ozvalo: „Jo?“

„Jo, Napier? To jsem já. Hele, pokud jde o tu ženskou jménem Luisa REYOVÁ. No a co když není? Co když se tu pořád eště courá, líže nanuka a platí složenky za elektřinu? Měla by pro vás informace vo místě, kde se zdržuje, nějakou cenu? Jo? A kolik? Ne, vy řekněte částku. Fajn a teď to vynásobte dvěma... ne? Takže mě těšilo, Napiere, já už musím...“ Milton se samolibě uculoval, „...na známý

konto do druhýho dne, když budete vod tý lásky. Správně. Cože? Ne, nikdo jinej ji neviděl, jen ta bláznivá Van Zandtová. Ne. Vo tom nemluvila, je to ale na dně hlubokýho modrýho moře. Úplně jistej. Žrádlo pro ryby. Jistě že ne, sólokapry si schovávám jen pro vaše ouška... Hm, vezu ji k ní domu, pak se chystá k mámě... Tak jo, bude to hodinka. Na obvyklý konto. Do druhýho dne.“

45

Luisa otevřela dveře do halasu nedělního baseballového zápasu a vůně pražené kukuřice. „Od kdy máš dovoleno tady něco smažit?“ zavolala na Javiera. „Proč jsou rolety stažené až dolů?“

Javier se s pusou od ucha k uchu přiřítíl předsíní. „Ahoj, Luiso! Popcorn udělal tvůj strejda Joe. Koukáme na zápas Giants proti Dodgers. Proč jsi nastrojená jako nějaká stará bába?“

Ucítila, jak se jí dělá zle. „Pojď sem. Kde je?“

Javier se ušklíbl. „Na pohovce! Děje se něco?“

„Pojď sem. Shání tě máma.“

„Dělá dneska přesčas.“

„Luiso, to jsem nebyl já na tom mostě, to já ne!“ Za chlapcem se objevil Joe Napier a napřáhl k ní dlaně, jako by uklidňoval poplašené zvíře. „Poslouchejte...“

Luise se roztřásl hlas. „Javi! Ven! Za mě!“

Napier zvýšil hlas: „Poslouchejte...“

Ano, mluvím s vlastním vrahem. „Proč bych od vás sakra měla poslouchat jediné slovo?“

„Já jsem jediná zasvěcená osoba v Seaboardu, která si nepřeje vaši smrt!“ Opustil ho klid. „Tam na parkovišti jsem se vás pokoušel varovat! *Uvažujte* o tom! Cožpak bysme spolu tady takhle povídali, kdybych to byl já? A se svědky všude kolem? Proboha,

neodcházejte! Není to bezpečné! Váš byt je možná ještě pořád pod dohledem. Proto jsou stažené rolety.“

Javier se tvářil vyděšeně. Luisa ho držela, nevěděla ale, kam se vrátit, aby to bylo bezpečnější. „Co tady děláte?“

Napier už byl zase klidný, ale zároveň unavený a znepokojený. „Znával jsem vašeho otce, když byl ještě u policie. Oslava vítězství nad Japonskem v docích Silvaplanu. Pojděte dovnitř, Luiso. Posadte se.“

46

Joe Napier si spočítal, že ten sousedovic kluk Luisu dostatečně dlouho zaměstná, aby ho vyslechl. Nebyl dvakrát pyšný, že mu plán vyšel. Byl spíš pozorovatel než řečník a své věty pečlivě cizeloval. „V roce 1945 jsem byl u policie už šest let a dělal jsem na okrsku ve Spinoze. Žádné pochvaly, žádné černé puntíky. Obyčejný policajt, který si dává bacha, aby se zbytečně nedostal do maléru, a chodí s obyčejnou žábou z oddělení stenotypistek. Patnáctého srpna v rádiu hlásili, že se Japončici vzdali a Buenas Yervas roztančilo jedno mohutné hula-hula. Pití teklo proudem, startovaly auťáky, lítaly prskavky, lidi si brali dovolené, i když jim šéfové žádné nedávali. Kolem deváté nás s kolegou zavolali k nehodě v Malé Koreji, odkud řidič ujel. Normálně jsme se do těchhle končin vůbec neobtěžovali, obětí bylo ale bílé dítě, což znamenalo příbuzné a spoustu otázek. Už jsme byli *en route*, když od vašeho otce přišel signál osm a svolával všechny volné vozy do doků Silvaplanu. Platila jednoduchá zásada, že pokud člověk myslí na kariéru, tak kolem téhle části doků nečmuchá. Tam měla sklady zločinecká parta a magistrát jim dělal zeď. Kromě toho,“ Napier se rozhodl, že bude mluvit, jak mu zobák narost, „o Lesteru Reyovi se vědělo, že je votravnej jak pazdero v

prdeli, prostě slušňák z desátýho okrsku. Jenomže v tom byli dva a to už je krapet jiný kafe. Co kdyby tam na tom asfaltu krvácel zrovna tvůj kámoš. Takže jsme na to šlápli a dojeli jsme do doků hnedle za dalším auťákem ze Spinozy, v kterým dřepěli Brozman a Harkins. Nejdřív jsem nic neviděl. Po Lesteru Reyovi ani vidu a po policejním voze jakbysmet. Světla v docích byly zhasnutý. Projížděli jsme mezi hradbama nákladních kontejnerů, pak jsme odbočili na prostranství, kde chlapi nakládali vojenskej nákladák. Myslel jsem si, že jsme ve špatný zóně, pak jsem si ale všimnul, jak rychle a usilovně ty chlapi makaj. Nedávalo to smysl, když se ten večer v celý zemi slavilo. Pak na nás dopadla sprška kulek a najednou to dávalo náramnej smysl. Brozman a Harkins chytili první vlnu – brzdy, vzduch plnej roztříštěnýho skla, vlítli jsme do nich, já i parťák jsme se vykutáleli ven a schovali se za hromadou ocelovejch trubek. Brozmanův klakson pořád troubí a oni nikde. Kolem nás cvak-cvak-cvakají další kulky a já se podělal – šel jsem k policii, abych se vyhnul válečnéjm oblastem. Parťák taky střílí. Následuju jeho příklad, ale naše šance, že něco trefíme, jsou veškerý žádný. Upřímně řečeno jsem byl rád, když kolem nás ten nákladák vodhrkal pryč. Byl jsem tehdy pořádnej kus vola, vyrazil jsem z úkrytu moc brzo – chtěl jsem se podívat, jestli bych nezachytil jejich poznávací značku.“ Napiera rozbolel kořen jazyka. „A pak to přišlo. Z druhý strany dvora se ke mně žene nějakej ječící chlápek. Vystřelil jsem po něm. Minul jsem – byla to nejšťastnější minela mýho života a vašeho taky, Luiso, protože kdybych tehdy vašeho tátu zastřelil, tak byste tady nebyla. Lester Rey letí kolem mě a ukazuje při tom někam za mě, pak odkopne jakesí předmět, kterej někdo obloukem vyhodil z korby nákladáku a kterej se kutálel mým směrem. Pak mě přismažil oslepující záblesk, do hlavy se mi začala rána jak z děla a zadek mi prostřelily jehličky bolesti. Zůstal jsem napůl v bezvědomí ležet, kam jsem padnul, dokud mě chlapi nešoupli na nosítkách do sanitky.“

Luisa stále nic neříkala.

„Měl jsem kliku. Šrapnel z granátu mi proletěl oběma půlkama. Jinak se mi nic nestalo. Doktor povídal, že je to poprvé, co vidí, jak

jeden projektil nadělal čtyři díry. Váš otec na tom tak dobře nebyl. Měl v sobě děr jak ementál. Operovali ho den před tím, než mě pustili ze špitálu, jenže oko mu nezachránili. Vůbec se ale nelitoval; prostě jsme si podali ruce a já šel. Nevěděl jsem, co říct. Ničím člověka neponížíš tak, jako když mu zachrániš život. A Lester to věděl. Neuplyne ale den, možná dokonce ani hodina, abych si na něho nevzpomněl. Pokaždý, když si sednu.“

Luisa chvilku mlčela. „Proč jste mi to nevyprávěl na ostrově?“

Poškrábal se na uchu. „Bál jsem se, že byste toho využila, abyste ze mě vymačkala nějakou tu šťávu...“

„Jako co se doopravdy přihodilo Rufusu Sixsmithovi?“

Napiers neřekl ano ani ne. „Já vím, jak pracujou reportéři.“

„Snažíte se najít díry v mém charakteru?“

Mluví jen obecně – o domě Margo Rockerové nemůže vědět.

„Jestli budete dál hledat zprávu Rufuse Sixsmitha,“ Napier nevěděl, jestli by to měl říkat před chlapcem, „prostě a jednoduše vás zabijou. Ne mojí rukou! Ale stane se to. Snažně vás prosím. Odjedte z města. Hoďte svůj starej život i práci přes palubu a jedte.“

„S tímhle vás za mnou poslal Alberto Grimaldi, že je to tak?“

„Nikdo neví, že tady jsem, protože jinak jsem ve stejný šlamastyce jako vy.“

„Nejprve se vás na něco zeptám.“

„Chcete vědět, jestli...,“ přál si, aby tam ten kluk nebyl, „... Sixsmithův osud byla moje práce. Odpověď zní ne. S takovýmhle druhem... zaměstnání jsem neměl co dělat. Netvrdím, že jsem nějaký nevinátko. Chci říct, že jsem se provinil jen tím, že jsem koukal na druhou stranu. To Grimaldiův čistič zabil Sixsmitha a vás včera v noci vytlačil z mostu. Chlápek jménem Bill Smoke – nejspíš jedno jméno z mnoha. Nemůžu vás přesvědčit, abyste mi věřila, doufám ale, že to uděláte.“

„Jak jste se dozvěděl, že jsem to přežila?“

„Bláhová naděje. Podívejte se, život je cennější než nějaká zatracená reportáž. Naposledy vás prosím, a je to skutečně naposledy, abyste tohle téma nechala na pokoji. Musím už jít a moc

si přeju, abyste udělala totéž.“ Zvedl se. „Ještě něco. Umíte zacházet se zbraní?“

„Na zbraně jsem alergická.“

„Jak to myslíte?“

„Obrací se mi z nich žaludek. Doslova.“

„Všichni by se měli naučit zacházet se zbraní.“

„Jo, takových jsou v márnících celý hromady. Bill Smoke asi nebude zdvořile čekat, až si vyndám pistoli z kabelky, že ne? Mou jedinou možností je získat důkazy, které by celou tuhle aféru tak nafoukly, že by už nemělo žádnou cenu mě zabíjet.“

„Podceňujete lidskou zálibu v malicherných pomstách.“

„Proč si vlastně o mě děláte takové starosti? Svůj dluh jste tátovi splatil. Utišil jste vlastní svědomí.“

Napier si nedůtklivě povzdechl, pochopil totiž, že víc už nezmůže. „Užij si baseball, Javi.“

„Jste lhář,“ vyhrkl kluk.

„Lhal jsem, to ano, kvůli tomu ale ještě nejsem lhář. Lhát se nemá, až se ale svět začne točit pozpátku, může se z malého provinění stát moc dobrá věc.“

„To nedává smysl.“

„Tak to máš zatracenou pravdu, nedává, stejně to tak ale je.“

Joe Napier odešel.

Javier se zlobil i na Luisu: „A ty se tváříš, jako bych si zahrával s životem, když přelezu pár balkonů!“

47

Schodišťovou šachtou se nesly Luisiny a Javierovy kroky. Chlapec se vyklonil přes zábradlí. Nižší poschodí připomínala závitý lastury. Přepadla ho závrať, až se zajíkl a zatočila se mu hlava. Když člověk

kouká nahoru, funguje to úplně stejně. „Kdybys viděla do budoucnosti, udělala bys to?“

Hodila si tašku přes rameno. „Záleželo by na tom, jestli by ji šlo změnit, nebo ne.“

„A kdyby to šlo? Třeba kdybys viděla, že tě ve druhém patře unesou komunistický špioni, mohla bys sjet výtahem do přízemí.“

„Co kdyby si ale špioni přivolali výtah s tím, že unesou toho, kdo v něm bude? Co když snaha vyhnout se budoucnosti to vždycky všechno odstartuje?“

„Kdybys *viděla* budoucnost, jako vidíš třeba z nejvyššího patra obchodáku Kilroy konec Šestnáctý ulice, znamenalo by to, že už existuje. A když už něco existuje, znamená to, že to změnit nemůžeš.“

„Jo, na konci Šestnáctý ulice je ale něco, co jsi neudělal *ty*. Je to víceméně určené územními plánovači, architektky, projektanty, pokud tedy nepůjdeš a nevyhodíš tam nějaký barák do povětří nebo tak něco. Ty svým jednáním způsobuješ něco, co se odehraje během minutky.“

„Jaká je tedy odpověď? Můžeš změnit budoucnost, nebo nemůžeš?“

Odpověď možná není funkcí metafyziky, nýbrž prostě síly. „To je velká neznámá, Javi.“

Došli do přízemí. Bionické bicepsy *šestimilionového muže* při smršťování v Malcolmově televizi chrastily.

„Tak ahoj, Luiso.“

„Neodjíždím navždycky, Javi.“

Z chlapcovy iniciativy si podali ruce. Luisu to gesto překvapilo: působilo dojmem formálnosti, definitivnosti a důvěrnosti.

Stříbrné pokojové hodiny v ewingsvillském domě Judith Reyové odbimbaly jednu po poledni. S Billem Smokem hovořila manželka nějakého finančníka. „Tento dům ve mně nikdy nepřestal vyvolávat démona chamtivosti,“ svěřovala se asi tak padesátiletá ošperkovaná žena, „je to kopie Franka Lloyda Wrighta. Originál stojí, tuším, na předměstí Salemu.“ Postavila se trochu příliš blízko. *A ty vypadáš jako čarodějnice z předměstí Salemu, která se zbláznila do Tiffanyho,* pomyslel si Bill Smoke a opáčil: „Skutečně?“

Mezi hosty v bílém se proplétaly hispánské služebné vybavené podnosy s jídlem. Na plátěných ubrouscích složených do tvaru labutě ležely jmenovky. „Ten dub bílý na trávníku před domem tu možná rostl už v dobách, kdy se budovaly španělské misie,“ vykládala dál, „co myslíte?“

„Bezpochyby. Duby se dožívají šesti set let. Dvě stě let rostou, dvě stě let žijou a dvě stě let umírají.“

Uviděl, jak do ohromné místnosti vstoupila Luisa a nechala se od otčíma políbit na obě tváře. *Co od tebe chci, Luiso Reyová?* Návštěvnice Luisina věku ji objala: „Luiso! Už je to dobré tři nebo čtyři roky!“ Detailní pohled, její roztomilost v sobě skrývá faleš a všetečnost. „Je to pravda, že *pořád* ještě nejsi vdaná?“

„Jistě že ne.“ Luisina odpověď je odměřená. „Ty snad ano?“

Smoke poznal, že na sobě ucítila jeho pohled, zaměřil svou pozornost jinam a přitakal, ano, ani ne šedesát minut jízdy odsud rostou sekvoje, které byly dospělé v dobách, kdy na trůn usedal Nabuchodonozor. Judith Reyová si stoupla na stoličku, kterou si nechala přesně za tímto účelem přinést, a cinkala stříbrnou lžičkou o láhev růžového šampaňského, dokud ji nezačali všichni poslouchat. „Dámy, pánové a mládeži,“ zadeklamovala, „právě mi oznámili, že se podává oběd! Než se do něj ale všichni pustíme, ráda bych se několika slovy zmínila o tom, jakou úžasnou práci tady v Buenas Yerbas odvádí naše Společnost proti rakovině a jak naloží s finančními prostředky shromážděnými díky vaší štedrosti.“

Bill Smoke pobavil dvojici dětí tím, že vyčaroval blýskavý zlatý krugerrand. *Chci tě, Luiso, zabít s pocitem jisté důvěrnosti.* Na okamžik se podivil podivně cizím silám v nás samých.

49

Služebné sklidily dezertní talířky, vzduch provoněla káva a na jídelnu se snesla nedělní poobědní ospalost. Nejstarší hosté si našli koutky, kde si mohou zdřímnout. Luisin otčím se ujal skupinky vrstevníků, aby jim ukázal svou sbírku vozů z padesátých let, manželky a matky spustily své manévry plné narážek, školní děti se běžely hašteřit ven na sluníčko a kolem bazénu. U stolu dohazovaček vévodila debatě Hendersonovic trojčata. Všichni tři hoši byli stejně modroocí a stejně zazobaní a Luisa je od sebe nedokázala rozeznat. „Co bych udělal, kdybych *já* byl prezidentem?“ uvažovalo nahlas jedno z trojčat. „Tak za prvé bych si dal za cíl *vyhrát* studenou válku, ne ji jenom neprohrát.“

Slova se ujalo druhé: „Nepodlézal bych Arabům, jejichž předci ještě parkovali velbloudy na hrstičce písku...“

„...ani tomu rudému sajrajtu. Založil bych – a nebojím se to říct – legitimní korporátní impérium. Pokud to totiž neuděláme...“

„...předběhnou nás Japončíci. Budoucnost je v korporaci. Musíme umožnit podnikání, aby řídilo zemi, a vytvořit skutečnou meritokracii.“

„Kterou nebude dusit sociální péče, odbory, pozitivní diskriminace zaměřená na barevné beznohé bezprizorní transvestity trpící arachnofóbií...“

„Meritokracii prozíravosti. Kulturu, která se nestydí přiznat, že bohatství přitahuje moc...“

„... a že tvůrci bohatství – totiž my – jsou odměňováni. Položím jednoduchou otázku: Když člověk usiluje o moc, uvažuje při tom jako obchodník?“

Luisa udělala ze servítka tvrdou kouli. „Položím tři jednoduché otázky. Jak k té moci přišel? Jak s ní nakládá? A jak ji lze tomu hajzlovi odebrat?“

50

Judith Reyová našla Luisu v manželově kutlochu, jak se dívá na odpolední zprávy. „Babochlap. Slyšela jsem to od Antona Hendersona, a jestli se to netýkalo tebe, holčičko, tak nevím. To vůbec není legrační! Tvoje... revolta je čím dál tím *horší*. Stěžuješ si, že jsi pořád sama, tak tě představím pěkným mládencům, a ty na ně spustíš zhurta tím svým novinářským hlasem.“

„Kdy jsem si stěžovala, že jsem sama?“

„Chlapci jako Hendersonovic trojčata nerostou na stromech, to snad víš.“

„Na stromech rostou mšice.“

Ozvalo se zaklepání a do dveří strčil hlavu Bill Smoke. „Paní Reyová? Promiňte, že jsem sem tak vrazil, budu se ale muset už pomalu rozloučit. Ruku na srdce, tohle byla nejvládnější a nejlépe zorganizovaná dobročinná akce, na jakou jsem se kdy dostal.“

Ruka Judith Reyové vzrušeně zatékala u ucha. „To je od vás nesmírně laskavé...“

„Herman Howitt, mladší partner u Musgrove Wyeland, z pobočky nahoře v Malibu. Neměl jsem příležitost se vám představit ještě před tím skvostným obědem – přihlásil jsem se na poslední chvíli dneska ráno. Otec odešel už před více než deseti lety, bůh žehnej jeho duši, rakovina – vůbec nevím, jak bychom to s matkou

bez pomoci Společnosti zvládli. Když se Olly zčistajasna zmínila o vaší dobročinné akci, musel jsem prostě zavolat a zjistit, jestli bych se sem nemohl dostat za někoho, kdo na poslední chvíli odřekl.“

„Jsme moc rádi, že se to povedlo, a vítejte v Buenas Yervas.“ *Trochu malý*, hodnotila ho Judith Reyová, *ale svalnatý, dobře placený a pravděpodobně na stejné straně pětatřicítky jako Luisa. Mladší společník zní slibně.* „Doufám, že příště přivedete i paní Howittovou.“

Bill Smoke vulgo Herman Howitt předvedl nesmělý úsměv. „Musím bohužel připustit, že jediná paní Howittová je má matka. Zatím.“

„To jste mě překvapil,“ podivila se Judith Reyová.

Díval se na Luisu, která vůbec neposlouchala. „Ocenil jsem tam dole zásadový postoj vaší dcery. Mnoha lidem naší generace dnes, zdá se, chybí morální měřítko.“

„Ani netušíte, jak s vámi souhlasím. Šedesátá léta vylila s vaničkou i dítě. Luisin zesnulý otec a já jsme se před lety rozešli, vždycky jsme se ale pokoušeli dceři vštěpovat smysl pro to, co je správné a co špatné. Luiso! Mohla by ses na chvíličku odtrhnout od obrazovky, prosím? Herman se domnívá – Luiso? Co se děje, holčičko?“

Hlasatel oznamoval: „Policie potvrdila osm mrtvých při leteckém neštěstí, k němuž dnes ráno došlo nad Colorado Rockies. Jednou z obětí je i výkonný ředitel společnosti Seaboard Power, nejlépe placený manažer v celých Spojených státech. Předběžné ohledání místa neštěstí ukazuje podle vyšetřovatelů FAA na výbuch způsobený závadou na palivovém systému. Trosky jsou rozesety na ploše několika čtverečních kilometrů...“

„Luiso, holčičko?“ Judith Reyová poklekla u dcery, která vyděšeně zírala na záběry pokroucených trosk letadla v obilí.

„To je... *otřesné!*“ Bill Smoke si vychutnával složitý pokrm, jehož ingredience nebyl ani on, šéfkuchař, schopen vyjmenovat. „*Znala* jste, některého z těch ubožáků, slečno Reyová?“

Pondělní ráno. V redakční místnosti *Spyglassu* se rojí zvěsti. První tvrdí, že s časopisem je amen, další, že ho majitel Kenneth P. Ogilvy prodává v dražbě, protože má potíže s bankou. Luisa nikomu neřekla, že před čtyřiaadvaceti hodinami přežila pokus o vraždu. Nechtěla do toho zatahovat matku ani Grelsche, a až na pár modřin se to všechno zdálo čím dál tím neskutečnější.

Smrt Isaaca Sachse, muže, jehož sotva znala, v ní vyvolala pocit bolestné osobní ztráty. Kromě toho se bála, fungovala jen díky soustředění na práci. Otec jí vyprávěl, jak váleční fotografové mluvívají o imunitě proti strachu, kterou jim propůjčoval objektiv. Dnes ráno tomu dokonale rozuměla. Jednotlivé součásti spiknutí si zaznamenala do grafu připomínajícího neprořezané roští. *Pokud se Bill Smoke dozvěděl o zradě Isaaca Sachse, potom dává jeho smrt smysl – kdo se ale potřeboval zároveň zbavit Alberta Grimaldiho?* Do kanceláře Doma Grelsche se začali trousit redaktoři na pravidelnou dopolední poradu. Čtvrt na jedenáct pryč.

„Takhle se Grelsch neopozdil, ani když rodila jeho první žena,“ poznamenala Nancy O’Haganová a leštla si dál nehty. „Ogilvy ho musel skřípnout do nějakého mučícího nástroje.“

Roland Jakes se tužkou šťoural v uchu. „Setkal jsem se s bubeníkem, kterej nahrál bicí k nejnovějším hitům Monkeys. Pořád mlel o tantrickým sexu – děkuju pěkně. Jeho oblíbená poloha se jmenuje „Instalatér“. Celej den čekáš doma, nikdo se ale neukáže.“

Ticho.

„Jéžiš, jen jsem se pokusil o trochu odlehčení.“

Dorazil Grelsch. „*Spyglass* se prodává. Ještě dneska se dozvíme, kdo přežil vybíjení obětí.“

Jerry Nussbaum si zahákl palce za opasek. „Poměrně nenadálé.“

„Zatraceně nenadálé. Jednání začala koncem minulého týdne.“ Grelsch kypěl vzteky. „Dneska ráno byla dohoda hotová.“

„To teda musela bejt nabídka jako hrom,“ nahodil Jakes udičku.

„Na to se zeptej KPO.“

„Kdo nás koupil?“ zeptala se Luisa.

„Tisková zpráva vyjde odpoledne.“

„Ale no tak, Dome,“ přemlouvala ho O'Haganová.

„Jak už jsem řekl, tisková zpráva bude odpoledne.“

Jakes si začal balit cigaretu. „Tak se mi zdá, že náš tajemnej kupec o *Spyglass* tak nějak *opravdu* hodně stojí a, ehm, jestli na něm není nic porouchanýho, tak nemá cenu ho opravovat.“

Nussbaum si odfrkl: „Kdo tvrdí, že si náš záhadný kupec nemyslí, že jsme porouchaní? Když Ioni Allied News koupili *Nouveau*, vyhodili i čističe oken.“

„Tak.“ O'Haganová zaklapla pudřenku. „Má plavba po Nilu se opět nekoná. Takže na Vánoce hezky zase ke švagrové a jejím spratkům do Chicaga. Do hlavního města mraženého hovězího. Jak dokáže jediný den všechno změnit.“

52

Při pohledu na sladěné obrazy v předpokoji kanceláře viceprezidenta společnosti Williama Wileya si Joe Napier uvědomil, že se na vedlejší koleji ocitl už před několika měsíci. Projevy loajality se někam vytratily a moc se získávala známými cestami. *To mi vyhovovalo, pomyslel si, zbývalo mi už jen jeden a půl roku.* Uslyšel kroky a ucítil průvan. *Jenomže zlikvidovat letadlo i s dvanácti lidma na palubě, to už není otázka bezpečnosti, ale mnohonásobná vražda. Kdo vydal rozkaz? Pracoval snad Bill Smoke pro Wileyho? Mohla to být jen letecká nehoda? Občas k nim dochází. Chápu jen to, že nechápat je nebezpečné.* Nadával si, že včera Luisu odstrašil – hloupý hazard, z něhož je tak leda velký kulový.

Ve dveřích se objevila sekretářka Williama Wileya. „Pan Wiley vás teď přijme, pane Napiere.“

Překvapilo ho, že v kanceláři vidí Fay Li. Toto uspořádání si vyžádalo výměnu úsměvů. Wileyho „Joe! Jak se daří?“ bylo stejně energické jako stisk jeho ruky.

„Smutné ráno, pane Wiley,“ odpověděl Napier a posadil se, cigaretu ale odmítl. „Pořád to s tím panem Grimaldim nemůžu pochopit.“ *Nikdy jsem tě neměl rád. Nikdy nebylo jasné, o co ti jde.*

„Strašně smutné. Alberta je možné ve funkci vystřídat, nikdy však nahradit.“

Pod rouškou společenské konverzace si Napier dovolil jednu otázku: „Jak dlouho bude představenstvu trvat, než začne projednávat nové jmenování?“

„Máme poradu dnes odpoledne. Alberto by si nepřál, abychom se potáceli bez náčelníka generálního štábu déle, než je nezbytně nutné. Víte, že jeho účta k vám osobně, byla... no...“

„Vřelá,“ napověděla Fay Li.

Ted' jsi na to kápla, šéfko Li.

„Přesně tak! Naprosto správně! Vřelá.“

„Pan Grimaldi byl moc prima člověk.“

„To byl, Joe, to byl.“ Wiley se obrátil na Fay Li. „Pojďme teď Joeovi povědět o naší nabídce.“

„Jako projev uznání za vaše příkladné služby vám pan Wiley navrhuje možnost odejít do předčasného důchodu. Dostanete plný plat za osmnáct měsíců, které zbývají do vypršení vaší pracovní smlouvy, prémie – a pak vám normálně naběhne penze.“

Přes palubu s tebou! Napier udělal obličej vyjadřující „no, páni!“. *V tomhle má prsty Bill Smoke.* „No, páni!“ se hodilo nejen k nabídce odchodu na odpočinek, ale i k pocitu seismického posunu jeho úlohy od zasvěcenosti k závazku. „To je... nečekané.“

„A tak to má být, Joe,“ usmál se Wiley, víc už ale neřekl. Zazvonil telefon. „Ne,“ zamračil se Wiley do sluchátka. „Pan Reagan počká, až na něho přijde řada. Mám teď práci.“

Než Wiley zavěsil, měl už Napier jasno. *Zlatá šance opustit krví potřísněnou scénu.* Zahrál starého slouhu oněmělého vděkem. „Fay. Pane Wiley. Nevím, jak vám poděkovat.“

Ten darebák William Wiley byl najednou samý žert. „Třeba tím, že přijmete?“

„Jistěže přijímám!“

Wiley a Fay Li nešetřili gratulacemi. „Pochopitelně chápete,“ pokračoval Wiley, „že u takhle delikátní funkce, jako je ochranka, je potřeba, aby změna nabyla účinnosti v okamžiku, kdy opustíte tuto místnost.“

Kristepane, lidi, vy teda nepromarníte ani vteřinu, co?

Fay Li dodala: „Všechny vaše věci plus papíry vám pošlu. Víím, že se neurazíte, když vás na pevninu doprovodí eskorta. Pan Wiley musí ukázat, že dodržuje protokol.“

„Žádné urážení nebude, Fay,“ zasmál se Napier a v duchu ji proklel. „Sám jsem ty pravidla psal.“ *Napiere, koukej si tu osmatřicítku nechat připevněnou k lejtku, dokud se ze Swannekke nedostaneš pryč – a ještě i dlouho potom.*

53

Hudba v obchodě s hudebninami Ztracený akord do sebe začleňuje všechny myšlenky na *Spyglass*, Sixsmithe, Sachse i Grimaldiho. Ten zvuk jeryzí, jako řeka, spektrální, hypnotický... *intimně známý*. Luisa vstala skoro v transu, jako by žila v časovém proudu. „Já tu hudbu znám,“ odpověděla prodavači, který se konečně zeptal, jestli jí něco není. „Co to kruci je?“

„Bohužel, to si objednal jeden zákazník, není na prodej. Ani bych to neměl pouštět.“

„Ach.“ *Napřed to nejdůležitější.* „Volala jsem minulý týden. Jmenuju se Reyová, Luisa Reyová. Slíbil jste, že mi seženete neznámou nahrávku skladby Roberta Frobishera. Je to sextet *Atlas*

mraků. Teď to ale na chvíli pusťte z hlavy. Musím mít tohle. *Musím*. Znáte to. Co to je?“

Prodavač nastavil zápěstí imaginárním poutům. „*Sextet Atlas mraků* od Roberta Frobishera. Pouštěl jsem si to, jestli to není poškrábané. Ale ne, kecám. Poslouchal jsem to, protože jsem otrok zvědavosti. Delius to zrovna není, že ne? Proč společnosti nechtějí financovat nahrávky takovýchhle skvostů, to je trestuhodné. Jsem rád, že mohu potvrdit, že vaše nahrávka je v bezvadném stavu.“

„Kde už jsem to jenom slyšela?“

Mladý muž pokrčil rameny. „Ve Státech jich bude jen pár.“

„Já to ale znám. Povídám vám, že to *znám*.“

54

Když se Luisa vrátila do kanceláře, mluvila Nancy O'Haganová rozrušeně do telefonu. „Shirl? Shirl! Tady Nancy. Poslyš, pořád ještě bychom mohly strávit Vánoce ve stínu sfingy. Novým vlastníkem je Trans Vision,“ zvýšila hlas, „*Trans Vision*... To já taky ne, ale...“ ztišila hlas, „... právě jsem mluvila s KPO, jo, s naším starým šéfem, je v novém představenstvu. Teď ale poslouchej, volám, abych ti řekla, že mám tu práci jistou!“ Freneticky na Luisu zakývala. „Hm, hm, skoro vůbec se nebude propouštět, takže zavolej Janine a řekni jí, že bude o Vánocích se svými odpornými sněhuláky sama.“

„Luiso,“ zavolal Grelsche ode dveří, „pan Ogilvy s vámi chce hned teď mluvit.“

K. P. Ogilvy zabral Grelschovu rozviklanou židli a vypudil šéfredaktora na plastovou stoličku. Majitel *Spyglassu* Luise připomínal oceloryt soudce z Divokého západu. „Neexistuje příjemný způsob, jak tohle někomu sdělit,“ spustil, „takže to zkrátka

řeknu nevybírávě. Jste propuštěna. Nařízení nového vlastníka.“ Domluvil.

Luisa pozorovala, jak se od ní ta novinka odrazila. *Ne, s vytlačéním z mostu do moře za pološera se to nedá vůbec srovnat.* Grelsche nemohl zachytit její pohled. „Mám smlouvu.“

„A kdo ji nemá? Máte padáka.“

„Jsem jediný zaměstnanec, který upadl v nemilost vašich nových velitelů?“

„Vypadá to tak.“ Ogilvy trhl sanicí.

„Myslím, že je oprávněné zeptat se, proč zrovna já?“

„Majitelé nabírají, propouštějí a určují, co je oprávněné. Když kupující nabízí tak velkorysou záchrannou transakci jako Trans Vision, člověk na tom nehledá hnidy.“

„Nalezená hnida‘. Mohla bych si to dát vyryt na své zlaté hodinky?“

Dom Grelsche se zašklebil. „Pane Ogilvy, myslím, že si Luisa zaslouží nějaké to vysvětlení.“

„Tak ať si o něj řekne v Trans Vision. Třeba jim její obličej nepasuje k jejich představě *Spyglassu*. Příliš radikální. Příliš feministický. Příliš upjatý. Příliš ctižádostivý.“

Pokouší se vypustit kouřovou clonu. „Ráda bych se Trans Vision zeptala na spoustu věcí. Kde mají ústředí?“

„Někde na východě. Pochybuju ale, že by vás někdo přijal.“

„Někde na východě. Kdo spolu s vámi nově zasedá v představenstvu?“

„Dostáváte výpověď, neseписujete místopřísežné prohlášení.“

„Ještě jednu otázku, pane Ogilvy. Odměnou za ty tři kouzelné roky nezanedbatelných služeb mi odpovězte na tohle: jak moc se překrývají Trans Vision a Seaboard Power?“

Domem Grelsem zalomcovala zvědavost. Ogilvy na zlomek vteřiny zaváhal a pak zahartusil: „Mám před sebou ještě spoustu práce. Dostanete zapláceno do konce měsíce, chodit nemusíte. Děkuji vám a na shledanou.“

Kde se hartusí, tam je faleš, pomyslela si Luisa.

OPOUŠTÍTE OKRES SWANNEKKE,
DOMOV MOŘSKÉHO PŘÍBOJE, DOMOV ATOMU,
BRZY SE VRAŤTE!

Život je fajn. Joe Napier přepnul jeep na tempomat. *Život je pěkněj.* Seaboard Power, jeho produktivní život, Margo Rokerová i Luisa Reyová mizí v dálce rychlostí osmdesáti mil za hodinu. *Život je skvělej.* Dvě hodiny jízdy a bude u svého srubu v horách Santo Cristo. Mohl by si k večeři chytit sumečka, jestli nebude po cestě moc unavený. Podíval se do zrcátka. Už jednu nebo dvě míle se asi sto metrů za ním držel stříbrný chrysler, nyní ho ale předjel a rozplynul se v dáli. *Klid,* napomenul se Napier, *vyvázl jsi z toho.* V jeepu něco chrastilo. Byly tři hodiny a odpoledne právě dosáhlo svého zlatého věku. Autostráda se táhla podél řeky a pomaloučku stoupala. *Vnitrozemí za posledních třicet let zošklivělo, ukažte mi ale místo, kde to tak není.* Po obou březích zplanýrovaných buldozery se rozlézala sídliště. *Trvalo mi celý život se odtamtud dostat.* V Napierově zpětném zrcátku se Buenas Yervas smršlo v ježatou šmouhu na pobřežním horizontu. *Nemůžeš Lesterově dceři zabránit, aby ze sebe dělala geniální novinářku. Udělal jsi, co šlo. Nech ji na pokoji. Už to není malá holka.* Ladil jednu vlnovou délku za druhou, na všech ale chlapi zpívali jako ženské a ženské jako chlapi, dokud nenarazil na ufňukanou stanici specializující se na country, kde vysílali „Everyone’s Talkin’ At Me“. Tou muzikální polovičkou v jejich manželství byla Milly. Znovu se ocitl v onom večeru, kdy ji poprvé uviděl: hrála na housle ve skupině Wild Oakum Hokum and His Cowgirls in the Sand. Zatoužil po oné důvěrnosti, po pohledech, které si hudebníci vyměňují, když se jim dobře hraje, a pěkně brzy z toho byla láska. *Luisa Reyová je ještě příliš mladá a ty to víš.* Na výjezdu číslo osmnáct sjel na starou zlatokopeckou cestu stoupající ke Copperline. *To chrastění se vůbec nezlepšuje.* Horské lesy tam

nahoře olizoval podzim. Silnička vedla zužující se roklí pod starobylými borovicemi až tam, kde zapadá slunce.

Najednou si nedokázal vybavit jedinou myšlenku, která ho za poslední tři čtvrtě hodiny napadla. Zajel k místní prodejně potravin, vypnul motor a vyhoupl se z jeepu. *Slyšíš? Ztracená řeka.* Připomnělo mu to, že Copperline není Buenas Yervas, a zase auto odemkl. Majitel obchůdku pozdravil návštěvníka jménem, během šesti minut mu stačil přeríkat všechny drby za stejný počet měsíců a zeptal se Napiera, jestli přijel na dovolenou na celý týden.

„Já už teď budu na dovolený pořád. Nabídli mi předčasný...,“ nikdy to slovo předtím nevyslovil, „... důchod. Vzal jsem to všema deseti.“

Před majitelem obchůdku člověk nic neutajil. „Bude dneska večer u Duana oslava? Nebo se u něho bude zejtra kondolovat?“

„Asi až v pátek. A tak trochu obojí. Spíš oslava. První tejden svobody si chci odpočinout u sebe ve srubu, a ne opilej někde u Duana pod stolem.“ Zaplatil za nákup a odešel, strašně si přál už být sám. Pneumatiky jeepu s křoupáním drtily lesní kamenitou cestu. Světlomety ozařovaly původní prales v jasných ubíhajících záblescích.

Konečně. Znovu uslyšel Ztracenou řeku. Vzpomněl si, jak vzal poprvé Milly sem nahoru do chaty, kterou postavil s bratry a tátou. Už zbyl jen on. Té noci se šli vykoupat jen tak. Byl to její nápad. Lesní soumrak mu naplnil plíce i hlavu. Žádné telefony, žádné monitory, dokonce ani televize, žádné ověřování totožnosti, žádné „neformální“ porady ve zvukotěsné pracovně prezidenta společnosti. Už nikdy. Než otevřel okenice, překontroloval penzionovaný vedoucí ochranky visací zámek u dveří, jestli není záměrně poškozen. *Klid, pro boha živýho. Seaboard tě nechal běžet – žádný podfuky, žádný návraty, volnost.*

Přesto ale když vstupoval dovnitř, ocitla se mu náhle v ruce osmatřicítka. *Vidíš? Nikde nikdo.* Rozdělal praskající oheň a ohřál si fazole s párkem a očouzené pečené brambory. Pár piv. Dlouhé,

předlouhé močení venku. Blikotající Mléčná dráha. Hluboký, přehluboký spánek.

*

Byl zase vzhůru, celý vyprahlý, měchýř naběhlý pivem. Popáté nebo pošesté? Zvuky lesa ho dnes neukolébávaly, nýbrž dráždily a rušily v pocitu pohody. Že by brzdy? Sova pálená. Praskání větviček? Možná krysa, možná křepel horský, co já vím, jsi v lese, může to bejt cokoli. Běž si lehnout, Napiere. Vítr. Hlasy pod oknem? Budí se a na trámu nad postelí vidí příkrčenou pumu, budí se s křikem; z pumy je Bill Smoke, napřahuje ruku a chystá se Napiera udeřit do hlavy baterkou; na trámu nic není. Že by se dalo do deště? Naslouchal.

To je jenom řeka, jenom řeka.

Škrtl další sirkou, aby se podíval, jestli už by stálo za to vstát – čtyři a pět minut. Ne. Hodina mezi nocí a dnem. Zavrtával se v pomačkané tmě do skulin spánku, pronásledovaly ho ale nedávné jasné vzpomínky na dům Margo Rokerové. Bill Smoke říká: *Vztyk, strážný. Můj informátor tvrdí, že si doklady schovává u sebe v pokoji.* Napier souhlasí, je rád, že se do toho nemusí míchat. Bill Smoke rozsvěcí masivní baterku potaženou gumou a stoupá po schodech nahoru.

Napier prohledává zahradu. Nejbližší dům je více než půl míle odsud. Zajímá ho, proč ho sólový hráč Bill Smoke chtěl na tenhle jednoduchý kšeft s sebou.

Chabý výkřik. Náhle ukončený.

Napier letí nahoru, zakopává, řada prázdných místností.

Bill Smoke klečí na starožitné posteli, tluče do něčeho baterkou, světlo švihá po stropě i po stěnách, téměř neslyšný úder, když dopadá na bezvládnou hlavu Margo Rokerové. Na ložním prádle je její krev – odporně rudá a mokrá.

Řve na něho, aby přestal.

Bill Smoke se se supěním otáčí. *Co je, Joe?*

Tvrdil jsi, že dneska nebude doma!

Kdepak, to jsi špatně slyšel. Říkal jsem, že můj informátor vzkázal, že ta baba dneska večer nebude doma. Dneska se spolehliví zaměstnanci hledají moc těžko.

Ježíši Kriste, pane bože, je mrtvá?

Lepší bejt v bezpečí než litovat, Joe.

Šikovně naraženo, musel Joe Napier uznat v chajdě, které se vyhýbal spánek. Napomáhání. Účast při bití staré bezbranné aktivistky? Každý vyhozený student práv s vadou řeči by ho dokázal poslat na zbytek života do vězení. Zazpíval kos. Na Margo Rokerové jsem se dopustil strašné křivdy, ten život jsem už ale opustil. Čtyři drobné jizvy po kulce, po dvou v každé pěstce, bolely. Pěkně jsem si zahrával, když jsem chtěl přivést Luisu Reyovou k rozumu. Za oknem už se dostatečně rozednilo, aby rozeznal Millyin zarámovaný obličej. Jsem sám, zaprotestoval, nejsem četa. Jediné, co chci od života, je žít. A taky si občas skočit na ryby.

Joe Napier si povzdechl, oblékl se a začal nosit věci do jeepu.

Milly vždycky dosáhne mlčením svého.

56

Judith Reyová si uvázala župan připomínající kimono a bosa přešla velikánský byzantský koberec do kuchyně s mramorovou podlahou. Z lednice velikosti jeskyně vytáhla tři rudé grapefruity, rozpůlila je a ledově studené kapající polokoule nacpala do odšťavňovače. Stroj bzučel jako uvězněné vosy a džbán se plnil perleťově dužnatou šťávou cukrátkové barvy. Nalila si ji do těžké modré sklenice a propláchla si jí každičky záhyb úst.

Na proužkované pohovce na verandě listovala Luisa novinami a žvýkala loupák. Úchvatný pohled – přes zámožné ewingsvillské střechy a sametové trávníky do centra Buenas Yervas, kde se z

mořské mlhy a smogu aut tyčí mrakodrapy – měl v tuto hodinu v sobě cosi neskutečného.

„Ani sis nepřispala, holčičko?“

„Dobré jitro. Ne. Chtěla bych si v kanceláři vyzvednout věci, pokud ti nebude vadit, že si zase půjčím jedno z aut.“

„Jistě.“ Judith Reyová dceři rozuměla. „Stejně jsi ve *Spyglassu* marnila talent, holčičko. Byl to sprostý plátek.“

„To máš pravdu, mami, jenomže to byl *můj* sprostý plátek.“

Judith Reyová se usadila na opěradle pohovky a odehnala od skleničky neodbytnou mouchu. Začela se do zakroužkovaného článku na stránce věnované ekonomice.

„Guru energetiky“ Lloyd Hooks šéfem Seboardu

Bílý dům a energetický gigant Seaboard Power společně oznámily, že Lloyd Hooks, ministr pro energetiku, obsadí křeslo výkonného ředitele uvolněné po tragické smrti Alberta Grimaldiho, k níž došlo přede dvěma dny při leteckém neštěstí. Cena akcií na Wall Street v reakci na tyto zprávy poskočily o 40 bodů. „Máme velikou radost, že Lloyd přijal naši nabídku a stane se členem představenstva,“ prohlásil viceprezident William Wiley, „a přestože okolnosti tohoto jmenování jsou více než skličující, jsme přesvědčeni, že Alberto tam nahoře se k nám dneska připojí, až tu srdečně uvítáme nového, prozíravého šéfa exekutivy.“ Menzies Graham, mluvčí ministerstva energetiky, řekl: „Odbornost Lloyd Hookse nám tady ve Washingtonu bude bezpochyby chybět, prezident Ford nicméně respektuje jeho přání a těší se na pokračování spojení s jedním z nejlepších mozků schopných se vypořádat se současnými energetickými problémy a zachovat velikost našeho skvělého národa.“ Pan Hooks převezme své nové úkoly příští týden. Jeho nástupce v Bílém domě bude oznámen ještě dnes.

„Na tomhle jsi v poslední době dělala?“ zeptala se Judith.

„A ještě pořád dělám.“

„Čím jmenem?“

„Jménem pravdy.“ Dceřina ironie byla upřímná. „Jsem na volné noze.“

„Odkdy?“

„Od chvíle, kdy mě KPO vyrazil. Bylo to politické rozhodnutí, mami. Dokazuje to, že jsem byla na stopě něčeho velkého. Mamuta.“

Judith Reyová si mladou ženu pozorně prohlížela. *Bylo nebylo, měla jsem malou dcerušku. Oblékala jsem ji do šatiček s volánky, přihlásila jsem ji do hodin baletu a pět let po sobě jsem ji posílala na tábor, kde se děti učily jezdit na koni. Podívejte se ale na ni. Stejně se z ní stal Lester.* Políbila Luisu na čelo. Luisa se podezřívavě zamračila. Jako puberťačka. „Co je?“

57

Luisa Reyová zašla do bistra U Sněhurky na poslední kávu své spyglassovské éry, a taky aby se rozloučila s Bartem. Jediné volné místo bylo vedle muže schovaného za *San Francisco Chronicle*. Řekla si, že jsou to solidní noviny, a přisedla si. Pozdravil ji Dom Grelsche: „Dobrý den.“

Zachvátil ji výbuch teritoriální ostražitosti. „Co tady děláte?“

„I šéfredaktoři musejí jíst. Chodím sem každé dopoledne od doby, kdy má žena... však víte. Toasty si mohou opéct v topinkovači, jenomže...“ Gesto směrem k talíři telecích kotlet říkalo: *Co vám mám vykládat.*

„Ani jednou jsem vás tu neviděla.“

„To proto, že odchází hodinu před tím, než chodíte vy,“ vysvětloval Bart a stačil při tom dělat ještě další tři věci. „Jako obvykle, Luiso?“

„Ano, prosím. Jak to, že jste mi to nikdy neřekl, Barte?“

„Nevykládám nikomu ani o tom, v kolik přicházíte a odcházíte vy.“

„Přicházet jako první,“ Dom Grelsche odložil noviny, „odcházet jako poslední. To je úděl šéfredaktora. Chtěl jsem si s vámi promluvit, Luiso.“

„Poměrně jasně si vzpomínám, že jsem dostala výpověď.“

„S tím teď jdete laskavě do háje. Chci vám říct, že mi není jedno, jak si na vás Ogilvy otvíral hubu. No a když už jsme u toho svěřování, věděl jsem, že vás čeká vyhazov od minulého pátku.“

„To je od vás moc hezké, že jste mi dal dopředu vědět.“

Šéfredaktor ztišil hlas na sotva slyšitelné minimum: „Vy víte o leukemii mé ženy. O naší situaci se zdravotním pojištěním?“

Rozhodla se, že mu dopřeje jedno přikývnutí.

Grelsche si dodal odvahy. „Minulý týden, když se projednávalo převzetí, mi bylo naznačeno, že kdybych ve *Spyglassu* zůstal a souhlasil, že jsem v životě neslyšel...“ Grelsche z toho byl celý nešťastný, „...o jistém posudku, dalo by se zatahat za nitky u mojí pojišťovny.“

Luisa si zachovala rozvahu. „Vy věříte, že ti lidé dodrží slovo?“

„V neděli ráno najednou volá můj pojišťovací agent Arnold Frum. Omlouvá se, že ruší, blablabla, prý bychom ale možná rádi věděli, že Blue Shield změnila rozhodnutí a uhradí všechny účty za léky mé ženy. Šek s úhradou částek, které jsme zaplatili, je prý už v poště. Dokonce nám zůstane i dům. Nejsem na sebe dvakrát pyšný, nestydím se ale, že jsem vlastní rodinu dal na první místo před pravdu.“

„Pravda je taková, že na Buenas Yervas přší radiace.“

„Všichni si volíme míru rizika. Pokud mohu ochránit vlastní ženu výměnou za epizodní roli v možné havárii ve Swanekke, pak se s tím holt musím smířit. Děsně si přeju, abyste trochu víc zvážila riziko, jakému se vystavujete tím, že si to s těmi lidmi chcete rozdat.“

Vystrašila ji vracející se vzpomínka na to, jak klesala pod vodu – jako by jí trhla srdcem. Bart před ní postavil kávu.

Grelsche přes stůl posunul papír popsaný strojem. Byly na něm dva sloupce, v každém sedm jmen. „Zkuste hádat, co je to za seznam.“ Ze sloupečků vyskočila dvě jména: Lloyd Hooks a William Wiley.

„Členové představenstva Trans Vision?“

Přikývl. „Skoro. Členství v orgánech společnosti je předmětem obecné známosti. Tohle je seznam poradců, kteří od Trans Vision dostávají peníze. Zajímá vás měli ti zakroužkovaní. Podívejte. Hooks a Wiley. Líní, prostě a jednoduše nenažraní.“

Složila list papíru a strčila ho do kapsy. „Za tohle bych vám měla poděkovat.“

„Tohle vyhrabal ten šupák Nussbaum. A ještě poslední věc. Znáte Fran Peacockovou z *Western Messengeru*?“

„No, na těch jalových večírcích pro zástupce médií jsme si párkrát řekli ahoj.“

„Fran a já, to je taková stará historie. Včera večer jsem se zastavil u ní v kanceláři a zmínil jsem se o jistých nápadných momentech kolem té vaší záležitosti. Nic jsem nesliboval, pokud byste ale měla důkaz, který by stál za to, asi by vám ráda řekla víc než jen ahoj.“

„Je to v duchu vaší dohody s Trans Vision?“

Grelsche vstal a složil noviny. „Nikdy mi neřekli, že nesmím nikomu dávat k dispozici své kontakty.“

58

Jerry Nussbamm vrátil Luise klíče od auta. „Bože na nebesích, zaříd', abych se v příštím životě narodil jako sporták tvý mámy. Je mi fuk kterej. To už je poslední krabice?“

„Jo,“ odpověděla Luisa, „a díky.“

Nussbaum jen pokrčil rameny jako skromný mistr. „Bude to tady prázdný bez opravdovský ženský, kterou by člověk šťval chlapáckejma vtípkama. Z Nance je po tolika letech v redakci vlastně už mužskej.“

Nancy O'Haganová bušila do věčně se zasekávajícího psacího stroje a ukázala Nussbaumovi vztyčený prostředníček.

„No, teda,“ potřásl hlavou Roland Jakes a zachmuřeně prošmejdil Luisin prázdný stůl, „pořád nemůžu uvěřit, že s tebou ty nový chlápci udělali takhle krátký proces a slizouna jako Nussbaum si nechaj.“

Nancy O'Haganová zasyčela jako kobra. „Jak se *Grelsch*,“ ukázala doutníkem na dveře jeho kanceláře, „mohl jen tak svalit na záda, třepat nožičkama ve vzduchu a nechat KPO, aby s tebou takhle vyjebal?“

„Popřejte mi hodně štěstí.“

„Štěstí?“ ušklíbl se Jakes. „Ty žádný štěstí nepotřebuješ. Nechápu, proč jsi u tohohle leklýho žraloka zůstávala tak dlouho. Sedmdesátý léta budou svědkem satiry v posledním tažení. Lehrman má pravdu. Svět, kterej dá Henrymu Kissingerovi Nobelovku za mír, udělá nezaměstnaný z nás ze všech.“

„Jo,“ vzpomněl si Nussbaum, „šel jsem přes podatelnu. Něco ti přišlo.“ Podal Luise žlutohnědou obálku. Kostrbaté písmo plné klíček jí nic neříkalo. Pečlivě prozkoumala rozmazané poštovní razítko a ukázala ho Nussbaumovi. „Je tam čtvrtého září?“

Nussbaum přimhouřil oči. „Asi jo. Co je na tom tak zvláštního?“

Neodpověděla a roztrhla obálku. Uvnitř našla klíček od bezpečnostní schránky zabalený do lístku s krátkým vzkazem. Dvakrát překontrolovala visačku na klíči. „Třetí kalifornská, Devátá ulice. Kde to je?“

„V centru,“ odpověděla O'Haganová. „Tam, co Devátá křížuje Flanders Boulevard.“

„Tak někdy ahoj.“ Odcházela. „Svět je malý.“

„No teda,“ ozval se Jakes jako první, „o co jako jde?“

Když Luisa čekala na zelenou, znovu se podívala na Sixsmithův dopis, aby se už potřetí přesvědčila, že nic nepřehlédla. Byl napsán ve spěchu.

Mezinárodní letiště BY, 3.9.1975

Vážená slečno Reyová,

omlouvám se za svůj škrabopis. Byl jsem jedním sympatizantem ze Seaboard varován, že jsem se ocitl v bezprostředním ohrožení života. Odhalit vady na reaktoru HYDRA-Nula si žádá pevného zdraví, proto se podle oné výstrahy zařídím. Spojím se s vámi co nejdříve z Cambridge, nebo prostřednictvím IAEA. Zatím jsem si dovolil svou zprávu o bloku B uložit do bezpečnostní schránky Třetí kalifornské banky na Deváté ulici. Kdyby se mi něco přihodilo, budete ji potřebovat.

Budte opatrná.

V chvatu R. S.

Klaksony rozčileně houkaly, zatímco se potýkala s mechanickou převodovkou, na niž nebyla zvyklá. Za Třináctou ulicí město ztrácelo svůj zazobaný tichomořský charakter. Rohovníky zalévané z městského rozpočtu ustoupily zprohýbaným pouličním lampám. Tady v postranních uličkách nefuněli žádní kondiční běžci. Mohla to být jakákoli čtvrť v jakékoli zchátralé průmyslové zóně. Na lavičkách pospávali vandráci, chodníky zarůstaly plevelem, blok za blokem tmavly kůže, zatarasené dveře pokrývaly letáky, všude se do výšky, kam dosáhne puberták se sprejem, rozlézaly graffiti. Popeláři už zase stávkovali a na slunci hnily kupy odpadků. Zastavárny, bezejmenné prádelny a obchůdky s potravinami dolovaly z prošoupaných kapes peníze na hubené živobyті. O dalších pár bloků a luceren dál ustoupily obchůdky anonymním výrobním halám a panelákům. Luisa touto čtvrtí nikdy ani neprojížděla a

nepoznatelnost měst ji vyváděla z klidu. *Uvažoval Sixsmith tak, že svou zprávu schová a pak ukryje i svou skrýš?* Dojela na Flanders Boulevard a přímo před sebou uviděla Třetí kalifornskou i s parkovištěm. Otlučného černého chevroletu zaparkovaného přes ulici si vůbec nevšimla.

60

Fay Li v zrcadlových slunečních brýlích a slaměném klobouku si porovnála čas na svých hodinkách s údajem na nástěnných hodinách banky. Klimatizace prohrávala bitvu s dopoledním vedrem. Osušila si krůpěje potu na tváři a předloktí kapesníkem, ovívala se a hodnotila nedávný vývoj situace. *Joe Napiere, vypadáš sice přitrouble, v jádře jsi ale chytrý, dost chytrý, abys věděl, kdy se odpoklonkovat.* Pokud měl Bill Smoke správný odhad, měla by tu Luisa Reyová být každou chvíli. *Bille Smokeu, ty sice vypadáš chytře, v jádře jsi ale blbec a tvoji lidé ti nejsou zdaleka tak oddaní, jak si myslíš. A protože to neděláš kvůli penězům, zapomínáš, jak snadno se dají smrtelníci koupit.*

Dovnitř vstoupili dva dobře oblečení Číňani. Pohled jednoho z nich ji upozornil, že přichází Luisa Reyová. Všichni tři zamířili k přepážce u vchodu do postranní chodby: BEZPEČNOSTNÍ SCHRÁNKY. Celé dopoledne tu byl velice slabý provoz. Fay Li uvažovala, že by tam nastrčila vlastního člověka, jenomže přirozená laxnost strážného najatého za minimální mzdu byla bezpečnější, než aby lidi z Triády zavěšili, o kolik jde peněz.

„Zdravím,“ vypálila Fay Li svým nejnesnesitelnějším čínským přízvukem na strážného, „bratři a já si chtěli vyzvednout ze schránky něco.“ Zacinkala klíčkem. „Koukejte, tady klíč.“

Hubený znuděný mladík měl trudovitou pleť. „Totožnost?“

„Totožnost tady, koukejte, tady totožnost.“

Čínské znaky odradily zkoumavý pohled svou starobyklou klanovou magií. Strážný kývl směrem k chodbě a vrátil se k časopisu *Vetřelci!* „Je odemčeno.“ *Tak s tebou bych, kamaráde, okamžitě vyrazila dveře,* pomyslela si Fay Li.

Chodba končila dokožán otevřenými pancéřovanými dveřmi. Za nimi byla místnost ve tvaru tříhroté vidličky plná bezpečnostních schránek. Jeden společník šel spolu s ní do levého hrotu, druhého odvelela do pravého. *Je tu asi šest set schránek. Jedna z nich ukrývá zprávu v hodnotě deseti milionů dolarů. Deset tisíc babek za stránku.*

Chodbou se blížily kroky. *Klapání dámských podpatků.*

Pancéřované dveře se otevřely. „Je tu někdo?“ zavolala Luisa Reyová.

Ticho.

Jakmile se dveře zhouply zpátky a zavřely se, napadli ji dva muži. Ústa jí přikryli rukou. „Děkuji vám.“ Fay Li vypáčila novinářce klíč z ruky. Bylo na něm vyryto číslo 36/64. Neplýtvala slovy. „Špatná zpráva. Tahle místnost je zvukotěsná, nejsou tu kamery a mí přátelé i já jsme ozbrojeni. Sixsmithova zpráva není určena do vašich rukou. Dobrá zpráva. Pracuji pro klienty, kteří chtějí HYDRU zardousit už v zárodku a zdiskreditovat Seaboard. Sixsmithova zjištění se objeví v tisku během dvou tří dnů. Je na nich, jestli chtějí pokračovat ve firemních popravách. Nedívejte se takhle na mě, Luiso. Pravdě nezáleží na tom, kdo ji objeví, tak proč by to mělo vadit vám? A ještě lepší zpráva. Nic zlého se vám nestane. Můj společník vás doprovodí na jisté místo v BY, kde vyčkáte. Do večera budete volná. Do té doby nám nebudete dělat potíže,“ Fay Li vytáhla fotografii Javiera z Luisiny nástěnky a zamávala jí s ní před nosem, „protože bychom vám to ošklivým způsobem oplatili.“

Rezignaci v Luisiných očích vystřídal vzdor.

„Věděla jsem, že vám to dobře myslí.“ Muže, který Luisu držel, oslovila v kantonské čínštině: „Odvezeš ji do skryše. Žádný prasárny, než ji zastřelíš. Je to sice novinářka, to ale neznamená, že je to úplná děvka. Těla se zbavíš obvyklým způsobem.“

Odešli. Druhý společník jim podržel dveře, zůstal ale na místě.

Fay Li našla bezpečnostní schránku 36/64 na konci prostředního hrotu.

Klíč se otočil a dvířka se otevřela.

Fay Li vytáhla desky vanilkové barvy. REAKTOR HYDRA NULA – MODEL PROVOZNÍHO HODNOCENÍ – VEDOUcí PROJEKTU DR. RUFUS SIXSMITH – NEOPRÁVNĚNÉ DRŽENÍ JE TRESTNÝM ČINEM VE SMYSLU ZÁKONA O VOJENSKÉ A PRŮMYSLOVÉ ŠPIONÁŽI Z R. 1971. Nitrem se jí rozlila vlna radosti a ona si dovolila úsměv. *Země příležitostí*. Pak uviděla dva dráty vedoucí ze složky do schránky. Podívala se dovnitř. Na úhledném balíčku páskou slepených válečků, drátků a dalších komponentů blikala červená dioda.

Bille Smokeu, ty zatracenej...

61

Tlaková vlna mrštila Luisou nesmlouvavě kupředu jako tichomořský příboj. Chodba se několikrát otočila o devadesát stupňů a udeřila Luisu do žeber a do hlavy. Před očima se jí zajiskřilo bolestí. Zaúpělo zdivo. Kusy omítky, dlaždic a skla nejprve prší, pak mrholí a nakonec ustávají i poslední kapky.

Zlověstné ticho. *Co jsem to přežila?* Z prachu a kouře se line volání o pomoc, z ulice zaznívají výkřiky, spálený vzduch proťalo poplašné zvonění. Luise znovu začala fungovat hlava. *Bomba*. Strážný fňuká a heká. Z ucha mu crčí krev a zaplavuje mu límeček košile. Luisa se pokouší odplazit stranou, chybí jí ale noha.

Otevřela ústa, že začne křičet, hrůza ale pominula – má nohu pouze zaklíněnou pod bezvládným tělem svého čínského průvodce. Vymanila se a celá bolavá a potlučená, jinak ale zdravá, lezla po kolenou halou, která se změnila ve filmovou scénu. Našla

pancéřované dveře vyražené z pantů. *Musely proletět těsně vedle mě.* Rozbité sklo, převrácené židle, kusy zdiva, pořezaní a vyděšení lidé. Z potrubí se vyvalil černý mazlavý dým a spustil hasicí trysky – celá promočená a špinavá se Luisa smekala po mokré podlaze, omráčeně klopýtala pryč.

Za zápěstí ji uchopila přátelská ruka. „Mám vás, paní, držím vás, pomůžu vám ven, mohlo by dojít k další explozi.“

Luisa se nechala vyvést do ostrého slunečního světla, kde na ni hleděla hradba tváří lačnicích po hrůze. Hasič ji převedl přes ulici zatarasenou kolonou aut, což jí připomnělo dubnové záběry z válečného Saigonu. Všude se valilo nesmyslné množství kouře. „Pryč! Vy tam! Zpátky! Ustupte!“ Novinářka Luisa se pokusila něco říct Luise oběti. Něco naléhavého. Zeptala se svého zachránce: „Jak to, že jste tu byli tak rychle?“

„Budete pořádku,“ ujišťoval ji. „Máte otřes mozku.“

Hasič? „Myslím, že už můžu jít sama...“

„Ne, takhle to bude bezpečnější...“

Otevřely se dveře zaprášeného černého chevroletu.

„Pusťte mě!“

Měl ocelový stisk. „Nastupte,“ procedil mezi zuby, „nebo vám vystřelím mozek z tý vaší zatracený palice.“

Ta bomba byla určená pro mě a teď...

Luisin únosce náhle hekl a padl hlavou dopředu.

62

Joe Napier popadl Luisu Reyovou za ruku a odtáhl ji od chevroletu. *Pane bože, to bylo o fous!* Baseballovou pálku držel v druhé ruce. „Jestli se chcete dožít večera, tak byste měla jít se mnou.“

Tak jo, pomyslela si Luisa. „Tak jo,“ řekla.

Napier ji zatáhl zpátky mezi mačkající se diváky, aby byla mimo možnou dráhu Smokeovy střely, baseballovou pálku podal zmatenému klukovi a vydal se pryč od chevroletu k 81. Avenue. *Jít nenápadně, nebo vzít nohy na ramena a upozornit na sebe?*

„Mám tady za rohem auto,“ poznamenala Luisa.

„V tomhle provozu by z nás byl snadný terč,“ zavrtěl hlavou Napier. „Bill Smoke má další dvě gorily, prostě by prostřelili okýnko. Můžete jít?“

„Já můžu i běžet, pane Napiere.“

Dostali se už asi do třetiny bloku domů, potom však Napier v dáli před sebou rozeznal Smokea. Ruka mu poletovala kolem kapsy saka. Napier se podíval za něho. Druhý hrdlořez šel v závěsu. Po druhé straně ulice se hrnul třetí. Policajti se na scéně objeví až za pár minut a jim dvěma zbývaly pouhé vteřiny. Dvě zabití za bílého dne. Bylo to riskantní, šlo jim ale o tolik, že to museli aspoň zkusit, navíc kolem panoval takový chaos, že jim to mohlo vyjít. Napier propadal zoufalství, ocitli se totiž na úrovni skladu bez jediného okna. „Tady po těch schodech,“ poručil Luise a modlil se, aby dveře nebyly zamčené.

Nebyly.

Skromná, potemnělá vrátnice osvětlená jedinou žárovkou, muší hrobka. Napier za sebou zabouchl dveře. Zpoza přepážky ho klidně pozorovala dívenka v parádních šatech a obstarožní pudl hovící si v pelíšku z lepenky. Tři východy až úplně vzadu. Doléhal sem jednolitý hluk strojů.

Najednou se odkudsi vynořila černoooká Mexičanka a houkla mu přímo do obličeje: „Tady žádný ilegály! Tady žádný ilegály! Šéf pryč! Šéf pryč! Přijít jindy!“

Luisa Reyová ji oslovila hodně chabou španělštinou. Žena si je nasupeně prohlédla, pak prudce ukázala palcem k východům vzadu. Přední dveře zapraštěly pod nápořem zvenčí. Napier s Luisou utíkali a dupot jejich nohou se jim vracel ozvěnou. „Vpravo, nebo vlevo?“ chtěl vědět Napier.

„Nevím!“ zajíkla se Luisa.

Napier se ohlédl, aby si nechal od Mexičanky ukázat cestu, jenomže dveře z ulice se pod první ranou otřásly, pod druhou se naštíply a pod třetí se rozletěly dokořán. Napier vtáhl Luisu do dveří vlevo.

63

Bisco a Roper, dva „spoluhráči“, které si Bill Smoke na tuhle práci najal, zaútočili těly na dveře. Bill Smoke v duchu shledal Williama Wileya a Lloyda Hookse vinnými kolosální hloupostí. *Já vám to říkal! Joeovi Napierovi se nedá věřit, že si sbalí svědomí a popadne pruty.*

Dveře byly na kusy.

Mexičanku připomínající pavouka popadla hysterie. Flegmatická dívka a vyšňořený pudlík si sedli na kancelářský stůl, jako by právě oni a ne Mexičanka byli tajnými mozky celé organizace. „FBI!“ zařval Bisco a zamával řidičským průkazem. „Kudy běželi?“

Mexičanka spustila jekot: „My starat o dělníky! Moc dobře! Moc platit! Odbory nepotřebovat!“

Bisco vytáhl zbraň a odstřelil pudlíka. „KUDY SAKRA BĚŽELI?“

Ježíši Mohamede Kriste, proto dělám sám.

Mexičanka si hryzala pěst, krčila rameny a spustila další nárek.

„Skvělý, Brisco, jako kdyby FBI zabíjela pudly.“ Roper se naklonil k dívence, která na smrt pejska nijak nezareagovala. „Kterými dveřmi utekl ten pán s tou slečnou?“

Dívala se na něho jako na příjemný západ slunce.

„Umiš anglicky?“

Jedna hysterka, jedna hluchoněmá, jeden mrtvej pes, Bill Smoke šel k těm třem východům, a dvojka parádních packalů. „Ztrácíme čas! Ropere, ty dveře vpravo. Bisco, vlevo. Já si беру ty prostřední.“

64

Skutečnou velikost skladiště tajily řady, uličky a stěny z naskládaných lepenkových krabic. Napier zatarasil dveře vozíkem. „Jestlipak už jste překonala svou včerejší alergii na zbraně?“ sykl.

Luisa zavrtěla hlavou. „A vy?“

„Jenom dětská pistolka. Šest nábojů. No tak.“

Dokonce i v běhu uslyšela, jak se někdo dobývá do dveří. Napier zatarasil záměrnou osu věží z krabic. O několik yardů dál znovu. Utíkali, zdálo se jim ale, že už běží spoustu minut a pořád nikam nedobíhali. Třetí věž se před nimi zakymácela a vysypaly se desítky plyšových pštrosů – Luisa poznala natvrdlého žlutého emu z dětského pořadu *Sezame, otevři se*, na který koukával Hal, když zrovna netočil. Napier jí posunkem naznačil, aby se přikrčila. Doufala, že hřmot strojů ozývající se za zdí ztlumil hluk způsobený pokácenými krabicemi.

O pět vteřin později proletěla tři palce od Luisiny hlavy lepenkovou krabicí kulka a do obličeje jí vmetla molitanovou výplň. Zakopla a srazila se s Napierem. Vzduch nad nimi proklála rána. Napier vytáhl zbraň a dvakrát kolem Luisy vystřelil. Schoulila se před tím rámusem do klubíčka. „Utíkejte!“ štěkl na ni Napier a zvedl ji. Poslechla. Napier začal shazovat krabice, aby zatarasil pronásledovateli cestu.

Po deseti metrech se dostala do rohu. Na překližkových dveřích bylo napsáno NOUZOVÝ VÝCHOD.

Zamčeno. Joe Napier ji dohonil, sotva popadal dech. Nepodařilo se mu dveře vyrazit.

„Vzdej to, Napiere!“ ozvalo se za nimi. „Po tobě nejdem!“

Napier zblízka střelil do zámku.

Pořád nic. Vystřelil na zámek další tři náboje. Při každém výstřelu sebou Luisa trhla. Při čtvrtém stisknutí spouště se ozvalo už jen prázdné cvaknutí. Napier kopl do dveří podrážkou.

Podsvětní robotárna, kde hrkalo pět set šicích strojů. V pekelném vedru se vznášely vložky textilií, nad každou šičkou visela holá žárovka. Napier s Luisou proběhli příkrčení vnější uličkou. Zplhlým Kačerům Donaldům a ukřižovaným Scooby-Dooům tu všivají vnitřnosti. Jednomu po druhém, řadě za řadou, paletě za paletou. Všechny ženy – pracují tu jen Hispánky a Číňanky – mají oči jako přikované k jehlám, takže Luisa s Napierem způsobili jen nepatrný rozruch.

Jak se odsud ale dostaneme?

Napier doslova vletěl do Mexičanky z improvizované vrátnice. Kývla k polozatarasenému neosvětlenému průchodu. Napier se obrátil k Luise a něco zakřičel do ohlušujícího randálu. Výraz jeho tváře říkal: *Máme jí věřit?*

Luisina tvář mu odpověděla: *Napadá vás něco lepšího?* Následovali ženu mezi haldami látek a drátů, krabicemi plnými očí, které se přišívají plyšovým medvídkům, a sbírkou nejrozumnějších kusů šicích strojů a jejich součástek. Průchod zabočil doprava a končil u železných dveří. Umouněná mřížka propouštěla denní světlo. Mexičanka zápolila se svazkem klíčů. *Tady dole je rok 1875, a ne 1975*, pomyslela si Luisa. První klíč nešel do zámku, druhý do zámku šel, nechtěl se v něm ale otočit. Pouhých třicet vteřin v provozu jí poškodilo sluch.

Válečný pokřik z pouhých šesti yardů: „Pracky nahoru!“ Luisa se otočila. „Povídám, sakra, *pracky nahoru!*“ Luisiny ruce poslechlly. Pistolník mířil na Napiera. „Otoč se, Napiere! *Pomalu!* Odhod zbraň!“

Señora zaječela: „Nestřílet mi! Nestřílet mi, señor! Nutili ukázat dveře! Že mi zabít...”

„Drž hubu, ty bláznivá babo mexická! Zmiz! Uhni mi z cesty!”

Žena se kolem něho protáhla a přitisknutá ke zdi vyřvávala: „¡No dispares! ¡No dispares! ¡No quiero morir!”

Do hluku pronikajícího z provozu do průchodu jako trychtýřem Napier vykřikl: „Pomalu, Bisco, kolik ti platěj?”

Bisco zahalekal zpátky: „Vo to se nestarej, Napiere. Poslední slova.”

„Neslyším! Co jsi říkal?”

„JAKÝ – JSOU – TVOJE – POSLEDNÍ – SLOVA?”

„Poslední slova? Za koho se máš? Za Drsného Harryho?”

Bisco zaťal zuby. „Mám knížku, kde jsou poslední slova různých lidí. Tvoje byly tyhle. Co ty?” Podíval se na Luisu, zbraní ale stále mířil na Napiera.

Pistole vypálila díru do všudypřítomného kraválu a Luisa zavřela vší silou oči. Něco těžkého jí spadlo na palec u nohy. Donutila se oči otevřít. Byla to pistole. Biscovi se zkroutil obličej nevysvětlitelným utrpením. V señořiných rukou se zablýskl francouzský klíč a udeřil pistolníka do spodní čelisti. Následovalo deset, možná víc ran zasazených s krajní sveřepostí, Luisa sebou pokaždé cukla. Každý úder podtrhlo slovo: „*Yo! Amaba! A! Ese! Perro! Hijo! De! Puta!*”

Luisa zjišťovala, jak je na tom Joe Napier. Stál tam nezraněný a neschopný slova koukal.

Señora si otřela ústa a sklonila se nad nehybným Biscem, který měl obličej na kaši. „A neříkej mi mexická babo!” Překročila ho a odemkla dveře.

„Nejlepší bude, když těm ostatním dvěma řeknete, že jsem mu to udělal já,” navrhl Napier a vzal si Biscovu zbraň.

Señora se obrátila k Luise: „*Quitatelo de encima, cariño. Anda noc Gentuza y ¡Dios mio! este viejo que podría ser tu padre.*”

Napier nasedl do vlaku podzemní dráhy pokrytého výtvy sprejerů a pozoroval dceru Lestera Reye. Byla ještě celá rozčuchaná, omámená, roztřesená a šaty měla mokré od hasicího přístroje. „Jak jste mě našel?“ zeptala se konečně.

„Velkej obtloustlej chlap u vás v kanceláři. Nosboomer nebo tak nějak.“

„Nussbaum.“

„To je ono. Nechal se pěkně dlouho přemlouvat.“

Ticho trvalo z Reunion Square až na Sedmnáctou avenue. Luisa se štourala v díře na džínách. „Předpokládám, že už v Seaboard nepracujete.“

„Včera mě vyhnali na pastvu.“

„Výpověď?“

„Ne. Předčasná penze. Ano. Vyhnali mě na pastvu.“

„A dneska ráno jste se z pastvy vrátil?“

Další ticho se rozhostilo mezi Sedmnáctou avenue a McKing Parkem.

„Mám dojem,“ Luisa zaváhala, „že jsem – ne, že vy jste – porušil jakýsi výnos. Jako by se v Buenas Yervas rozhodlo, že mám dneska zemřít. Jenomže já jsem pořád tady.“

Napier si to nechal projít hlavou. „Ne. Městu je to fuk. A dalo by se říct, že vám zachránil život váš táta, když tehdy před třiceti lety odkopl ten kutálející se granát.“ Vůz metra se otrásal a vrzal. „Musíme to vzít přes obchod se střelivem. Z prázdných zásobníků jsem nervózní.“

Vlak vjel do slunečního světla.

Luisa zamžourala. „Kam vlastně jedeme?“

„K někomu na návštěvu.“ Napier se podíval na hodinky. „Speciálně kvůli tomu přiletěla.“

Luisa si promnula zarudlé oči. „Bude nám ten někdo moci předat kopii Sixsmithovy zprávy? Zdá se mi totiž, že o nic jiného tady nejde.“

„To zatím nevím.“

66

Megan Sixsmithová se posadila na nízkou lavičku v buenasyerbaském Muzeu moderního umění a upřeně se zadívala na obrovitý portrét stařeny s tváří medvěda zachycené šedými a černými křížujícími se čarami na jinak prázdném plátně. Jediný figurativní obraz v místnosti plné Pollocků, de Kooningů a Miróů tiše překvapoval. Megan si pomyslela: *Říká: „Podívej se na vlastní budoucnost. I tvoje tvář bude jednoho dne jako ta má. ‘ Čas spletl její kůži do pavučin vrásek. Svaly tu visí, tam se napínají, má pokleslá víčka. Perly na krku jsou nejspíš nekvalitní a vlasy má po odpoledni stráveném hlídáním vnoučat rozčuchané. Jenomže vidí věci, které já ne.*

Přisedla si k ní žena přibližně stejného věku. Potřebovala by se vykoupat a převléknout. „Megan Sixsmithová?“

Megan se na ni nenápadně podívala. „Luisa Reyová?“

Kývla směrem k portrétu. „Vždycky se mi líbila. Můj otec se s ní jednou setkal, myslím s tou skutečnou. Přežila holocaust a usadila se tady v Buenas Yervas. Vedla penzion v Little Lisbon. Byla malířovou bytnou, ještě než se proslavil.“

Odvaha roste všude, pomyslela si Megan Sixsmithová, *jako plevel.*

„Joe Napier říkal, že jste přiletěla dneska z Honolulu.“

„Je tady?“

„Ten chlapík za mnou v džínové košili, co předstírá, že si prohlíží toho Warhola. Dává na nás pozor. Obávám se, že jeho paranoia je víc než opodstatněná.“

„Ano. Potřebuju vědět, že jste ta, za kterou se vydáváte.“

„To ráda slyším. Co navrhuje?“

„Který film od Hitchcocka měl strýček rád?“

Žena tvrdící, že je Luisa Reyová, se na chvíli zamyslela a pak se usmála: „O Hitchcockovi jsme mluvili ve výtahu – předpokládám, že vám o tom napsal –, nevzpomínám si ale, že by jmenoval nějaký oblíbený film. Oceňoval tu pasáž ze Závratě, v níž se nemluví a kde Cary Grant na pozadí San Franciska sleduje onu záhadnou ženu až na nábreží.¹ Líbila se mu Šaráda – pobavilo ho, když jste o Audrey Hepburnové řekla, že je jeliman.“

Megan se opřela o opěradlo lavičky. „Ano, strýček se o vás zmínil v lístku, který mi poslal z letištního hotelu. Byl nervózní a plný frází jako ‚Kdyby se mi něco stalo‘ – sebevražedný ale nebyl. Rufuse by nic nepřinutilo udělat to, o čem mluvila policie. Vím to.“ *Zeptej se jí a koukej, proboha, ovládnout ten třas.* „Slečno Reyová – myslíte si, že byl můj strýc zavražděn?“

Luisa na to odpověděla: „Já to bohužel vím. Je mi to líto.“

Její jistota přinesla úlevu. *Takže ses nezbláznila.* „Vím o tom, že pracoval pro Seaboard a pro ministerstvo obrany. Celou zprávu jsem nikdy neviděla, kontrolovala jsem ale výpočty, když jsem za Rufusem v červnu přijela. Vždycky jsme si takhle vzájemně pomáhali.“

„Pro ministerstvo obrany? Nemyslela jste energetiky?“

„Obrany. Vedlejším produktem reaktoru HYDRA-Nula je uran vhodný na výrobu zbraní. Nejvyšší kvalita, ohromné množství.“ Megan nechala Luise čas, aby strávila nové souvislosti. „Co potřebujete?“

„Jeho práci. Ta zpráva, pouze ona, zničí Seaboard veřejným a zákonným způsobem. A mně mimochodem zachrání kůži.“

Věřit téhle neznámé ženě, nebo se sebrat a odejít?

¹ Ve *Vertigu* (Závrat) hraje James Steward, Cary Grant hraje v Šarádě. Zřejmě chybný překlad, originální text je: We talked about Hitchcock in the elevator—I'm guessing he wrote you about that—but I don't remember him naming a favorite. He admired that wordless passage in *Vertigo*, where Jimmy Stewart trails the mysterious woman to the waterfront with the San Francisco backdrop. He enjoyed *Charade*—I know that's not Hitchcock, but it tickled him, you calling Audrey Hepburn a bubblehead.

Kolem portrétu stařeny se natlačil houf školáků. Megan zamumlala do krátkého kurátorova výkladu: „Rufus si pro pozdější potřeby schovával články, údaje, poznámky, první verze a tak dále na *Starfish* – na své jachtě. Pohřeb bude až příští týden a do té doby se nebude soudně potvrzovat závěť, takže by ta skrýš měla být stále ještě netknutá. Vsadila bych se, že tam bude mít i kopii zprávy. Lidi ze Seaboard už loď možná pročesali, on se ale v práci úzkostlivě vyhýbal jakékoli zmínce o *Starfish*...”

„Kde teď *Starfish* kotví?“

67

PŘÍSTAVIŠTĚ MYS YERBAS ROYALE DŮSTOJNÝ DOMOV VĚŠTKYNĚ NEJLÉPE ZACHOVALÉHO ŠKUNERU NA SVĚTĚ!

Napier zaparkoval vypůjčený ford vedle klubu přestavěného z bývalé loděnice. Rozzářená okna pyšně odhalovala přívětivý bar, ve večerním větru se třepotaly námořní vlajky. Když Luisa s Napierem procházeli klubovou zahradou a sestupovali po schodech k slušně velkému přístavišti plachetnic, doléhal k nim z dun smích hostů a štěkot psů. Proti šerící se obloze se rýsoval obrys dřevěného trojstěžníku tyčícího se nad štihlými laminátovými jachtami. Pár lidí se motalo na molu a na plachetnicích, nebylo jich ale mnoho. „*Starfish* kotví u nejvzdálenějšího mola,“ četla Luisa z Meganiny mapy, „až za Věštkyní.“

Loď z devatenáctého století byla opravdu hezky zrestaurovaná. Navzdory svému úkolu se Luisa nechala rozptýlit její podivnou důstojností, na okamžik se zastavila, prohlížela si její lanoví a naslouchala skřipání jejího dřevěného žebrovi.

„Co se děje?“ zašeptal Napier. Už se příliš setmělo, aby dokázal dobře rozeznat její výraz.

Co se děje? V Luisině mateřském znaménku to zacukalo. Zatápala po obou koncích tohoto pružného okamžiku, zmizely však v minulosti a budoucnosti. „Nic.“

„Je úplně v pořádku, že jste vyplašená. Já mám taky nahnáno.“

„Hm.“

„No tak. Už jsme skoro tam.“

Starfish byla přesně tam, kde měla podle Meganiny mapy být. Vydrápali se na palubu. Napier strčil do dveří kajuty kancelářskou svorku a do vzniklé škvírky nacpal dřívko od nanuka. Luisa dávala pozor, jestli je někdo nesleduje. „Vsadím se, že tohle jste se na vojně nenaučil.“

„Prohrála byste. Ze zlodějů bývají vynalézaví vojáci a odvodní komise nebyla dvakrát vybíravá...“ Klap. „A je to.“ V útulné kajutě nebyly žádné knihy. Zabudované digitální hodiny přeblikly z 21.55 na 21.56. Paprsek světla z Napierovy baterky sotva silnější než tužka spočinul na lodním stolku, na němž byla přišroubovaná miniaturní kartotéční skříňka. „Co třeba tady?“

Luisa otevřela zásuvku. „To je ono. Posviťte sem.“ Spousta složek a desek. Upoutaly ji jedny z nich. Měly vanilkovou barvu. *REAKTOR HYDRA NULA – MODEL PROVOZNÍHO HODNOCENÍ – VEDOUCÍ PROJEKTU DR. RUFUS SIXSMITH.* „Mám to. To je ono. Je vám něco?“

„Ne. Já jen... když jde něco dobře, tak jednoduše.“

Takže i Joe Napier se umí usmát.

Pohyb mezi dveřmi kajuty. Hvězdy zastínil jakýsi muž. Napier zpozoroval Luisino znepokojení a prudce se otočil. Ve světle baterky uviděla, jak se šlacha ve střelcově zápěstí napjala, pak podruhé, nic se ale neozvalo. *Že by zablokovaná pojistka?*

Joe Napier škytl, svezl se na kolena a hlavou udeřil o ocelový podstavec lodního stolku.

Zůstal nehybně ležet.

Luisa ztratila veškerý pojem o tom, co se děje, jen si nejasně uvědomovala, kdo je. Baterka se pomalu odkutálela a její rotující

paprasek odhalil Napierův rozstřílený trup. Jeho teplá krev se rozlévala až neslušně rychle a byla sprostě červená a oplzle lesklá. Ve větru se rozklinkalo lanoví jako nesladžené zvonky.

Zabiják za sebou zavřel dveře kajuty. „Položte tu zprávu na stůl, Luiso.“ Znělo to celkem dobrosrdečně. „Nechci, aby byla od krve.“ Poslechla. Jeho tvář zůstala skrytá. „No, teď byste se měla smířit se svým stvořitelem.“

Chytila se stolu. „Vy jste Bill Smoke. Zabil jste pana Sixsmithe.“

Temnota odpověděla: „Vás všechny zabily vyšší síly. Já jsem jen doručil kulku.“

Soustřed' se. „Sledoval jste nás z banky do metra, pak do muzea...”

„To jste tváří v tvář smrti vždycky takhle užvaněná?“

Luisse se zachvěl hlas. „Co myslíte tím vždycky?“

68

Joe Napier se v přívalu ticha pomaloučku pohnul.

V temné vidině se mu vznášel duch Billa Smokea.

Polovička z něho už byla pryč.

Ticho začala znova zraňovat slova. *On se ji chystá zabít.*

V kapse mám osmatřicítku.

Svou povinnost jsem splnil a teď umírám.

Tak hele, o povinnosti a umírání si vykládej Lesteru Reyovi.

Pravou ruku kousíček po kousíčku přesouval k opasku. Uvažoval, jestli je dítě v postýlce, nebo muž umírající v posteli. Plynuły noci, ne, životy. Chtělo se mu jen ležet, avšak jeho ukazováček před sebou měl úkol, na nějž odmítal zapomenout. Do dlaně mu vklouzla pažba. Prst se zasunul do ocelového očka a v náhlém záblesku pochopení se

mu zjevil jeho smysl. *Tohle je přece spoušť, ano. Vytáhnout. Ted' pomalinku...*

Namiř. Bill Smoke byl vzdálen jen pár kroků.

Spoušť se jeho ukazováku vzpírala – pak výbuch neuvěřitelného hluku otočil Billa Smokea čelem vzad. Jeho ruce kolem sebe mlátily jako ručičky loutky.

V předpředpředposledním okamžiku života Napier ještě jednou vystřelil do marionety rýsující se proti hvězdné obloze. Aniž chtěl, napadlo ho slovo „Silvaplane“.

V předpředposledním okamžiku se Smokeovo tělo skulilo na podlahu kajuty.

V předposledním přeblikly digitální hodiny z 21.57 na 21.58.

Napierovy oči pohasly, novorozené sluneční paprsky zešikma dopadaly na starobylé duby a tančily po ponorné řece. *Koukej, Joe, volavky.*

69

V oddělení Margo Rokerové ve swannecké okresní nemocnici se Hester Van Zandtová podívala na hodinky. 21.57. Návštěvní hodiny končily v osm. „Ještě jednu na cestu, Margo?“ Návštěvnice se podívala na svou přítelkyni v bezvědomí, pak zalistovala v její *Antologii americké poezie*. Nějakého Emersona? Ach, ano. Vzpomínáš na tuhle? S tou jsi mě seznámila právě ty.

*„Když zabiják ryšavý myslí, že zabíjí,
neb, že hyne, usmrcovaný když zadoufá
potuchy nemají o cestách tajemných,
po kterých kráčím a kam navracím se já.“*

„Margo? Margo? Margo!“ Víčka se jí zachvěla, jako by se jí něco zdálo. V hrtanu jí zarachotilo zasténání. Zalapala po dechu, pak dokořán otevřela oči a zmateně a poděšeně mrkala na trubičky nacpané v nose. Hester Van Zandtové se rovněž zmocnila panika, byla v ní ale naděje. „Margo! Slyšíš mě? Margo!“

Pacientčiny oči se zastavily na staré kamarádce. Hlava jí klesla na polštář. „Ano, slyším tě, Hester, řveš mi tu do ucha jako pavián.“

70

V zapařeném rachotu bistra U Sněhurky listovala Luisa Reyová novinami *Western Messenger* s datem 1. října.

***Lloyd Hooks uprchl i přes kauci ve výši 250 tisíc dolarů.
Prezident Ford slíbil „zatočit s darebáky, kteří špiní pověst
korporativní Ameriky.“***

Mluvčí buenasyerbaské policie potvrdil, že nově jmenovaný výkonný ředitel Seaboard Power a bývalý „guru“ energetiky Lloyd Hooks uprchl ze země a nechal tak propadnout čtvrtmilionovou kauci složenou toto pondělí u soudu. Tento poslední zvrát v aféře Seaboardgate přišel pouhý den poté, co Hooks přísahal, že bude „bránit svou bezúhonnost a čest naší skvělé americké společnosti proti této snůšce hanebných lží“. Prezident Ford se do celé záležitosti vložil na tiskové konferenci konané v Bílém domě, kde svého bývalého poradce odsoudil a distancoval se od něho jako od Nixonova kandidáta. „Můj kabinet nečiní mezi porušovateli zákona rozdílů. Zatočíme s darebáky, kteří špiní pověst korporativní Ameriky, a s největší přísností podle zákona potrestáme.“

Zmizení Lloyd Hookse, které většina pozorovatelů vykládá jako přiznání viny, představuje poslední zvrát ve vážných odhaleních, jež

odstartoval incident v přístavišti na Mysu Yerbas Royale ze 4. září, při němž se vzájemně zastřelili Joe Napier a Bill Smoke, členové ochranky z kontroverzní atomové elektrárny na ostrově Swanekke. Naše dopisovatelka Luisa Reyová přivolala na místo činu policii a následné vyšetřování ukázalo souvislost s měsíc starou vraždou britského jaderného fyzika a konzultanta společnosti Seaboard Rufuse Sixsmitha, leteckou havárií bývalého výkonného ředitele Alberta Grimaldiho, k níž došlo o dva týdny později nad Coloradem, a rovněž s výbuchem ve Třetí kalifornské v centru Buenas Yervas, který si vyžádal dva lidské životy. Pět ředitelů Seaboard Power bylo v souvislosti se spiknutím obviněno a dva z nich spáchali sebevraždu. Zbylí tři, včetně viceprezidenta společnosti Williama Wileyho, souhlasili, že budou proti Seaboard Corporation svědčit.

Zatčení Lloyda Hookse, k němuž došlo přede dvěma dny, bylo považováno za potvrzení správnosti podpory poskytnuté tímto listem Luise Reyové a jejímu skandálnímu odhalení, které William Wiley odmítl jako „pomlouvačný výmysl opsaný z nějakého špionážního románu a nezasluhující si seriózní odpověď“... Pokr. na str. 2, článek o průběhu události na str. 5, komentář na str. 11

„Titulní strana!“ Bart dolil Luise kávu. „Lester by byl ohromně pyšnej.“

„Řekl by, že jsem jen novinářka, která dělá, co má.“

„Přesně tak.“

Seaboardgate už dávno nebyl jen Luisin sólokapr. Ve Swanekke se to hemžilo reportéry, senátními vyšetřovateli, agenty FBI, okresní policií i hollywoodskými scenáristy. Blok B byl odstaven, výstavba bloku C byla pozastavena.

Luisa znovu vytáhla Javierův pohled. Byla na něm tři UFO zalétávající pod most Golden Gate.

Ahoj, Luiso, je to tady docela fajn, akorát že bydlíme v domě, takže nemůžu přelezát balkony, když jdu na návštěvu za kamarádama. Paul (to je ten vlkodlak, jenomže mamka mi zakázala mu tak říkat, i když jemu se to podle mě docela líbilo) mě zítra

vezme na burzu poštovních známek, pak si taky budu moct vybrat, jakou barvou chci vymalovat svůj pokoj, a kromě toho vaří líp než mamka. Včera večer jsem tě zase viděl v televizi i v novinách. Nezapomeň na mě, když jsi teď tak slavná, jo? Javi

Druhá poštovní zásilka byl balíček od Megan Sixsmithové, který poslala letecky na Luisinu žádost. Obsahoval zbývajících osm dopisů Roberta Frobishera příteli Rufusu Sixsmithovi. Otevřela balíček umělohmotným nožem. Vytáhla jednu zažloutlou obálku s poštovním razítkem z 10. října 1931 a přivoněla. *Jestlipak teď molekuly zámku Zedelghem a ruky Roberta Frobishera ukryté po celých čtyřiačtyřicet let v tomto papíře proudí nyní v mých plicích a v krvi?*

Kdo ví.

Dopisy ze Zedelghenu

V Zedelghemu

10. X. 1931

Sixsmithi,

Ayrs už tři dny leží omámen morfinem, stejně ale křičí bolestí. Velice rušivé a znepokojující. Doktor Egret upozorňuje J. i mne, abychom si Ayrsovu v hudbě nově nalezenou *joie de vivre* nepletli se skutečným zdravotním stavem, a zakazuje mu pracovat na lůžku. Z doktora Egreta mi naskakuje husí kůže. V životě jsem nepotkal felčara, kterého bych napůl nepodezíral, že udělá všechno možné, jen aby člověka vzal co nejvíc na hůl.

Pohroužil jsem se do vlastní hudby. Je to kruté, když ale ráno při snídani Hendrick přijde a řekne: „Dneska ne, Roberte,“ skoro se mi uleví. Celou noc jsem pracoval na dunivém violoncellovém *Allegro* rozžehnutém lavinovitými triolami. Ticho přerušované krkolomnými pastičkami. Vzpomínáš, jak kostelní hodiny odbily třetí a Huckleberry Finn řekl: *Uslyšel jsem lelka a psa, oba naříkali kvůli někomu, kdo měl umřít.* Tahle řádka mi vždycky připadala strašidelná. Znovu jsem se probral, až když Lucille u okna v jasném ránu natrásala prostěradla. Sdělila mi, že dole je Morty Dhondt a že můžeme vyrazit na exkurzi. Myslel jsem, že se mi to zdá, ale nezdálo. Měl jsem úplně okoralý obličej a asi tak vteřinu jsem nevěděl, čím jsem. Zamumlal jsem, že s Mortym Dhondtem nikam nejedu, chce se mi spát a navíc mám práci. „Minulý týden jste se ale domluvili na dnešní ráno!“ namítl Lucille.

Vzpomněl jsem si. Opláchl jsem se, oblékl čisté šaty a oholil jsem se. Poslal jsem Lucille pro podomka, aby mi vyčistil boty atd. V ranním salonku ten přívětivý obchodník s drahokamy pokuřoval doutník a četl *Timesy*. „Žádný spěch,“ odpověděl, když jsem se omlouval za zpoždění. „Tam, kam jedeme, si nikdo nevšimne, jestli jsme dorazili včas nebo se zpožděním.“ Paní Willemsová mi přinesla dušenou rýži s rybou a zeleninou a do salonku vplula J. Nezapomněla, co je dneska za den, přinesla mi kytici bílých růží převázanou černou stuhou a usmála se jako za starých časů.

Dhondt jezdí červenou Bugatti Royale z roku 1927, výstavní kousek, Sixsmithi. Šlape jak namazaný ďábel – na dlážděné autostrádě udělá skoro padesátku! – a pyšní se klaksonem, který Dhondt mačká při sebemenší provokaci.

Nádherný den na pochmurný výlet. Čím blíže frontě, tím rozstřílenější krajina, přirozeně. Za Roeselare je země posetá krátery, protkaná rozpadajícími se zákopy a poďobaná spáleništi, kde ani plevel neroste. Těch pár stromů, které tu a tam zůstaly, jsou na dotek jen mrtvé dřevěné uhlí. Spleť zeleně nepůsobí dojmem vzkříšené přírody, spíše přírody zahnívající. Dhondt na mě přes řev motoru křičel, že rolníci se ještě stále neodvažují tady orat kvůli strachu z nevybuchlé munice. Člověk nemůže jen tak projet, aniž pomyslí na osud těch mužů v zemi. Každou chvíli může přijít rozkaz nabít, ze země se vynoří pěšáci a oklepou si zaschlou hlínu z uniforem. Oněch třináct let od vyhlášení příměří se zdá jen jako spousta hodin.

Zonnebeke je polorozpadlá vesnice napůl vyspravených zřícenin a hřbitov 11. Essexské z 53. brigády. Komise pro péči o hroby vojáků mi sdělila, že bratr byl uložen k poslednímu odpočinku s největší pravděpodobností právě zde. Adrian padl 31. července při útoku na hřeben Messines, přímo uprostřed bitevní vřavy. Dhondt mě vysadil u brány a popřál mi štěstí. Taktně se omluvil, že tu má nedaleko nějaké řízení – museli jsme být nejméně padesát mil od nejbližšího klenotníka –, a ponechal mne mému donkichotskému hledání. Bránu střežil souchotinářský vysloužilce, který zrovna nepečoval o

své žalostné zeleninové políčko. Pracoval rovněž jako správce pozemku – podezřívám ho, že samozvaný –, mával mi před nosem kasičkou a prý ať přispěju „na údržbu“. Rozloučil jsem se s jedním frankem a ten chlápek se mě obstojnou angličtinou zeptal, jestli hledám někoho konkrétního, protože se celý hřbitov naučil zpaměti. Napsal jsem mu bratrovo jméno, on ale po galsku svěřil čelist, což znamená: „Moje problémy jsou moje, vaše jsou vaše a tenhle je váš.“

Vždycky jsem měl pocit, že bych dokázal vytušit, který NEZNÁMÝ VOJÍN patří Adrianovi. Ke správnému rovu by mne zavedl svítící nápis, kývající straka nebo prostě jen hudebnická jistota. Úplná hovadina, pochopitelně. Náhrobních kamenů nepočítaně, jeden jak druhý a všechny seřazené jako na přehlídku. Hranice pozemku narušovaly kotouče ostružiní. Vzduch byl dusný, jako by nás nebesa neprodyšně uzavřela pod poklopem.

V uličkách a řadách jsem hledal pranepatrnou naději, člověk nikdy neví. I ministerstvo války může udělat chybu – pokud je pravda první obětí války, pak druhou je spolehlivost úředníků. V tomto případě na onom flanderském kusu země žádný „Frobisher“ neodpočíval. Nejbližší mu byl „Froames, B. W., vojín 2389, 18. (východní) divize“, a tak jsem Jocastiny bílé růže položil na jeho náhrobek. Kdo ví, jak to bylo? Froames třeba jednoho večera požádal unaveně Adriana o oheň, nebo se spolu s ním krčil strachy před padajícími bombami, nebo se s ním podělil o polévku z kostky. Jsem sentimentální blázen a vím to.

Člověk občas naráží na kašpary jako Orford, kteří kolem sebe šíří atmosféru lítosti, že velká válka skončila ještě dřív, než se jim dostalo příležitosti ukázat vlastní bojovnost. Jiní – napadá mě Figgis – přiznávají úlevu, že nedosáhli do roku 1918 braneckého věku, a zároveň se za to stydí. Často jsem tě otravoval řečmi o tom, jak jsem vyrůstal ve stínu svého legendárního bratra – každé pokárání u nás vždycky začínalo: „Adrian nikdy...“ nebo „Kdyby tu teď tvůj bratr byl, tak by...“ Začal jsem nenávidět pouhý zvuk jeho jména. Když se schylovalo k mému nucenému vyhazovu z Frobisherství, bylo to

samé: „Zneuctil jsi Adrianovu památku!“ Nikdy v životě to svým rodičům nezapomenu. Pamatuju na naše poslední loučení jednoho podzimního sychravého odpoledne na Audley End, Adrian měl na sobě uniformu a otec ho objal. Dny vlajkoslávy a jásání byly už dávno pryč – později jsem se doslechl, že vojenská policie doprovázela brance až k Dunkirku, aby zabránila hromadným dezercím. Všichni tihle Adrianové jsou teď namačkaní jako sardinky na hřbitovech po celé východní Francii, západní Belgii i dál. Sejmuli jsme balíček karet zvaný historický kontext – naše generace, Sixsmithi, si sejmula desítky, spodky a královny. Adrianova otočila trojky, čtyřky a pětky. To je všechno.

„To je všechno“ pochopitelně nikdy není všechno. Adrianovy dopisy byly strašidelně slyšitelné. Člověk může zavřít oči, uši ale nikdy. Křoupání vši ve švech, cupitání krys, praskání kostí pod kulkou, koktání strojních pušek, hromobití vzdálených výbuchů, bleskobití těch bližších, pleskání kamínek o ochranné helmy, v létě bzukot much nad zemí nikoho. Další rozhovory přidaly konské ržání, praštění zmrzlého bahna, vrčení letadel; tanky rozrývající bláto v kráterech, raněné po amputacích nořící se z éterového opojení, chrlení plamenometů, mlasknutí bajonetu zaraženého do krku. Evropská hudba je vášnivě barbarská, prolomená dlouhými tichy.

Opravdu by mě zajímalo, jestli se bratrovi taky líbili stejně kluci i holky, nebo jestli je to výhradně moje neřest. Zajímalo by mne, jestli zemřel jako celibátník. Pomysli na všechny ty vojáky, jak spolu spí, krčí se strachem, jsou živí; studení, mrtví. Očistil jsem B. W. Froamesovi náhrobní kámen a vrátil jsem se k bráně. No, moje mise musela skončit bezvýsledně. Správce si pohrával s kouskem provázku a nic neříkal. Morty Dhondt mě vyzvedl přesně na čas a už jsme si to hnali zpátky k civilizaci, ha.

Projížděli jsme vesnicí jménem Poelkapelle nebo tak nějak, jilmovým stromořadím táhnoucím se celé míle. Dhondt tuhle trasu vybral, aby bugattku rozjel, co to dalo. Jednotlivé jilmy se slily do jediného nekonečně se opakujícího stromu, jako když roztočíš káču. Ručička ukazovala nejvyšší rychlost, když přímo před nás vskočilo

něco jako upalující bláznivá ženská – narazila do předního skla a skutálela se nám po hlavách. Srdce mi poskočilo, jako by do mě střelil, to mi můžeš věřit! Dhondt zabrzdil, silnice nás vychýlila na jednu stranu, vytočila na druhou, pneumatiky kvílely a spalovaly vzduch horkou gumou. Vyjeli jsme ven z nekonečnosti. Zuby jsem měl zakousnuté do jazyka. Kdyby se brzdy nezablokovaly tak, že bugattka v podstatě pokračovala dál po své silniční trajektorii, zakončili bychom ten den – a nejspíš i své životy – napasovaní do jilmu. Vůz se skřípáním zastavil. Vyskočili jsme s Dhondtem ven a utíkali jsme dozadu, kde jsme uviděli monstrózního bažanta, jak mává polámanými křídly. Dhondt vychrlil komplikovanou kletbu v sanskrtu, nebo co to bylo, a pak jen vydechl úlevné *ha!*, že *nikoho* nezabil, které ovšem vyjadřovalo zděšení, že přece jen *něco* zabil. Ztratil jsem řeč a jen jsem si kapesníkem osušoval krvácející jazyk. Navrhl jsem, abychom toho ubohého ptáka zbavili jeho utrpení. Dhontovou odpovědí byla průpovídka, jejíž zhůvěřilost snad byla záměrná: „Těm, kteří se ocitají na menu, na omáčce nezáleží.“ Vrátil se, aby se pokusil bugattku lichotkami vrátit k životu. Nemohl jsem se dopátrat, co tím vším myslel, přesto jsem ale šel k bažantovi a zapříčinil, že se zmítal ještě zoufaleji. Peří na medajlonkových prsíčkách mu zmatnělo krví a vydáveninou. Křičel, Sixsmithi, jako dvoudenní dítě. Přál jsem si mít zbraň. U krajnice ležel kámen velký jako má pěst. Udeřil jsem jím bažanta do hlavy. Nepříjemné – ani zdaleka takové, jako když ptáka zastřelíš na lovu.

Otřel jsem mu krev, jak nejlépe to šlo. Použil jsem k tomu listy šťovíku natrhané vedle vozovky. Dhondt nastartoval, naskočil jsem a jeli jsme k další vesnici. Bezejmenná díra, pokud jsem si dobře všiml, byla v ní ale mizerná kavárna-plus-autoopravna-plus-pohřební síň, o níž se dělila banda místňáků se spoustou much kroužících vzduchem jako drogami omámení andělé smrti. Při usilovném brždění se bugattce uvolnila přední osa, proto tu M. D. zastavil, aby nechal vůz prohlédnout. Posadili jsme se *al fresco* na samém okraji „náměstí“, ve skutečnosti kaluže dlážděné bahnem, do jehož pupku byl zaražený sokl, jehož původního obyvatele už dávno roztavili na

kulky. Nějaké umouněné děti honily po návsi jedinou vykrmenou slepici v zemi – vyletěla na podstavec. Děti po ní začaly házet kamením. Zajímalo mne, kde může být její majitel. Zeptal jsem se hospodského, kdo tam původně stával. Nevěděl, pochází prý z jihu. Dostal jsem špinavou sklenici, tak jsem ji chtěl vyměnit. Hospodského se to dotklo a od té doby už s ním nebyla řeč.

M. D. se mě zeptal, jak to dopadlo na zonnebeckém hřbitově. Vlastně jsem mu neodpověděl. Před očima se mi neustále míhal ten potlučený, zkrvavený bažant. Otázal jsem se M. D., kde on strávil světovou válku. „Ach, to víte, starostí o podnik.“ V Bruggách? zajímal jsem se dál celý překvapený. Dost těžko si představit, že by se belgickému obchodníkovi s diamanty za německé okupace dařilo. „Bože, to ne,“ odpověděl M. D., „v Johannesburgu. Se ženou jsme tam přečkali celou válku.“ Poblahopřál jsem mu k jeho prozíravosti. Skromně mi vysvětlil: „Války nepropukají bez varování. Začínají jako ohníčky na obzoru. Přibližují se. Moudrý člověk vyhlíží kouř a připravuje se na odjezd stejně jako Ayrš s Jocastou. Zneklidňuje mne, že příští válka bude tak velká, že neušetří žádný kout se slušnou restaurací.“

Je si skutečně jist, že se blíží další válka?

„Vždycky se blíží další válka, Roberte. Ty se nikdy nedají úplně potlačit. Co zažehne takovou válku? Touha po moci, podstata lidské povahy. Hrozba násilím, strach z násilí či skutečné násilí jsou nástroji této strašlivé touhy. Usilování o moc uvidíte v ložnicích, kuchyních, továrnách, mezi odboráři i na hranicích států. Poslouchejte a dobře si to zapamatujte. Národní stát je čistě lidská přirozenost nafouknutá do monstrózních rozměrů. *Quod erat demonstrandum*. Národy jsou entity, jejichž zákony psalo násilí. Tak to vždycky bylo a tak to taky vždycky bude. Válka, Roberte, je jeden ze dvou věčných průvodců člověka.“

Tak jsem se tedy zeptal, co je tím druhým.

„Diamanty.“ Přes náves utíkal řezník v zástěře potřísněné krví a rozprášil skupinku dětí. Nyní on řešil problém, jak odlákat slepici z podstavce.

Liga národů? Národy dozajista znají i jiné zákony než vést válku. A co diplomacie?

„Ach, diplomacie,“ usmál se M. D. Byl ve svém živlu. „Diplomacie likviduje válečné škody, legitimizuje její výsledky, poskytuje silnému státu prostředky k prosazení vůle nad slabším a zatím si šetří vlastní flotily a bataliony na protivníky vyšší váhové kategorie. Pouze profesionální diplomaté, nenapravitelní idioti a ženy vnímají diplomacii jako dlouhodobou náhražku války.“

Argumentoval jsem tím, že dovedeno *ad absurdum* bude věda přicházet se stále krvavějšími bojovými prostředky, dokud lidská schopnost ničit nepředčí naši schopnost tvořit a naši civilizaci nedovede k záhubě. M. D. mou námitku přijal s kousavou škodolibostí. „Přesně tak. Naše touha po moci, naše věda a přesně ony schopnosti, kterými jsme se povznesli z opic na divochy a na moderního člověka, jsou tytéž schopnosti, které zlikvidují *Homo sapiens* ještě před koncem tohoto století! Vy se toho pravděpodobně dožijete, vy šťastnější synu. To bude symfonické crescendo, co?“

Řezník si přišel od hospodského vypůjčit žebřík. Tady musím skončit. Už neudržím oči.

Tvůj R. F.

*

V Zedelghemu

21. X. 1931

Sixsmithi,

Ayrs by měl zítra vstát po čtrnácti dnech, které strávil upoután na lůžko. Syfilidu bych nepřál ani svým nejhorším nepřátelům. No, možná jednomu nebo dvěma. Syfilitici se postupně rozkládají, jako ovoce hnilující na mezi. Doktor Egret chodí obden, už ale skoro není co předepisovat kromě stále se zvyšujících dávek morfia. V. A. k němu má averzi, protože mu zamlžuje hudbu.

J. je náchylná k záchvatům malomyslnosti. Za nocí se mne někdy křečovitě drží, jako by se topila a já byl jejím záchranným pásem. Je mi té ženy líto, mne ale zajímá její tělo, a ne její problémy. Zajímalo.

Strávil jsem dva týdny v hudebním salonku a zpracovával jsem fragmenty zkomponované za poslední rok do „sextetu pro překrývající se sólisty“: klavír, klarinet, cello, flétnu, hoboje a housle, každý s vlastním jazykem tóniny, rozsahu a barvy. V první řadě každé sólo přerušuje sólo následující, ve druhé každé přerušované sólo zase postupně pokračuje. Revoluční dílo, nebo jen opičárna? To se dozvím, až to dodělám, a pak už bude stejně pozdě, jenomže je to první věc, na kterou si vzpomenu, když se ráno probudím, a poslední, než usnu, a to i když je se mnou v posteli J. Měla by pochopit, že umělec žije ve dvou odlišných světech.

Příštího dne.

Pěkně jsme se s V. A. pohádali. Při dopolední hodině mi diktoval etudu ve stylu toccaty, připadalo mi to po čertech známé a pak jsem poznal refrén ze své vlastní Andělské hrmy! Jestli si myslel, že si toho nevšimnu, tak to se tedy spletl. Řekl jsem mu přímo, že tohle je moje hudba. Změnil tón: „Jak to myslíte, vaše hudba? Až dospějete, Frobishere, zjistíte, že všichni skladatelé čerpají inspiraci ze svého okolí. Vy jste jedním z mnoha prvků toho mého, berete slušný plat a mohl bych dodat, že se vám dostává každý den mistrovských hodin skladby a možnosti vejít ve styk s největšími hudebními mozky doby.“ Nu, tak tohle byl úplně jiný člověk než ten, kterého jsem před pár týdny vezl k chatě a který na mne naléhal, abych se zdržel do jara. Zeptal jsem se, kdo nastoupí na mé místo. Paní Willemsová? Zahradník? Eva? Nefertiti? „Och, jsem si jist, že sir Trevor Mackerras by mi dokázal spláshit vhodného mládence. Ano. Dám si inzerát. Nejste tak výjimečný, jak si o sobě myslíte. Tak. Chcete tady pracovat, nebo ne?“

Nevěděl jsem, jak získat zpátky ztracenou půdu pod nohama, takže jsem vycouval s tím, že mě strašně bolí palec u nohy. V. A. mi do boku vypálil takovéhle varování: „Jestli se to s tím palcem do rána nezlepší, Frobishere, nechte si to ošetřit v Londýně a už se

nevracejte.“ Někdy mám sto chutí postavit zatraceně velikou hranici a toho hajzla do ní hodit.

Asi tak o týden později.

Pořád jsem tady, J. za mnou pak přišla a spustila tirádu o tom, jak je na mě Ayrs pyšný, jak moc si cení mé práce, uměleckého temperamentu atd., ať ale zůstanu aspoň kvůli ní, když už ne kvůli němu. Přijal jsem tuto náhražku fíkového listu s olivovou ratolestí a naše milování bylo té noci téměř láskyplné. Blíží se zima a já nemám chuť se pouštět po Evropě se svou skromnou finanční rezervou. Kdybych teď odjel, potřeboval bych se zčerstva seznámit s nějakou hloupou, zazobanou dědičkou. Napadá tě někdo? Pošlu Janschovi další balíček, abych maličko rozhojnil nouzové fondy. Jestli mi Ayrs nedá podíl za nápady, které se dostaly do Todtenvogela – od Varšavy se těší už dvacátému uvedení –, budu se muset odměnit sám. Rozhodl jsem se, že budu mnohem opatrnější, než V. A. zase ukážu vlastní skladby. Víš, je to prašivej život, když závisí na libovůli zaměstnavatele, jestli budu nebo nebudu mít střechu nad hlavou. Bůh ví, jak to třeba sloužící vůbec můžou vystát. Člověk se ptá, jestli se Frobisherovic pokojské taky musejí neustále kousat do jazyka jako já.

Eva se vrátila z letního pobytu ve Švýcarsku. Tedy – tahle mladá žena tvrdí, že je Eva, a podobnost je tu až zarážející, to usmrkané káčátko, které před třemi měsíci opustilo Zedelghem, se vrátilo jako spanilá labuť. Pomáhá matce, omývá otcí víčka buničinou namočenou ve studené vodě a ustavičně mu celé hodiny předčítá Flauberta, je zdvořilá ke služebnictvu, a dokonce se mne vyptává, jak pokračuje práce na mém sextetu. Byl jsem si jist, že to je nová strategie, jak mne odsud dostat, po sedmi dnech ale začínám mít podezření, že ta protivná Eva už je možná mrtvá a zahrabaná v zemi.

Prima, za tím Eviným a mým smírem vězí něco víc, než je vidět na první pohled, takže bych měl začít tím, co se vlastně stalo. Už od mého příjezdu do Neerbeke naléhá Evina bruggská bytná paní van de Veldeová na E. i J., že k nim musím přijít na návštěvu, aby si jejich pět dcer – Eviny spolužačky ze školy – mohlo procvičit angličtinu na

opravdovském Angličanovi. Pan van de Velde, jak si jistě vzpomeneš, je ten údajný zpuštěl z Minnewaterských zahrad, z něhož se vyklubal výrobce střeliva, úctyhodná opora společnosti atd. Madam van de Veldeová patří k oněm únavným neodbytným ženštinám, jejichž ambice nelze překazit žádným „Je momentálně převelice zaneprázdněn“. Člověk by až Jocastu podezíral, že ten *fait accompli* narafičila naschvál – jak roste dcera v labuť, z matky se stává ohyzdná stará vrána.

Dnešek byl určen za den, kdy poobědvám u van de Veldeů – pět dcer, mezi nimiž jsou rovnoměrné věkové rozdíly, plus matka a otec. Potřebujeme nové struny na violoncello a Ayrsovi beztak neuškodí, když pozná, jak je beze mne bezmocný, proto jsem nasadil kurážný obličej a doufal, že van de Veldeovi zaměstnávají kuchaře přiměřeného příjmům majitele továrny. A tak v jedenáct hodin přijel na Zedelghem vůz van de Veldeových – stříbrný Mercedes-Benz, děkuji mnohokrát – a řidič, upocený yetti, kterému se nedostávalo krku ani francouzštiny, odvezl mne a E. zpátky do Brugg. V minulosti bychom bývali cestovali za ledového ticha, nyní jsem se přistihl, jak Evě vykládám něco málo o svých studiích na Cambridgi. Eva mě varovala, že nejstarší z dcer Marie-Louise se rozhodla za každou cenu provdat za Angličana a že bych tedy měl svou mravní bezúhonnost chránit s krajní starostlivostí.

Co ty na to?

V měšťanském domě van de Veldeových se dívky k mému uvítání seřadily na schodišti od nejmladší po nejstarší – napůl jsem čekal, že se pustí do zpěvu a ony to, pane na nebi!, udělaly. „Zelené rukávce“ a k tomu anglicky. Přeslazené jak cukrkandl. Potom mě paní v. d. V. štípala do tváří, jako bych byl nějaký tulák, co se konečně vrátil domů, načež na mě houkla jak sůva: „*How do you doooo?*“ Uvedli mě do „salonu“ – normálního dětského pokoje – a posadili do „zповědní židle“, na bednu s hračkami. Van de Veldeovým dcerám, hydře s hlavami pojmenovanými Marie-Louise, Stephanie, Zenobe, Alphonsine a tu poslední jsem zapomněl, je od devíti až po již řečenou Marie-Louise, která je o rok starší než Eva. Všechny jsou

vybaveny veskrze neopodstatněnou sebedůvěrou. Pod touhle rodinkou krmných pašíků se prohýbalo sofa. Služebná přinesla limonádu a paní domu začala s otázkami. „Eva nám říkala, že vaše rodina má velice vlivné příbuzenstvo v Cambridgi, pane Frobishere.“ Mrknul jsem na Evu, sehrála výraz dokonalého okouzlení. Potlačil jsem úsměv a přiznal jsem, že moje rodina je zapsána v Knize posledního soudu z roku 1086 a otec je význačný příslušník anglikánské církve. Veškeré pokusy odvést hovor od mé způsobilosti byly úspěšně odpáleny a po čtvrt hodině Marie-Louise s vypoulenýma očima vycítila souhlas své matky a rozhodla se, že budu jejím vysněným princem. Zeptala se mě na tohle: „Pane Frobishere, znáte se dobře se Sherlockem Holmesem z Baker Street?“ No, říkal jsem si, tohle nebude úplně ztracený den. Dívka se smyslem pro ironii musí mít něco do sebe. Jenomže Marie-Louise to myslela vážně! Milá husička.

Odpověděl jsem, že pana Holmese osobně neznám, že ale jeho a Davida Copperfielda je možno každou středu potkat v mém klubu u kulečnickového stolu.

Oběd se podával na jemném drážďanském porcelánu v jídelně s velikou reprodukcí *Poslední večeře* na květinových tapetách. Jídlo bylo zklamáním. Vysušený pstruh, zelenina rozvařená na břečku, gâteau naprosto vulgární; měl jsem pocit, že už se zase stravuji v Londýně. Děvčata se *glissando* pohihňávala nad mými triviálními jazykovými klopýtnutími, i když jejich angličtina člověku nesnesitelně drásala uši. Madam v. d. V., která rovněž strávila léto ve Švýcarsku, pracně vypočítávala, jak v Bernu hraběnka Släck-Jawská nebo vévodkyně ze Sümdümpstädtu velebily Marie-Louise jako „alpskou růži“. Nedokázal jsem ze sebe vypravit ani obyčejné „Comme c'est charmant!“

Pan v.d.V. se vrátil z kanceláře. Položil mi nejméně sto otázek týkajících se kriketu, jen aby dcery pobavil tímto bizarním anglickým rituálem plným „inningů, které byly vyautované“ a „autů, při inningu“. Pobožný mamlas majestátních proporcí, který měl neustále tak napilno s plánováním dalšího chrapounského skoku do

řeči, že ani pořádně neposlouchal. „Můžete si mě nazvat staromódním, ale...“ nebo „Někdo by mne mohl považovat za snoba, jenomže...“ Eva mi adresovala kyselý úsměv. Říkal: „Když si pomyslím, že jste si skutečně myslel, že by *tenhle* trouba mohl ohrozit mou počestnost!“

Po obědě se ukázalo sluníčko a paní v. d. V. ohlásila, že půjdeme všichni společně na procházku a ctěnému hostu ukážeme zajímavosti Brugg. Pokoušel jsem se vymluvit, že už jsem dost dlouho zneužíval jejich pohostinnosti, neměl jsem však vyváznout tak lehce. Velký patriarcha se omluvil – musel podepsat horu stvrzenek vysokou jak Matterhorn. Nechtěl zahyne bídou smrtí pod lavinou. Když služebné okloboukovaly a orukavičkovaly všechna děvčata, byl přivolán povoz a pak mě vozili od jednoho kostela k druhému. Jak praví starý Kilvert, není nic únavnějšího, než když vám říkají, co se vám má líbit, a když se na věci ukazuje holí. Sotva bych si vybavil jméno jediné pamětihodnosti. Před poslední položkou v itineráři – velkým orlojem – mě už od samého potlačovaného zívání bolela čelist. Madam van de Velde na věž mrkla jedním okem a prohlásila, že tam nechá šplhat nás mladé samotné a počká na nás v *pâtisseries* na opačném konci náměstí. Marie-Louise, která svou matku jistě převážila, poznamenala, že by se to neslušelo, nechat Maman čekat samotnou. Hlavička nemohla jít kvůli astmatu, a když nemohla jít Hlavička, atd., atd., až jsme si nakonec vstupenky nahoru koupili jen já s Evou. Zaplatil jsem, abych jí dal najevo, že ji nečiním osobně odpovědnou za takhle příšerně promarněný den. Šel jsem první. Točité schodiště se neustále zužovalo. Železnými oky zasazenými do zdi ve výši ruky vedlo lano. Šlo se popaměti. Jediným zdrojem světla byla sporadická úzká okénka. Jedinými zvuky tu byly naše kroky a Evino ženské dýchání, které mi připomínalo dostaveníčka s její matkou. Van de Veldeovy to je pět nekonečných *allegretti* hraných na rozladěné cembalo a mé uši přetékal vděčností za to, že se jich zbavily. Zapomněl jsem počítat schody, pomyslel jsem nahlas. Hlas mi zněl jako uzamčený ve skříni plné pokrývek. Eva jen lenivě odpověděla: „*Oui...*“

Vynořili jsme se ve vzdušné místnosti, kde se nalézala kolečka hodinového stroje zvící kol od vozu. Lana a řetězy mizely ve stropě. Ve skládacím lehátku podřimoval jakýsi hlídač. Měl nám překontrolovat vstupenky – na pevnině člověk musí neustále někde ukazovat vstupenky –, my jsme kolem něho ale proklouzli k posledním dřevěným schůdkům na vyhlídku.

Hluboko pod námi se rozkládaly trojbarevné Bruggy: oranžová střešních tašek, šed' zdiva a hněd' kanálů. Koně, automobily, cyklisté, štrúdl sboristů, střechy připomínající čarodějnické klobouky, šňůry na prádlo přes postranní uličky. Hledal jsem Ostende a našel. Sluncem ozářený proužek Severního moře se zbarvil polynéským ultramarínem. Ve vzdušných proudech kroužili rackové a mě se zmocnila závrať, když jsem se je snažil sledovat, přitom jsem si vzpomněl na Ewingova albatrosa. Eva tvrdila, že poznala van de Veldeovy. Domníval jsem se, že je to narážka na jejich způsoby, když jsem se ale podíval, kam ukazovala, skutečně jsem kolem kavárenského stolku uviděl šest malých pastelových kuliček. Eva udělala ze vstupenky vlaštovku a hodila ji přes parapet. Vítr ji odnášel pryč, dokud ji nesežehlo slunce. Co by dělala, kdyby se hlídač probudil a požádal o předložení lístku? „Rozbrečím se a řeknu, že mi ji vzal ten zlý anglický kluk.“ Takže jsem taky složil vlaštovku, Evě jsem řekl, že teď nemá žádné důkazy, a vypustil jsem ji. Místo aby se vysoko vznesla, zmizela nám během okamžiku z očí. Evina povaha záleží na tom, z jakého úhlu se díváte, což je vlastnost ušlechtilých opálů. „Víte, nepamatuji se, že bych kdy otce viděla tak spokojeného a činorodého jako teď,“ poznamenala.

Ty strašné v. d. V. z nás udělaly kamarády. Zeptal jsem se, co se stalo ve Švýcarsku. Jestli se tam zamilovala, pracovala v sirotčinci nebo snad zažila nějaké mystické setkání v zasněžené sluji.

Několikrát začala cosi vykládat. Nakonec se (s ruměncem ve tváři) přiznala: „Stýskalo se mi po jistém mladém muži, s nímž jsem se seznámila letos v červnu.“

Překvapen? Představ si *moje* pocity! Zůstal jsem ale gentlemanem každým coulem, tak jak mne znáš. Místo abych jí

flirtování oplatil, zeptal jsem se: „A co váš první dojem z onoho mladého muže? Nebyl dočista záporný?“

„Jen částečně.“ Prohlížel jsem si krůpěje potu z výstupu, její ústa a jemné, jemňounké chloupky na horním rtu.

„Je to vysoký, tmavovlasý, muzikální cizinec?“

Povzdychla si. „Je... vysoký, to ano, poměrně tmavovlasý, pohledný, i když ne tolik, jak si myslí, řekněme tedy, že člověku padne do oka, muzikální je až podivuhodně a cizinec až do morku kosti. Úžasné, kolik toho o něm víte! Taky ho stopujete, když se prochází Minnewaterskými zahradami?“ Musel jsem se smát. I ona se zasmála. „Roberte, cítím...“ Plaše se na mě podívala. „Jste zkušený. Mimochodem, mohu vám říkat Roberte?“

Odpověděl jsem, že už bylo na čase.

„Nevyjadřuji se asi... úplně vhodně. Zlobíte se?“

Odpověděl jsem, že ne. Překvapený, polichocený, rozhodně ale ne rozzlobený.

„Byla jsem na vás tak zlá. Doufám ale, že budeme moci začít znova.“ Opáčil jsem, že určitě ano, že bych byl také rád. „Od dětství jsem si tenhle ochoz představovala jako vlastní zámeček z *Tisíce a jedné noci*,“ svěřovala se mi dívajíc se přitom jinam. „Často jsem sem chodívala touhle dobou po vyučování. Jako že jsem vládkyně Brugg, víte? Obyvatelé jsou moji poddaní. Van de Veldeovi mi dělají šašky. Useknu jim hlavy.“ Okouzlující bytost, jen co je pravda. Krev mi vřela a dostal jsem sto chutí dlouze vládkyni Brugg políbit.

Dál jsem se nedostal, protože úzkými dvířky se vyrojila skupinka příšerných amerických turistů. Byl jsem tak hloupý, že jsem předstíral, že k Evě nepatřím. Šel jsem se podívat na druhou stranu a snažil jsem se zase znovu dát dohromady všechny struny, které se ve mně rozezvučely. Když hlídač ohlásil, že se bude vyhlídka zanedlouho zavírat, Eva odešla. Jak typické. Když jsem sestupoval dolů, zase jsem zapomněl počítat schody.

V cukrárně Eva pomáhala nejmenší v. d. V. s přebíráním šňůrky. Madam van de Veldeová se ovívala jídelním lístkem, a zatímco rozebíraly oblečení kolemjdoucích, snědly s Marie-Louise *boule de*

l'Yser. Eva se vyhýbala mému pohledu. Kouzlo pominulo. Můj pohled naproti tomu vyhledávala Marie-Louise, ta sentimentálně zamilovaná jalovička. Doloudali jsme se k van de Veldeovým domů, kde už, hurá, čekal Hendrick s Cowleym. Eva mi dala *au revoir* mezi dveřmi – otočil jsem se, jestli nezahlednu její úsměv. Dokonalé blaho! Večer mi připadal zlatý a vlahý. Celou cestu do Neerbeke jsem před sebou viděl její tvář, do čela jí padal jeden nebo dva pramínky vlasů, které tam zanechal vítr. Nesmíš být protivně žárlivý, Sixsmithi. Vždyť víš, jak to chodí.

J. vycítila mezi mnou a Evou *entente* a ani trošičku se jí to nelíbilo. Včera večer jsem si pod sebou představoval Evu spíš než její matku. Crescendo přišlo jen o pár taktů později a o celou jednu větu dříve než u J. Dokáže ženy odhalit imaginární zradu? Ptám se, protože přišla se zarážející intuicí s touto delikátní výstrahou: „Chci, abys něco věděl, Roberte. Jestli se někdy jen dotkneš Evy, já na to přijdu a pak tě zničím.“

„Na něco takového bych ani nepomyslel,“ zalhal jsem.

„O něčem takovém bych si nedala ani zdát být na tvém místě,“ vyhrožovala mi.

Nemohl jsem to takhle nechat: „Proč si vlastně ksakru myslíš, že mě přitahuje tvoje vyčouhlá, nepříjemná dcera?“ Povzdychla si úplně stejně jako Eva nahoře na vyhlídce.

Tvůj R. F.

*

V Zedelghemu

24. X. 1931

Sixsmithi,

kde je ksakru tvoje odpověď? Tak hele, jsem ti za mnohé zavázán, jestli si ale myslíš, že budu jen tak posedávat a čekat, až se ti uráčí poslat mi dopis, tak to se teda zatraceně mýlíš. Je to pěkně hnusné, hnusné jako můj pokrytecký otec. Mohl bych ho přivést na

mizinu. On totiž zruinoval mě. Předjímat konec světa je nejstarší lidská kratochvíle. Dhondt má pravdu, k čertu s jeho belgickým ostrozrakem, k čertu se všemi Belgičany a jejich ostrozrakem. Nebýt „malé kurážné Belgie“, mohl být Adrian naživu. Někdo by měl z téhle trpasličí zemičky udělat obrovské jezero pro veslaře a vynálezce Belgie předhodit se svázanýma nohama Minervě. Když bude plavat, je vinen. Vrazit tak doběla rozžhavený pohrabáč mému zatracenému otci do očí! Jmenuj mi aspoň jednoho. No tak, jmenuj mi jediného slavného Belgičana. Prachů má jako Rothschild, myslíš ale, že z něho vypadne, co by se za nehet vešlo? Je mi bídňě, prabídňě. Co je na tom křesťanského, prostě mě takhle bez jediného šilinku odstavit? Utopit ho by bylo ještě příliš laskavé. Bojím se, že má Dhondt pravdu. Války nelze úplně vyléčit, vždycky jde jen o dočasné vymizení akutních projevů. Chceme Konec a přesně to taky, bohužel, dostaneme. Teď se to musí zhudebnit. Tympány, činely a milion trubek, *pokud* budeš tak laskav. Platit tomu starému mizerovi vlastní muzikou. Ničí mě to.

Tvůj R. F.

*

V Zedelghemu
29. X. 1931

Sixsmithi,

Eva. Protože její jméno je synonymem pokušení, co dosáhne blíž samému jádru člověka? Protože jí oči přetékají duší. Protože sním o tom, že za ní prolézám sametovými záhyby do pokoje, odvažuji se dovnitř, broukám jí nějakou melodii tak – tak – *tak* něžně, že mi stoupá bosýma nohama na nártý, pokládá mi ucho na srdce a tančíme jako marionety. Po polibku mi říká: „Vous embrassez comme un poisson rouge!“ a v zrcadlech zalitých měsíčním světlem se zamilováváme do našeho mládí a krásy. Protože celý život to hloupé, světažnalé ženy braly na sebe, chtěly mi *rozumět, léčit* mne,

jen Eva ví, že jsem *terra incognita*, a objevuje mne beze spěchu stejně jako ty. Protože je štíhlá jako kluk. Protože voní po mandlích a luční trávě. Protože když se zasměju její touze stát se egyptoložkou, kope mne pod stolem do holeně. Protože mne nutí myslet na něco jiného než jen na mne samého. Protože září, i když je právě vážná. Protože má radši cestopisy než sira Waltera Scotta, dává přednost Billymu Mayerlovi před Mozartem a nerozezná c mol od výmolu. Protože já, pouze já, zahlédnu její úsměv o zlomek vteřiny dřív, než se jí usadí na tváři. Protože vládce Robert není hodný člověk – to nejlepší z něho si zrekvírovala jeho nikdy neprovedená hudba –, ona mi však přesto věnuje svůj nejvzácnější úsměv. Protože jsme poslouchali lelky. Protože jí smích prýští kráterem na temeni hlavy a vždycky postříká celé dopoledne. Protože člověku jako já po této skutečné „kráse“ nic není, ona je však přesto zde, v oněch zvukotěsných komorách mého srdce.

Tvůj R. F.

*

V Bruggách, *Le Royal Hôtel*
6. X. 1931

Sixsmithi,

rozchody. Velice komplikované záležitosti, u mne a Ayrse ale bylo po všem během jediného dne. Ještě včera ráno jsme pracovali na druhé větě jeho ambiciózní labutí písně. Ohlásil novou metodu komponování. „Frobishere, dneska bych od vás chtěl pár témat pro *Severo*. Něco předznamenávajícího válku v e mol. Jakmile budete mít něco, co mi padne do oka, převezmu to a rozvinu případný potenciál. Jasně?“

Jasně to teda bylo. Že by se mi to zamlouvalo, tak to ani trochu. Vědecké články mají spoluautory, jistě, a skladatel může spolupracovat s virtuosem, aby zjistil hranice hrátelnosti – stejně jako Elgar a W. H. Reed –, ale spoluautorství symfonického díla?

Velice pochybný nápad a přesně tohle jsem taky V. A. jednoznačně řekl. Udělal to svoje tss. „Nemluvil jsem o spoluautorství, chlapče. Vy dáte dohromady surovinu a já ji podle svého propracuji.“ Tohle mne sotva mohlo přesvědčit. Přemlouval mne: „Všichni velikáni mají své učedníky, kteří to pro ně dělají. Jak jinak by například takový Bach vychrlil každý týden novou mši?“

Odsekl jsem mu, že když jsem se naposledy díval, bylo už dvacáté století. Posluchači platí za to, aby si mohli poslechnout skladatele, jehož jméno je uvedeno v programu. Nezaplatí si Vyvyana Ayrse, aby pak dostali jen nějakého Roberta Frobishera. V. A. se celý rozklepal: „Oni nedostanou vás! Dostanou mne! Vy mě vůbec neposloucháte, Frobishere. Vy dodáte hrubý kvádr, *já* budu instrumentovat, *já* budu aranžovat, *já* budu pilovat.“

„Hrubý kvádr jako má Andělská hrma, ukradená pod pohrůzkou pro *Adagio* posledního Ayrsova úžasného monumentálního díla? Člověk může plagiátorství vydávat, za co chce, pořád je to plagiátorství.“

„Plagiátorství?“ Ayrse nezvýšil hlas, klouby na ruce, kterou svíral hůl, mu ale zběhly. „V minulých dnech – kdy jste byl vděčen za hodiny u mne – jste mne nazýval jedním z největších žijících evropských skladatelů. Což jinými slovy znamená světový. Na co by takový umělec potřeboval vydávat za své cokoli, co zkomponoval jakýsi kopista, který, jestli si mohu dovolit mu to připomenout, nedokázal získat ani titul bakaláře na fakultě pro nevyhlášené privilegované? Vy, chlapče, nejste dost vyhladovělý a to je váš problém. Vy jste Mendelssohn opičící se po Mozartovi.“

Sázky narůstaly jako německá inflace, já už ale od přírody nejsem schopen sesypat se pod tlakem. Pustil jsem se do toho: „Tak já vám povím, proč se potřebujete dopouštět plagiátorství! Kvůli hudební sterilitě!“ Řekl jsem mu, že nejlepší pasáže Todtenvogela jsou moje. Ty kontrapunktické důmyslnosti v jeho novém *Allegro non troppo* jsou taky moje. Nepřijel jsem do Belgie, abych ze sebe udělal poskoka.

Soptil jako saň. Šest taktů šestiosminového ticha. Uhasil cigaretu. „Vaše nedůtklivost si nezasluhuje vážnější pozornosti. Ve skutečnosti si zasluhuje propuštění, to by ale znamenalo jednat v rozčilení. Místo toho bych rád, abyste uvažoval. Přemýšlejte o renomé.“ Ayrš to ještě rozvinul. „Renomé je vše. To mé, s výjimkou mladistvé nevázanosti, již jsem si vysloužil potlesk, nemůže utrpět. Vaše, můj vyděděný, zadlužený, zbankrotovaný příteli, přestalo existovat. Můžete opustit Zedelghem kdykoli. Ale varuji vás. Odejdete-li bez mého souhlasu, celé hudební společenství na západ od Uralu, na východ od Lisabonu, na sever od Neapole a na jih od Helsink se dozví, že darebák jménem Robert Frobisher znásilnil manželku téměř osleplého Vyvyana Ayrse, jeho milovanou ženu, ano, tu okouzlující Mevrouw Crommelynckovou. Ona to nepopře. Představte si ten skandál! Po tom všem, co Ayrš pro toho Frobishera udělal... Nuže, žádný bohatý mecenáš, žádný *zchudlý* mecenáš, žádný organizátor hudebních festivalů, žádná správní rada, žádný rodič, jehož Lucinka se chce učit na piano, nebude s vámi chtít mít nic, *vůbec* nic společného.“

Takže V. A. to ví. Ví to už celé týdny, možná měsíce. To jsem šlápl pěkně vedle. Zdůraznil jsem vlastní impotenci tím, že jsem Ayrse počastoval několika moc ošklivými výrazy. „Ach, jaké lichotky!“ zakrákal. „Encore, Maestro!“ Ubránil jsem se nutkání umlátit tu poďobanou mrtvolu fagotem. Neubránil jsem se poznámce, že kdyby byl Ayrš z polovičky tak dobrý manžel, jako je manipulátor a zloděj cizích nápadů, jeho žena by to nemusela řešit takhle. Když se to tak vezme, dodal jsem ještě, jak hodnověrná by jeho kampaň za pošpinění mého jména asi byla, kdyby se evropská komunita dozvěděla, co je Jocasta Crommelyncková v soukromí za ženskou?

Ani se ho to nedotklo. „Vy ignorantskej mezuláne, Jocastiny četné aférky jsou naprosto diskrétní a vždycky takové byly. Vrchní skořápka každé společnosti je prorostlá nemravností, jak jinak si podle vás udržují moc? Renomé kraluje *veřejné* sféře, nikoli *soukromé*. Přichází se o ně *veřejnými* činy. Vyděděním. Útěky z věhlasných hotelů. Nesplácením peněz dlužných věřitelům v

poslední instanci. Jocasta měla mé požehnání, když vás sváděla, vy ješitný žvanile. Požádal jsem vás, abyste dokončil Todtenvogela. Myslíte si o sobě, kdovíjaký nejste sekáč, jenže mezi mnou a Jocastou je něco jako alchymie, jejíž hloubku nikdy ani nezačnete chápat. Ona do vás přestane být zamilovaná v okamžiku, kdy nás ohrozíte. Sám uvidíte. Teď jděte a vraťte se zítra i s domácím úkolem. Budeme předstírat, že k tomuto drobnému extempore vůbec nedošlo.“

Neměl jsem nejmenší chuť se podrobit. Potřeboval jsem si to promyslet.

Hlavní úlohu při prozkoumávání mých nedávných dobrodružství musela sehrát J. Hendrick neumí anglicky a V. A. by to sám nezvládl. J. musí mít zvláštní zálibu v pochybných mužích – tím by se vysvětlovalo, proč si vzala Ayrse. Jak se na tohle všechno dívá Eva, jsem nedokázal odhadnout, protože včera byla středa, takže byla v Bruggách ve škole. Nemohla přece vědět o mé aférce s její matkou a přes to všechno vysílat tak zamilované signály. Určitě?

Odpoledne jsem strávil sám se svým osamělým vztekem chozením po bezútešných polích. Před krupobitím jsem se ukryl v zastřešené bráně vybombardované kaple. Myslel jsem na E., myslel jsem na E., myslel jsem na E. Jasně byly jen dvě věci: bylo rozhodně lepší stáhnout prapor ze zedelghemského stožáru než dovolit jeho parazitujícímu pánu, aby o jediný den déle pustošil můj talent, a je nemyslitelné, že bych už nikdy neviděl Evu. „Všechno to skončí pláčem, Frobishere!“ Ano, možná, útky z domova tak končí často, když já ji ale miluju, doopravdy miluju, tak je to.

Do château jsem se vrátil těsně před setměním, v kuchyni paní Willemsové jsem pojedl studený nářez. Dozvěděl jsem se, že J. i se svým laskáním tolik podobným polibkům Kirké odjela do Bruselu kvůli nemovitostem a už se toho večera nevrátí. Hendrick mi prozradil, že V. A. se časně uchýlil na lože i se svým rozhlasovým přijímačem a s pokynem, že nemá být rušen. Senzace. Dal jsem si dlouhou koupel a napsal jsem pár pěkně propletených basových

škál. Při krizích utíkám k hudbě, kde mi nemůže nic ublížit. I já jsem si šel brzy lehnout. Zamkl jsem dveře a sbalil jsem si věci.

Dnes ráno jsem se vzbudil ve čtyři. Venku mrznoucí mlha. Chtěl jsem V. A. naposledy navštívit. Jen v ponožkách jsem se plížil ledovými chodbami k Ayrsovým dveřím. Celý roztřesený jsem je opatrně otevřel, snažil jsem se, aby ani nevrvly – v sousedním pokoji spí Hendrick. Bylo zhasnuto, v mdlém světle vycházejícím z krbu jsem uviděl Ayrse. Ležel natažený jako mumie v Britském muzeu. V pokoji to páchlo jakýmsi hořkým lékem. Přikradl jsem se k nočnímu stolku. Zásuvka šla ztuha, a když jsem zatáhl, abych ji otevřel, na stolku se rozkymácela lahvička s éterem. Sotva jsem ji zachytil. Ayrův luger, kterým se tak rád oháněl, ležel zabalený v kusu jelenice a ještě v pružované vestě hned vedle mističky s náboji. Zachrastily. Ayrsova křehká lebka nebyla dál než několik palců, ale neprobudil se. Dýchal sípavě jako starý rozežraný flašinet. Pocítil jsem nutkání ukrást hrst nábojů, tak jsem je vzal.

Ayrsovi na ohryzku tepala modrá žíla a já musel zahnat nevysvětlitelně naléhavou touhu ji otevřít kapesním nožem. Neskutečně zlověstné. Ani ne tak *déjà vu*, spíš *jamais vu*. Zabití, zkušenost, které se dostane mimo doby válečné jen nemnohým. Jaký zvuk má vražda? Bez obav, tohle není přiznání k vraždě. Pracovat na sextetu a zároveň prchat by bylo moc složité a skončit kariéru houpáním se na oprátce ve špinavém prádle by mi na důstojnosti sotva přidalo. A co hůř, chladnokrevná vražda Evina otce by mohla pohřbít její city vůči mé osobě. V. A. dál lhostejně podřimoval, zatímco jsem si strkal jeho pistoli do kapsy. Už jsem mu ukradl náboje, takže odnést si i jeho luger v sobě mělo určitou logiku. Překvapivě těžká věc, taková zbraň. Vydávala mi na stehně basový zvuk. Určitě už zabíjela. Tenhle malý luger se uměl vztekat. Proč přesně jsem si ho bral? Těžko říct. Dej si ale jeho ústí k uchu a uslyšíš svět úplně jinak.

Poslední zastávkou byl Evin prázdný pokoj. Lehl jsem si na postel, pohlídal jsem její šaty, vždyť víš, jak bývám při loučení sentimentální. Nechal jsem jí na toaletním stolku nejkratší dopis svého života:

„Vládkyně Brugg. Vaše vyhlídka, vaše hodina.“ Pak zpátky do svého pokoje. Dal jsem své posteli s nebesy něžné sbohem, vytáhl jsem zatvrzelé posuvné okno a uskutečnil svůj útěk přes zamrzlou střechu. Přišlo drobné uklouznutí a já přistál na šterkovém ochozu. Zůstal jsem ležet na břiše v hrůze, že se kašdickou chvíli ozvou výkřiky a strhne se poplach, nikdo mne ale neslyšel. Na zem jsem se dostal zásluhou úslužného tisu a vykročil jsem zamrzlou bylinkovou zahradou. Od pokojů služebnictva mne dělily zastříhnuté keře. Obešel jsem průčelí domu a odcházel jsem Mnišským chodníčkem. Přímo ze stepí foukal východní vítr. Byl jsem rád, že mám Ayrsův kožíšek z ovčí kůže. Slyšel jsem artritidou stížené topoly, lelky ve fosilizovaném lese, pomateného psa, kročeje na zmrzlém šterku, zrychlující se tep ve vlastních spáncích, ale také určitý zármutek nad sebou, nad uplynulým rokem. Minul jsem starý zahradní domek a vyrazil po silnici k Bruggám. Doufal jsem, že by mne mohl svést mlékařský vůz nebo nějaký povoz, ale nikde nic. V mrazivé hodině před úsvitem bledly hvězdy. V několika chalupách už rozsvítili svíčky, v kovárně jsem zahlédl rozpálený obličej, cesta k severu však patřila jen a jen mně.

Tohle jsem si myslel, jenomže za mnou se táhl zvuk automobilu. Nehodlal jsem se schovávat, takže jsem zastavil a otočil jsem se. Oslnily mě reflektory, vůz zpomalil, motor zhasl a z automobilu na mne křikl známý hlas: „A kampak se asi plahočíte vy v tuhle nekřesťanskou hodinu?“

Nebyl to nikdo jiný než paní Dhondtová zabalená do pláště z tulení kůže. Poslal ji snad Ayrs, aby zadržela uprchlého otroka? Celý zmatený jsem jako totální idiot vykotal: „Došlo k nehodě!“

Proklínal jsem se za tu lež, již jsem sám sebe zahnal do slepé uličky, protože bylo zcela zřejmé, že jsem fit jako rybička, že jsem sám, že jdu po svých a že nesu kufřík a aktovku. „No to je ale hrozná smůla!“ politovala mě paní Dhondtová s přímo vojenskou vervou a sama za mne doplnila prázdná místa. „Přítel, nebo někdo z rodiny?“

Chytil jsem se záchranného člunu: „Přítel.“

„Víte, že Bruno přesně z tohoto důvodu Ayrse zrazoval od koupě cowleye? V nouzi nespolehlivý! Ta Jocasta je ale ťuňťa, proč mi nezatelefonovala? Naskočte si, no tak! Jedna z mých arabských klisen právě před hodinou porodila dvě úžasná hříbata a všem třem se daří přímo báječně! Byla jsem na cestě domů, jsem z toho ale celá vedle, nedokážu usnout, takže jestli vám to v Bruggách ujede, hodím vás do Ostende. Úplně zbožňuju silnice v tuhle hodinu. A k jaké nehodě vlastně došlo? No tak, vzmužte se, Roberte. Nikdy nemyslete na nejhorší, dokud nemáte všechna fakta pohromadě.“

Za svítání jsem se na základě několika prostých výmyslů ocitl v Bruggách. Vybral jsem tenhle úžasný hotel naproti sv. Václavovi, protože zvenčí vypadá jako knižní zarážka a truhlíky má osázené miniaturními jedlemi. Ze západních oken mám vyhlídku na tichý kanál. Teď končím s psaním a dám si dvacet, než bude čas vyrazit na zvonici. Bude tam možná E. Pokud nepřijde, schovám se v průchodu kousek od školy a počínám si na ni. Jestli se neukáže, nejspíš se nevyhnu návštěvě u van de Veldeových. Bude-li mé jméno pošpiněno, přestrojím se za kominíka. Jestli mě prokouknou, bude následovat dlouhatánský dopis. Bude-li dopis zachycen, bude na ni čekat další na toaletním stolku. Jsem umíněnc.

Tvůj R. F.

P. S. – Díky za dopis z 5. listopadu, nač ty obavy, Matičko huso? Ano, jistěže jsem v pořádku – nehledě na důsledky vylíčeného extempore s V. A. Popravdě řečeno jsem dokonce víc než v pořádku. Má mysl je schopna jakéhokoli tvůrčího činu, jaký si jen usmyslí. Zkomponování nejlepšího díla mého života; všech životů. Mám peníze v portmonce a další v První belgické bance. Což mi něco připomíná. Jestli Otto Jansch neustoupí z těch třiceti guineí za ten párek Münthů, tak že mu vzkazuju, ať stáhne z kůže vlastní matku a vyválí si ji v soli. Mrkni se, kolik by vyplázl ten Rusák na Greek Street.

P. P. S. – A ještě poslední nečekaný, leč nad míru příjemný objev. Když jsem si ještě v Zedelghemu balil kufr, podíval jsem se pod

postel, jestli se mi tam něco nezakutálelo. Pod jednou nohou jsem našel polovinu svazku, kterým jakýsi dávný host podložil postel, aby se nekymácela. Možná pruský oficír, možná Debussy, kdož ví? Napřed mne nic nenapadlo, teprve o minutku později, kdy jsem si všiml písmen na hřbetu. Byla tam fůra špíny, tu postel jsem ale nadzvedl a svázané stránky vytáhl. No jistě: „Tichomořský deník Adama Ewinga.“ Od stránky, kde bylo vyprávění přerušeno, až do konce prvního dílu. Věřil bys tomu? Strčil jsem tu půlknihu do kufru. Brzy ji zhltnu. Šťastný umírající Ewing, který nikdy nespátřil ty nepopsatelně ohavné figury čekající za rohem historie.

*

V Bruggách, *Le Royal Hôtel*

Skoro posledního XI. 1931

Sixsmithi,

pracuji na Atlasu mraků celé noci do úpadu, úplně doslova, není jiný způsob, jak usnout. Má hlava je ohňostroj invenčnosti. Najednou přicházející hudba celého života. Už vím, že hranice mezi hlukem a zvukem jsou konvenční. Všechny hranice jsou konvenční, i ty mezi národy. Člověk je schopen každou hranici překročit, pokud pochopí, že je toho schopen. Vezmi si třeba tenhle ostrov, jakýsi hlavní proud mezi barvou zvuku a rytmem, v žádné teoretické knize o něm nic není, a přece existuje! V duchu slyším nástroje, úplně jasně, cokoli si usmyslím. Až to dokončím, už ve mně nic nezbude, vím to, jenže už jsem se dal na vojnu a ten, jak se říká, verbířův šilink v mé upocené dlani je kámen mudrců! Člověk jako Ayrs utrácí svůj vyměřený díl po troškách celý rozvleklý život. Já ne. V. A. ani ta jeho cizoložná, melodramatická přísavka se mi vůbec neozvali. Předpokládám, že uvěřili v můj útěk domů do Anglie. Minulé noci se mi zdálo, že jsem při slézání po trubce spadl z Imperial Western. Houslový tón, ošklivě falešný – to bude poslední tón mého sextetu.

Mám se skvěle. Kéž bys tu brilantnost viděl. Proroci oslepli, když uviděli Jehovu. Nikoli ohluchli, ale oslepli, ty smysl toho všeho

oceníš. Pořád ho slyším. Celý den si mluvím pro sebe. Nejprve jsem to dělal z roztržitosti, lidský hlas je pro mě tak konejšivý, jenomže teď mě stojí skutečné úsilí, abych vůbec přestal, tak to nechávám být. Když nekomponuji, chodím na procházky. Mohl bych napsat Michelinova průvodce po Bruggách, kdybych měl dost času a prostoru. I po chudších čtvrtích, nejenom po hájemstvích bohatých. Jakási babička upravovala v misce za nemytým oknem africké fialky. Zaťukal jsem na sklo a požádal jsem ji, aby se do mne zamilovala. Našpulila ústa, asi neuměla francouzsky, zkusil jsem to ale znova. V okně se objevil chlápek s hlavou jak dělová koule a úplně bez brady a jako pekelnou síru ze sebe vychrlil kletby na mne a můj dům.

Eva. Každý den stoupám vzhůru na věž a pro štěstí si do jednotlivých úderů hodin propěvuji: „Ať – tu – dnes – je – ať – tu – dnes – je – ať – tu – dnes – je.“ Zatím nepřišla, i když čekávám až do setmění. Zlaté dny, bronzové dny, železné dny, mokré dny, mlhavé dny. Rahatové západy slunce. Přicházející noci, štiplavý mráz ve vzduchu. Eva je střežena ve třídě tam dole na zemi, okusuje tužku, sní o mně, vím to, a já shlížím dolů zpoza oprýskávajících apoštolů a sním o ní. Její ztracení rodiče museli na jejím toaletním stolku najít ten dopis. Kéž bych si byl počínal rafinovaněji. Kéž bych byl toho ztraceného podvodníka zastřelil, když jsem k tomu měl příležitost. Ayrs nikdy nenajde za Frobishera náhradu – spolu s ním zemře i *Věčný návrat*. Van de Veldeovi museli zachytit můj druhý dopis Evě. Pokusil jsem se velhat k ní do školy, vyhodil mne ale párek olivrejovaných prasat s píšťalkami a holemi. Sledoval jsem Evu cestou ze školy, jenomže den svou oponu spouští tak časně, když zahalená v hnědé peleríně a obklopená gardedámami od v. d. V. a spolužačkami odchází ze školy, je už vždycky chladno a stmívá se. Vykukuji štěrbinkou mezi kapucí a šálou a čekám, až mne její srdce ucítí. To není žádná legrace.

Když jsem ji dnes za mrhnutí míjel v davu, pohladil jsem jí pelerínu. Nevšimla si mne. Když se k ní blížím, tónický pedál kdesi ve slabinách vždycky zazní hlasitěji, rozezvučí se hrudní dutinou až nahoru, někam za oči.

Nač ta nervozita? Možná zítra, ano, zítra, určitě. Není se čeho obávat. Řekla mi přece, že mne miluje. Brzy, už brzy.

Tvůj R. F.

*

Le Royal Hôtel

25. XI. 1931

Sixsmithi,

od neděle mi teče z nosu a ošklivě kašlu. Jde to dobře dohromady s mými škrábanci a modřinami. Už skoro nevycházím a ani se mi nechce. Z kanálů vylézá mrznoucí mlha, dusí v plicích a mrazí v žilách. Mohl bys mi poslat tu gumovou zahřívací láhev? Tady mají jen kameninové.

Ředitel hotelu se zastavil dříve, než jsem čekal. Horlivý tučňák úplně bez zadku. Domnívám se, že to tak vržou jeho lakýrky, jenomže v Nizozemí člověk nikdy neví. Skutečným důvodem k návštěvě byla snaha se ujistit, že jsem bohatý student architektury, a ne nějaký pochybný nevychovanec, který ujede z města bez zaplacení. No, slíbil jsem, že zítra na recepci složím zálohu, takže návštěvě banky se už nevyhnu. Tohle ho rozveselilo, a vyjádřil proto naději, že se mi studia daří. Ujistil jsem ho, že naprosto skvěle. Neříkám, že jsem skladatel, protože už nemohu vystát ty debilní otázky: „A jaký druh hudby píšete?“; „Měl bych vás znát?“; „Kde berete hudební nápady?“

Nemám po tom všem náladu psát dopisy, rozhodně ne po mém nedávném setkání s E. Lampář právě začal svou pochůzku. Kdybych tak mohl vrátit čas, Sixsmithi. Kdyby to šlo, udělal bych to.

Příštího dne.

Už je mi lépe. Eva. Ach. Zasmál bych se, kdyby to tak nebolelo. Nevím, kde jsem skončil, když jsem ti posledně psal. Od mého Prozření je čas jen rozmazané *allegro*. Nuže, začalo být úplně

jasné, že Evu o samotě nezastihnu. Ani jednou se ve čtyři na vyhlídce neobjevila. Napadlo mne jediné vysvětlení, a sice že byly zadrženy všechny mé *communiqués*. (Ani nevím, jestli Ayrš dodržel svůj slib, že v Anglii očerní mé jméno; nedoneslo se ti něco? Je mi to celkem jedno, člověk by to ale rád věděl.) Napůl jsem doufal, že mě sem do hotelu vystopuje J. – v druhém dopise jsem se zmínil, kde se zdržuji. Dokonce bych se s ní i vyspal, kdyby mi to otevřelo přístup k Evě. Připomněl jsem si, že jsem se nedopustil žádného zločinu – *va bene*, ty puntičkáři, ne zločinu na Crommelynckové-Ayrsovi, o němž by věděli –, a tak se zdá, že J. už zase hraje pod taktovkou svého manžela. Možná to tak bylo vždycky. Nedalo se tedy dělat nic jiného než se vypravit na návštěvu k van de Veldeovým.

Prošel jsem za podvečerní plískanice svými starými milými Minnewaterskými zahradami. Zima jak na Sibiři. Ayršův luger chtěl jít s sebou, takže jsem svého ocelového přítele strčil do prostorné kapsy v kožešinové vložce a zapnul na knoflík. Na zastřešeném pódiu kouřily bradaté prostitutky. Neměl jsem momentálně nejmenší chuť – v takovémhle počasí by to byl zoufale riskantní podnik. Ayrsova devastace mne od nich možná nadosmrti odradila. Před domem v. d. V. stály v řadě za sebou jednospréžné kočáry, koně frkali studený vzduch, vozkové se choulili do dlouhých kabátů, kouřili a podupávali, aby se zahřáli. Okna byla zalitá vanilkově žlutým světlem, rozechvělé debutantky, sklínky šampaňského, rozžávené lustry. Konala se vrcholná společenská událost. Prima, pomyslel jsem si. Kamoufláž, víš? Jakýsi šťastný pár opatrně vystoupal po schodech, dveře se otevřely – sezame – a do ledového vzduchu unikly tóny gavoty. Následoval jsem je po schodišti posypaném solí, zaklepal jsem zlatým klepátkem a snažil jsem se zachovat klid.

Ofrakovaný Kerberos mne poznal – překvapený lokaj nikdy nesvědčí o ničem dobrém. „Je suis désolé, Monsieur, mais votre nom ne figure pas sur la liste des invités.“ Šup s nohou mezi dveře. Upozornil jsem ho, že seznamy hostů se nevztahují na staré rodinné přátele. Muž se omluvně usmál – měl jsem co do činění s profesionálem. Kolem mě se v tu chvíli protřepotalo oflitrované

hejno housátek v pláštích a majordomus je nepředložené pustil dovnitř. Byl jsem už v polovině rozzářené chodby, když mi rameno sevřela ruka v bílé rukavičce.

Musím přiznat, že jsem se na něho osopil tím nejpohoršlivějším způsobem – nemohu popřít, že to byla kolosální hloupost – a vyřvával jsem Evino jméno pořád dokolečka, jako když rozmazleného spratka popadne záchvat vzteku, dokud taneční hudba nezmlkla a schodiště do haly se nezaplnilo šokovanými hosty. Jen trombonista hrál dál. Takového trombonistu aby pohledal. Otevřel se úl konsternace ve všech možných jazycích a vyvalil se ven. Všeobecným bzučením přikráčela Eva v zelenavě modrých plesových šatech a náhrdelníku zelených perel. Myslím, že jsem vykřikl: „Proč se mi vyhýbáte?“ nebo něco podobně důstojného.

Nevklouzla mi do náručí, nerozplynula se v mém objetí a neutěšovala mne láskyplnými slovy. První věta její symfonie by se dala nazvat Hnus: „Co se vám *stalo*, Frobishere?“ V hale viselo zrcadlo, podíval jsem se, co tím myslí. U sebe bych prošel, když ale komponuji, tak holení moc nedám, jak sám víš. Věta druhá, Překvapení: „Madam Dhondtová tvrdila, že jste se vrátil do Anglie.“ Šlo to od desíti k pěti. Věta třetí, Hněv: „Jak se opovažujete se tady vůbec ukázat po tom... všem?“ Ujistil jsem ji, že jí o mně rodiče napovídali jen samé lži. Proč by jinak zadržovali mé dopisy určené právě jí? Odpověděla, že oba mé dopisy dostala, že je ale „ze soucitu“ roztrhala. Docela to mnou otřásl. Požádal jsem ji, abychom si promluvili *tête-à-tête*. Musíme si toho tolik vysvětlit. Jakýsi mladý hezoun ji vzal kolem ramen, zastoupil mi cestu a řekl mi něco v majetnický znějící vlámštině. Odpověděl jsem mu francouzsky, že osahává dívku, kterou miluji, a dodal jsem, že válka měla Belgičany naučit, kdy se sklonit tváří v tvář přesile. Eva mu zadržela pravou paži a vzala jeho pěst do dlaní. Teprve teď vidím, jak důvěrné to bylo gesto. Zaslechl jsem jméno jejího ctitele, to když ho kamarád přemlouval, aby mi jednu nevrazil: Grigoire. Bublina žárlivosti v mých útrobach tak dostala jméno. Zeptal jsem se Evy,

kdo to je, ten její hrůzu nahánějící pokojový psík. „Můj snoubenec,“ odpověděla klidně, „a není Belgičan, je to Švýcar.“

Váš *kdo*? Bublina praskla, krev v žilách otrávil.

„Vyprávěla jsem vám o něm tehdy odpoledne na vyhlídce! Proč jsem se ze Švýcarska vrátila o tolik šťastnější... Řekla jsem vám to, jenomže vy jste mě pak vystavil oněm... ponižujícím dopisům.“ Nepřeřekla se a já se nepřepsal. *Snoubenec Grigoire*. Všichni ti kanibalové pochutnávající si na mé důstojnosti. Tady to máme. Má ohnivá láska? Nic takového. Žádná nebyla. Onen neviditelný trombonista si pohrával s Ódou na radost. Zařval jsem na něho s živelnou zuřivostí – čímž jsem si pošramotil hlasivky –, aby to hrál v tónině, v jaké to Beethoven napsal, nebo ať je radši zticha. Otázal jsem se: „Švýcar? Proč se tedy chová tak agresivně?“ Trombonista spustil tu Beethovenovu nabubřelou Pátou a zase ve špatné tónině. Evin hlas byl jen stupínek od absolutní nuly. „Myslím, že vám není dobře, Roberte. Měl byste odejít.“ Grigoire, švýcarský snoubenec, a majordomus mě popadli každý z jedné strany za rameno nekladoucí již žádný odpor a vypochoďovali se mnou tím stádem až ke dveřím. Nahoře, až úplně nahoře jsem zahlédl dvě nejmenší v. d. V., jak v nočních čepečcích koukají skrz zábradlí jako dva chrámové chrliče. Mrknul jsem na ně.

Vítězoslavný lesk v půvabných očích mého rivala rámovaných dlouhými řasami a jeho „Vraťte se do Anglie“, pronesené s těžkým přízvukem probudily k životu Frobishera prevíta, že to tak musím říct. Právě když mnou mrštili přes práh, sevřel jsem Grigoira rugbyovým chvatem rozhodnut, že ten samolibý kakadu půjde hezky se mnou. Rajky v hale zavřeštěly, paviáni zařvali. Kutáleli jsme se po schodech, ne, my jsme žuchli, klouzali, nadávali, tloukli se a trhali si šaty. Grigoire vykřikl leknutím, pak bolestí – přesně ta pravá medicína předepisovaná doktorkou Pomstou! O kamenné schody a zledovatělý chodník jsem si udělal modřiny stejně černé jako on, natloukl si lokty a boky stejně bolestivě, přinejmenším jsem ale nebyl v Bruggách jediný, kdo měl zkažený večer. Ještě jsem ho

dvakrát nakopl do žeber, jednou za každé slovo, a s hulákáním „Láska bolí!“ jsem napůl utekl a napůl odkulhal pryč.

Jsem už v lepší náladě. Sotva si vzpomínám, jak E. vůbec vypadala. Kdysi jsem měl její tvář vypálenou do svých idiotských očí – viděl jsem ji všude, úplně v každém. Grigoire má nádherné prsty, dlouhé a pružné. Franz Schubert si mrzačil ruce tím, že si k prstům přivazoval závaží. Věřil, že si tak zvětší rozsah na klávesnici. Majestátní smyčcové kvartety, ale takový zatracený blázen! To Grigoire má ruce dokonalé od narození, nejspíš ale nerozezná čtvrtovou notu od čtvrtáku.

O šest nebo sedm dní později.

Na tenhle nedopsaný dopis jsem úplně zapomněl, no, napůl zapomněl, skončil pod klavírní partituru a měl jsem příliš mnoho práce, než abych ho odtamtud lovil. Typické zimní počasí. Polovička bruggských hodin má ledový půst. Takže o Evě už víš. Ta aféra ve mně zanechala prázdno, co ale, prosím pěkně, takovou prázdnotu hezky rozezvučí? Hudba, Sixsmithi, budiž hudba. A hle, během šestihodinové lázně u krbu jsem minulého večera pro svého klarinetistu zapsal 102 taktů smutečního pochodu vycházejícího z Ódy na radost.

Dnes ráno jsem měl dalšího hosta. Takhle populární jsem nebyl od onoho nechvalně proslulého dne v Derby. V poledne mě probudilo přátelské, avšak odhodlané zaklepání. Zavolal jsem: „Kdo je tam?“

„Verplancke.“

To jméno jsem si nedokázal zařadit, když jsem ale otevřel, stál tam můj hudbymilovný policista, ten, který mi v minulém životě půjčil bicykl. „Mohu dál? Je pensais vous rendre une visite de courtoisie.“

„Ale samozřejmě,“ odpověděl jsem a celkem duchaplně jsem dodal: „Voilà qui est bien courtois, pour un policier.“ Uvolnil jsem křeslo a nabídl jsem se, že nechám přinést čaj, můj návštěvník ale odmítl. Nedokázal tak úplně skrýt své překvapení nad nepořádkem. Vysvětlil jsem mu, že jsem musel pokojským zvlášť zaplatit, aby můj

pokoj vynechávaly. Nemohu vystát, když mi někdo sahá na partitury. Pan Verplancke s pochopením přikývl a pak se podívil, proč se gentleman jako já zapisuje v hotelu pod cizím jménem. Vysvětlil jsem to jako výstřednost, kterou jsem zdědil po otci, významné osobnosti společenského života, který si ten soukromý raději nechává pro sebe. I já své povolání udržuji v tajnosti, aby mne nikdo na večírku nenutil brnkat na piano. Odmítnutí bývá vykládáno jako urážka. Mé odpovědi ho zřejmě uspokojily. „Le Royal, to je luxusní útočiště daleko od domova.“ Rozhlédl se po mém obývacím pokoji. „Netušil jsem, že jsou tajemníci tak dobře placeni.“ Připustil jsem, co ten taktní človíček už dozajista věděl: Ayrs a já jsme přerušili styky, k čemuž jsem dodal, že mám vlastní příjmy, což byla ještě před pouhými dvanácti měsíci pravda. „Ach, milionář na bicyklu?“ Usmál se. Tomu říkám tvrdošijnost. Takže jsem se taky usmál, no, milionář zrovna ne, ale šťastnou náhodou dostatečně zajištěný, abych si mohl dovolit Le Royal.

Konečně se dostal k tomu hlavnímu. „Za svého krátkého pobytu v našem městě jste si stačil udělat vlivného nepřítele, pane Frobishere. Jistý továrník, myslím, že oba víme který, si u mého nadřízeného stěžoval na incident, k němuž došlo před několika dny. Jeho sekretářka – mimochodem velice zručná cembalistka našeho maličkého orchestru – poznala vaše jméno a přemístila tu stížnost ke mně na stůl. Proto jsem tady.“ Stálo mě spoustu úsilí, abych ho přesvědčil, že to všechno bylo absurdní nedorozumění, pokud jde o city jisté mladé dámy. Ten milý chlapík přikývl. „To já vím. To já vím. *Cherchez la femme*. Když je člověk mladý, vyhrává mu srdce v hlavě *più fortissimo*. Potíž je v tom, že otec onoho mladíka, bankéř několika členů naší obecní rady, spustil dost nepříjemný kravál a dožaduje se, abychom vás obvinili z ublížení na těle.“

Poděkoval jsem panu Verplanckemu za jeho upozornění i takt a slíbil jsem, že se od teď nebudu nikde moc ukazovat. Ono to ale bohužel není tak jednoduché. „Pane Frobishere, nezdá se vám naše město v zimě až nesnesitelně chladné? Nemyslíte si, že by středozemní klima mohlo vaši múzu víc inspirovat?“

Zeptal jsem se, jestli by hněv pana bankéře nezmírnilo mé slovo, že do sedmi dnů opustím Bruggy, tj. jakmile dokončím poslední úpravy svého sextetu. Domníval se, že skutečně ano, taková dohoda by zmírnila napětí. Takže jsem mu dal své slovo gentlemana, že zařídím vše potřebné.

Hotovo. V. mne požádal, jestli by mohl nahlédnout do mého sextetu. Ukázal jsem mu klarinetovou kadenci. Nejprve ho zdeptaly její spektrální a strukturální extravagance, pak u mne ale strávil další hodinu kladením pronikavých dotazů k mé notaci, kterou jsem si napůl sám vymyslel, i k ojedinělým flažoletovým tónům v mé skladbě. Když jsme se loučili, dal mi svou navštívenku, naléhal na mne, abych mu poslal výtisk partitury pro jejich ansámbl, a vyjádřil politování nad tím, že se jako veřejný činitel dostává do konfliktu se svými soukromými zájmy. Bylo mi smutno, když odcházel. Psaní je zatraceně osamělá choroba.

Z toho všeho vidíš, že teď musím dát všechno do pořádku. Nedělej si o mne starosti, Sixsmithi, je mi docela dobře a na to, abych propadal melancholii, mám příliš mnoho práce! Na konci ulice je námořnická krčma, kde najdu v případě potřeby společnost (člověk tu kdykoli odchytí nějakého toho prosoleného mládence), teď je pro mě ale nejdůležitější hudba. Hudba řinčí, hudba tryská, hudba lomcuje.

Tvůj R. F.

*

V Bruggách, *Hôtel Memling*
čtvrt na pět ráno, 12. XII. 1931

Sixsmithi,

dneska jsem se v pět hodin ráno zastřelil Ayrsovým lugerem. Ale viděl jsem tě, můj drahý, předrahý příteli! Strašně mě dojalo, jak ses o mne bál! Včera jsem byl při slunce západu na věži. Čirá náhoda, že jsi mne neuviděl jako první. Dostal jsem se právě na poslední úsek

schodiště, když jsem zahlédl muže, jak se naklání z vyhlídky, hledí na moře – poznal jsem tvůj elegantní gabardénový plášť, tvůj jedinečný plstěný klobouk. Stačil jediný schod a uviděl bys mne krčit se v přítmí. Přešel jsi na severní stranu – jediný obrat mým směrem a byl bych odhalen. Díval jsem se na tebe, jak nejdéle jsem se odvážil – možná minutu? –, pak jsem se otočil a spěchal zpátky na zem. Nezlob se. Stejně ti děkuju, že ses mě pokusil najít. Byl jsi i na *Kentské královně*?

Ptát se teď už nějak nemá smysl, že?

Nebyla to čirá náhoda, že jsem tě uviděl první? Ani ne. Svět je stínové divadlo, opera, a takovéhle věci bývají v jeho libretu zapsány velkým písmem. Na mou roli se nezlob. Nepochopil bys, ani kdybych to vysvětloval shora i zdola. Jsi vynikající fyzik, ten tvůj Rutherford *a kol.* se shodují, že máš před sebou znamenitou budoucnost, a já jsem si naprosto jist, že se nemýlí. Jenomže v určitých základních věcech jsi úplný tupohlavec. Zdraví nechápu vyprázdněné a zlomené. Možná by ses pokusil vyjmenovat všechny důvody k tomu, proč žít, jenomže já je všechny opustil počátkem léta na nádraží Victoria. Z té věže jsem slezl zase zpátky na zem jenom proto, že jsem nemohl dovolit, aby ses obviňoval, žeš mne od toho nedokázal odradit. To sice můžeš, ale nedělej to, Sixsmithi, neboť takový hlupák.

Stejně tak doufám, že jsi nebyl příliš zklamaný, že jsem opustil Le Royal. Ředitel začal po Verplanckeho návštěvě něco čout. Prohlásil, že je povinen mne požádat, abych opustil hotel kvůli mimořádně velkému počtu rezervací. Nesmysl, ale vzal jsem to. Protiva Frobisher měl sto chutí udělat bengál, jenomže skladatel Frobisher chtěl jen klid a v tichosti dokončit svůj sextet. Všechno jsem zaplatil – padly na to poslední peníze od Jansche – a spakoval jsem si kufr. Potuloval jsem se křivolakými uličkami a přecházel zamrzlé kanály, dokud jsem nenarazil na tenhle opuštěně vyhlížející karavanseráj. Místo recepce díra pod schody, kde skoro nikdy nikdo není. Jedinou dekoraci v mém pokoji obstarává monstrózní Veselý kavalír, který je příliš ohyzdný, než aby mohl dělat překupníka. Z ušmudlaného okna

vidím tentýž polorozpadlý větrný mlýn, na jehož schodech jsem si zdříml onoho rána, kdy jsem poprvé přijel do Brugg. Úplně tentýž. Představ si to. Pohybujeme se v kruzích.

Věděl jsem, že se svých pětadvacátých narozenin nedočkám. Vstal jsem pro změnu časně. Všichni ti zhrzenci dovolávající se pomoci, falešně sentimentální tragédové, kteří o sebevraždě hovoří nevybíravými slovy, jsou idioti, co všechno uspěchají jako amatérský dirigent. Skutečná sebevražda je správně odměřená, ukázněná jistota. Lidé dogmaticky prohlašují: „Sebevražda je sobectví.“ Kariérní příslušníci anglikánské církve jako můj otec jdou ještě o krok dál a označují ji za zbabělý útok na živé. Pitomci mají pro různé důvody klamné průpovědky: vyhnout se chapadlům odpovědnosti, zapůsobit na publikum morální silou, dát volný průchod vzteku; nebo člověk prostě nezakusil nezbytné utrpení, aby se dokázal vcítit. Zbabělost s tím nemá nic společného – sebevražda vyžaduje značnou odvahu. Japonci se na to dívají správně. Ne, *sobecké* je požadovat od druhého, aby přetrpěl nesnesitelnou existenci jen proto, aby rodině, přátelům a nepřátelům ušetřil kousek té sebeanalýzy. Jediné sobectví spočívá v ničení života nezúčastněných tím, že je nutím být svědkem pitvornosti. Takže já si teď udělám z několika ručníků mohutný turban, který utlumí střelu a vsákne krev, a provedu to v koupelně, abych nepotřísnil koberce. Včera večer jsem pode dveřmi ředitelovy denní kanceláře nechal dopis – najde ho zítra ráno v osm – a v něm ho informuji o změně svého existenciálního postavení, takže při troše štěstí ušetřím nevinnou pokojskou nepříjemného překvapení. Vidiš, já *opravdu* myslím na prosté lidi.

Neříkej jim, Sixsmithi, že jsem se zabil z lásky, to by bylo příliš směšné. Nechal jsem se na chvíličku pobláznit Evou Crommelynckovou, oba ale v podstatě víme, kdo je mou skutečnou životní láskou.

Zařídil jsem to tak, abys do Le Royal dostal tento dopis, zbytek Ewingovy knihy a taky složku s dokončenou partiturou. Tisk zaplať z Janschových peněz a výtisky rozešli na adresy uvedené v přiloženém

seznamu. Za žádnou cenu nedovol, aby se moje rodina zmocnila některého originálu. Papá si povzdychne: „No, žádná *Eroica* to není, že?“ a strčí to do šuplíku. Jde ale o jedinečné dílo. Ozvěny Skrjabinovy Bílé mše, Stravinského ztracené šlépěje, chromatika stříbřitějšího Debussyho, pravda je ale taková, že nevím, odkud se to vzalo. Kráčejíci sen. Nikdy už nenapíšu nic ani ze setiny tak dobrého. Kéž bych uměl být neskromnější, ale neumím. Sextet Atlas mraků zahrnuje můj život, je to můj život, jsem vystřílený ohňostroj; ale aspoň jsem byl ohňostroj.

Lidi jsou obscénnost sama. Radši se stanu hudbou, než abych byl hromadou trubiček, která sama po sobě pár desetiletí dopravuje polopevnou hmotu, než začne tak prosakovat, že přestane fungovat.

Tady mám luger. Ještě třináct minut. Cítím přirozeně úzkost, jenomže má láska k této kodě je silnější. Elektrizující rozechvění, že stejně jako Adrian *vím*, že zemřu. Pocit pýchy, že se nenechám ničím oklamat. Jistoty. Sloupávám ze sebe přesvědčení, která mi vstípily guvernantky, školy a státy, ve vlastním jádře člověk nachází nesmazatelné pravdy. Řím opět zažije úpadek a pád, Cortazar znovu vypluje, po něm i Ewing, Adriana to znovu roztrhá na kousky, my dva budeme znovu spát pod korsickými hvězdami, znovu přijedu do Brugg, zamiluju se do Evy, odmiluju se, ty si znovu přečteš tenhle dopis, slunce znovu zchladne. Nietzscheho gramofonová deska. Až skončí, Dávný ji znovu pustí a tak pořád na věky věkův.

Čas nemůže prostoupit toto mezidobí. Nezůstaneme mrtví dlouho. Jakmile mi můj luger dovolí odejít, postačí jediný úder srdce a budu mít na krku další zrození, další kolečko. Ode dneška za třináct let se znovu setkáme v Greshamu, o deset let později budu znovu v tomhle pokoji, v ruce budu držet tutéž zbraň, budu psát tentýž dopis, rozhodnutí stejně dokonalé jako můj mnohohlavý sextet. Takové elegantní jistoty mi skýtají útěchu.

Sunt lacrimae rerum.

R. F.

Tichomořský deník Adama Ewinga

...setkal s Rafaelem, zůstal jsem úžasem stát nad tím, jak se z toho skřítkovského hochy, tak vzrušeného dychtivostí při jeho panenské plavbě a horlivého ve snaze se zavděčit, stal za pouhých šest týdnů zamračený mládenec. Jeho průzračný půvab oprýskal, odhaluje v něm budoucího námořníka se svaly jako klády. Již nyní, zdá se, propadl rumu s vodou. Henry říká, že takovéto vysvlečení se z kokonu je nevyhnutelné, *bon gré mal gré*, a já mu v tom dávám za pravdu. Ty střípky vzdělání a útlocitnosti, kterých se Rafaelovi dostalo od jeho ochránkyně, paní Fryové z Brisbane, plavčíkovi zle posloužily ve ztřeštěném světě ubikací. Tolik jsem si přál, abych mu mohl nějak pomoci! Nebýt intervence pana a paní Channingových, můj vlastní osud mohl být Rafaelovu podobný. Zeptal jsem se Finbara, zda se domnívá, že hoch „dobře zapadl“. Finbarova delfská odpověď: „Kam zapadl, pane Ewingu?“ celou galériu rozchechtala, mne však zanechala tápajícího.

Sobota 7. prosince

Buňáci se vznášejí vysoko, rybáci černohřbetí plovou po hladině a buňáčci malí hradují na zábradlí. Ryby připomínající boreto pronásledují ryby připomínající šproty. Zatímco jsme s Henrym

večeřeli, zdálo se, jako by se z puklin v měsíci vyvalil mrak nafialovělých molů a lucerny, obličej, pokrm a vůbec každičkový povrch zahalil pokrývkou třepotavých křidélek. Že jsou to skutečně poslové nedalekých ostrovů, potvrdil muž u olovnice, když ohlásil hloubku pouhých osmnácti sáhů. Pan Boerhaave poručil spustit kotvu v obavách, že bychom v noci mohli najet na útes.

Bělma mých očí dostala citrónově žlutý odstín a po obvodu je mám celičké zarudlé a bolavé. Henry mne ujistil, že je to vítaný symptom, pročež vyhověl mému požadavku na zvýšení dávek vermicidu.

Neděle, 8. prosince

Vzhledem k tomu, že se na *Věštyni* nesvětí den Páně, rozhodli jsme se Henry a já, že u něho v kajutě uspořádáme krátké čtení z Písma v anglikánském stylu kongregace z Ocean Bay tak říkáje „obkročmo“, tj. v hodině na konci ranní a začátku dopolední hlídky, aby se k nám mohly připojit směny z pravo i levoboku. Musím s politováním napsat, že ani v jedné směně se nenašel muž, který by vzdoroval nelibosti prvního důstojníka a dostavil se, my však nepodlehne malomyslnosti a ve svém úsilí vytrváme. Rafael sloužil na stožárové čnělce a naše modlitby přerušil pronikavým: „Země ahóóój!“

Předčasně jsme ukončili pobožnost a nechali se zmáčet vodní tříští, jen abychom uviděli, jak se z pohupujícího se horizontu noří země. „Raiatea,“ poučil nás pan Roderick, „patří ke Společenským ostrovům.“ (Kýl *Věštyně* zase jednou křížoval cestu *Endeavouru*. Sám kapitán Cook tu skupinu pojmenoval.) Zeptal jsem se, zda vystoupíme na břeh. Pan Roderick prohlásil: „Kapitán chce navštívit jednu ze zdejších misí.“ Po třech týdnech mořské šedi a zářivé modři se Společenské ostrovy jevily větší, naše oči se kochaly

horskými stěnami zbrocenými lišejníkem, třpytícími se vodopády, potřísněnými kakofonní džunglí. *Věštkyň* pod sebou měla celých patnáct sáhů, voda byla ale tak průzračná, že byly vidět korály hrající všemi barvami. Dumali jsme s Henrym nad tím, jak přemluvit kapitána Molyneuxe, aby nám dovolil vystoupit na břeh, když se tento vynořil z palubního přístřešku se zastřiženým plnovousem a napomádovanými vlasy. Dalek ignorance, jíž nás zpravidla častoval, přistoupil k nám s přátelským úsměvem kapesního zloděje. „Pane Ewingu, pane Goosei, měli byste zájem doprovodit dnes ráno prvního důstojníka a mne zde na ten ostrov? V zátoce na severním pobřeží se nalézá metodistická osada zvaná Nazareth. Pánové obdaření zvědavou myslí by ono místo mohli shledat zábavným.“ Henry nadšeně přijal a ani já jsem svůj souhlas neodepřel, jakkoli jsem nedůvěřoval úmyslům toho starého mývala. „Dohodnuto,“ prohlásil kapitán.

O hodinu později byla *Věštkyň* odvečena do Bethlehem Bay, nevelké to zátoky pokryté černým pískem a chráněné před pasátními větry ohbím mysu Nazareth. Na břehu nás čekala řada hrubých stavení s doškovými střechami postavených na „chůdách“ hned u vodní hladiny a obývaných (jak jsem správně předpokládal) pokřtěnými indiány. Nad nimi stál tucet dřevěných budov vystavěných civilizovanými rukama a ještě výše, těsně pod vrcholkem kopce, se pyšně tyčil kostel ve tvaru bílého kříže. Zvlášť kvůli nám byl spuštěn větší z obou člunů. K veslům usedl Guernsey, Bentnail a dvojice mladých ničemů. Pan Boerhaave si nasadil klobouk a oblékl vestu, která by se hodila do manhattanského salonu spíše než na plavbu přes příbojové vlny. Přistáli jsme řádně promočení, jinak však bez větších obtíží u pláže, jediným emisarem kolonistů byl ale polynéský pes oddychující s vyplazeným jazykem pod zlatavým jasmínem a nachovým zimolezem. V pobřežních chatrčích ani na „hlavní třídě“ vinoucí se ke kostelu nebylo po lidech ani památky. „Dvacet mužů, dvacet mušket,“ poznamenal pan Boerhaave, „a do oběda je to tady naše. Co vy na to, pane?“ Kapitán Molyneux přikázal veslařům, aby počkali ve stínu, zatímco my se

vypravíme „navštívit krále v jeho úřadovně“. Mé podezření, že kapitánovy nové noblesní způsoby nezakořenily příliš hluboko, se potvrdilo, když jsme zjistili, že místní obchod má zabeđená okna. V tu chvíli si ulevil ohavnou nadávkou. „Možná,“ uvažoval Holandán, „že se negři zase odvrátili od víry a udělali si z pastora pudink.“

Z kostelní věže se ozvalo zvonění a kapitán se plácl do čela. „U všech..., nač myslím? Vždyť je den Páně, k..., a tyhle zbožný s... budou vyřvávat v tom svém rozvrzaném kostele!“

Pomaloučku jsme se vydali vzhůru do strmého kopce, postup celé společnosti zpomalovala kapitánova pakostnice. (Při námaze trpím silnou dýchavičností. Když si vzpomenu na elán, jímž jsem se mohl pyšnit na Chathamu, jsem skutečně znepokojen, jak vážně ten parazit můj organismus zatěžuje.) Dospěli jsme k nazarethskému domu Božímu přesně ve chvíli, kdy z něho začalo náboženské shromáždění vycházet.

Kapitán smekl a srdečně zaburácel: „Budte pozdraveni! Jonathon Molyneux, kapitán *Věštyně*.“ Rukou ukázal na naše plavidlo v zátoce. Nazareťané byli méně sdílní, muži nás počastovali ostražitými úklonami, jejich ženy a dcery se ukryly za vějíře. Výkřiky jako: „Přiveďte kazatele Horroxe!“ se ozývaly z útrob kostela, jak se jeho domorodí návštěvníci hrnuli ven, aby si prohlédli příchozí. Napočítal jsem přes šedesát dospělých mužů a žen, z nichž asi tak třetina byli bílí ustrojeni do „nedělního“ (nakolik je to možné dva dny plavby od nejbližšího obchodu galanterním zbožím). Černí na nás hleděli s nepokrytou zvědavostí. Domorodé ženy byly slušně oblečené, avšak poměrně dost jich bylo stíženo strumou. Chlapci chránící pomocí slunečníků své paní se světlou pletí před prudkostí slunce se maličko uculovali. Privilegovaná „četa“ Polynésanů měla přes rameno elegantně přehozeny hnědé pásy s vyšitým bílým křížem jako jakousi uniformu.

Načež ven jako dělová koule vyletěl muž, jehož kněžská ústroj dokládala jeho volání: „Já,“ oznamoval nám patriarcha, „jsem Giles Horrox, kazatel v Bethlehem Bay a zástupce Londýnské misionářské společnosti na Raiatei. Co vás přivádí, pánové? A mluvte stručně.“

Kapitán Molyneux nyní rozšířil svou úvodní řeč tak, že zahrnula pana Boerhaava „z holandské reformní církve“, pana doktora Henryho Goose, „lékaře londýnského panstva a v poslední době také misie na Fidži“ a pana Adama Ewinga, „amerického notáře a právníka“. (Až nyní jsem prohlédl hru toho darebáka!) „Jméno kazatele Horrox i zátoky Bethlehem Bay je mezi námi zbožnými kočébry v Jižním tichomoří vyslovováno s velikou úctou. Doufali jsme, že budeme moci den Páně oslavit před vaším oltářem,“ kapitán se lítostivě zadíval na kostel, „leč běda, protivítr zpozdlil náš příjezd. Doufám přinejmenším, že váš talíř na milodary ještě není uklizen.“

Kazatel Horrox si našeho kapitána pečlivě prohlédl. „Velíte bohabojné lodi, pane?“

Kapitán Molyneux v předstírané skromnosti sklopil zrak. „Ani tak bohabojné ani stejně nepotopitelné jako váš kostel, pane, avšak ano, pan Boerhaave i já děláme pro duše svěřené naší péči, co můžeme. Je to nikdy nekončící boj, že to tak musím říct. Jakmile jim člověk ukáže záda, vracejí se námořníci ke svým nevázaným způsobům.“

„Ale kapitáne,“ promluvila dáma v krajkovém límci, „i my v Nazarethu máme recidivisty! Jistě omluvíte obezřetnost mého manžela. Zkušenosti nás učí, že většina plavidel pod takzvanými křesťanskými vlajkami nám nepřiváží nic víc než choroby a opilce. Musíme předpokládat vinu, dokud se neprokáže nevina.“

Kapitán se znovu uklonil. „Madam, nelze udělit odpuštění, kde nebylo způsobeno žádného pohoršení ni urážky.“

„Vaše předsudky vůči oněm Vizigótům moří jsou více než oprávněné, paní Horroxová,“ vložil se do výměny názorů pan Boerhaave, „já ale nehodlám na palubě *Věštkyň* tolerovat ani kapku grogu, ať si mužstvo jak libo hartusí! A že se dávají slyšet! Jenomže já vždycky zvolám na oplátku: Vám má pozvedat ducha jen jediný a tím je Duch svatý! A vydržím to křičet hlasitěji a déle!“

Šaráda dosáhla žádoucího účinku. Kazatel Horrox nám představil své dvě dcery a tři syny, kteří se všichni narodili zde v Nazarethu.

(Dívky jako by právě vyšly z penzionátu pro mladé dámy, hoši ale byli pod naškrobenými límečky opálení jako Ašanti.) Jakkoli neochotně jsem se nechal zatáhnout do té kapitánovi maškarády, se zájmem jsem se dozvídal více o této ostrovní teokracii a nechal jsem se vléci událostmi. Celá výprava brzy dospěla na faru Horroxových, kterýžto příbytek by nezahanbil žádného méně významného konzula na jižní polokouli. Sestával z rozlehlého přijímacího pokoje se skleněnými tabulkami v oknech a nábytkem z liliovníkového dřeva, dalšího pokoje, dvou kójí pro služebnictvo a jídelny, kde nás pohostili čerstvou zeleninou a měkkým vepřovým. Nohy stolu stály v miskách s vodou. Paní Horroxová to vysvětlila slovy: „Mravenci, prokletí Bethlehemu. Jejich utopená tělíčka se musí pravidelně odstraňovat, jinak by si sami ze sebe zbudovali pěšinku.“

Pochválil jsem jim bydlení. „Kazatel Horrox,“ řekla paní domu s velkou dávkou pýchy, „se v gloucesterském hrabství vyučil tesařem. Většina Nazarethu je dílem jeho rukou. Víte, pohanské duši imponuje hmotná nádhera. Řekne si: Domy křesťanů jsou čisté jako sklo! Naše barabizny jsou tak špinavé! Bílý Bůh je tak velkorysý! A ten náš je skoupý! A tímto způsobem je k našemu Pánu přiveden další konvertita.“

„Kdybych tak mohl svůj život prožít ještě jednou,“ prohlásil pan Boerhaave bez uzardění, „volil bych nesobeckou cestu misionářovu. Kazateli, vidíme zde dobře zavedenou misii s kořeny hluboko v zemi, jak ale člověk začíná s obracením na víru někde na pláži plné neznaobů, kam jaktěživa nevstoupila noha křesťanova?“

Kazatel Horrox se zadíval za tazatele k budoucímu auditoriu: „Houževnatost, pane, soucit a zákon. Před patnácti lety se nám v této zátoce nedostalo tak srdečného přijetí jako dnes vám, pane. Vidíte na západě, tamhle tím směrem, ostrov ve tvaru kovadliny? Černí ho nazývají Bora Bora, avšak Sparta zdá se být případnější, tak bojovní byli tamní válečníci! Na pláži Bethlehem Cove jsme bojovali a někteří z nás padli. Kdyby nám tehdy onu první bitvu nevybojovaly naše pistole, nuže, misie Raiatea by zůstala pouhým snem. Bylo však vůlí Pána našeho, abychom tu zažehli tento signální oheň a udržovali

jeho plamen. Po půl roce jsme si mohli přivést z Tahiti své ženy. Želím smrti domorodců, jakmile ale indiáni poznali, jak Bůh chrání své ovečky, nuže, dokonce i Sparťané žadonili, abychom jim poslali kazatele.“

Vyprávění se ujala paní Horroxová: „Když začaly své hrůzné dílo konat neštovice, potřebovali Polynésané duchovní i materiální pomoc. Právě naše soucítění přivedlo bezvěrce ke svatému prameni. Nyní je na řadě Svatý zákon, aby naše stádo ochránil před Pokušením a loupeživými námořníky. Zejména velrybáři námi opovrhují za to, že vštěpujeme ženám cudnost a skromnost. Naši mužové musejí mít své zbraně neustále řádně promazané.“

„Kdyby však ztroskotali,“ poznamenal kapitán, „ručím vám za to, že by tito velrybáři prosili Osud, aby je vyvrhl na břehy, kam titíž ‚prokletí misionářů‘ přinesli slovo Boží.“

Ozval se všeobecný rozhorlený souhlas.

Paní Horroxová odpověděla na můj dotaz týkající se prosazování zákona a pořádku na této výspě Pokroku. „Naše církevní rada – to jest můj manžel a tři moudří starší – vedena modlitbou přijímá ty zákony, které považujeme za nezbytné. Kristovi strážci, jistí domorodci, kteří prokázali, že jsou věrní služebníci církve, tyto zákony prosazují oplátkou za úvěr v obchodě mého manžela. Ostražitost je nanejvýš důležitá, protože do týdne...” Paní Horroxová se zachvěla při představě přízraků odpadlíků tančících jí na hrobě hula.

Po jídle jsme se uchýlili do salonu, kde domorodý chlapec podával vychlazený čaj v roztomilých šálcích z vydlaných tykviček. Kapitán Molyneux se otázel: „Jakým způsobem se financuje misie pracující tak horlivě jako ta vaše, pane?“

Kazatel zaznamenal změnu větru a znovu se na kapitána zkoumavě zadíval. „Náklady nám uhradí škrob z maranty třtinové a kokosový olej, kapitáne. Černí pracují na našich plantážích, aby zaplatili za školu, studium bible a kostel. Dá-li Bůh, budeme mít do týdne bohatou sklizeň kopry.“

Zeptal jsem se, jestli indiáni pracují z vlastní svobodné vůle.

„Jistěže!“ zvolala paní Horroxová. „Vědí, že když se oddají zahálce, Kristovi strážci je za to ztrestají.“

Přál jsem si dozvědět se víc o těchto kárných pobídkách, jenomže kapitán Molyneux násilím obrátil směřování rozhovoru. „Lodě Misijní společnosti pak tyto komodity podléhající rychle zkáze odvázejí do Londýna kolem Hornova mysu?“

„Vaše domněnka je správná, kapitáne.“

„Uvažoval jste, kazateli Horroxi, o kolik bezpečnější a pevnější sekulární základ – včetně možnosti rozšířit onen *duchovní* – by vaše misie dostala, kdyby se našlo spolehlivé odbytiště blíže Společenským ostrovům?“

Kazatel poslal obsluhujícího chlapce pryč z místnosti. „Tuto otázku jsem obšírně zvažoval, jenomže kde? Mexické trhy jsou malé a náchylné k organizovanému lupičství, v Kapském Městě si podávají ruce zkorumpovaní berní úředníci s chamtivými Afrikánci. Jihočínská moře se hemží nestydatě krutými piráty. Holanďané z Batávie člověka vysajou úplně do běla. Bez urážky, pane Boerhaave.“

Kapitán ukázal na mne: „Pan Ewing je obyvatelem...“ Maličko se odmlčel, než přednesl svůj návrh, „... San Franciska v Kalifornii. Jistě jste slyšel, jak se z ubohého městečka o sedmi stech duších rozrostlo ve čtvrtmilionovou metropoli. Při žádném sčítání se nemohou dopočítat! Každý den se tam valí Číňani, Chilani, Mexičani, Evropani, cizinci všech barev pleti... Vajíčko, pane Ewingu, řekl byste nám laskavě, kolik se v San Francisku platí za jediné vajíčko?“

„Dolar, tak mi to psala manželka.“

„Celý jeden yankeeský dolar za obyčejné vajíčko.“ (Úsměv kapitána Molyneuxe připomíná škleb vycpaného krokodýla, kterého jsem kdysi viděl viset v jednom louisianském obchodě se střížním zbožím.) „To už jistě přiměje muže vašeho ostrovtipu k zamyšlení.“

Na paní Horroxovou si hned tak někdo nepřišel. „Zásoby zlata budou brzy vytěženy.“

„Jistě madam, jenomže hladové, zbohatlé město dožadující se jídla tam zůstane – pro udržovaný škuner, jako je moje *Věštyně*, pouhé tři týdny plavby odsud – a jeho osud je nad slunce jasnější.

San Francisco se stane Londýnem, Rotterdamem a New Yorkem Tichého oceánu.“

Náš *capitan de la casa* se šťoural v zubech kůstkou z tuňáka. „Jste přesvědčen, pane Ewingu, že komodity vypěstované na našich plantážích by ve vaší metropoli (jak zvláštní slyšet takovéto označení našeho městečka!) mohly vynést slušné peníze v současnosti i po skončení zlaté horečky?“

Moje pravdomluvnost byla karta, kterou kapitán Molyneux výhodně, a ne zcela poctivě zahrál, já bych ale nezalhal jemu ku zlosti ani ku pomoci. „Ano jsem.“

Giles Horrox odložil kolárek duchovního. „Byl byste tak laskav, Jonathone, a doprovodil mne do kanceláře? Jsem poměrně pyšný na její střechu. Sám jsem ji projektoval, aby odolala i strašlivému *tajfunu*.“

„Skutečně, Gilesi?“ podivil se kapitán Molyneux. „Až po vás.“

*

Nehledě na to, že až do dnešního rána bylo jméno doktora Henryho Goose v Nazarethu zcela neznámé, jakmile se paničky Bethlehemské dozvěděly, že se zde vylodil slavný anglický lékař, upamatovaly se na všemožné zdravotní potíže a trmácely se přecpanou cestou k faře. (Nezvyklé – ocitnout se opět ve společnosti něžného pohlaví po tolika dnech věznění s tím ošklivějším!) Velkorysost mému příteli nedovolila odmítnout jedinou návštěvnici, a tak se salon paní Horroxové změnil v ordinaci řádně oddělenou plátěnými zástěnami. Pan Boerhaave se vrátil na *Věštkyňi*, aby dohlédl na uvolnění nákladního prostoru.

Požádal jsem Horroxovy o dovolení prozkoumat Bethlehem Bay, avšak na pláži panovalo tak nesnesitelné horko a písečné blechy byly tak dotěrné, že jsem se vrátil stejnou cestou po „hlavní třídě“ ke kostelu, odkud se linul zpěv duchovních písní. Měl jsem v úmyslu se zúčastnit odpolední bohoslužby. Nedělní nehybnost nenarušila ani duše, ani pes, dokonce ani jediný domorodec. Nahlédl jsem do potměšlého kostela a uviděl uvnitř tak hustý kouř, až jsem se

(zbytečně) vylekal, že se budova ocitla v plamenech! Zpěv ustal a vystřídalo ho sborové kašlání. Uvítalo mne padesát tmavých zad a já si uvědomil, že vzduch je skutečně plný kouře, nikoli však kouře z požáru nebo kadidla, nýbrž z čerstvě nařezaného tabáku! Protože jeden každý z přítomných mužů bafal z dýmky.

Na kazatelně stál jakýsi obtloustlý běloch a řečnil s takovým tím mišeneckým přízvukem, říká se tomu koknejština protinožců. Tato ukázka neformální religiozity nijak neurážela, dokud ovšem nezačalo být zřejmé téma „kázání“. Cituji: „Tak teda todlencto se přihodilo tomu svatému Petrovi, víte kerýmu, že jo, tomu, co ho náš pán Ježíš nazýval Péťa Čudič, jak přišel z Říma a učil ty křivonosý Židáky v Palestině co a jak se starým dobrým tabáčkem, a přesně to samý teď naučím já vás.“ Zde svou řeč přerušil, aby přispěchal s pokynem jednotlivci: „Takhle ne, Tarbaby, děláš to úplně blbě, vidíš? Tabáček musíš cpát do toho tlustšího konce, jo, přesně tak, no tak vidíš. Ježíšinku! Kolikrát ti to budu říkat, todlencto je *troubel*, ty troubo, a todlencto je *hlavička*! Dělej to jako Mudfish vedle tebe, ále né, ukaž, já ti to předvedu!“

O skříň (obsahující, jak jsem se později přesvědčil, stovky výtisků Bible svaté v polynéštině – o jednu si budu muset ještě před odplutím říct, abych měl něco na památku) se tam opíral sinavě bledý běloch a pozoroval, jak kurz kouření pokračuje. Dal jsem o sobě vědět šeptem, abych kuřáky nerušil při jejich homilii. Mladý muž se představil jako Wagstaff a vysvětlil mi, že uživatel kazatelny je „ředitel nazarethské školy kouření“.

Přiznal jsem se, že jsem o podobné akademii nikdy neslyšel.

„Nápad otce Upwarda z tahitské misie. Abyste dobře rozuměl, pane, takový typický Polynésan pohrdá průmyslem, protože nemá prazádného důvodu, aby si cenil peněz. Říká: ‚Když já hlad, tak něco utrhnout, nebo něco chytit. Když já zima, říct žena něco utkat.‘ Oba víme, pane Ewingu, jakou práci ďábel najde pro nečinné ruce. Když ale těmhle líným holomkům vštípíme mírumilovnou touhu po tomto neškodném listí, dáme jim motivaci k vydělávání peněz, aby si mohli

v misijním obchodě koupit svůj tabáček – žádnou kořalku, jen tabáček. Geniální, co vy na to?“

Jak bych mohl nesouhlasit?

Začalo ubývat světla. Slyšel jsem dětské hlasy, oktávy exotického ptactva, dunění přílivu v zátoce. Henry žehrá na manžetové knoflíčky. Paní Horroxová, jejíž pohostinnosti se Henry i já dnes večer těšíme, poslala služebnou, aby nám vyřídila, že se podává večeře.

Pondělí 9. prosince

Pokračování včerejšího vyprávění. Poté, co byla škola kouření rozpuštěna (několik studentů se potácelo a zvracelo, jejich učitel, putující obchodník s tabákem, nás však ujistil, že se „ani nenadějem a oni se chytí jako ježící“), byl zlomen vaz vedru, jakkoli se mys Nazareth stále ještě rožnil ve slunečním svitu. Pan Wagstaff si se mnou vyšel na procházku po zalesněném pruhu země vybíhajícím severně od Bethlehem Bay. Mého průvodce, nejmladšího syna gravesendského vikáře, to k misionářskému povolání táhlo již od dětských let. Společnost ho po dohodě s kazatelem Horroxem vyslala právě sem, aby se oženil s jistou nazarethskou vdovou, s Elizou rozenou Mappleovou, a stal se otcem jejímu synovi Danielovi. Připlul ke zdejším břehům loňského května.

Jaká radost, prohlásil jsem, dlít v takovém ráji, mou veselost však pokazil duševní stav onoho mladého muže. „I já tomu první dny věřil, pane, nyní však popravdě nevím. Chci říci, místečko je to čisté jako slovo Boží, jenomže každá živá bytost tu zdivočí, kouše a škrábe. Víím, že každý pohan, kterého přivedeme k Bohu, je duší spasenou, jenomže slunce pořád tak pálí a ty vlny a skály se neustále tak lesknou, že mne z toho oči bolí, dokud nepadne soumrak. Bývají dny, kdy bych dal nevím co za mlhu, jaká bývá u Severního moře.

Zdejší kraj, pane Ewingu, přepíná naše duše. Moje žena tu žije od dětství, ani pro ni to ale není lehčí. Myslel byste, že nám budou divoši vděční, chci říct, že je učíme, léčíme, zaměstnáváme a přinášíme jim život věčný! Ach, ano, říkají: ‚Prosím, pane,‘ a ‚Děkuji, pane‘ skoro až moc, jenomže tady,“ Wagstaff si poklepal na srdce, „tady *nic* necítíte. Ano, ano, možná to tu vypadá jako ráj, jenomže Raiatea je hříšný kraj, stejný jako všude jinde, ano, ano, žádní hadi, to ďábel zde provozuje své řemeslo stejně jako všude jinde. A mravenci! Dostanou se úplně všude. Do jídla, do šatů, dokonce i do nosu. Dokud neobrátime na víru ty proklaté mravence, tyto ostrovy nikdy nebudou skutečně naše.“

Dospěli jsme k jeho skromnému příbytku, zbudovanému druhdy prvním chotěm jeho ženy. Pan Wagstaff mne nepozval dál, zašel však dovnitř pro láhev vody na osvěžení po dlouhé cestě. Rozhlédl jsem se po chudícké předzahrádce, kde se oháněl motýčkou černý zahradník. Zeptal jsem se, co že pěstuje.

„David je hluchý,“ zavolala na mne zpoza dveří žena oděná do vytahaných umouněných propínacích šatů. Obávám se, že mohu její zjev popsat pouze jako ucouraný. „Vy jste ten anglický doktor, který bydlí u Horroxových?“

Vysvětlil jsem, že jsem americký notář, a otázel jsem se, jestli mám tu čest s paní Wagstaffovou. „V mých ohláškách i oddacím listě to tak stojí.“

Oznámil jsem jí, že doktor Goose si otevřel *ad hoc* ordinaci u Horroxových, pokud by s ním potřebovala hovořit. Ujistil jsem ji o Henryho vynikajících lékařských kvalitách.

„Dostatečně vynikajících, aby mne odsud nechaly zmizet, vrátily mi roky, které jsem zde promarnila, a přenesly mě do Londýna s příjmem tři sta liber ročně?“

Připustil jsem, že takovýto požadavek je nad síly mého přítele.

„V takovém případě pro mne váš skvělý lékař nemůže nic udělat, pane.“

Uslyšel jsem v roští za sebou smích, otočil jsem se a uviděl houf černých kluků (překvapilo mne, že jsem zaznamenal tolik světlých

odstínů kůže svědčících o křížení ras). Nevšímal jsem si jich, a když jsem se otočil zpátky, spatřil jsem bílého hochu dvanácti či snad třináctiletého, stejně ukoptěného jako jeho matka, jak proklouzl kolem paní Wagstaffové, kterážto se ho ani nepokusila chytit. Její syn rejdlil stejně *déshabillé* jako jeho domorodí kamarádi! „Ale, ale, mladý muži!“ pokáral jsem ho, „takhle tady lítat! Snad si nechcete uhnat úžeh?“ V modrých očích toho hochu se zaleskla divoká nespoutanost a jeho odpověď, kterou na mne vyštěkl jazykem Polynésanů, mne vyvedla z konceptu, stejně jako pobavila černoušky, kteří se rozprskli jako hejno zvonečků zelených.

Pan Wagstaff se celý rozčilený objevil hned za chlapcem. „Danieli! Okamžitě zpátky! *Danieli!* Já vím, že mě slyšíš! Bude výprask! Slyšíš? Dostaneš na zadek!“ Obrátil se k manželce. „Paní Wagstaffová! Vy snad chcete, aby z vašeho syna vyrostl divoch! Přinejmenším toho chlapce donuťte, aby chodil oblečený! Co si pomyslí pan Ewing?“

Kdyby se opovržení paní Wagstaffové vůči mladému manželovi nalahovalo, dalo by se prodávat jako jed na krysy. „Pan Ewing ať si myslí, co libo. Stejně zítra odpluje na svém pěkném škuneru a své názory si vezme s sebou. Na rozdíl od vás a mne, *pane Wagstaffe*, kteří zemřeme tady. A modlím se k Bohu, aby to bylo brzy.“ Obrátila se ke mně: „Můj manžel nemohl dokončit své vzdělání, pane, proto mu musím pohříchu desetkrát denně vysvětlovat věci naprosto zřejmé.“

Znechucen pohledem na páně Wagstaffovo ponížení z úst jeho ženy jsem se jen rezervovaně uklonil a odebral jsem se za plot. Slyšel jsem mužskou rozhorlenost pošlapanou ženským posměchem a svou pozornost jsem raději soustředil na nedaleko sedícího ptáčka, jehož vyzpěvování znělo mým uším takto: *Toby neví a nepoví, neee... Toby neví a nepoví...*

Můj průvodce se ke mně připojil nanejvýš zachmuřeně. „Přijměte laskavě mou omluvu, pane Ewingu, nervy paní Wagstaffové jsou dnes napjaté k prasknutí. Kvůli vedru a mouchám toho v noci mnoho nenaspala.“ Ujistil jsem ho, že na „věčné

odpůldne“ v Jižních mořích doplácení i lidé nejrobustnější fyziognoomie. Kráčeli jsme pod sliznatými kapradinami, podél zužujícího se ostrohu, nechutného vši tou plodností a chlupatými housenkami kyprými jako můj palec a padajícími ze spárů nádherné heliconicy.

Mladý muž mi vyprávěl, jak misie ujišťovala páně Wagstaffovu rodinu o jeho zamýšlené bezchybné výchově. Kazatel Horrox je sezdal hned druhého dne po jeho příjezdu do Nazarethu, zatímco byl ještě celý oslněný kouzlem tropů. (Proč Eliza Mappleová souhlasila s tímto sjednaným svazkem manželským, není jisté: Henry se domnívá, že zeměpisná šířka a klima vyvádí něžné pohlaví z rovnováhy a činí je povolnějším.) „Neduhy“ nevěsty páně Wagstaffovy, její skutečný věk a Danielova divoká povaha, vyšly na světlo sotva zaschly podpisy na jejich svatebních listinách. Otčím se pokusil své nové břímě tlouci, to však vedlo ze strany matky i nevlastního syna k tak „odpudivé rekriminaci“, že nevěděl, kam se obrátit. Namísto pomoci mu kazatel Horrox vyčinił, že je slaboch, a pravda je taková, že devět dní z deseti trpí jako Job. (Ať už je neštěstí páně Wagstaffovo jakkoli bolestné, což se dá srovnávat s červem hlodajícím v cerebrálních kanálkách?)

Ve snaze rozptýlit mudrujícího mládence skutečnostmi pohříchu praktičtějšími zeptal jsem se ho, nač leží v kostele taková hojnost netknutých biblí (popravdě řečeno jsem tak usuzoval jen podle pisívek knižních). „Správně by vám to měl povědět kazatel Horrox, avšak stručně, misie v Matavia Bay jako první přeložila Slovo boží do polynéštiny a domorodí misionáři s těmi biblemi dosáhli takového množství obrácení na víru, že obecní starší Whitlock – jeden ze zakladatelů Nazarethu, který je již po smrti – přesvědčil misii, aby tentýž experiment vyzkoušela i tady. Kdysi dávno se učil u highgateského rytce, víte? A tak spolu se zbraněmi a nejrůznějšími nástroji přivezli první misionáři i tiskařský lis, papír, láhve s barvami, kasy s literami a rysy. Do deseti dnů od založení Bethlehem Bay vytiskli pro misijní školu na tři tisíce modlitebních knih, dokonce ještě dříve, než si zryli zahrádky. Pak přišlo nazarethské evangelium

a šířilo Slovo boží ze Společenských i na Cookovy ostrovy a na Tongu. Dnes už je lis celý zrezlý a my máme tisíce biblí, které čekají na svého majitele, a proč to?“

Neodvážil jsem se hádat.

„Není dost indiánů. Lodi přivážejí chorobný prach, černí ho vdechnou, opuchnou a padají jako mouchy. Přežijí poučujeme o monogamii a manželství, jejich svazky ale nejsou plodné.“ Přistihl jsem se, jak uvažuji, kolik měsíců uplynulo od chvíle, kdy se pan Wagstaff naposledy usmál. „Zabíjet, co byste rád opatroval a napravoval,“ vyjádřil se nakonec, „takový zdá se být běh věcí.“

Pěšina končila u moře, na drolícím se „ingotu“ černého korálu, který měl dvacet yardů do délky a výšku dvou mužů. „Říkají tomu *marae*,“ sdělil mi pan Wagstaff. „Slyšel jsem, že se vyskytují po celých Jižních mořích.“ Vyškrábali jsme se nahoru a mně se otevřel pěkný výhled na *Věstkyni*, pro zdatného plavce jen pár temp odsud. (Finbar vyléval přes okraj paluby sud a na vrcholku vratiplachty jsem spatřil i Autuovu tmavou siluetu – právě skasával přední oblohovou plachu.)

Tázal jsem se po původu a účelu *marae* a pan Wagstaff mi stručně vyhověl: „Před pouhou jednou generací přesně na těchto kamenech, kde právě stojíme, provozovali indiáni své hulákání, pouštění žilou a obětování svým falešným modlám.“ Myšlenky se mi zatoulaly zpátky na Hodovní pláž na ostrově Chatham. „Kristovi strážci teď každého černocho, který sem byt jen vstoupí, řádně zbičují. Domorodé děti už ani neznají jména těch starých model. Dnes už tu zbyla jen krysí hnízda a kamenná suť. A v to se jednoho dne obrátí každá víra. Krysí hnízda a suť.“

Zahalily mne okvětní plátky a vůně plumérií.

*

Mou sousedkou u večeře byla paní Derbyshireová, vdova, které už táhlo na šedesátku a která byla hořká a tvrdá jako žalud. „Přiznávám svou nechut k Američanům,“ řekla mi u stolu. „Ve válce vedené v roce 1812 zabili mého předraženého strýce Samuela,

plukovníka dělostřelectva Jeho Veličenstva.“ Vyjádřil jsem jí (neupřímou) soustrast, dodal jsem však, že bez ohledu na skutečnost, že mého předraženého otce zabili v témže válečném konfliktu Angličané, jsou někteří z mých nejbližších přátel Britové. Doktor se zasmál snad až příliš hlasitě a vyhrkl: „Hurá, Ewingu!“

Paní Horroxová vychýlila kormidlo konverzace dříve, než jsme stačili najet na útes. „Vaši zaměstnavatelé projevili značnou důvěru ve vaše schopnosti, pane Ewingu, když vám svěřili záležitost vyžadující tak dlouhé a namáhavé cestování.“ Odpověděl jsem, že je to přesně tak, že jsem dostatečně zkušený notář, aby mi mohl být můj současný úkol svěřen, zároveň ale ještě natolik mladý, abych jej byl nucen přijmout. Mé skromnosti bylo odměnou uznané pomlaskávání.

Když kazatel Horrox pronesl modlitbu nad mísami želví polévky a vyžádal si Boží požehnání ke svému novému podniku s kapitánem Molyneuxem, rozhovořil se, zatímco jsme jedli, na své nejmilejší téma: „Vždy jsem byl neochvějně přesvědčen, že se Bůh v našem civilizovaném světě projevuje nikoli prostřednictvím zázraků doby biblické, nýbrž skrze pokrok. Právě pokrok vede Lidstvo vzhůru po žebří blíž k Bohu. Nikoli po žebří Jákobovu, spíše po žebříku civilizace, když dovolíte. A nejvýše ze všech ras na něm stojí Anglosasové. Latinové jsou o příčel či dvě níže. Ještě níže pak jsou Asiaté – pilná rasa, to nikdo nepopře, avšak postrádající naši árijskou udatnost. Sinologové tvrdí, že kdysi aspirovali na velikost, kde však mají svého žlutého Shakespeara, he, nebo svého šikmookého da Vinciho? Je to tak a jinak. Pod nimi máme černochy. Ty dobrosrdečné lze naučit, aby se věnovali blahodárné práci, avšak takový nezkontrolovatelný negr, to je vtělený ďábel! Rovněž americký indián je schopen užitečné činnosti na kalifornských *barrios*, není-liž pravda, pane Ewingu?“

Odpověděl jsem, že je.

„Nu a co naši Polynésané. Návštěvník Tahiti, O-hawaii nebo Bethlehemu, když na to přijde, bude se mnou zajedno, tichomořští ostrované si mohou pod pečlivým vedením osvojit A-B-C v psaní,

počtech a zbožnosti, a tudíž postoupit před černochoy a soupeřit s Asiaty v přičinlivosti.“

Henry ho přerušil, aby poznamenal, že Maorové dospěli již k D-E-F v merkantilismu, diplomacii a kolonialismu.

„Což jen dokládá má slova. Poslední přicházejí ony nejnižší a nejmenší ‚nekultivovatelné rasy‘, australští domorodci, Patagonci, nejrůznější africké národy et cetera, jediný stupínek nad velkými opicemi a tuze zatvrzelí vůči Pokroku, pročez se obávám, že stejně jako u mastodontů a mamutů je spěšný ‚pád ze žebříku‘ – hned za jejich bratranci Guanchi, Kanářany a Tasmánci – tou nejlaskavější vyhlídkou.“

„Máte na mysli,“ kapitán Molyneux dojedl polévku, „vymření?“

„Tak, kapitáne, přesně tak. Přírodní zákon a Pokrok jdou ruku v ruce. Již toto století bude svědkem, jak člověčí kmeny naplní ona proroctví vepsaná do rysů jejich rasy. Nadřazení zredukuje přelidněné divochy na přirozené počty. Mohou z toho být nepříjemné scény, avšak mužové obdaření intelektuální odvahou nesmějí ustoupit. Nadejde slavný řád, kdy všechny rasy poznají a přijmou, ano, přijmou své místo na Božím žebří civilizačním. Bethlehem Bay nabízí možnost spatřit nadcházející úsvit.“

„Amen, kazateli,“ řekl kapitán Molyneux. Jakýsi pan Gosling (snoubenec Horroxovy nejstarší dcery) mu v upoceném obdivu tiskl ruce. „Jestli mohu být tak smělý, pane, připadá mi to téměř jako... ano, osudová ztráta, nechat váš teorém nepublikovaný, pane. ‚Horroxův civilizační žebř‘ by osvětlil Královskou společnost!“

Kazatel Horrox zavrtěl hlavou: „Nikoli, pane Goslingu, má práce je zde. Tichomoří musí sobě nalézt dalšího Descartesa, dalšího Cuviera.“

„To je od vás moudré, kazateli,“ pravil Henry, tleskl po jakémsi poletujícím hmyzu a zkoumal jeho pozůstatky, „že si takové myšlenky necháváte pro sebe.“

Náš hostitel nedokázal zakrýt podrážděnost: „Jakpak to?“

„Nuže, po bližším přezkoumání je zřejmé, že ‚teorém‘ je nadbytečný tam, kde postačí jednoduchý zákon.“

„Jaký zákon máte na mysli, pane?“

„První z ‚Gooseových dvou zákonů přežití‘. Zní takto: ‚Slabí jsou masem, které silní pojídají.‘“

„Váš ‚jednoduchý zákon‘ je však slepý k fundamentální záhadě, a sice proč mají bílé rasy nadvládu nad světem?“

Henry se uchechtl a nabil imaginární mušketu, zalíčil, přivřel oko a pak společnost polekal svým: „*Prásk! Prásk! Prásk!* Vidíte? Dostal jsem ho, než stačil fouknout a vystřelit šíp z foukačky!“

Paní Derbyshireová jen vystrašeně vydechla: „Och!“

Henry pokrčil rameny. „Kde máte jakou fundamentální záhadu?“

Kazateli Horroxovi došla dobrá nálada. „Vy zastáváte názor, že bílé rasy nevládnou světu z milosti Boží, nýbrž mušketou? Takové tvrzení je ovšem tatáž záhada toliko oděná do vypůjčeného šatu! Jak to přišlo, že se muškety dostalo bílému muži a ne řekněme Eskymákovi nebo Pygmejovi, ne-li velebnou vůlí Všemocného?“

Henry pravil: „Naše zbraně nám nespadly jednoho rána jen tak do klína. Není to žádná *mana* nebeská. Od Agincourtu bílý muž vyvíjel a zdokonaloval vědy o střelném prachu, takže naše novodobé armády mohou nasadit muškety po desítkách tisíc! A teď se mne zeptáte, proč právě my, árijci? Proč ne třeba Jednonožci z Uru nebo Mandrakové z Mauritia? To proto, kazateli, že ze všech ras, co jich na světě je, naše láska k bohatství, zlatu, koření a nadvládě, ano, nejvíce ze všeho k přeslaské nadvládě, je nejvášnivější, nejnenasytnější a nejbezohlednější. Tato láska – nebo spíš chamtivost – ano, právě ta žene náš Pokrok kupředu, a je-li to z úradku Božího či ďáblova, to nevím. Ani vy to nevíte, pane. A ani mne to nezajímá. Svému Stvořiteli jsem toliko vděčen, že mne vrhl na stranu vítězů.“

Henryho otevřenost byla mylně vykládána jako nezdvořilost a kazatel Horrox, Napoleon této rovníkové Elby, zrůžověl pohoršením. Složil jsem naší hostitelce poklonu za její polévku (i když po pravdě mé bažení po vermicidu mi činí obtížným pozřít cokoli vyjma nejprostší stravy) a otázal jsem se, zda se želvy loví na okolních plážích, nebo se dovážejí zdaleka.

Když jsme později již leželi v dusné tmě v postelích a nechali se odposlouchávat gekony, svěřil se mi Henry, že dnešní ordinace byla „přehlídkou hysterických, od slunce připečených ženských, kterým netřeba léků, nýbrž obchodníků punčochovým zbožím, čepičářů, voňavkářství a jiných pastí, do nichž se toto pohlaví nechává tak rádo lapit“. Upřesnil pak, že jeho konzultace byly z jedné desetiny lékařské a ze zbylých devíti tlachání. „Přísahají, že jejich manželé obšťastňují domorodé ženy a ony samy pak žijí ve smrtelné hrůze, že „něco“ chytí. Jedna po druhé vyťahovaly kapesníky.“

Jeho svěřování mne zneklidňovalo a navíc jsem se odvážil říct, že svůj nesouhlas s naším hostitelem mohl vyjádřit poněkud obezřetněji. „Nejdražší Adame, já jsem se přece vyjádřil obezřetně, a to nemálo! Toužil jsem na toho starého blázna zakřičet: „Nač se diletantsky hrabat v prosté pravdě, že ženeme tmavší rasy do hrobu, jen abychom se zmocnili jejich země i s jejím bohatstvím? Vlci také nevysedávají v jeskyních a nekonstruují nenasyté teorie o rasách, jen aby ospravedlnili, že sežerou stádo ovcí! Skutečnou intelektuální odvahou je obejít se bez těchto zástěrek a připustit, že všechny národy jsou bezohledně dravé, avšak bílí dravci se svým smrtelným duetem choroboplodného prachu a palných zbraní jsou přímo vzorem dravosti *par excellence*, ale co na tom?““

Rozčiluje mne, že věci oddaný léčitel a laskavý křesťan může podlehnout takovému cynismu. Požádal jsem ho o druhý Gooseův zákon přežití. Henry se ušklíbl do tmy a odkašlal si. „Druhý zákon přežití říká, že žádný druhý zákon *není*. Sežer, nebo budeš sežrán. Nic víc.“ Brzy poté začal chrápat, můj červ mne však udržoval v bdělosti, dokud nezačly hvězdy pohasínat. Vykrmení gekoni mi měkce našlapovali na pokrývku.

Úsvit byl upocený a šarlatový jako mučenka. Domorodci stejně jako domorodky se plahočili „hlavní třídou“ na církevní plantáže na

kopci, kde pracovali, dokud nezačal být odpolední žár nesnesitelný. Ještě než přijel člun, aby nás s Henrym odvezl zpátky k *Věštkyni*, šel jsem se podívat, jak domorodci motyčkami vyrývají plevel z kopry. Toho rána na ně shodou náhod dohlížel mladý pan Wagstaff, který nám poslal domorodého chlapce pro kokosové mléko. Zdržel jsem se dotazů na jeho rodinu a on se o ní rovněž ani slovem nezminil. Měl u sebe bič. „Sám ho ale zřídka užiji, na to tu mám Strážce Krista Krále. Já jen dohlížím na dozorce.“

Tři z těchto hodnostářů sledovali své druhy, předzpívávali církevní písně (jakousi obdobu námořnických popěveků) a trestali zahaleče. Pan Wagstaff tíhl ke konverzaci méně než včera a mé poznámky nechával rozplynout v tichu rušeném pouze zvuky džungle a nádeníků. „Domníváte se, že činíme ze svobodných národů otroky, není-liž pravda?“

Vyhnul jsem se odpovědi tím, že jsem řekl, že nám pan Horrox vysvětlil, jak svým úsilím platí za výhody Pokroku, jež jim misie přináší. Pan Wagstaff mne neslyšel. „Existuje kmen mravenců nazývaný zotročovači. Tento hmyz napadá kolonie obyčejných mravenců, krade jim vajíčka a odnáší si je do vlastních mravenišť. Po vylihnutí se tito ukradení otroci stávají dělníky většího impéria a nikdy je ani ve snu nenapadne, že byli kdysi uneseni. Jestli to chcete vědět, Pán Jehova tyto mravence stvořil jako vzor, pane Ewingu, ano, jako jakousi mapu.“ Pohled páně Wagstaffův byl obtěžkán prastarým příštím. „Aby si v ní všichni obdaření zrakem mohli číst.“

Lidé proměnlivé náтуры mne znervózňují a pan Wagstaff byl jedním z nich. Omluvil jsem se a odebral jsem se na další návštěvu, konkrétně do učebny. Malí Nazareťané obou barev pleti zde studují Písmo svaté, aritmetiku a to své A-B-C. Paní Derbyshireová vyučuje chlapce a paní Horroxová dívky. Odpoledne mají bílé děti navíc tři hodiny výuky dle osnov příslušejících jejich společenskému postavení (jakkoli Daniel Wagstaff zdá se býti imunním vůči úskokům svých vzdělavatelek), zatímco jejich tmavší kamarádi se až do klekání připojují k rodičům a pracují s nimi na polích.

Na mou počest byla uspořádána krátká prověrka. Deset děvčat, pět bělošek a pět černošek, zarecitovalo Svatá přikázání. Načež mne počastovali písní „Ó, domove, kde tys, tam láska“, doprovázela je paní Horroxová na pianino, jehož minulost byla slavnější než jeho současnost. Dívky pak byly vyzvány, aby návštěvníkovi kladly otázky, avšak jen bílé slečny zvedaly ruce. „Znáte George Washingtona, pane?“ (Bohužel ne.) „Kolik koní zapřaháte do kočáru?“ (Můj tchán má čtyři, já však raději sedlám jezdeckého koně.) Ta nejmenší chtěla vědět, jestli „mravence taky bolí hlava?“ (Kdyby posměšky spolužaček nedohnaly tazatelku k slzám, stál bych tam nad tou otázkou doted.) Řekl jsem studentkám, aby se v životě držely bible a poslouchaly starší a rozloučil jsem se. Paní Horroxová mi pověděla, že odjíždějící hosté kdysi dostávali na rozloučenou věnec plumérií, členové církevní rady však považují plumérie za nemravné. „Jestli dnes povolíme věnce, bude to zítra tanec. A když to bude zítra tanec...“ Pokrčila rameny.

Škoda.

*

Ještě dopoledne muži naložili náklad a *Věštyně* byla vyvečena ze zátoky proti nepříznivému větru. Henry a já jsme se uchýlili do jídelny mužstva, abychom se vyhnuli vodní tříšti a klení. Můj přítel se pustil do skládání eposu v byronských strofách nazvaného „Skutečný příběh Autuy, posledního Moriora“ a přerušuje mé psaní deníku, aby se zeptal, co se lépe rýmuje: „Krve proud“, „Bahna sloup“, „Robin Hood“?

Připomínám si zločiny, které pan Melville připisoval tichomořským misiím ve svém nedávném líčení *Taipei*. Nemohli by podobně jako kuchaři, lékaři, notáři, duchovní, kapitáni a králové být i hlasatelé evangelia někteří dobří a někteří špatní? Snad by indiáni ze Společenských či Chathamských ostrovů byli šťastnější, kdyby zůstali „neobjevení“, jenomže tvrdit něco takového je jako chtít modré z nebe. Neměli bychom spíše zatleskat úsilí pana Horrox a

jeho bratří, že pomáhají indiánům lézt po „civilizačním žebří“ vzhůru? Není vzestup jejich jedinou spásou?

Odpověď neznám a nevím ani, kam se poděla jistota mých mladších dnů.

Za noci, již jsem trávil na faře Horroxových, se mi do kajuty vloupal zloděj, a když ten zavrženíhodný ničema nenašel klíč (ten nosím kolem krku) od mého lodního kufru vyrobeného ze dřeva chlebovníku, pokusil se zámek rozbít. Kdyby se mu to bývalo povedlo, bylo by z listin a dokladů pana Musbyho krmení mořských koníků. Kéž by tak byl náš kapitán uhněten ze stejně důvěryhodného těsta jako kapitán Beale! Neodvážil jsem se panu Molyneuxovi svěřit své cennosti do opatrovnictví a Henry mne varoval, abych nešťoural do vosího hnízda tím, že bych pokus hlásil panu Boerhaavemu, nechci-li, aby vyšetřování pobídlo každického zlodějíčka na palubě, aby zkusil své štěstí, jakmile se otočím zády. Dávám mu za pravdu.

Pondělí 16. prosince

Dnes o polednách stálo slunce přímo v nadhlavníku, což spustilo onen poprask známý jako „překračování lajny“, při němž musí „panicové“ (ti členové posádky, kteří poprvé přeplouvají rovník) snášet všelijaké útrapy a ponižování, jaké si na ně námořníci pořádající tento ceremoniál vymyslí. Rozumný kapitán Beale na cosi takového nemarnil při naší cestě k Austrálii časem, posádka *Věstkyně* se ale o zábavu připravit nedala. (Považoval jsem veškeré představy o „zábavě“ za něco, co musí být panu Boerhaavemu z duše odporné, dokud jsem nepoznal, jaké krutosti se pod tímto označením skrývají.) Finbar nás informoval, že oněmi dvěma „panici“ jsou Rafael a Bentnail. Druhý z obou jmenovaných sloužil na moři již dva roky, plavil se však výhradně na trase Sydney-Kapské Město.

Při noční hlídce muži zavěsili nad přední palubou ochrannou plachtu a shromáždili se kolem kotevního vratidla, kde „král Neptun“ (Pocock navlečený ve směšné róbě a s parukou z mopu) konal soud. Panicové byli připoutáni ke krakorci jako dva svatí Sebastíani. „Felčar a pan Husí brk!“ zvolal Pocock, když nás s Henrym uviděl. „Zdaliž přicházíte, abyste zachránili naše panenské sestřičky před mou prašivou kládou?“ Pocock vulgárně poskakoval s lanovým trnem a námořníci za obscenního řehotu tleskali. Henry se smíchem odsekl, že má své panny raději bezvousé. Pocock mu to oplatil poznámkou o panenských vousech, kterou pro její oplzlost již nelze zaznamenat.

Jeho obrejené veličenstvo se obrátilo zpátky ke svým obětem. „Bentnaile z Kapského Města, ničemo z města trestanců, jsi připraven vstoupit do řádu Synů Neptunových?“ Rafael, jehož klukovskou bojovnost poněkud povzbudily všechny ty šaškoviny, křepce odvětil: „Ano, vaše lordstvo!“ Bentnail jen mrzoutsky přikývl. Neptun zařval: „Kdepáááák! Ne, dokud vám neoholíme ty zatracené šupiny! Sem s mejdlem na holení!“ Torgny si pospíšil se džberem téru, který pak štětkou naplácali zajatcům na tváře. Načež se objevil Guernsey převlečený za královnu Amfitrité a odstranil jim tér břitvou. Muž z Kapského Města klel jako pohan, což vzbuzovalo všeobecné veselí a způsobilo nejedno „sklouznutí“ břitvy. Rafael měl tolik zdravého rozumu, že snášel trýznění v tichosti. „Lepší, mnohem lepší,“ pochvaloval si Neptun, dokud nezařval: „Zavažte jim oběma oči a mladýho ničemu předvedte do mé soudní síně!“

„Soudní síní“ byl sud slané vody, do níž Rafaela šoupli hlavou napřed, chlapi pak sborově počítali do dvaceti, načež Neptun rozkázal, aby jeho „dvořani vylovili nového občana“! Rozvázali mu oči a opřeli chlapce o štítnici, aby se vzpamatoval.

Bentnail se podvoloval méně ochotně. Hulákal: „Pracky pryč, vy zk—é!“ Král Neptun strašlivě zakoulel očima. „Ta huba nevymáchaná potřebuje pobejt v láku dobrejch čtyřicet, mládenci, jinak za sebe neručím!“ Po napočítání do čtyřiceti sakrujícího Afrikánce vytáhli. „Do jednoho vás zabiju, vy dobytci, přísahám,

že...” Za všeobecného jásání ho ponořili na dalších čtyřicet. Když Neptun prohlásil, že si trest odpykal, už se jen dusil a zvracel. Pan Boerhaave ta alotria ukončil a nejnovější Synové Neptunovi si očistili obličej cupaninou a toaletním mýdlem.

Finbar se pochechtával ještě u večeře. Mne krutost nikdy nebavila.

Středa 18. prosince

Šupinaté moře, větřík sotva zavane, teplota zůstává na 90° Fahrenheita. Posádka si vyprala hamaky a rozvěsila je, aby uschly. Bolesti hlavy mne začínají sužovat každý den časně ráno a Henry mi znovu zvýšil dávky vermicidu. Modlím se, aby mu nedošly zásoby dřív, než zakotvíme u O-hawaii, protože bez tíšeni by mi bolesti pukla lebka. Jinak mého doktora na *Věštkyňi* neustále zaměstnávají erysipely a biliózní cholera.

Dnešní přerušovanou odpolední siestu zkrátil jakýsi řev, proto jsem vyšel na palubu a uviděl, že námořníci ulovili a z vody vytáhli mladého žraloka. Poměrně dlouho se zmítal ve vlastní jasně rudé šťávě, než ho Guernsey prohlásil za dočista mrtvého. Jeho tlama a oči mi připomněly Tildinu matku. Finbar rozporcoval tělo přímo na palubě a v kuchyni se mu dokonce nepodařilo zničit jeho šťavnatost (dřevnatá treska). Pověřivější námořníci tuto hostinu odmítali a odůvodňovali to tím, že o žralocích se všeobecně ví, že požírají lidi, pročez pozřít žraloka je zprostředkovaný kanibalismus. Pan Sykes strávil užitečné odpoledne tím, že z kůže oné rozměrné ryby vyráběl smirkový papír.

Pátek 20. prosince

Že by ze mě tloustli švábi, zatímco spím? Dnes ráno mě jeden vzbudil tím, že se mi špacíroval po obličeji a snažil se nažrat z mé nosní dírky. Byl nejméně šest palců dlouhý! Popadlo mne divoké nutkání toho obrovitého brouka zabít, v té temné stísněné kajutě byl ale ve výhodě. Postěžoval jsem si Finbarovi, který mě vybídl, abych zaplatil dolar za „krysu speciálně cvičenou na šváby“. Později mi bude bezpochyby chtít prodat „kočku na krysy“, aby se postarala o krysu, načež budu potřebovat psa na kočku, a kdož ví, kde to všechno skončí?

Neděle 22. prosince

Vedro, je takové vedro, že se celý rozpouštím a všechno mě svědí a jsem samý puchýř. Dnes ráno jsem se probudil do nářku padlých andělů. Naslouchal jsem v kajutě, okamžiky se měnily v minuty a já se ptal, jakou novou špatnost si na mě červ připravuje, když tu jsem rozpoznal výkřik přicházející ze shora: „Tamhle chrlí!“ Otevřel jsem světlík, bylo ale ještě příliš šero, a tak jsem se navzdory slabosti vyškrábal po schůdcích nahoru. „Tamhle, pane, tam!“ Rafael mne jednou rukou přidržoval za zápěstí a druhou ukazoval. Pevně jsem se uchopil zábradlí, protože jsem měl nejisté nohy. Chlapec stále někam ukazoval. „Tamhle! Není to zázrak, pane?“ V příšeří jsem pouhých třicet stop napravo od přídě spatřil gejzír. „Šestihlavý hejno!“ vykřikl Autua z výšky. Uslyšel jsem dýchání kytovců a pak jsem ucítil i kapičky ze spršky, která na nás dopadla! Musel jsem s tím chlapcem souhlasit, že nám dopřáli velkolepý pohled. Jedna velryba se vyhoupla vzhůru a pak mezi vlnami zase dolů. Její ocas vytvořil siluetu proti zružovělému východnímu nebi. „Taková škoda,

že nejsme velrybářskej člun, to vám teda povím,“ postěžoval si Newfie. „V tý veliký támhle musí bejt dobrejch sto sudů vorvaňoviny!“ Pocock odsekl: „Já teda nelituju! Jednou jsem se plavil na velrybářský lodi a kapitán byl největší kruťas, jakýho jste kdy viděli, nějaký tři roky tady na *Věštkyni* jsou proti tomu nedělní projížďka jen tak pro plezír!“

Jsem zpátky v kajutě, odpočívám. Proplouváme rozsáhlým územím kytovců dlouhoploutvých. „Tamhle chrlí!“ se ozývá tak často, že už se nikdo neobtěžuje jít se podívat. Rty mám okoralé a loupou se.

Barvou jednotvárnosti je modrá.

Štědrý večer

Vichřice, rozbouřené moře, loď se tuze houpe. Mám tak oteklý prst, že mi Henry musel rozříznout snubní prstýnek, jinak by mohl bránit oběhu a způsobit počátek vodnatelnosti. Ztráta tohoto symbolu mého svazku s Tildou mne nadmíru rozesmutnila. Henry mi spílá, že jsem pošetilý, a tvrdí, že má žena by jistě kladla mé zdraví výše než dva týdny bez kovového kroužku. Má ho teď v úschově, protože zná v Honolulu španělského zlatníka, který ho za rozumnou cenu opraví.

Hod Boží

Po včerejší bouři se moře dme dlouhými vlnami. Za úsvitu, když byly sluneční paprsky ještě nízko pod nachovými mraky, vypadaly

jako zlatem postříkané horské hřbety. Vynaložil jsem veškeré úsilí, abych se doplahočil do jídelny mužstva, kde pánové Sykes a Green přijali mé a Henryho pozvání na soukromý vánoční pokrm. Finbar podával o něco méně nechutné jídlo, než je jeho zvykem, sestávající z „lobscouse“ (solené hovězí, zelí, sladké brambory a cibule), takže jsem byl schopen většinu toho dočasně pozřít. Švestkový knedlík nikdy švestku neviděl. Kapitán Molyneux vzkázal panu Greenovi, že se zdvojnásobuje příděl grogu, takže již při odpolední hlídce byli námořníci řádně opilí. Obvyklé saturnálie. Do ubohého kočkodana nalili spoustu piva a ten celý mumraj završil skokem přes palubu. Uchýlil jsem se do Henryho kajuty a společně jsme si předčítali druhou kapitolu z Matouše.

Večeře mi způsobila v útrokách pohromu a vynutila si časté návštěvy záchodků. Při té poslední na mne venku čekal Rafael. Omluvil jsem se, že musel kvůli mně čekat, on však zavrtěl hlavou, že ne, že naše setkání takhle sám zařídil. Svěřil se mi, že má starosti, a položil mi následující otázku: „Bůh vás vpustí, že jo, když se kajete... ať jste se dopustil čehokoli, nepošle vás... vždyť víte...“ Na tomto místě plavčík už jen zamumlal: „... do pekla?“

Připouštím, že má mysl se zaobírala víc trávením než teologií, a tak jsem jen plácl, že Rafael ve svém útlém věku těžko posbíral osudnou zásobu hříchů. Svítlna se zhoupla ve větru a já uviděl tvář mladého smělce zkřivenou trápením. I zalitoval jsem své lehkovážnosti a ujistil jsem ho, že milosrdenství Všemohoucího je vskutku nekonečné, že právě *tak jest radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činicím větší než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž pokání nepotřebují*. Zeptal jsem se Rafaela, zda se mi chce svěřit, ať už jako příteli, jako sirotek jinému sirotkovi nebo jako poměrně cizímu člověku. Pověděl jsem mu, že jsem si sám všiml, jak je v poslední době sklíčený, a povzdechl jsem si nad tím, jak tuze se změnil druhdy tak bezstarostný hoch, který v Sydney vstoupil na palubu s touhou uvidět širý svět. Ještě než zformuloval svou odpověď, donutil mne záchvat nevolnosti vrátit se na

záchodek. Když jsem vyšel ven, byl Rafael pryč. Nebudu v té záležitosti naléhat. Chlapec ví, kde mne hledat.

Později

Právě odbila sedmá, konec první hlídky. Červ mi v hlavě hlodá, jako by mi do lebky bušilo srdce zvonu. (Bolí mravence hlava? S radostí bych se nechal proměnit v mravence, jen abych se zbavil těch strašných bolestí.) Nechápu, jak může Henry a ostatní v tom ohlušujícím řevu nevázaného hýření a bezbožného zpěvu spát, avšak upřímně jim závidím.

Šňupl jsem si trochu vermicidu, žádnou úlevu mi už ale nepřináší. Sotva mi pomáhá cítit se alespoň zpola normálně. Vypravil jsem se na procházku po palubě, Davidovu hvězdu ale halily husté mraky. Několik střízlivých hlasů shůry (mezi nimi i Autuův) a pan Green u kormidla mne ujistili, že ne celá posádka je „pod parou“. Jak se loď houpala, kutálely se prázdné lahve z levoboku na pravobok a zase zpátky. Zakopl jsem o Rafaela omotaného kolem vrátku, v nečisté ruce prázdný pohár. Nahá prsa měl potřísněná okrovými zvratky. Že ten chlapec hledal útěchu v pití namísto u přítele v Kristu mne ještě víc zarmoutilo.

„Špatné svědomí ruší váš klid, pane Ewingu?“ ozval se těsně za mnou jakýsi dybbuk a já upustil dýmku. Byl to Boerhaave. Ujistil jsem Holanďana, že zatímco mé svědomí není ničím zatíženo, pochybuji, že by on mohl tvrdit totéž. Odplivl si přes zábradlí a usmál se. Kdyby mu tam na místě vyrazily tesáky a rohy, ani bych se byl nedivil. Přehodil si Rafaela přes rameno, plácl spícího plavčíka přes zadek a odnášel svůj omámený náklad k otvoru pro skládání zboží na zádi, aby se mu nepříhodilo nic zlého, jak jsem doufal.

Na Štěpána

Včerejší zápis mne odsuzuje do vězení výčitek svědomí po zbytek mých dnů. Jak zvráceně to zní, jak jsem byl uštěpačný! Je mi zle, když to musím napsat. Rafael se oběsil. Oběsil se na oprátce přehozené přes nižší ráhno hlavního stěžně. Na popraviště vystoupil někdy mezi koncem své hlídky a prvním zvoněním do další. Osud tomu chtěl, že jsem byl mezi těmi, kdož ho objevili. Nakláněl jsem se přes lodní roubení, neboť mi vyhánění červa způsobuje návaly nevolnosti. V modravém příšeří jsem uslyšel výkřik a spatřil pana Rodericka, jak vytřeštěně hledí k nebi. Tvář mu zkřivil zmatek následovaný neochotou uvěřit proměněnou v zármutek. Rty jako by pronesly slovo, žádné však nevyšlo. Ukázal na cosi, co nedokázal pojmenovat.

Houpalo se tam tělo, šedá postava otírající se o plachtu. Ve všech ubikacích propukl rámus, kdo ale co a na koho volal, si už nevybavím. *Věštkyňe* se zvedala a zase klesala, avšak Rafael tam visel téměř nehnutě jako olovnice. Ten roztomilý chlapec, bez života jak ovce u řezníka na špalku! Autua sešplhal dolů, nemohl však víc, než chlapce opatrně spustit. Zaslechl jsem, jak si Guernsay bručí: „Nemá se vyplouvat v pátek, pátek znamená smůlu.“

*

Mysl mi spaluje otázka *Proč?* Nikdo o tom nemluví, avšak Henry, který je stejně zděšen jako já, mi řekl, že mu Bentnail potají svěřil cosi o zvrácených sodomích, které chlapce postihly, a byl za tím prý Boerhaave a jeho ničemové. Ne jenom o Štědrém večeru, ale každou noc po mnoho týdnů.

Mou povinností je vysledovat tuto temnou řeku až k jejím pramenům a uplatnit vůči nim spravedlnost, jenomže já se sotva dokážu posadit a najíst, ach Bože! Henry říká, že seabemrskáčství nemá cenu tam, kde nevinność padla za oběť barbarství, jak to ale

mohu nechat jen tak být? Rafael byl stejně starý jako Jackson. Cítím nemohoucnost až k nesnesení.

Pátek, 27. prosince

Zatímco Henryho odvolali k ošetření úrazu, odvěkl jsem se do kajuty kapitána Molyneuxe, abych mu od plic řekl, co si myslím. Mou návštěvu nelibě nesl, já však nehodlal jeho ubikaci opustit, dokud mu nesdělím své obvinění, to jest, že Boerhaaveho banda trýznila Rafaela nočními bestialitami, dokud si hoch nevida možnost záchranu ani útěchy nesáhl na život. Kapitán se nakonec zeptal: „Vy pochopitelně máte důkazy o tomto zločinu, že? Dopis na rozloučenou? Podepsané svědectví?“ Všichni muži na lodi věděli, že mluvím pravdu! Kapitán si přece nemohl Boerhaaveho brutalitu neuvědomovat! Požadoval jsem vyšetření podílu prvního důstojníka na Rafaelově sebevraždě.

„Požadujte si, co chcete, pane pisálku!“ zařval kapitán. „To *já* rozhoduji, kdo se plaví na *Věštkyni*, kdo udržuje disciplínu, kdo vychovává plavčíky, ne nějaký zatracený pisálek, ani jeho fantazírování a už vůbec ne nějaké zatracené vyšetřování! Odejďte, pane, a čert aby vás vzal!“

Učinil jsem tak a okamžitě jsem se srazil s Boerhaavem. Zeptal jsem se ho, jestli mne hodlá zamknout u sebe v kajutě se svými ničemy a jestli pak bude taky doufat, že se ještě před svítáním oběsím. Vycenil na mne tesáky a hlasem plným vzteku a nenávisti mi uštědřil toto varování: „Páchne z vás rozklad, pisálku, a žádný z mých mužů by se vás ani nedotkl ze strachu, že by to od vás chytíl. Vy totiž na tu svou horečku brzo umřete.“

Vzal jsem rozum do hrsti a upozornil jsem ho, že notářů Spojených států se nezbaví tak pohodlně jako plavčíků. Jsem

přesvědčen, že uvažoval o mém uškrcení. Je mi ale příliš zle, než abych se zalekl holandského sodomity.

Později

Mé svědomí sužují pochybnosti a jejich obvinění zní spoluvina. Nedal jsem snad právě já Rafaelovi dovolení spáchat sebevraždu, tedy souhlas, o nějž usiloval? Kdybych býval vytušil jeho trápení, když jsme spolu naposledy mluvili, pochopil jeho záměr a odpověděl mu: „Ne, Rafaeli, Pán nemůže odpustit *zamýšlenou* sebevraždu, protože kajícnost nemůže být skutečná, *předchází-li* zločinu,“ mohl ten hoch ještě stále dýchat. Henry tvrdí, že jsem to nemohl vědět, protentokráté však jeho slova v mých uších znějí naprázdno. Ach, neposlal jsem to ubohé nevinné dítě do pekel?

Sobota 28. prosince

Představení laterny magiky v mé mysli mi ukazuje chlapce, jak bere lano, šplhá na stěžeň, váže smyčku, uklidňuje se, oslovuje svého stvořitele a spouští se do prázdna. Cítil vyrovnanost nebo strach, když se propadal do tmy? Křupnutí šije.

Kdybych to byl věděl! Mohl jsem tomu dítěti pomoci zběhnout z lodi, odvrátit osud stejně jako Channingovi ten můj, nebo jsem mu mohl vysvětlit, že žádná tyranie nevládne napořád.

Věstkyně vytáhla každičký kousíček plachtoviny, letí jako ďábel (ne snad kvůli mně, nýbrž protože se začal kazit náklad) a každý den udělá 3° šířky. Je mi nepředstavitelně zle a zdržuji se pouze ve své

kobce. Boerhaave si, tuším, myslí, že se před ním schovávám. Kojí se klamnou nadějí, neboť spravedlivá odplata, již svolávám na jeho hlavu, je jedním z mála plamenů nehasnoucích pod mou strašlivou malátností. Henry na mne naléhá, abych pokračoval v psaní deníku a zaměstnal tak mozek, mé pero však těžkne a je čím dál tím neohrabanější. Dopluli jsme do Honolulu za pouhé tři dny. Můj oddaný lékař mi slíbil, že mne doprovodí na břeh, nebude šetřit na účinných utišujících prostředcích a zůstane u mého lůžka až do mého úplného uzdravení, a to i v případě, že by *Věštkyně* musela do Kalifornie odplout bez nás. Bůh žehnej tomuto nejznamenitějšímu z mužů. Dnes již více napsat nemohu.

Neděle 29. prosince

Daří se mi tuze špatně.

Pondělí 30. prosince

Červ znovu řádí. Popraskaly jeho jedové váčky. Mučí mne bolesti, proleženiny a strašlivá žízeň. Oahu je stále ještě dva nebo tři dny severně odsud. Smrt je vzdálená pouhé hodiny. Nemohu pít, ani si nevzpomenou, kdy jsem naposledy jedl. Donutil jsem Henryho, aby mi slíbil, že tento deník doručí Bedfordovi v Honolulu. Odtamtud se dostane k mé truchlící rodině. Přisáhá, že ho tam musím dovézt sám a po svých, nedělám si však žádných nadějí. Henry učinil, co bylo v jeho pozoruhodných silách, můj parazit je však příliš zhoubný a já musím svou duši poručit stvořiteli.

Jacksone, až z tebe bude dospělý muž, nedovol, aby tě profese odvedla od tvých milovaných. Během oněch měsíců, kdy jsem byl daleko od domova, myslel jsem na tebe i na tvou matku s láskou, a kdyby se snad stalo...*

Neděle 12. ledna

Pokušení začít oním věrolomným koncem je silné, autor tohoto deníku je však povinen zachovat skutečnou chronologii. Na Nový rok mnou lomcovaly tak příšerné bolesti hlavy, že jsem si Gooseův lék bral každou hodinu. Nedokázal jsem snášet houpání lodi, proto jsem setrval na lůžku ve své kajutě, zvracel jsem, přestože mé útroby byly prázdné, a roztrásala mne ledově žhoucí horečka. Mou churavost nebylo možno před posádkou již déle skrývat a mou kajutu dali do karantény. Goose sdělil kapitánu Molyneuxovi, že můj parazit je přenosný, čímž vyšel najevo zářný příklad jeho nesobecké odvahy. (Spoluúčast kapitána Molyneuxe a Boerhaaveho na následujícím protiprávním jednání nelze prokázat ani vyloučit. Boerhaave mi sice přál jen to nejhorší, přesto jsem nucen připustit nepravděpodobnost, že by se podílel na níže uvedeném zločinu.)

Vybavuji si, jak jsem se vynořil z horečnatých mělčin. Goose byl na pouhý palec ode mne. Jeho hlas přešel do láskyplného šepotu: „Nejdražší Ewingu, váš červ se zmítá ve smrtelné agónii a vypuzuje poslední kapičky svého jedu! Musíte vypít projímadlo, aby se vyloučily jeho zvápenatělé zbytky. Usnete po něm, až se však vzbudíte, bude červ, jenž vás tak mučil, pryč! Konec vašeho utrpení se kvapem blíží. Otevřete hezky ústa, už naposledy, nejdražší příteli... tak, je to hořké a nepěkně to páchne, je v tom totiž myrha, ale šup tam s tím, pro Tildu a Jacksona...”

** Zde přešel otcův rukopis v křečovitou nečitelnost. – J. E.

Mých rtů se dotkla sklenička a Goose mi podepřel hlavu. Pokusil jsem se mu poděkovat. Lektvar chutnal po kalové vodě ze dna lodi a po mandlích. Goose mi zvedl hlavu a hladil mi ohryzek, dokud jsem to nepolkl. Čas plynul, netuším, kolik hodin uběhlo. Vrzání mých kostí a lodního žebrovi splynulo v jedno.

Kdosi zaklepal. Tmu kajuty změkčilo světlo a já uslyšel z chodbičky Gooseův hlas: „Ano, pane Greene, mnohem lépe! Ano, to nejhorší má za sebou. Přiznám se vám, že jsem měl veliké obavy, panu Ewingovi se ale vrací barva a zesílil mu pulz. Už jen hodinu? Skvělá zpráva. Ne, ne, právě usnul. Povězte kapitánovi, že dnes večer vystoupíme na břeh – kdyby mohl vzkázat a zařídit nám ubytování, jsem si jist, že tchán pana Ewinga by na takovou laskavost jistě nezapomněl.“

Gooseova tvář mi opět vplula do zorného pole. „Adame?“

Na dveře zaklepala jiná pěst. Goose zaklel a odplul pryč. Nemohl jsem už hýbat hlavou, zaslechl jsem ale Autuu, jak se domáhá: „Vidět pan Ewing!“ Goose mu nařídil, ať se klidí pryč, jenomže houževnatého indiána není tak snadné zastrašit. „Ne! Pan Green povědět on líp! Pan Ewing zachránit mi život! To povinnost!“ Goose pak Autuovi pověděl následující: že prý v Autuovi vidím přenašeče choroby a ničemu, který chce zneužít mé neduživosti, aby mne obral i o knoflíky od vesty. Prý jsem ho úpěnlivě prosil, aby „toho z... negra držel ode mne dál!“, a dodal, že dokonce lituji, že jsem mu zachránil ten jeho hanebný krk. S tím zabouchl dveře a zastrčil závoru.

Proč Goose takhle lhal? Proč tak zarytě odmítal, aby mne kdokoli jiný viděl? Odpověď zvedla petlici na dveřích podvodu a hrůzostrašná pravda tyto dveře vyvrátila. Doktor byl totiž travič a já jeho oběť. Od samého začátku mé „léčby“ mne postupně svým „lékem“ zabíjel.

A co můj červ? Pouhá smyšlenka vnucená mi silou jeho sugescí! Goose a doktor? Nikoli, potulný, vraždící podvodník zneužívající důvěry!

Snažil jsem se vstát, ta zlá tekutina, již do mne můj sukubus před okamžikem nalil, však připravila mé údy o sílu tak dokonale, že jsem

jimi dokázal sotva pohnout. Pokoušel jsem se volat o pomoc, plíce se však neplnily vzduchem. Slyšel jsem Autuovy kroky vzdalovat se po lodním schodišti a modlil jsem se k Bohu, aby ho přivedl zpátky, Jeho záměry ale byly jiné. Goose se vydrápal po laně až k mému kavalci. Uviděl mé oči. Spatřiv můj děs odhodil ten démon masku.

„Cože to povídáte, Ewingu? Jak vám mám rozumět, když tu takhle blábolíte a slintáte?“ Jen jsem slabounce zakňučel. „Nechte mne hádat, co se mi pokoušíte říct: ‚Ach, Henry, byli jsme přátelé, jak jste mi to, Henry, mohl udělat?‘“ Odříz mi z krku klíč, a zatímco se pachtil s mým kufrem, pokračoval: „Lékaři jsou zvláštní bratrstvo, Adame. Pro nás lidi nejsou posvátné bytosti stvořené k obrazu Všemohoucího, kdepak, lidi jsou kusy masa; tuhé a samá choroba, přesto však masa dobrého k napíchnutí na rožeň.“ Napodobil můj hlas – velice zdařile: „‚Proč ale právě já, Henry, což nejsme přátelé?‘ Nuže, Adame, i přátelé jsou z masa. Je to až směšně jednoduché. Potřebuji peníze a bylo mi řečeno, že ve vašem kufru je hotové jmění, a kvůli němu jsem vás zabil. Co je na tom divného? ‚To je ale hanebné, Henry!‘ Jenomže svět je hanebný, Adame. Maorové kořisti na Moriorech, běloši na svých tmavších bratrancích, blechy na myších, kočky na kryších, křesťani na bezvěrcích, první důstojníci na plavčících. Smrt na živých. ‚Slabí jsou masem, které silní pojídají.‘“

Podíval se mi do očí, jestli ještě vnímám, a políbil mne na rty. „Teď jste na řadě vy, Adame. Nebyl jste lehkověrnější než kde který jiný z mých mecenášů.“ Víko kufru se otevřelo. Goose mi přepočítal hotovost v náprsní tašce, jízlivě se ušklíbl, našel smaragd od von Weisse a prozkoumal ho okulárem. Žádný velký dojem na něj neudělal. Ten démon pak rozvázal balíčky dokumentů vztahujících se k Bushbyho dědictví a roztrhl zapečetěné obálky hledaje hotovost. Slyšel jsem ho přepočítávat mé skrovné zásoby. Proklepal kufr, jestli v něm nejsou tajné přihrádky, žádné však nenašel, neboť v něm žádné nebyly. Nakonec mi ucvakal knoflíky z vesty.

Promlouval ke mně mým deliriem, jako se hovoří k nějakému neuspokojivému nástroji: „Upřímně řečeno jsem zklamán. Znával jsem irské nádeníky, kteří měli při sobě víc liber. Vaše hotovost sotva

pokryje náklady na arzén a opiáty. Kdyby mi paní Horroxová nebyla darovala hromádku černých perel na bohabojné účely, kdož ví, co by si ubohý Goose počal. Nuže, je čas se rozloučit. Vy budete do hodiny mrtev a co se mne týče, hurá dál.“

*

Další vzpomínka je na to, jak se topím ve slané vodě, a je tak jasná, až bolí. Že by Boerhaave našel mé tělo a hodil ho přes palubu, aby si zajistil mé mlčení a vyhnul se únavným procedurám s americkým konzulem? Má mysl byla ještě stále čilá a jako taková mohla promluvit do mého osudu. Souhlas s utonutím, nebo pokus plavat? Utopení byla zdaleka nejméně obtížná možnost, a tak jsem zvažoval, jaká myšlenka bude při umírání nejlepší, a zůstal jsem u Tildy mávající mi před tolika měsíci na *Belle-Hoixe* na rozloučenou ze silvaplanského mola a u Jacksona volajícího: „Tati! Přivez mi odtamtud klokaní pacičku!“

Představa, že už je nikdy neuvidím, byla tak bolestivá, že jsem se rozhodl plavat, přičemž jsem zjistil, že nejsem v moři, nýbrž že se svíjím na palubě, vydatně zvracím a třesu se prudkou horečkou, bolestí, křečemi a jiným trápením. Držel mne Autua (násilím do mne nalil plný džber solného roztoku, aby vypláchl jed). Dával jsem a dával. Zástupem přihlížejících přístavních dělníků a námořníků si prorazil cestu Boerhaave a zavrčel: „Už jsem ti to, negře, jednou říkal, že Yankeeové nejsou tvoje starost! Když na tebe neplatí rozkaz...“ Přestože mne napůl oslepovalo slunce, uviděl jsem, jak první důstojník uštědřil Autuovi tvrdý kopanec do žeber a chystal se k dalšímu. Autua jednou rukou pevně chytil trdnomyslného Holanďana za holeň, zatímco druhou mi jemně položil hlavu na palubu, pak se napřímil a útočnickovu nohu vzal s sebou, čímž Boerhaaveho připravil o rovnováhu. Holanďan padl na hlavu a zařval u toho jako lev. Autua ho popadl i za druhou nohu a přehodil prvního důstojníka přes lodní zábradlí jako pytel brambor.

Nikdy už se nedozvím, jestli byli muži z posádky příliš vyděšení, překvapení nebo pobavení, aby nějak zasáhli, avšak Autua mne

nerušeně snesl po lávce na molo. Rozum mi pravil, že Boerhaave se nemohl ocitnout v nebi ani Autua v pekle, takže jsme museli být v Honolulu. Z přístavu jsme prošli hlavní ulicí kypící bezpočtem jazyků, barev pleti, vyznání a vůní. Setkal jsem se s pohledem Číňana odpočívajícího pod vyřezávaným drakem. Dvojice žen, jejichž líčidla a turnýry svědčily o nejstarším povolání, si mne zkoumavě prohlédla a pokřižovala se. Snažil jsem se jim povědět, že ještě nejsem mrtvý, byly ale už pryč. U boku mi tlouklo Autuovo srdce a povzbuzovalo to mé. Třikrát se zeptal cizích lidí: „Kde dochtor, příteli?“ Třikrát mu byla odpovědí přezíravost (jeden odpověděl: „Žádný léky pro smradlavý negry!“), než starý prodavač ryb zabručel, jak se dostat k lékaři. Chvilí jsem byl v bezvědomí, pak jsem uslyšel slovo „lazaret“. Stačilo vstoupit a ucítit vzduch páchnoucí výkaly a rozkladem a začal jsem znovu zvracet bez ohledu na to, že jsem měl žaludek prázdný jako odhozená rukavice. Neslo se tam bzucení masařek a jakot šílence, který vykřikoval cosi o Ježíšovi plujícím po Sargasovém moři. Autua cosi zamumlal ve své rodné řeči. „Trpělivý, pan Ewing – tady puch smrti – vzít k sestrám.“

Jak mohly Autuovy sestry zabloudit tak daleko od ostrova Chatham, byla hádanka, již jsem nedokázal vyřešit, svěřil jsem se ale jeho péči. Opustil tu márnici a zanedlouho začaly krčmy, obydlí a skladiště řídnout a ustupovat třtinovým plantážím. Věděl jsem, že bych se měl Autuy zeptat na Goose, nebo ho před ním varovat, nebyl jsem však schopen slova. Zmocnil se mne polospánek doprovázený silnou nevolností, pak Autuův stisk povolil. V dáli se tyčil kopec, jehož jméno mi rozvířilo usazeniny paměti: Diamond Head. Cesta k němu byla samé kamení, prach a výmoly, lemovaná po obou stranách nepoddajnou vegetací. Autua přerušil svou ráznou chůzi jen jednou, aby mi dal z dlaní napít vody z chladného pramene. Donesl mne ke katolické misii za posledními poli. Jedna jeptiška se nás pokusila odehnat koštětem, Autua ji však španělštinou stejně lámanou jako jeho angličtina vyzval, aby jeho bílému nákladu poskytla útočiště. Nakonec se dostavila sestra, která

Autuu nepochybně znala, a přesvědčila ostatní, že ten divoch nepřišel se zlými úmysly, nýbrž z milosrdenství.

*

Třetí den už jsem byl schopen se posadit, něco sníst a poděkovat svým andělům strážným i Autuovi, poslednímu Moriorovi na tomto světě, za vysvobození. Autua tvrdil, že kdybych námořníkům nezabránil, by ho jako černého pasažéra hodili přes palubu, nemohl by mi teď pomoci, takže jsem si svým způsobem život vlastně zachránil sám. Ať už je to, jak chce, žádná guvernantka nikdy neplnila má nejrůznější přání tak něžně jako v posledních deseti dnech Autua s rukama zhrublýma od provazů. Sestra Véronique (ta s tím koštětem) si mého přítele dobírá, že by se měl nechat vysvětit a jmenovat ředitelem nemocnice.

Aniž se zmínil o Henrym Gooseovi (či traviči, který toto jméno přijal) nebo slané koupeli, již Autua dopřál Boerhaavemu, nechal mi kapitán Molyneux poslat přes Bedfordova plnomocníka všechny mé věci, bezpochyby také s ohledem na újmu, kterou by mu můj tchán mohl do budoucna způsobit jakožto obchodníkovi se základnou v San Francisku. Tím druhým ohledem byla kapitánova potřeba oprostít svou pověst od vraha nyní již nechvalně známého jako „arzenový Goose“. Toho ďábla zatím přístavní policie nezadržela a pochybuji, že takový den kdy nastane. V honolulském úlu, kde nevládnou zákony, kam každý den připlouvají a odkud dennodenně odplouvají lodi všech vlajek a národů, si člověk může změnit jméno i minulost mezi *entrée* a dezertem.

Jsem vyčerpaný a musím si odpočinout. Dnes mám třicáté čtvrté narozeniny.

Jsem Bohu neskonale vděčný za všechny šťastné náhody.

Pondělí 13. ledna

Sedět odpoledne na nádvoří pod tungovníkem je příjemné. Vzpomínky na nedávné zlo zažehnávají žíhané stíny, plumérie a korálově červené ibišky. Sestry si hledí svých povinností, sestra Martinique pečuje o zeleninu, kočky předvádějí kočičí komedie a tragédie. Navazují známosti s místní ptačí faunou. *Palila* má hlavičku a ocásek z leštěného zlata, *akohekohe* je pěkně chocholatý.

Za zdí je sirotčinec pro nalezence, o který se také starají sestry. Poslouchám děti, jak z paměti recitují učivo (stejně jako jsem to dělal se svými spolužáky já, než filantropie manželů Channingových zlepšila mé vyhlídky). Když mají po vyučování, pouštějí se do her a báječně u toho vřiskají. Občas se mezi nimi najde někdo smelejší, kdo se rozhodne vzdorovat případné nelibosti jeptišek, vyleze na zeď a vydá se s pomocí tungovníkových větví na slavnou výpravu nad zahradou hospice. Pokud je „čistý vzduch“, zavolají tito průkopníci své plašší kamarády do téhle lidské voliéry a ve stromovém nadsvětě se objeví bílé tváře, hnědé tváře, melanéské tváře, čínské tváře i mulatské tváře. Některé jsou stejně staré jako Rafael. Když si na něho vzpomenu, stoupá mi hrdlem hořkost výčitek, sirotci se ale na mne dolů vždycky začnou šklebit, napodobují opice, vyplazují jazyky nebo se pokoušejí pochrupujícím rekonvalescentům házet do úst oříšky *kukui* a nikdy mne nenechají truchlit příliš dlouho. Žebrají o centíky. Vyhodím občas minci, aby si ji zručné prstíky samy ze vzduchu vždy neomylně chytily.

Má nedávná dobrodružství ze mne udělala hotového filozofa, hlavně za nocí, kdy není slyšet nic než proud vody omílající neuspěchanou věčností balvany na oblázky. Mé myšlenky takto plynou. Učenci rozlišují v dějinách hnutí a formulují z nich pravidla, která řídí vzestupy a pády civilizací. Já jsem však přesvědčen o opak. To jest: dějiny žádná pravidla nepřipouštějí, pouze výsledné závěry.

Co přivozuje výsledné závěry? Činy mrzké a činy ctnostné.

Co podněcuje činy? Víra.

Víra je odměnou i bitevním polem uvnitř mysli i v jejím zrcadle, tedy ve světě. Pokud *věřím*, že lidství je žebřík kmenů, koloseum pro konfrontaci, vykořisťování a bestialitu, potom přesně takové lidství bude a dějinní Horroxové, Boerhaaveové a Gooseové budou triumfovat. Vám ani mně, tedy movitým, privilegovaným a šťastným, se v tomto světě nepovede špatně, pokud nám štěstěna vydrží. Co z toho, že nás trápí svědomí? Proč podkopávat nadvládu naší rasy, našich dělových člunů, našeho odkazu a dědičných práv? Nač bojovat proti „přirozenému“ (ach, jak obojaké slovo!) řádu věcí?

Proč? Pro tohle: jednoho krásného dne čistě dravčí, kořistnický svět sám sebe pozře. Ano, ďábel si bude odnášet ty nejposlednější, dokud se z prvních nestanou poslední. V případě jednotlivce sobectví zohyzďuje duši, v případě lidského druhu znamená sobectví vyhubení.

Jest toto entropie vepsaná do naší povahy?

Jestliže *věříme*, že se lidstvo dokáže povznést nad zuby a drápy, jestliže *věříme*, že rozličné rasy a vyznání mohou společně užívat tento svět stejně mírumilovně jako ti sirotci tady společně užívají tungovník, jestliže *věříme*, že vůdcové musejí být spravedliví, násilí umlčeno, moc vysvětlitelná a bohatství země a oceánů rozděleno rovným dílem, pak takový svět také bude. Nedělám si iluze. Uskutečnit něco takového je to nejtěžší. Pokrok složitě dosažený za několik generací lze ztratit pouhým škrtnutím pera v ruce krátkozrakého prezidenta či mávnutím meče zpupného generála.

Život strávený formováním světa do podoby, v jaké bych chtěl, aby ho Jackson zdědil, nikoli v jaké se obávám, že ho zdědí, mi připadá jako život, který stojí za to žít. Hned jak se vrátím do San Franciska, dám se k abolicionistům, protože za svůj život vděčím otrokovi, který se sám osvobodil, a protože někde začít prostě musím.

Už slyším svého tchána, co na to řekne: „Ohó, jistě, liberální sentimentalita, Adame. Nevykládej mi tady ale nic o spravedlnosti! Vyprav se na mule do Tennessee a zkus přesvědčit tamní nádeníky, že jsou jen vyšisovaní negři a jejich negři že jsou jen načernění

běloši! Sedni na loď do Starého světa a pověz jim tam, že práva jejich nevolníků jsou stejně nezcizitelná jako práva belgické královny! Zestárneš, zchudneš a ochraptíš na stranických shromážděních! Budou po tobě plivat, střílet, budou tě lynčovat, budou si tě usmiřovat medailemi, křupaní tebou budou pohrdat! Ukřižují tě! Naivní snílku. Ten, kdo se chce pustit do boje s mnohohlavou hydrou lidské povahy, zaplatí spoustou bolesti a jeho rodina bude platit s ním! A až se naposledy nadechneš, pochopíš, že tvůj život byl pouhou kapkou v nekonečném oceánu!“

Co je však takový oceán jiného než spousta kapek?

Poděkování

Manuelu Berriovi, Jocastě Brownleeové, Amber Burlinsonové, Angelesu Marínu Cabellovi, Henrymu Jeffreysovi, Late Junction, Rodneyemu Kingovi, Davidu Koernerovi, Sabine Lacazeové, Jenny Mitchellové, Janu Montefioremu, Scottu Moyersovi, Davidu De Neefovi, Hazel Ormeové, Johnu Pearceovi, Jonathanu Peggovi, Stevu Powellovi, Elizabeth Poynterové, Miku Shawovi, Douglasu Stewartovi, Marnix Verplanckeové, Carole Welchové.

Materiál ke kapitolám o Ewingovi a Zachrym byl shromážděn s pomocí stipendia uděleného Společností autorů. Faktickým východiskem dějin Chathamských ostrovů byla autoritativní práce o Moriorech *A Land Apart* Michaela Kinga. Určité scény z dopisů Roberta Frobishera byly inspirovány knihou Erica Fenbyho *Delius: As I Knew Him* (Icon Books, 1966, původně G. Bell & Sons Ltd., 1936). Postava Vyvyana Ayrse cituje Nietzscheho volněji, než připouští, a báseň, kterou četla Hester Van Zandtová Margo Rokerové je Emersonův *Brahma*.

atlas mraků

DAVID MITCHELL

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o.

ve spolupráci s nakladatelstvím Jiří Buchal – BB/art v roce 2006

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2004 David Mitchell

All rights reserved.

Z anglického originálu *Cloud Atlas*

(First published in Great Britain in 2004 by Hodder and Stoughton,
a division of Hodder Headline)

přeložila © 2006 Jana Housarová

Redakce textu: Robert Kubánek

Jazyková korektura: Jan Řehoř

Grafická úprava obálky: Jan Matoška

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 80-7341-940-8